

ՀԱՅԿԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

PAHLVI GRAMMAR

ՀԱՅԿԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

GOVERNMENT OF INDIA

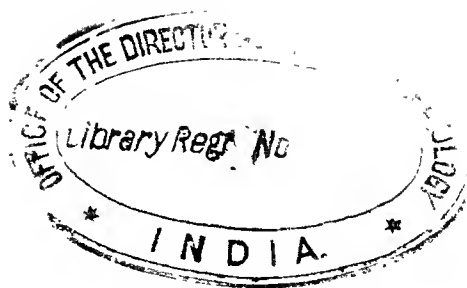
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA

CENTRAL
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO. 39034

CALL No. 491.535/Sun

E 111

A
GRAMMAR

OF THE

PAHLVI LANGUAGE

WITH QUOTATIONS AND EXAMPLES FROM ORIGINAL WORKS

AND

A GLOSSARY

OF

WORDS BEARING AFFINITY WITH THE SEMETIC LANGUAGE

BY

PESHOTUN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA

PRINCIPAL OF SIR JAMSETJEE JEJEEBHOY

ZURTHOSTI MADRESSA.

BOMBAY.

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA PRESS.

BY

BEHRAMJEE FURDOONJEE & Co.

THE ERA OF VEZDIJIRD 1240.

THE YEAR OF CHRIST 1871.

Registered under Act XXV. of 1867.

The Right of translation is reserved.

CENTRAL **OSIGAD**

Acc 39034 -----

Date 1.1.63 -----

Call 491.535/ SUM -----

To,

RUSTOMJEE JAMSETJEE JEJEEBHOY Esq.

SIR,

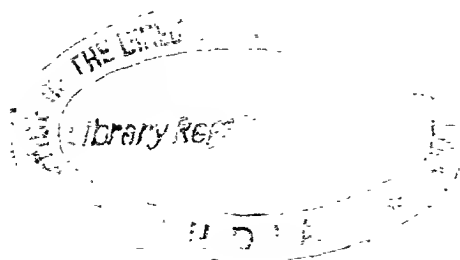
Permit me to dedicate this work to you in token of my humble appreciation of your valuable aid and laudable efforts towards the diffusion of religious education amongst our Community, and the dissemination of a thorough knowledge and understanding of the ancient Zend and Pehlvi works relating to the Religion of Zoroaster amongst the Parsee priesthood.

I have the honor to be

Sir,

Your admirer

PESHOTUN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA.

પેહલવી ભાષાનું વ્યાકરણ.

અસલ પુસ્તકોનાં દાખલાઓ તથા સેમીટીક
ભાષાને મલતા શબ્દોની ફરહંગ સાથે.

બ ના વ ના ર ,

પેશોતન દસલુર બેહરામજી સંજાણા,

સર જમશેદજી જીભાઈ જરતોમતી મદરેશાનો

મુખ્ય શીખશાયર.

મું બ ઈ ,

દફતર આશકારા છાયાખાના મધે

બેહરામજી ફરહુતજીની કુંપનીએ છાપીઉંછે.

ક્રોટ—બેહરામજી હોરમજી સીટ, નંબર ૩ તથા ૧૧.

સને ૧૨૪૦ યજ્ઞજરદી,

સને ૧૮૭૧ ઇસવી.

આ પુસ્તક મને ૧૮૯૭ ના ૨૫ મા આક્ટ પરમાણે રેજીસ્ટર
કરાવ્યું છે, અને તે કૃત્રીયા છાપવા તથા તેનો તરજુમો
કરવાનો હક એખજા બનાવનારનો છે,

માનવન્ત શેઠજી સાહેબ,

શેઠ રૂસતમજી સર જમશેદજી જીજીભાઈ,

જોગ.

જરતોશતી મજહુબને લગતી કેલવણીનો આપણા ટોલામાં વધારો થાએ, અને આપણા મજહુબને લગતાં કદીમ પુસ્તકો જે જંદ અને પેહલવી ભાષામાં લખાએલાંછે તેહનો સહમજ સંપુરણ રીતે આપણા ટોલાના અથોરનાંનો મેલવે, તે વીશે તમેા સાહેબે વખતે વખત જે ઉલટ બતલાવીછે, અને કીમતી મદદ કીધી છે, તેહની ઇઆદદાસતની એક જીજ નીશાંન તરીકે આએ પેહલવી ભાષાનાં ચાકરણનું પુસ્તક નમનતાઈ સાથે તમેા સાહેબને અરપણ કરીને માંન મેલવાની હું આએ જોગવાઈ લેઉં છું.

નેકનાંમ સાહેબ,

હું છેઉં તમારો હુમેશનો દુઆગો,

પેશોતન દસતુર બેહરામજી સંજાણા.

PREFACE.

I was led to think of undertaking this work on the Grammar of the *Pahlvi* language in the year 1853 from the following incident ;—

In that year, I was officially invited by Mr. Pestonjee Maneckjee, Secretary of the Sir Jamsetjee Jjeebhoy Parsee Benevolent Institution to join a Committee which was appointed to examine a small manual in *Pahlvi* which was prepared for publication for the use of beginners by Dustoor Jamsetjee Burjcrjee, Teacher of *Zend* and *Pahlvi* class in that Institution. The other Members of the Committee were Moonsee Mir Suruff Ali, Mr. Dossabhoy Sorabjee Moonshee, Dustoor Minocherjee Eduljee Jamaspasana, and Dustoor Cowasjee Dorabjee Meherjeeranana. In the course of our examination, we came to discuss the inflections *Dabooned* and *Daboond* and two of our number happened to differ materially as to their grammatical forms &c. As there was no available grammar or dictionary of the language at the time, no definite result could be arrived at, but I was so much impressed with the necessity of having such works of reference that I resolved as far as in me lay, to supply the desideratum. Accordingly in 1855 I finished a small elementary treatise on *Pahlvi* Grammar of about 225 pages which was kindly translated in English at my request by my friend Mr. Nowrojee Furdoonjee. It was my intention to have published that work for the use of my Zoroastrian brethren, but sometime after as my worthy friend Mr. Cursetjee Rustonjee Cama had just returned from Europe I submitted it for his opinion. He quite approved of the idea, and presented me with Professor Spiegel's *Pahlvi* Grammar and other German works relating to the subject which he had brought from Europe and I was led by his advice to think of enlarging my work by authoritative quotations from the original *Pahlvi*

works in support of the several rules laid down in my grammar. This revised plan involved much research and labor ;—in fact it necessitated my rewriting the whole work, and the result is the present treatise the publication of which has been delayed fully six years owing to certain circumstances.

The first work published in Europe on *Pahlvi* Grammar was by Dr. Martin Haug in the German language in 1854. It was followed in 1856 by *Grammatik der Huzvar-Sprache* by Professor Frederick Spiegel of Erlangen. In the latter work, the learned author has confined his authorities only to *Yasna*, *Vendidad Visprad Khordeh Avesta* and *Boondesh*—which is not to be wondered at as European scholars then had no access to other works, in the *Pahlvi* language. I have enjoyed this advantage but how far I have availed myself of this good fortune, it is for the reader to say. If it be not taking too much on myself, however I must bear my humble testimony to the creditable manner in which Professor Spiegel has utilized his authorities.

In 1855 my worthy friend Mr. Dhunjeebhoy Framjee Patell published a small Gujerati work containing 80 pages entitled “Hujavearas or Grammar of the Pahlvi language”

After this my friend Ervad Cowasjee Nosserwanjee Kanga published a *Khordeh Avesta* with its Pahlvi translation in the beginning of which he has introduced conjugations of Pahlvi verbs with a Pahlvi vocabulary, arranged on the system of Persian Amadan and Farsiat and about which the aforesaid Erved submits the following explanation in his preface.

“A vocabulary of Pahlvi words is introduced in the beginning of this *Khordeh Avesta*, which has been taken from a book used by the late lamented Dustoorjee Shaeb Jamsetjee Burjorjee Suratwalla to teach the Pahlvi class in connexion with the Sir Jamsetjee Jijeebhai Institution and copies of which are now in the possession of most of the Dustoors.”

Last year (1870) I received from Dr. Martin Haug a copy of "*Pahlvi Pazand Glossary*" translated into English by Dustoor Hosangjee. In his Essay on the Pahlvi language prefixed to this work the learned Doctor has by means of comparative Philology traced several Semetic words used in ancient inscriptions to their origin and has expounded the meanings of others by means of the grammatical laws of the Hebrew and Chaldee languages. The work in short is a real help to Pahlvi scholars. Amongst the Zoroastrians the first work on Pahlvi Grammar was prepared in the Persiau language in the year 1181 of the Yezdezerd Era by my patron Dustoor Eduljee Dorabjee Rustomjee Sunjana the high priest of the Shenshai Zoroastrians. This work I have received from him with his library as a legacy. It is a small treatise of about 60 pages Octavo and has a preface in *Pahlvi* in which the learned Dustoor says;—

"As there was no work on *Pahlvi Grammar* and "what there was had passed into the hands of professors "of other religion, I was led to undertake this work "by observing in a gathering of Zoroastrians on the new "year day of Hormuzd in Ferverdin Month of the "present year 1181 Yezdezurd Era, that there was much "difference of opinion, rivalry and dissension in regard "to the meaning of a *Pahlvi* word and phrase and "although the controversy led to the exhibition of much "impatience of feeling, yet it led to neither party "succeeding against the other. I have therefore prepared "this small essay on Pahlvi Grammar for the use of "candid students of that language."

In the present work I have indicated the different parts of grammar by their Pahlvi equivalents and for such designations I alone am responsible.

In the appendix, I have given a Glossary of Semetic terms used in *Pahlvi* with their pronunciations in Goojerathi as handed down to us by the Dustoors of Iran and Hindoostan and I have added their generics from Hebrew, Chaldee, Samaritan, Syrian and Arabic. The pronunciations of Semetic terms as used by the Dustoors

of Iran and of India are founded on the well known authority of *Malik Nameh Assoorec* which as will be mentioned hereafter is now more than 1200 years old and at the time when this work was written, the Pahlvi language was in its pristine use amongst the Zoroastrians of Iran. The modern orientalist of Europe, however, have modified such pronunciations but such modifications I do not feel justified in recommending to my Zoroastrian brethren.

My original proposal in my advertisement was to give a Glossary of about 3,000 *Pahlvi* words-but as the work has outgrown the limit originally proposed (400 pages) I have had to content myself with only words of *semetic* derivation.

I am indebted to my worthy friend Mr. Sorabjee Shapoorjee Bengallee for first encouraging me to publish this work and since then for his valuable advice and assistance in regard to arrangements for its publication. Nor should I omit to profess my obligations to the Bombay Government and to the Trustees of Sir Jamsetjee Jeejibhoy Translation Fund and other elders of the Parsee Community for the kind patronage accorded to me.

PESHOTAN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA.

Bombay 20 April 1871.

INTRODUCTION.

The *Pahlvi* is the most difficult of the languages spoken in Iran or Ancient Persia. Being a compound of the *Irani* and the *Semitic* elements, some knowledge of these languages is necessary for the critical understanding of the *Pahlvi* especially a knowledge of *Avesta*, *Sanskrit* and *Persian* under the former and *Hebrew*, *Chaldic*, *Seriatic* and *Arabic* under the latter. The Zoroastrian Dustoors of India who were noted for their proficiency in *Pahlvi* possessed no knowledge of the *Hebrew*, *Chaldic* and the *Seriatic* languages, but their conversance with *Avesta*, *Sanskrit*, *Persian* and *Arabic* stood them in much stead and enabled them to compare *Semitic* terms occurring in *Pahlvi* with their *Arabic* equivalents. The first text book used by *Pahlvi* students in those days was *Malik Namē Asoori* which was a collection of words after the manner of *Amdan* and *Farsiāt* and as the little work contained a collection of *Semitic* words, infinitives, conjunctions, adverbs such as are found in *Pahlvi* works with their pronunciations and equivalents in *Pazund* it gave them a competent knowledge of the *Semitic* element of the *Pahlvi*. The famous Anquetil du Perron has embodied this *Malik Name Asoori* in his edition of the *Zend Avesta* published in 1771 (Vol. II p. 476 supra) and an English translation of the work under the style of *The Old Pahlvi, Pazund Glossary* prepared by Dustoor Hosangjee Jamasjee was brought out last year by Dr. Martin Haug under the auspices of the Bombay Government. The authorship of this work is ascribed to a Zoroastrian Dustoor of the time of the Sassanians. Another reason why a knowledge of the *Semitic* element of the *Pahlvi* language is necessary consists in the fact that the *Pahlvi* characters being all very nearly alike their decipheration is a work of difficulty even to the best of students and the pronunciation of any words

therefore could only be brought out from the text by a competent knowledge of the language. The *Pahlvi* is superior in its grammatical structure to the *Pazund* and the modern Persian, as it contains more inflections, affixes, prepositions, adverbs and other parts of speech. Its grammatical structure agrees in a great measure with the *Avesta* and the *ancient Cuniform texts*.

It is now difficult to assign the time when the Pahlvi language first began to be spoken in Iran but that it was current during our *Kyanian* kings, we have several reliable datas to believe. Modern researches have not elicited any plates or coins of the Kyanian times containing Pahlvi inscriptions but European travellers have brought to light certain cuniform inscriptions of the days of kings *Behmen* and *Dara* and these by no means tend to disprove that Pahlvi had no currency in those days. On the contrary *Mchomed Hosen Tuhreji* the author of the well known Persian dictionary known as *Boor Hanac Kateh* informs us on the authority of ancient texts which he was able to glean that *Pahlvi* was the Court language during the reigns of the Kyanian kings :—

PEHLV means a country and *Pehlvi* means a native of the country. On the frontier of Isphan it means a courageous man. It also means a wise man and a man of high station *Rape Pehlvi* means worshippers of God of high rank. There is also a kingdom of the names of *Pehlvi* and *Pehlvi* denotes the language spoken there. Some authorities have affirmed that the *Pehlvi* language was the Court language of the Kyanian kings. Many are of opinion that the name of the *Son of Sam bin Nooh* is *Pehlvi* and *Parse* was the name of his Son's Son and the terms *Pehlvi* and *Parsee* have reference to them.

Although this is what may be called modern testimony, yet there is no reason to impeach its veracity. Mohomood's researches point to three things ; *first* that *Pehlvi* is the language contiguous to the Province of *Isphan*,—*secondly*, that it was spoken at the court of Kyanian kings, and *thirdly*, that it owes its origin to *Pehloo bin Sam*. The term *Pehloo* however is not the name of an individual. *Sam* is the name of a country and its language was called *Soorianee* known in modern times as the *Semetic*. This language having come in

course of time in contact with ancient Parsee language gave rise to *Pehlvi* and this is further borne out by the fact that the *Soorianee* language was current in Persia in the time of Emperor Hosung of the Pesdadian dynasty. The *Pazand* and the modern Persian also owe their origin to the *Pehlvi*.

That the Pehlvi language obtained currency in ancient Persia during the dynasty of the Kyanian kings will be apparent from the following :—

First. In the first part of the Pehlvi work "*Dinkard*" there is given at the conclusion an account of the origin of that book. From this it appears that the "*Dinkard*" was composed by a high disciple of Zoroaster and with his observations. The original book was ordered by king Gustasp to be deposited in the Royal Archives and copies of it were distributed amongst the believers. When Alexander conquered Persia, he got possession of the M. S. of the "*Dinkard*" and had the historical portion of it translated into Greek. When Ardesir Babekan came to power, finding the text of the "*Dinkard*" scattered throughout, he commissioned a learned Dustoor of the name of *Tosre* to collect the fragments and edit the work. This edition afterwards fell into the hands of *Adar Frobag Farrokhajadan* who flourished during the last dynasty of the Sassanian kings. This learned Dustoor added a second part to the "*Dinkard*" containing the history and tenets of the *Mazdiasna* religion during the times of Alexander and the Sassanian kings. To quote the original :—

The *Dinkunte* that is the "*Dinkard*" book is composed with a view to diffuse the merits of the *Majdeasna* religion. The original work contains a dialogue written by a high disciple of Zoroaster which took place between him and Zordoster regarding the tenets and merits of the *Majdiusna* religion. King Gostasp of exalted dignity ordered the original M. S. to be deposited in the *Ganj Saspijan* or the Royal Archives and correct copies of it to be distributed amongst the believers. A copy was also sent and ordered to be preserved at *Dejnepest* that is at the castle of *Istakhr*. When Alexander of evil fame carried destruction to the heavenly religion in Persia, the contents of *Dajne pest* or the castle of *Istakhr* were destroyed by fire and the Greek possessed themselves of the Royal Archives and translations were made in Greek of works illustrating ancient history. When the Empire of Persia again flourished under the king of kings *Ardasir*

Babekan, he caused the scattered remains of the book to be collected and entrusted an elder professor of the religion, the pious *Tosre*, with the preparation of complete edition of the book with a commentary in Avesta. *Tosre* undertook the task and restored the text from the original M. S. This new edition was ordered by king Ardesir to be deposited in the Royal Archives and copies distributed for the edification of the public. In course of times when owing to religious persecutions on the part of the Emperors professing the religion * several provinces rose up in arms there was living another leading Dostoor of the family of the good *Aderbad* by name *Adar Frobag Furrokhjudan*. This Dostoor collected together the various copies of the book then extant and prepared another edition with the addition of some new matter and this was distributed amongst the followers of religion who were much edified with the new text explained with its commentary in the Avesta.

Secondly.—In the *Afreen* of *Ardafooros* which is used as an invocation of blessings for the dead, there are repeated the names of all the Persian kings from *Gaiomerrd* to *Bahman* from which it appears that this *Doaw* or blessing was composed in the time of *Behman* and is now extant both in Pehlvi and Pazund. This derives confirmation from the fact that *Afrin Punjun* which is commonly known amongst the Zoroastrians as *Rapithan Afrin* and which is supposed to be composed in the time of *Nosserwan Kobad* follows the same method and quotes the names of all the elders of religion terminating with the name of *Nosserwan*. The Pehlvi of the *Afreen Ardafooros* is as follows ;—

May the souls be at ease of Gaimurd, Hosang, Tehmoorusp, Jamshed, Furedoon, Meenochehr, *Bani* and *Jobin* Tehmasp—and likewise of Kekabad, Kekaoos, Seavuxs, Kekhosroo, Lohrasp, Gostasp—and Bahaman bin Aspundiar.

Thirdly. Recent European Travellers have brought to light several coins and seals bearing inscriptions in Pehlvi of the names of kings of the Seleucadae and *Askhanian* Dynasties. Count A. D. Gobineau the

* This word in the original Pehlvi is *Tajigan* which is followed by *Dinan*. *Tajigané Dinan* means leaders of religion or Zoroastrian Emperors. Thus in the Pazand Neerung of *Sarosse* Yeasts we read of *Tajigané Busté Kustian* which means emperors who put on the girdle of *Kusti*. This word *Tajigan*, however is used by Dostoor Moola Feeroze in *Avizch Din* and by my friend Dr. Martin Haug in the *Zend-Pehlvi Glossary* as meaning *Arabs* which I do not think is borne out by the text—for the sequel of the above quotation goes on to state that the original edition of the "*Diakard*" by *Adar Frobag* was found in the possession of one of his descendants by Dostoor *Atoon pat Admigan* who flourished during the decline of Ancient Persia. In the year 359 Yezdezerd Era *Atoonpats* copy came into the possession of one *Maharvundad Ramyane Vaheram* from an inhabitant of *Turku Aood* in Syria by name *Aresoung Bagdad*. The modern edition of *Diakard* is taken from the text of this copy.

French Consul at the Court of the Shah has published the *Pehlvi* texts of these inscriptions in his "*Method of reading Cuniform texts*" published in Bombay in 1865 under the auspices of the Zoroastrian Aborigines Protection Committee. Mr. Edward Thomas of the late E. I. Coy. Civil Service has also published in 1868 in London a work entitled *Early Sasanian inscriptions seals and coins* and in that book (page 125 to 134) he has inserted the texts of those seals and coins written in *Chaldi Pahlvi* with Hebrew characters and these also contain the names of some of the successors of Alexander viz. Mithradates *Dara* and *Ardesir Dara* also of *Asak* of the Askanian dynasty, which goes to prove that the Pehlvi was spoken before the Alexandrian Invasion. To quote some of the *Pehlvi* inscriptions on the coins.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	King Matardat (Mithrodates.) (a)
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	{ Arsak of exalted religion
	{ king of kings. (b)
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	Ardesir the son of king Dara
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	{ King Dara, son of king
	{ Atardad.

Fourthly—There is a Pehlvi work come down to us containing an account of the miracles performed by Dustoor *Ardae Viraf* who flourished in Persia during the reign of the Greek Kings after the conquest of the country by Alexander. The preface to this work contains the following passage ;—

"The religion accepted and promulgated by Zoroaster
 "continued in its pristine purity for 300 years during
 "which the believers were loyal to it, when Alexander
 "came to Iran he spread dissensions and animosity
 "amongst the rulers of the land and when he died, the

(A) This personage lived about the year 363 of the Christian era and was one of the minor princes who succeeded to the dominions of Alexander.

(B) "Early Sassaneans inscriptions Seals and coins" p. 125. I have not followed the translation of Mr. Thomas in the text. He pronounces the word "Vulkes" as "Vulges" and translates it as descended from "Vulges." But the obvious meaning of the term is to denote the religion of *Arsak* the king named. If it had been otherwise, the text would have used the term "*Beni*" or *Beri*.

"people were divided amongst themselves as there
 "was no leader of religion or elder or ruler over their
 "head and moreover they were becoming sceptics in
 "matters of religion. Upon this the Dustoors and
 "Mobeds of the religion called a meeting of the believers
 "at the fire temple of *Aderfrobug* though under great
 "dread from the persecuting rulers and after good deal
 "of conversation and disension, it was determined to
 "depute some persons from them to the denizens of
 "heaven in order to ascertain whether the ceremonies
 "now performed in honor of the dead such as *Yejusner*,
 "*Baaz*, *Afrungan*, *Kiria*, *Bursnoom* and such like are felt
 "amongst the *Izads* (inhabitants of heaven) or *Ders*
 "(inhabitants of hell) and whether the souls derive any
 "benefit from such ceremonies. This was determined
 "on as the only means of satisfying the believers.
 "Therefore, from amongst the assembled Dustoors, Mobeds
 "and others seven persons were unanimously selected
 "who were noted for the orthodoxy of their faith in the
 "divine religion. The Seven selected three from their
 "body and these three selected one by name *Viraf* × × ×
 "The soul of *Viraf* returned after seven days and seven
 "nights and entered his body again × × × *Viraf* then
 "desired a wise and sagacious man to be sent for and
 "such a person was accordingly brought and he wrote out
 "cleanly and distinctly what *Viraf* dictated.

Fifthly. From biographies of Alexander written in
 Pahlvi it appears that this language was spoken in the
 country when it passed into the hands of that potentate
Nizami Gungnari the author of *Sekunder Nameh* gives the
 following account of his authorities.

I could get no connected account of this exalted king in any one book
 but was obliged to collect materials from different sources and these I have
 utilized in this Poem, particularly the works written in Greek, Hebrew and
 Pahlvi of the time of Alexander himself.

I hope I have now made it sufficiently plain that the
 Pahlvi language was current in the time of the kyanian
 kings in Persia and that as maintained by some authori-
 ties it does not owe its origin to the time of the Sassanian
 Dynasty.

Again in the *Mujmalol*, a well known Persian history written in 1126 of the Christian era, there are copious citations from *Tareekhe Tubree* and other authorities. In his account of *Istekhir* or *Persipolis* the historian quoting the trust-worthy authority of *Humzeh Isphani* says :—

The *Humzeh Isphani* in its account of *Koorsee* or *Tukhte Jamshid* says that in the Palace of *Tukhte Jamshid* there are Pehlvi inscriptions which at one time a Mobel was sent for to decipher. The inscriptions contained the date and month of the building of the Palace, but I could take down no further particulars from the inscription as the character could not be deciphered and the meaning could not be understood from the form of the letters.

The inscription here referred to has not come down to our days as Kerr Porter, Sir William Ousley and other modern travellers make no mention of it, but from the allusion made in the *Humze Isphani* the antiquity of the Pehlvi language could be traced to the time of the Pesdadian kings of Persia.

Passing allusion has been made above to the origin of the term *Pehlvi*. The opinions of antiquarians, however, are by no means unanimous on the subject. Some maintain, that *Pehlvi* means “side” or “frontier” and *Pehlvi* consequently is the name of the language spoken in the countries surrounding Persia. *Pehlvi* also means a bold man and a hero and hence some are of opinion that *Pehlvi* is the language of the ancient kings or Pahlvans of Iran. Again *Pehloo* or *Pehlur* also means a country and *Pehloo* therefore is identified as the vernacular language of that country. Professor Spiegel conjoins the word *Pehlur* with the *Avesta* word *Perethoo* which means large or capacious. Professor Max Muller says that *Pehlur* is derived from the Semetic term *Fursh* which means area or openness. Spiegel also connects *Pahlur* with the Pazand word *Pasoom* which by rules of euphony was pronounced *Pahloom* in Pehlvi. Dr. Haug taking into consideration the several senses in which the *Shah Nameh* uses the term Pehlvi is inclined to conclude that it means “relating to ancient Persians.” by which he means the Pesdadians, Kyanian, Askanian and Sassanian. For my part I am inclined to think that *Pehlur* is derived from the *Avesta* word *Perethu* which in the second *Purgard*

of *Vendidad* means "road" or "way." According to Pehlvi orthography *th* can be converted into *h* and accepting this construction, *Pehlvi* can be taken to mean "relating to path or way" and the Pehlvi language as the vernacular language as contradistinguished from the Zend or avesta or religious language.

Abne Howcul an Arabic author who lived in Persia in the fourth century of the Hizree era in describing the languages spoken in that country thus speaks of the *Pehlvi* language on the authority of another learned author by name *Humzeool Isphahni*.

Phaluv or *Pahluv* is derived from *Phahlah*. It is the opinion of *Humzeool Isphani* that there were five ancient languages in Persia. *Pehlvi*, *Dari*, *Persian*, *Khojee*, and *Syrian*. Of these, the Pehlvi was spoken at the court of the Kings of Persia on the frontiers of *Phuluv* which contained *Isphan*, *Reh*, *Hamdan*, *Mahneharund*, and *Azerbaezan*. The Syrian is the spoken language of the inhabitants of *Sawad* yet their written intercourse was carried on in the Syrian Persian.

The learned orientalists of Europe guided by the inscriptions found at *Tukte Jamshed*, *Nukse Rustom* and the valley of Hajiabad, have divided the Pehlvi language into two parts namely the *Chaldee Pehlvi* containing Semetic words and idioms and the *Sassani Pehlvi* which is a mixture of Persian idioms and terms with Semetic. The former is the same as the *Syrianee Farsee* mentioned in the above quotation from *Humze Isphani*.

We moreover learn from 'the trustworthy authority of *Anvareh Soheli* that the Seriani language was prevalent in Persia in the time of king Hosang Pesdad. This work quoting another Persian work called "Culeelood dumneh" relates the following circumstances connected with the discovery of a document written on behalf of Hosang found enclosed in a box which was picked upon a mountain ;

King Dabslim opened the box with his own auspicious hands and he found therein a piece of white silk cloth written over in the Seriac charac-

ters. Being desirous of learning the contents of the writing × × × a person was searched out who was versed in a knowledge of ancient writings and with the King's permission he was taken to his Majesty's presence. × × × The learned man deciphered every word of the writing with great difficulty and on thinking over the meaning for a long time said that this writing relates to the particulars of this treasure and is of advantage to the king. It is to the effect that this treasure is reserved by me, king Hosang for an exalted king of the name of Dabselim and I am informed by divine inspiration that it is destined to be his fortune.

This also tends to show that the Semetic element in the Pahlvi language is not owing to the admixture of the Assyrian as maintained by some but that it is only a derivation from the Syrean or *Seriatic* language.

The Pahlvi language is also distinguished amongst European Orientalists by the name of the *Huzavarash* language the origin of which term has also taxed their critical skill. The learned Professor J. Muller identifies *Hazavarash* with *Hoojoorus* and ascribes its origin to the *Avesta* word *Hoojoothur* or "good zor." Professor Spiegel says that whether or not Professor Muller be correct in his derivation, there can be no doubt that *Huzavarash* and *Hoojoothur* are both of the same meaning. My learned friend Dustoor Hosangjee Jamaspjee in the preface to his *Zend Pehlvi* Glossary published in 1867 says as follows:

"This word which has been a great puzzle to the European Scholars can be explained in a very simple, and I think, satisfactory way. *Huzvaresh* means nothing, and can neither be explained from the Persian, nor from a Semitic language; it is simply a mispronunciation of *Huzvanash* which is to be divided in *huzva-nashi*. i. e. the language of *Ash*, which can be only Assyria; the full form may have been *Huzvan-ashar* which was afterwards shortened and corrupted. To this interpretation I was led by Dr. Haug who directed during our frequent conversations several times my attention to the fact that the Pahlavi was more closely related to the Assyrian than to any other Semetic language. As regards the Syllable *ân* in *Huzvanash*, it is to be remarked, that the Pahlavi *ân* is always changed to *âr*

“in Persian or Dari, as *metan* to *meher*, *âtan* to *adar*, “*shatan* to *shahar* etc. Accordingly *huzvanash* became “*huzvarash*.—

Dr. Martin Haug in his learned and elaborate *Introductory Essay on the Pehlavi language* prefixed to Dustoor Hosangjee's *Pahlavi Pazand Glossary* takes up fully seven pages (37-43) to explain his views in regard to this point. He says that the meaning of the term *Huzvanash* which is frequently applied to Pehlvi is more difficult to settle and quotes the authority of *Aben Mokoofa* an Arabic author who flourished about 800 years ago from which it appears that the meaning of *Huzvaresh* as expounded to *Aben Mokoofa* by Parsee priests of those days was Orthography and Spelling. The Mobeds also informed the author that there were 1000 Semetic terms in *Zavaresh* or *Huzvaresh* from which Dr. Haug is led to infer that the Glossary of these 1,000 words must be the one known as the Sassanian Dictionary which is the same as the *Old Pahlvi, Pazand Glossary* translated by Dustoor Hosangjee. I am inclined to agree with Dr. Haug on this point, but he is of opinion from what *Aben Mokoofa* says that the term *Huzvaresh* can be referred to no language whatever. Referring however to Dustoor Hosangjee's rendering of the term Dr. Haug says :—

“Though there can now be little doubt as to the “meaning of *Huzvaresh* its etymology is by no means “easily discovered. *Destur Hoshengji* explains it as “*Huzvan-asor*, “the language of Assyria” an interpretation “which I had also adopted before examining the actual “use of the word ; but this can no longer be entertained.

The same authority also informs us that some anti-quarians are disposed to take *Huzvaresh* as a derivation from *Huzvaren* which means “good zor.” Dr. Haug himself attempts to resolve the term *Huz-varesh* into the Avesta *Ooz-vur* which means *open* or *explicit*. In this view the attempt made by my learned friend Dustoor Hosangjee to identify *Huzvaresh* with *Huzvanesh* cannot be reconciled with the received principles of ortho-

graphy of the Pehlvi language especially as in this language **R** is never changed into **N** except in certain terms in Persian of Pehlvi Origin.

Let it not be supposed that in alluding as above to the attempts made by such men as Muller, Spiegel, and Haug to account for the origin of the term *Huzvaresh* I mean in any way to reflect on their knowledge of ancient Persian literature. If, however, I can venture to put my own construction on the term it would be to the following effect:—

In Pehlvi this word is written in three ways 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 and 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 and their phonetic renderings would be *Huzvaresh*, *Huzvarshen*, and *Huzvarine*. The last syllables of the second and third terms viz., 𐭥𐭥𐭥 and 𐭥𐭥𐭥 may easily be converted into *Khaldea* and the term would thus be *Huzve-khaldea* or *Huzve Chaldee* which means the *Chaldee* language or language of *Chaldea* an ancient kingdom situated between the Euphrates and the Tigris of which Babylon was the capital. Dr. J. Bunsen in his *Philosophy of Universal History* says:—

They are reduced to the Northern branch, spoken in the Euphrates and Tigris, Syria and Palestine $\times \times \times \times$. The northern branch is represented, first by Hebrew (the language of the Ibri, men who came from Arapakhitis) fixed in Palestine (Canaan) and divided into Phœnician and Hebrew Proper; and, secondly, by popular Chaldee, or the common language of Babylon and Assyria (Elam and assue), and of Mesopotamia and Syria (Aram and probably Lud, or semetic Asia Minor.)

In further confirmation of this view we find the following passage with preface of *Sassanian Pehlvi Glossary* translated by Dustoor Hosangjee.

“Through the virtue of the auspicious name and glory of the Supreme God, may this Persian translation of *Malik Name Asooree* or work of Assyrian Glossary be of use and advantage to the students of *Khaldee* or *Chaldee* language.”

Again, no where throughout ancient *Pahlvi* writings do we find *Huzaveresh* used as a term of common acceptance but under the latter of the two words above quoted from *Malik Name Asooree* viz 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 and 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 the pronunciation is rendered in *Avesta*

character as *Hazvuresh* and hence it is I think that the word has obtained currency. Through ignorance of the meaning of the term we find some Pehlvi writers stating on the front page of their works. "I write this in the *Huzvuresh* or *Pehlvi* language." The ancient Dustoors of Iran however, were aware of the real meaning of the term thus defectively rendered, for we find *Anquetil du Perron* quoting a Pazand passage to the following effect.

"It is necessary to write this in *Avesta* or *Sewad* characters, which *Sewad* characters are of *Huzavaresh* or *Chaldee* language."*

I have thus attempted to give the result of my reading and researches in connection with the literature of the Pehlvi language and although it is not for me to claim any very exaggerated value for my labours, yet I am free to confess that I have been actuated throughout with an humble desire to arrive at the truth to the best of my powers.—

The following is a list of the Works in the Pahlvi language written at different times during the sway of Persia by the Kyanian, Askanian, and Sassanian dynasties which have come down to us ;

* This passage is also quoted by Spiegel and Haug. The latter has translated *Sewad* into Chaldee and the context bears him out.

دینکونت	Dinkuntch.
وایز کونت دین	Vazer kuntch Diui.
نیئرنگستان	Neeringstân.
شایست-لای-شایست	Shâyest-lâ-Shâyest.
ایروزبابای بوندلشمن	Eruzbabâe Boondelshme.
زند جاید سیدآدای	Zende Javid Sidâdâde.
زند یاجشما	Zende Yajshma.
زند وستی راتو	Zende vespe Rattoo.
زند هادوکخت	Zende Hâdokht.
زند دامدای	Zende Dâmdâd.
زند آوستای کهورده	Zende Avestâe Khoordeh.
دایلدستان دین	Dâldustâne Dinee.
شعون گوامانی وایژ	Shecon Goomâni Vujâr.
بوندلشمن	Boondelshme.
مینو کهرود	Minoe Kherud.
مادیگانه گوشتفاریان	Mâdigâne Goshtfariân.
وگاندیچای	Ogandechâ.
جاماسپ بیتای	Jâmâsp Beetâce.
مادیگانه ویراف	Mâdigâne Virâf.
آندرجه آتونپات مانوسپندان	Anderje Atoonpât Mânuspundân.
کارنامی ارثستر پاپکان	Kâruâme Aruthster Pâpkân.
گنجلی ساعیگان	Ganjeli Sâaeegân.
سیتاسنه عاهان	Setâesne Eahân.
مادیگانه روجوم	Mâdigâne Ruejom.
مادیگانه آهونور	Mâdigâne Ahoonver.
مادیگانه روجاتن	Mâdigâne Ruejatnân.
مادیگانه خونداد جوم فیردین بین	Mâdigâne Khondad Jome Fur- verdin Binâ.
مادیگانه آویلنگونو توشکوک	Mâdigâne Aivilnguno Tushkook.
مادیگانه مادام شیمه درون	Mâdigâne Madam cheme droon.
مادیگانه هفت آموسپند	Mâdigâne Huft Amospund.
آندرجه داناگ گوبنا	Anderje Dânak Gubnâ.
زند واهومان یاشت	Zende Vahooman yashit.
مادیگانه هوسروبه کویادان	Mâdigâne Hoosrobe Kuvâdân.

۱۶۱۵	۳۵۵	۲۳۵	Duhmâne Vehân Afneen.
۱۶۱۶	۳۵۵	۲۳۵	Nupeckinslme Purverde.
۱۶۱۷	۳۵۵	۲۳۵	Mâdigâne Durhut.
۱۶۱۸	۳۵۵	۲۳۵	Vâje Atoon Pâte Mânuspundân.
۱۶۱۹	۳۵۵	۲۳۵	Vujere decnee.
۱۶۲۰	۳۵۵	۲۳۵	Mâdigâne Dârooe Khonsundush.
۱۶۲۱	۳۵۵	۲۳۵	Mâdigâne Avâdushe Menyhân.
۱۶۲۲	۳۵۵	۲۳۵	Mâdigâne Atoon Furobuge Fur-
			khunjâdân.
۱۶۲۳	۳۵۵	۲۳۵	Mâdigâne Gujuste Abâlesn.
۱۶۲۴	۳۵۵	۲۳۵	Vâjeh Mâligâneh Avustâk.
۱۶۲۵	۳۵۵	۲۳۵	Mâdigâneh Chutrung.
۱۶۲۶	۳۵۵	۲۳۵	Daroon Neerungee Pavun Zend.
۱۶۲۷	۳۵۵	۲۳۵	Cheedeh avustâ Gâsâne Afzome-
۱۶۲۸	۳۵۵	۲۳۵	Neerunge yajshne.
۱۶۲۹	۳۵۵	۲۳۵	Yajshne ehand Arj.
۱۶۳۰	۳۵۵	۲۳۵	Avestâe Daroone Faroharân yasht.
۱۶۳۱	۳۵۵	۲۳۵	Vishtasp yasht Puvun Neerung.
۱۶۳۲	۳۵۵	۲۳۵	Avestâe Zende Pêcrâmoone yasht.
۱۶۳۳	۳۵۵	۲۳۵	Mâleek Nâmeh Asoorie Pu-
			vunch Pârsee.

بنام انور و نجات نیند و نجات شکر مهر

દી બા ચો .

પાક દાદાર અહુરમઝદનાં મોબારેક નામની સતુતી કરવા સાથે, તે મીના તથા ગેતીના સરદારની જ્ઞાપમાં સર નમાવીને, અને તે સાહેબના મોકલેલા અશો પેગંમબર જરતોશત સપીતમાંનનાં પવીત્ર ક્ષેત્રોરની ઇઆદ કરીને આપ્તે પુસતકનો દીબાચો હું શરૂ કરુંછેઉં.

પેહલવી ભાષા ધરાંન સરજમીનને લગતી ભાષાઓમાની એક સરવેથી બિકટ ભાષાછે. એ ભાષાની રચના તેહેની અંદર ધરાંની તેમજ સેમીટીક તત્વો ભેલાઈને તેના મેલાવરાથી થાએલીછે; તેથી એ ભાષાનાં પુસ્તકો વાંચવાનો પુખ્ત અભેઆશ કરનારાઓને ઉપલી બેહુ ભાષાઓને લગતી કેટલીએક ખાહેતગારી મેલવવી જોઈએછે; તેમાં ખસુસન ધરાંની ભાષાઓમાં અવસ્તા, શંઉસકરોત, અને ફારસી તથા સેમીટીક ભાષામાં હીબ્રૂ, એઆલડી,* સીરીઆક, અને અરબી ભાષાનાં વે આકરણનાં મુલ તત્વો તથા શબ્દ કોશની સહમજ મેલવવી જોઈએછે; કેમકે તે વગર એ ભાષામાં રચાએલાં પુસ્તકોની એબારતબંદી અને તેહેની મતલબ સંપુરણ રીતે સહમજઈ સકતી નથી. આપણા હીંદુસતાંન ખાતે થાઈ ગએલા આગલા દશતુરો જે આપ્તે પેહલવી ભાષા સહમજવાની કીરતી મેલવી ગએઆછે; તેઓ જોકે હીબ્રૂ, એ

* આપ્તે ભાષાને કેટલાએક ધરસથો 'કેઆલડી' તથા 'ખેલડી' કરી નેવી બોલેછે; માંટે આપ્તે પુસતકમાં જાંહાંબી 'કેઆલડી' અથવા 'ખેલડી' કરીને લખાણ થાએલું હોએ તેહેને 'એઆલડી' ભાષા જાણવી.

આલડી અને સીરીઆક લાવાને લગતું કમું ગનેઆંન ધરાવતા નહી હતા, તોપણ તેઓએ અવસ્તા, શંઉસકરીત, ફારસી અને અરબી લાવાનો હીંદુસ્તાંન ખાતે સારો અભેઆશ કરેલો હતો; તેહેનાં બલથી તેઓ પેહલવી લાવાનાં પુસતકો વાંચીને સહુમજી સકતા હતા, અને સેમીટીક લાવાને લગતો બોલ જે પેહલવી પુસતકમાં તેઓને મળતો હતો તે તેઓ મુકાબલો તેઓ અરબી લાવાના તેહેને મળતા આવાનારા શબ્દની સાથે કરતા હતા. વલી તે સાથે **માલીકનામે અસુરી** નામની એક નાધલી પેહલવી શબ્દકોશ, જે હાલમાં ફારસી લાવા સીખનાર અભેઆશીઓને સારૂ શરૂઆતમાં વપરાતી **આમદન અ ફારસીઆતના** આકારને મળતીછે, તેહેનો તેઓ પેહેલો અભેઆશ કરતા હતા, તેથી તેઓને સેમીટીક શબ્દોના અરથો સહુમજવાની વધારે કઠવત મળતી હતી; કેમકે આએ નાધલાં પુસતકની અંદર પેહલવી પુસતકોમાં વપરાએલા સેમીટીક શબ્દો તથા સેમીટીક ધાતુઓ ઉપરથી રચાએલાં સામાન્ય રૂપો તથા શબ્દયોગી અને કીરીયાવિશેષણ અથયોનો એક મુખ્ય સંઘરહ તેહેના પાળંદ ઉચ્ચાર અને અરથની સાથે આપેલોછે; અને તે પુસતક સાસાંનીઆંન દોરની હદમાં આપણા ટોલાના એક દસતુરની તરફથી રચાએલું ગણેઆમાં આવેછે; † માટે જેથી પેહલવી વીદ્યારથી જાંહાંવેર ઉપલી ભાષાઓની મદદ લઈને કોશેશ અને લાંમબા વખતના માહાવેરાથી એ લાવાનું ગનેઆન મેલવે નહી, તાંહાંસુધી તે એ લાવામાં લખાએલાં પુસતકોને સુધ

† આએ પેહલવી શબ્દ કોશની એક નકલ ફારસી અલેક્ષ, ખે, ની ટીપના આકારમાં આંકુવીટીલ હુ પેરો નામના જાણીતા વીદવાંન પ્રેચ ગરંથકારે સને ૧૭૭૧ ઈસવીનાં સાલમાં પોતાનાં પ્રેચ લાવામાં છપાવી પરગટ કરેલાં Zend Avasta **જંદ અવસ્તા**; એવે નામનાં પુસતકનાં ખીજાં દસતરને ૪૭૬ જે સરેથી તેનાં અસલ ઉચ્ચાર અને અરથ સાથે પરગટ કરેલીછે; અને હાલ સને ૧૮૭૦ ઈસવીના સાલમાં એ શબ્દ કોશ તેહેના અસલ આકારમાં અલેક્ષ, ખે, ની ટીપ સાથની એક શબ્દ કોશ સાથે મુખ્યધની નામદાર સરકાર તરફથી તેહેના ઈંગરેજ તરજુમા સાથે દસતુર હોશંગજી જમાસપજનાં લખાણુ અને ડાક ઇર મારટીન હાઝીગની તપાસ હેઠલ **ધી ઓલડ પેહલવી પાળંદ ગલાસરી** હુવા નામથી પરગટ થાએલીછે.

રીતે વાંચીને તેહેને બરોબર તરજુમો કરવાને સક્તીવાંન થાએ નહી. અને જે કોઈ વીદ્યારથી ઉપર તલેની થોડી ઘણી માહેતગારીથી તેમ કરવાની હુલસાઈ કરેતો ખચીત તેવો શખસ પેહલવી લખાણની અસલ મતલબને શમજવામાં વારેવાર ભુલ ખાધા વના રહે નહી. વલી આએ ભાષાના અક્ષરોની વલાંણ અને આકાર એકબીજાને મલતા આવવાને લીધે તેહેના ઘણા કાબેલ વીદ્યારથીનેબી કેટલાએક શખ્દો થોડોવાર વીચાર કરેઆ વગર સાધારણ નજરે જેતાંવાર ઉઠલાવવાને બની સકે હેવું નથી. જેકે પેહલવી અક્ષરોની ઉતપત્તી અવસ્તાના હરફોના ટુંકા આકાર ઉપરથી થાએલીછે, તેપણુ અવસ્તાના અક્ષરની વલાણુ હવડાં સુધી એકબીજાથી જુદા આકારમાં રહેલીછે, તેથી અવસ્તા ભાષા સેહલાઈથી વગર અચકાવે વંચાઈ સકાએછે; પણ તેવી હાલત પેહલવી અક્ષરોની રહી નથી, તેહેને લીધે એ ભાષાનો દરએ ક શખ્દ વગર નીઅને તરેહવાર ઉચ્ચારથી વંચાઈ સકેછે; તેહેને તેના મેહલ ઉપર ઘટતી રીતે સહમજીને વાંચવા સાઝું એ ભાષાના પુરતા અભેઆશ અને માહુવેરાની જરૂરછે.

પેહલવી ભાષા તેહેનાં વેઆકરણની બાંધણીમાં પાજંદ તથા હાલની આણુ ફારસી ભાષા કરતાં વધારે સરસ દરજ્જે ધરાવેછે; કેમકે તેહેની અંદર પાજંદ અને હાલની ફારસી કરતાં વધારે રૂપાખ્યાપણ, અર્થ, પ્રત્ય, ઉપસર્ગ, અવ્યયો અને વાક્યરચનાઓછે. આએ ભાષામાં જે જે વાકરણરૂપી જેડણીઓછે તે સઘલી જેડણીઓ અવસ્તા અને કદીમ પારસી લેખો (Cuneiform Text.) ની સાથે મલતી આવેછે.

ઈરાંન દેશમાં પેહલવી ભાષા કેહારથી શરૂ થાઈ તે વીસેનેા ચોક સ વખત મુકર થાઈ સકતો નથી; પણ એ ભાષા આપણા કેઆની પાદશાહઓના વખતમાં આણુ હતી હેવું સીધ કરવાને કેટલાએક ભરોસો રાખવા જેગ દાખલાઓ ઉપરથી આપણને બની આવેછે. જેકે કેઆની પાદશાહઓના વખતમાં આએ ભાષાની અંદર કોતરાએલા સીક્કાઓ, તથા તખ્તીઓ હાલમાં આપણને મલી આવતી નથી, અને પાદશાહ બેહમન, અને દારાંને લગતી તખ્તીઓ કદીમ પારસી ભાષા

માં ક્રોતશએલી ઇરોપીઅન મુસાફરોની સોધથી આપણને જાણાએલી છે, તે ઉપરથી હેવું નથી કરવું કે ઇરાન દેશમાં તે વેલા પેહલવી ભાષાનો રેવાજ હતો નહીં; કેમકે તે વેલા ઇરાની પાદશાહઓનું રાજ્ય એકર પંચરાએલું હતું; તેથી તાંહાં ઘણીએક ભાષાઓ ચાલતી હતી, તેમાં પેહલવી ભાષા પણ હતી. આપણા કયાંની પાદશાહઓના વખતમાં પેહલવી ભાષા તેઓની દરબાર ખાતે બોલાતી હતી; હેવું “યુર હાંને કાતેઅ” નામની નામીની ફારસી ફરહંગના બનાવનાર મોહમદ હોસેન તબરેજીએ તેહેને મલેલી કદીમ પુસ્તકોની દલીલો ઉપરથી જાણાવેલું છે. આએ કાબેલ ગરંથ કરતાં પોતાનાં પુસ્તકમાં પેહલવી ભાષા વીસે નીચે જાણાવેઆ પરમાંણે લખેછે:—

پهلوی—بفتح لام شهر را گویند مطلقا چه پهلوی بمعنی شهری باشد و نواحی اصفهان را نیز گفته اند و مردم شجاع و دلور باشد و مردم بزرگ و صاحب حال را هم میگویند چه مراد از راه پهلوی راه بزرگان یزدانی است و نام ولایتی هم است که زبان پهلوی منسوب بان ولایت است و بعضی گفته اند که لغت پهلوی زبان پای تخت کیان بوده است و جمعی گویند نام پسر سام بن نوح است و پارس پسر او بوده و پارسی و پهلوی بدیشان منسوب است

“પેહલવ—અગત કરીને દેશને કહેછે, કેમકે પેહલવીનો અર “ થ દેસીનો થાએછે; તેમજ એસફહાંતની સરહદ તથા બાહાદુર અને “ દેલાવર માણસને (પહલવ) કરીને બોલેછે. વલી યુજેરગ અને ચ “ હડતે દરજ્જાનાં આદમીનીબી ‘ પહલવ ’ કરીને કહેછે; કેમકે શહે “ પહલવીની મતલબ ચહડતે દરજ્જાના યજ્ઞાંપરસ્તોનીછે. વલી એ “ ક મોલકનું નાંમબી પહલવ કરીનેછે, અને પેહલવી ભાષા તે મોલ “ કને લગતીછે. કેટલાએક લોકો હેવું કહી ગએઆછે કે પેહલવી “ ભાષા કેઆંની (પાદશાહ) ઓની દરબારને લગતી ભાષાછે. ઘણાએ “ ક લોકોનું મતછે કે સાંમ બીન તુહના છોકરાનું નામ પેહલુ કરીને

“ છે, અને પારસી તેડેના છોકરો હતો, અને પેહલવી તથા પારસી તે
“ એની સાથે સંબંધ રાખે છે.”*

જે કે આપે ફારસી ગરંથ કરતાં તેડેને મલેલી વીગતો ઉપરથી
છેક પાછલા વખતમાં ઉપર લખેલો એહવાલ આપેઆપે; તોપણ તે કો
ઈબી પરકારે વાંધા ભરેલો નથી. ઉપલાં લખાણમાં તરણ મુખ્ય બાબ
ત આલેલી છે, તેમાં એક એજ પેહલવી ભાષા એસફહાંનના પરાંતને લ
ગતી ભાષા છે, બીજું એજ તે કેઆની પાદશાહુએની દરબાર ખાતે બો
લાતી હતી, અને તરીજું એજ તેડેની ઉતપંતી પેહલુ બીન સાંમથી થા
એલી છે. આપે તરીજું બાબત ઉપરથી હેવું સીધ થાએ છે કે પેહલવી જ
બાંનની ઉતપંતી સાંમના બેટા પેહલુથી થાઈ છે, તે પેહલુ નાંમનો કોઈ પુ
રૂશ નહીં પણ “સાંમ દેશની سرپانی સુરીઆની” જબાંન જે સેમેટીક
ભાષાને નામે હાલમાં બોલખાએ છે તેનું વપરાણ કદીમ પારસી ભાષાની
સાથે ભેલાઈ જવાથી પેહલવી ભાષાની તેમાંથી ઉતપંતી થાએલી છે, અ
ને એ વાત માનવા જોઈ છે, કેમકે સુરીઆની ભાષા પેશદાદીઆંન ટો
લાના પાદશાહ હોશંગના વખતમાં ઈરાંન ખાતે વપરાતી હતી; અને
તે ભાષાના લોગતો કદીમ પારસીમાં આમેજ થાઈને તારપછી પેહલવી
ભાષા જનમ પાંખી છે. તેમજ પેહલવી ઉપરથી પાજંદ અને હાલની
ફારસી ભાષાની ઉતપંતી થાઈ છે.

હવે પેહલવી ભાષા કેઆની ટોલાના પાદશાહુએના વખતમાં ઈ
રાંન ખાતે ચાલુ હતી, તે વીસેની સાબેતીમાં જે દાખલાઓ હોમોને
મલી આલેઆપે છે, તે હોમો અતરે આપીએ છે.

પેહલુ—“દીનકરદ” નામની પેહલવી ભાષામાં લખાએલી મોતેમર
કેતાબનાં બે ભાગોમાંહેના પેહલા ભાગની સેવટે તે કેતાબનાં લખાણની ઉ
પજ નીપજનો એહવાલ આપેઆપે આલેઆપે છે, તે ઉપરથી આપણને જ
ણાએ છે કે એ દફતર પેગમબર જરતોશતના વીચારથી તેડેના પેહલે દર
જજેના શાગેરદે લખેઈ હતું, અને તે અસલ કેતાબને કેઆની પાદશા

* હેનેજ મલતો વીચાર “પરહંગે જેહાંગીરી” તથા “પરહંગે રેસીદી”
ના કામેલજુર થકરતાએએથી પોતાના પુસ્તકોમાં આપેલો છે.

હુ ગોશતાસપે પાદશાહી પુસતકખાનાંમાં મેલાવી હતી અને તે ઉપરથી બીજી સાફ નકલો કરાવીને તેહનો. (પરજના લોકોમાં) ફેલાવો કર્યો હતો, અને તેજ અસલ નકલ પાદશાહ સેકંદરને ઈશાંનનાં પાદશાહી દફતરખાનાં માંહેથી મલી હતી, તેહની અંદરના તવારીખને લગતા કેટલાંએક ભાગનો તેણે યુનાની (ગરીક) ભાષામાં તરજુમો કરાવેલો હતો. તેવાર પછી જરે પાદશાહ અરદેશીર બાબકાંનનું રાજ થાયેલું તો રે તે અસલ કેતાબ છુટી પડેલી હાલતમાં તે પાદશાહને મલી હતી; તેણે તે વખતના એક કાબેલ 'તોસર' નામના દસતુરની પાસે તે કેતાબને મેલવીને દફતર કરાવી હતી; અને તેહની એક નકલ પાદશાહી પુસતકખાનાંમાં રાખવાનો તથા બીજી નકલોને જરતોશતીઓમા ફેલાવવાનો હોકમ કીધો હતો. એ પછી તે કેતાબની અસલ નકલ પાછલથી "દીનકરદ" કેતાબનું બીજું દફતર લખનાર દસતુરાંન દસતુર આદરકરોબગ ફરરોખજદાંનને સાસાંનીઆન પાદશાહઓના છેલ્લા દોરમા મલી હતી. તે વેલા તેણે અસલ પુસતક ઉપરાંત સેકનદર અને સાસાંની પાદશાહઓના વખતમા બનેલા બીજા કેટલાંએક મનદીયસની દીનને લગતા બનાવોની વીગત જણાવવા સાથે જરતોશતી દીનને લગતાં કેટલાંએક ફરમાનોને લગતું પોતાની તરફથી લખાંણુક રેલુંછે. જે વીસેનું અસલ લખાંણુ આએ રીતનુંછે :—

“દીનકનતે (ઈઆને દીનકરદ કેતાબ) મનદીઅશની દીનને લ
 “ ગતી સઘલી કીમતી દાનાઈ પ્રસીધ કરવાની મતલબથી લખેઆમાં
 “ આવોછે, અને તેહનું પેહેલુ લખાંણુ પરથમ ભલી દીનને કબુલ ક
 “ રનારાઓ મધેથી આરાધના કરવા જોગ ફરોહુરના પેગમબર જરતો
 “ શત સપેંતમાનના પેહેલે દરજજેનાં શાગેરદે તે યસત ફરોહુર (ઈ
 “ આને પેગમબર જરતોશત) થી સવાલ જવાબો સાંભલીને, ભલી દી
 “ નને લગતી દરએક બાબતની દાનાઈની સહમજ (તે) રોશની વાલાં
 “ મુલ (ઈઆને અશો જરતોશત) થી રોશનીની મીસાલે જાહેર કરવા
 “ સાફ કરેલુંછે; અને તે (લખાંણુ) ની શરૂઆત સવાલ અને (તેને
 “ લગતા) હુકમથીછે. બુજેરગ દરજજના પાદશાહ કેઆની ગુશતા
 “ સપે તે અસલ કેતાબ ઉપરથી નકલ કરવા તથા અસલને ગંબજે

“ શક્રપીગાન* (ધર્મ્યાને પાદશાહી દક્ષિતરખાનામાં) રાખવા અને સાક્ર
“ નકલોના (લોકોમાં) ફેલાવો કરવાને ફરમાવેલું; અને તેવાર પછી
“ તેહની એક નકલ ૧૫૭૭ ગાઉ દેજે નપેશતે† (ધર્મ્યાને ઇસતેખરના

* દીનકરદનાં અસલ લખાણની અંદર ૧૫૭૭ ગાઉ ‘ગંજે શક્રપીગાન’ હુવી એખારત આવેલીછે, તેમાં લખાએલો ‘શક્રપીગાન’ શબ્દ અવસ્તાના ૭૩૦૦ સંઘ, ખેલ ઊપરથી અનેલાં સ્ત્રીલીંગના ‘સસ્તી’ ઊપરથી અનેલોછે, જેહનો અરથ ‘લેખ પતર’ અથવા ‘ગરંથ’ કરીને થાએછે. આએ શબ્દનો છલ્લો અક્ષર ‘ધ’ હોવાને લીધે તેહની સેવટે ‘અં’ ને બદલે ‘ગાન’ પ્રત્યય લગાડેઆમાં આવેલોછે, માટે ‘ગંજે શક્રપીગાન’ નો અરથ ‘લેખ’ અથવા ‘ગરંથને લગતી ફાલત’ નો થાએછે; તે ઊપરથી જેહાએ તેનો અરથ ‘પુસ્તકખાના’ નો કરેઆછે; કેમકે ઊપલી એખારતમાં આવેલા ‘ગંજ’ ખેલની નોરાદ ‘પુસ્તકના સંઘરહ’ નીછે. ‘શક્રપી’ ખેલની શરૂઆતમાં અસલ દંતી ‘સ’, ને બદલે વપરાએલો ટાલુ ‘શ’, કાએદાથી ઊલટી રીતે લખાએલો નથી; કેમકે પેહલવીમાં ‘અં’ ગોશત, અથવા ‘અંજોશત’, “આગલું”. ‘શારક’, અથવા ‘સારક’, “બુલબુલ” હુવી રીતે દંતી અને ટાલુ ‘શ’, અવારનવાર વપરાએલાછે. એ શીવાએ ઊપલા ઇમલામાં વપરાએલા ‘પ’, નો આકાર ‘ત’, ને બદલે ફરવાએલોછે.

† સર ઊલીઅમ આઊસલી પોતાની ઇરાંનની મુશારરીના ગરંથનાં ખીન્ન દશતરને સરે ૩૪૪ ને તારીએ તબરીના આધાર ઊપરથી લખેછે કે:—

King Gushtasp deposited the Zend, or sacred Volume which Zerdusht (Zoroaster) had brought to him in a place at Istakhr called Dernebisht (156)

(156) فی موضع من اصطخر يقال له درنیشْت
આપેલા અરથી ફેકરા વીસે આએ કાખેલ ગરંથકારે પોતાની તરફથી આએ રીતનો ખેલાસો કરેઆછે કે:—“આએ કીમતી ફેકરો જે હુએ યંકી ખતલાવે આછે તે બરીદીશ મીઉજઅમની અંદર (Cotton. Lib. Vitell A. IV.) માં જલવાઈ રહેલોછે, અને તે (તારીએ) તબરીના અસલ અરથી પુસ્તકનાં ખીન્ન દશતરમાં ધર્મ્યાને તે પુસ્તકના ચાથા ભાગની અંદર સાચવી રાખેલોછે.”

વલી એજ ગરંથકાર ઊપલાંજ દશતરને ૩૭૪ ને સરે معجم તારી એ મોઅજમ નામની શરસી કેતાબનો ફેકરો યંકીને તેહેને આધારે લખેછે કે:—

گشتاسب چون با مطهر مراجعت نمود بفرمود تا دخمه ساختند
و کتاب زندرا به تعظیمی تمام انجا بنهاد و گروهی را به محافظت
آن برگماشت

“Gushtasp on his return (from Balkh) to Istakhr caused a “dakhmah or vault to be made, in which he deposited with

“ કીલ્લા) માં મોકલીને તેહને તાંહાં જલવીને રાખવાની ચેતવણી
 “ આપી. (તેવાર પછી) જુરી કીરતીવાલા સરદાર સેકનદરથી ધરાંન
 “ શેહેરમાં ખોદાઈ દીનને નોકસાંન પોહાચેહં, અને (તે વેલા) જે કાં
 “ ઇ દેજનપેશત (ધ્યાને એસ્તખરના કીલ્લા) માં હુતું તે બલી ગએ
 “ હં, અને જે પાદશાહી દફતરખાનામાં હુતું તે રૂખી લોકોના હાથ
 “ માં ગએહં; તે ઉપરથી (તેઓએ) આગલી તવારીખથી વાકેફ થવા
 “ સાડ તેહનો યુનાની (ગરીક) ભાષામાં તરજુમો કીધો. † જરે ધરાં

“ much reverential Ceremony the Book Zend, (composed by Zer-
 “ dusht) ; and appointed a body of persons to guard it.”

“ જરે ગોશતાસપ (બલખથી) એશતેખરના પાછા આવેઓ તેઆરે એક
 “ દોખતુ અથવા ગુમખન બનાવવા સાડ શરમાવીહી; અને તેની અંદર તેણે
 “ ઘણી ઇજત ભરેલી રીતે (જરતોશતે બનાવેલી) જંદની કેતાબને રેલી; અ
 “ ને તેની તપાસ રાખવા સાડ કેટલાએક જણને રાખેઆ.”

† પાદશાહી પુસ્તકખાનામાંથી મલેલાં પુસ્તકોનો પાદશાહ સીકનદરના હુ
 કમથી ગરીક ભાષામાં તરજુમો થાએઓ હતા તે વીસે પાદશાહ સેકનદરની ત
 વારીખ લખનાર શાએર નીજની ગંજનવીએ પોતાનાં બનાવેલાં સેકનદરનામાં
 ની અંદર નીચે જણાવેઆ પરખાણેલું લખાણ કરેહુંછે:—

خرد نامہارا زلفظ درمی بیونان زبان کرد کسوت گری

“ (સેકનદર) એલમને લગતી કેતાબોનો દરી ભાષામાંથી ઇજીનાંની (ગરીક)
 ભાષામાં તરજુમો કરાવેઓ.”

આએ જગાએ દરી ભાષાની ચોરાદ પેહલવી ભાષાની સહમજવી જોઇએ
 છે; કેમકે પેહલવી ભાષા ધરાંનના કેઆંની તથા સાસાની પાદશાહઓની દરખા
 રી ભાષા હતી, તે ઉપરથી ઘણાએક શરસી લખાણ કરતાઓએ પેહલવી ભા
 ષાને દરી ભાષાને નામે લખેલીછે.

પાદશાહ સેકનદરના હોકમથી અવસ્તા અને બીજાં પુસ્તકોનો ગરીક ભાષા
 માં તરજુમો કરેઆ પછી તે પુસ્તકોને પાદશાહી પુસ્તકખાનામાં એલાહેદાં રા
 ખેઆં હતાં, તે વીસેની સામેતી સેકનદરનામાંની અંદર આવેલી નીચે લખી
 જણાવેલી વીગત ઉપરથી આપણને મલેછે.

چو زهره ببال در آمد نخست زهاروتیان جای آن بوم شست

بفرمود تا آتش موبدی کشند از هفرمندی و بخردی

فسون نامه زند را ترک کنند وگرنی بزدان دفتر کنند

“ જેઆરે (સેકનદર) આબુલ ખાતે બખતાવારી સાથે આવી પોહાંચેઓ,
 તારે તે જગોની સરજમીનને તાંહાંના પરહેજગાર લોકોથી સાચ કીધી; અને ૫
 રમાવીહી કે સહમજ અને દાહાપણથી આતશપરસતીનો અટકાવ કરે, અને
 જંદ અવસ્તાનાં ધરમ પુસ્તકોને ઘોઈ નાખે, અને જો તેમ નહીં અનેતો અ
 ધીઆર પુસ્તકખાનામાં તેહને રાખે.”

“ નનું રાજ પાછું સારી હાલતમાં લાવવા સાડું પાદશાહુઓના પાદ
 “ શાહુ અરદેશર બાબકાનનો દોર પોહોએઓ, તેઓએ તેણે આએ
 “ (દીનકરદનાં) લખાણને છુટી હાલતમાંથી એકદું કરવા તથા તેહેને
 “ લગતા ખોલાસાને અવસતાના ખોલાસા સાથે પાછો મેલવીને સમ
 “ પુરણ કરવા સાડું દીનનો એક આગેવાન અશો “તોસરે” નામનો ધ
 “ રમગુરુ હતો તેહેને ફરમાવેઉં, તે ઉપરથી તેણે તે (કેતાબ) ને (તેહના)
 “ રોશન મુલ (ઇઆને અસલ નકલ) ઉપરથી ચલકાટ ભરેલી કીધી;
 “ અને તેહેને પાદશાહી દફતરખાનામાં રાખવા તથા તેની સાફ નકલોનો
 “ (પરખતા લોકોમાં) ફેલાવો કરવા સાડું (પાદશાહુ અરદેશરે) હુકમ
 “ કીધો. તેયાર પછી દીનનેજ લગતા પાદશાહુઓ * ની તરફની ખ
 “ રાખીથી કેટલાએક મુલકોમાં ફીતનો ઉઠેઓ; તારે ભલી દીનના લો

* આએ ઊપલી પેહલવી એઆરતની અંદર ૧૦૭૯ તાજીગાન, ખોલ
 વપરાએઓ, તે તેની પછી વપરાએલા ૧૧૦ દીનાન, શબ્દની સાથે સંખ
 ધ ધરાવેછે; તેથી ૧૧૦ ૧૦૭૯ તાજીગાને દીનાન, નો અરથ “દીનને લગ
 તા તાજદારો” (ઇઆને જરતોશતી પાદશાહુઓ) નો થાએછે; જેમકે રાતની
 સરોશ યશતની પછવાડે પટવામાં આવતી પાજંદ નીરંગમાં ૧૦૭૯ ૧૧૦૭૯
 “તાજીઆને બસ્તે કુસ્તીઆને” હેવી એઆરત કુસ્તી આંધનાર પાદશા
 હુઓને અરથે વપરાએલીછે; માટે “અવીજેહ દીન” નામની કેતાબની અંદર
 મરહુમ દસતુર મુલાં શીરોજીએ તથા ‘જંદ પેહલવી ગલાસરી’ માં હમારા કામે
 લ મીતર ડાકટર મારગીન હાઊગે “તાજીગાન” ખોલનો અરથ ‘અરથો’ નો
 કરેએછે, તે હમોને ઘટતો અને વાજી દેખાતો નથી; કેમકે ઊપલાં લખાણની
 પછી આવેલી પેહલવી એઆરત ઉપરથી જણાએછે કે “દીનકરદ” કેતાબની
 આદરશરોખગ શરોખજદ વાલી અસલ નકલ તે દસતુરની એલાદથી ઊતરતા
 આવેલા એક પેશવાની પાસેથી જરતોશતીએ ઉપર પડેલા હાદેસાના વખતમાં
 (ઇઆને જરતોશતીએની હકુમત ગએઆ પછી) ઘણી પુરાંની હાલતમાં તે વ
 ખતના દસતુર આગુનપાત આદમીગાનને મલી હતી; અને આગુનપાત આદમી
 ગાનની નકલ ઇઅબ્દજરદી સને ૩૫૯ માં સીરીઆ દેશને લગતી ફરખન
 આવાદ નામની જગાના એક રહેવાસી અરેશવંગ બગદાદ નામના ગરહ
 સથ પાસેથી માહાવનદાદ રામયાને વહેરામને મલી હતી, અને તેણે
 કરેલી નકલ ઉપરથી એકએક પછી થાએલી દીનકરદની નકલો હાલ આપણી
 પાસે મોજુદ રહેલીછે.

એ હાલમાં ઇરોપખંડમાંછે; તેની ઉપરના લેખો ઇરાંનના હાલના ફરેંચ એલચી કાઉન્ટ એ. ડી. ગોબીનાએ ઉકલાવીને તેહેનો તરજુ મો તે સીક્કા ઉપર કોતરાએલી અસલ પેહલવી એબારત સાથે આ પેઓછે, * તેમજ તે પાદશાહએને લગતા કેટલાએક સીક્કાઓના લેખો એઆલડી પેહલવીમાં હીબરૂ હરૂફે આગલી હીંદુસ્તાંન ખાતેની નામદાર ઇશટ ઇનડીઆ કંપનીની સીવીલ સરવીસવાલા મી૦ એડ વરડ ઠાંમસે લંડન ખાતે સને ૧૮૬૮ નાં સાલમાં છપાવી પરગટ કરેલાં “Early Sassanian inscriptions Seals and Coins.” હવે નામનાં પુસ્તકને ૧૨૫ થીતે ૧૩૪ સુધીના સફાઓમાં આપેલાછે; તેમાં મલેકતવાએફની અંદર પાદશાહ સેકનદરની પછી થાઈ ગએલા મીતરદથ પાદશાહ તથા અશકાંતીઆંનમાં પાદશાહ અશક તથા દારાં અને અરદશીર વગેરેના સીક્કાઓ આપેલાછે; અને તે સીક્કા ઓ ઉપર પેહલવીની સાથે ગરીક ભાષામાં કોતરાએલું લખાંણુ આપણને મલેછે, તે ઉપરથી પેહલવી ભાષા સેકનદરની આગમ્યતા વખતમાં ઇરાંન ખાતે વપરાતી હતી તેહેની આપણને દેખઈતી શાખશી મલેછે. આએ પેહલવી સીક્કાઓ ઉપર નીચે લખી જણાવેઆ પરમાણુ એબારત આપેલીછે, જેમકે :—

એશીઆ માઈનરના રાજા મીતરદથસના સીકકા

ઉપરની પેહલવી એબારત.

𐎧𐎼𐎷𐎡𐎴 𐎧𐎡𐎹𐎢𐎵 𐎧𐎡𐎹𐎢𐎵

મેતરદત મલકા.

* આએ લેખો સુખઈ ખાતે સને ૧૮૬૫ ઇસવીનાં સાલમાં ઉપલા કા બેલ એલચીનાં નાંમથી છપાઈ પરગટ થાએલા Method of reading Cuneiform texts. હવે નામનાં ઇરાંની જરતોશતીઓની હાલત સુધારનારી મંડલી ની તરફથી છપાઈ પરગટ થાએલાં ઇંગરેજ પુસ્તકની અંદર પરગટ કરેઆમાં આપેલાછે.

ઉપલી એબારતનો તરજુમો.

દારાં પાદશાહુ ઇતારદત (આતરદાદ) પાદશાહુનો બેટો.

ચોથું—દસતુર અરદાએવીરાફને લગતા એહવાલતું એક પેહલ વી પુસતક હાલમાં આપણી પાસે પેહલવી ભાષામાં લખાએલું મોજી છે, તેની અંદર જણાવેછે કે તે પુસતક દસતુર વીરાફની હજુરમાં લખાયું હતું, અને દસતુર વીરાફે જે મોજીજા ભરેલું કાંમ કરીઈ હતું તે પાદશાહુ સેકનદર પછીના ઇરાંનનાં રૂમી હાકિમોના રાજમાં કરીઈ હતું. જે વીસેની અસલ એબારત તે પુસતકના દીબાચામાં નીચે જણાવેઆ મુજબ આવેલીછે.

“ અશો જરતોશતની કબુલ કરેલી અને ફુનીઆમાં ફેલાએલી દી “ ન ૩૦૦) વરસની આખેરીવેર નીરમલ રેહી, અને માંણસો તે ઉપ “ ૨ વીસવાસુ રહેઆં. તેવારપછી સીકનદરરૂમી * * ઇરાંન શેહેર “ માં આવેઆ, તેને * * ઇરાંનના મોહોટા હાકિમોની અંદર એ “ ક બીજા વચએ વેર અને અદાવત નાખી અને પોતે મરણ પામે “ આ * * તેવારપછી ઇરાંન શેહેરના લોકો એક બીજા સાથે જઘ “ હો કરવા લાગેઆ; કેમકે તેઓને માંથે કોઈ દીનનો એલમ ધરાવ “ નારો દસતુર, વડીઅલ, હાકિમ, અને પાદશાહુ હોતા નહી; તેથી “ ખોદાઈ (ઇઆને દીનને લગતી) બાબદ વીસે તેઓ શકમંદ થાએ “ આ. * * તે વેલા જે કોઈ દીનના દસતુર મોબદો હતા તેઓએ પે “ લા દીનના રાહજન હાકિમોથી ઘણા બીહીને ફતેહમંદ આદરફરોબ

મની આગલ હમેશા “ *وادی که در آنجا* ” *وادی که در آنجا* “ મજદયસન બગી અરથશતર મલકાઆન મલકા ” ઇઆને “ મજદીઅસની દીનવાલો બખતાવર અરદેશર પાદશાહુઓનો પાદશાહ ” ઇતીયાદી આવેછે, તેમ “ અરશક ” નાં નામ ની આગલ ‘ વલકેશ ’ બોલ તે પાદશાહ કીઆ ધરમ પાલતો હતો તે બતલાવવા ને સારૂ આવેસોછે. જે અરશકના બાપ અથવા વડીઅલનો સંબંધ બતલાવ નારાં નામ તરીકે તે હતોતો અરશકના “ મલકાઆન મલકા ” ના ખિતાબની આગલ વચમાં *که* બેનમ, અથવા *که* બરી, બોલ વપરાઈને તે આવતે, પણ તેમ બનેલું નથી, માટે વલકેશ નો અરથ હમેશાં નીં થાંમસે આપેલા તરજુ માની બિરાંત કરેઆછે અને તે હમેને વાજબી જણાએછે.

“ ગ (નામના આતશ કહેલ) ની દરગાહમાં અંનજીન ખોલાવીઈ; ”
 “ અને (તાંહાં) ઘણીએક રીતની વાત તથા તકરાર આપ્યે (બાબત)
 “ ઉપર થાઈ, કે આપણામાથી કોઈ શખસ જાએ અને ખીનાઈ લો
 “ કોથી ખબર મેલવે, કે આપણુ હવડાં જે ઈજાને, બાજ, આફરી
 “ નગાંન, કીરીયા, બરશનુખ અને ઇમ્બોજદાથરેગીરીને લગતું કાંમક
 “ રીએછે, તે ઈજાની તરફ પોહોએછે કે દેવોની તરફ પોહોએછે ?
 “ અને તે (કાંમ) આપણા આતમાની મદદને સાડું પોહોંચસે કે નહી ?
 “ તારેજ આપણી મતલબબર આવે અને હાલના વખતમાં જે માણ
 “ સોછે તેવોની ખાતેરી થાએ. પછી દીનના દસતુરોના અને આ
 “ દર ફરોબગની દરગાહમાં ખોલાવેલાં સઘલાં આદમીએ હતાં તેએ
 “ ના એકમલતા વીચારથી, જે સાત પુરૂશો ખોદાઈ દીન વીસે ઘણા
 “ જ વીસવાસુ હતા તેએને ચુંટી કાહાડેઆ * * અને સાતમાથી
 “ તરણુ અને તરણુમાથી એક વીરાફ નામનાને પસંદ કીધો * *
 “ તે વીરાફનું રૂહ સાત દાહાડા અને રાતે પાછું આવેઈ અને બદ
 “ નની અંદર દાખલ થાએઈ. * * અને તેણે (વીરાફે) ફરમાવેઈ
 “ કે એક ડાહ્યા અગમબુધીવાલા લખનારને ખોલાવો; તે મુજબ તે
 “ એએ એક સીખેલા ફરઅંદેશ લખનારને ખોલાવેએ, અને તેણે
 “ આગલ બેસીને જે કાંઈ વીરાફે કહીઈ તે સુધ, ખોલણું અને વીગ
 “ તે લખેઈ.” * આએ અસલ લખાણુ હાલમાં આપણી પાસે પેહ
 “ લવી વીરાફનામાનાં પુસતક તરીકે મોજુદ રહેલું છે.

[illegible]

હવે આપે ઉપર બતલાવેલી ભરોસો રાખવાનુંગ દલીલો ઉપરથી વગર શકે સાબેત થાયેછે કે પેહલવી ભાષાનું વપરાંણ કેઆંની પાદ શાહઆના વખતમાં હતું, અને જ્યો આ ભાષાની ઉત્પત્તી સાસાં ની પાદશાહઆના વખતમાં થાયેલીછે હેવું મત આપી ગયેઆછે, તે વાત આપે દાખલાઓથી રદ થાયેછે.

વલી مجمل التواريخ મજમલોલ તવારીખ,* નામની ઘણી નામીચી અને પુરાતમ ફારસી કેતાબમાં તેહનો બનાવનાર اسطرખર એસ્તખર અથવા ૫૨સી પોલીસનો એહવાલ આપતાં હુમજે એસફહાનીનાં બ નાવેલાં ભરોસા ભરેલાં ફારસી પુસ્તકનો આધાર બતલાવીને લખેછેકે:—

اندر حال کرسی در کتاب الاسفہانی همی شرح دعد—برانجا نبشتہا هست بپهلوی و همی گوید در روزگار موبدی را بیادوند که آنرا بخواند در جمله این لفظ بود که گردش این زمان چم بفلان ماه و فلان روز بپهلوی نبشتہست این کلمتہای و بسیاری دیگر و من از جهت نادانستن حروف آن نفوشتہم کہ از صورت غرضی بر نخبوند

“(હુમજે) એસફહાનીની કેતાબમાં ફારસી (ધઆને તખતે જ મશીદ) ના એહવાલની અંદર આપે રોતનું બયેઆંન કરેઉંછે કે, તાંહાં (ધઆને તખતે જમશીદવાલા મેહલમાં) પેહલવી ભાષાની અં દર લખાણેછે, જે વીસે હેવું કેહેછે કે એક વેલા એક મોબેદને તે (લેખો) વાંચવા સાઝું બોલાવેઓ હતો, તે લખાણની અંદર મતલબ એ હતી કે:—“આપે (મેહલની) બાંધણી જમશેદના વખતમાં “ફલાંણે રોજે અને ફલાંણે મહીને કરેલીછે.” આપે પેહલવી લ ખાંણ ઉપરાંત બીજું ઘણુંએક લખેલું હતું; પણ તે અખશર નહી સહમજ સકવાને લીધે હુંએ તે લખી લીધું નહી; કેમકે (દસ્તખત ના) આકાર ઉપરથી મતલબ સમજાતી નથી.”

જોકે આપે પેહલવી એબારત એક હજાર વરસની લાંમબી મુદ ત ગુજરી જવાને લીધે કેર, પોરટર તથા સર ઉલીઅમ આઉસલી, જવા

* આપે કેતાબ સને ૧૧૨૬ ઇશવીના સાલમાં બનેલીછે, અને તેહમાં “તારીખ તયરી” ના દાખલાઓ બખ્ષા ઠાકેઆમાં આવેલાછે.

નામીયા મુશાફરોના વખતસુધી જલવાઈ રહીતી નહી, મારે તેઓ તે હેની કસી નીશાંત આપી સકેઆ નથી; પણ હમજ એસકહાંની નું લખાણુ જે આપણે કબુલ રાખીએતો, પેહલવી લાખાનું પુરાતમપણુ છેક પેશદાદીઆન પાદશાહુઓના વખતની સાથે મલી સકેછે.

આએ લાખાનું નામ પેહલવી કરીને સા ઉપરથી પડેઈછે, તે વીસેની સોધ કરતાં જુદા જુદા કાબેલ ગરંથકારોએ આપેલા વીચાર ઉપર આપણને ધેઆંત આપવું નેઈએછે.

એ વીસે જુદા જુદા ગરંથ કરતાઓનાં જુદાં જુદાં મતછે. કેટલાએક તવારીખ તથા કોશ લખનારાઓનું હેવું મતછે કે, પહલવ—સખ્દનો અરથ ‘તરફ’ અથવા બાજુનો થાએછે; મારે ધરાંનના દેશોની આસપાસ બોલાતી લાખાનું નામ પેહલવી કરીનેછે. બીજું, બાહાદુર અથવા પેહવાંનને ‘પેહલવ’ અથવા પેહલવાંન કરીને કહેછે, તેથી પેહલવી અથવા પેહલવાંની એ આગલા ધરાંની પેહલવાનો તથા પાદશાહુઓને લગતી લાખાછે. તરીજું, ‘પેહલુ’ અથવા પેહલવ શેહર અથવા દેશને કહેછે, મારે પેહલવી જ્યાંનનો અરથ દેશી લાખાનો થાએછે. પરોફેસર સપીગલ ۱۸۷۰ પહલવ, બોલને અવસતાના ۱۸۷۰ પેરેથુ, શખ્દની સાથે મેલવેછે, જોનો અરથ ‘બોહલુ’ અથવા ‘વીસતારવાલું’ હેવો થાએછે. પરોફેસર મેકસમુલર, ۱۸۷۰ પહલવ, બોલની ઉતપત્તી સેમીટીક ۱۸۷۰ ફરશ, જોનો અરથ “બોલાસો” અથવા “વીસતાર” નો થાએછે, તે ઉપરથી થાએલી ગણેછે. વલી સપીગલે પાંજંદમાં ۱۸۷۰ પારુમ, ઉપરથી ۱۸۷۰ અશ, નો ۱۸۷۰ આહલ, બનીને રૂપ લીધેલા ۱۸۷۰ પહલુમ, બોલની સાથે પેહલવ ને મેલવે આછે. ડાકટર હાઉગે શાહાનામા મહે વપરાએલા ۱۸۷۰ પેહલવી, બોલને લગતી સઘલી મતલબો ધેઆંતમાં લઈને તે ઉપરથી ۱۸۷۰ પેહલવી, બોલનો અરથ “આગલા ધરાંનીઓને લગતું” હેવો કરેઓછે. અને આગલા ધરાંનીની મતલબ તેણે પેશદાદીઆંત, કેઆંનીઆંત, અશકાનીઆંત, અને સાસાંનીઆંત ટોલાને લગાડીછે. આએ સઘલો વીચાર ધેઆંતમાં રાખવા સાથે બાહારો વીચાર હેવોછે કે ۱۸۷۰ પેહલવ, ની ઉ

તપંતી અવસતાના ખુલ્લો પેરેથવ, બોલ ઉપરથી થાઈ હોએ, હેવું જે આપણે માનીએતો, વંદીદાદની બીજી પરગરદમાં ‘રસતા’ અથવા ‘મારગ’ ને માટે ખુલ્લો પેરેથવ, શબ્દ વપરાએલોછે, અને તેમાં વપરાએલા શબ્દ, ને બદલે પેહલવીમાં કાએદાસર = હ, થાએલોછે; માટે એ ઉપરથી જે આપણુ પેહલવી બોલનો અરથ કરીએતો તેહનો અરથ “રસતા (અથવા) મારગને લગતું” હોવો થાએછે, અને તેના આધાર ઉપરથી ખુલ્લો પેહલવી જબાંન, નો મોરાદી માએનો “રેવાજ અથવા ચાલુ ભાષા” નો થાઈ સકેછે, અને તે સહમજ આપણને કબુલ રાખવા જોગ કરેછે; કેમકે જેઆરે જંદ અથવા અવસતાની ભાષા ધરમ પુસતકને લગતી મુકરર થાઈ હોએ, તારે ધરાંનમાં રાજ દરબારી અથવા લોકોની ચાલુ ભાષા તરીકે વપરાતી જબાંનનુ નાંમ એ લખને સાડું પેહલવી કરીને રાખેઆમાં આવીઉં હોએ.

એબન હુકલ + નામનો, એક અરબી ગરંથકાર ધરાંનદેશમાં વપરાતી ભાષાઓ વીશેનુ વરણન આપતાં હમજેહલ એસફહાંની નામના એક કાબેલ ગરંથકારનાં રચેલાં પુસતકના આધાર ઉપરથી પેહલવી ભાષા વીશે આએ રીતે લખેછે કે;—

“ખુલ્લો ફહલવ, ઇઆને ‘પહલવ’ બોલ શબ્દ ‘ફહલહુ’ ઉપરથી “નીકલેલોછે. હમજેહલએસફહાંનીનો કોલછે કે ધરાંનની કદીમ “ચાલુ ભાષા પાંચ હતી; પેહલવી, દરી, ફારસી, બોજ, અને સ “રીઆંની, તેમાં પેહલવી ભાષા (ધરાંનના) પાદશાહઓની દરબાર “ખાતે બોલાતી હતી અને તે ફહલહુ † ની (સરહદને) લગતી હ “તી; જે (સરહદ) ને લગતાં એસફહાંન, રએ, હમદાંન, મા

† આએ ગરંથકાર હીજરી સનેની ઓથી સદીમાં ધરાંનનો થાઈ ગએઓછે.

‡ હમજે એસફહાંનીના જણાવેઆ મુજબ ધરાંનને લગતા એક મોહોરા પરાંતનુ નાંમ આગલા વખતમાં ખુલ્લો પહલવ હેવાં નામથી જણાએલું હતું, અને તે વાતને શાહનામાના અનાવનાર શાએર શીરદોસીતુસીના કોલથી વધારે ટેકો મલેછે; કેમકે આએ શાએરે પાદશાહ કાઊશને લગતા એહવાલમાં રૂમ, અને ચીનના પરાંતોની સાથે પેહલવ નામના એક પરાંતનું નાંમ નીચે લખી જણાવેતી મેતની અંદર જણાવેલુંછે; જેમકે;—

همه بارشان دیبه خسروی ز روسی و چینی و از بلوی

“ હુનેહાવંદ, અને આનરબાઈજાનં, નામનાં પાંચ શેહરોછે. સીરી
 “ આની ભાષા સવાદના રેહેવાસીઓનીછે, તે પછી તાંહાં સીરીઆની
 “ પારસીમાં લખાંણુને વહીવટ ચાલતો હતો.* ”

ધરાંન ખાતે તખતે જમશેદ, નકશે રૂશતમ અને હાજીઆબાદની ખીણ, અને પાહાડો ઉપર સાસાંની પાદશાહઓના વખતમાં તથા તેહેની આગમન પેહલવી ભાષામાં કોતરાએલા લેખો તથા સીકાઓ નાં લખાંણુ ઉપરથી ઇઝરોપખંડના ઉગમણુ પરાંતની ભાષાઓના અભેચ્ચાશ કરનારા કાબેલ વીદેઆરથીઓએ પેહલવી ભાષાનાં તે લખાંણુને બે ભાગમાં વેંહેંચી નાખેલાછે, તેમાં જે પેહલવી લખાંણુની અંદર સેમીટીક લખાંણુની રીતીઓ તથા શબ્દો વપરાએલાછે, તેહેને એઆલડી પેહલવીનું નામ આપેલુંછે; અને જે લખાંણુની અંદર ઇરાંની લટણુ તથા શબ્દોની સાથે કાંઈએક સેમીટીક બોલો વપરાએલાછે, તેહેને સાસાની પેહલવીનું નામ આપેલુંછે. તેમાંની એઆલડી પેહલવી હમોએ ઉપલા કકરામાં હમજેહુ એસફહાનીના લખાણમાં જણાવેલી سریانی فارسى સરીઆની ફારસીછે.

સરીઆની ભાષાનું લખાંણુ ઇરાંનના મોલકમાં પાદશાહ હોશંગ પેશદાદના વખતથી ચાલતું હતું, તેહેની સામેતી “ અનવારેસોહેલી ” નામની ભરોસો રાખવા બેગ ફારસી કેતાબ ઉપરથી આપણને મળેછે. આએ કેતાબમાં કલીબુલદમન નામની કેતાબને આધારે દાબશલીમ પાદશાહને એક પાહાડના અંદરથી મળેલા ખજાનામાં

* فهلوا—بالتقم ثم السكون و لام يقال فهل هل قال حمزة الاسفهماني
 كان كلام الفرس قديما يجري على خمسة الساتة الفهلوية و الدرية
 و الفارسية و الخوزية و السريانية فاما الفهلوية فكان يجري بهادلام
 الملوك في مجالسهم. وهي نعتهم منسوبة الي فهل و هواهم يقع
 على خمسة بلدان اصبهان و الري و همدان و مازنهانوند و اذربيجان
 و اما السريانية فكان يتكلم بها أهل السودان و المكابرة في نوع من اللغة
 بالسرياني فارسي

પાદશાહ હોશંગની તરફથી લખાએલો એક દસતાવેળ મલેઓ હતો, તે માં એક દાખડી તેને મળી હતી, તે વીસેતુ' બએઆંન આપતાં નીચે જણાવેઆ પરમાણુ લખેછે કે:—

“ (દાખશલીમ પાદશાહે) પોતાને બખતાવર હાથે તે દાખડીને “ ઉઘાડી, (તેઆરે તેમાં) એક સફેદ રેશમી કટકો તે ઉપર સરીઆની “ ભાષામાં લખેલાં કેટલાંએક લખાણુ સાથેના નજર પડેઓ, તેમાં શું “ બાબતછે, તે જાણવા સાડું પાદશાહ આતુર રહેઓ. * * તારે એ “ ક વીદવાંન શંખસ જે કદીમ ભાષાઓ લખવા તથા વાંચવામાં ખુ “ રતી માહેતગારી ધરાવતો હતો તેહેની ખબર મેલવીને તેહેને પાદશાહ “ ની પરવાંનગીથી હજુરમાં લઈ ગએઆ. * * તે દાંનેશમંદ પે “ લું લખાણુ લઈને તેની અંદરના દરએક શબ્દને ઘેઆંન આપીને “ ઉકલાવેઆ, તેવાર પછી ઘણાએક વીચાર કરીને કહીઉં કે આએ “ લખાણુ આએ ખજાનાની હકીકતને લગતું અને ઘણાએક ફાએદા “ ભરેલુંછે; અને તેની મતલબ એછે કે આએ ગાંજનામાને હું “ હોશંગ પાદશાહએ દાખશલીમ નામના એક યુજેરગી ભરેલા રાજ “ ને સાડું અમાંનત રાખેલોછે અને ખોદાઈ વસીલાથી હુંએ જાણે “ ઉંછે કે આએ ખજાના તેહેને નસીબે લાગસે.”†

આએ ઉપલા દાખલાઓ ઉપરથી આપણને ખોલલી રીતે જણા

† بدست مبارک سرحقه باز کرد پارهٔ حوریر سفید دید خطی چند بقلم سربانی بروی نوشته شاه متعجب شد که این چه چیز تواند بود * * تا از حکیم که در خواندن و نوشتن خطوط غریبه مهارتی تمام داشت خبر یافتند و بحکم عالی اندک وقتی را بجایهٔ سرب عالی حاضر کردند * * حکیم ان نوشته بستد و کلمات آنرا حرفا حرفا بنظر استفسار در آورد و بعد از تعمّل بسیدار فرمود که این مکتوب بیست مشتمل برانواع فواید و گنج نامه بحقیقت همین تواند بود ملخص سخن انست که این گنجنامه را آنکه هوشنگ پادشاهم ودیعت نهاده ام برای رای عظم و پادشاه بزرگ که اورا دابشلیم خوانند و بواسطه الهام الهی دانسته ام که این خزانه نصیب وی خواهد بود

એછે કે પેહલવી ભાષાની અંદર સેમેટીક બોલો વપરાયેલાછે, તે વીસે કેટલાએક સાહેબો હેવું ધારેછે કે, આસીરીઆંત લોકોનું રાજ ઇરાંનમાં થાયેઆ પછી તેહેનું વપરાંણ થાયેલુંછે, તે વાત બીલ કુલ ભરોસા ભરેલી ઠરતી નથી; પણ સેમેટીક બોલોનું વપરાંણ ઇરાંનની સરજમીન ઉપર કદીમ વખતથી વપરાતી સરીઆની અથવા સીરીઆક ભાષાના સંબંધને લીધે થાયેલુંછે.

પેહલવી ભાષાને કેટલાએક ઇરોપખંડના વીદવાનો **જુજવારેશ** ભાષાને નામે બોલેછે, અને એ બોલને તેઓએ તરેહવાર રીતે બીજા બોલો સાથે મેલવીને સહમજવવાની કોશિસ કરીછે; તેમાં કાબેલ પેરોફેસર જે. મુલરનું હેવું મતછે કે **જુજવારેશ** બોલ **જુજારેશ** તથા **જુજુરેશ** કરીને વંચાઈ સકેછે, અને તે અવસતાના **જુજુથર**, 'સારો જોર' હેવા શબ્દ ઉપરથી નીકલેલોછે. પેરોફેસર સપીગલ કેહેછે કે જમ પેરોફેસર જે. મુલર એ શબ્દને **જુજુથર** ઉપરથી નીકલેલો કેહેછે, તે વાત બનેલી હોયે કે નહી; તોપણ **જુજવારેશ** બોલ **જુજુથર** શબ્દને મલતો આવેછે હેમાંતો શક નથી. હમારા ફાન્સેલ મીતર દશતુર હોશંગજી જમાસપજી જમાસપ આસાવાલાએ સને ૧૮૬૭ ઇસવીનાં સાલમાં મુંબઈની નામદાર સરકારના હુકમથી છપાવી પરગટ કરેલી જંદ પેહલવી મલાશરીના ઇંગરેજી પુસ્તકના દીપ્તિમાને સદે તરીજ નોટમાં આએ **જુજવારેશ** બોલનો અરથ તથા બોલાસોનીએ જણાવેઆ પરમાંલે કરેઆછે.

“આએ (જુજવારેશ) બોલ જેલે ઇરોપખંડના વીદવાંને એક
 “ ઘણી ગુચવણમાં નાખેઆછે, તેહેનો બોલાસો ઘણી સેહેલાઈથી થાઈ
 “ સકેછે, હેવું હું ખાતરીથી વીચારું છું. **જુજવારેશ**, બોલ કસસી
 “ માએઆપું ધરાવતો નથી, અને કોઈબી ઇરાંની કે સેમેટીક ભા
 “ ષાની મારફતે તેહેનો બોલાસો થાઈ સકતો નથી; કારણકે તે માત્ર
 “ રે **જુજવાં** અશ, નો અસુધ ઉચ્ચારછે, **જુજવાં** અશ, નો અરથ
 “ અશની જબાંને થાયેછે, કે જે માતરે આશીરીઆ (દેશ) ની
 “ થાઈ સકસે; એનો પુરો આકાર 'જુજવાન અશર' કરીને હો

“ વો જોઈએ, પણ પાછલથી તે ટુકો અને ખરાબ થાએઓછે.
 “ આએ સહુમજ ડાકટર હાઉગની મારફતે મહુને મલીછે, કેમકે
 “ તેણે દર વખતની હુમારી સાથની વાતચીતમાં કેટલીએકવેલા આ
 “ એ બાબત ઉપર માહાડું ઘેઆંત ખેંચેઉં હુતું કે પેહલવીને અત
 “ લગનો સંબંધ બીજી સેમીટીક ભાષાનાં કરતાં આશીરીઅન
 “ ભાષાની સાથે વધારેછે. હુજવાનશ (બોલ) માં વપરાએલા
 “ આન, અક્ષર વીશે (માહારી તરફથી) બોલાસો કરેઆમાં આવે
 “ છે કે પેહલવી, આન, હુમેશાં ફારસી અથવા દરી ભાષામાં આર,
 “ થાએછે, જેમકે (પેહલવી) મતનનું મેહેર, આતનનું આદર, શતન
 “ નું શેહર, ઇતીઆદી; તેમજ હુજવાનશનું હુજવરશ થાએલુંછે.”†

વલી આપણી ટાપુમાં પરખેઆત થાએલો ઉગમણુ પરાંતની ભાષા
 એનો કાબેલ વીદેઆરથી ડાકટર મારટીન હાઉગે હાલમાં “ An
 Introductory Essay on the Pehlavi language ” હેવે નામનો
 એક રેસાલો પેહલવી ભાષાની બાબતમાં ઘણીએક સોધ અને અંચલા
 ઇથી લખેઓછે, અને તેહેને દસતુર હોશંગજીએ ઇંગરેજ ઉચચાર
 અને તરજુમા સાથે છપાવી પરગટ કરેલી Pahlavi Pazand

† This word which has been a great puzzle to the European Scholars can be explained in a very simple, and I think, satisfactory way. Huzvâresh means nothing, and can neither be explained from the Persian, nor from a Semitic language; it is simply a mispronunciation of Huzvânash which is to be divided in huzvânashi. e. the language of Ash, which can be only Assyria; the full form may have been Huzvân-Ashar which was afterwards shortened and corrupted. To this interpretation I was led by Dr. Haug who directed during our frequent conversations several times my attention to the fact that the Pahlavi was more closely related to the Assyrian than to any other Semetic language. As regards the syllable ʾân in Huzvânash, it is to be remarked, that the Pahlavi ʾân is always changed to ʾar in Persian or Dari, as matan to meher, âtan to adar, Shatan to shahar etc. Accordingly huzvânash became huzvâresh.—

“ સ કરવાની આગમન હુંએખી કયુલ રાખેઓ હોતો * પણ તેહની
“ પરોણાગત ઘણો વખતસુધી થાઈ સકતી નહી.”

એ પછી ડાકટર હાઉગ હુજવારેશ બોલને ખીજા વીદ્યારથીઓ
અવસતાના હુજવારેશ, શબ્દ ઉપરથી બનેલો વીચારેછે, અ
ને જોનો અરથ “સારાં કહવત” નો થાએછે, તે જણાવીહિંછે; અને તેવા
ર પછી આએ કાબેલ વીદ્યારથીએ પોતાની તરફથી હુજવારેશ બોલ
નો અરથ કરવાની તજવીજ કરીછે, તેમાં તેણે પેહલવી હુજ, ને અ
વસતાના હુજ, ઉપસર્ગ સાથે, તથા વારેશને વર, ધાતુ
સાથે મેલવીને, તેહનો અરથ ‘બોલવું’ અથવા ‘જાહેર’ હેવો કરેઓ
છે. હવે આએ સઘલા વીચારોને ઘેઆનમાં લેતાં હમારા કાબેલ ખી
તર દસતુર હોશંગજીએ હુજવારેશના ઈમલાને હુજવાન-અશ,
કરીને વાંચેઓછે, તે વીસે હમારી તરફથી કાંઈએક બોલાસો કરવાને
ઘટવું વીચારીએછે. સાદી નજરે જોતાં કોઈખી પેહલવી વીદ્યારથી
 હુજવારેશના ઈમલાને હુજવાનશ કરીને કદી વાંચી સકે નહી;
કેમકે હુજવાર ને હુજવાન કરીને વાંચવું, કાએદાની રૂ
એ નહી બની સકે હેવુંછે. તેમજ ઈશ, નું વંચાણ અશ, કરીને
મુતલક થાઈ સકે નહી. દસતુર હોશંગજીએ પેહલવી ર, ને , ન, સા
થે બદલ થવાના જે દાખલા આપેઆછે તે કેટલાએક ચોકસ પેહલવી
શબ્દો ઉપરથી બનેલા ફારસી બોલોને લગતાછે, તેથી તે હુજવારેશ હે
વા પેહલવી શબ્દની સાથે કસો સંબંધ ધરાવતા નથી; માટે દસતુર
હોશંગજીએ કરેલું હુજવાનશનું ઉકલામન માહારાં મત પરમાંણે વા
જખી નથી, અને તેહમાંથી કાહાડવા ધારેલો અરથ વગર હસતીનો ગ
ણાએ તેમાં થોડોજ શકેછે.

* હુજવારેશ એક ભાષાછે હેવું મત આપતાં હું ચાહુ વીચારને મલતો
થાએઓ હોતો, અને તેવાજ વીચારથી હુંએ તે બોલાસાને વાજખી ગણેઓ હ
તો. શબ્દને ઉકલાવવાની જે સરવેથી સેહલી રીતછે તેહની મારફતે હુજવાન અસોશને બદલે અપભ્રંશ થાએલો બોલ (હુજવારેશ) માહારા
અને દસતુરના ઘેઆનમાં આવેઓ; પણ હુંતો સારીપકે જાણુતો હોતો કે અસલ
, ન, કદીખી ર, સાથે બદલ થતો નથી.

કાબેલ પરોક્ષરો મેખશ મુલર, સપીગલ, અને હાઉગે હુજવારેશ ખેલને સાદી નજરે જોઈ વંચાઈ સકે તેમ વાંચીને તેહેને અવસતાના જુદા જુદા શબ્દો સાથે મેલવીને તેહેનો અરથ કરવાની પોતાની તરફ થી જે કોશેશ કરીછે, તેમાં આખે વીદવાનોની કસી કસુર હોમોને જણાતી નથી; કેમકે તેઓને તે ખેલ લુલ ભરેલી હાલતમાં વંચાએલો મલે આ હોતો, અને અક્ષરોના એકસરખા આકારને લીધે તેહેને તેમ વાંચવા માગેતો તેમ પણ બની સકે, હેવું હોવાને લીધે તેઓએ કરવા ધારેલો હુજવારેશ, નો અરથ ખરી રીતે તેઓ કરી સકેઆ નથી.

હવે માહારી પોતાની સોધ ઉપરથી જુજવારેશ, ખેલ સા ઉપરથી નીકલેલોછે, અને તેહેનું ઉકલાંમણુ પેહલવી અખશરના એકસરખા આકારને લીધે કેમ ફેરવાએઉંછે; તેહેની વીગત અતરે જણાઉંછું.

પેહલવી લખાણોની અંદર જુજવારેશ, જુજવારેશ અને જુજવારેશ, હેવા તરણુ તરેહના ઈમલાઓ વપરાએલા આપણને મલેછે, તેહેને વગર વીચારે જે આપણે વાંચીએતો તેહેમાના પેહેલો આકાર હુજવારેશ, બીજો હુજવારેશન, અને તરીજો હુજવારીને, કરી વંચાઈ સકેછે; પણ જે તે માહેના બીજા તથા તરીજા ઈમલામાં જુજવારેશની પછી વપરાએલા જુ તથા જુ, ના આકારને જુ ને બદલે કાંઈ એક ફેરવાઈને બનેલા આકારો ગણીએતો તે બની સકે હેવુંછે, અને તે ઉપરથી જે જુજવારેશ અથવા જુજવારેશ ના ઈમલાને આપણુ હુજવે—ખલદીય, ઈઆને “ખાલદી લાખા” કરીને વાંચીએતો તે વાંચવું ખરે ખરું અને વગર શકનુંછે; કેમકે આગલા વખતમાં એશીઆને લગતું ખલદય * નામનું એક મોહોટું પરાંત યુફ્રેટીસ, અને ટાઈગરીસ, ના મતી નદીઓ વચે વસેલું હતું; જેની રાજધાની બાબીલોનનું શેહેર હતું.

* ડાક્ટર જે. લેમપરીઅરે સને ૧૮૨૦ ઈસવીના સ્થાલમાં છપાવી પરગટ કરેલી Classical Dictionary માં લખેછે કે:—

Chaldea, a country of Asia between the Euphrates and Tigris. Its capital is Babylone, whose inhabitants were famous for their knowledge of Astrology.—

ડાક્ટર જી. યુનશન “ધી ફીલાસફી ઓફ યુનીવરસલ હીસ્ટરી” નામનાં પુસ્તકનાં દક્ષતર બીજાંને સદે ૧૧) ને લખેછે કે:—
 “સેમીટીક ભાષાને લગતી ઓતર તરફની સાખાને નામે ઓલખા
 તી ભાષા યુફ્રેટીસ અને ટાઇગરીસ નદીની વચ્ચેના દેશોમાં વપ
 રાતી સીરીયા અને પાલેસ્ટાઇનમાં બોલાતી ભાષાછે; અને * * તે
 ઓતર તરફની ભાષાને નામે ઓલખાતી પાલેસ્ટાઇનમાં મુકરર થાએ
 લી પેહલવી હીબ્રૂ ભાષાછે. અને તે ‘ફોએનીસીઆન’ તથા ‘સુધ હી
 બ્રૂ’ એ બે ભાગમાં વહેંચાએલીછે; અને બીજી સાધારણ લોકોની ખા
 લદી (Chaldee) અથવા બાબીલોન તથા આશીરીયા, અને મેસો
 પોટેમીયા તથા સીરીયાની સાધારણ ભાષાછે” †

એ ઉપરથી હેવું સીધ થાએછે કે, આપણા ધરાંની વડીઅલો સી
 રીયાની ભાષાને નામે જે બોલી ધરાંનમાં વાપરતા હતા, તે ઉપર જ
 છાવેલી ખાલદી (Chaldee) ભાષા હતી; (જેહને હાલમાં આપણ
 ‘ચેઆલડી’ ભાષાને નામે ઓલખીએછે), અને તેહની સામેતી ‘સા
 સાંની પેહલવી ફરહંગ’ ને નામે આપણા લોકોને જાણીતી “માલીક
 નામએ અસુરી” નામની, પેહલવી લખાણની અંદર વપરાએલા સે
 મીટીક બોલોની શબ્દ કોશ, ના દીબાચાનાં લખાણ ઉપરથી મલેછે.

‘માલીક નામએ અસુરી’ નામની શબ્દ કોશ ‡ ના પેહલવી દી
 બાચામાં તેનો બનાવનાર લખેછે કે:—

† They are reduced to the northern branch, spoken in the Euphrates and Tigris region, Syria and Palestine, and * * The northern branch is represented, first, by Hibeew (the language of the Ibrî, men who came from Arapakhitis) fixed in Palestine (canaan), and divided into Phœnician and Hibeew Proper; and, secondly, by popular Chaldee, or the common language of Babylon and Assyria (Elam and Assur), and of Mesopotamia and Syria (Aram and probably Lind, or Semitic Asia Minor).

‡ આએ શબ્દ કોશને આપણા જરતોશની દસ્તુરો “સાસાનીઆંન પેહ
 લવી ફરહંગ” ઇઆને સાસાની પાદશાહઓના વખતમાં અનેલી પેહલવી શબ્દ
 કોશને નામે ઓલખેછે, જે પુસ્તક તેહના ઇંગરેજ તરજુમા સાથે Pahlave
 Pazend Glossary “પેહલવી પાજંદ ગલાસરી” ને નામે દસ્તુર હોશંગજી
 તથા ડાક્ટર હાઝીગની તપાસ ઉપરથી હાલમાં પરગટ થાએછે.

૧૯૧૭ ૧૮૭	દીન કનતે.
૨૧૮૭ ૧૯૧૭ ૬૭૧	વજર કનતે દીની.
૧૯૧૭ ૬૭૧	નીરંગશતાન.
૧૯૧૭ ૬૭૧	શાયસ્ત લા શાયસ્ત.
૧૯૧૭ ૬૭૧	ધરજખખાએ યુનદેહશને.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	જંદે જતીદ શીદાદાદે.
૧૯૧૭ ૬૭૧	જંદે ઇજશને.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	જંદે વીરપે રતુ.
૧૯૧૭ ૬૭૧	જંદે હાદોષ.
૧૯૧૭ ૬૭૧	જંદે દામદાદ.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	જંદે અવસ્તાએ ખુરદે.
૨૧૮૭ ૬૭૧ ૬૭૧	દાદસ્તાને દીની.
૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	શેકત યુમાની વજાર.
૧૯૧૭ ૬૭૧	યુનદેહશને.
૧૯૧૭ ૬૭૧	મીનોએ ખેરદ.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને ગોશતકૂરી આંન.
૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	ઓગમદેઆ.
૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	જામારપ ખીતાઈ.
૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને વીરાઈ.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	અન્દરજે આતુનપાત માનસપન્દાં.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	કારનામએ અરથશતર પાપકાંન.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	ગનજે શાઈગાન.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	સેતાએશને યહાન.
૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને રકજોમ.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને અહુનવર.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને રક જાતનાન.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને ખાનદદ ગામે ફરવરદીન ખીના.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને અફવીઅંધનો તશકુક.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને મદમ એમે દરન.
૧૯૧૭ ૬૭૧ ૬૭૧ ૬૭૧	માદીગાને હકત અમહોઅપન્દ.

અનંદરજ દાનાક ગબ્બા.	અનંદરજ દાનાક ગબ્બા.
જંદે વહુમન યશત.	જંદે વહુમન યશત.
માદીગાને હુમરોએ કવાદાન.	માદીગાને હુમરોએ કવાદાન.
દહમાને પેહાન આફનીન.	દહમાને પેહાન આફનીન.
તપીકીનશને પરવરદે.	તપીકીનશને પરવરદે.
માદીગાને દરહન.	માદીગાને દરહન.
વાજે આતુન પાતે માનસપન્દાન.	વાજે આતુન પાતે માનસપન્દાન.
વજેરૈદીની.	વજેરૈદીની.
માદીગાને દારએ ખુનસન્દશ.	માદીગાને દારએ ખુનસન્દશ.
માદીગાને આવાદશે મેનદહાન.	માદીગાને આવાદશે મેનદહાન.
માદીગાને આતુન ફરોબગે ફરખનજનદાન.	માદીગાને આતુન ફરોબગે ફરખનજનદાન.
માદીગાને ગજસતે અબાલેશ.	માદીગાને ગજસતે અબાલેશ.
વાજે માલીગાને અવસ્તાક.	વાજે માલીગાને અવસ્તાક.
માદીગાને ચતરંગ.	માદીગાને ચતરંગ.
દરેન નીરંગી પવન જન્દ.	દરેન નીરંગી પવન જન્દ.
ચીદે અવસ્તાએ ગાસાને અફજુની.	ચીદે અવસ્તાએ ગાસાને અફજુની.
નીરંગે ઇજશને.	નીરંગે ઇજશને.
ઇજશને ચન્દ અરજ.	ઇજશને ચન્દ અરજ.
અવસ્તાએ દરેને ફરોહરાન યશત.	અવસ્તાએ દરેને ફરોહરાન યશત.
વીશતાસપ યશત પવન નીરંગ.	વીશતાસપ યશત પવન નીરંગ.
અવસ્તા જન્દે પીરામુને યશત.	અવસ્તા જન્દે પીરામુને યશત.
માલીક નામએ અસુરી પવનચ પારસી.	માલીક નામએ અસુરી પવનચ પારસી.

આએ પેહલવી લાપાનુ વયાકરણ બનાવવાની શરૂઆત હુમોએ સને ૧૮૫૩ ઇસવીના સાલમાં કરી હતી; એ વેલાએ સર જમશેદજી જીજીલાઈ ઇનસ્ટીટ્યુશનનાં મકાંન ખાતે જરતોશતીઓને પેહલવી અને જંદ સીખવવાને સાડું આપણા ટોલાના શખીતએ માનવંતા બુજેરગ અકાબર સાહેબ મરહુમ સર જમશેદજી જીજીલાઈ પેહેલા બા રોનેટના ખરચથી એક વરગ ઉંઘાડેઆમાં આવેઓ હતો, અને તાં હાં સુરતવાલા મરહુમ દસતુરજી જમશેદજી બરજેરજી ઉપલી લાપાઓ

ને લગતી કેલવણી આપતા હતા; તેઓની તરફથી વીદ્યારથીઓને પેહલવી ભાષાની શરૂવાતમા કેલવણી આપવા સાડું ફારસી ‘આમદ નામે’ ના આધાર ઉપરથી પેહલવી સામાન્ય રૂપોની ગરદાનો સાથે કાંઈએક પેહલવી વેઆકરણને લગતાં તતવો ફારસી કાએદાના આધાર ઉપરથી રચીને, તે વીસેનું એક પેહલવી વેઆકરણને લગતું નાધલું પુસ્તક દસતુર મજકુરે બનાવીઈ હતું.* તે પુસ્તક છપાવી પરગટ કરવાની આગમજ તેહેની તપાસ કરવા સાડું તે વખતના સર જમશેદજી જીજીભાઈ ઈનસ્ટીટીયુશનના સેક્રેટરી મરહુમ શેઠ પેશતનજી મા જીજીજીએ એક સરકીલરની મારફતે મુનશી ખીર અશરફઅલી, શેઠ ડોશાભાઈ સોહોરાબજી મુનશી, દસતુર ખીનોચહરજી એદલજી જામા સપ આસાના, દસતુર કાઠિજી દારાબજી મેહરજીરાણાની સાથે હુમો ને પણ નોતરેઆ હતા. આએ મેલાવરાની અંદર જીજી ‘દાબુનેદ’ અને જીજી ‘દાબુનેદ,’ આએ બે શેગાએ ઉપર ઉપલી મંડલીમા હા જર થાએલા બે ગરહસથોને એકબીજામા તકરાર ચાલી હતી, પણ આએ ભાષાનાં બે મુખીઅ હથીઆર જે વેઆકરણ અને શબ્દકોશ, આએ તકરારને લગતા ચુકાદાને સાડું જોઈએ, તે નહી હોવાથી, આ એ તકરારનો એક તરીજ ગરહસથની તરફથી આપેલા વાજખી વી ચાર છતાં પણ કસસો ચુકાદો થાએઓ નહી. તે ઉપરથી એ પછી પેહલવી વેઆકરણનાં મુલ તતવને લગતું એક નાધલું (૨૨૫) સફાનું પુસ્તક તેહેની અંદર અસલ પુસ્તકોના દાખલાએ જણાવેઆ વગર હુમોએ લખીને તઈઆર કીધું, અને તે પુસ્તકનો સને ૧૮૫૫—૫૬ ના સાલમાં હમારા કાએલ ખીતર શેઠ નવરોજજી ફરહુનજીએ હ મારી એલતેમાસ ઉપરથી ઈંગરેજમાં તરજુમો કરેઓ હતો. તે બાદ હમારો વીચાર ઉપલાં પુસ્તકોને છપાવી જરતોશતીઓમાં પરગટ કરવાનો હતો. એટલામાં હમારા ચાલાક અને વીદ્યેઆઅભેઆશી

* આએ કાએદો ભાઈ કાવશજી નોશેરવાનજી કાંગાએ શને ૧૮૫૬ ઈસ વીનાં સાલમાં છપાવી પરગટ કરેલી ખીરદે અવસતા આ માંએનીનાં પુસ્તકના આગલા ભાગમાં પરગટ કરેલોછે.

મીતર શેઠ ખુરશેદજી રૂશતમજી કામાજી ઇંદ્રોપ ખાતેથી અતરે આવે
આ, તેવણુ સાથે એક બે વેલા હમારી મુલાકાત થાઈ, તેહેમાં તેઓને
હમોએ હમારી તરફથી તઈઆર કરેલું પેહલવી વેઆકરણનું પુસતક
બતલાવેઈ, તે કાંમ તેઓએ પસંદ કીધું, અને તારપછી તેઓએ હમો
ને અરલાંગતવાલા કાબેલ પરોફેસર સંપીગલે બતાવેલું હુજ્જારેશ લા
ધાનાં વેઆકરણનું એક જરમત લાધામાં છપાએલું પુસતક પોતાની
તરફથી બીજાં પુસતકો સાથે ભેટ કરેઈ, અને હમારા વેઆકરણનાં પુ
સતકમાં દરએક બાબતને લગતા અસલ પેહલવી પુસતકોમાંથી દાખ
લાઓ ઠાંકીને બતલાવવાની હમોને ભલાંમણ કીધી; તે ભલાંમણ આ
એ લાધાના અભેઆશ કરનારા વીદેઆરથીઓના બાબમાં વધારે ફા
એદાકારક હમોને જણાઈ, તે ઉપરથી હમોએ તેમ કરવાને કચુલ કી
ધું; અને તેમ કરવામાં હમોને નવેસરથી અસલ પુસતક રચવા કરતાં
દાખલાઓ અસલ પુસતકો મધેથી સોધી કાઢાડીને તેની જગોએ મેલ
તાં ઘણી મેહેનત અને વખત રોકવો પડેઓ હતો; અને તે ઉપરાંત
આએ પુસતક છપાતાં હમોને વચ્ચે નડેલી ધીલને લીધે નજદીક છ
વરસની હદ ગુજરીછે.

સને ૧૮૫૪ ઇસવીનાં સાલમાં પેહલવી લાધાનાં વેઆકરણને લ
ગતા ટુક સારનું એક નાધણું ઓપાંનીઈ ઇંદ્રોપ ખાતે પેહલવેહેલાં ડા
ક્ટર મારટીન હાઉગની કલમથી જરમત લાધામાં લખાએઈ હતું; તે
વાર પછી અરલાંગતનો “શાએલ કાલેજ” ના કાબેલ પરોફેસર ડાક્ટર
ફ્રેડરીક સ્પીગલે સને ૧૮૫૬ ઇસવીના સાલમાં Grammatic der
Huzvâresche, હેવે નામનું એક પેહલવી વેઆકરણને લગતું પુસતક
જરમત લાધામાં છપાવી પરગટ કરેઈછે. આએ પુસતકમાં ઉપલા
કાબેલ પરોફેસરે પોતાની તરફથી પેહલવી વેઆકરણને લગતા જે દા
ખલાઓ લખી બતલાવેઆછે તે ઇજશને, વંદીદાદ, વીસપેરદ અને
ખોરદેહ અવસતાના પેહલવી તરજુમો તથા યુનદેહશને કેતાબ સેવા
એ બીજાં કોઈ પેહલવી પુસતકોના નથી, અને તેહેમાં આએ વીદવાં
ન ગરહસથની કસી કસુર નથી; કેમકે ડાક્ટર મારટીન હાઉગ અતરે

થી ઇંદ્રોપ ખાતે ગયેએ. તેહની આગમન ઇંદ્રોપખંડ ખાતે પેહલ વી લખાંણુને લગતાં ઉપલાં પુસતકો સેવાએ બીજું કાંઈ હતું નહીં; તેથી જુદે જુદે વખતે લખાએલાં બીજાં પેહલવી પુસતકોની રચના અને તેહમાં વપરાએલા વેઆકરણુને લગતા ભાગોને લગતી તપાસ કરીને તેહનું વરણુન આપવાને તથા અસલ પુસતકોમાંના દાખલાએ નોંધવાને ડાકટર ઇસ્પોગલને જોગવાઈ મલી નથી; પણ આપણી પાસે તે સઘલાં પેહલવી પુસતકો હાબર હોવાને લીધે હુમેને હુમારાં આએ પેહલવી વેઆકરણુનાં પુસતકમાં તે કદીમ પુસતકોના દાખલાએ બત લાવવા સાથે વેઆકરણુને લગતી બીજી સોધો દાખલ કરવાને બની આવેઈછે. ડાકટર સ્પીગલનું ઉપલું પુસતક તપાસી જોતાં તેહને મ લેલાં પેહલવી લખાંણુ ઉપરથી વેઆકરણુને લગતા ભાગો ઉપજવી કા હડવામાં આએ અંચલ જેહનના વીદવાંને વખાંણુવાજોગ મેહેનત કરીછે.

સને ૧૮૫૫ ઇસવીનાં સાલમાં હુમારા લાએકીવાલા મીતર શેઠ ધનજીભાઈ ફરાંમજી પટેલે ‘હુનવરશ અથવા વીશેશ પેહલવી ભાષાનું વેઆકરણુ’ હેવે નાંમનું ૮૦ સફાનું એક નોંધલું પુસતક ગુજરાતી ભાષામાં છપાવી પરગટ કરીઈ હતું.

એ પછી સને ૧૮૫૯ ઇસવીનાં વરસમાં હુમારા મીતર એરવદ કાવશજી નોચેરવાંનજી કાંગાએ પેહલવી તરજુમા સાથે ખુરદેહ અવસ તાનું પુસતક છપાવી પરગટ કરીઈછે; તે પુસતકની શરૂઆતમાં ‘પેહલવી ફરહંગ’ ને નાંમે પેહલવી મસદરની ગરદાંન તથા શબ્દ કોશને લગતો ભાગ ફારસી ‘આમદન’ તથા ‘ફારસીઆત’ ની લઠણુ ઉપર રચેલો પરગટ કરેએછે, અને તે વીસે મજકુર એરવદે પોતાનાં લખાંણુમાં નીચે જણાવેઆ પરમાંણુ ખોલાસો કરેએછે :—

“આ ખોરદેહે અવસતાના પેહલા ભાગમાં પેહલવી ફરહંગ ખુ “કેલીછે તે શર મમશેદજી જીજીભાઈ ઇનશટીટીઉશનને લગતો જે પે “હલવી કલાસ હતા તેમાં બેહેશતનશીન દસતુરજી સાહેબ મમશેદજી “બરજોરજી શુરતવાલા શીખવતા હતા અને જે હાલ ઘણાખરા દસ “તુરો પાસેછે તે ઉપરથી દાખલ કીધીછે.”

હુમેએ બીજું જણાવવું જોઈએછે કે આએ ચાલતાં ઇસવી સ ને ૧૮૭૦ નાં વરસમાં હુમારા વીદવાંન મીતર ડાકટર મારટીન હાઉ

ગની તરફથી 'પેહલવી પાળંદ ગલાસરી' નું દસતુર હોશંગજીની તરફથી કરેલા ઇંગરેજી તરજુમાનું એક પુસ્તક હોમોને ભેટ મલેઈંછે, તે પુસ્તકમાં આએ કાબેલ ગરહુસથે પેહલવી ભાષા વીશે પોતાની તરફથી લખેલા રેસાલામાં આએ ભાષામાં કોતરાએલી તખ્તીઓમાં વપરાએલા કેટલાએક સેમીટીક બોલો તથા ધાતુઓની સરખાંમણી તેહેની અસલ ભાષાના લોગતોની સાથે બતલાવીછે, તથા વેઆકરણને લગતા ભાગમાં કેટલાએક પેહલવી રૂપોને લગતા પ્રત્યયો જણાવેઆછે; અને તે સાથે હીબરૂ તથા એઆલડી ભાષાનાં વેઆકરણમાં વપરાએલી રીત મુજબ પેહલવીમાં વપરાએલાં સેમીટીક ધાતુઓને જુદા જુદા આઠ વરગની અંદર વેહેચી નાખીને તેહેને લગતા કેટલાએક અરથોની સહમજ આપીછે, તે પેહલવી ભાષાના વીદેઆરથીઓને જાણવા ભોગ બાબતછે.

આપણા જરતોશતીઓમાં પેહલવેહેલાં પેહલવી ભાષાનું એક ટુક વેઆકરણ ફારસી ભાષામાં સને ૧૧૮૧ ઈઅનજનરદીનાં વરસમાં મું બઈના શેહેનશાહી જરતોશતીઓના દસતુરાંન દસતુર એદલજ દારાબજી રૂશતમજી સનજણાએ બનાવીઈં હતું; જે પુસ્તક તે હુમારા મરહુમ મુરબીની તરફથી, તેઓનાં પુસ્તકખાંનાંમાં વારસા તરીકે હોમોને મલેલું હાલ હુમારી પાસે મોજુદછે. આએ ફારસી નામલાં પુસ્તક નું કદ ડીમી કાગળના આઠમા ભાગના ૬૦ સફાનુંછે. તે પુસ્તકનો દીબાઓ પેહલવી ભાષામાં આએ મરહુમ દસતુર સાહેબે રચેલોછે; તેમાં પણ તે દીનદાર અને કાબેલ દસતુરે પેહલવી વેઆકરણ નહી હોવાને લીધે તેઓના વખતમાં પેહલવી લેખોનું વંચાંણ અવાર નવાર જુદી જુદી રીતે થવા વીસેની ફરીઆદ નીચે જણાવેઆ પરમાણે કરીછે.

“જેઆરે આએ પેહલવી ભાષાનાં વેઆકરણનું પુસ્તક નહી હતું, અને જે કાંઈ હતું તે જુદદીનોના હાથમાં ગએઈં, તેવાર પછી “કોઈએ તેવું પુસ્તક બનાવીઈંતું” નહી; તે ઉપરથી હમણાં સને “૧૧૮૧ ઈઅનજનરદીનાં વરસમાં મોબારેક ફરવરદીન મહીનો અ

તથા ધાતુઓ ઉપરથી પેહલવી પુસ્તકોના વપરાયેલા શબ્દોની એક શબ્દ કોશ આપીછે, તે બોલોના ઉચ્ચાર જેમ આપણા ઇરાંન તથા હિંદુસ્તાન ખાતેના દસતુર મોબદો કદીમ વખતથી કરતા આવેઆ છે, તે મુજબ હુમોએ તે અસલ બોલોની પાસે તેહેનો ગુજરાતી ભાષા માં ઉચ્ચાર આપેલોછે; તોપણ તે દરએક બોલ તથા ધાતુ સેમીટીક ભાષાને લગતી હીબ્રુ, એઆલડી, સેમરીટન, સીરીઆક, અને અરબી ભાષાના કોઆ બોલ અથવા ધાતુની સાથે મલેછે, તે હુમારી તરફની સોધથી હુમોએ બતલાવેલુંછે. સેમીટીક શબ્દો તથા ધાતુઓના અસલ ઉચ્ચારો કેટલાએક ચોકસ અક્ષરોના ફેરફારથી અતરેના તથા ઇરાંનનાં દસતુર મોબદો કરતા આવેઆછે, તેના આધારમાં તેઓ પાસે “માલીક નામએ અસુરી” નામનું (૧૨૦૦) થી વધારે વરસ ઉપર લખાયેલું પુરાતન શબ્દ કોશનું પેહલવી પુસ્તકછે. અને જે વેલા એ પુસ્તક ઇરાંન ખાતે લખાયેલું, તે વેલા પેહલવી ભાષાનું વપરાંન ઇરાંનના જરતોશતીઓમાં ઘણી આબાદ હાલતમાં હતું; માટે હાલમાં ઇરોપખંડના વીદેઆરથીઓ પેહલવી પુસ્તકોમાં વપરાયેલા સેમીટીક શબ્દોના ઉચ્ચાર ઉપલી રીતથી જુદા પોતાની સહમજ પરમાણે કરેછે, તેમ આપણા જરતોશતીઓની તરફથી ઉચ્ચાર કરવાની હુમો જરતોશતી વીદેઆરથીઓને ભલામણ કરતા નથી. હુમો હેવું ધારી એછે કે જેમ અવસતાના બોલો અને ધાતુઓ ઉપરથી બનેલા પેહલવી શબ્દોના ઉચ્ચાર કેટલાએક ચોકસ અક્ષરોના ફેરફારથી કરવાનો કાએદો વપરાંનમાં આવેલોછે. જેમકે:— *gag* નું *gag* મહુનદ, *gag* નું *gag* જમ, *gag* નું *gag* નમાજ, *gag* નું *gag* ફનાજ, *gag* નું *gag* માલ, *gag* નું *gag* ખુશક, ઇત્યાદી, તેમ આગલા વખતમાં ઇરાંનના પેહલવી વીદેઆરથીઓએ સેમીટીક બોલોની અંદરના કેટલાએક ચોકસ અક્ષરોનો અસલ ઉચ્ચાર ફેરવીને તેહેનું વંચાંન કરેલુંછે, અને તે વપરાતા ઉચ્ચાર મુજબ “માલીક નામએ અસુરી” ના બનાવનારે પોતાનાં પુસ્તકમાં તે ઉચ્ચારો આપેઆછે, તે આપણા બુજેરગ નીઆગાનોની રીત પકડીને જે આપણુ જરતોશતીઓ સેમી

ટીક પેહલવી બોલોના ઉચ્ચારો કરેઆ જાઈએતો તેહેમાં આપણુ વગર ચુક કરવે વાજબી મારગ ઉપર ચાલીએ છઈએ.

આએ વેઆકરણુને લગતી જાહેર ખબરની અંદર હુમોએ શેવટે આપવા ધારેલી પેહલવી શબ્દ કોશમાં ૩૦૦૦) પેહલવી ભોગત તેના અરથ સાથે આપવાને જાણાવીઈં હુતું; અને એ પુસ્તકની હદ ૪૦૦) સફા સુધીની થશે હેવી કબુલત આપી હતી; પણ પાછલથી આએ પુસ્તકની ઉપલી હદ ઉપરાંત વધારે સફા રોકાવવાને લીધે, હુ મોએ ફક્ત પેહલવી પુસ્તકોના અંદર વપરાએલા સાધારણ સેમીટીક બોલો આપીને, હુમારી તરફની શબ્દ કોશ પુરી કીધીછે.

આએ પેહલવી વેઆકરણુનું પુસ્તક છપાવી પરગટ કરવા નો હુમોને ઉલટ આપનાર તરીકે તથા એ પુસ્તકને લગતી સઘલી સારી ગોઠવણુ અને તે વીસે હુમોને કરેલી નેક સુચનાએ વીસે, હુ મો હુમારા લાએકીવાલા અને ભલા મીતર શેક શોરાબજ શાપુરજ બંગાલીના ઘણા આભારી છઈએ.

શેવટે આએ પેહલવી વ્યાકર્ણને લગતું પુસ્તક, પેહલવી વીદીઆ થીએ, તેમજ બીજા એલમદારોને અગતનું અને ઉપીઓગી હોવા છતાં, પેહલવી ભાષાને લગતા એલમનો વધારો કરવાનો ભલી ઉલટ અને સારી દીલસોજીથી, તેહને આપણી નાંમદાર સરકારે, તથા શર નમશેદજી જીભાઈ ટરાંસલેશન ફંડના માનવન્ત તરફટી સાહેબોએ, અને આપણા ટોલાના બુજેરગ અકાબરો અને લાએકીવાલા ઘરસથો એ જ કીમતી મદદ અને આસરો આપેઓછે, તે વીસે હુમો તે સાહે બોનો મોહટાં માંન સાથે ઉપકાર માંનીએછે.

રોજ ૧ લો માહ ૪ થો શને ૧૨૪૦ ઈઅનઈનઈ.

પેશોતન દસતુર બેહરાંમજ સંજાણા.

આએ પુસ્તકમાં વપરાએલા સંક્ષેપ ઓલોનો ઓલાસો.

સંક્ષેપ શબ્દ.	ઓલાસો.
અવ૦, અ૦	અવસ્તા.
પા૦ .. .	પાજંદ.
ફા૦	ફારસી.
સં૦	સંસ્કૃત.
અર૦	અરબી.
દીન૦ ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮. ..	દીનકરદ ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ મું દફતર.
વીર૦	વીરાફ.
વન૦, વ૦ ૧, ૬, ૨, ૩, ૪, ૧૬, ૬, ૮, ૧૮, ૧૯, ૫, ૭, ૯, ૨૨, ૧૩, ૧૪, ૨૦, ૧૭. }	વનદીદાદની ઈત્યાદી પરગરદ.
કાર૦ (અથવા) કારના૦	કારનામે અરથશતર પાપકાન.
વન૦, પર૦	વનદીદાદની પરગરદ.
ખુર૦	ખુરદેહ અવસ્તા.
દાદ૦	દાદસ્તાને દીની.
દીન૦	દીનકરદ.
ઈ૦	ઈત્યાદી.
ખુન૦	ખુનદેહશને.
ઈજ૦ ૧,	{ ઈજશને ૧, ૬, ૮, ૩૦, ૨૮, ૨૩, ૫, ૩, ૧૩, ૧૦, ૧૧, ૨૦, ૪૩, ૭, ૬૮ મો હા.
ઈજ૦, ઈ૦	ઈજશને.
આત૦	આતશ.
અખ૦	માદીગાને અખત જાદુ.
ની૦	નીઆએશ.
અન૦ આદ૦, અન૦ આ૦ ..	અનદરજે આતુનપાત માનસપન્દાંત.
વીસ૦	વીસ્પેરદ.
પદ૦ નામે૦	પતવન્દ નાંમે.

પર૦	પરગરદ.
અન૦	અનદરજ.
અબુ૦	અબુરઅમેહર.
દફ૦	દફતર.
આફ૦, આ૦	આફરીનગાન, (અથવા) આફરીન.
શ૦	શરૈહ.
મા૦	માદીગાન.
ગો૦	ગોશતપરીઆન.
અર૦	અરદાફરઅશનું.
પુ૦	પુરસેશ.
દહ૦	દહમ.
આ૦	આતુનપાત.
જામ૦	જામારુપ ખીતાઈ.
અર૦	અરથશતર.
પા૦	પાશખન.
મા૦ હ૦ અમ૦	માદીગાને હફત અમોરુપ-દ.
ક૦ પા૦	કદીમ પારસી, (cunifrom texts)
Chald.	Chaldee, or Chaldy.
Syr.	Syriac.
Samar.	Samaritan.
Chald-Samar.	Chaldee-Samaritan.
Arab.	Arabic.
Hib.	Hibrew.
Rabbin.	Rabbinnical.
વિ૦	વિશેષણ.
ક્રિ૦ વિ	ક્રિયાવિશેષણ.
ના૦	નામ.
ક્રિ૦	ક્રિયાપદ.
સ૦	સર્વનામ.
દર્શ૦	દર્શક.

આએ કેતાબ આગમચથી ખરીદ કરનારા સાહેબોનાં નાંમ.

	નકલ.
મુંબઈની નાંમદાર સરકાર	૫૦
સર જમશેદજી જીજીભાઈ તરાંસલેશન ફંડ	૩૦૦

અ

શેઠ અમરદેશરજી હોરમજી વાડીઆજી	૪૦
શેઠ અમરદેશરજી ખરશેદજી દાદીશેઠનાં	૧
શેઠ અમરદેશરજી હોસાભાઈ મુનશી	૧
શેઠ અમરદેશરજી એદલજી ચીનાઈ.	૧
શેઠ એદલજી નોશરવાંનજી શેઠના.	૨
શેઠ એદલજી રૂસતમજી સુનાવાલા	૨
શેઠ એદલજી કાવસજી મોદી	૧
શેઠ એદલજી બહુમનજી મારીસના	૧
શેઠ એદલજી સોહરાબજી કાલાભાઈ પટેલના. .. .	૧
શેઠ એદલજી ફરાંમજીની કું'૦	૧
શેઠ એદલજી ખરશેદજી બનાતવાલા	૧
શેઠ એદલજી રૂસતમજી મોદી	૧
શેઠ એદલજી રૂસતમજી રીપોરટર	૧
શેઠ એદલજી ખરશેદજી મુરતી	૧

ક

શેઠ કાવસજી જાંહંગીરજી રેડીમના શી. એશ. આઈ	૧૨૫
શેઠ કાવસજી નાનાભાઈ દાવર	૫
શેઠ કાવસજી જાંહંગીરજી જશાવાલા	૧

નકલ.

શેઠ કાવસજી નવરોજી બાંમજી	૨
શેઠ કાવસાહા પેસતનશાહા કામાનાં	૧
શેઠ કાવસજી તથા શેઠ પાલણી ધનજીભાઈના છોકરાઓ ..	૧

ખ

શેઠ ખરશેદજી ફરફુનજી પારખ.. .. .	૫
શેઠ ખરશેદજી નોશરવાનજી કામાજી	૧૦
શેઠ ખરશેદજી કાવસજી માણેકજી.	૭
શેઠ ખરશેદજી રૂસતમજી કાંમાજી.	૫
શેઠ ખરશેદજી શોહરાબજી શેઠનાં	૧
શેઠ ખરશેદજી માણેકજી શેઠનાં	૧
શેઠ ખરશેદજી શોહરાબજી વાછાધાંધી.. .. .	૧
શેઠ ખરશેદજી રૂસતમજી શેઠનાં	૧
શેઠ ખરશેદજી જાંહંગીરજી તારાયંદ.. .. .	૧
શેઠ ખરશેદજી એદલજી બહુવેરી.. .. .	૧
શેઠ ખરશેદજી સોહરાબજી વાડીઆજી	૧

ગ

ધી હાનરએબલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ શી. એશ. આઈ. ૨૦	
શેઠ જમશેદજી હોરાબજીની કુંપતી	૨૦
શેઠ જમશેદજી કુંવરજી જશાવાલાનાં છોકરાઓ.. .. .	૫
શેઠ જમશેદજી હોરમજી પેસતનજી બાટલીવાલા.. .. .	૨
શેઠ જમશેદજી નોશરવાનજી દાદીશેઠનાં.. .. .	૧
શેઠ જમશેદજી ધનજીભાઈ વાડીઆજી.. .. .	૧
શેઠ જમશેદજી ધનજીભાઈ શેઠનાં.. .. .	૧
શેઠ જમશેદજી પેસતનજી માડન	૧
શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી બાટલીબાઈ.. .. .	૧
શેઠ જાંહંગીરજી ફરાંમજી જસાવારા.. .. .	૧

નકલ.

શેઠ જાંહંગીરજી રૂસતમજી મોદી..	૧
શેઠ જલલાઈ દોરાબજી ઉમરીગર..	૧

૮

શેઠ ટેમુલજી નમશેદજી દેશાઈ	૨
શેઠ ટેમુલજી પેશતનજી શેઠના	૧

૬

શેઠ ડોસાલાઈ હોરમનજી કામાજી	૧૫
શેઠ ડોસાલાઈ ફરાંમજી કરાકા	૧
શેઠ ડોસાલાઈ બેનનજી	૨
શેઠ ડોસાલાઈ હોરમનજી પટેલ..	૧
શેઠ ડોસાલાઈ બહુમનજી મોટાલાઈ..	૧
શેઠ ડોસાલાઈ ધનજીલાઈ દીનસાહ	૨

૬

શેઠ દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ..	૫૦
શેઠ દાદાલાઈ હોરમનજી કાંમાજી	૧
શેઠ દીનશાહજી દાદાલાઈ ઘાંધી..	૧
શેઠ દીનશાહજી એદલજી લાંમના	૧
શેઠ દીનશાહજી તથા શેઠ ફરાંમજી ભીખાજી ખાંન..	૫
શેઠ દીનશાહજી શાપુરજી ડાલાસનાં	૧
શેઠ દોરાબજી નાનાલાઈ નવરોજજી વાડીચ્છાજી	૧
શેઠ દાદાલાઈ હોરમનજી કમોદ..	૧

૬

શેઠ ધનજીલાઈ ફરાંમજી પટેલ	૧
શેઠ ધનજીલાઈ પેસતનજી મેહતા..	૧
શેઠ ધનજીશાહ માણેકજી લાલકાકાના	૧

ન

નકલ.

શેઠ નાશેરવાંતજી જાંહંગીરજી વાડીઆજી.. .. .	૨૫
શેઠ નાશેરવાંતજી માંણિકજી પીટીટ	૧૫
શેઠ નાશેરવાંતજી બહુમનજી મોદીની કુંપતી	૨
શેઠ નાશેરવાંતજી રતનજી તાતા	૫
શેઠ નાશેરવાંતજી મનચેરજી પટલુ.. .. .	૧
શેઠ નાશેરવાંતજી ફરાંમજી ધનજીભાઈ.. .. .	૧
શેઠ નાશેરવાંતજી અરદેસરજી ખરશેદજી વાડીઆજી	૨
શેઠ નવરોજીજી ફરદુનજી	૧
શેઠ નવરોજીજી દોરાબજી સકલાતવાલા.	૨
શેઠ નવરોજીજી બેનજી ફકીરજી.. .. .	૧
શેઠ નવરોજીજી જાંહંગીરજી ગાંમડીઆ.. .. .	૧
શેઠ નવરોજીજી દાજીભાઈ ઉતવાલા	૧

પ

શેઠ પેસતનજી કાવશજી શેઠના	૨૧
શેઠ પેસતનજી હોરમજી કામાજી	૧૫
શેઠ પેસતનજી એદલજી સુખીઆશેઠનાં	૧
શેઠ પેસતનજી એદલજી સરાફ	૨
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી દાવર	૧
શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઈ કુરલેવાલા	૧
શેઠ પોહોઆજી શોરાબજી પોહોઆજી	૧
શેઠ પેસતનજી દારાશાહા શેઠનાં	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી પોહોઆજી	૧
શેઠ પેસતનજી મનચેરજી ચીનગર.. .. .	૧
શેઠ પેસતનજી હોરમજી સનતોક.. .. .	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજીજી ખરાસ.. .. .	૧

નકલ.

શેઠ પાલણુજ હોરમનજનાં છોકરાઓ.	૧
શેઠ પાલણુજ દોરાબજ મેહેરજનાં છોકરાઓ..	૧

૫

શેઠ ફરાંમજ નોશરવાંનજ પટેલ..	૨૦
શેઠ ફરાંમજ બહમનજ શેઠનાં	૫
શેઠ ફરાંમજ હોરમનજ..	૫
શેઠ ફરાંમજ એદલજ દાવર..	૧
શેઠ ફરાંમજ દાદાભાઈ કરાકા..	૧
શેઠ ફીરોજશાહ પેસતનજ મેહેરજ..	૧

બ

શેઠ બહમનજ જીજીભાઈ..	૧૦
ધી હોનરએબલ શેઠ બેહરાંમજ જીજીભાઈ..	૨૦
શેઠ બેહરાંમજ નોશરવાંનજ શીરવાઈ..	૧૦૦
શેઠ બહમનજ માણેકજ નમશેદજ મુલલાં	૨
શેઠ બહમનજ મનચેરજ ધનજ મેહેતાના..	૧
શેઠ બેહરાંમજ નોશરવાંનજ શંનજાણા	૧
શેઠ બેહરાંમજ દાદાભાઈ રેજશટરાર..	૧
શેઠ બેહરાંમજ કાવશજ બીશની	૧
શેઠ બેહરાંમજ હોરમનજ પટેલ.	૧
શેઠ બહમનશાહ કાવશજ ભરૂચા	૧
શેઠ બરજેરજ રૂશતમજ મુલલાં ફીરોજજનાં	૨
શેઠ બેહરાંમજ ખરશેદજ ગાંધી..	૧
શેઠ બરજેરજ બહમનજ પદમ..	૧

મ

બાઈ શાહેબો માણેકબાઈ તથા મોતલીબાઈ જાહંગીરજ નોશરવાંનજ વાડીઆજ	૧૫
શેઠ મેહરવાંનજ માણેકજ શેઠના.	૧૫

નકલ.

શેઠ મેહુરવાંનજી ફરાંમજી પાંડેના.	૧૦
શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી કાંભાજી..	૫
શેઠ મનચેરજી બહુમનજી પંથકી..	૧૦
શેઠ મનચેરજી પેશતનજી વાડીઆજી..	૧
શેઠ મનચેરજી હોરમનજી કાંભાજી.	૨
શેઠ મેહુરવાંનજી દાદાભાઈ વાડીઆજી.	૨
શેઠ માણેકજી જાંભાશજી કાકા.	૧
શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી શેઠના	૧
શેઠ મનચેરજી નવરોજી બનાંજી	૧
શેઠ મેહુરવાંનજી જીજીભાઈના છોકરાવો	૧
શેઠ માણેકજી શોરાબજી હાશબરનર..	૧
શેઠ મેહુરવાંનજી હોરમનજી આરીઆં	૨
શેઠ માણેકજી નવરોજી જહુવેરી.	૧
શેઠ માણેકજી હોરમનજી પરબેન..	૧
શેઠ માણેકજી આદરજી ડાકટર	૧
શેઠ માણેકજી બહુમનજી ગોરા	૧

૨

શેઠ રૂશતમજી નમશેદજી જીજીભાઈ..	૫
શેઠ રૂશતમજી હોરમનજી વાડીઆજી.	૧
શેઠ રતનજી એદલજી	૫
શેઠ રૂશતમજી હોશાભાઈ શેઠના..	૫
શેઠ રતનજી બહુમનજી નાદરશાહ	૫
શેઠ રૂશતમજી બેહરાંમજી ચીનાઈ	૧

૩

શેઠ લવજીભાઈ રૂશતમજી શેઠના.	૧
----------------------------	----	----	----	----	----	----	---

૪

શેઠ શોહરાબજી નમશેદજી જીજીભાઈ.	૧૫
-------------------------------	----	----	----	----	----	----	----

નકલ.

શેઠ શોહરાબજી શાપુરજી બંગાલી	૧૦
શેઠ શોહરાબજી નવરોજજી વાડીચ્છાજી	૧
શેઠ શાપુરજી જીવાજી વાઘા.. .. .	૧
શેઠ શંતોકજી તથા શેઠ ધનજીભાઈ શોહરાબજી શંતોક.. .. .	૧
શેઠ શોહરાબજી એદલજી ટાટા	૧
શેઠ શોહરાબજી વાઘાધાંધીના છોકરાઓ	૧

૬

શેઠ હીરજીભાઈ હોરમજી તથા શેઠ ફરાંમજી હોરમજી શેઠના..	૧૫
શેઠ હોરમજી તથા શેઠ જમશેદજી બહુમતજી વાડીચ્છાજી. ..	૧૫
શેઠ હોમજી ખરશેદજી દાદીશેઠના	૧
શેઠ હોરમજી મોટાભાઈ દલાલ.. .. .	૨
શેઠ હોરમજી જાંહંગીરજી દાદીશેઠનાં	૧
શેઠ હોરમજી દાદાભાઈ પલીડર.. .. .	૧
શેઠ હીરજીભાઈ મેહરવાંનજી વાડીચ્છાજી.. .. .	૧
શેઠ હોરમજી એદલજી.. .. .	૧
શેઠ હોરમજી પેશતનજી મોઠવાલા.. .. .	૧
શેઠ હોરમજી ભીખાજી કરંજીઆ	૧

શ્રી યુજાં ખાતે ખરીદ કરનાર સાહેબોનાં નામ.

ખાંનબાહાદુર શેઠ પદમજી પેશતનજી.. .. .	૫
શેઠ દોરાબજી પેશતનજી ઘાશવાલા	૫
શેઠ ધનંજીશાહા જમશેદજી.. .. .	૧
શેઠ પીરોજશાહા પેશતનજી.	૧
શેઠ ટેમુલજી દાદાભાઈ મોદી.	૧
શેઠ દાદાભાઈ કાવશજી બુતી.	૧
શેઠ દારાબજી શોહરાબજી નરીમાનના	૧
શેઠ બહુમતજી શોહરાબજી શેઠનાં	૧

પેહલવી ભાશાનું વ્યાકરણ.

સાધારણ વરણન.

૧. વ્યાકરણ તે એક વીદ્યા છે કે જેહની મારફતે વીદ્યારથી ઓને ભાશાનો તરીકો જાણેઆમાં આવેછે, અને તેથી તેઓ ભાશાનો વહીવટ તથા સુધ અને અસુધ જોરણી સહમજવાને સકતીવાંન થાએછે.

વરણ વીચાર.

૨. પેહલવી ભાશામાં ઓગનતીસ મુખાક્ષરોછે, તેહમાં છ સ્વર અને બાકી વ્યંજનછે. અને તેહનું લખવું તથા વાંચવું જમની તરફથીછે. તેઓના જુદા જુદા આકાર તથા ઊચ્ચારની સહમજનીએ લખી જણાવેલા કોઠા કીપરથી વાંચનારને મલી આવશે. આએ કોઠામાં પેહલાં જંદ, પછી શરતી, અને તે પછી પેહલવી અખશરોનો આકાર લખેઆમાં આવેલોછે, તેહની મનલખ એછે કે પેહલવી અખશરના ઊચ્ચારની સહમજ તેહને મલતા જંદ અને શરતી અખશરો કીપરથી વીદ્યારથીઓને મલી આવે.

પેહલવી ભાશાના મુળાક્ષરોનો કોઠો.

ગુજરાતી.	નંદ.	ફારસી	પેહલવી.	જોડાએલો આકાર.		
				આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
સ્વર.						
અ	ا	ا	ا (૧)	ا	ا	ا-ا
આ	آ	آ	آ	آ	آ	آ-آ
ફ-ઇ	و	ي	و د	و د	و-د	و د ۱
ફ-ઈ	د		و د ۱	و د	و-د ۱	و-د ۱-۱
ઉ	و	و	۱		۱-	۱-
ઊ	۱		۱ ۱		۱۱-	۱۱- ۱۱-
ચંચન.						
ક	ک	ک	ک	ک	ک-د	ک-د
ખ	خ	خ	خ	خ	خ	خ
ગ	گ	گ	د د	د د	د-د	د-د
ઘ	غ	غ	غ	غ	غ	غ-۱
ચ	ج	ج	ج	ج	ج	ج
જ	ج	ج	د د د	د د	د-દ-د	د ۱
ઝ	ز	ز	د ۱	د	દ-દ	દ ۱-
ઞ	ز	ز	ز	ز	ز	
ત	ت	ت	ت	ت	ت	ت

(૧) - એ અપશરનો ઉચ્ચાર છે, તથા આ એ બહુ રીતે કરેઆમાં આવેછે.

ગુજરાતી.	નંદ.	ફારસી.	પેદલવી.	જોડાએલો આકાર.		
				આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
દ	د	د	د (૨)	د	د	د-د-د
ન	ن	ن	ن	ن	ن	ن-ن-ن
પ	پ	پ	پ	پ	پ	پ-پ-پ
ફ	ف	ف	ف	ف	ف	ف-ف-ف
બ	ب	ب	ب	ب	ب	ب-ب-ب
મ	م	م	م	م	م	م-م-م
ય	ی	ی	ی	ی	ی	ی-ی-ی
ર	ر	ر	ر (૩)	ر	ر	ر-ر-ر
લ	ل	ل	ل (૪)	ل	ل	ل-ل-ل
વ	و	و	و	و	و	و-و-و
વ.	و	و	و	و	و	و-و-و
સ	س	س	س (૩)	س	س	س-س-س
શ	ش	ش	ش	ش	ش	ش-ش-ش
હ	ه	ه	ه	ه	ه	ه-ه-ه

(૨) , , , આએ અખશરો ઉપર કેટલીએક વેઝા ^ ની નીશાંત મેલેઆમાં આવેછે, અને કેટલીએક વખત નથી મેલેઆમાં આવતી.

(૩) , અને , એ અમુલ આકારછે, તે ઉપરથી , અને , બનેઆછે.

(૪) કેટલીએક વખત લખાંતમાં , ની ઉપર , નીશાંત નથી મેલેઆમાં આવતી.

ઊપલા કોડામાં જણાવેલા અખશરોમાંના ૧૭ તેહેની આંગલ તથા પાછલથી ખીજા અખશરો સાથે જોડાઈને લખેઆમાં આવે છે. અને બાકીના અખશરો પ્રકત આગલથી જોડાયેછે, પણ તેહે ની પછી આવનારા કોઈખી અખશર સાથે જોડાતા નથી, તે વી સેની સહમજ નીચે લખી જણાવેલા અખશરોની વીગત ઊપરથી મલી આવસે.

પેહુ તરફથી જોડાઈને લખાતા અખશરો.

— અ, — આ, ડ ઈ, ઘ ઊ ઝ ઈ, — ખ, ડ, ડ, ગ, ડ ડ જ, ડ જ, ડ જ, ડ ડ દ, ડ મ, ડ ય, ૧ ર, ૧ લ, ઊ ડ સ, ઊ શ, — હ.

આગલથી જોડાઈને લખાતા અખશરો.

૧ ક, ૧ ઘ, ૧ ચ, જ, જ ત, ૧ ન, ૧ પ, ૧, — ખ, ૧ વ, ૧ વ.

પેહલવી ભાશાના આગતનીશ અખશરો ગણેઆમાં આવેછે, પણ તેઓમાંના ૨૭ અખશરો માતરે નીચે લખી જણાવેલા છ આકાર ઊપરથી વાંચેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

૧ — ડ અ, આ, ઈ, ખ, હ,

૨ હ ચ, જ, જ, જ, ધ, ધ, વ.

૩ જ ત, દ,

૪ ૧ કિ, ન, ર, લ, વ,

૫ ૧ ક, ઘ, ઘ, ઈ,

૬ ડ ડ ગ, જ, જ, દ, દ-દ,

આખશરોની જોરણીના દાખલાઓ.

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
અ અ, આ.	અરુમાઈ. આસમાન.	આતશ. બુશાસ્પ.	અનશુતા.
આ.	આધ.	વરાગ. નીઆજ.	હમા.
ડ - ડ ઈ.	ઈસ્તાદન. ઈસદવાસ્તર.	ઐસમ. રીસ્તે.	શોફ. દખશે. કુનશને.
ઘ, ઘ, ઘ, ઘ ઈ	ઈઆપ્રતન. ઈવારે.	આસીઆવ. અઈમાર. દરાઈદન.	બામી. ગેની. જાદૂઈ.

	આગસો.	વચસો.	છેલસો.
૧ કિ.		𐭪𐭣 બુજ. 𐭪𐭣 પુસ.	𐭪𐭣 અબુ. 𐭪 હુ.
૧૧, ૧૧ કિ.		𐭪𐭣𐭣𐭣𐭣 દારૂદિહ. 𐭪𐭣 હૂન.	𐭪𐭣𐭣 હુનદૂ. 𐭪𐭣𐭣𐭣 જાદૂ.
૧ ક.	𐭪𐭣 કારદ. 𐭪𐭣 કસ.	𐭪𐭣𐭣 નેગાન. 𐭪𐭣𐭣 અશકેમ.	𐭪𐭣𐭣 નીઆક. 𐭪𐭣𐭣 બુશક.
𐭪 𐭪.	𐭪𐭣 ખરદ. 𐭪𐭣 બુદ.	𐭪𐭣𐭣 આખતર. 𐭪𐭣𐭣 હુમખા.	𐭪𐭣 અખ.
૫ - ૫ ગ.	𐭪𐭣 ગોશ. 𐭪𐭣 ગાસ.	𐭪𐭣𐭣 પરગાન. 𐭪𐭣𐭣 સેહુમગન.	𐭪𐭣𐭣 મજગ. 𐭪𐭣 ગોરગ.

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
૧ ધ.	૧૪૦૧૨ ધનશને.	૧૪૧૧ વધદાન. ૧૧૧૧૬ મારધન.	૧૬ મધ. ૧૬૧૫૫ અહરમોધ.
૨ ચ.	૧૪૦૨ ચશમ.	૧૪૧૧૧૬ માનોશચેહર.	૧૭ ગચ.
૩, ૪, ૫ જ.	૧૪૦૩ જસ્ત. ૧૪૦૪ જહે.	૧૪૧૧ ગજાક. ૧૪૦૫ ઈજનં. ૧૪૦૬ રોજનં.	૧૮ દરજ. ૧૮૦૭ વરજ.
૬ જ.	૧૪૦૫ હઆન. ૧૪૦૬ જરદ.	૧૪૧૧ અઆન. ૧૪૦૭ હોજવાન.	
૭, ૮ જ.	૧૪૦૭ જા. નું.	૧૪૧૧ અવીજે. ૧૪૦૮ હુજ ખાને.	૧૯ દેજ. ૧૯૦૯ હુજ.
૯ ત.	૧૪૦૯ તંન. ૧૪૧૦ તેજે.	૧૪૧૧ હુખનર. ૧૪૧૨ ગોશતાસ્ય.	૨૦ સાખત. ૧૪૧૩ તેસ્ત.

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
૩, ૭, ૧૬.	طس દરાજ. مرد દસ્ત.	۱۳۵۲ દનદાંન. خوار ખુનદે.	کسک મ્યજદ. کسک સાજેદ. ۱۳۵ વાદ.
૧ ન.	۱۳۵۳۱ નોશોફ. کف નીમે.	۱۳۵۳ વનાસ. ۱۳۵ અનાક.	کس રોઆન. ۱۳۵ વંન.
૭ પ.	۱۳۵۳۵ પાશને. کف પીમ.	کس ગોસપંદ. کس ફરપદ.	کس કરપ. کس શપ. ک આપ.
૭ ક.	کس ફરદુમ. کس કનાન.	کس વકર. ۱۳۵ આકનીન.	کس કોક.

† ખાલની સેવે અથવા વચ્ચે, ન, ની આગલનો વ્યંજન ૪ આવે નો હોઅતો ૧૧ લખેઆમાં આવેછે. જેમકે ۱۳۵ થંનદે "વામેદાર" ૧૧૯ નં ન, "ચરીર".

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
ખ.	<p>𐭠𐭣</p> <p>ખખશ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>ખૂમ.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>હંખાર.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>ઝોરખરાંન.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>સરોખ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>ખોંખ.</p>
મ.	<p>𐭠𐭣</p> <p>મરદુમ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>મીઆને.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>આશમોઘ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>ગોમાન.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>પશમ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>દામ.</p>
ય, ર વ.	<p>𐭠𐭣</p> <p>યજશને.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>યોશદાસ્તે.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>અયોધ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>અયાશ્તન.</p>	
ર.	<p>𐭠𐭣</p> <p>રોશન.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>રદ.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>દેરંગ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>કરપ.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>વજર.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>દીવાર.</p>
લ.	<p>𐭠𐭣</p> <p>લોહરાસ્ય.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>લપ.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>ખાલશને.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>ખાલા.</p>	<p>𐭠𐭣</p> <p>હમીમાલ.</p> <p>𐭠𐭣</p> <p>ચોહલ.</p>

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
૧ વ.	૫૭ વેહ. ૧૧૯૫૫૯૧ વદાખતન.	૧૫૫ ખેવર. ૧૧૫૫ ઓરવર.	૧૫૫ સરવ. ૫ ગવ.
૭ વ.		૧૭૭ અવીને. ૧૭ ગવર.	૭૫૫૫ આસીઆવ. ૭૫ સેવ.
૫ શ.	૭૫ શરમ. ૫૯૫૫૫ શાદી.	૫૭૫૫ હેશમ. ૧૫૫૫ દોશે.	૫૭૫૫ દરશ. ૫૭૫૫ દેશ.
૭, ૫ સ.	૧૭૫૫ સરદે. ૧૭૫૫૫ સતારે.	૧૭૫૫ પોસ્ત. ૭૫૫ અસ્પ.	૭૫૫ ગાસ. ૭૫૫ રાસ.
૫ હ.	૧૭૫૫ હાસર. ૧૫૫ હીને.	૧૭૫૫ સોહર. ૧૭૫૫ ચેહર.	૫૭૫૫ પંજાહ. ૫૫ દેહ.

સ્વરોની બાબતમાં.

૩. જેમ જંદમાં જીદાં જીદાં રૂપના ૧૨ સ્વરો મુખેઅછે, તેમ આએ ભાષામાં નથી. હેમાં ૐ અ, ડ ઈ, અને , ઈ, હેવા ત રણ -હુસ્વછે. એ સ્વરો મધેથી ૐ નો ઊચ્ચાર અ, તથા આ, એ બેહુનો થાએછે. જેમકે:—

મરદા. ઓટ્ટે શાં મકલ્પલક્ષ્ય પાંચ-“નીરમલ” અવીજે-અવળી
આતશ-અન્દર શાં સુખસુખ અવળી “વચે” “મથે” અન્દર-
આરજી-“ઊમેદ” આરજી શાં આતશ, આતરશ, અવળી
વાદ-“પવન” અવળી શાં વાદ. આરજી.

૧-૧-૧ નો ઊચ્ચાર ઈ, ફ, અને એ, નો થાયછે. જેમકે:-
 ૧૧૧૧૧૧૧ ઇસ્તાદન—“ઊભૂ રેલું” ૧૧૧૧૧૧૧ . ૧૧૧૧૧૧૧૧
 ઈસદવાસ્તર—અવં ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧, ૧૧૧૧૧ રીસ્તે—“ગુજ
 રેલું” અવં ૧૧૧૧૧૧. ૧૧૧૧૧૧—“લીટી” અવં ૧૧૧૧૧, ૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ પાશને—“પગની એટી”, અવં ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ તેશે—“વાંસલો”, અવં ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ . ૧૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ દાદે—“આપેલું”, અવં ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧. ઘાણું કરીને ૧
 અથવા ૧ નો ઊચ્ચાર અવસનાની ફ-ફ, ના જેવો થાયછે, અને
 તે ખાલની સેવટે અવસતાના ૧ અ, ને ખદલે આવેછે તથા પ્રારસી
 માં ૧ સાથે ખદલ થાયછે.

૧. કિ. નો ગિચ્ચાર ક-ગિ, અને ઝો, નાં જેવો થાયછે. જેમકે:-
 ૧) અવબૂન-“વધારે”, પાં افزون ૫૦ افزون , ૨) પુશ
 ક-“સુકું”, અવ افزون ૫૦ افزون . ૩) ડોર-“આંધલો”
 પાં افزون ૫૦ افزون , કેટલાએક જોલોમાં افزون આ, અથવા ૩ ઈ, ની

લખેઆમાં આવેછે; જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥** સ્તોર—“હોડ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** ગોશવારે—“કાંનની ખાલી”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** બેશ—“દુખ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** પ્રેદુન—અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥** પા૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥**.

૬. જન્દ ભાશાના -હસ્ત ૦ ઈ, અથવા ૦ ઉ, થી શરૂ થતા બોલો પેહલવીમાં વપરાતી વખતે તેહેની આગલ **𐭠** અ, ઊચ્ચારની સેહેલાઈને થકી વધારેઆમાં આવેલોછે, અને તે શરસીમાં પણ તે મજ રહેલોછે. જેમકે:—

𐭠𐭣𐭥 એદર—“હીઆં-અતરે”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**. **𐭠𐭣𐭥** એદુન—“એ પરમાએ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**. **𐭠𐭣𐭥** એશતર—“ઊંઠ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**. **𐭠𐭣𐭥** એરવર—“જાડ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**.

૭. આએ ભાશાના બોલોમાંથી ઘણા મોહલવેરાને લીધે નીકલી ગએલા સ્વરોને જણાવ્યા સારૂ, તથા શબ્દોમાં વપરાએલા ચંજ નોનો સુધ ઊચ્ચાર કરવા થકી, સ્વરોની ઈધાંની દાખલ આગલા વખતમાં (ˆ) **𐭠𐭣𐭥** અજ્પર, (,) **𐭠𐭣𐭥** અજર, અને (´) **𐭠𐭣𐭥** પેશ, હેવી તરાણ નીશાંનો વપરાતી હતી. પણ તે આએ ભાશાનો અભેઆશ કમ થવાને લીધે પાછલથી નીકલી ગઈછે, તો એ પણ એ પછીની શરસી જખાંનમાં તે નીશાંનો ચાલુ રહેલીછે. આએ ઊપલી નીશાંનો પેહલવી **𐭠** અ, ૦ ઈ, અને ૦ ઉ, ના આકારને ખરોખર મલતી આવેછે. હેમાંની પેહલવી નીશાંન હરફની ઊપર મેલેઆમાં આવેછે; જેમકે **𐭠** ક. શ૦ **𐭠**—તે ઊપરથી તે

હેને **𐭠𐭣𐭥** અજપર-“ઊપરથી”, અવ**𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** હે
વું નાંમ આપેલું છે. ખીજી નીશાંન હરફની નીચે મેલેઆમાં આવે છે;
જેમકે **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** તે ઊપરથી તેહેને **𐭠𐭣𐭥** અજર-“નીચે” અવ**𐭠𐭣𐭥**
𐭠𐭣𐭥 **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** નું નાંમ આપેલું છે. અને તરીજી નીશાંન હરફની
સામમે મેલેઆમાં આવે છે; જેમકે **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥**, **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥**, તે ઊપરથી તેહે
ને **𐭠𐭣𐭥** પેશ-“આગલ” અવ**𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** નું નાંમ આ
પેલું છે. શરસી (**𐭠𐭣𐭥**) **𐭠𐭣𐭥** (**𐭠𐭣𐭥**) **𐭠𐭣𐭥** અને (**𐭠𐭣𐭥**) **𐭠𐭣𐭥** એ તરણ ની
શાંન તથા નાંમો પેહલવી ઊપરથી લીધામાં આવેલાં છે, અને તે
અસલ પેહલવી આકાર તથા બોલો સાથે સરખાવતાં એકમલતાં
ઊતરે છે.

ઊપલી નીશાંનો પેહલવી **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥**
𐭠𐭣𐭥 હેવે નામનાં શરસી આમદં નાંમે, તથા શરસીઆતને
મલતાં પુરાતંમ પુસ્તક મધે માહુરા જોએઆમાં આવેલી છે. એ સેવા
એ ખીજાં કોઈ પુસ્તકમાં તે મલી આવતી નથી. પણ આએ વાત
ચોકસ છે કે ઊપર લખી જણાવેલી સ્વરોની નીશાંનો ઘણી પુરાત
મ છે, અને તે આગલા વખતમાં પેહલવી વ્યાકરણ મધે વપરાતી હ
તી, જે ઊપરથી તે શરસી ભાશાને વારસા તરીકે મલેલી છે; અને
હવું ધારેઆમાં આવે છે કે તેહેને શરસી ઊપરથી અરખી વ્યાકરણથી
ઓએ અરખી જખાંનના કાએદામાં દાખલ કરી હોએ. કેમકે અર
ખી ભાશાનું વ્યાકરણ મુસલમાનોના પેગાંમખર મહમદની પછી તેહે
ના જાએનશીન અલીના વખતમાં પેહલવેલું બનાવેલું હતું, હવું
અરખી જખાંનના વ્યાકરણથીઓ પોતે લખી ગીયા છે. અરખીમાં
ઊપલી નીશાંનોને **𐭠𐭣𐭥**, **𐭠𐭣𐭥**, અને **𐭠𐭣𐭥** હેવાં નાંમો આપીને ઊ
પલીજ શેકલોથી વાપરેલી છે.

આએ નીશાંનો જે પેહલવી ખોલમાંથી સ્વર નીકલી ગીએ હો એ તે સ્વરની આગલના અખશરને અથવા જે ચંચનનો સ્વર સાથે લાંબખો ઊચ્ચાર કરવો હોએ તો તે અખશરને લગાડેઆમાં આવેછે. જેમકે :—

(૮) 𐭪𐭫 અખપર—

𐭪𐭫 કસ—“નાંદલું”, અવ૦ 𐭪𐭫𐭪—𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪—
અવ૦ 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪, 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪—“હિંતુ”, અવ૦
𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪.

(૯) 𐭪𐭫 અખર—

𐭪𐭫 નેગાન—“છુપીડિ”, અવ૦ 𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪, 𐭪𐭫𐭪 દેસ,
“શહીખાનારું જાનવર”—અવ૦ 𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪, 𐭪𐭫𐭪 મેઝદ—
“બદલો”—અવ૦ 𐭪𐭫𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪 𐭪𐭫𐭪.

(૧૦) 𐭪𐭫 પેશ—

𐭪𐭫 ઓમેદ, “આસા”—𐭪𐭫 𐭪𐭫𐭪.

આએ ઊપલી અને તે સેવાએ ખીજી નીચે લખી જણાવેલી નીશાંનો હાલમાં જેમ પેહલવી પુસ્તકોમાં આપણા જોએઆમાં આવતી નથી, તેમજ તે નાંખીયાં શરસી અને અરખી પુસ્તકોમાંખી દેખાતી નથી. પણ માતરે શબ્દોનો દરએક અખશર સહી રીતે ખોલવા સારૂ એ લાશાઓની લીખી મધે જોએઆમાં આવેછે.

(૧૧) 𐭪𐭫 ગેરાંનીન—

૮. આએ નીશાંન એક શબ્દમાં એકજ સ્થાનના બે ચંચનો

પાસે પાસે આવેઆથી એકનો લોપ થાએછે, તેહનો ઊચ્ચાર કરવા સાડ વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે :— જા વદ + જા તર- નું જા વત્તર, “ઘાણું ખરાખ”, જા શપ + જા પેરે- નું જા શપ્પરે, “રાતે ઊડનાર”, જા અરડનતન- નું જા અરડનતન— “ઘોવું”; હેને અરખીમાં તશદીદ કરીને કહેછે.

(^ ') જા પસકુન—

૯. આએ નીશાંન શખદની વચ્ચે અથવા છેડેના ચંજનને સ્વરની મદદ વગર સાદેન અથવા વિરામ બોલવા સાડ તેહની ઊપર ભેલેઆમાં આવેછે. જેથી તે અખશરના ઊચ્ચારમાં કાપની થાએ છે, અને સ્વરનો ઊચ્ચાર તેહમાં ભેદાર્થ શકતો નથી. જેમકે :— જા ચશમ્- આંખ, જા ચત્રંગ- શા હજીર, અરખીમાં આએ નીશાંનને જા કરીને કહેછે.

અખશરોની તખદીલ.

૧૦. પેહલવી ભાશાનો મોહોરો ભાગ અવસતા અથવા જંદ ભાશા ઊપરથી નીકલેલા શખદોથી ખનેલોછે. તેહમાં હરફોની એકસરખી વલણ તથા એકમલતા ઊચ્ચાર અને ખીજા શખખોને લીધે કેટલા એક પેહલવી અખશરોનો ઊચ્ચાર ફેરફાર થાએલોછે, તથી એ ભાશાનો અભેઆશ કરનારાઓને તે એકસ કરવાને અને સુધ વાંચવાને વાસને ઘણા સંધે રહેછે. આએ કારણસર પેહલવીનો દરએક અખશર જંદના કીણ કીણ અખશરોની સાથે ખદલ થાએછે, તથા કીણ અખશરો વધારાનાછે, તેહની થોડીએક વીગત હમો અતરે આપીએછે.

અ, અથવા આ.

૧૧. પેહલવીમાં બોલની શરૂઆતમાં તથા વચ્ચે આવેલો અ, અથવા આ, જંદના અ, તથા આ, સાથે બદલ થાય છે, અને તેમજ તે શરસીમાં પણ મળે છે. હેમાં પેહલવી બોલની વચ્ચે લખાયેલો જંદનો ઘણું કરીને “આ” ના ઉચ્ચારથી બોલેલામાં આવે છે, અને તેજ કાએલો શરસીમાંથી ચાલુ રહેલો છે. બોલની સેવટે આવેલો અ, અથવા અ, જંદની ડ ઉ, સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—

પેહલવી.	જંદ.	શરસી.
અસપ	અસપ	اسپ ઘોડો.
આપ્	અપ	آب પાણી.
આતશ	આતશ	آتش આતશ.
ચારે	દીપ	چاره એલાજ, ઊપાએ.
ગામ	ગામ	گاں જગા.
ગાનું	ગામ	گانو ગોઠંણ.
બગા	બગા	باغ બાગ.
દાના	દાના	دانا ગનેઆની.
બાલા	બાલા	بالا ઊનચે.
નસા	નસા	نسا લોથ.

૧૨. જંદનાં બોલની અંદર આવેલો દી પેહલવીમાં ગુના કે વરધી થાઈને વપરાય છે. તેહમાં બોલની શરૂઆતમાં ગુણની અ, લખેલામાં આવે છે, પણ વચ્ચે લખાતી નથી. જેમકે :—

[illegible]

૧૬. એ સેવાએ પેહલવી ખોલોમાં ફેટલીએક વખત આવાજ
ની સેહલાઈને વાસતે ૫ ઈ, વધારા તરીકે લખેઆમાં આવેલીછે,
તે જ'દ ખોલમાં મલતી નથી. જેમકે:—
دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ .
پستان ۵۰ . پستان ۵۰ . پستان ۵۰ . پستان ۵۰ . پستان ۵۰ .
پستان ۵۰ .

૧૭. ૧ ઉ-આએ સ્વર ખોલની શરૂઆતમાં મુતલક લખાતો નથી, પણ તેહની સાથે \sim જોડાઈને \sim એ, ના ઊચ્ચારથી લખે

𐭠𐭣 કામે—“મરણ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭣𐭣, પા૦ 𐭠𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣, સં૦
 કામ. જેહરે એ અખશર ખોલની વચ્ચે તેહેની આગલ આવેલા ક
 ધેર વંચન સાથે જોડાયેલો હોયેય તેઆરે તે “ક” નાજ ઊચ્ચા
 રથી ખોલેઆમાં આવેછે, અને જંદ તથા શરસીના તેજ અખશર
 સાથે બદલ થાયછે. પણ મૃદુ સાથે જોડાયેલો હોયેય તારે તેહેનો
 ઊચ્ચાર 𐭠 ગ, ના જેવો થાયછે, અને તે પાજંદ 𐭠 તથા શરસી
 𐭠 સાથે બદલ થાયછે. જેમકે:—𐭠𐭣𐭣𐭣𐭣 શકસતંન—“ભાંજવું”
 અવ૦ 𐭠𐭣𐭣 પા૦ 𐭠𐭣𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣 નેગાન—“છુપી
 ઊ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭣 પા૦ 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣 આગાસ—
 “ખખરદાર” અવ૦ 𐭠𐭣𐭣 પા૦ 𐭠𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣
 કરગાસ—અવ૦ 𐭠𐭣𐭣, પા૦ 𐭠𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. સેવટે ખો
 લાતા 𐭠 ક, વીસે ચોકસ નીઅમ રાખવામાં આવેલો નથી. કેમકે
 તેહેનો આકાર કેટલાએક અખશરોની શેકલને એકમલતો આવ્વાને
 લીધે જાંહાં તેહેનો ઊચ્ચાર “ક” નો નહી કરવો જોઈએ તાંહાં
 તેહેને ઊપલા ઊચ્ચારથી કેટલાએકોએ વાંચેલોછે. જેમકે 𐭠𐭣
 દાના—આએ ખોલ જંદ 𐭠𐭣 ઊપરથી નીકલેલોછે, તેહેની સેવટે
 આવેલો 𐭠 નો આકાર 𐭠 આ—ને બદલે 𐭠 થાયેલોછે, તે છતાં તે
 હેને દાનાક, તેમજ 𐭠𐭣 ચારે, “એલાજ” એ ખોલ જંદ 𐭠𐭣
 ઊપરથી નીકલેલોછે, તેહેને ચારક કરીને વાંચેછે. એ સેવાએ કેટ
 લાએક ખોલોની સેવટે આવેલો 𐭠 ક, જંદના 𐭠 સાથે બદલ થાયછે
 અને શરસીમાંખી તેમજ રહેલોછે. જેમકે:—𐭠𐭣 ખુશક—“સુકું”
 અવ૦ 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣 નીઆક—“ખપાવો” અવ૦
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. નિયા અથવા નિયાક.

૨. 𐭠 𐭡, આએ અખશરનો એક ઊચ્ચાર જંદના 𐭠 ને મલતો થાયછે, અને તેહેનો સાદ હલકમાંથી નીકલેછે. જેમકે:-
 𐭠𐭠 𐭠𐭠-“અકલ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 𐭠𐭠-
 “યોકાર” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠નો ઊચ્ચાર જંદના
 𐭠 ને મલતોછે, અને તેહેનો આવાજ ઊપલા આવાજથી હલકો
 ઘાંટીની ઊપરથી નીકલેછે, અને તે જંદના 𐭠 તથા 𐭠 ની સા
 થે બદલ થાયછે. જેમકે:- 𐭠𐭠 𐭠-“તુર” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠
 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 𐭠-“સુખ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠
 𐭠-“સુકૂ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠
 𐭠-“સુરજ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠
 ચલો, 𐭠𐭠 હમખા-“દોસત” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠
 બખત-“નસીખ” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠𐭠. 𐭠
 અવ૦ 𐭠𐭠.

૩. 𐭠 - 𐭠 ગ-આએ અખશરનો આકાર 𐭠ની અખશરોની
 વલંન સાથે એકમલતો હોવાને લીધે તેહેની પીછાંણને સાડ પાસ
 લા જમાનામાં તે ઊપર (𐭠) મેલવાનો રવઈઓ નીકલેઓછે. પણ
 તે પુસ્તકોમાં કોઈ કોઈ ઠેકાંએ જોઆમાં આવેછે. આએ અખશર
 બોલની શરૂઆતમાં આવેછે તેઆરે અવસ્તાના 𐭠 તથા 𐭠 અને
 શરસી 𐭠 તથા 𐭠 સાથે બદલ થાયછે. જેમકે:- 𐭠 ગોન્-“રંગ”
 અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 ગાસ્-“જગો” અવ૦ 𐭠𐭠
 𐭠 𐭠. 𐭠 ગોશતાર્- અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠
 𐭠. 𐭠 ગોમાન્-“શક” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠
 ગાન્-“હવ” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠; બોલની વચ્ચે, જેમકે:-

𐭮𐭥𐭥𐭥 ઓગામ-અવં 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥. 𐭮𐭥𐭥𐭥 અંગોસ્ત-“આંગલું” અવં 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥; બોલની છેડે આવેછે તે અવસ્તાના 𐭮 𐭮, 𐭮 𐭮, અને 𐭮 𐭮 સાથે અને શરસી 𐭮 તથા 𐭮 સાથે બદલ થાયછે. જેમકે:— 𐭮𐭥 ગોર્-“વર” અવં 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥. 𐭮𐭥 મર્ગ-“મોહત” અવં 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥. 𐭮𐭥 જંગ-“યગ” અવં 𐭮𐭥𐭥. 𐭮𐭥 વર્ગ-“પાતર” 𐭮𐭥 𐭮𐭥. 𐭮𐭥 દરંગ-“લાંબી મુદત” અવં 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥. 𐭮𐭥 તીગ-“તલવાર” અવં 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥. એ સેવાએ કેટલાએક બોલોની સેવટે 𐭮 𐭮, વધારા તરીકે વપરાયેલોછે. જેમકે:— 𐭮𐭥 વસ્તરગ-“કપડું” અવં 𐭮𐭥𐭥, સં 𐭮 𐭮; કેટલાએક બોલોની સેવટે 𐭮 𐭮, ની 𐭮 ગોએ “ગ” વંચાયેલોછે. જેમકે:— 𐭮𐭥 સી-“દુખ દેનાર” તેહેનું, સીજગ, 𐭮𐭥 સિઝી દુખ, સખતી, 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥-“યુછ પરછ કરવી” તેહેનું, 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥; કેટલાએક અવસ્તાના બોલોમાં સેવટે આવેલા 𐭮 ને બદલે પેહલવીમાં 𐭮 𐭮, વપરાયેલોછે. જેમકે:—અવં 𐭮𐭥𐭥-𐭮𐭥 𐭮ું 𐭮𐭥 𐭮𐭥, નેરીઓ સંગ, 𐭮𐭥 𐭮ું 𐭮 𐭮 બંગ-“હમેલ તોડી પાડવાની દવાઈ”.

૪. ૧-૧ ઘ- આએ અખશરનો આકાર તથા ઊચ્ચાર અવસ્તાના ૧ ને મલતોછે, અને તે અવસ્તામાં ઊપલાજ અખશર સાથે અને શરસીમાં 𐭮 સાથે બદલ થાયછે. જેમકે:— ૧૨ ઘન-“તે” 𐭮𐭥 𐭮ન-“માર” બોલની વચ્ચે. 𐭮𐭥 𐭮ઘ-“માથું” અવં 𐭮𐭥𐭥 𐭮 𐭮 𐭮 𐭮 𐭮. 𐭮𐭥 અઘ

દીન—“ખરાબ ધરમ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥; છેલ્લે. 𐭠𐭣 મધ—“ખા
ડો” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 વજઘ—“હેડો” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥
𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 અ૦ 𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 અઈઓઘ—“ઝમરી” 𐭥𐭥 𐭥𐭥.

૨૫. તાલુસ્થાન. ૨-૧. 𐭠𐭣, આએ અખશર ખોલની શરૂ
આતમાં આવેછે તેઆરે હમેશ તે અવસ્તાના 𐭥 અને 𐭥𐭥 𐭠 સાથે
બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭠𐭣 ચશમ—“આંખ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥
𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 ચાહ—“કુઓ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 . 𐭠𐭣
ચારે—“એલાજ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 . ખોલની અંદર જેઆરે ખે
સ્વરોની વચ્ચે ઈઆ કોઈ મૃદુ અખશરની પછી તે સાથે જોડાએ
લો આવેછે, તેઆરે તેહનો ઊચ્ચાર “જ” ના જેવો થાએછે, અને
તે શરસી ; સાથે બદલ થાએછે, અને તેમ નહી હોએચ તો “ચ,”
ના ઊચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે, અને તેમજ તે શરસી 𐭠 સાથે બ
દલ થાએછે. જેમકે:—𐭠𐭣 રોજન્—“ખારી” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥
𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 તજેદ—“તે ચાલેચ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 માનોશચેહર—“મીનોચેહર” અવ૦
𐭠𐭣𐭥𐭥-𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 “તે ખરાબ કરેચ”
અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 . ખોલની સેવટે ઘણું કરીને “જ” ના ઊ
ચ્ચારથી ખોલાએછે, અને તે અવસ્તાના 𐭥 અને શરસી 𐭠 અથવા
; સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭠𐭣 𐭥નાજ્—“આગલ” અવ૦
𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 પંજ—“પાંચ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
𐭥𐭥 . 𐭠 અજ—“થી” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 . ફેટલીએક વ
ખતે પેહલવીમાં 𐭠 ને બદલે 𐭠 લખેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:—

જણ સજેદ—“તે જાએચ” અવ૦ જણમણમ, તેહને બદલે ઠકમ સજેદ—આવેછે. તેમજ જણ તજેદ—નું તજેદ—થએલુંછે.

૨. જ-આએ અખશર ખેલની શરૂઆતમાં આવેછે તે આરે તે અવસ્તાના જ અથવા જ સાથે અને શરસી હ સાથે બદલ થએછે. જેમકે:—જણ જસતે—“યોહાયેલું” અવ૦ જણમણ. જ જહે—“જનાકાર” અવ૦ જણમણ શ૦ જ. જણ જામા સ્પ-અવ૦ જણમણમણ શ૦ જામા. જણ જાદૂ—“જાદુઈ” અવ૦ જણમણ શ૦ જા. જણ જોઈઆત—“જવાંત” અવ૦ જણમણ શ૦ જા. જ જમ-અવ૦ જણમણ શ૦ જ, વચ્ચે આવેછે તેઆરે અવસ્તાના જ, અને જ તથા શરસી હ અને જ સાથે બદલ થએછે. જેમકે:—જણ જનજમંત—“મિલાવરો” “મજલસ” અવ૦ જણમણમણ શ૦ જા. જણ જાજા—“જાજી” અવ૦ જણમણ શ૦ જા. જણ જરજાને—“દાંનેશમંદ” શ૦ જા; ખેલની સેવટે આવેછે તેઆરેખી ઊપલાજ અખશરો સાથે બદલ થએછે. જેમકે:—જણ અરજ—“કીમત” અવ૦ જણમણ શ૦ જા. જણ જુજ—“બકરું” અવ૦ જણમણ શ૦ જા. જણ સીજ—“દુખ” અવ૦ જણમણમણ શ૦ જા. એ સેવાએ અવસ્તાના જ, અને જ સાથે બદલ થએલો આપણને મલેછે. જેમકે:—જણ જુ નું જા નોમજ—“નમસકાર” “સલામ” શ૦ જા. જણ જુ જા અજર—“નીચે” શ૦ જા.

૩. જ-આએ અખશર ખેલની શરૂઆતમાં અવસ્તાના જ, જ અને જ સાથે અને શરસી જ અથવા જ સાથે બદલ થએછે. જેમકે,

હુમાં ખોલની શરૂઆતમાં હમેશ “ત” ના ઉચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ તંન—“શરીર” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ તેજ—“તીખશન” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ તનુર—“પદરખાંનું” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ તોખશા—“કોશેશ” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ ખોલની વચ્ચે અથવા સેવટે જો તેહની આગલ કઠોર ચંજન આવેલો હોએતો તેહનો ઉચ્ચાર “ત” નો થાએછે, અને મૃદુ હોએતો “દ” થાએછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ આશતર—“ઊંઠ” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ શતન—“શેહર” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ સ્તૂન—અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ જાદૂ—“જાદુઈ” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ દાદે—“આપેલું” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ છેલલો, ۱۱۱۰ હુશત—“સાત” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ ખખત—“ભાએગ” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ રદ—“સરદાર” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ જવીદ—“જુદું” અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ ગઈઆમરદ—અવં ۱۱۱۰ ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ ગીયોસર. એ સેવાએ કોઈ વખતે પેહેલવીમાં થ, નો ઉચ્ચાર કરવા સારૂ ۱૧ ત-અને ۱૧-સાથે લખેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ અરથશતર—“અરદેશોર” ۱۱۰ ۱۱. ۱۱۱۰ નો એમલો પેહેલવીમાં લખતી વખતે ۱૧ અને ۱૧ પછી ۱૧, મેલલો જોઈએ તાંહાંવચ્ચે મેલેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ ۱۱.

૨. જો - ૭ - ૭ ૬, આમો અખશરનો ૭-૭ આકાર બોલની
શરૂઆતમાં આવેછે તેઆરે તે અવસતાના ૭ અને ૬ સાથે બદલ થા.

એછે, અને શરસીમાં ૭ સાથે મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥 ૬શમન-
 “શતરૂ” અવં 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬ાર- “લાકડૂ”
 અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬રૂન-“રોટી” “ખોરાક” અવં
 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬શે-“ઈદછ” અવં 𐭠𐭣𐭥
 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬સ્ત-“હત” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬માદ-“જમાઈ” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥; ખોલ
 ની વચ્ચે ૭-૭-૬, અવસ્તાના ૭ ત, ૭ અને ૭ સાથે તથા શરસી
 ૭ સાથે ખદલ થાયછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 ૬ર-“મધે” “વચ્ચે” અવં
 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬દાન-“દાંત” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥
 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬ોશતદાન-“જીવાંમનું વાસંત” અવં
 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬દામ-“પદાન” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬જદુર-“પરવરશી” અવં 𐭠𐭣𐭥; ખોલ
 ની સેવડે લખાયેલો ૭-૭-૭-૬, અવસ્તાના ૬, ૭, ૭ અને
 ૭ સાથે ખદલ થાયછે. તેહમાં ૭ નો આકાર ઘણું કરીને અવ
 સ્તાના ૭ અથવા ૭ ને ખદલે વપરાયેલોછે. જેમકે:— 𐭠𐭣
 અરવંદ-“તેજવાન” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬ર-
 “તેરહું” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬જદ-“તે જાયછે”
 અવં 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬જદ-“ખદલો” અવં 𐭠𐭣𐭥
 𐭠𐭣. 𐭠𐭣 ૬માદ-“જમાઈ” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬ાદ-“પવન” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. 𐭠𐭣 ૬ોદ-“નદી” અવં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥.

૩. ૧ ન, આગે અખશર ખોલની શરૂઆતમાં આવેલો હોય

તે હ્રમેશ અવસ્તાના } અને શરસી ૭ સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—
 ૧૬૧ નીમે—“તરફ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣𐭥. ૧૬૨ નમદ—
 “ખીછાંનું” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣𐭥. ૧૬૩ નીઆક—“અપાવો
 અથવા મમાવો” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣𐭥; ખોલની વચ્ચે આવે છે
 તે અવસ્તાના }, 𐭠, અને ૧ તથા શરસી ૭ અને ૨ સાથે બદ
 લ થાય છે. જેમકે :— ૧૬૪ પાને—“સંભાલ કરનાર” અવ ૦
 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ ૭૫. ૧૬૫ અનદર—“મથે” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦
 ૧૬૬. ૧૬૭ ફનાજ—“આગલ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣𐭥. ૧૬૮
 પુનસેદ “તે પુછેય” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣𐭥; ખોલ
 ને છેડે આવે છે તે આરે પાણુ ઊપલાજ અખશરો સાથે બદલ થા
 એ છે. જેમકે :— ૧૬૯ દનદાંન—“દાંત” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦
 ૧૭૦. ૧૭૧ રોખાન—“આતમા” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ ૧૭૨. ૧૭૩
 શતંન—“દેશ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ ૧૭૪. ૧૭૫ મતંન—
 “ખંદોખસત, કરાર” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ ૧૭૬. એ સેવાએ ૧૭૭ દે
 રંગ—“લાંમખો વખત” એ ખોલની અંદર ખોલાતો ૧ ન, અવસ્તા
 ના ૬ ને બદલે આવેલો છે, કેમકે અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ ખોલ ઊપરથી
 પેહલવી ૧૭૮ દરંગ, ખોલ નીકલેલો છે, અને તે શરસીમાંખી ૧૭૯
 કરીને વપરાયેલો છે. અવસ્તાના ૬ ને બદલે પેહલવીમાં ૧ ૭,
 થાય છે, અને ૧ ન, તથા ૧ ૭, નો આકાર એકસરખો હોવાને લી
 ઘે ઊપલો ફેરફાર થાયેલો છે.

૨૭. ઓષ્ઠસ્થાન—૪-૧. ૭ ૫, આએ અખશર ખોલની
 શરૂઆતમાં આવે છે તે આરે અવસ્તાના ૭ તથા શરસી ૫ અથવા

બ સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—**𐭠𐭣** પુર-“ભરેલું” અવ. **𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** પાશને-“એડી” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** અથવા **𐭠𐭣𐭠** બાશને. **𐭠𐭣𐭠** પુના-“જવાંન પુરૂશ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** ; **𐭠𐭣𐭠**ની વચ્ચે તથા સેવટે અવસ્તાના **𐭠**, તથા **𐭠** અ ને **𐭠** પ અથવા **𐭠** સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—**𐭠𐭣𐭠** સ્વે દ-“ઊજરું” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** **𐭠𐭣𐭠** ફરપદ-“ધુંડી” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠**. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** સેપાહપત-“લશકરનો સરદાર” શ. **𐭠𐭣𐭠**. **𐭠𐭣𐭠** અસ્પ-“ઘોડો” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** કરપ-“કાલબુદ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** શપ-“રાત” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠**.

૨. **𐭠** ૫, આએ અખશર અવસ્તાના **𐭠** તથા શરસી **𐭠** સા થે બદલ થાય છે. જેમકે :—**𐭠𐭣𐭠** ફરદુમ-“પેહલું” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** ફનાજ-“આગલ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** ફરમાન-“હાકમ” પા. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** ; **𐭠𐭣𐭠**ની વચ્ચે આવે છે તે આરેખી અવસ્તા અને શરસીના ઊપલા જ અખશરો સાથે બદલ થાય છે. પણ તેહમાં આટલો ફેર છે કે અવસ્તાના કેટલાએક બોલોમાં **𐭠** ની આગલ **𐭠** પ, આવેલો છે તે પેહલવીમાં હમેશ “**𐭠**” ના ઊચ્ચારથી બોલેઆમાં આવે છે, અને તેમજ તે શરસીમાંથી વપરાયેલો છે. જેમકે :—**𐭠𐭣𐭠** વફર-“ખર **𐭠**” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** જુફર-“ઊંડું” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** દરફશ-“જુનડો” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠** રફત-“સાત” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શ. **𐭠𐭣𐭠**.

જાણી સોફતે-“ખલુ” અવ. ૦ ૧૦૭૫૫ ૫૦ سفت . ૧૦૭૫૫ અર્થ
આપત-“આએપત” અવ. ૦ ૧૦૭૫૫૫ ૫૦ یافت . ૭૫ નાફ-
“હુંટી” અવ. ૦ ૭૫ ૫૦ ف . બોલની સેવટે શરસીના કેટ
લાએક બોલોમાં ૪ સાથે પણ બદલ થાએછે. જેમકે :—૭૫૭ કોફ-
“ટેકડો” અવ. ૦ ૭૫ ૫૦ ۷ ک . ૫૦ ۷ ک ૫૦ ۴ ک . એ સેવાએ
૧૦૭૫૫૫ પેસ્તાન-આએ બોલમાં વપરાએલો ૭ ૫, અવસ્તાના ૭
૫-ને બદલે આવેલોછે, કેમકે અવસ્તામાં આવેલા ૧૦૭૫૫૫૫ બો
લ ઊપરથી પેહલવી ૧૦૭૫૫૫ બોલ નીકલેલોછે, અને જેમ પેહલ
વીમાં ૭ ૫, વપરાએઓછે, તેમજ ઊપલો બોલ શરસીમાંખી پستان
કરીને ૫ થી લખેઆમાં આવેછે. આ ફેરફાર બોલની શરૂઆતમાં
આવેલા બે જોડ અખશરોની વચ્ચે વધારાની ૦ ઈ, દાખેલ થવાથી
થએઓછે. વલી ૧૦૭૫૫૫ ફરેદુન-બોલની અંદર જે ૭ ૫, વપરા
એઓછે તે અપવાદ તરીકેછે, કેમકે તે અવસ્તાના ૭ ને બદલે લ
ખેઆમાં આવેલોછે. અવસ્તામાં પાદશાહ ફરેદુનનું નામ
૧૦૭૫૫૫૫૫ કરીને લખેલુંછે, તેહનું પેહલવી તથા શરસીમાં
૧૦૭૫૫૫, فریدون, થાએલુંછે.

૩. ૫, આએ અખશર બોલની શરૂઆતમાં આવેછે તેઆ
રે તે અવસ્તાના ૫ અને શરસી ૫ સાથે બદલ થાએછે. જેમકે,
૫૫ બેવર-“દશ હજાર” અવ. ૦ ૫૫ ૫૦ ۱۰ هزار . ૫૫ ૫
જ-“ખકરૂ” અવ. ૦ ૫૫ ૫૦ ۱۰ هزار . ૫૫ બાબ-“બાબુ” અ
વ. ૦ ૫૫ ૫૦ ۱۰ هزار . બોલની વચ્ચે અથવા સેવટે આવેછે તે
આરે તે અવસ્તાના ૫ અને ૫ તથા શરસી ૫ અથવા ૫ સાથે બ

દલ થાએછે, અને આવસ્તાના » અથવા 𐭠 ને બદલે પેહલવી માં 𐭡 ની આગલ । ૭, વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭠𐭠 તોખાન—“સકતી” અવ 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠𐭠 રોખાન—“હવ” અવ 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠𐭠 દોખારીદન—“દોડવું” અવ 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠, ખોલની સેવટે. 𐭠𐭠𐭠 સરોખ—“નેકનાંમી વાલો” અવ 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠𐭠 ગરોખ—“નવગીરેહની લાકડી” અવ 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠 અથવા 𐭠𐭠. 𐭠𐭠𐭠 ખુંખ—“કુમારની લકી” અવ 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. એ સેવાએ કેટલાએક ખોલોની સેવટે અથવા વચ્ચે 𐭠 ની પાસે 𐭡 વધેલોછે તે અવસ્તામાં મલતો નથી, પણ શરસીમાં કેટલેએક ઠેકાં ભે રહેલોછે. જેમકે:— 𐭠𐭠 𐭠𐭠—“પુછડું” અવ 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 નંખ—“તરાવત” અવ 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠𐭠 સ્તહમખે —“જોલમ” અથવા 𐭠𐭠𐭠 સ્તહમે- 𐭠𐭠 𐭠𐭠 અથવા 𐭠𐭠. કેટલાએક ખોલોની સેવટે આવેલો 𐭡 શરસીમાં ૪ સાથે બદલ થએ લોછે. જેમકે:— 𐭠𐭠 સ્તોખ—“આજેજ” તેહનું 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 ગરોખ—“ગાંઠ” તેહનું ૪ કર.

૪. ૬ મ, આએ અખશર ખોલની શરૂઆતમાં અવસ્તાના ૬ અને શરસી ૧ સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:— 𐭠𐭠 મીઆન—“વચ્ચે” અવ 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 મખશ—“માંખ” અવ 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 મોર—“પંખેર” અવ 𐭠𐭠 𐭠𐭠 𐭠𐭠. 𐭠𐭠 𐭠𐭠. ખોલની વચ્ચે અથવા સેવટે અવસ્તાના ૬, ૧ અને કોઈ વખતે » તથા શરસી ૧ અને ૭ સાથે બદલ થાએછે. જેમકે—

જલ્મ હનખમન-“મંડલી” અવં 𐭪𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. 𐭪𐭣𐭥 ગોમાન-“શક” અવં 𐭪𐭣𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. આસમાન-“આકાશ” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. માન-“વખત” “ખુદાયો” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. ખોલની સેવટે. 𐭪𐭣𐭥 એસમ-“કાદી” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. 𐭪𐭣𐭥 મ-“જગત” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. 𐭪𐭣𐭥 પદમ-“પદાંત” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. 𐭪𐭣𐭥 વરહરામ-અથવા 𐭪𐭣𐭥-“ખેહરામ” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥. 𐭪𐭣𐭥 વીરિંગહમ-અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥.

૨૮. અર્ધસ્વર-૫-૧. ૭ અથવા ૮ ય, એ અખશર અવસ્તાની. 𐭪𐭣𐭥 અથવા 𐭪𐭣𐭥 સાથે અને શરસી 𐭪𐭣𐭥 સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે, 𐭪𐭣𐭥 યજત-“આરાધના વાલો” અથવા “ઈજદ” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. આએ ખોલની સેવટે આવેલો 𐭪𐭣𐭥-અવસ્તાના 𐭪𐭣𐭥 ને બદલેછે, પણ તે ખોલાતો નથી. 𐭪𐭣𐭥 યાન-“ખુજોરગ” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. ખોલની વચ્ચે. 𐭪𐭣𐭥 મયાન-“કમર” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭪𐭣𐭥 અયાશત-“આએપત” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. ખોલને છેડે. 𐭪𐭣𐭥 સાય-“છાયો” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥.

૨. ૧ ૨, આએ અખશર અવસ્તાના ૧ અને શરસી ૨ સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:— 𐭪𐭣𐭥 રોશાંન-“ચલકાટ વાલું” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭪𐭣𐭥 રદ-“સરદાર” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭪𐭣𐭥 રોજન-“ખારી” અવં 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭪𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥.

ખોલની વચ્ચે. **𐭠𐭣** અરજ-“કીમત” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** .
𐭠𐭣 પરદ-“અકલ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** ગોરગ-“વ
 ર” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** ખોલની સેવડે. **𐭠𐭣𐭠𐭣** ઓ
 શતર-“ઊંઠ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** દર-“દૂર” અવ.
𐭠𐭣 શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣𐭠𐭣** ઓશસ્તર-“ઊગમણ” અવ.
𐭠𐭣𐭠𐭣 . **𐭠𐭣** દીવાર-“દીવાલ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** .
𐭠𐭣𐭠𐭣 જરથુશ્તર-“જરતોશત” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ.
𐭠𐭣 .

૩. **𐭠** લ, આઝે અખશર અવસ્તામાં નથી, પણ પાછલથી તે
 પેહલવીમાં વપરાયેલોછે, અને તે અવસ્તાના **𐭠**, **𐭠**, **𐭠**, **𐭠**
 અને **𐭠** સાથે અને શરસીમાં **𐭠** સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:—
𐭠𐭣 અલખોરજ-“અલખરજ પાણી” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** .
𐭠𐭣 બલ્દ-“ઊંચો” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** .
𐭠𐭣 ખાલા-“ઊંચે” અવ. **𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** માલીદ
 ન-“મસલવું” અવ. **𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** હેલેદ-“તે છે
 રી દીએચ” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** હેલે-“એહુદું ખો
 લનાર” અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** હમીમાલ-“શતર”
 અવ. **𐭠𐭣𐭠𐭣** શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** હોહલ-“પુલ” અવ.
𐭠𐭣 શ. **𐭠𐭣** . **𐭠𐭣** હજલ-“વાટપાણે” અવ.
𐭠𐭣 શ. **𐭠𐭣** .

૪. **𐭠** વ, આઝે અખશર અવસ્તાના **𐭠** અથવા **𐭠** તથા શર
 સી **𐭠**, **𐭠** અને **𐭠** સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣** વેશ-“ઘ

૧૦. 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮—“માંખ” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮—“ટોકલું” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮.

૨. 𐭥, 𐭥, 𐭥, 𐭥, આએ અખશર અવસ્તાના 𐭥, 𐭥, 𐭥, 𐭥, 𐭥 અને 𐭥 સાથે તથા શરસી 𐭥, 𐭥 અને 𐭥 સાથે બદલ થાએછે, તેહમાં ખોલની શરઆતમાં આવેલો 𐭥 અવસ્તાના 𐭥 અને 𐭥 સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥𐭮 સ્તારે—“સીતારો” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 સરૂન—“સીંગનું” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 સોહર—“રાતું” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 સખત—“કઠંગુ” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 સી 𐭥—“ટુખ” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮 સે—“તરાણ” અવ. 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮; ખોલની વચ્ચે અથવા સેવરે આવેલો 𐭥 અવસ્તાના ઊપલા સંઘલા અખશરો સાથે તેઓના મેહલ પરમાણે બદલ થાએછે, અને તે શરસીમાં 𐭥, 𐭥 અને 𐭥 સાથે મલેછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥𐭮 વાસ્તર—“ઘાસ” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 પોસ્ત—“ચાંમડી” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 હાસર—“કલાક, ફરસંગ” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 આસ્તર—“અથોરનાંન” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 અંગોસ્ત—“આંગલું” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 મજેરત—“ઘાણું, મોહોરું” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 સોસર—“કાંલ, ખીર” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 ગાસ—“જગો” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 પાસ—“સંભાલ” અવ. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮. 𐭥𐭮𐭥𐭮 પાસ અથવા 𐭥𐭮 𐭥𐭮.

૩. ૬, આચે અખશર ખોલની શરૂઆતમાં અવસ્તાના
અથવા ૬ સાથે અને શરસી ૪ સાથે બદલ થાયછે. જેમકે:-
જુજાર-“જુજાર” અવં ૬૫૦૫૫૫૫૫ ૫૦. ૬
મ-“સાથે, એકસરખું” અવં ૬૫૦ ૫૦. ૫૫૫ ૬૫૫-
“સાત” અવં ૬૫૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૬૫૫-“મોત” અ
વં ૬૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૬૫૫-“આઠ” અવં ૬૫૫૫૫
૫૦. ૫૫૫ ૬૫૫-“આદત” અવં ૬૫૫૫૫ શરસીમાં ૫૫૫
ને બદલે ૫૫૫ વપરાયછે. જેઆરે ૬, ખોલની વચ્ચે અથવા
સેવટે આવેછે, તેઆરે તે અવસ્તાના ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ સા
થે અને શરસીમાં ૪ અને ઠોઠજ વેલા ૮ સાથે બદલ થાયછે.
જેમકે:- ૫૫૫ ૫૫૫-“જનાકાર” અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫
તહમુરપ-“તહમુરપ” અવં ૬૫૫૫-૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫
તહમુરપ-“પલીદી” અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫
૫૫૫ ૫૫૫-“રાવું” અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫
૫૫૫-“પાંસલી” અવં ૬૫૫૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫
“સુરત” અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫-“દુનીઆ”
અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫ અથવા ૫૫૫. ૫૫૫ ૫૫૫ નેહાદન-
“મોલવું” અવં ૬૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫; ખોલની સેવટે. ૫૫૫ ૫૫૫-
“પશુ” અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫-“દશ” અવં ૬૫૫૫
૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫ સનાહ-“હથીઆર” અવં ૬૫૫૫ ૫૦. ૫૫૫ ૫૫૫

એ સેવાએ પેહલવીમાં ૧૦ હર, અથવા હલ, હવો એમલો લ
ખેઆમાં તથા ખોલેઆમાં આવેછે, તે અસત્ય નથી પણ પછવાડેથી

પેહલવીમાં વગર ફેરફારે વપરાએલા સેમીટીક બોલો.

સેમીટીક.

પેહલવી.

શમ	“નામ”	અર. اسم	شَم શમ.
અબ	“બાપ”	અર. ابو, اب	اَبُ અબુ.
ખહ	“ભાઈ”	અર. اخ	خ ખહ.
શપીર	“લલુ”		شَپِير શપીર.
આહર	“પછી”	અર. آخر	اَحَر આહર.
ઈઓમ	“દીવન”	અર. يوم	يَوْم ઈઓમ-ઈઓમ.

બોલની શરૂઆતમાં વધેલા અખશરોનાં દાખલા.

સેમીટીક.

પેહલવી.

નપશ	“પોતે”	અર. نفس	نَپَش એનપશમન.
મહલ	“કેહવું”	અર. مَهَر	مَهِل જમહલુનતન.
શમઅ	“સાંભલવું”	અર. سَمِع	شَما વશમમુનતન.
શતઅમ	“ખાવું”	અર. طَم	شَતા વશતમુનતન.

બોલની વચ્ચે વધેલા અખશરોના દાખલા.

સેમીટીક.

પેહલવી.

રાશ	“માથું”	અર. راس	رَاش રોએશમન.
શમા	“આકાશ”	અર. سما	شَમા શમીઆ.
લેલહ	“રાત”	અર. ليل	لَહ લેલીઆ.
તશઅ	“નવ”	અર. تسع	تَش તશીઆ.

ખોલની સેવટે વધેલા અખશરોનાં હાખલા.

સેમીટીક.

પેહલવી.

યદ “હાત” અર. ید

۱۵۰ યદમન.

ગદ “નસીખ”

۱۵۰ જદમન- ગદમન.

રગલ “પગ” અર. رجل

۱۵۱ લગરમન.

ગમલ “ગિંઠ” અર. جمال

۱۵۲ જમના.

કલખ “કુતરું” અર. كلب

۱۵۳ કલખા.

ગખર “પુરુશ” અર. نفرة

۱۵۴ ગખના.

દમ “લોહી” અર. دم

۱۵۵ દમીઆ.

ખશર “ગોશત” અર. يسر

۱۵۶ ખસરીઆ.

સુસ “ધોડો”

۱۵۷ સુસીઆ.

૩૧. એ સેવાએ પેહલવીમાં સેમીટીક ખોલો થોડાએક અખશરો ના ફેરફાર ઊચ્ચારથી વાંચેઆમાં આવેછે. જેમકે :—અસર—“ખાં ધવું” અર. ۱۵۸ તેહેનું પેહલવી ۱۱۱۱۱۱۱۱ આસરૂનતન. ખત્ત— “સીલ્વું” અર. ۱۵۹ તેહેનું પેહલવી ۱۱۱۱۱۱۱۱ અત્તુનતન. ગમલ—“ગિંઠ” અર. ۱۶۰ તેહેનું પેહલવી ۱۱۱۱ જમના. રગલ—“પગ” અર. ۱۶۱ તેહેનું પેહલવી ۱۱۱۱ લગરમન. આએ વાંચવાનો ફેરફાર તરણ તરેહથી થએલો ધારેઆમાં આવે છે, તેહમાં એક પેહલવી અખશરોના એકસરખા આકારને લીધે પેહલવી વાંચનારોએ અખશરોને ભુલ લરેલી રીતે વાંચેઆ હોએ અને તેથી પાછલા વખતમાં આએ ફેરફાર થએલો હોએ. ખીનું, સેમીટીક ખોલોનાં થોડાએક ચોક્કસ અખશરોને ખદલ કરીને તેહેને

આગલા વખતમાં પેહલવી વીધ્યારથીઓએ આએ ભાશામાં વાપરે આ હોએતો તેથી ઊપલો ૫૨૬ પડેઓ હોએ. અને તરીંગું, સેમી ઠીક ભાશામાં ઊપલા ખોલોનો અસલ ઊચ્ચાર પેહલવીને મળતો હોએ અને પછવાડેથી તેહમાં ફેરફાર થએઓ હોએતો તેથી પણ ઊપર જણાવેઆ જેવો ફેર પડેઓ હોએ.

શબ્દોત્પત્તિ:—શબ્દોત્પત્તિ.

૩૨. શબ્દોની ઉત્પત્તિ, એ છુટા શબ્દોના આકારમાં જે ભેદ હોએચ તે બતાવેછે.

શબ્દો ત્રણ તરેહનાછે; સાદા, સમાસીક, અને સાધીત; તેહ માં જે શબ્દ ખીજા કોઈ શબ્દમાંથી નહી બનેઓ હોએ તેહને **શબ્દોત્પત્તિ** ઈઆને સાદો શબ્દ કહેછે. જેમકે:—**પરાત**—“ભાઈ”, **પાહ**—“પાહાડ”, **વસ્તુ**—“વસ્તુ”; જે શબ્દ બે જુદા જુદા શબ્દોની મેલવાણીથી બનેઓ હોએછે તેહને **સમાસીક શબ્દોત્પત્તિ** ઈઆને સમાસીક શબ્દ કહેછે. જેમકે:—**કતેખાદા**—“વરધણી”, **કામનો જાણનાર**, **દીન દોસ્ત**—“દીનને ચાહનાર”; જે શબ્દ કોઈ પ્રત્ય અથવા ઊપસર્ગ જોડાઈને બનેઓ હોએછે તેહને **સાધીત શબ્દોત્પત્તિ** ઈઆને સાધીત શબ્દ કહેછે. જેમકે:—

ઊગમન—“ઊગમન” તેહને **જોડાવાથી** **ઊગમનનું**.

ખોલી—“ખોલી” „ „ **ખોલનાર**.

હદ—“હદ” તેહની આગલ **આવેઆથી** **વગરહદનું**.

ફલ—“ફલ” „ „ **વગર ફલનું**.

૩૩. પેહલવી ભાશાના શબ્દો આઠ ભાગમાં વહેંચાયેલા છે, જેહેને **𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣𐭥** ગોખશને આઈનીની.૩- ઈઆને ભાશાના પ રકારો, કરીને કેહે છે, અને તેઓનાં નાંમની વીગત આએ પરમાણે છે. **𐭠𐭡** શમ-નાંમ. ૨- **𐭠𐭡𐭣** ગોહર-વિશેષણ. ૩- **𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣𐭥** પાદદેહશનેશમ-સર્વનામ. ૪- **𐭠𐭡𐭣𐭥** કુનશને-ક્રિયાપદ. ૫- **𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣𐭥** માલીકે કોનશને-ક્રિયાવિશેષણઅથ. ૬- **𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣𐭥** માલીકે હમપતવંદ-શબ્દયોગીઅથ. ૭- **𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣𐭥** માલીકે પતવંદ-ઉભેઆંતવચીઅથ. ૮- **𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣𐭥** માલીકે અદવાજ-કેવલપ્રયોગીઅથ.

૧. નામ, એ હરકંઈ ચીજનું નાંમ છે; જેમકે:—**𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥** આદમી; **𐭠𐭡𐭣** અકલ; **𐭠𐭡𐭣** ઘોડો; **𐭠𐭡𐭣𐭥** દાહાપણ.

૨. વિશેષણ, નાંમ જે વસ્તુને બતલાવતું હોએ તે વસ્તુની અં દર જે ગુણ હોએ તે બતલાવનાર શબ્દ છે. જેમકે:—**𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣** મોહોટી કેતાબ; **𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡 𐭠𐭡𐭣𐭥** નવો ખરીઓ છે.

૩. સર્વનામ એક શબ્દ છે કે જે નાંમની બદલીએ મુકેઆમાં આવે છે. જેમકે:—**𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣 𐭠** **𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣** **𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣** **𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣** અરદેશેરે ગોસ્તો કીવો અને તેણે અરદવાંતના છોકરાને કહીડો.

૪. ક્રિયાપદ, તે શબ્દ છે કે જે કોઈ તરેની ક્રિયા અથવા હસતી બતલાવે છે. જેમકે:—**𐭠𐭡𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭡𐭣** ઘોડો દોરે છે; **𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣** આદમી જાએ છે.

૫. ક્રિયાવિશેષણ અથ, એ શબ્દ વખત, જગા, અંત યીનીની

કાંમમાં વાપડેલા છે તેહેને 𐭠𐭣𐭥𐭥, વરદશને-વીભકતી અથવા રૂપ દે
હે છે, અને ભાશાના મુખ્ય પરકારો નાંમ, વિશેષણ, સર્વનામ અને
ક્રિયાપદ, એઓનેજ તે લગાડેઆમાં આવે છે. તેહમાં નાંમ, સર્વનામ
અને વિશેષણના રૂપ આપવાને 𐭠𐭣𐭥𐭥 બનાવ-વિભકતી લગાડવી ક
રીને કેહે છે, અને ક્રિયાપદના રૂપ આપવાને 𐭠𐭣𐭥𐭥, વરદનાક-
ધાતુને રૂપ આપવું કરીને કેહે છે.

નાંમ:— 𐭠𐭣𐭥𐭥

૩૫. જે ખેલ ઊપરથી ઈંદરીઓ અથવા વીચારની મારફતે
હરેક ચીજ ધેઆંનમાં આવી સકે તેહેને નાંમ કરીને કેહે છે, અને તે
નાંમ ખે પરકારનાં છે, એક 𐭠𐭣𐭥𐭥 દુનસ્ત-વિશેષ, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥
અવેદોનસ્ત-સામાન્ય; ખીજું 𐭠𐭣𐭥𐭥 ખરતે-સિદ્ધ, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥
અવરદાશતે-ભાવવાચક.

𐭠𐭣𐭥𐭥-વીશેષ નાંમ, એક ચોક્કસ ચીજ અથવા શખ્સને લા
ગે છે; જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥.

𐭠𐭣𐭥𐭥-સામાન્યનાંમ, આખા વર્ગમાથી કોઈખી ચીજને
અથવા જે જાતની એકથી વધારે ચીજ હોએ તેહેને લગાડેઆમાં
આવે છે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥-નગર; 𐭠𐭣𐭥𐭥-માણસ; 𐭠𐭣𐭥𐭥-
પેહેલવાંન.

𐭠𐭣𐭥𐭥-સિદ્ધનાંમ, જે ચીજને ઈંદરીઓની મારફતે આપ
ણે જોઈ સકીએ અથવા તેહનાં ગુણો આપણા ધેઆંનમાં આવી
સકે તેહેવી વસ્તુઓના નાંમને કેહે છે; જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥-આત
શ, 𐭠𐭣𐭥𐭥-લાકડું, 𐭠𐭣𐭥𐭥-માણસ.

૫૭ ૧૬૭૭૭૭—ભાવવાચકનાંમ, કોઈખી ચીજનો ગુણ જેહને આપણે તે ચીજથી છુટો ધેઆંનમાં લેઈ સકીએછે તેહને કેહછે; જેમકે:— ૭૭૭૭—રોશની, ૭૭૭૭—સચાઈ, ૭૭૭૭—સુખ, ૭૭૭૭—ફતેહ.

૭૬. નાંમને ૭૭૭૭ સરદે—લિંગ, ૭૭૭૭ ઓશમાર—વચન, અને ૭૭૭૭ ચેગુની—વીલકતી, લગાડેઆમાં આવેછે.

લિંગ :— ૭૭૭૭.

૭૭. લિંગ તરણછે, ૭૭૭૭ ૭૭૭૭ જકરી સરદે—પુલિંગ, ૭૭૭૭ ૭૭૭૭ વકદી સરદે—સ્ત્રીલિંગ, અને ૭૭૭૭ ૭૭૭૭ સાદગી સરદે—નાન્યતરલિંગ.

૭૮. પેહલવી ભાશામાં નરજાતી નાંમો પુલિંગછે; જેમકે:— ૭૭—છોકરો, ૭૭ પુરૂશ. નારીજાતી નાંમો સ્ત્રીલિંગછે; જેમકે:— ૭૭—છોકરી, ૭૭—સ્ત્રી. જે નાંમો નર અને નારી એ બેહુ જાતીમાં નથી તેહને નાન્યતરલિંગમાં ગણેલાંછે; જેમકે:— ૭૭—છાતી, ૭૭—આંગલી, ૭૭—હાથ.

૭૯. પેહલવી ભાશામાં પુલિંગ તથા સ્ત્રીલિંગ પીછાંણવા સાડ ચેઆર રીત વાપરેઆમાં આવેલીછે, તેમધે પેહલવી રીતમાં ફક્ત નાંમો કોપરથીજ તેઓનાં લિંગ સહમજાએછે; જેમકે:—

પુલિંગ.

સ્ત્રીલિંગ.

૭૭ પુરૂશ.

૭૭ સ્ત્રી.

૭૭ છોકરો.

૭૭ છોકરી.

૭૭ બાપ.

૭૭ માએ.

પુલ્લિંગ.

𐭥𐭮𐭥 𐭩𐭥𐭥.

𐭥𐭮 𐭩𐭥𐭥.

𐭥𐭮𐭥 𐭩𐭥𐭥.

સ્ત્રીલિંગ.

𐭥𐭮𐭥 𐭩𐭥𐭥.

𐭥𐭮𐭥 𐭩𐭥𐭥.

𐭥𐭮𐭥 𐭩𐭥𐭥.

૪૦. ખીજી રીતીમાં પુલ્લિંગ ખતલાવ્યા સારૂ 𐭥𐭮𐭥 ગખના, 𐭥𐭮𐭥 જકર, 𐭥𐭮 નર અને 𐭥𐭮𐭥 ગોશને, તથા સ્ત્રીલિંગ ખતલાવ્યા સારૂ 𐭥𐭮𐭥 નેશમન, 𐭥𐭮 વકદ, 𐭥𐭮𐭥 માદે, અને 𐭥𐭮𐭥 દીનુતે, હવા શખદો સાધારણ નાંમોની પાસે અથવા આગલ મેલેઆમાં આ વેછે; જેમકે:—

પુલ્લિંગ.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 હકુમત કરનારો.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 ચાકર.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 ગોધો.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 નર ઊંઠ.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 ખકરો.

સ્ત્રીલિંગ.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 હકુમત કરનારી.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 ચાકરડી.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 ગાએ.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 માદા ઊંઠ.

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥 ખકરી.

૪૧. ઊપલી રીતીમાં છેલ્લાં તરણ નાંમો મધે જે સંખંધ ખત લાવનારી 𐭥, પેહલાં નાંમની પાસે મેલેઆમાં આવીછે તે ઊપલા બો લો 𐭥𐭮𐭥 થી, ઈઆને પુલ્લિંગ તથા સ્ત્રીલિંગ ખતલાવનારા શ ખદો જે પછવાડેછે તે આગલ મેલેઆથી નીકલી બાએછે. જેમકે:—

𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥-ગોધો, 𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥-ગાએ, 𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥-નર ઊંઠ, 𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥-માદા ઊંઠ, 𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥-ખકરો, 𐭥𐭮𐭥 𐭥𐭮𐭥-ખકરી.

૪૨. તરીજી રીતમાં નાંમને છેડે કાંઈએક અખશરોનો ફેરફાર થએઆથી પુલ્લિંગ તથા સ્ત્રીલિંગ નાંમો બનેલાંછે: જેમકે:—

પુલ્લિંગ.

સ્ત્રીલિંગ.

س آيا.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا. آيا. آيا. آيا.

૪૩. ચોથી રીતીમાં પુલ્લિંગ નામોને છેડે ۱-۱ ઈ, અથવા ۱ ઈ, વધારેઆથી સ્ત્રીલિંગ નામો બનેલાંછે; જેમકે:—

પુલ્લિંગ.

સ્ત્રીલિંગ.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا.

آيا { છોકરાનો છોકરો,
છોકરીનો.

آيا { છોકરાની છોકરી,
છોકરીની.

آيا.

آيا.

૪૪. આએ ઊપલી ચેઆર રીતોઆમાંની બીજી રીતીમાં પુલ્લિંગને વાસ્તે ۱۱ ગબના, તથા ۱۲ જકર, અને સ્ત્રીલિંગને સારૂ ۱۳ નેશમન, તથા ۱۴ વકદ, બોલો વાપરેઆમાં આવેલાંછે તે સેમીટીકનાંછે, અને તે સેવાએ બીજા અવસ્તાને મલતાંછે. પણ ۱۵ બોલ અવસ્તાના ۱۶ “માદ” ઊપરથી નીકલેલોછે તે છતાં તેહેમાં સેમીટીકનાં કાએદા પરમાણે સ્ત્રીલિંગની નીશાંન બત લાવ્યા સારૂ ૧૭ ત, દાખેલ કરવામાં આવેલોછે. તરીજી રીતીમાં આ વેલા સઘલા સેમીટીક લોગતોછે તેમથે સ્ત્રીલિંગ નાંમોમાં ૧૮ ત, વાપરેઆમાં આવેલોછે તે ઊપલી ભાશાના કાએદા પરમાણે વાજબીછે.

ચોથી રીતીમાં ખતલાવેલા સઘલા ખોલો અવસ્તાને મલતાછે, અને તેહમાં ખોલને છેડે સ્ત્રીલિંગને સારૂ ૫ અથવા ૭ મેલેઆમાં આવે લીછે તે પણ અવસ્તાના કાએદા પરમાણેછે.

વચન :— 𐭥𐭧𐭥𐭥𐭥𐭥 .

૪૫. પેહલવી ભાશામાં એકથી વધારે સ્ત્રીજને બહુવચનમાં ગણેલીછે, અને તે ખતલાવવા સારૂ ખે વચનછે, 𐭥𐭧𐭥𐭥 તાકી—એક વચન, અને 𐭥𐭧𐭥𐭥 દુખતી—બહુવચન. જેઆરે નાંમ એક વચનમાં હોએચ તેઆરે તેહને ઇર્ધ નીશાંન લગાડેઆમાં આવતી નથી, પણ બહુવચનમાં હોએચ તેઆરે તેહને છેડે 𐭥 અથવા 𐭥 આંન, અને 𐭥𐭥 યાહ, હેવા પ્રત્યો લગાડેઆમાં આવેછે, તેહમાં 𐭥 આંન, જાંનદાર તથા નીરજીવ એ ખેહુ જાતની વસ્તુઓના નાંમને લાગે છે, અને 𐭥𐭥 યાહ, ફક્ત નીરજીવ સ્ત્રીજોનાં નાંમોને લગાડેઆમાં આવેલોછે. જેમકે :—

એકવચન.	બહુવચન.
𐭥𐭧𐭥𐭥 આદમી.	𐭥𐭧𐭥𐭥𐭥 આદમીઓ.
𐭥𐭧𐭥𐭥 પાદશાહ.	𐭥𐭧𐭥𐭥 પાદશાહો.
𐭥 પુરુશ.	𐭥 પુરુશો.
𐭥𐭥 પવીત્તર.	𐭥𐭥 પવીત્તરો.
𐭥 દીવસ.	𐭥 દીવસો.
𐭥 રાત.	𐭥 રાતો.
𐭥 વરસ.	𐭥 વરસો.

૪૬. જે નાંમોની સેવડે અવસ્તાના ૫ ને બદલે આવેલી ૭ ફ, અથવા ૭ ઈ, હોએચ, તેહને 𐭥 પ્રત્ય લાગતી વખતે ૭ નો ઊચ્ચા

મીઓએ ખરાબ આદતને પીછાંણવી. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વીર૦) ખીજા દીનના દસ્તુરો તથા મોખદો હતા તેઓ
 ઘાતકી હાકમોથી ધાસ્તી ભરેલા હતા. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૧)
 હું જે અહુરમઝદ છેડે તે મેં (તેને) જગાઓ અને ગામો મધેથી
 ઘણુંજ સરસ પેદા કીધું. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 (દીન૦ ૩.) વરસો, તથા મહીનાઓ, અને દીવસોની ઊ
 તપંતી સુરચની ચાલ ઊપર છે. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (દીન૦ ૪.) શેહરોમાં પરગટ કરવા સાડે ફરમાવી
 ઊં. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વીર૦) સંઘલા અવસ્તાઓજંદ સાફ
 કરેલાં ગાએનાં ચાંમડાંઓ ઊપર સુનેરી પાંણી (રોશનાઈ) થી લ
 ખીને કેતાબ તરીકે પાપકના સ્તંભરમાં મેલેઆ હતા.

૪૮. પેહલવી ભાશામાં ખહુવચનને સાડે 𐭠 અથવા 𐭠 આંન ,
 પ્રત્ય વપરાયોએ છે તે અવસ્તાના 𐭠 અનહ (અથવા) અંધહ,
 ખોલ ઊપરથી નીકલેલો છે, કેમકે અવસ્તામાં 𐭠 કારાંત યુલ્લિંગનાં
 ખહુવચનની પેહલવી વીલકતી 𐭠 અંધહ, છે. 𐭠 યાહ,
 ખોલ અવસ્તાના ખહુવચનની પેહલવી વીલકતીનો પ્રત્ય 𐭠 અમ,
 છે તે ઊપરથી ખનેલો ધારેઆમાં આવે છે, અને જેમ 𐭠 આંન, ની
 આગલ કેટલાંએક નાંમોમાં 𐭠 ઈ, અથવા 𐭠 ગ, વધારા તરીકે દાખે

લ કરેઆમાં આવેલોછે, તેમ ઊપલા ખોલમાં પણ તે વધારેઆમાં આવેલોછે, કેમકે અવસ્તાના ૩૩ નું પેહલવી ૫૫ આહ, થવું જોઈએ, તેહને ખદલે ૫૫૫ ચાહ, થાએલુંછે. શરસીમાં ખહુવચનને સાડ જે ૭૧, અથવા ૭૨ એ ખે હરશે વપરાએલાછે, તે ઊપલાજ ખોલોપરથી લીધામાં આવેલાછે, પણ તેહમાં તશવત માતરે એટલો છે કે શરસીમાં છેલ્લા ખોલની અંદર વધારાની ૭૨, વાપરેલી નથી, અને ૫૫ આહ, ને અખશરના એકસરખા આકારને લીધે ૭૩ હા, વાંચેલોછે.

વિલકતી :— ૧૫૫)

૪૯. પેહલવીમાં અવસ્તાની માફક નાંમ અથવા વીશેષણની સાથે વિલકતીના સઘલા પ્રત્યો જોડાઈને આવતા નથી, પણ તે નાંમની આગલ અથવા પાછલ ધ્રુગ મેલેઆં આવેછે. માતરે નામની સેવટે પાંચમીને સાડ ૫૫ હા, અને છઠીને થકી ૧૫ આંન, હમેશ જોડાઈને આવેછે.

૫૦. પેહલવી વીલકતીને સાડ કોઈ નીશાંન નથી, પણ હાલની ચાલુ ભાશાઓની માફક તેહને સાડ ખોલ પોતેજ વપરાએછે. જેમ કે :— ૧૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (કારનાં) પાપક પારસનો હાકમ તથા ઈબરેદાર હો. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વીર૦) પછી તે વીરાજે માજદીઅસનાંનોની આગલ અદખ ખબલાવીને તેઓને કહીશિં. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ સુરજ ઊંચે આવેચ. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વન૦ ૧.) હું જે અહુરમજદ છેશિં.

૫૧. બીજી વીલકતીને સાડ સ રા, મ ઓએ, અને પ વર, આએ હરશે વાપરેઆમાં આવેછે. તેહમાં સ નાંમની પછી મેલે આમાં આવેછે, અને મ, તથા પ, નાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—સામસ સિમસ સપસ સડસ (વીર૦) વીરાણને સાત ખેડેન હતી. સામસા સપસા સડસા ઈરાંન શેહરનાં વીદવાંનેને મારીનાંખેઆ. સપસા સડસા (કાર૦) પાપકને કોઈ નાંમ રાખનારૂં ફરજંદ નહી હતું. સપસાસડસા (વંન૦ ૧.) સપીતાંમના જરતોશતને તે અહુરમજદે કહીડાં. સપસાસડસા (પુર૦) જે ગરીબોને પરવરશ કરે. સપસાસડસા (કાર૦) આએ રાજ તે પુરૂશને ઈઆ તે પુરૂશનાં ફરજંદોને મલસે. સપસાસડસા (દાદ૦) આએ સવાલનાં કાગજમાં તમેએ ઘણા પેઆરથી અને પોતાની ઓમદા મોટાઈથી જે કાંઈ દુઆ મહુને કરીછે. સપસાસડસા (વીર૦) નેક કરણી (ના અંદાજ) થી તરીચું પેઆ હું વીરાણને આપેડાં.

૫૨. તરીજી વીલકતીને સાડ નાંમની આગલ મ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—સામસા સપસા સડસા (વંન૦ ૬.) ખેહુ હાતે કરી એકડું પકડે. સપસાસડસા (દાદ૦) આએ સવાલનાં કાગજમાં તમેએ ઘણા પેઆરથી અને પોતાની ઓમદા મોટાઈથી જે કાંઈ દુઆ મહુને કરીછે. સપસાસડસા (વીર૦) નેક કરણી (ના અંદાજ) થી તરીચું પેઆ હું વીરાણને આપેડાં.

નાહ) માફ નહી થાયે. 𐭮𐭥 𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 (દીન૦)
સંઘલી આલમને સફાર્થથી સીનગારસે. 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮 (વીર૦) તુંએ જે કાંઈ જોઈશિં તે રાસતી
થી હમોને કુંહ.

૫૫. છકી વીલકતીને સાઝ 𐭮𐭥 આન, 𐭮𐭥 જકે, 𐭮𐭥 આને, અ
ને 𐭮 𐭮, એ એઆર હરશે વાપરેલાછે, તેહમાં પેહલ્લો હરફ નાંમ
ને છેડે જોડાઈને લખેઆમાં આવેછે, અને બાકીનાં નામની આગલ
મેલેઆમાં આવેછે. છેલ્લો હરફ બે નાંમની વચ્ચે મેલેઆમાં આવે
છે અને તે બે માંના પેહલ્લાં નાંમની સાથે જોડાઈને લખાયેછે. જે
મકે:— 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥તોસતના આદરપાદે
કહીશિં. 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (દીન૦)
ફરોખબદનો આદરફરોખ બલી દીતનાઓનો આગેવાંન.
𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (વીર૦) મેં ક
હીશિં કે તું નેક કીહા સખીનું રવાંનછે. 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (વીર૦) સરોશચ્છા અને આ
દર ઈજદે માહારો હાત પકડેએ. 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 મેં બાંમદાદના વખત ઊપર
વાસ્તરીઆશ લોકોના રવાંનને જોએઆં. 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (પુર૦)
જે શખસ સવાબનું કાંમ કરવામાં મેહનત લીએછે તેણે માહારી
બંદગી કીધીછે. 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥 (પુર૦) ગાંમની ફરાખીને સાઝ અને દેશની ફરાખીને

[illegible]

પૃ. સાતમી વીજકતીને સાડ છ દર, હેવો હર નાંમની આ
ગલ મેલેઆમા આવેછે. જેમકે:— ॥ ૧૫૦૦ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥
૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ (વીર૦) દુનીઆમાં કિલ્લો વીચાર
જાહેર થાએઓ. ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥
૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ (દાદ૦) જેમ માએનાં પેટની અંદર
ખચ્યું કિધરેછે તે પરમાણે વધેછે. ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥
૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ (કાર૦) શેહેરમાં દરએક
જણ સાસાનની આસપાસ કિલા રેહીને તેહેને સલામ કરેછે. એ
સેવાણે સાતમીના અરથને સાડ ૫ વર, અને ૫૫ પવન, એ બે
હરશેને વાપરેલાછે. જેમકે:— ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥
૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ (દીન૦) જેહેનો સવાખ વધારે
તેહેનો મારગ બેહેશતમાં અને જેહેનો ગુનાહ વધારે તેહેનો મારગ
દેજખમાં. ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ (વંન૦ ૧.)
ઈનસાફનું ડાંમ પરચમ તે જગામાં જાહેર કીધું. ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥
૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ (વીર૦) તેહેના જેહેવો

વિભક્તી રૂપ.

ગળના-મરદ.

એકવચન.

બહુવચન.

૧ ગળ મરદ.

ગળ મરદો.

૨ ગળ લસ }
 ૧૨ } મરદને.
 ૧૫ }ગળ લસ }
 ૧૨ } મરદોને.
 ૧૫ }

૩ ગળ ૧૧થ મરદ.

ગળ ૧૧થ મરદોએ.

૪ ગળ લસ }
 ૧૨ } મરદને સાર.
 ૧૫ }
 ૧૧થ }ગળ લસ }
 ૧૨ } મરદોને સાર.
 ૧૫ }
 ૧૧થ }૫ ગળ રી }
 ૭ } મરદથી.ગળ રી }
 ૭ } મરદોથી.૬ ગળ કોડ }
 ૧૨ } મરદનું.
 ૨- }ગળ કોડ }
 ૧૨ } મરદોનું.
 ૨- }

ગળ મરદ.

૭ ગળ મરદમાં.

ગળ મરદોમાં.

૮ ગળ એ મરદ.

ગળ એ મરદો.

જ્ઞાપક મગોપત-ધરમગુરુ.

એકવચન.

બહુવચન.

૧	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુ.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓ.
૨	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુને.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓને.
	જ્ઞાપક		જ્ઞાપક	
	જ્ઞાપક		જ્ઞાપક	
૩	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓ.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓઓ.
૪	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુને સાડ.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓને સાડ.
	જ્ઞાપક		જ્ઞાપક	
	જ્ઞાપક		જ્ઞાપક	
૫	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુથી.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓથી.
૬	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુનું.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓનું.
	જ્ઞાપક		જ્ઞાપક	
	જ્ઞાપક		જ્ઞાપક	
૭	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુમાં.	જ્ઞાપક	ધરમ ગુરુઓમાં.
૮	જ્ઞાપક	ઓ ધરમ ગુરુ.	જ્ઞાપક	ઓ ધરમ ગુરુઓ.

વિશેષણ:—જ્ઞાપક.

૫૮. વિશેષણ ગુણ અથવા સંખ્યા બતલાવેછે. તેહમાં જે, નાંમ નો ગુણ બતલાવેછે તેહને જ્ઞાપક ગોહરે દખશે—ગુણ વિશેષણ કરીને દેહેછે. જેમકે:—જ્ઞાપક વેહ-સાડ; જ્ઞાપક સ્પેદ-ગિજડ;

૧૦ (દાદ૦) સવાખનો ખદલો ઘણો વધારનાર અને ઘણી મોહોરા ઈ બહર કરનાર. **𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (વંન૦ ૭) તે પાંચરેલાં કપડાંઓ મધેથી ઘણું જ ઊપર નું અને ઘણું જ નીચેનું. **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (વંન૦ ૮.) આ એ જમીન મધે જે પાંણીથી ઘણી જ હેલાએદી, બહુડ પાંનથી ઘણી જ હેલાએદી, (ઘણી જ સોજલ જગો) અને ઘણી જ સુકી જગો હોએ. **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (ઈજ૦) સવાખથી ઘણો જ ઊંચ.

૬૬. કેટલીએક વેલા તુલના કોટીને સારૂ નાંમની આગલ ઈઆ પછવાડે **𐭠𐭥𐭥** કખદ, **𐭠𐭥𐭥** વેશ, અને **𐭠𐭥𐭥** શરેહ, તથા પરાકાષ્ટા ને સારૂ **𐭠𐭥𐭥** કખદશ, **𐭠𐭥𐭥** વેશચ, અને **𐭠𐭥𐭥** શરેહસ્ત, અથવા **𐭠𐭥𐭥** શરેહચ, હેવા શખદો વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે- **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (દાદ૦) ખેહશતનાં શુખ અને આરામને વાસ્તે સારૂં કાંમ કરવામાં ઘણી તસદી અને ડર (છે). **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (વન૦ ૩) જમીનનો શરેસતો ઘણો સુખી સાથી ? **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (દીન૦ ૫) ઘણા શવાખકારનો મારગ ખેહ શતમાં (છે). **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (વંન૦ ૧) તે ગરમી હદ કરતાં ઘણી ખરાબછે. **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (વંન૦ ૫.) તે ગુજરી ગએલાઓના નસા જે આએ જમીન ઊપર ઘણાજછે. **𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥** (વંન૦ ૨) ઘણાજ ઊંચા પાહુડ ઊપર ઘણા

માં ઘણું એક હ્રત થી. 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 (વનં ૩) ઘણાંજ પથુ અને ઢેરો તે ઊપર જણમે. 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 (દનં ૫.) ગેરનીતી અને આપમતલખથી ઘણેજ સંભાલ રાખવો.

૬૭. એ સેવાએ પરાકાષ્ટ કોટીનો અરથ ખતલાવ્યા સારૂ નાંમ અથવા વીરોપણની આગલ 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 કખદ કખદ, અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 કખદાંન કખદ, હવા ખોલો વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (દીનં ૫.) પાદશાહ ગેશતાસપને તે ઘણેજ લેદ લરેલો ખજાનો (એહવાલ) ખોલ્લી રીતે કહેઓ. 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (દીનં ૧.) આએ તરેહની કીરીઆ થી ખીજ ઘણીએક પારકી આરતો ખુશ થાએ.

૬૮. કેટલીએક વેલા પરાકાષ્ટ કોટીને સારૂ તુલનાકોટી વાલા શખદોની પછી 𐭠𐭣𐭠𐭣 એગુન, 𐭠𐭣 મેન, અને 𐭠𐭣 આઘ, એ તરાણ ખોલોમાંનો કોઈખી શખદ સરખાવ્યાની હદની નીશાંની દાખલ વાપડે આમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (વંનં ૧૩.) તે ખીજાં સગના કરતાં ઘણા ખરાખ જોરનો, વધારે ખરાખ દોડવાલો, ઘણી ખુરી ચાલનો, ઘણો ખુરો, લોકોને ઘણુ દુખ દેનાર, ખુરા ખવાસનો. 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (વંનં ૭.) મજદીઅસનાંન લોકોનાં કરતાં દેવની પરસ્તે શ કરનારાઓ ઊપર વધારે અજમાવું. 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣

૧૭૫૫-૬. 𐭥𐭩𐭥 (દાદ૦) કેમકે તમોએ પોતાના કરતાં મોહોયા સર દારનું મહને નાંમ આપીશિંચ. ૧૭૫૭ 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥 𐭥𐭩𐭥 (અખ૦) સખાવત કરનારાઓ કરતાં વધારે સખાવત કરનાર તેશતર ઈજદ. ૧૭૬૦ 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 (દાદ૦) પુરાઓના કરતાં ભલાઓને વધારે હલાકી સા સારૂ પોહોચેછે ? ૧૭૬૧ 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 (અખ૦) તાહીરો વીચાર ખરશનાં કરતાં વધારે થંડો (છે).

𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥-જથો ખતલાવનાર વિશેષણ.

૬૯. જથો ખતલાવનાર વિશેષણની અંદર સંઘલાં સંખ્યાવાચક વિશેષણો આવેછે. તેહમાં 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણ, અને 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 કમ સંખ્યાવાચક વિશેષણ, હેવા બે ભાગછે.

૭૦. જે શબ્દ ચીજોની સંખ્યા ખતલાવેછે, અથવા “કેટલા” ? એ સવાલનો જવાબ આપેછે તેહને કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણ કહીને કહેછે. જેમકે :— 𐭥𐭩, એક ; 𐭥, બે ; 𐭥, ત્રણ.

૭૧. કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણો બે રીતે લખેઆમાં આવેછે એક આંકડાઓથી અને બીજું અખશરોથી, અને તે નામની આગલ તથા પછવાડે બેહુ રીતે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે :— ૧૨ 𐭥 𐭥 𐭥 𐭥 (દીન૦ ર.) વરસની અંદર ૧૨ મહીના અને દરએક મહીનો ૩૦ દાહાડાનો. ૧૨ 𐭥 𐭥 𐭥 𐭥 (વીર૦) હમો સાત બેહન ને આ એક ભાઈ (છે). ૧૨ 𐭥 𐭥 𐭥 𐭥 (દીન૦) તેઓને સાડ ૩૦

દા જુદા ૨૦૦૦ દેરમ મોકલેઆ. જેમ કેવલસંખેઆ વાચક વીશેષણો નાંમની આગલ તથા પછવાડે ખેહુ રીતે મેલેઆમાં આવે છે, તેમ કેટલીએક વેલા સંખેઆની ગોઠવાણમાં ચહડતો આંક આગ લ ઈઆ પછવાડે ખેહુ રીતે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—**وس ૬૯** દો, અથવા **۶۹۱۱** દોવાજદેહ, “બાર” **وس ૬૯**સે, તેહનું **۶۹۱۱** સીજદેહ, “તેર”. કેટલીએક વેલા સંખેઆના એમલામાં સરવેથી મોહોયો આંક સેવટે અને નાદવો આંક શરૂઆતમાં વાપડેલો આવે છે; અને તે કાએદો આપણી હલની ચાલુ ભાશાઓના તરીકાથી જુ દોછે. જેમકે:—**۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱۰۰۰ ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱** (૫૧૦ ૨૨) ૯ અને ૯૦ અને ૯૦૦ અને ૯૦૦૦ અને ૯૦૦૦૦ આજર.

૭૨. પેહલવી ભાશામાં સંખ્યાવાચક વીશેષણો અવસ્તા અને સેમીટીક એ ખેહુ ભાશા ઉપરથી લીધામાં આવેલાછે, જેઓની વીગ ત હમો અતરે આપીએછે.

કેવલસંખ્યા વિશેષણ.

અવસ્તાને લગતા.			સેમીટીકને લગતા.	
૧	۱	એક.	۱	۱
૨	۲	બે.	۲	۲
૩	۳	ત્રણ.	۳	۳
૪	۴	ચેઆર.	۴	۴
૫	۵	પાંચ.	۵	۵
૬	۶	છ.	۶	۶

અવસ્તાને લગતા.

સેમીટીકને લગતા.

૭	સ સ	૧૫૪	સાત.	સ
૮	સ સ	૧૫૫	આઠ.	સ
૯	સ સ સ	૧૫૬	નવ.	સ
૧૦	વ	૧૫૭	દસ.	સ
૧૧	ડ	૧૫૮	અગીઆર.	સ
૧૨	ઢ	૧૫૯ } ૧૬૦ }	બાર.	સ
૧૩	સ	૧૬૧	તેર.	સ
૧૪	ડસ	૧૬૨	ચૌદ.	સ
૧૫	સ સ	૧૬૩	પંદર.	સ
૧૬	સ સ	૧૬૪	સોલ.	સ
૧૭	ડસ સ	૧૬૫	સતર.	સ
૧૮	ડસ સ	૧૬૬	અઠાર.	સ
૧૯	સ સ સ	૧૬૭	ઓગનીસ.	સ
૨૦	ડ	૧૬૮	વીસ.	સ
૨૧	ડ	૧૬૯ } ૧૭૦ }	એકવીસ.	સ
૨૨	ડસ	૧૭૧	બાવીસ.	સ
૨૩	ડસ	૧૭૨	તેવીસ.	સ
૨૪	ડસ	૧૭૩	ચોવીસ.	સ
૨૫	ડસ સ	૧૭૪	પચીસ.	સ
૨૬	ડસ સ	૧૭૫	છવીસ.	સ

૨૭	સસ	૧૯૭૧૦૪	સતાવીસ.	સસ-સ-૧૦
૨૮	સસ	૧૯૭૧૧૦૦	અઠાવીસ.	સસ-૫-૧૦
૨૯	સસસ	૧૯૭૧૧૦૦	ઓગનતીસ.	સસ-૫-૧૦
૩૦	૧૦	૫૦	તીસ.	૧૦-૧૦
૪૦	૫	૫૦	ચેઆલીસ.	૫-૧૦
૫૦	૫૦	૫૦૧૦	પચાસ.	૫૦-૧૦
૬૦	૫૦	૧૦-૫૦	સાઠ.	૫૦-૫૦
૭૦	૫૦	૧૦-૫૦	સીતેર.	૫૦-૫૦
૮૦	૫૦	૧૦-૫૦	એંસી.	૫૦-૧૦
૯૦	૫૦	૧૦	નેવું.	૫૦-૫૦
૧૦૦	૧૦	૧૦	સો.	૫૦-૫૦
૨૦૦	૧૦	૧૦	બસો.	૫૦-૫૦
૧૦૦૦	૧૦	૧૦	હજાર.	૫૦

૭૩. એ સેવાએ બીજા સંખેઆ ખતલાવનારા શબ્દો નાંખને ઠેકાંણે વપરાએછે; જેમકે:—૧૦૫ દોખત-જોડ; ૧૦૫ બેવર-દસ હજાર; ૧૦૫ પંગ, અથવા ૧૦૫ નીમે-હરધું.

ક્રમ સંખ્યા વિશેષણ.

૭૪. ક્રમ સંખ્યાવાચક વિશેષણો એક હારની અંદર, ઠેકાંણું અથવા સંખ્યાની હદ ખતલાવેછે. જેમકે:—૧૦૧૦ ૫૨૬૫-પેહલ્લું; ૧૦૧૦ દીગર-બીજું; ૧૦૧૦ સેદીગર-તરીજું.

૭૫. કેવલ સંખ્યાવાચકના કોઈબી બોલને છેડે ૧ ઊમ, પ્રત્ય જોડાએઆથી તે ક્રમસંખ્યા વાચક થાએછે. તેહમાં ૧૦૧૦ નખો

સ્ત, જ્યોડકી નજેસ્ત, જ્ઞાવલન, અથવા જ્ઞાવલ, જ્ઞાવલ, જ્ઞાવલ
દદીગર, અથવા જ્ઞાવ દુદ, અને જ્ઞાવલ સેદીગર, એ બોલો અપ
વાદ તરીકે વપરાયેલા છે અને બાકીના કાએદા પરમાંજો છે. જેમકે—

- ૧ જી જાલે, જ્યોડકી, જ્ઞાવલ, જ્ઞાવલ પેહલેલું.
- ૨ જી જા, જ્ઞાવ, જાલે બીજું.
- ૩ જી જા, જાલે તરીજું.
- ૪ જી જા, જાલે, જાલે ચોથું.
- ૫ જી જા, જાલે, જાલે પાંચમું.
- ૬ જી જા, જાલે, જાલે છઠું.
- ૭ જી જા, જાલે, જાલે સાતમું.
- ૮ જી જા, જાલે, જાલે આઠમું.
- ૯ જી જા, જાલે, જાલે નવમું.
- ૧૦ જી જા, જાલે, જાલે દસમું.
- ૧૧ જી જા, જાલે, જાલે અગીઆરમું.
- ૧૨ જી જા, જાલે, જાલે બારમું.
- ૨૦ જી જા, જાલે, જાલે વીસમું.

૭૬. ઊપર લખી જણાવેલાં કેવલ સંખ્યા વિશેષણ તથા ક્રમ
સંખ્યા વિશેષણોમાં સેમીટીકને મલતી સંખ્યા ૧૦ માં આંક સુધી
પેહલવી પુસ્તકોમાં વપરાયેલી આપણને મલી આવે છે, તે પછીની
ખીજ મલતી નથી. પણ તે સંખ્યા અરખી ઊપરથી હમોએ પુ
રી કરેલી છે.

૭૭. ક્રમ સંખ્યા વિશેષણને સાડ પેહલવીમાં જી ક્રમ, પ્રત્ય વ

પરાએઓછે તે અવસ્તામાં ૫ કારાંત શખદને કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણની નીશાંતી ૫ લગાડેઆથી તેહેનો આકાર ૫૬૬ ફમ, થાએછે, તે ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે. જેમકે :—અવસ્તા ૫૭૫૫ અશત-આઠ, તેહેનું ૫૬૭૫૫ અશતેમ-આઠમું, ૫૭૭૭ દસ-દસ, તેહેનું ૫૬૭૭૭ દસેમ-દસમું. શરસીમાં ક્રમસંખ્યા વિશેષણની એલામાત તરીકે જે ૮ આમ, વપરાએછે તે ઊપલાજ પ્રત્ય ઊપરથી બનેલોછે.

સર્વ નાં મ .

૭૮. સર્વનાંમો નાંમની જગોએ વાપરેઆમાં આવેછે, અને તે બોલનાર, સાંલલનાર અને જેહેને સારૂ કહેવામાં આવતું હોએ તેહવા પુરૂશ અથવા વસ્તુને બતલાવેછે, અને તેઓ વચ્ચેનો સંબંધ દેખાડેછે.

૭૯. સર્વનાંમો નીચે લખી જણાવેલા પાંચ વરગમાં વેહેચાએલાંછે. ૧. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૫૫ પુરૂષ વાચક સર્વનાંમ; ૨. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭૭૭ પ્રશ્નાર્થક સર્વનાંમ; ૩. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭૭ અન્વિત સર્વનાંમ; ૪. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭ નામ વાચક સર્વનાંમ; ૫. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭ વિશેષણાર્થક સર્વનાંમ.

પુરૂષવાચક સર્વનાંમ :—૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૫૫.

૮૦. જે સર્વનાંમો બોલનાર અથવા બોલનારાઓને બતલાવેછે તેઓને પ્રથમ પુરૂષ સર્વનાંમ કહેછે. જેઓ સાંલલનાર શખસ અથવા શખસોને બતલાવેછે તેઓને દ્વિતીય પુરૂષ સર્વનાંમ કહેછે, અને જેઓ જે શખસ અથવા વસ્તુને સારૂ બએઆંત કહેઆમાં આવતું

હોએ તે શખસ અથવા વસ્તુને ખતાવેછે, તેઓને તૃતીય પુરૂષ સર્વ નામ કહેછે.

પ્રથમપુરૂષ સર્વનામ.

૮૧. પ્રથમપુરૂષ સર્વનામ છ પરકારનાંછે અને તેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ. પરમાણેછે.

એકવચન.		બહુવચન.	
૧.	૧ ર-“હું”.	જો	રોમન-“હમો”.
૨.	જોમનમ.	જોમન	રોમનીમ.
૩.	જોમન.		
૪.	જોમ અવમ.	જોમજોમ	અવમાન.
૫.	જોમ અમ.	જોમજોમ	અમાન.
૬.	જોમ મ.	જોમજોમ	માન.

૮૨. ઊપલાં સર્વનામો મધનાં પેહલવાં એઆર સર્વનામો સેમીગ્રી ક લાપાના બે સર્વનામો સાથે મલતાં આવેછે. તેહમાં ૧ ર-“હું” અને જો રોમન-“હમો”, એ સેમીગ્રીક જો લી, અને જો લવ, અથવા લો સાથે મલેછે; અને જોમનમ, જોમન, અ ને જોમ અવમ, એ એ અથવા અવ સાથે મલેછે. પેહલવી લાશા માં કેટલાએક સેમીગ્રીક ખોલો વાપરતી વખતે જેમ ખોલની સેવટે જ વધારેઆમાં આવેલોછે, તે કાએદા પરમાણે જોમ તથા જોમન ની અંદર જ વધેલોછે, અને તે ઊપગ્રાંત તેહની સાથે પ્રથમપુરૂષની ની શાંત તરીકે અવસ્તાને મલતો જ મ, જોડેઆમાં આવેલોછે.

† લી, અને લો, એ પ્રથમપુરૂષ સર્વનામો ઊપગ્રાંતમાં ખાજી ત થા હી વીભક્તીમાં વપરાએજાંછે, અને એ, અથવા અવ પેહલવીમાંછે.

(વન ૨) તાહરી આએ દુનીયાંને હું પ્રાપ્તી આપું. **ફશ**
اسم الله هو الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વીર ૦) હું
 એક જગો આગલ ગીઓ (તાંહાં) તે સખીનાં રવાંનને મેં જોઈકિં.
فاما **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૧૮) સી રીતે તેઓથી હું
 કરું? **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (દાદ ૦)
 જેહારે શેહેરેવર મહીને હું શીરાજમાં આવેઓ. **الله** **الله** **الله** **الله**
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૨) આદમીઓ મધેથી પે
 હેલાં મેં તેહની સાથે પુછપરછ કીધી. **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** **الله**
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વીર ૦) એક જગો આગલ હું
 ગીઓ (તાંહાં) મેં કેટલાંએક આદમીનાં રવાંનને જોએઓ. **الله**
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૨૨)
 હું જે અહુરમજદ છેકિં, (અને) હું જે ભલો પેદાનો કરનાર છેકિં.
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૨.) દુનીયાંની પર
 વરશી હું તાહરીથી કબુલ કરું. **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** **الله**
الله **الله** **الله** (યુન ૦) તમોને મેં ઘણી સરસ, સંપુરણ મનસકતી
 આપીછે. **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૧૮) કી
 હા સખુનથી તું મહને દુર કરશે? **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** **الله**
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (દીન ૦) હમોને આ રીત
 ચારી લાગેછે કે આએ વસતુ મેહનતથી હમો પોતે પેદા કરીએ.
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૧) હું જે
 અહુરમજદ છેકિં તે મેં ઘણું સરસ પેદા કીધું. **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** **الله**
الله **الله** **الله** **الله** **الله** **الله** (વન ૧૮) પુરી દાંનાઈ

ના દોજખી દેવો માહારાં મોત વીરોની પુછપરછ કરેછે. 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 (ઈજાં ૯) સંઘ
 લી હસ્તીવાલી દુનીઆમાં મેં વધારે નેક તુંને જોએચો. 𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 (વીરો) તુંએ મહને ઘણી નેક કીધી. 𐭥𐭮 𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 (વીરો) કેમકે મેં તાહારા જેવી હરજોજ
 જોઈ નથી. 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
 (વનં ૨) એટલે જે પરથમ દીન વીરોની પુછપરછ મેં તે સાથે કી
 ધી. 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 (વનં ૧૯) કીણ સખુને કરી તું
 મહને મારસે. 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 (પુરં ૨૦)
 ઓ ખોદા મહને સારો વીચાર વધાર. 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 (દીનં)
 જો તેહને હમારીથી દુખ અને સખતી પોહોચે તો તેહનો ઊપાએ
 કરે. 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 (વનં ૧૯) જે સપેતમાંન જરતોશત (છે) તેનું મોહાત
 હમોને નહી દેખાનું.

૮૪. 𐭥𐭮 આમનીમ, અને 𐭥𐭮 અમાન, એ સવનાંમો ઘણાં
 કમ વપરાએલાંછે તેથી તેહને લગતા દાખલાઓ અતરે પરગટ કર
 વાને ખની આવેજો નથી. 𐭥 એ સર્વનાંમ અવસ્તાનાં પ્રથમપુરૂશ એક
 વચનના સર્વનાંમ 𐭥𐭮 ઊપરથી ખનેલુંછે, અને તેમજ 𐭥 ઊપરથી ૯
 મ, થાએલુંછે. અને 𐭥 અથવા 𐭥 એ અવસ્તાના 𐭥
 ખોલ ઊપરથી ખનેલું હોએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. ધારસીમાં 𐭥,
 અને 𐭥 એ સર્વનાંમો ઊપલા ખોલો ઊપરથી લીધામાં આવેલાંછે.

૮૫. એ સેવાએ જ મંન, એ સર્વનાંમ ઈજશનેના ૧૯ હામાં અવસ્તાના છઠી એકવચન પૂઠ ને બદલે લખેઆમાં આવેલું છે. જે મકે :—
 ૧૧૭ ૧૨૭૫૧૧૬ ૧૨૬૧૨૭ ૧૧૭ ૬ ૧૨૬૧૨૭ ૬ ૧૬
 ૧૨૬૧૨૭ * * ૧૨૬૧૨૭ ૧૧૭ * * ૧૨૬૧૨૭ ૧૧૭ એ સપેતમાંન જ રતોસત માહરો તે અહુનવરનો ભાગ વગર સુસ્તીએ અને વગર અવાર નવાર પતે પટે.

દ્વિતીય પુરૂષ સર્વનાંમ.

૮૬. ખીજા પુરૂષનાં સર્વનાંમો પાંચ દેસમનાં છે, અને તેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ મુજબ છે.

	એકવચન.	બહુવચન.
૧.	જ રક—“તુ”.	જ રક્રેમ—“તમે”.
૨.	જોમ એમની.	જોમ એમનીત.
૩.	જ અવત.	જ અવતાન.
૪.	જ અત.	જ અતાન.
૫.	જ ત.	જ તાન.

૮૭. ઊપર લખી જણાવેલાં સર્વનાંમો મધે પેહલવા આંકવાલાં સર્વનાંમો સેમીટીક લક અથવા લકહ અને લકન અથવા લકમ ને મલતાં છે. તેમજ જ અને જ અંતે સેમીટીક અતહ અથવા અત અને અતમ અથવા અતન ને મલતાં આવે છે. પણ આએ છેલ્લાં સર્વનાંમો સેમીટીકમાંથી લીધામાં આવેલાં નથી, અવસ્તામાં પ્રથમ પુરૂષ એકવચનનું સર્વનાંમ જ છે તેહને છેડેનો સ્વર કાઢાડી નાખી તેહની આગલ વધારાનો ૭ મેલેઆથી તે બનેલું છે. જેમ અવસ્તા

ના ૧ ની આગલ — વધારેઆથી ૧૫ અત, બનેકોં છે તેમજ ૭
અવ, હેવો કોપલર્ગ ૧ ની આગલ મેલેઆથી ૧૫ અવત, બનેલું છે.
૫ ઈ, એ સર્વનાંમ, અવસ્થામાં બીજા પુરૂષ એકવચનના સર્વનાંમ
તરીકે ક્રિયાપદના સેગાઓમો ૭ અથવા ૭ વપરાએલો છે તેહને બદ
લે વાપરેઆમાં આવે છે. શરૂઆતમાં બીજાપુરૂષ એકવચનનાં સર્વનાંમો
તો, તા, અને ی થી લખેઆમાં આવે છે તે કોપલાં પેહલવી નાંમો
પરથી બનેલાં છે, તેહમાં તો એ સર્વનાંમ અવસ્થાના ૧૧ ને મલતું
વગર શેરખરે રહેલું છે, અને તા નાંમની સેવટે જોડાઈને આવે છે.
બીજા પુરૂષના પેહલવી સર્વનાંમો મથે ૧, ૧૫ અને ૧૫ એ આ
શરૂઆતનાં સર્વનાંમો નાંમ અને ક્રિયાપદના સેગાઓની આગલ આવે
છે, ૧ એ નાંમ અથવા વીજેપણની સાથે પાછલથી જોડાઈને આવે
છે, અને ૧૧ અથવા ૧ નાંમની અથવા ક્રિયાપદના સેગાઓ
ની પછવાડે લખેઆમાં આવે છે. જેમકે:—

દાખલા.

૧૫ ૧૫૦૫ ૧૫ ૧૫ (વીર૦) ગેતી (આએ જોહાંન)
માં તું ગાથા પઢેઓ. ૫૦૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫
૧૫૦૫ (દીન૦) હમારા કરતાં વધારે લાએક હોએ) તે ગ્રામસને
તું આપ. ૧૫૦૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫૦૫ (વન૦ ૧૬) તાહારા
નીઆગાંનોએખી મહને આગાવેલો છે. ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫
૧૫૦૫ ૧૫ * * ૧૫૦૫ (વીર૦) આએ કામને સારૂ
તમારામાંથી જે એકજણ લાએક હોએ તેહને ચુંટી કાહાશે.
૫૦૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫૦૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫

જાણ્યો મહામહા ૧૧૧૭ મ્હ જાણ્યો જાણ્યો (દીન ૭) ખાલેસી
વાલો અશો જરતોસત આચે દુનીઆમાં પેદા થાશે, જે તમો દેવો
છેઓ તે તમોને વગર આજ્ઞાના કરશે. જાણ્યો ૧૬ ૫
જાણ્યો જાણ્યો મહામહા (વન ૨) આદમીઓમાંથી પેહ
લાં કોણને તુંએ પુછપરછ કીધી. જાણ્યો જાણ્યો ૧૬ (ઈજ ૮)
કોણે તાહરો હામ તઈઆર કીધો. મહાજાણ્યો જાણ્યો મહામહા
જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો મહામહા ૧૧૧૭ જાણ્યો જાણ્યો (પુન ૦)
તમો આદમીઓ દુનીઆના માખાપ તરીકે છેઓ, મેં તમોને ઘણું
સંપુરણ વીચાર આપેઓછે. જાણ્યો ૧૬ ૧૧૭ ૧૧૭ ૧૧૭
(વન ૧૮) કીહા કલાંમથી હું તુંને ઈઆદ કરું. જાણ્યો ૧૧
જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો (વીર ૦) હું નેક થાઈ તે તુંએ મહને વ
ધારે નેક કીધી. જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો ૧૧૭ ૧૧૭
જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો ૧૧૭ ૧૧૭ (પુન ૦) સેવટે હું
તમોને પાછાં વગર દુખનાં અને તંનદરૂસત ખનાવસ, અને આખેર
શ હું તમોને સંગલી રીતે અમરગ કરસ. જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો
જાણ્યો (વન ૪) તુંને જેઆરે જોઈશે તેઆરે હું આપસ. જાણ્યો
જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો ૧૬ જાણ્યો ૧૧૭ (દીન ૦)
એક મરદની મારફતે સંધેઓ મોકલેઓ કે તમો મેહનત ભરેલી રી
તને માં પસંદ કરો. જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો
(વીર ૦) જે કાઈ તુંએ જોઈશિં તે સાચી રીતે હોમોને દેહ. જાણ્યો
જાણ્યો ૧૬ જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો જાણ્યો (વીર ૦) તમોતો પ
સંદ કરોય પણ મહને નહી પસંદ કરનાર મત નહી આપશે.

તૃતીય પુરૂષ સર્વનામ.

૮૮. તરીબા પુરૂષને સાડ નવ સર્વનામોછે, અને તેઓની વી ગત નીચે જણાવેઆ પરમાણેછે.

એકવચન.

બહુવચન.

૧. જો વરમન “તે”.	જો વરમનશાન “તેઓ”.
૨. એ અવશ.	એ અવશાન.
૩. એ અપશ.	એ અપશાન.
૪. એ અશ.	એ અશાન.
૫. એ શ.	એ શાન.
૬. એ જક.	એ જકશાન.
૭. એ વર.	
૮. એ.	
૯. એ ઘન.	

૮૯. ઊપલાં સર્વનામો મધેનું પેહલું સર્વનામ ઘણુંકરીને પુરૂષને લાગેછે, અને તે તથા નું બહુવચન જો લાગેઆથી થાયેછે. એ સેવાઓનાં બીજાં સર્વનામો પુરૂષ તથા ચીજ એ બેહુને લગાડેઆ માં આવેછે, તેહમાં એ અપશ, હમેશ ચોથી વિલકતીમાં આવે છે. અને એ વર, એ, અને એ ઘન, એ તરણ સર્વનામો ઘણાં કમ વપરાયેલાંછે, જેહમાંનું એ, અવસ્તાના દર્સક સર્વનામ એ અને શરસી ને મલનું આવેછે, અને એ અશ, અથવા એ અવશ, એ અવસ્તા મધે છદી વિલકતીમાં તરીજો પુરૂષ બહુવચનનું સર્વનામ એ આવેલુંછે તેહમાંથી છદીની. એલામાત એ ની કહી નર્ગને બનેલું હોએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. શરસીમાં શ

૧૧૫૫૫ ૬ ૯૫ ૫૫૫૫ ૧૧૫૫ (વીર૦) તેઓએ ક્ષતેહમંદ આદ
 ર પ્રરોખગની દરગાહમાં અંબુમન ખોલાવીકીં. ૭-૫ ૫૫ ૫૫
 ૧૧૫૫૫ ૬ ૯૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫ ૫૫ (વીર૦) તે તરીજ
 રાતની અંદર કેટલુંએક સુખ અને નેકી તેહેને મલેછે. ૫૫૫૫
 ૧૧૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૧૧૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 (કાર૦) સપ્તહન અને પારસ અને તેહેને ઘગતી સરહદો ઘણીખરી
 અરદવાંન સરદારના હુતમાં હતી. ૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૧૧૫૫૫ (દીન૦ ૬) તેહેને તે ચીજ કધી નહી પોહાયે.
 ૧૧૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫ (દીન૦ ૪) તેઓને વાસ્તે
 અજમાવ્યાનું જલદીથી તરક કીધું. ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
 ૫૫૫૫ (વન૦ ૨) જાહરે તે ખાએ નહી તેઆરે (તે) સકતીવાંન ન
 હી. ૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫ ૫૫ (વન૦ ૧) તેહેને
 તેઓ પાલેછે અને તેહેનું લલું ચાહેછે. ૫૫૫૫ ૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫
 ૧૧૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫ ૧૧૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫ ૧૧૫
 ૧૧૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (ઈજ૦ ૯) જે પુરૂશો નુસક
 સીખનાર (ઈઆને ધરમની ફેલવણી લેનાર) તરીકે હોએચ તેઓને
 હોમ દાંનાઈની જીઆદતી ખખસેચ. ૫૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫૫ ૫૫
 ૧૧૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૫૫ (દીન૦) જે કોઈ આએ ચે
 આર ચીજને સાડ સવાખ કરે તો તેહેને સવાખ નહી પોહાયે.
 ૧૧૫૫ ૧૧૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વન૦ ૨) એટલે
 જે તેણે ગેસપંદના યેલાને તથા આદમીઓને સારી રીતે રાખેઆં.
 ૧૧૫૫ ૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ (વીર૦) કેમકે તેઓ

[illegible]

(અનં આદં) સારી ખસલતનો તથા દરૂસ્ત અંદાંમનો અને અનુભવ વાલો પુરૂષ જો કયુ અદના હોએ તોએ પાણુ તું તેહેને દામા દ કરજે. ۱ ۹۶۵۷ ۱۷۷۷ ۱ ۷۷۷۷ ۶۱ ۹۶ ۱۷ ۱۷۷۷ ۱۷۷۷ (દાદં) જોકે તમોએતો તે દોસતીને અરથે લ ખેલુંછે તોપણ મહને (તે) કદણ લાગેછે.

૯૦. પુરૂષ સર્વનાંમો મધે ۶۶, ۶, ۶, ۶۶, ۶۷, ۶, ۷۶, ۷۷ અને ۷ એ સર્વનાંમો વીલકતીને લગતા હરશે આસપાસ આવેઆ વગર સંઘલાં રૂપોમાં વપરાએછે.

પ્રશ્નાર્થક સર્વનાંમ :— ۶۷ ۱۷۷-۷۷۷ ۱ ۷۷۷ ۱ ۷۷۷ ۱ ۷۷۷

૯૧. પ્રશ્નાર્થક સર્વનાંમો સવાલ પુછવાના કારણસર વાપરેઆ માં આવેછે, અને તેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ પરમાણેછે.

૧. ۱۶ મવન—કોણ.
૨. ۶۶ કદમ—કોણ, કીહું.
૩. ۱۷۷ કદર— „ „
૪. ۶۶ મેમન—શું ?
૫. ۶۶, ۶۶ એમ—કાંએ ?
૬. ۶ આગ—કાંહાં ?
૭. ۶۶ અહમત—કહારે ?
૮. ۱۷۷ એગુન—કેમ, સી રીતે ?
૯. ۶ આંદ—કેટલું ?

૯૨. આએ સર્વનાંમો મધેનું પેહેલું સર્વનાંમ પુરૂષને લાગેછે અને તે વાક્ય રચનામાં નાંમની આગલ ઈઆ પાછલ ખેહુ રીતે

મેલેઆમાં આવેછે. ખીજું અને તરીજું સર્વનાંમ પુરૂષ અને ચીજ એ ખેહુને વાસતે વાપરેઆમાં આવેછે. ચોથું સર્વનાંમ ચીજને લ ગાડેઆમાં આવેછે. પાંચમું કારણ અથવા સખખ ખતલાવ્વા સારૂ વાપડેછે. છઠું મકાંન અથવા ઠેકાણું ખતલાવેછે. સાતમું વખતને ખતલાવેછે. આઠમું રીત અથવા તરીકો ખતલાવ્વા સારૂ વાપડેઆ માં આવેછે, અને નવમું સંખ્યા અથવા હદ પુછવા સારૂ લખેઆ અથવા ખોલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

દા ખ લા .

જીજીજીજી જીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી
 જીજીજી (વનં ૨૦) પરહેજ કરનારાં આદમીઓ મધેથી કોણે સારી
 પરહેજ કરી જાણી? જીજીજી જીજીજી જીજીજી જીજીજી (વીરં)
 અરે તું કોણછે અને કોણ સાથે સંબંધ રાખનારછે? જીજીજીજીજી
 જીજીજીજી જીજી જીજીજીજી જીજીજીજી (વનં ૮) ઓ પેદાના કરનાર
 દેવ કોણછે? અને દેવની આરાધના કરનાર કોણછે? જીજીજી જીજી
 જીજીજી જીજી જીજીજી જીજીજીજી (દીનં) હું કોણ છેકાં? આદમી છે
 કાં કે દેવ? જીજીજી જીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી (વીરં)
 આએ કેહી જગો અને આએ કીહાં માંણસોછે? જીજીજી જીજીજી
 જીજીજી જીજી જીજીજી (કારં) તું કીહાં ખાંનદાંનની પુનિઆદનોછે?
 જીજી જીજી જીજી જીજી જીજીજી જીજીજી (પુનં) આગલ કોણને પેદા કી
 ધું જીવને કે ખદનને? જીજીજી જીજીજી જીજીજી (વનં ૭) તે
 હેની સખા કેહીછે? જીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી
 જીજીજીજી જીજીજીજી * * જીજીજી જીજી (વનં ૭) ઓ અહુરમઝ

દ તે કોણછે જે નેકી વીચારે કે હું કરુંચ અને નેકી (તેથી) દુર
 થાએ? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (પુનઃ) તમોને તે
 શું વધારે શાએદા બરેલું લાગેચ? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ (વનં ૧૮) તાહારા તે જવાંનોમાંનો પેહલો કોણ? **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** (ઈજં ૯) તેહને સું નેઆમત મલી? **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (વીરં)
 આએ શખસે શું તકસીર કીધી કે રવાંનને હાવી રીતની સજા કરે
 છે? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (દીનં) આરાધના અને
 ખંદગીથી શું શાએદા? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** (દીનં) હું સા ઊપર છેડાં ઈઅજદાંની
 ચીજ ઊપર કે દેવાંની ચીજ ઊપર? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** (દીનં) નસા અને દસતાંનથી ખરસમને દુર
 રાખવાનું કારણ સું? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (દીનં)
 મુવેલાં બદનને સગ દેખાડવાનું સું કારણ? **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
 (દાદં) સરોશનું કારણ સું? અને તરાણ દાહાણ જે સરોશની ઈજ
 શને અને દરૂન કરવા શરમાવેછે તે સું? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ (વનં ૧૯) તેઓને કાંહાં બદલો પોહોચાડેચ? **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (દીનં) હું પાહો કાં
 હાં જવસ બેહસતમાં કે દોજખમાં? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** (દીનં) હું કાંહાંથી આવેઓ છેડાં ગ
 રોયમાંન મધેથી કે દોજખ મધેથી? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**

જાણીએ જુદા ગુણ (ઈજાં ૨૮) દરએક જાણ નેકીથી વાકેફકાર
કેહારે થસે? ફફ ગુણા જુદા કો ગુણ જુદા કો જુદા
જુદા (વનં ૭) તે ગુજરેલા પુરુશ ઊપર દરને નસસ કેહારે દો
હેં? ફાફા જુદા * * ફફ જાણીએ જુદા (દીનં) હું
કેહારે આવેઓ અને કેહારે જવસ? જુદા જુદા જુદા
જુદા જુદા (વીરં) તું અશો સી રીતે આવેઓ? જાણીએ જુદા
જુદા જુદા જુદા જુદા જુદા (વનં ૭) તે ખાવા
નાં વાસણો સી રીતે પાક થાએ? જુદા જુદા જુદા જુદા
જુદા જુદા જુદા જુદા (દાદં) ચીનવદ પુલ અને ચકાદે
દાઈતીનો મારગ અશો લોકો અને તકસીરવારોને કેહવી રીતનોછે?
જુદા જુદા જુદા જુદા (વનં ૮) તે ખાડાથી ખીજો ખાડો
કેરલો (દુર)? જુદા જુદા જુદા જુદા (વનં ૫) આતસથી કે
હું દુર?

૮૩. પ્રશ્નાર્થક સવનાંમો મધે જુદા, જુદા અને જુદા એ તરાણ
સર્વનાંમો સેમારીક ભાશાને લગતાંછે, અને તે ભાશામાં એ સર્વનાંમો
મન, અહમત અને મી અથવા મે હવા ઊચ્ચારથી બોલેઆ
માં આવેછે. પેહલવીમાં છેહલ્લાં સર્વનાંમની સેવરે જ વધારા તરીકે
મેલેઆમાં આવેલોછે. એ સેવાએ જુદા અથવા જુદા અવસ્તાના
જુદા જુદા બોલ ઊપરથી નીકલેલુંછે, અને જુદા ની અંદર જ વ
પરાએલોછે તે જ ની જગોએ બદલ થાએલોછે. જુદા અથવા જુદા
અવસ્તાના જુદા ઊપરથી નીકલેલોછે, તથા જુદા અવસ્તાના જુદા
અને જુદા એ બે બોલો જોડાઈને બનેલુંછે, અને જુદા એ

અવસ્તાના 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 ખોલ ઊપરથી લીધામાં આવેલું છે. ૫
રસીમાં જે 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣 હેવા ખોલો વાપરેઆમાં આ
વે છે તે ઊપલાં સર્વનાંમે ઊપરથી ખનેલા છે. આએ સર્વનાંમે એ
કવચન તથા ખહુવચનની અંદર એકસરખી રીતે વપરાએ છે.
પણ 𐭠𐭣 ની સેવડે કોઈ વેલા ખહુવચનને સારૂ 𐭠𐭣 ઈઆંન, હેવો
પ્રત્ય જોડાઈને આવે છે.

અન્વિત સર્વનાંમ:— 𐭠𐭣 𐭠𐭣-𐭠𐭣 𐭠𐭣

૯૪. અન્વિત સર્વનાંમ એ સંખંધી સર્વનાંમને કહે છે, અને
તે સર્વનાંમ વાક્યની અંદર જે નાંમ આગલ ગએલું હોએ તેહને
સંખંધ દેખાડે છે, જેહની વીગત નીચે જણાવેઆ પરમાણે છે.

૧. 𐭠𐭣 મવન— જે.

૨. 𐭠𐭣 શ.

૩. 𐭠𐭣 જે.

૯૫. ઊપલાં અન્વિત સર્વનાંમે મધેનું પેહલું સર્વનાંમ છુટા
આકારથી લખેઆમાં આવે છે, ખીજું 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 “કે” અને
હેવાજ ખીજા ઊલયાન્વચીની સાથે જોડાઈને આવે છે, અને તરી
જું પુરૂષ સર્વનાંમેની સાથે આગલથી જોડાઈને લખેઆમાં આવે છે,
અને એ સર્વનાંમે (ખીજા આંકવાલાં સર્વનાંમ સેવાએ) એકવચન
તથા ખહુવચનમાં એકસરખી રીતે રેહે છે. જેમકે:—

દાખલા.

𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
𐭠𐭣 (દીન) જેહનો સવાખ વધારે તે ખેહશતમાં અને જેહનો

ગુનાહ વધારે તે દોષખમાં. $\text{𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (દાદ૦) તેહેના ગુજરવા પ
છી તેહેને સાર કોઈ સવાખ કરે (કે) જે (સવાખ) તરીજ રાતની
ખાંમદાદે ખસુસંન આએ દુનીઆથી ગુજરેઆછે તેહેને હસાએ ગણા
એ. $\text{𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (વન૦૫)
જે આએ જમીન ઊપર ગુજરેઆછે તેઓના નસાના પુશકલ પણથી.
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (વીર૦) એ પરમાંહે તેઓએ સાત પુ
રુશા જે ખોદાઈ દીન ઊપર વગર શકના હતા તેઓને ચુંટી કાઢાડે
આ. $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (દીન૦) તેણે
ખે હેરખદોને જોએઆ જેઓ લાકડાંનો ભાડો પોતાની પીઠ ઊપર
લેઈ જતા હતા અને થાકી ગએઆ હતા. 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (વીર૦) આએ
રવાંન તે તકસીરવાર પુરુશનું છે કે જેણે ગેતીમાં ખરાખ હકુમત કીધી.
 $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥}$
 $\text{𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥}$ (દીન૦) સાહેબી અને દોલતના હદથી
જાઆદા શોકી નહી થવું કારણ કે જે મલેકું હશે તેહેની લેહેજત
કમ થાશે. $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$
 $\text{𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (વન૦ ૨) જેમ એક દુખલું ગોસપંદ કે જેહેને પાંણી
તથા ખોરાક આપીને માતેલું કરે. $\text{𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥}$

જાગૃત્યું જાગૃત્યું ॥૭ ॥૭ જગૃત્યું જગૃત્યું * * જગૃત્યું (વીર૦) મેં તે
 ચારતોનાં રવાંનને જોએઆં કે જેએએ ખાવંદને સરદાર તરીકે
 ગણેઆ હતા. ॥૭ જગૃત્યું જગૃત્યું જગૃત્યું જાગૃત્યું જગૃત્યું
 જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું (દીન૦) મેં તેઓનાં રવાંન
 ને જોએઆં કે જેએએ હુમેશ દીનને ઈઆદ રાખી અને ખોદાની
 આરાધના કીધી તથા શરમાવી. જાગૃત્યું જાગૃત્યું જગૃત્યું જગૃત્યું
 જાગૃત્યું (કાર૦) તે સપનો જે મેં જોએઆ તે સાચો થયેઆ. જગૃત્યું
 જગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું (વન૦ ૧૯) આ
 (અંધરેમેનીઆ) જે (કાંમ) તું પોતે નહી કરી સકે તે તું હુમેને શ
 રમાવેછે. જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું (દાદ૦)
 તમારાં કાગજની અંદર જે લખી જણાવેગાંચ.

નાંમવાચક સર્વનાંમ :—જગૃત્યું જાગૃત્યું જાગૃત્યું

૯૬. નાંમવાચક સર્વનાંમની અંદર પ્રસપર્વાચક સર્વનાંમોને
 ગણેલાંછે અને તે બે પરકારનાંછે, તેહમાં એક અવસ્તાને લગતાં અ
 ને બીજાં સેમીટીકને લગતાંછે, જેહની વીગત નીચે જણાવેઆ પ
 રમાણેછે.

૧. જગૃત્યું પુદ—પોતે.
૨. જગૃત્યું ખેશ.
૩. જાગૃત્યું ખેનપશમન.
૪. જાગૃત્યું નપશમન.

૯૭. ઊપલાં સર્વનાંમો મધે જગૃત્યું પુદ, અને જગૃત્યું ખેશ, એ
 અવસ્તાનાં જગૃત્યું “પોતે” અને જગૃત્યું “પોતાનું” બોલો

ઊપરથી લીધામાં આવેલાં છે. જે ઊપરથી શરમીમાં 𐬰𐬀 અને 𐬰𐬀, બોલો ઊપલાજ અરથને વાસ્તે વાપરેઆમાં આવેલા છે. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 નપશમન, અને 𐬰𐬀 𐬰𐬀 નપશમન, બોલો સેમીટીક નપશ ઊપરથી બનેલા છે, હેને મલતો અરખીમાં 𐬰𐬀 બોલ વ પરાએ છે. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 અને 𐬰𐬀 𐬰𐬀 આએ બે આકારોમાંનો પેહલ્લો ઘણું કરીને 𐬰𐬀 ની માફક કરીને અરથે વાપરેઆમાં આવે છે, અને બીજો 𐬰𐬀 ની જગાએ સંબંધ બતલાવનારાં વિશેષણ ત રીકે વપરાએલો છે. જેમકે :—

દાખલા.

𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (વન૦ ૧૮)
 એ જરતોસત તું પોતે પઠ આએ અહુરમજદની પેદાએશને.
 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (વન૦ ૧)
 આદમીએ પોતે શકમંદ છે અને વલી બીજાએને શકમંદ કરે છે.
 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (વીસ૦ ૨૧) જે પોતાની
 દીઆંનતની અંદર એખો હોએ. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀
 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (ઈજ૦ ૮) પોતાની પેદાએશને નેકીમાં સકતીવાંન
 કર. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 * * 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀
 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (કાર૦) તું પોતે જાણે છે કે અ
 રદવાંન હું અને તું કરતાં તન-રવાંન અને દોહતમાં વધારે સકતી
 વાંન છે. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (ઈજ૦) હું પોતે તું હુંને
 આપું. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀 (ઈજ૦ ૩૦) એટલે
 જે તેએ પોતે ગુનાહ અને સવામ વીશે બોલેઆ. 𐬰𐬀 𐬰𐬀 𐬰𐬀

પ્રકૃતિ ૧૯૧ પ્રકૃતિ ૧૯૧ પ્રકૃતિ ૧૯૧ પ્રકૃતિ ૧૯૧ (દીન૦)
 હોમોને તે રીત સારી લાગેછે કે આએ વસ્તુ હોમો પોતાની મેહનતથી
 પેદા કરીએ. પ્રકૃતિ ૧૯૨ પ્રકૃતિ ૧૯૨ પ્રકૃતિ ૧૯૨ (દાદ૦)
 કેમકે તમોએ મહુને પોતાના કરતાં મોહોરા સરદારનું નાંમ આપેછો
 છે. પ્રકૃતિ ૧૯૩ પ્રકૃતિ ૧૯૩ પ્રકૃતિ ૧૯૩ પ્રકૃતિ ૧૯૩ પ્રકૃતિ ૧૯૩ પ્રકૃતિ ૧૯૩
 પ્રકૃતિ (દીન૦) હું પોતાને વાસ્તે જાણુંછેછો, કારણ કે અહુરમઝ
 ૬ ખોદાની તરફથી હું આવેલો છેછો.

૯૮. ઊપલાં સર્વનાંમો મધેનાં જાન ની પછવાડે જ શ, જોડા
 એઆથી તે સંબંધ બતલાવનારું વિશેષણ થાયેછે, અને જાન
 ની જગોએ વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:—પ્રકૃતિ ૧૯૪ પ્રકૃતિ ૧૯૪
 પ્રકૃતિ (દીન૦) તેહનું પોતાનું એક નાંમ અહુરમઝદ. પ્રકૃતિ
 પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ (દીન૦) પોતાની જાતી કરણીએ
 પરહેજથી રેહેવું. એ સેવાએ કેટલીએક વેલા જાન અને પ્રકૃતિ
 ને બદલે જાન પ્રકૃતિ તથા જાન જાન વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે
 પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ
 જોરગીને નહી. (જુજોરગી) હોએ તેમ ગણ. જાન જાન જાન
 પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ (પદ૦ નાંમે૦) સાચવડે કરી પોતાને
 ખોલ્લો રાખજે. હોને મલતું શરસીમાં વાપરેઆમાં આવેછે.

૯૯. કેટલીએક વેલા પ્રકૃતિ ખોલ તરીજા પુરૂપનાં સર્વનાંમ તરી
 કેખી વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:—પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ
 પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ
 જાન (વીર૦) ખરજસતરો માથાનું લેજું ખાતાં હતાં અને વારેવાર

તેહેનાં ખદનને દાંતમાં પકડીને ગોશતને ગરી જતાં હતાં. 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 (ઈજ૦) તેઓને હું ઈઆદ કરું તે
ઓનાં નાંમે કરી.

વિશેષણાર્થક સર્વનાંમ :— 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥

૧૦૦. વિશેષણાર્થક સર્વનાંમની અંદર દર્શક સર્વનાંમ, દર્શક
શબ્દો અને અનિયમિત સર્વનાંમો ગણેઆમાં આવેલાં છે.

દર્શક સર્વનાંમ.

૧૦૧. દર્શક સર્વનાંમ, જે વસ્તુ આપણી વીચાર સક્તીથી અ
થવા ઈદ્રિઓની મારફતે આપણને દેખાએ છે તેહેને ચોકસ ખતલા
વ્યા સાડ વાપડેઆમાં આવે છે, જેઓની વીગત નીચે લખી જણા
વેઆ પ્રમાણે છે.

૧.	𐭮𐭥	રગોમન—એ, આએ,
૨.	𐭮𐭥	ગોમન— ”
૩.	𐭮-𐭮-𐭮	અફ, એ— ”
૪.	𐭮	એમ— ”
૫.	𐭮	અના— ”
૬.	𐭮	જક— તે.
૭.	𐭮	વરમન— ”
૮.	𐭮	હોમો— ”

૧૦૨. ઊપલાં સર્વનાંમો મધે 𐭮𐭥, 𐭮𐭥, 𐭮-𐭮-𐭮, અને
𐭮 એ સર્વનાંમો નજદીકની ચીજ ખતલાવ્યા સાડ વાપરેઆમાં
આવે છે, અને 𐭮 એ નજદીક અથવા દુર એ ખેલુને લગાડેઆ
આમાં આવે છે. એ સેવાએનાં ખીજાં સર્વનાંમો દુરની વસ્તુ ખત

લાવ્યા સારૂ લખેઆમાં આવેછે, જેહમાં જો ઘણું કરીને પુરૂશને વાસ્તે વાપરેઆમાં આવેછે અને બાકીનાં પુરૂશ તથા ચીજ એ બેહુને સારૂ વપરાએલાંછે. જેમકે:—

દા ખ લા.

જાજીયુ જૂ જ જાજીયુ કુ ફ જી (દીન૦) એ દીવસે (આજે) તેં ખાધું તે કાંહાંથી ખાધું. જો ૧ ૫૭૫૭ જ ** ૧
જાજીયુ જૂજીય ૭૫ જૂ જી જીજીય જાજીયુ જુજીય જાજીયુ (કાર૦) હું ** કેરમાંનની લડાઈથી હાર ખાઈને આવેઓ છેડેં, મારે આએ દીવસ (ઈઆને આજનો દાહડો) મહુને ઊતારો આપવાને ફરમાવો. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (દીન૦ ૪) આએ વેલા પાદશાહોના પાદશાહ ખોસરો (નોશેરવાંન) કોખાદે ** દીનનો ખોલાસો કરવા સારૂ ** ફરમાવેડેં. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (વન૦૨) તેઆરે એ જમીન પસુઓથી પુર થાઈ. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (દીન૦) આ એ બદનને હેવી રીતે રાખે કે બદનને વાસ્તે રવાંનને કાંઈ દુખ ન હોયો. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (વીર૦) આએ સંધે સો દેહખાહીથી હું લેઈજાંડેં. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (વન૦ ૨) કેમકે હું એ (ધરમની) ઊસ્તાદી તથા શાગેરદી કરવાને અસક્ત છેડેં. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (ઈજ૦ ૧) એરવદી એકે દાંનાઈએ કરી પોતાને લાએક કરવું. જાજીયુ જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય જુજીય (દીન૦ ૩)

સુરજ (ની ચાલ) નું વરસ આએ રીતનું (છે). 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦) ઘનામીનોએ
 એ રીતે રાખીંઝિં (ઈઆને એમ જાણીંઝિં) કે અહુરમઝદ લાચારી
 માંછે. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (દાદ૦) આએ
 કાગજ તીર મહીનામાં હેવે વખતે મલીંઝિં. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (દાદ૦) આએ મરદે હો
 શીઆરીમાં જે કાંઈ (વસ્તુ) દીકરીને આપીંઝિં હોએ. 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (કાર૦) આએ રાખખને લીધે હેતું જાણાએછે.
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૧) એ ચીજ વીસે હું આગ
 લ કેહુંચ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૨) એટલે જે
 આએ કડું અને તેલી કડું. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (દાદ૦) ગોશનેદમના માંનોશચેહરની તરફથી દોઆ
 સાથે જવાખ એ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૨) એટલે જે તે પાદશાહી હેવી સારી
 રીતે તે હથીઆરની મારફતે કરી સકનાર હોએ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (કાર૦)
 તે ઈઆ તે પુરૂશનાં ફરજદોમાંનો દોઈ દુનીઆંની પાદશાહીએ પો
 હોચએ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૫)
 એ દાદાર ! તે આરત ખોરાકની અંદર પેહેલ્લાં શું ખાએ ?
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 (વીર૦) આએ રવાંન તે પુરૂશનું (છે) કે જેણે અશો મરદને મારી
 નાંખેશો. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥

(દીન૦) હમારાં કરતાં વધારે લાએક (હાએ) તે શખસને તું આપ.
 ۱۱۷۰ ۱۱۷ ۱۱۷ * * ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷
 ۱۱۷ ۱۱۷ (દાદ૦) જો તે સવાખ તે ગુજરનારે ફરમાવેલો નહીં હાએ,
 * * તો તે કાએદાસર નથી. ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷
 ۱۱۷ (વીર૦) હમો સાત બેહેન છઈએ અને તે એક ભાઈ (છે).
 ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ (વીર૦) તે
 આદમીઓ કે જેઓનો સવાખ તથા ગુનાહ ખરાખર હતો. ۱۱۷
 ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ * ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ (વન૦ ૪)
 તેઓના તે ગુનાહ અશોઈના તરીકાથી, કમ થાએ. ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷
 ۱۱۷ * * ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ * * ۱۱۷
 (અન૦ વજોરગમતુંન) આએ કેતાખ * * તે પાદશાહોના પાદશા
 હ ખુશરો (નોશીરવાંન) ના હાકમ આપવાથી * * ખનાવી.

૧૦૩. ઊપલાં સર્વનાંમો મથે ۱۱۷ રજોમન, અને ۱۱۷ ગોમ
 ન, એ સવનાંમો અવસ્તાને મલતાં નથી, પણ તેહનો એમલો સે
 મીટીક દન “આએ” ને મલતો આવેછે. ۱, એ આકાર ગો,
 અથવા દન, એ બેહુ રીતે વંચાઈ સકેછે, અને તે ઊપરથી પરોથે
 સર સપીગલે તેહને દનમન કરીને વાંચેલોછે. ۱۱۷, એ ۱۱۷ નો
 આગલો આકાર હાએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. ۱, ۱ અને ۱
 આએ સર્વનાંમનો આકાર અવસ્તાનાં દર્શક સર્વનાંમ ۱۱۷ અ
 થવા ۱۱۷ ۱۱۷ ઊપરથી નીકલેલોછે, જે ઊપરથી શરસીમાં ખ
 હુવચનને વાસ્તે ۱۱۷ હેવો લોગત વાપરેઆમાં આવેછે. ۱ એ
 મ, એ સર્વનાંમ અવસ્તાના દર્શક સર્વનાંમ ۱۱۷ ઊપરથી પુલિલંગ

પેહલવી એકવચનને સારૂ બનેલા **𐭪𐭣𐭥** બોલતું બનેલું છે, જે ઊપર થી શરસીમાં એજ મતલબને લગતું **𐭪** અથવા **𐭪𐭣** એ સર્વનાંમ વાપરેઆમાં આવે છે. **𐭪𐭣** અના, એ સેમીટીક **𐭪𐭣** ને મલતું છે, અને **𐭪**, એ સેમીટીક **𐭪** અથવા **𐭪𐭣** ને એકસરખી રીતે મલતું આવે છે. છેહલ્લું સર્વનાંમ **𐭪𐭣** હો, અથવા **𐭪𐭣** હો, એ અવસ્તાના **𐭪𐭣** અથવા **𐭪𐭣** બોલ ઊપરથી નીકલેલું છે, જે ઊપરથી શરસી **𐭪** અથવા **𐭪𐭣** બોલ બનેલો છે અને તે ઊપલા અરથને સારૂ કાંઈએક તફાવતે વાપરેઆમાં આવે છે. જેમકે **𐭪𐭣** અથવા **𐭪𐭣** તેજ વેલા; **𐭪𐭣**, તેજ જગો;

દર્સક શબ્દ.

૧૦૪. આએ ભાષામાં નિયમિત દર્સક શબ્દ વાપરેઆમાં આવતો નથી, પણ અનિયમિત દર્સક શબ્દને સારૂ નાંમની સેવડે અને કોઈ વખતે **𐭪** સુકયામાં આવે છે; જેમકે:— **𐭪𐭣**, એક મરદ; **𐭪𐭣**, એક આદમી.

અનિયમિત દર્સક શબ્દ સંખ્યવાચક વિશેષણ **𐭪𐭣** ને મલતો છે, પણ તેમાં ફેર એટલોજ છે કે તેના જેટલું જોર એ ખતલાવતો નથી.

દા બ લા .

𐭪𐭣 **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** (વનં ૫) જેઆરે એક મરદ બાલવાનાં લાકડાં લાવ્યા સારૂ જાએ. **𐭪** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** (વનં ૫) જેઆરે (લાકડાંના) એક કટકા ઊપર નસા પોડાયે. **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣** **𐭪𐭣**

૧૩	𐭪𐭫𐭮𐭭 કાંઈ પણ.	૨૯	𐭪𐭫𐭮𐭭 એખલું.
૧૪	𐭪𐭫𐭮𐭭 „	૩૦	𐭪𐭫𐭮𐭭 „
૧૫	𐭪𐭫𐭮𐭭 „	૩૧	𐭪𐭫𐭮𐭭 „
૧૬	𐭪𐭫𐭮𐭭 દરએક.	૩૨	𐭪𐭫𐭮𐭭 „

૧૦૭. ઊપલાં સર્વનાંમો મથેતું પેહલવું સર્વનાંમ 𐭪𐭫𐭮𐭭 કના—
 સેમીટીક કલ ને મલતું છે જેહનો અરથ “સંઘલું” અથવા “દર
 એક” નો થાયે છે. એને મલતું અરખીમાં 𐭪𐭫𐭮𐭭 અથવા 𐭪𐭫𐭮𐭭 છે.
 ખીન્નું સર્વનાંમ 𐭪𐭫𐭮𐭭 હર, વપરાણમાં ઘણું કમ આવેલું છે અને તે
 અવસ્તાના 𐭪𐭫𐭮𐭭 “સંઘલું” ખોલ ઊપરથી ખનેલું છે, જે ઊપર
 થી હલની શરસીમાં ઊપલા અરથને વાસ્તે 𐭪𐭫𐭮𐭭 વપરાયે છે. તરી
 નું સર્વનાંમ 𐭪𐭫𐭮𐭭 અદશ, સેમીટીક અઈશ ને મલતું છે, સેમીટીક
 ઈ નો ઊચ્ચાર ઘણું કરીને પેહલવીમાં 𐭪𐭫𐭮𐭭 સાથે બદલ થાયે છે. જેમ
 અઈશ ખોલ સેમીટીકમાં યુરશ, અથવા શખસ, ને અરથે વપરાયેલો
 છે તેમજ તે પેહલવીમાંખી રહેલો છે. એથું સર્વનાંમ 𐭪𐭫𐭮𐭭 સેમીટીક
 મનકુમને ખરોખર મલતું છે. પાંચમું સર્વનાંમ, 𐭪𐭫𐭮𐭭 ચેશ, વપ
 રાણમાં ઘણું કમ છે. એ સર્વનાંમ અવસ્તાના 𐭪𐭫𐭮𐭭 “કોઈ” ખોલ
 ઊપરથી ખનેલું છે, જે ઊપરથી પાજંદમાં 𐭪𐭫𐭮𐭭 અને શરસીમાં 𐭪𐭫𐭮𐭭
 ખોલો ઊપલા અરથને સાડ વપરાયેલા છે. છઠ્ઠા આંકવાલું સર્વનાંમ
 𐭪𐭫𐭮𐭭 પાજંદ 𐭪𐭫𐭮𐭭 તથા શરસી 𐭪𐭫𐭮𐭭 ને મલતું છે. સાતમાં આંકવાલું
 સર્વનાંમ 𐭪𐭫𐭮𐭭 ચાહુચ, 𐭪𐭫𐭮𐭭 અને 𐭪𐭫𐭮𐭭 એ ખે ખોલો નો
 ડાઇને ખનેલું છે. આઠમાં આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭪𐭫𐭮𐭭 અવસ્તાના,
 𐭪𐭫𐭮𐭭 “દરએક” અથવા “હરકાંઈ” ખોલ ઊપરથી ખ

નેવુંછે. જેહમાં ૧૫ અને ૨૦ એવા બે લોગનો વપરાએલા છે, તેહમાં ૧૫ અવસ્થાના ૨૫ ને મલતોછે અને ૨૦ અવસ્થાના ૫૫, નો બનેલોછે. ૨૦૫ ઊપરથી કાંઈએક શેરશર થાઈને નવ અને દસમાં આંકવાલાં સર્વનાંમ ૨૦૫૫ તથા ૨૦૫૫ બનેલાંછે, તે મધે પેહલ્યાંમાં ૧ ને બદલે ૬ થએલોછે, એ ને બીજામાં ૧ ને બદલે ૧ થએલોછે. અગીઆરમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૨૦૫૫ ચીકામચક, ૨૦, ૫૫ અને ૨૦ એ તરાણ શબ્દો મલીને બનેવુંછે, તેહમાં શેરશર માતર આએજ થાએલોછે કે ૫૫ ની અંદરનો ૧ નીકલી બાઈને ૫૫ ને બદલે ૫ થએલુંછે. બારમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૭૫૫ અદશીચ, ૫૫, ૫, એ ને ૭ એ તરાણ શબ્દો જોડાઈને બનેવુંછે, તેહમાં ૫૫ નો અરથ “કોઈ” ૫ નો અરથ “એક” અને ૭ નો અરથ “લી” અથવા “પણ” નો થાએછે, અને એ સર્વનાંમ પુરૂશને વાસને વપરાએવુંછે. તેરમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૭૫૫ મનદુમીચ, ઊપલીજ વીગતને મલવુંછે, અને તે બેજાંન પદારથને સારૂ વપરાએવુંછે. ચત્તીઠ અને પંદરમા આંકવાલાં સર્વનાંમો ૫૫ ની સાથે ૭ અથવા ૫૫ જોડાઈને બનેલાંછે, એમાં ૫૫ એ સેમીટીકને મલનો બોલ છે. સોલ્લમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૧૫૫ કાદમન, સેમીટીકછે, એને મલવું અરબીમાં ૫૫ મલેછે. સતરમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૭૫૫ હરવેરુપ, અથવા ૧૫૫૫ હરવેરુપીન, અવસ્થાના ૨૦૫૫ અને ૨૦૫૫ એ બે બોલો જોડાઈને બનેવુંછે. આએ સર્વનાંમને છેડેના ૭ ની જગાએ ૧ બદલ થવાથી અઠારમા આંકવાલું સર્વનાંમ બનેવુંછે. આગનીસમા આંકવાલું

સર્વનાંમ 𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥 હમા, “સઘલું” અવસ્તાના 𐭥𐭥𐭥 ખોલ ઊપરથી નીકલેલું છે, જે ઊપરથી શરસીમાં 𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥 એ ખોલો ઊપલાં સર્વ નાંમની જગોએ વપરાયે છે. વીસમું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥 આવાની, “ખીજું” અવસ્તાના 𐭥𐭥𐭥 ખોલ ઊપરથી બનેલું છે, જેહને મલતું પાજંદ 𐭥𐭥𐭥 છે. જે કાએદથી અવસ્તાનો ૧) પેહલવીમાં ૧ સાથે બદલ થાયે છે, તેજ કાએદથી 𐭥𐭥𐭥 ની અંદર ૧ ને બદલે ૧ વપરાયેલો છે. એકવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥 હાંન, અવસ્તાના 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥 ખોલ ઊપરથી નીકલેલું હોયે હેલું ધારેઆમાં આવે છે. બાવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥 , સેમીટીક દર્શક સર્વનાંમ 𐭥𐭥 અને 𐭥 મલીને બનેલું છે. ચોવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥 કનાદો, 𐭥𐭥 અને 𐭥 એ બે લોગતોની જોરાણીથી બનેલું છે. પચીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭥 અંદ, અવસ્તાના 𐭥𐭥𐭥 ખોલ ઊપરથી નીકલેલું છે, અને તે ઊપરથી પાજંદ તથા શરસીમાં 𐭥𐭥𐭥 , 𐭥𐭥 , વપરાયે છે. છવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥 અવસ્તાના 𐭥𐭥𐭥𐭥 ખોલને મલતું છે. શરસીમાં 𐭥𐭥 એવો ખોલ આયે સર્વનાંમની જગોએ વપરાયે છે તે ઊપલાજ લોગત ઊપરથી લીધામાં આવેલો છે. સતાવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥𐭥 અંદ ચંદ, પચીસ અને છવીસમા આંકવાલાં બે સર્વનાંમો જોડાઈને બનેલું છે, એજ પરમાણે અવસ્તામાંખી 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 એ ખોલો ઊપલા અરથને સાડ વપરાયેલા વારે ઘડીએ જોએઆમાં આવે છે. અઠાવીસમું સર્વનાંમ 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥 વીચાર કરીને જોતાં 𐭥 “એક”, અને 𐭥𐭥 “કેલું” એ

ખે ખોલો જોડાઈને બનેલું છે. ઓગતતીસ અને તીસમા આંકવાલાં સર્વનાંમો ૬૧૫૫૫૫ તથા ૭૫૫૫૫૫ અવસ્તાના ૫૫૫૫૫૫ ખોલ ઊપરથી બનેલાં છે, તેહમાં ૫૫૫૫૫૫ ને બદલે ૫૫ થાએલું છે, અને તેહને ૬૧૫૫૫૫ તથા ૭૫૫૫ પ્રત્યયો લગાડેઆમાં આવેલા છે. એકતીસમું સર્વનાંમ ૫૫૫૫૫૫ તંનીહ, અવસ્તાના ૫૫૫૫૫૫ ખોલ ઊપરથી બનેલું છે. જે ઊપરથી શરસી ૫૫૫૫ થાએલું છે. ખતરીસમું સર્વનાંમ ૫૫૫૫૫૫ એ ૫૫૫૫ અને ૫૫ એવા ખે શખદો જોડાઈને બનેલું છે જેહનો અરથ “એક તંન” નો થાએ છે. આએ સર્વનાંમો એખારતમાં કેહવી રીતે વપરાએલાં છે તેહના દાખલાઓ હમો અતરે પરગટ કરીએ છે.

દા ખ લા .

૧૫ ૧૫૫૫ ૫૫૫ ૧૫૫૫૫ ૧૫૫૫૫૫ ૧૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫
૧૫૫૫૫૫૫ (દીન૦) દરએક માંણસ જે ગુજરેલું હોએ તેથી પોતે દુર રહે. ૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫૫૫૫૫૫ ૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૧૫૫૫
૧૫૫૫ ૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫ (વીર૦) કારણ કે દરએક (માંણસ) જેહનું પુણ્ય પાપ કરતાં તરણ સરોશોચરનાંમ ભાર વધારે (હોએતો) તે બેહ શતી છે. ૧૫૫૫૫ ૧૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫
(ઈજ૦ ૨૮) દરએક જણ નેકીથી વાદેશ્કાર કેઆરે થસે? ૧૫૫૫૫૫
** ૫૫ ** ૧૫૫૫૫ ૫૫ ૧૫૫૫૫ ** ૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૧૫૫૫૫૫૫
૫૫૫૫૫ ૧૫૫૫૫૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫૫ ૫૫ ૧૫૫૫૫ (દાદ૦) કે તમોએ હરએક તરેહથી વગર મોહોતાજે અને દરએક ઈદછથી વગર ધાસતીએ રહેવા સારૂ દીનની ખાહેશને લગતા જવાબ મેલવા થકી સવાલો લખેઆ છે. ૫૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૧૫

૧૨૦૦ (કાર૦) તે યુરુશના ૫૨૪૦૦માંનો કોઈ દુનીઆની
 પાદશાહીએ પોહોચ્યો. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦-૫ (વન૦ ૪) કોઈ શખસ તરણે (ગુનાહ) ની ગુનારેશ ક
 રેતો એકનીખી ધાસતી રાખવી નહી. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (અન૦ આ૦) જેમ જંગલમાં વા
 ઘ કોઈખી શખસથી ખીહીતો નહી તેમ. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 (અન૦ આ૦) જો તું ચાહતો હોએ કે કોઈથી ગાલ નહી સાંભલે
 તો તું કોઈને ગાલ દેતોમાં. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (દાદ૦) વલો જેહેમાં કાંઈ નથી તેહેને હું આ
 એ રીતે પરતું મેલુંછું. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (અન૦ આ૦)
 જેમ એક વિધવા ચોરત (કે) જેહેની પાસેથી કોઈ શખસ કાંઈ ચીજ
 લીએ તેહેને તે કાંઈજ કરી સકે નહી. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (દીન૦)
 આએ ખદનને એવી રીતે રાખે કે ખદનને વાસતે રવાંનને
 કાંઈ દુખ નહી પોહોચે. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (વન૦ ૩) રોશાંને
 કહેલુંછે કે કોઈ શખસ જાણે કે સગદીદ થએલો નથી તો તેણે હા
 શીઆરી રાખવી ઘટારતછે. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (ઈજ૦ ૮) તું તેહેને હરેક વસ્તુ આપવા જોગ આપેછે.
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦

જાણામુઝુ લુ મુઝુ (અનં આં) કોઈ પણ રીતે કોલ કરાર તો
 ક્તોમાં કે તેહેને લીધે તાહારી આખરને હાંની નહી પોહાયે.
 જુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ (દીનં ૪)
 અહુરમજ્દની તરફથી જરતોસને લાવેલા અવસ્તા ઓત્તમ નીશાં
 ન તરીકેહે, તેહેમાં કાંઈ જુઝું, ખેહુઝું અને દેવોની મતલબને લગ
 તું નથી. જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ (પુરં)
 કોઈ શખમ ઊપર ખરાખ નજરથી નહી જોએ. જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ (વનં ૬)
 કેટલી મુદતવેર આએ જમીન પરત રેહુ? ઈયાને કોઈ કામમાં
 નહી વપરાઈ શકે? જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ (વનં ૧૬) દસતાંનવાલી ઓરત
 ના ખાંનાંથી દુર રેહુવું (કેમકે તે) કાંઈ કાંમનું નથી. જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ (દીનં ૪)
 માહારી ઈદદા શએદા ભરેલાં જાહેર કાંમ કરનારા દરએક અગ્રાને
 મલતી (હે). જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ (વનં ૨) એટલા વાસતે તે વર્તુલને તું બનાવ એ
 આરમાંની દરએક ગમથી ખોલલાં મેદાંન તરીકેનું. જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 (ઈજં ૯) ખાપ અને ખેરો દરએક ઊધરભવમાં પંદર વરસની ઊ
 મરના હતા. જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ જાણામુઝુ
 (વનં ૧૬) ઘણામીનોને લગતાં કોઈખી ખરકસ્તરને મારે.

[illegible]

કીધી નથી. પણ ખીજા સવાખને લીધે પુનવાંન થએઆછે.
 ॥ ૧૫૦ ॥ ૧૫૧ ॥ ૧૫૨ ॥ ૧૫૩ ॥ ૧૫૪ ॥ ૧૫૫ ॥ ૧૫૬ ॥ ૧૫૭ ॥ ૧૫૮ ॥ ૧૫૯ ॥ ૧૬૦ ॥
 ૧૬૧ ॥ ૧૬૨ ॥ ૧૬૩ ॥ ૧૬૪ ॥ ૧૬૫ ॥ ૧૬૬ ॥ ૧૬૭ ॥ ૧૬૮ ॥ ૧૬૯ ॥ ૧૭૦ ॥
 વા વાંચવાના તથા સવારી અને ખીજા એકમમાં એટલોતો વધી
 ગીઓ કે પારસની અંદર પરખીઆત થએઓ. ૧૭૧ ॥
 ૧૭૨ ॥ ૧૭૩ ॥ ૧૭૪ ॥ ૧૭૫ ॥ ૧૭૬ ॥ ૧૭૭ ॥ ૧૭૮ ॥ ૧૭૯ ॥ ૧૮૦ ॥
 ૧૮૧ ॥ ૧૮૨ ॥ ૧૮૩ ॥ ૧૮૪ ॥ ૧૮૫ ॥ ૧૮૬ ॥ ૧૮૭ ॥ ૧૮૮ ॥ ૧૮૯ ॥ ૧૯૦ ॥
 (દાદ૦) ખીજા ખેડેશતને લગતી સહમજ ધરાવનારા પુ
 રૂશો જેઓ વધારે સંપુરાણ વીચારવાલાછે તેઓને લખવું સજાવા
 ર હતું. ૧૯૧ ॥ ૧૯૨ ॥ ૧૯૩ ॥ ૧૯૪ ॥ ૧૯૫ ॥ ૧૯૬ ॥ ૧૯૭ ॥ ૧૯૮ ॥ ૧૯૯ ॥ ૨૦૦ ॥
 (અન૦ આદ૦) જે કાંઈ તુલુને સાડું નથી તે તું ખીજા
 શખસને વાસ્તે હરગેજ માં કરતો. ૨૦૧ ॥ ૨૦૨ ॥ ૨૦૩ ॥ ૨૦૪ ॥ ૨૦૫ ॥ ૨૦૬ ॥ ૨૦૭ ॥ ૨૦૮ ॥ ૨૦૯ ॥ ૨૧૦ ॥
 ૨૧૧ ॥ ૨૧૨ ॥ ૨૧૩ ॥ ૨૧૪ ॥ ૨૧૫ ॥ ૨૧૬ ॥ ૨૧૭ ॥ ૨૧૮ ॥ ૨૧૯ ॥ ૨૨૦ ॥
 (વન૦ ૩) અગરજો તેને ખીજું વધારે ખરાબ કાંમ કીધું ઈઆને
 તેણે વધી ખીજો ગુનાહ કીધો તો પસતાવો કરવાથી તે (ગુનાહ)
 નો ઘટકો થાએ. ૨૨૧ ॥ ૨૨૨ ॥ ૨૨૩ ॥ ૨૨૪ ॥ ૨૨૫ ॥ ૨૨૬ ॥ ૨૨૭ ॥ ૨૨૮ ॥ ૨૨૯ ॥ ૨૩૦ ॥
 ૨૩૧ ॥ ૨૩૨ ॥ ૨૩૩ ॥ ૨૩૪ ॥ ૨૩૫ ॥ ૨૩૬ ॥ ૨૩૭ ॥ ૨૩૮ ॥ ૨૩૯ ॥ ૨૪૦ ॥
 (દાદ૦) ઈઆ તે (સવાખ) તેહને સી રીતે મલેછે અને મદદ
 ગાર થાએછે જેમ તેણે પોતાને હાતે તે પુજોરગ કાંમ કીધું હોએ
 તેમ કે ખીજી રીતે ? ૨૪૧ ॥ ૨૪૨ ॥ ૨૪૩ ॥ ૨૪૪ ॥ ૨૪૫ ॥ ૨૪૬ ॥ ૨૪૭ ॥ ૨૪૮ ॥ ૨૪૯ ॥ ૨૫૦ ॥
 (વીર૦) તેઆરે મોએદો તથા દીનના ખીજા દસતુરો હતા તેઓ તે
 રાહમાડુ સરદારોથી ધાસ્તી લરેલા હતા. ૨૫૧ ॥ ૨૫૨ ॥ ૨૫૩ ॥ ૨૫૪ ॥ ૨૫૫ ॥ ૨૫૬ ॥ ૨૫૭ ॥ ૨૫૮ ॥ ૨૫૯ ॥ ૨૬૦ ॥

૧૦૮
 પેહલવી ભાશાનું વ્યાકરણ.
 (વનં ૨) તું જે જરતોસત છે તે તાહારીથી ખીળા તેહને મેં
 આએ અહુરમજદી અને જરતોસતી દીનને ખતલાવી. ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ (વનં ૬) તે ખાહો
 ખીળા ખાહઓથી કેટલો (દુર)? એક દગલાં જેટલો. કેટલીએક વે
 લા દસેક સર્વનાંમ ફ ની પાસે ને ખદલે અથવા ૧ “એક”
 ના અરથને વાસ્તે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ (ઈજં ૬) તેમાંનો એક ઓરવાખશ દાવર હતો.
 ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯
 (વનં ૨) હું જે જરતોસત છેહિં તે સેવાએ
 ખીળા કોણને તુંએ આએ અહુરમજદી અને જરતોસતી દીન ખ
 તલાવી હતી. કેટલીએક વેલા ફ અથવા ફ તું અનેકવચ
 ન ફ કરીને લખેઆમાં આવેલુંછે. જેમકે— ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ (વનં ૧૬) નમસ્કાર તે ખીળા ૫
 વીતર લોકોને. ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ (કારં)
 વલી તેઓમાંથી ખીજો સરદાર આગલ આએઓ. ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ (અનં આદં) દોલત અને
 હકુમત ખીળા ઘણીને સવાધીન થાસે. ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ (વનં ૨) એકખીળા સાથની મદદગારીથી. ૧૦૯ ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ (વનં ૨) ખેહુ ફરમાંન વીસે
 તેઓ એકમલતા વીચારના થએલાછે. ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯ ૧૦૯
 ૧૦૯ ૧૦૯ (વનં ૫) ખેહુ તરેહથી રીમન થાએ. કેટલીએક

વેલા જણનો અરથ ખતલાવ્યા સારૂ ની જગ્યાએ ખૂંટી
વપરાયે છે. જેમકે:— જામળી ૧૧૪ ૧૧૯ ૧૧૯ ૧૧૯ (વન ૦ ૫)
ખેડુજણનું શરીર ખરશનુમને લાયક. જામળી ૧૧૪ (૧૬) જામળી
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ (વીર ૦)
તમે ગેતી (આએ જોહાંન) ની અંદર રહવું અને પીતલુ
હૃદયી જાણાઈ માં કરતા, નહીતો આએ કેટલુંએક દુખ અને
પીડા તમારાં ગુજરેલાં રવાંનને પોહોચશે. જામળી ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ * *
જામળી ૧૧૪ (વન ૦ ૧૬) દશતાંન વાલી ઓરત ખરસમ, તથા
એવીઅંધન તથા જોર અને જવાંમ એ કેટલીએક વસતુને જોવા
થી અપવીત્તર કરે છે. જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ (વીર ૦) કે તેઓનાં રવાંને
તે પેહેલી તરણ રાતમાં એટલી હલાકી અને દુખ દેખાડેછે કે તેટ
લું દુખ તેઓએ આએ દુનીઆમાં મુતલક જોઈછેતું નહી. ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ (અન ૦ અખુ ૦) તે
કેટલીએક વસતુઓની નાપાએદારી વીસે ઘણો ખુબ સહમજનાર.
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ (વીર ૦) કેટલાએક દાંનાઈ અને હકમતવાલા ઈ
રાંન શેહેરના દસતુર અને દાવરોને મારી નાંખેઆ. જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪
જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ જામળી ૧૧૪ (કાર ૦) કેટલાએક દા

હાથ સુધી સારો ખોરાક આપવાથી ઘટતી રીતે પરવરશી કીધી. કેટલીએક વેલા ડૉ “તેરલું”, તથા ડૉ “જેટલું” હેવા અરથને વાસને પણ વપરાયેછે. જેમકે:—
 ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦ ૧૮૧ ૧૮૨ ૧૮૩ ૧૮૪ ૧૮૫ ૧૮૬ ૧૮૭ ૧૮૮ ૧૮૯ ૧૯૦ ૧૯૧ ૧૯૨ ૧૯૩ ૧૯૪ ૧૯૫ ૧૯૬ ૧૯૭ ૧૯૮ ૧૯૯ ૨૦૦
 (વનં ૮) આએ જમીનમાં તરણ ખાયા ખોધે તે એટલા (દુર કે) આગલા ખાયાથી તરણ દગ જેટલા. ૨૦૧ ૨૦૨ ૨૦૩ ૨૦૪ ૨૦૫ ૨૦૬ ૨૦૭ ૨૦૮ ૨૦૯ ૨૧૦ ૨૧૧ ૨૧૨ ૨૧૩ ૨૧૪ ૨૧૫ ૨૧૬ ૨૧૭ ૨૧૮ ૨૧૯ ૨૨૦ ૨૨૧ ૨૨૨ ૨૨૩ ૨૨૪ ૨૨૫ ૨૨૬ ૨૨૭ ૨૨૮ ૨૨૯ ૨૩૦
 (અનં અબુ) હુંએ ખશસાંન આએ દુનીઆની ઈઆદગારીને વાસને આએ કેતાખમાં કેટલોએક ખોલા સો લખેએછે. ડૉ ૨૩૧ ૨૩૨ ૨૩૩ ૨૩૪ ૨૩૫ ૨૩૬ ૨૩૭ ૨૩૮ ૨૩૯ ૨૪૦ ૨૪૧ ૨૪૨ ૨૪૩ ૨૪૪ ૨૪૫ ૨૪૬ ૨૪૭ ૨૪૮ ૨૪૯ ૨૫૦ ૨૫૧ ૨૫૨ ૨૫૩ ૨૫૪ ૨૫૫ ૨૫૬ ૨૫૭ ૨૫૮ ૨૫૯ ૨૬૦
 (વીરં) હુંએ કેટલાએક મરદ તથા કેટલીએક આરતોનાં રવાંનને નોએઆં. ૨૬૧ ૨૬૨ ૨૬૩ ૨૬૪ ૨૬૫ ૨૬૬ ૨૬૭ ૨૬૮ ૨૬૯ ૨૭૦ ૨૭૧ ૨૭૨ ૨૭૩ ૨૭૪ ૨૭૫ ૨૭૬ ૨૭૭ ૨૭૮ ૨૭૯ ૨૮૦ ૨૮૧ ૨૮૨ ૨૮૩ ૨૮૪ ૨૮૫ ૨૮૬ ૨૮૭ ૨૮૮ ૨૮૯ ૨૯૦ ૨૯૧ ૨૯૨ ૨૯૩ ૨૯૪ ૨૯૫ ૨૯૬ ૨૯૭ ૨૯૮ ૨૯૯ ૩૦૦
 ડૉ ૩૦૧ ૩૦૨ ૩૦૩ ૩૦૪ ૩૦૫ ૩૦૬ ૩૦૭ ૩૦૮ ૩૦૯ ૩૧૦ ૩૧૧ ૩૧૨ ૩૧૩ ૩૧૪ ૩૧૫ ૩૧૬ ૩૧૭ ૩૧૮ ૩૧૯ ૩૨૦ ૩૨૧ ૩૨૨ ૩૨૩ ૩૨૪ ૩૨૫ ૩૨૬ ૩૨૭ ૩૨૮ ૩૨૯ ૩૩૦ ૩૩૧ ૩૩૨ ૩૩૩ ૩૩૪ ૩૩૫ ૩૩૬ ૩૩૭ ૩૩૮ ૩૩૯ ૩૪૦ ૩૪૧ ૩૪૨ ૩૪૩ ૩૪૪ ૩૪૫ ૩૪૬ ૩૪૭ ૩૪૮ ૩૪૯ ૩૫૦ ૩૫૧ ૩૫૨ ૩૫૩ ૩૫૪ ૩૫૫ ૩૫૬ ૩૫૭ ૩૫૮ ૩૫૯ ૩૬૦ ૩૬૧ ૩૬૨ ૩૬૩ ૩૬૪ ૩૬૫ ૩૬૬ ૩૬૭ ૩૬૮ ૩૬૯ ૩૭૦ ૩૭૧ ૩૭૨ ૩૭૩ ૩૭૪ ૩૭૫ ૩૭૬ ૩૭૭ ૩૭૮ ૩૭૯ ૩૮૦ ૩૮૧ ૩૮૨ ૩૮૩ ૩૮૪ ૩૮૫ ૩૮૬ ૩૮૭ ૩૮૮ ૩૮૯ ૩૯૦ ૩૯૧ ૩૯૨ ૩૯૩ ૩૯૪ ૩૯૫ ૩૯૬ ૩૯૭ ૩૯૮ ૩૯૯ ૪૦૦
 (વીરં) હું એક જગો આગ લ ગીઓ (તાંહાં) હુંએ કેટલાંએક માંણસોનાં રવાંન જે એકકાં ઊભેલાં હતાં (તેઓ) ને નોએઆં. ૪૦૧ ૪૦૨ ૪૦૩ ૪૦૪ ૪૦૫ ૪૦૬ ૪૦૭ ૪૦૮ ૪૦૯ ૪૧૦ ૪૧૧ ૪૧૨ ૪૧૩ ૪૧૪ ૪૧૫ ૪૧૬ ૪૧૭ ૪૧૮ ૪૧૯ ૪૨૦ ૪૨૧ ૪૨૨ ૪૨૩ ૪૨૪ ૪૨૫ ૪૨૬ ૪૨૭ ૪૨૮ ૪૨૯ ૪૩૦ ૪૩૧ ૪૩૨ ૪૩૩ ૪૩૪ ૪૩૫ ૪૩૬ ૪૩૭ ૪૩૮ ૪૩૯ ૪૪૦ ૪૪૧ ૪૪૨ ૪૪૩ ૪૪૪ ૪૪૫ ૪૪૬ ૪૪૭ ૪૪૮ ૪૪૯ ૪૫૦ ૪૫૧ ૪૫૨ ૪૫૩ ૪૫૪ ૪૫૫ ૪૫૬ ૪૫૭ ૪૫૮ ૪૫૯ ૪૬૦ ૪૬૧ ૪૬૨ ૪૬૩ ૪૬૪ ૪૬૫ ૪૬૬ ૪૬૭ ૪૬૮ ૪૬૯ ૪૭૦ ૪૭૧ ૪૭૨ ૪૭૩ ૪૭૪ ૪૭૫ ૪૭૬ ૪૭૭ ૪૭૮ ૪૭૯ ૪૮૦ ૪૮૧ ૪૮૨ ૪૮૩ ૪૮૪ ૪૮૫ ૪૮૬ ૪૮૭ ૪૮૮ ૪૮૯ ૪૯૦ ૪૯૧ ૪૯૨ ૪૯૩ ૪૯૪ ૪૯૫ ૪૯૬ ૪૯૭ ૪૯૮ ૪૯૯ ૫૦૦
 (વનં ૫) જેમ હું આગલ કેહુંછ તેરલું નહી. ૫૦૧ ૫૦૨ ૫૦૩ ૫૦૪ ૫૦૫ ૫૦૬ ૫૦૭ ૫૦૮ ૫૦૯ ૫૧૦ ૫૧૧ ૫૧૨ ૫૧૩ ૫૧૪ ૫૧૫ ૫૧૬ ૫૧૭ ૫૧૮ ૫૧૯ ૫૨૦ ૫૨૧ ૫૨૨ ૫૨૩ ૫૨૪ ૫૨૫ ૫૨૬ ૫૨૭ ૫૨૮ ૫૨૯ ૫૩૦ ૫૩૧ ૫૩૨ ૫૩૩ ૫૩૪ ૫૩૫ ૫૩૬ ૫૩૭ ૫૩૮ ૫૩૯ ૫૪૦ ૫૪૧ ૫૪૨ ૫૪૩ ૫૪૪ ૫૪૫ ૫૪૬ ૫૪૭ ૫૪૮ ૫૪૯ ૫૫૦ ૫૫૧ ૫૫૨ ૫૫૩ ૫૫૪ ૫૫૫ ૫૫૬ ૫૫૭ ૫૫૮ ૫૫૯ ૫૬૦ ૫૬૧ ૫૬૨ ૫૬૩ ૫૬૪ ૫૬૫ ૫૬૬ ૫૬૭ ૫૬૮ ૫૬૯ ૫૭૦ ૫૭૧ ૫૭૨ ૫૭૩ ૫૭૪ ૫૭૫ ૫૭૬ ૫૭૭ ૫૭૮ ૫૭૯ ૫૮૦ ૫૮૧ ૫૮૨ ૫૮૩ ૫૮૪ ૫૮૫ ૫૮૬ ૫૮૭ ૫૮૮ ૫૮૯ ૫૯૦ ૫૯૧ ૫૯૨ ૫૯૩ ૫૯૪ ૫૯૫ ૫૯૬ ૫૯૭ ૫૯૮ ૫૯૯ ૬૦૦
 (વનં ૬) તે સરવેથી મોહાટાં આંગલાંનાં ઊપલાં ખેટકાં જેટલું. ૬૦૧ ૬૦૨ ૬૦૩ ૬૦૪ ૬૦૫ ૬૦૬ ૬૦૭ ૬૦૮ ૬૦૯ ૬૧૦ ૬૧૧ ૬૧૨ ૬૧૩ ૬૧૪ ૬૧૫ ૬૧૬ ૬૧૭ ૬૧૮ ૬૧૯ ૬૨૦ ૬૨૧ ૬૨૨ ૬૨૩ ૬૨૪ ૬૨૫ ૬૨૬ ૬૨૭ ૬૨૮ ૬૨૯ ૬૩૦ ૬૩૧ ૬૩૨ ૬૩૩ ૬૩૪ ૬૩૫ ૬૩૬ ૬૩૭ ૬૩૮ ૬૩૯ ૬૪૦ ૬૪૧ ૬૪૨ ૬૪૩ ૬૪૪ ૬૪૫ ૬૪૬ ૬૪૭ ૬૪૮ ૬૪૯ ૬૫૦ ૬૫૧ ૬૫૨ ૬૫૩ ૬૫૪ ૬૫૫ ૬૫૬ ૬૫૭ ૬૫૮ ૬૫૯ ૬૬૦ ૬૬૧ ૬૬૨ ૬૬૩ ૬૬૪ ૬૬૫ ૬૬૬ ૬૬૭ ૬૬૮ ૬૬૯ ૬૭૦ ૬૭૧ ૬૭૨ ૬૭૩ ૬૭૪ ૬૭૫ ૬૭૬ ૬૭૭ ૬૭૮ ૬૭૯ ૬૮૦ ૬૮૧ ૬૮૨ ૬૮૩ ૬૮૪ ૬૮૫ ૬૮૬ ૬૮૭ ૬૮૮ ૬૮૯ ૬૯૦ ૬૯૧ ૬૯૨ ૬૯૩ ૬૯૪ ૬૯૫ ૬૯૬ ૬૯૭ ૬૯૮ ૬૯૯ ૭૦૦
 (વનં ૫) જેઆરે ખે (ખચ્યાં) હાએ તે ખેમાંથી એખલું એક રેહુ અને ખીજું આવે તેહલુંજ મરાણ પાંખે. ૭૦૧ ૭૦૨ ૭૦૩ ૭૦૪ ૭૦૫ ૭૦૬ ૭૦૭ ૭૦૮ ૭૦૯ ૭૧૦ ૭૧૧ ૭૧૨ ૭૧૩ ૭૧૪ ૭૧૫ ૭૧૬ ૭૧૭ ૭૧૮ ૭૧૯ ૭૨૦ ૭૨૧ ૭૨૨ ૭૨૩ ૭૨૪ ૭૨૫ ૭૨૬ ૭૨૭ ૭૨૮ ૭૨૯ ૭૩૦ ૭૩૧ ૭૩૨ ૭૩૩ ૭૩૪ ૭૩૫ ૭૩૬ ૭૩૭ ૭૩૮ ૭૩૯ ૭૪૦ ૭૪૧ ૭૪૨ ૭૪૩ ૭૪૪ ૭૪૫ ૭૪૬ ૭૪૭ ૭૪૮ ૭૪૯ ૭૫૦ ૭૫૧ ૭૫૨ ૭૫૩ ૭૫૪ ૭૫૫ ૭૫૬ ૭૫૭ ૭૫૮ ૭૫૯ ૭૬૦ ૭૬૧ ૭૬૨ ૭૬૩ ૭૬૪ ૭૬૫ ૭૬૬ ૭૬૭ ૭૬૮ ૭૬૯ ૭૭૦ ૭૭૧ ૭૭૨ ૭૭૩ ૭૭૪ ૭૭૫ ૭૭૬ ૭૭૭ ૭૭૮ ૭૭૯ ૭૮૦ ૭૮૧ ૭૮૨ ૭૮૩ ૭૮૪ ૭૮૫ ૭૮૬ ૭૮૭ ૭૮૮ ૭૮૯ ૭૯૦ ૭૯૧ ૭૯૨ ૭૯૩ ૭૯૪ ૭૯૫ ૭૯૬ ૭૯૭ ૭૯૮ ૭૯૯ ૮૦૦
 (વીરં) દરએક શખસ એમ વીચારતો હતો કે (હું) એખલો છેઝી. ૮૦૧ ૮૦૨ ૮૦૩ ૮૦૪ ૮૦૫ ૮૦૬ ૮૦૭ ૮૦૮ ૮૦૯ ૮૧૦ ૮૧૧ ૮૧૨ ૮૧૩ ૮૧૪ ૮૧૫ ૮૧૬ ૮૧૭ ૮૧૮ ૮૧૯ ૮૨૦ ૮૨૧ ૮૨૨ ૮૨૩ ૮૨૪ ૮૨૫ ૮૨૬ ૮૨૭ ૮૨૮ ૮૨૯ ૮૩૦ ૮૩૧ ૮૩૨ ૮૩૩ ૮૩૪ ૮૩૫ ૮૩૬ ૮૩૭ ૮૩૮ ૮૩૯ ૮૪૦ ૮૪૧ ૮૪૨ ૮૪૩ ૮૪૪ ૮૪૫ ૮૪૬ ૮૪૭ ૮૪૮ ૮૪૯ ૮૫૦ ૮૫૧ ૮૫૨ ૮૫૩ ૮૫૪ ૮૫૫ ૮૫૬ ૮૫૭ ૮૫૮ ૮૫૯ ૮૬૦ ૮૬૧ ૮૬૨ ૮૬૩ ૮૬૪ ૮૬૫ ૮૬૬ ૮૬૭ ૮૬૮ ૮૬૯ ૮૭૦ ૮૭૧ ૮૭૨ ૮૭૩ ૮૭૪ ૮૭૫ ૮૭૬ ૮૭૭ ૮૭૮ ૮૭૯ ૮૮૦ ૮૮૧ ૮૮૨ ૮૮૩ ૮૮૪ ૮૮૫ ૮૮૬ ૮૮૭ ૮૮૮ ૮૮૯ ૮૯૦ ૮૯૧ ૮૯૨ ૮૯૩ ૮૯૪ ૮૯૫ ૮૯૬ ૮૯૭ ૮૯૮ ૮૯૯ ૯૦૦

જાણીએ છું કે (અનં આં) ૧૧૭
 જીવ એખલો (રેહસે) અને મુએલું બદન એખલું એક જગાએ સ
 ગ અને પરંદાની હરીશર્ધમાં પડસે. ૧૧૮
 જાણીએ છું કે (દારં) અરદેશર પોતે ઘોડા
 ઊપર એખલો કમારગે ઊતરેઓ. ૧૧૯
 જાણીએ છું કે (વનં ૩) કોઈ માંણસ એખલું
 એક જાતથી ગુજરેલાંને નહી લેઈજાએ. ૧૨૦
 જાણીએ છું કે (વનં ૫) એખલો (મુરદાંને) હીલવેતો બદન બ
 રશનુમને લાએક (થાએ). ૧૨૧
 જાણીએ છું કે (ઈજં) માંણસ જંગલમાં એખલું
 ફરફર કરેછે તે મેહર (ઈજદ) ને લીધેછે. ૧૨૨
 જાણીએ છું કે (વીરં) પોતે એખલો દોજખને લાએક થ
 એઓછે. આએ ઊપર લખી જણાવેલાં સર્વનાંમો સેવાએ કેટલી
 એક વખત અનિયમીત સર્વનાંમનો અરથ ખતલાવ્યા. ૧૨૩
 શખદની સાથે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— ૧૨૪
 જાણીએ છું કે (ઈજં ૮) જેમકે માહારી પછી દરએક
 શાએદા લરેલા લોકો સ્તુતી કરે. ૧૨૫
 જાણીએ છું કે (વનં ૪) જેહરે કોઈ હુમદીનનો મર
 દ લાઈ અથવા દોસત અતરે આવે. એ સેવાએ ઊપર જણાવે
 લાં સર્વ નાંમો મધેનાં કેટલાંએકને કોઈ વખતે બહુવચનની નીશાંની
 નો પ્રત્ય મ લગાડેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ૧૨૬
 જાણીએ છું કે (વનં ૫) જાણીએ છું કે (વનં ૫) જાણીએ છું કે (વનં ૫)

૧૧૧. પેહલવી ભાષામાં અવસ્તા અને સેમીટીક એ બેહુ ભાષા નાં ધાતુ વાપરેઆમાં આવેલાંછે, તેહમાં જે ધાતુઓ અવસ્તા મધેથી લીધેલાંછે તેઓને સામાન્યરૂપની હાલતમાં લાવવાને સારૂ બે રીત વાપરેલીછે, એક અસ્તાનાં અસલ ધાતુનો ભુતકરદંત બનાવીને તેહમાંથી તે કરદંતનો પ્રત્ય 𐭠𐭣 કાણડી નાંખી તેહને બદલે સામાન્યરૂપનો પ્રત્ય 𐭠𐭣 મેલીને તથા બીજું અસલ જંદનાં ધાતુને 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 પ્રત્ય લગાડીને તેહનું સામાન્યરૂપ બનાવેલુંછે. જેમકે:—અવસ્તાનો ભુતકરદંત 𐭠𐭣𐭠𐭣 ખાંધેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣 જણેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 ચાલેલું; તે ઉપરથી પેહલવી સામાન્યરૂપ 𐭠𐭣𐭠𐭣 ખાંધેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 જણેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 જલદીથી ચાલેલું, અથવા દોડેલું; તેમજ અવસ્તાનું ધાતુ- 𐭠𐭣𐭠𐭣 તપેલું, 𐭠𐭣 આપેલું, 𐭠𐭣 થેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣 પુછેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣 એખતીઆર કરેલું; તે ઉપરથી પેહલવી સામાન્યરૂપ 𐭠𐭣𐭠𐭣 તપેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣 આપેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 પુછેલું, અને 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 એખતીઆર કરેલું.

૧૧૨. કેટલાંએક ધાતુને સામાન્યરૂપની હાલતમાં લાવતી વખતે ધાતુ અને સામાન્યરૂપનો પ્રત્ય 𐭠𐭣 ની વચ્ચે 𐭠𐭣 સ, વધારેઆમાં આ વેલાછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣 દોડ, તેહનું 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 દોડેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 ચાલ, તેહનું 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 ચાલેલું; વધી કેટલાંએક ધાતુઓને સામાન્યરૂપની હાલતમાં લાવતી વખતે 𐭠𐭣 ની આગલ વધારાની 𐭠𐭣 ઈ, દાખેલ થાએલીછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣 ચાલ, તેહનું 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 ચાલેલું, 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 જાંણ, તેહનું 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 જાંણેલું; એ સેવાએ થોડાંએક સામાન્યરૂપોમાં ધાતુ અને સામાન્યરૂપનું પ્રત્ય 𐭠𐭣 ની વચ્ચે 𐭠𐭣 સ, ને બદલે 𐭠𐭣𐭠𐭣 આ, વપરાએલો જોઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 પડ,

એમાં અવસ્તાનું ધાતુ ૧૦૭ છે. અને તેહેની આગલ ૧૦ ઊપસર્ગ તરીકે આવેલો છે. તેહેનું ૧૧૯૫૦૭૫ પડવું, ૧૧૬૫ ઊભો રેહ, તેહેનું ૧૧૯૫૧૬૫ ઊભું રેહવું.

૧૧૩. જંદનાં ધાતુની સેવટે જો દંતસ્થાનનો કોઈ અક્ષર આવેલો હોય છે તો તેહેને સામાનીઅરૂપનો પ્રત્ય ૧૧૯ લાગતી વખતે તે બદલાઈને ૫ થાય છે. જેમકે:—و ખાંધવું, તેહેનું ૧૧૯૫; و ઊગવું, તેહેનું ૧૧૯૫; و સુંદર બનવું, તે ઊપરથી ૧૧૯૫.

૧૧૪. જંદ ભાષાને લગતાં જે ધાતુની સેવટે કોઈખી સ્વર આવેલો હોય અને તેહેની પાસે જો વધારાનો ૫ દાખેલ થયેલો નહી હોય તો, તે ધાતુને સામાનીઅરૂપનું પ્રત્ય ૧૧૯ લાગતી વખતે ૯ ત, નો ઊચાર બદલાઈને “દ” થાય છે. અને તેજ કાચેદો જે ધાતુની સેવટે ૧ ર, આવેલો હોય છે તેહેને પણ લગાડેઆમાં આવેલો છે. જે મકે:—અવસ્તા-و આપવું, و ઊભું રેહવું, و થવું, و લેઈ જવું, તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ ૧૧૯૫ દાદંન, ૧૧૯૫૫ ઈસ્તાદન, ૧૧૯૫ બુદન, અને ૧૧૯૫ બુરદંન; એ રીતે આવે છે.

૧૧૫. સેમીટીક ભાષાને લગતાં જે ધાતુઓ આજે ભાષામાં વાપરેલાં છે તે હવે રીતે છે કે જેમ અરબી જ્યાંનમાં હમણાં નાંમની સેવટે “و” و મેલેઆમાં આવે છે, તેમ અસલ ધાતુની સેવટે و તરીકે ૧ ઊન, લગાડીને પછી તેહેને સામાનીઅરૂપનું પ્રત્ય ૧૧૯ લગાડેઆમાં આવેલું છે. જેમકે:—કેઆલડી તમેર “લાંજવું”, તેહેનું પેહલવી و; અને તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ ૧૧૯૫.

“ભાંજવું” કરીને થાએછે; જેહને મલતું હીખરૂમાં સખેર અને અર ખીમાં ખર મલેછે; તેમજ હીખરૂ અલેપ “શીખવું” તેહનું પેહલવી 𐭠𐭡𐭣𐭥; અને તે ઊપરથી તેહનું મસદર 𐭠𐭡𐭣𐭥 “શીખવું” કરીને થાએછે.

૧૧૬. સેમીટીક ભાષાનાં જે ક્રિયાપદો પેહલવીમાં વપરાએલાંછે તે સાત તરેહનાંછે. તેહમાં એક તરણ વ્યંજનથી ખનેલાં ધાતુઓનું છે; જેમકે:—તખેર, ભાંજવું; કતર ખોટી રેહવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭠𐭡𐭣𐭥 ભાંજવું, 𐭠𐭡𐭣𐭥 રેહવું, અથવા સખર કરવી; આએ વર્ગનાં કેટલાંએક ક્રિયાપદોમાં ધાતુના ખીજા અક્ષરની પાસે ઘણીએક વેલા 𐭠 ઈ, વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:—કતખ, લખવું; મકેર, તાએખે થવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭠𐭡𐭣𐭥 લખવું; 𐭠𐭡𐭣𐭥 કયુલ કરવું; આએ છેલલા શબ્દમાં આવેલી 𐭠 ઈ, ને કેટલાંએક સાહુખો ડ વાંચેછે. ખીજા વર્ગમાં ધાતુનો પેહલ્લો અક્ષર 𐭠 ન, આવેછે, જેહને પેહલવીમાં ઘણું કરીને 𐭠 વ, ના ઊચ્ચારથી વાંચેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:—નશેલ, પડવું; નજેલ, જવું; નતેર, કાએમ રેહવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭠𐭡𐭣𐭥 પડવું; 𐭠𐭡𐭣𐭥 જવું; 𐭠𐭡𐭣𐭥 કાએમ રેહવું; તરીજા વર્ગમાં ધાતુનો ખીજો વ્યંજન ખે વરાએલો હાએછે. જેમકે:—હરર, ધોવું; મેલ, કેહવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭠𐭡𐭣𐭥 ધોવું; તથા 𐭠𐭡𐭣𐭥 કેહવું; ચોથા વર્ગમાં ધાતુનો પેહલ્લો ઈઆ છેલ્લો અક્ષર કંઠસ્થાનનો હ, ઝ, અને ટ, હાએછે. જેમકે:—હરક, ભાગ પાડવો; વેહયવું; હરમ, હુંગાવું, આરાંન કરવો; હરેર, ખોલવું; જરઝ, જણમવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭠𐭡𐭣𐭥

ભાગ કરવો; બખશવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 𐭪𐭭𐭭𐭭 કરવો; શવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 𐭪𐭭𐭭; અને 𐭪𐭭𐭭𐭭 𐭪𐭭𐭭; પાંચમાં વર્ગમાં ધાતુનો પેહલ્લો અક્ષર ૭ ઈ, આવેછે. જેમકે—ઈહુબ, આપવું; ઈતબ, બેસવું; તે ઊપરથી પેહલ્લવી 𐭪𐭭𐭭𐭭 આપવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 બેસવું; છઠા વર્ગમાં ધાતુનો બીજો અક્ષર ૧ વ, આવેછે. જેમકે:—કવમ, ઊભું થવું; મોત, મરણ પામવું; તે ઊપરથી પેહલ્લવી 𐭪𐭭𐭭𐭭 ઊભું રહેવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 મરણ પામવું; સાતમાં વર્ગની અંદર ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર આ હોએચ, તે બદલાઈને ઈ થાએ છે અને તેહની પાસે કાએદા મુજબ ૯ દાખલ થાએછે. જેમકે—કરા, બોલાવું; પુછવું; રમા, ફેટી નાખવું; મહા, મારવું; તે ઊપરથી પેહલ્લવી સામાનીઅરૂપ 𐭪𐭭𐭭𐭭 અથવા 𐭪𐭭𐭭𐭭 પદવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 ફેટી નાખવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 મારવું; પણ ૧૦ અથવા ૧૧ ખાહેશ કરવા, અથવા માંગવું; તેહને પેહલ્લવી સામાન્યરૂપની હાલતમાં લાવતી વખતે ૯ નીકલી જાઈને 𐭪𐭭𐭭𐭭 થાએવુંછે. એ સેવાએ 𐭪𐭭𐭭𐭭 આવું; સેમીટીક 𐭪𐭭𐭭 ઊપરથી લીધામાં આવેવુંછે. પણ તેહમાંથી ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર ૭ ને બદલે થએલી ૭ નીકલી ગએલીછે. સેમીટીક ભાશામાં ધાતુને 𐭪𐭭𐭭 અથવા સામાનીઅરૂપની હાલતમાં લાવતી વખતે તેહમાં ફેટલાએક ફેર ફાર કરેઆમાં આવેછે. તેહમાં એકતો એક ધાતુની આગલ મ વ ધારેઆમાં આવેછે; જેમકે—પકેદ મેલાબ, તેહનું મપકેદ મોલાકાત કરવી; બીજું ધાતુના છેલ્લા અક્ષરની આગલ હા વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:—કેતલ નું કલુલ મારીનાંખવું; તરીજું

ઘાતુની સેવડે **અ** અથવા **હ** વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે—ઘાતુ **શકખ** નું **શકખહ** હેકે મેલવું; તેમજ આએ તરણ રીત પેહલવી માંખી વપરાએલીછે, અને તેહેને મુલ ઘાતુ તરીકે ગણેઆમાં આ વેલીછે. જેમકે **એમન** મજખુત થવું; તે ઊપરથી પેહલવી **ખખખ** ઈમાંન લાવું, અથવા મજખુત થવું; એમાં ઘાતુનો છેલ્લો અક્ષર **ન** મ, સેમીગ્રીક **η**, ને ખદલે આવેલોછે. **કતુખ** લખવું, તે ઊપરથી પેહલવી **ખખખ** લખવું, એમાં **ક** ને ખદલે **κ** ઈ વપરાએલી ધારેઆમાં આવેછે. **શકખહ**, હેકે મેલવું; તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ **ખખખ** હેકે મેલવું; એ સેવાએ કેટલાં એક સેમીગ્રીક ઘાતુને પેહલવી ભાશામાં વાપરતી વખતે તેહેની આગલ **κ** જ, વધારેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— **ખખખ** લખવું, **ખખખ** ઊંજું રેહેવું, **ખખખ** મરણ પાંમવું. કેટલી એક વેલા **κ** જ, નો ઊચ્ચાર નરમ થાઇને **જ**, વાપરેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— **ખખખ** મારીનાખવું, તેહેનું **ખખખ** આવેછે. કેટલાએક સાહેબો એ **κ** જ, અક્ષરના એકસરખા આકારને લીધે તેહેને, **દ**, ના ઊચ્ચારથી પણ વાંચેછે. કેટલીએક વેલા સેમીગ્રીક ઘાતુનો પેહલ્લો અક્ષર **જ**, થી શરૂ થએલો હોએછે તો તેહેની આગમય આવેલો **κ** જ, “ઈ” ના ઊચ્ચારથી ખોલે આમાં આવેછે. જેમકે:—**ખખહ**, નું **ખખખ** ઈઆદ કરવું; **ખખ** નું **ખખ** લેઈજવું.

૧૧૭. મારે જણાવવું જોઈએછે કે જેમ અવસ્તા ઊપરથી ખને લા કેટલાએક પેહલવી લોગનોમાં **η** ને ખદલે **η**, વપરાએલો.

છે; જેમકે:— 𐭥𐭩𐭥𐭥 નું 𐭥𐭩𐭥𐭥 , 𐭥𐭩𐭥𐭥 નું 𐭥𐭩𐭥𐭥 , તેમજ સેમીટીક ભાષામાં આવેલા 𐭥 અથવા 𐭥 ને પેહલવીમાં 𐭥 સાથે બદલ કરીને વાપરેલો છે. જેમકે:— 𐭥𐭩𐭥𐭥 પદ્યું, 𐭥𐭩𐭥𐭥 વ્યું; તેહનું 𐭥𐭩𐭥𐭥 , 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઘવેરું, તેહનું 𐭥𐭩𐭥𐭥 , 𐭥𐭩𐭥𐭥 કેહવું; તેહનું 𐭥𐭩𐭥𐭥 , 𐭥𐭩𐭥𐭥 ગમલ ગિંઠ, તેહનું 𐭥𐭩𐭥𐭥 .

૧૧૮. આપણે જાણીએછે કે અવસ્તા અને સંસકરીત ભાશાનાં ઘણાંએક સાદાં ક્રિયાપદોની આગલ તેહની ખુબસુરતી બતલાવવા સારૂ કેટલાંએક ઊપસર્ગ વાપરેઆમાં આવેલાં છે, તેમજ તે પેહલવી ભાશામાં ક્રિયાપદો અથવા નામની આગલ ઘુટા ઈઆ જોડાઈને આવેલાં છે. તેમાં જે ઊપસર્ગ ક્રિયાપદથી એહલાએદા લખે આમાં આવેછે તે અગત કરીને શબ્દયોગીઅવ્યય છે. અને જોડાઈ ને આવેછે તે ક્રિયાપદના અસલ આકાર મધે ગણેઆમાં આવેલા છે. જેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ પરમાણે છે.

𐭥 અ—આએ ઊપસર્ગ વધારા તરીકે વપરાયેલો છે; જેમકે—અસલ અવસ્તા 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપરથી પેહલવી 𐭥𐭩𐭥𐭥 અથડવું, લાગવું; 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપરથી 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊગવું; 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપરથી 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપર; 𐭥𐭩𐭥𐭥 .

𐭥 અફ—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપરથી બનેલો છે, એનું પા. 𐭥𐭩𐭥𐭥 અને 𐭥𐭩𐭥𐭥 ; જેમકે—અ. 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપરથી 𐭥𐭩𐭥𐭥 સલગવું; 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭩𐭥𐭥 ; 𐭥𐭩𐭥𐭥 વધવું, તેહનું પા. 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭩𐭥𐭥 .

𐭥 આ—આએ ઊપસર્ગ અ. 𐭥𐭩𐭥𐭥 ઊપરથી બનેલો છે. જેમકે

અં ઈ ઉ ઊ ઇપરથી ॥ ૧૧૭ ॥ અથવા ॥ ૧૧૮ ॥ દુખ દેવું; અં ઈ ઉ ઊ ઇપરથી ॥ ૧૧૯ ॥ ગુનાહ બાબતે, માફ કરવું; એનું શબ્દ ۛ ۛ ۛ તથા ۛ ۛ ۛ છે.

૦ ઈ—આએ ઊપસર્ગ પાછલથી ઊચ્ચારની સેહેલાઈને ખાતર વધારેઆમાં આવેલોછે. જેમકે—અં ۛ ۛ ۛ ઊભું રેહેવું, તે ઊપરથી ॥ ૧૨૦ ॥ શબ્દ ۛ ۛ ۛ.

૦ ઓ—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ۛ ۛ ۛ ઊપરથી નીકલેલો જણાએછે, અને તે શબ્દ ૦ થી લખેઆમાં આવેછે; જેમકે—અવસ્તાનાં ૦ ૦ ૦ ધાતુ ઊપરથી ॥ ૧૨૧ ॥ પડવું; શબ્દ ۛ ۛ ۛ; અં ૦ ૦ ૦ ઊપરથી ॥ ૧૨૨ ॥ ઊભું રેહેવું.

૦ અં—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૦ ૦ ૦ ઊપરથી બનેલો છે, જેહનો અરથ એકદું, સાથે, નો થાએછે. એને મલતો પાં ૦ ૦ ૦ અને શબ્દ ૦ આવેછે. જેમકે—૦ ૦ ૦ એકદું કરવું; તેનું પાં ૦ ૦ ૦ શબ્દ ૦ ૦ ૦; તેમજ અં ૦ ૦ ૦ અથવા ૦ ૦ ૦ અને ૦ ૦ ૦ ઊપરથી પેહલવા ॥ ૧૨૩ ॥ સાંભલવું.

૦ બ—આએ ઊપસર્ગ વધારા તરીકે વપરાએલોછે, કદાચ એ અ ને બદલે બ વંચાએઓ હોએ, પણ અવસ્તાનાં ૦ ૦ ૦ ધાતુ ઊપરથી ॥ ૧૨૪ ॥ ચાલવું; હેવું ક્રિયાપદ પેહલવીમાં વપરાએલુંછે. જે ઊપરથી શબ્દ ۛ ۛ ۛ બોલ એજ અરથને સાડ વપરાએલોછે.

૦ ગ—આએ ઊપસર્ગબી વધારા તરીકે આવેલોછે. અને તે શરસીમાં પણ મલેછે. જેમકે—અં ૦ ૦ ૦ ૦ તે ઊપરથી ૦ ૦ ૦

શક, વેહેમ, શાં گمان; ۱۰۰۰ તેણે કહીશું; તે ઊપરથી ۱۰۰۰
કેહેવું, શાં گفتن.

૪ જ—આએ ઊપસર્ગ વગર કારણે વધેલોછે. જેમકે—અં
۱۰۰۰ જુદું, એહલાએહું; તે ઊપરથી પેહલવી ۱۰۰ અથવા
۱۰۰۰ શાં جدا અથવા جدا.

જ અથવા જ અ—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ۱۰۰૦૦ બોલ
ઊપરથી નીકલેલોછે અને તે શરસીમાં ۱۰ અથવા ૫ થી વપરાએ
છે. જેમકે:—અં ۱۰ ۱۰૦૦૦ ઊપરથી ۱۰૦૦૦ માપવું, તે
હેનું શાં ۱۰۰۰; ۱۰૦૦૦ અને ۱۰ ઊપરથી ۱۰૦૦૦ અથડવું;
۱۰૦૦૦ લગાઈ, તેહેનું શાં ۱۰۰; ۱۰૦૦૦ ઊપરથી
۱۰૦૦૦ મલવું, સંબંધ થવો; શાં ۱۰; ۱۰૦૦૦ ઊપરથી
ઊપરથી ۱۰૦૦૦ સભા, શાં ۱۰; ۱۰૦૦૦ બદલો,
શાં ۱۰.

૧ ને—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૧ અથવા ૫૦ બોલ ઊપ
રથી નીકલેલો દેખાએછે. કેમકે અવસ્તા ૫૦ ૫૦ નીચે ખેસવું;
તે ઊપરથી પેહલવી ۱۰૦૦ અને શાં ۱۰૦૦ ખેસવું; તેમજ
۱૦૦૦ ઊપરથી ۱૦૦૦ મેલવું, શાં ۱૦ બનેલુંછે.

૧૫ ૫૨—આએ ઊપસર્ગ અવં ૧૦૦ બોલ ઊપરથી બનેલો
છે. અને તે શરસીમાંથી ૫ ના એમલાથી લખાએછે; જેમકે:—
અં ૧૦ ૧૦૦ ઊપરથી ۱۰૦૦ હોકમ કરવો; એનું શાં ۱૦.

૧ વ—આએ ઊપસર્ગ ૧૦૦૦ ઊપરથી સંખ્યોપ થઈને નીકલે
લોછે, અને તે શરસીમાં ૫ ના એમલા સાથે મેલેછે; જેમકે.—

અ. ૧૧૭. ૭૭૭૭ ઊપરથી ૧૧૭૭૭૭ પાંચરવું; તેહનું ૧૦ ૭૭૭૭.

૭) વે—આએ ઊપસર્ગ ૭૭૭૭ ઊપરથી બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. અને શરસીમાં તે ૭૭ ની સાથે મલેછે; જેમકે—અ. ૭૭૭૭ અને ૭૭૭૭ ઊપરથી ૧૧૭૭૭૭ આરાસને થવું, સુંદર બનવું; એ શરસી ૭૭૭૭ સાથે મલેછે.

૧૧૮. આએ ઊપલી વીગતમાં જણાવેલા ઊપસર્ગો સેવાએ બીજા ઊપસર્ગોછે તે ક્રિયાપદ સાથે જોડાઈને આવતા નથી, પણ છુટ્ટ આવેછે. અને તેઓનો એક નીઅમ નથી. કોઈવેલા અવસ્તા ને મલતા ઊપસર્ગો સેમીટીક ક્રિયાપદો સાથે અને સેમીટીક ઊપસર્ગો અવસ્તા ઊપરથી નીકલેલાં ક્રિયાપદો સાથે આવેછે. અથવા સેમીટીક ઊપસર્ગો સેમીટીક ક્રિયાપદો સાથે અથવા અવસ્તાના ઊપસર્ગો અવસ્તા ઊપરથી નીકલેલાં ક્રિયાપદો સાથે વાપરેઆમાં આવેલાં છે. જેમકે:—

૧૭૭—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૭૭૭૭ ૭૭૭૭ ઊપરથી નીકલેલોછે. એનો અરથ ‘ઊપર’ નો થાએછે. જેમકે:—૧૭૭ ૭૭૭૭ ઊપર લખેલો, (દીન ૦ ૬૫૦ ૫). એને મલતું શરસીમાં ૭૭ અથવા ૭૭ છે.

૬૬—આએ ઊપસર્ગ ૧૭૭ ને બદલે ઘણું કરીને વપરાએછે. જેમકે:—૧૭૭૭૭ ૬૬ તે ઊપર લાએઓ, ૧૭૭૭૭ ૬૬ તેણે ઊપર મેલેલો, (વીર ૦). ૧૭૭૭ ૬૬ તે ઊપર દોડેય, (વન ૦ ૫૨૦ ૭). ૧૭૭ ૬૬ તે ઊપર વરસે, (દીન ૦ ૬૫૦ ૬). કેટલેએક ઠેકાંણે “આ બલ” ના અરથને વાસતેબી ૬૬ વપરાએલોછે. જેમકે:—

𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭪 તે આગલ ગેઈ, (દીનં ૬૫૦ ૬). ફેટલીએક વખત એ ઊપસર્ગ કલાંમની જેખાએગ તરીકે વગર અરથે વપરાએલોછે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭪 તે ગુઠું કરે, 𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭪 સાંભલવું, (વનં ૫૨૦ ૭).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના 𐭪𐭭𐭮𐭭 ખોલ ઊપરથી નીકલેલોછે. એનો અરથ “વચ્ચે” નો થાએછે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭮𐭭 તે વચ્ચે લેઈ ગીઓ, (દીનં ૬૫૦ ૭). આએ ઊપસર્ગ ઘણો કમ વપરાએલોછે. અને તે ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 ખોલ ઊપલા અરથને વાસને વાપરેઆમાં આવેલોછે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગનો અરથ ‘પાછું, ફરીને’ હવેા થાએછે. જેમકે:— 𐭪𐭭 𐭪𐭭 પાછો ફરેઓ, (દીનં ૬૫૦ ૫). 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછી રાખ, (વનં ૫૨૦ ૮). એ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 ખોલ ઊપલા અરથને વાસને વપરાએલોછે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ ઊપલા 𐭪𐭭 ને બદલે ઘણું કરીને વપરાએલોછે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછો આવેઓ, (વીરં). 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછું રાખેઝિં, (દીનં ૬૫૦ ૭). 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછું નાખેઝિં, (દીનં ૬૫૦ ૪).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ દુરના અરથને વાસને વપરાએલોછે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 તે દુર થાએય, (દીનં ૬૫૦ ૬). 𐭪𐭭 𐭪𐭭 તે દુર થાએય, (વનં ૫૨૦ ૭).

𐭪—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના 𐭪𐭭 ખોલ ઊપરથી નીકલેલોછે, એનો અરથ “ઊપર” નો થાએછે. જેમકે:—

૧૭૭૭) ૧૭ ઊપર લખેલો, (દીન૦ ૬૫૦ ૫). કેટલીએક વખતે વગર અરથે પણ વપરાયે. જેમકે:—૧૭૭૭ ૧૭ ૧૧૭૬ તે કોટ તોડે. ૧૭ ઊપરથી શરસીમાં ૧૭ અથવા ૧૭ વપરાયેઓછે.

૧૭—આએ ઊપસર્ગે ‘અંદર’ અથવા ‘આગલ’ ને વાસતે આવેછે. જેમકે:—૧૭૭૭ ૧૭ અંદર ફેરવેઓ, (વીર૦). ૧૧૭૭ ૧૭ અંદર જવું, (ગુન૦ વન૦ ૫૨૦ ૪). ૧૭૧૧૧૭ ૧૭ આગલ ચાલેલો હું, (દીન૦ ૬૫૦ ૭). આએ ઊપસર્ગે ઊપરથી શરસીમાં ૧૭ વપરાયેઓછે. કેટલીએક વેલા ૧૭ વગર અરથે પણ વપરાયેછે. જેમકે:—૧૭૧૧૭ ૧૭ તે જાંણે, તે સહજને, (વન૦ ૫૨૦ ૮).

૧૭૭૭—આએ ઊપસર્ગે અવસ્તાના ૧૭૭૭ ખોલ ઊપરથી નીકલેઓછે. અને તે ‘આસપાસ’ ના અરથને વાસતે વપરાયેઓછે. જેમકે:—૧૧૭૭૭ ૧૭૭૭ આસપાસ કશ ખેંચવો, (વન૦ ૫૨૦ ૧૮). ૧૧૭૭૭ ૧૭૭૭ તેઓ આસપાસ ખેંચે હતાં, (દીન૦ ૬૫૦ ૭).

૧૭૭૭—આએ ઊપસર્ગે ‘સાંમણે’ અથવા ‘સાંમણે’ નાં અરથને વાસતે વપરાયેઓછે. જેમકે:—૧૧૭૭૭ ૧૭૭૭ તે સાંમણે આએઓ, (વીર૦). ૧૧૭૭૭ ૧૭૭૭ તે સાંમણે પોણાયે, (દીન૦ ૬૫૦ ૬).

૧૭—આએ ઊપસર્ગે ૧૭ ની આગલનો ૧૭ નીકલી જઈને ખનેઓછે. એનો અરથ ‘ઊપર’ નો થાયેછે; અને તે ઘણો કમ વપરાયેઓછે. જેમકે:—૧૧૭૭૭ ૧૭ ઊપર ઊભો, (દીન૦ ૬૫૦ ૭).

૧૭—આએ ઊપસર્ગે અવસ્તાના ૧૭૭૭ ખોલ ઊપરથી

𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 કહીડિં, (વીરં). 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭭𐭭 𐭪𐭭 પીછાંનવું, (દીનં ૬૫૦૬).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ સેમીટીક હુત બોલ ઊપરથી નીકલેલો છે. અને તે સાથેના અરથને વાસતે વપરાએલો છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 સાથે આયેડિં, (દીનં ૬૫૦ ૬). 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭭 𐭪𐭭 તે સાથે રામે, (વંનં ૫૨૦ ૪).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ સેમીટીક રવીન ઊપરથી બનેલો છે. અને તે ‘આગલ’ તથા ‘નજદીક’ ના અરથને વાસતે વપરાએલો છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 તેણીઓ નજદીક ગેઈ, (વીરં).
𐭪𐭭𐭮𐭭𐭭 𐭪𐭭 તે આગલ રામે, (દીનં ૬૫૦ ૬). 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭭 𐭪𐭭 તે આગલ ગીઓ, (દીનં ૬૫૦ ૭).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના મુગ્ગમ્મ બોલ પરથી નીકલેલો છે. અને તે ઊપલાજ અરથને સાડ આવે છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 તે આગલ દોડી ગઈ, (દીનં ૬૫૦ ૭). આએ ઊપ સર્ગ ઘણો કમ વપરાએલો છે. એ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 બોલ મુરવ્વેજ છે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ આરમીક રારા બોલને મલતો છે. અને તે ‘ઊંચે’ ના અરથને સાડ વપરાએલો છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 તે ઊંચે પરકાસેચ, 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭭 𐭪𐭭 તે ઊંચે આવે, (દી નં ૬૫૦ ૭). એ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 વપરાએ છે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ ‘તરફ’ ના અરથને સાડ વપરાએ છે. જે મકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭𐭭 𐭪𐭭 ‘તરફ બેચવું’ (દીનં ૬૫૦ ૬).

𐭪—આએ ઊપસર્ગ ‘તરફ’ અથવા ‘નજદીક’ અને ‘ઊપર’ ના

અરથને વાસતે વપરાયેછે. જેમકે:—**જુલૅ** **ખૅ** તે તરફ કરે, **જુલૅખૅ** **ખૅ** તરફ મોકલેઓ, (દીન૦ ૬૧૦ ૬). **જુલૅખૅ** **ખૅ** તે ઊપર જાયેચ, (પુન૦). કેટલીએક વેલા **ખૅખૅ**, **ખૅખૅ** અને **ખૅખૅ** હવા ખોલેની આગલ **ખૅ** વગર અરથે ફક્ત કલાંમની જેખાયેશને સારૂ વપરાયેછે. જેમકે:—**જુલૅખૅ** **ખૅ** તે આગલ થાયે, **જુલૅ** **ખૅ** **ખૅ** પડવાડે કીધું, **જુલૅખૅ** **ખૅ** તે સાંભણે લેઈ જાયે, (દીન૦ ૬૧૦ ૬).

ખૅખૅ **ખૅ**—આએ ઊપસર્ગ ‘વચ્ચે’ ના અરથને વાસતે વપરાયે છે. જેમકે:—**જુલૅખૅ** **ખૅ** **ખૅ** વચ્ચે નાખેડાં, (વીર૦). હુને મલતું શરસીમાં **ખૅખૅ** આવેછે. **ખૅખૅ** **ખૅ** ને ખદલે કેટલીએક વખત **ખૅખૅ** **ખૅ** વપરાયેછે. જેમકે:—**જુલૅખૅ** **ખૅ** **ખૅ** તે વચ્ચે કરે, (દીન૦ ૬૧૦ ૫).

જુલૅ—આએ ઊપસર્ગ ‘સાથે’ ના અરથને વાસતે વપરાયેલોછે. જેમકે:—**જુલૅજુલૅ** **જુલૅ** સાથે પુછપરછ કીધી, (વન૦ ૫૨૦ ૨). **જુલૅજુલૅજુલૅ** સાથે થવું, (દીન૦ ૬૧૦ ૭). શરસીમાં એને મલતો ખોલ **જુલૅ** એજ મતલબને વાસતે વપરાયેછે.

૧૨૦. આએ ઊપલા ઊપસરગો સેવાએ **ખૅખૅ**, **ખૅ**, **ખૅ** અને કોઈ વેલા **ખૅખૅ** એ ઊપસરગો જેમ શરસીમાં વગર અરથે **ખૅ** વપરાયેછે, તેમ ઘણે કેકાંણે વપરાયેલાછે. જેમકે:—**જુલૅખૅ** **ખૅ** તે ઢાંકે, **જુલૅ** **ખૅ** તે ઈંજે, **જુલૅખૅ** **ખૅ** તે કરે, **જુલૅખૅ** **ખૅ** તે થાયે, **જુલૅખૅ** **ખૅ** તે સાંભલે, **જુલૅખૅ** **ખૅ** તે હાંસેલ કરે.

સારૂ નેકીને લાએક નહી થવાને લીધે પીડાએલો થાએચ. ફફ
 ૧૭૧૧૭ ૧૭૧૭ ફફ ૧૧૧૧૧૭ ફફ (વીર૦). તમો હમારી
 ઊપર નાહકનો બોલમ કરેલા થાએચ. ૧૭૧૧૧૧ ૧૭ ૧૭૧૧૧૧
 ૧૭૧૧૧૧ ૧૭૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (દીન૦ ૫). આએ સખખને
 લીધે મજદીઅસની દીનની જે કાંઈ દાનાઈ હમોને જાણાએલીછે.

ખીજું કર્મણી વાચકરૂપ અથવા ઊભયવીધ ક્રિયાપદ બના
 વ્યા સારૂ સકરમક ક્રિયાપદનાં શું જંદ કે સેમીટીક ધાતુને છેડે
 ૧૧૧૧૧૧ પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેછે, અને તેથી તેહેનું સામાન્ય
 રૂપ બનેછે. આએ ૧૧૧૧૧૧ પ્રત્યમાં વપરાએલો ૧૧ અવસતામાં
 કર્મણી વાચકરૂપ અથવા Passive Voice. ને સારૂ ધાતુની પાસે
 આવનારા ૧૧૧ ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે. પણ પેહલવી લખા
 નના એકસરખા એમજાને લીધે તેહેનો ઊચ્ચાર ૧૧૧ ય, ને બદલે
 ૧૧ શ, થએઓછે. જેમકે:— ૧૧૧૧૧ સખ. કરવી; તેહેનું
 ૧૧૧૧૧૧૧ સખ થવી; ૧૧૧૧૧૧ સમારવું; તેહેનું ૧૧૧૧૧૧૧
 સમરવું; ૧૧૧૧૧૧ લેઈ જવું, તેહેનું ૧૧૧૧૧૧૧ લેઈ જવાવું; જે
 વીસેના દાખલાઓ આએ રીતે આપણને મલેછે.

૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ * * (દીન૦ ૫). સઘલી આવમ જેહવી કે આપણી
 રોશનીને લગતી અસલ જાત, ખાલેસી અને પવીતરાઈએ કરી
 * * સમરસે; ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ (દીન૦ ૫). સઘલી ધાત અને ખાપણ લલી પેદાએશ
 થી દુર લેઈ જવાસે; ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ * * ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ (દીન૦ ૫). તેઓનો * * તે સઘલા

લેદ વિચાર.

૧૩૫. કોઈખી મુલ ધાતુનાં રૂપમાં કાંઈએક ફેરફાર થાઈને તેહ નો અસત્ર અરથ બદલાવાથી જે નવાં ક્રિયારૂપનો સખદ શીધ થા એછે તેહને લેદ વીચાર કરીને કહેછે. આએ ભાષામાં તે લેદ તરણુ તરેહનાછે તેહમાં એક ૐ ૥૥-મુલરૂપ લેદ, ખીજો ૐ ૥૥૬૬-પ્રયોગક લેદ, અને તરીજો ૐ ૥૥૭૭-કર્મણિવાચ્ય, અથવા શક્ય લેદ; જેમકે:—ૐ, ધાતુનો મુલ લેદ, ૐ ૧ હું એખતી આર કરુંચ; પ્રયોગક લેદ, ૐ ૧ હું એખતીઆર કરાંડાંચ; કર્મણિવાચ્ય અથવા શક્ય લેદ ૐ ૧ મારીથી એખતી આર કરાએચ.

રૂપ વિચાર.

૧૩૬. આએ ભાષામાં બે પ્રકારનાં રૂપછે એક ૐ ૥૥૭૭ કરણ રૂપ; અને ખીજું ૐ ૥૥૭૭-અકરણ રૂપ; જેમકે:— ૐ ૧, ૐ ૧, અને ૐ ૧ હું છેડીં; ૐ ૧, અથવા ૐ ૧ હું હો; ૐ ૧ મેં કીધું; ૐ ૧, ૐ ૧, ૐ ૧ તે હો; ૐ ૧ તે કરસે; એમાં ૐ, ૐ, ૐ અને ૐ એ ધાતુ ૐ ૥૥૭૭ ઈઆને કરણરૂપમાંછે; અને ૐ ૧, ૐ ૧, ૐ ૧ હું નથી; ૐ ૧ તે નથી; ૐ ૧ હું નહી હો; ૐ ૧ ૐ ૧ મેં કીધું નથી; ૐ ૧ ૐ ૧ તેથી પુરાઈ નથી; એમાં ૐ, ૐ, ૐ અને ૐ એ ધાતુ ૐ ૥૥૭૭ ઈઆને અકરણ રૂપમાંછે. આએ ખીજાં રૂપમાં તરીજા પુરૂશ એકવચનના વરતમાનને સાડે ૐ, ૐ ૧, ૐ ૧ અને ૐ ૧

ખોલો વપરાયેછે; તેમાં **જો** એ **જો** **જો** ઊપરથી ખનેલુંછે. આસાર્થ અથવા દુઆ અને શરતી વાક્યમાં આએ રૂપને સાડ **જો** ને બદલે **જો** વપરાયેછે; જેમકે:— **જો** **જો** **જો** તું માં કર; **જો** **જો** **જો** તું માં પુછ; **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** તે જમીનને માં જો તો; **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** કે તુહુને હામ ખાધે નહી; આએ અકરણરૂપના **જો** અને **જો** ક્રિયાવિશેશણો સેમીટીક **જો** અને **જો** અથવા **જો**, ને મલતાંછે. અવસતામાં આએ ક્રિયાવિશેશણોને સાડ **જો** અને **જો** ખોલ વપરાયેલાછે; અને તે ઊપરથી પાજંદ અથવા શરતી ભાષામાં એજ અરથને સાડ **જો** અને **જો** વપરાયેલાછે; પણ પેહલવી પુસ્તકોમાં તેહનું વપરાણ થયેલું જણાતું નથી.

અર્થ વિચાર.

૧૩૭. પેહલવી ભાષામાં સ્વાર્થ, આસાર્થ, શક્યાર્થ, સંકેતા અથવા સંસ્વાર્થ એવા મુખ્ય ચેઆર અરથછે; અને તેઓની ઓલખ તેઓની જુદી જુદી નીસાંનીઓથી થાયેછે. આએ અર્થો માંના પેહલવાને **જો**, ખીજાને **જો**, તરીખાને **જો**, અને ચોથાને **જો**, હેવું નાંમ આપેઆમાં આવેલુંછે.

૧૩૮. **જો** સ્વાર્થ—વીસે વધારે ખોલાસો કરવાની કાંઈ જરૂર નથી; કેમકે તે કોઈખી ખાખત છે કે નહી, તેજ માતરે ખ તલાવેછે; પછે તે વાક્ય કરણ રૂપમાં અથવા અકરણ રૂપમાં કે પ્રશ્નાર્થક કોઈખી હાલતમાં હોએ. જેમકે:— **જો** **જો** **જો** હું છેડી; **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** તેહને ખોલાવેઓ નથી; **જો** **જો** **જો** શું અશો મરદો ઊઠસે? ઈં

૧૩૯. **જો** આસાર્થ—જે ક્રિયાપદનાં રૂપમાંથી ખોલનાર

અથવા ખીસ છે; તથા ખહુવચનમાં Act. Voice ને સારૂ ખહુસ, અને middle ને સારૂ ખહુખહુસ છે; તેમાંની પ્રથમ પુરૂશને લગતી છેલ્લી નીશાંની ઊપરથી પેહલવી તરજુમામાં ફેરવેએક દેકાણે પ્રથમ પુરૂશ એકવચન તથા ખહુવચનને સારૂ ખમ, અથવા ખ, અને ૭ પ્રત્ય વપરાયેલાછે. જેમકે:—

* * * ખમખહુસ અથા ખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૮). એ સેવાએ વહી હું દુનીઆમાં મોરાદ પાંમેલો આગલ ચાલું * * * અને સઘલા દુખ દેનારા દેવો અને આદમીઓનાં દુખને હું ટાલું; ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૮). ઊઠું હું જે જરતોસત છેડે તે કુટુંમની આગમચ; ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૭). હમો પોહાચી એ, રાજ રહીએ અને કમુલ કરીએ; ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (વનં ૬). ગુજરેલાં માણસોનાં બદનને હમો કાંહાં લેઈ જાઈએ અએ અહુરમજદ અને તેઓને કાંહાં મેલીએ.

૧૪૧. એ સેવાએ ખહુવચનમાં કોઈ કોઈ જગાએ ખમ પ્રત્યની આગલ ફ વપરાયેલું જોએઆમાં આવેછે. જેમકે:—(ઈજાં ૭) ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૭) હમો તે કમુલ કરીએ અને ખુશીથી (તેહેને) તાએખે થાઈએ.

૧૪૨. ખીજા પુરૂશ એકવચનને સારૂ ખે રીત વપરાયેલીછે; તેહેમાંની એક રીતમાં ક્રિયાપદનો અસલ આકાર વાપરેઆમાં આ

શીથી આએ મકાંતમાં ચાલે * * અને ખુશીથી આએ મકાંતમાં આશરવાદ દીએ.

૧૪૭. અપ્રજ્ઞ શક્યાર્થ—એ શક્યતા, સંભવતા, જરૂરીયત, અને અગત્યપણું, ખતલાવેછે. એમાં શક્યતા અથવા સંભવતાનો અરથ ખતલાવ્યા સારૂ કોઈખી ક્રિયાપદનાં સામાન્યરૂપ અથવા કાલ, વચન અને પુરૂશના સેગાઓની આગલ જાણી, જાણી અને જાણી ક્રિયાપદના સેગાઓ તેહેના કાલ, વચન અને પુરૂશને લગતા અંત્યવાર્ણો સાથે મેલેઆમાં આવેછે; અને આએ ગ્રિપ ર ખતલાવેલાં તરણ ક્રિયાપદોમાંનું પેહેલું ક્રિયાપદ ખચીતાઈ અથવા ખેશકપણાના અરથને સારૂ વપરાએલુંછે; અને ખીજું તથા તરીજું સંધે અથવા શકમંદપણું ખતલાવવાનાં કારણસર આવેલુંછે; જેમકે:—જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી (વન ૫). જેઆરે તે (પાંણી) પાછું ફરી સકેતો તેહેને ફેરવવું; પણ જેઆરે નહી ફરી સકે તેઆરે તે પાણીને મથક આગલથી અટકાવું; જાણી જાણી જાણી (કાર ૦). આએ કાંમ હું તમારી મદદે કરી સકસ; જાણી * * જાણી જાણી જાણી જાણી

† જાણી એ શબ્દ ઘણોખરો પુરૂશ, કાલ, અને વચનના પ્રત્યયો તેહેને લાગેઆ વગર વપરાએછે; અને કોઈકોઈ વખત ભુતકાલને સારૂ જાણી અથવા જાણી એ ક્રિયાપદના સેગાઓ તેહેની પાસે મેલેઆમાં આવેછે, ધ્રુવિ પ્રત્ય તેહેની સાથે જોડાઈને આવેછે. અને વરતમાનને સારૂ જાણી અથવા જાણી, જાણી અથવા જાણી, જાણી અથવા જાણી અને જાણી અથવા જાણી અને જાણી એ તરણ પુરૂશને લગતાં સરવ નાંમો સેવટે જોડાઈને આવેછે, અથવા તે વાક્યના અસ્ય ક્રિયાપદની સાથે તે જોડાએછે.

૧૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ (ઈજ૦ ૧૧). એટલેજે તું દોડાવ્યાને
 સકતીવાન માં થતો ; * * અને અટકાવ્યાને સકતીવાંન માં થતો ;
 ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫
 ૫૫૫ (ઈજ૦ ૮). તેણે અહુરમજ્દની પેદાએશમાં થઈ સકીડિં તે
 સઘલું નોકસાંન કીધું ; ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫
 ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫
 ૫૫૫૫૫૫ (કાર૦). પછી જેઆરે હોરમજ્દ પાદશાહ થાએઓ તેઆ
 રે તે સઘલાં ઈરાંનનાં દેશને પાછું એક પાદશાહની હકુમતમાં લાવી
 શકેઓ ; ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ (દીન૦ ૪)
 દીનનો દસતુર કહે તે હુંએ કહેવી રીતે સીખી સકવું ; ૫૫૫૫૫.
 ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫
 ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫
 (દાદ૦). સરવેને પેદા કરનાર અહુરમજ્દ કે જે દરએક ઊપાએને
 સાડ સકતીવાંન થાએલોછે તેથી તે પોતે સકતીવાંન થાઈ તે દરજને
 રોશન ચીજોમાં પેવસ થવા નહી દેએ ; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ (પુર૦ માહ૦ ની૦).
 બએજાણે જો એક મરતબે આવેતો તેહને તેઓ આજેજ કરી સકે ;
 ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫
 ૫૫૫૫૫ (પુર૦ આત૦ ની૦). ઈઆને મહને (માહારા) પગથી સાડ કાંમ કરી સકવું થજો.
 કેટલીએક વેલા આએ વાકિયને લગતા ખીજા વાકિયોમાં ૫૫૫૫૫
 ને બદલે શકત ૫૫ વપરાએલોછે ; જેમકે :— ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ (પુર૦ આત૦ ની૦). કે મહને ખોઆખથી
 જલદી ઊડી સકવું હોજો ; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫

૧૧૧૧૧૧૧૧ (પુરં નીં). કે તેઓ ઘર મધે ગુનાહ અને ઘાત
 નહી કરી સકે; ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧- (દાદ૦). જેકાંઈ મહને સવાલ કરેલા
 છે તે સઘલાનો જવાબ હું જેટલી દાંનાઈ અને સકતી ધરાંડિંચ તે
 મુજબ આપી સકુંચ; ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ (વનં ૧૮). જે (કાંમ) તું પોતે કરી સકતો નથી તે તું
 હમોને ફરમાવેછે. જેઆરે વાકિય કર્મણિ વાચકની હાલતમાં રચા
 એલો હોએછે; તેઆરે અસલ ક્રિયાપદ આગલ આવેછે; અને
 ૧૧૧૧૧૧૧૧ ના સેગાઓ તેહની પછવાડે મેલેઆમાં આવેછે; જેમ
 કે:— ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧૧ (વીરં). તેઓ (પોતાની) પીઠે કરી એક હુંગર ખેંચ
 તા હતા; પણ ખેંચી સકાતોતો નહી; ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ (કારં). અરદેશેર નાહસી ગીઓછે * * તે તરાણ દા
 હાહની હદમાં પકડી સકાસે; (પણ) તેવારપછી પકડી સકાવાનો ન
 થી; ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ (વનં ૧). એમ ખનેડિં હાત કે તેઓનું
 (ઈઆને ખલકનાં લોકોનું તાંહાં) જવું નહી થઈ સકીડિં હાત; અ
 ને વલી એક ખંડથી ખીજા ખંડમાં ઈજદોનાં ફરોહર સેવાએ રેહ
 વાઈ સકાઈડિં નહી હાત; ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ (વનં ૫). હલાકી પેદા કી
 થી હોએતો તે સારી કુશેશથી ઢંકાઈ સકે; આઓ કર્તરિ અને

જાણી જાણી જાણી ૧૫૨ ૥૫ (વીર૦). હેવી રીતનું અંધારું કે
હાતે પકડી સકે; ૧૫૨ જી ૫૫ ૫૨ જી ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
જાણી ૫૫ ૫૫ જી ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
(પુન૦). જો તે પુરુશને આંખે વખતે આંખે જમીન ઉપર જલદી
થી પેદા કરી શકત તો ઘનામીનો આંખે રીતે જાલેમ નહી થએઓ
હોત; ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
(દાદ૦). પુરા લોકોનાં કરતાં સારા લોકોને હલાકી સાવાસતે પોહોચે
છે, ખસુસન તે કારણસર કે જેને લીધે તેઓને ખેડશતમાં (જવાનો)
મારગ થાઈ સકે; ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
(ઈજ૦ ૧૦). કારણ કે દીનનો રેવાજ ખ
સુસન દીનદારોની મારફતે થાઈ સકેછે. હરકાંઈ ચીજની જરૂરીયાત
ખતલાવ્યાને સારૂ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
અને જાણી હેવા લોગતો અસલ ક્રિયા
પદની આગલ અથવા પછવાડે મેલેઆમાં આવેછે. અને તે વીસેના
દાખલાઓ આપણને આંખે રીતે મલેછે; જેમકે:— ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
(દાદ૦). અશો મરદને આંખે દુની
આમાં સા કારણને માટે પેદા કરેલોછે અને તેને આંખે દુનીઆ
માં કેહેવી રીતે રેહેવું જોઈએ? ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
(વન૦ ૪). કારણ કે તે (કાંમ) તેણે ચાલુ કરવું જોઈવું નહી હવું;
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫
(વીર૦). ઘણી તરેહની વાત અને તકરાર આંખે

ઊપર થાઈ કે આપણે ઊપાએ સોધવો જોઈએ. 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 (વીર૦) મોહ્યો જાણ્યો આપવો પડતો હતો.
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (કાર૦)
 ઈરાંન શેહરની પાંદશાહી તુંને ઘણાં વરસ કરવી પડશે. 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 (વન૦ ૫) પકાવેલું ખાનું (મુરદાંથી) તરણ કદમની અંદરનું ઈચ
 જદાંની ઈઆદને સારૂ મુતલક રવા નથી; 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વન૦ ૮) જેઆરે લેઈજાએ તેઆરે
 પાછું નહી લાવ્યું જોઈએ; 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વન૦ ૮) ચોશીઆશે કહીજિંછે કે ચોટીખી સુ
 કી ખાવી જોઈએ; 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 (વન૦ ૫) જો કોઈ આદમીઆ ખાલવાનાં લાકડાં લાવ્યા
 સારૂ જાએ તો તેહેની જગાની હદ નથી; કેમકે જાંહાં હોએ તાંથી
 તે કાપવાને ચોગીઅછે; 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 (વન૦ ૧) (જાદુઈનાં કાંમને) હલકુ કહેલુંછે; કારણ
 કે તે કાએદાસર ઘસ્ટું નથી. 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 (વન૦ ૫) ધરમ ગુરૂઓ તેહે
 નાં રવાંનનો એક તરતીઆજિંશ ગુનાહ રદ કરેતો વાજખીછે.
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વીર૦) જે તેહેનેક
 રવું તથા શરમાવ્યું જોઈવું હતું તે તેણે નહી કીધું તથા નહી (કરવા)
 શરમાવીજિં. 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 (દાદ૦) અશુશન તે ખીજા વધારે

સંપૂર્ણ વીચારવાલા દાંનેશમંદ અશો મરદો ઊપર (તમોએ) લખ વું જોઈવું હતું.

૧૪૮. આએ ઊપર જણાવેલી સહાયકારક ક્રિયાપદના સેગાઓની મદદ સાથની શક્યાર્થની રીત પછવાડેથી દાખેલ થાએલી માલું મ પડેછે; કેમકે એ સેવાએ શક્યાર્થની મતલબ જણાવ્યા સારૂ ખીજી રીત ક્રિયાપદના સેગાઓમાં પેહલ્લા પુરૂષ સેવાએ ખીજા અને તરીજા પુરૂષના અંત્યવર્ણોમાં નીચે જણાવેલા મુજબનો ફેરવોએક ફેર શર થવાથી વપરાએલી આપણને મલેછે.

૧૪૯. શક્યાર્થની આએ રીતના અંદર ખીજા પુરૂષનાં એક વચનને સારૂ ۱۰۰۰ યોફશ, ۱۰۰ અથવા ۱۰૦ યોશ, ۱۰૦ યોફ, ۱۰૦ એશ, ۱۰૦ ઈશ, ۱૦ શ, અને ۱૦ યા, હેવા અંત્યવર્ણો આવે છે; તેમાં ۱۰۰૦ અથવા ۱۰૦૦ યોફશ-એ અંત્યવર્ણ અવસતા મધે આવેલા પેહલ્લા Potential (શક્યાર્થ) ના ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ Active Voice (પરસમર્થપદ) માં વપરાએલા ۱۰۰૧ ઓફશ-પ્રત્ય ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે; એ આકારમાં આગલ વપરાએલી ૦ ઈ-વધારા તરીકે દાખેલ થાએલી ધારવામાં આવેછે; અને ۱۰૦ યોફ, ۱۰۰૦ યોફશ, માંથી ۱૦ શ-નીકલી જાઈને બનેલો આકારછે. ۱૦૦ એશ, તથા ۱૦૦ ઈશ-એ પ્રત્યયો ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ અવસતામાં એજ અર્થના Middle Voice (આતમનેપદ) નાં અંત્યવર્ણ ۱۰۰૦૦ અફશ-તથા ۱۰૦૦ ઈશ-ને ખરોખર મલતા આવેછે; અને ۱૦ શ-એ તેહનો શંસેષ થાએલો આકારછે. ۱૦ યા-એ આકાર અવસ્તામાં વપરાએલા ખીજા શક્યાર્થના પરસમર્થપદમાં ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ વપરાએલા ۱۰૦૦ યાક-પ્રત્ય

ને મલતોછે. આએ છેલ્લા પ્રત્યને બદલે કેટલેએક ઠેકાંણે ૫ વ-
વપરાએલો મલેછે, તેને ૫૫ યા-નો સંકેત્યાએલો આકાર આપણે ગ
ણવો નોંધએ.

૧૫૦. બીજા પુરુષનાં અનેકવચનને સારૂ ૧૨૫ ચેત-પ્રત્ય વપરા
એલો મલેછે, અને તે ચેત તથા એત એ બેહુ ઊચ્ચારથી બોલાએ
છે. આએ અંત્યવર્ણની ઉત્પન્નતી અવસ્થાના પેહલ્લા અને બીજા
શક્યાર્થની અંદર બીજા પુરુષ અનેકવચનને સારૂ Act. Voice માં
વપરાએલા અંત્યવર્ણો ૫૫૫૫૫ અસ્ત-અથવા ૫૫૫૫૫ ચત-ઊપ
રથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે.

૧૫૧. તરીજા પુરુષ એકવચનને સારૂ બે રીત વપરાએલી નો
એઆમાં આવેછે; તેમાં એક અંત્યવર્ણમાં ૧૨૫ ઈત, અથવા એત,
અને ૩૫ ઈદ-પ્રત્યયો આવેછે. આએ છેલ્લો આકાર કાંઈ જુદો ન
થી; પણ તે ૧૨૫ ઈત-ઊપરથીજ બનેલોછે, એમાં ૫, એ ૫ ના
આકારમાં અને ૫ એ ૩ ના ઊચ્ચાર તથા એમલામાં બદલાઈ
ગીઓછે. ૧૨૫ ઈત, પ્રત્ય અવસ્થાના એજ અર્થમાં તરીજા
પુરુષ એકવચનને સારૂ Middle Voice માં વપરાએલા અંત્યવર્ણો
૫૨૫ ઈત, ને મલતોછે. બીજી રીતમાં વર્તમાનકાળના તરીજા
પુરુષ એકવચનનો સેગો વપરાએછે, અને તેહની આગલ ૫,
૫, ૫ અને ૫૫ શક્યાર્થની નીશાંની બતલાવવા સારૂ ચેલે
આમાં આવેછે. આએ ઉપસર્ગોમાંનો પેહલ્લો અને તરીજો આકાર
શક્યાર્થને સારૂ અવસ્થામાં વપરાએલી ૫૫૫ ય-ના ઊચ્ચાર તથા
આકારને મળતોછે, અને બીજો આકાર તેઓ ઊપરથી શંકેપ
થાઈને બનેલોછે.

આએ જગોએ ॥૫૭ બોલ અવસતામાં આવેલા ॥૫૭૭ બોલના
તરજુમાં દાખલ વપરાએલોછે. ઘણી વેલા આસાર્થ બીજાપુરૂષ એક
વચનના સેગાઓનો આકાર સક્રયાર્થના એજ પુરૂશને લગતા સેગા
ઓને મલતો આવેછે; જેમકે:— ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭
॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ (વનં ૧૯) અએ જરતોશત, તું પદ સવાસે ખુદ
દાદને; ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭
અએ જરતોશત, તું પદ હું જે અહુરમજદ છેડાં તે માહરાં
ફરોહરને.

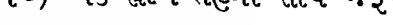
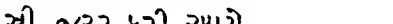

બીજો પુરૂષ અનેકવચન.

॥૫ ॥૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫
॥૫૫૫૫ ॥૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ (વનં ૧૯)
મનની મારફતે સાડ વીચારવું, સખુનની મારફતે સાડ બોલવું, અને
કરાણીની મારફતે સાડ કરવું, એ તરણુ ઓમદા વસતુને લાએક ત
મો પોતે માં થતા; ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫
॥૫ ॥૫૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫ ॥૫૫૫૫
॥૫૫૫૫ (વનં ૧૯) મનની મારફતે ખુરં વીચારવું, વચનની મા
રફતે ખુરં બોલવું, અને કરાણીની મારફતે ખુરં કરવું, એ તરણુઘણી
ખરાબ વસતુને લાએક તમો પોતે થાએ; કેટલીએક વેલા ૭ નીકલી
બાઈને ફકત ૭ ય, મલેછે; અને કોઈ વેલાતો લખનારની ચુકથી
૭ ય, બી નીકલી બાઈને આસાર્થ એકવચનનાં સેગાના જેવોજ
આકાર મલેછે. જેમકે:— ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫ ॥૫૫૫૫૫૫૫૫
॥૫૫૫૫ ॥૫ ॥૫૫૫૫૫૫૫૫ (ઈજં ૮ હૂં) તમો પુનવંતને
સકતીવાંનપણું અને પાપીને અસકતપણું આપએ; ॥૫૫ ॥૫ ॥૫

આપણે જોઈએ * * * (ઈજા ૬૫. ૬૦)
તમારીથી સારા ખદલાની હું ઊમેદ રાખુંચ તે તમે મહને આપજો.
આએ ઊપલા વાકચઓમાં વપરાએલા ૧૭૧૧૫૦, ૧૭૧૧૫૦ અને ૧૭૧૧૫૦
ખોલો અસલ અવસતામાં આવેલા ૧૭૧૧૫૦ અને ૧૭૧૧૫૦
ના તરજુમાં દાખલ વાપરેઆમાં આવેલાછે.

તરીજો પુરુષ એકવચન.

આપણે જોઈએ (વન ૫)
તે તરંણ રાત પછી (પોતાનાં) સઘલાં શરીરને જરૂર ધોએ;
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(વન ૬) અએ જરતોશત! તે જરૂર જલદીથી નજદીક જાએ
અને મુરદાંને પાંણીમાંથી ખાહર લાવે; ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(વન ૧૪) તેણે લલા સવાખને ખાતર
તથા રવાંનનો ગુનાહ કમ થવા સારું, સતર, પશુ તથા અનુમીને અ
શો મરદોને સવાધીન કરવાં ઘટારતછે. ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(દીન ૬) જો તે કીરતી
વાંન થવા માંગેતો, તેણે ખોરશેદની ખુશ અવાજે યાદ કરવી જોઈએ.
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(દીન ૬) કોઈ ચાહે કે તે જે આરાધના કરે તે ખોદાની હજુરમાં
તુરત પોંહ્યે, તો તે (આરાધના કરતી વખતે) પાદીઆવ કરે અને
પોતાનાં ખદન તથા કપડાંને સફાઈ સાધનાં રાખે; ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ (ઈજા ૮૬.)

કોઈ શખસ હમારી આગલ જોઈ નહી સકે; પણ સરવેથી આગલ હો જોઈએ. (આશં દહમં) કે જલદીથી આવે મકાંન તરફ પોંહી સકે અ શાઈ. (૬૬) (વનં ૪૫૦) એક સ્ત્રીને તેહની સાથે જરૂર પરાણાવે. એટ લેજે તેહને એક સ્ત્રી જરૂર કરી આવે.

તરીજો પુરૂષ અનેકવચન.

[illegible]

૧૫૪. આએ ઊપલા દાખલાઓ સેવાએ શક્યાર્થને સારું
 “દાદસ્તાંન” “દીનકરદ” અને વંદીદાદના પેહલવી તરજુમાં મધે તરી
 જાપુરૂષ એકવચનના પ્રત્યયોની આગલ ૫૭ ય, અથવા ૫૮ ઇ, વપરાએ
 લો આપણને મલેછે, કે જે અવસતાના ૫૭ ય, તથા ૫૮ ઇ, ને મલતોછે;
 જે વીસેના દાખલાઓ આએ રીતેછે:— ૫૭ ૧૯૭૯ ૧૭ ૫૭ ૧૭૯
 ૧૧૭૫૫ ૬૧ ૫૭ ૧૭૭ ૧૭૭ ૧૭ ૧૭ ૭૬૫ ૫૭૭ ૬ ૧૭૭૬
 ૫૭ ૧૭૭ ૧૭૭૭૭૭ ૧૭૭ ૫૭ ૬ ૧૭૭૭ ૫૭ ૧૭૭
 ૧૭૭૭ ૫૭૭૭ (દાદ૦) જેમ દીનમાં ફરમાવેલુંછે તેમ તે નસુ
 શવાલાં (ઈઆને જીવ નીકલી જવાથી ખરાબ અવસ્થામાં આવેલાં)
 કાલખુદને પાણક ઊપર તેહની જગોએ રોશનીમાં મેલે, અને
 તેહને પાંણી તથા જાણક પાંણમાં અને (ખોદાની) ઈઆદ કર
 વાવાલાં આદમીઓની નજદીક નહી લેઈ જાવા સારું કાએદા પર
 માંણે જરૂર ખંદોખસતીમાં રાખે (ઈઆને તેહને જાલવણીથી જરૂર
 ર રાખે); ૬ ૭૬ ૭૭ ૫૭ ૬ ૭૬ ૭૭ ૫૭ ૫૭ ૫૭
 ૧૭૭૭ ૫૭ ૫૭૭ (દીન૦ ૬) તેઆરે આએ રીત ખેહતરછે કે
 તેહેવા નોકસાંનકારક ગુનાહોને આએ દુનીઆંથી જરૂર ખાહર લેઈ
 જાએ; (ઈઆને દુનીઆંમાંથી તેહને દુર કરવા ઘસારતછે.) ૫૭
 ૫૭૭ ૬ ૫૭ ૫૭૭૭ ૧૭૭ ૬ ૫૭ ૫૭૭૭ ૫૭૭૭
 ૫૭૭૭ ૧૭૭૭ ૫૭૭૭ ૫૭૭૭ ૫૭૭૭ ૫૭૭ ૫૭ ૧૭૭૭ ૬૬
 ૧૭૭૭ (દીન૦ ૬) માંણસ જાતે આએ ચીજ ઘણી ઓતમ સ
 હમજવી જોએછે કે, જે કોઈ ઓતમ ગણેઆંન મેલવસે તે સારી વ
 સતુને પીછાંણી સકસે અને તેહને જાહર કરવાને સકતીવાંન થસે;
 ૫૭૭ ૬ ૧૭૭ ૫૭૭૭૭ ૫૭ ૬ (વંન૦ ૯) વચર

અટકાવે તે આતશ આગલ નહીં જાએ. એજ પરગરદમાં ખીજે ઠેકાણે રસ્થેદ, ને બદલે જામતુન્થેદ, નો સેગો અ વસ્તાના જસોદ્દ, ખોલનાં તરજુમાં દાખલ આવેલોછે.

સંશયાર્થ.

૧૫૫. સંશય અથવા સંકેતાર્થ, શક, ઈઆ સંધે ભરેલી હાલત ખતલાવેછે, અને તે શક અથવા સંધે ખરેખરો નહીં; પણ અટકલેલો તથા તરક ખાંધેલો અને આસા તથા ઊમેદ ધરાવનારો હોયછે. આ એ અર્થની સહમજ ખતલાવ્યા સારૂં આએ ભાષામાં ધાતુ અને પુરૂશ સર્વનાંમના પ્રત્યયોની વચ્ચે, ઈઆ તે પ્રત્યયોને છેડે આ, મેલેઆ માં આવેછે, અને તે અવસતામાં મજકુર અર્થની સહમજને વાસતે વપરાતા આ, ઊપરથી લીધેલો હોએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. પુરૂશ સર્વનાંમોની આગલ સંશયાર્થની આ, ફકત વર્તમાનકાલ ના સેગાઓમાં ખીજા અને તરીજા પુરૂશનાં એકવચનમાં તથા અ નેકવચનમાં કાએદાસર મલેછે. એ સેવાએ પેહલ્લા પુરૂશનાં એકવચનમાં તથા ખીજા પુરૂશનાં અનેકવચનમાં તે મલતી નથી; પેહલ્લા પુરૂશનાં અનેકવચનમાં તે કોઈ કોઈ ઠેકાણે પુરૂશ સર્વનાંમની પછી વપરાયેલી મલેછે. આએ અર્થના લુતકાલને સારૂં, લુતકાલના કોઈ ખી સેગાની પછી એમના, અથવા એમનાદ, ખો લો મેલેઆમાં આવેલાછે. આએ સખદો એજ અરથને સારૂં કોઈ કોઈ વેલા વર્તમાનના સેગાઓની પાસેખી વાપરેઆમાં આવેલાછે. એ વીસેના દાખલાઓ આપણને આએ રીતે મલેછે:—

પેહલ્લો પુરૂષ અનેકવચનના દાખલા.

માજા દેડા જી મેલ્ જુ દીમાજા માજા જી

દેશમાં બેઠેમનને (ઈઆને ભલા વીચારની સકતીને) સાચો સાથી
 કરશે, ઈઆને (તાહારાં દેશમાં) તેહને ઊતારશે, તે તેથી સારી
 ચાલને સાડ કીઓ મારગછે અને નરસ ચાલને સાડ કીહો મારમછે,
 તે બેહુ મારગને તું સહમજશે. ॥૯॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૧૧૬ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (કાર૦) જો તું માહારા જાન
 અને બદનને ઈબ નહી પોંહાંચાડવાની કબુલત. આયેતો હું
 (તુહુને) સાચું કેહું. ૬ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (વન૦ ૧૮ ૫૨૦) જાંહાંવેર તું હવે તાંહાં
 વેર તું ખુશી ભરેલી હંદગીથી હવજે. ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ (વન૦ ૨) એટલેજે તું ચાલતી થા ! ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (મા૦ ગો૦) તું રાહજન જોલમગાર
 દરવંદ હવતાંહવત ફકીર તરીકે થજે ; ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (કાર૦) હું શાહપુર છેડીં તે તું કેમ જાંણે ;
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (મા૦ ગો૦)
 કોઈખી સવાલ તું તેહને કરસેતો તે તુહુને જવાબ વાલસે.
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (વન૦ ૧૮) ભલી મ
 જદીઅસની દીનનો તું ધીકાર કર, કે જેમ તે વદગન પાદશાહે (ખુ
 ખી) મેલવી તેમ તું ખુખી મેલવે. † ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (વન૦ ૧૮) ઊગતાં જાહુધે
 ની નજદીક તું જા ઓ સપેદમાંન જરતોશત !

† આએ વચન અંધરમેનીહિનાછે અને તે પેગમખર અશો જરતોશત
 ને ફરેખ દેવાની ધારણાથી તેણે કહેઆ હતા.

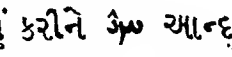
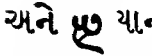
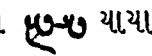
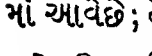
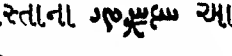
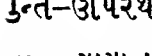
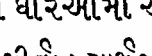
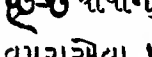
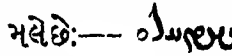
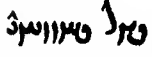
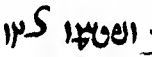
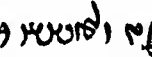
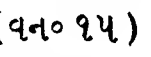
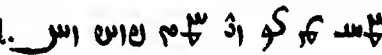
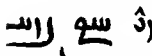
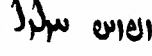
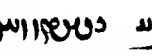

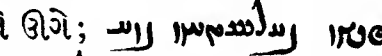
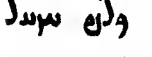
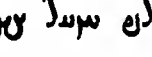
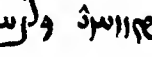
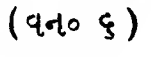
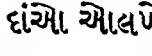

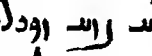

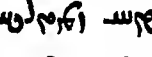
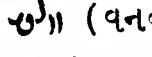
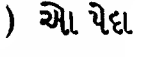
આએ ઊપલા ફેકરાઓમાં આવેલા તથા
ખોલો અવસતાના તથા એ ખે ખોલોના તરજી
મા દાખલ વપરાયેલાછે, અને જેમ તેમાંથી બીજાપુરૂષ એકવચ
નનાં જમીરને લગતો હ, નીકલી ગયેઓછે, તેમજ તેહના ત
રજીમા મધેથીબી બીજાપુરૂષનાં જમીરને લગતો હ, અથવા
ઈ, નીકલી ગયેલી આપણા જોએઆમાં આવેછે.

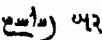
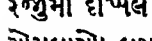
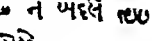
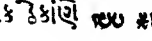
તરીજપુરુષના દાખલા.

[illegible]

𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥 (વનં ૭) નો પેહલવી વખત દેવ
 પરસ્ત (ઈઆને વાજેખુલ કતલ) નાં દરદને કાપે અને તેથી તે મ
 રે, નો ગ્રીજ વખત દેવપરસ્તનાં દરદને કાપે અને તેથી તે મરે;
 નો તરોજ વખત દેવપરસ્તનાં દરદને કાપે અને તેથી તે મરે, તો
 તે (હકીમ) હમેશ શુધી નાલાએકછે; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥 𐭥
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વનં ૫) તે જે ઓરત (છે) તે ખોરાકમાંનો કી
 હો ખોરાક પેહલવાં ખાએ?; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥 𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥 (ઈજં ૬૧) નેકી તે પુરશને
 હોનો કે જે હમેશે તુંડુને ઘણો આરાધે; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥 𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥 𐭥
 (દીનં ૬) લલા લોકોની લલાઈ ઊપર (ઈઆને સવાખનાં કાંમ
 ઊપર) શોક કરતો રેહ, કે જેથી તેહનું દેલ સમરે; 𐭥𐭥 𐭥 𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 (વનં ૧૫) નો કણુ છુપી રીતે એખતી
 આર કરેલું ખચું જણમેતો મજદીઅસનાંનોમાંથી તેહનું વાલીપણું
 કોણ કરે?; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 (ઈજં ૮) નો તે પુર
 તી ઊમરના અને પદવાને સકતીવાંન મજદીઅસનાંનોમાંથી જે કો
 ઈ આએ કલાંમે પદવાને નહી પસંદ કરે; 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 (દીનં ૬) જે પુરષ હમેશગીને લગતી વસતુની ખોલ, અને
 પીછાંણ કરસેતો તે, મરતખો, વખાંણ, કઠિઅત અને દોલતને ખે

થી આપણને મલેછે. જેમકે:— (વનં ૧૫) મજદીઅસનાંનો મધેથી તેહેનું વાલીપ છું કોણ કરે. *

૧૬૧. તરીબા પુરૂશ અનેકવચનને સાઝું ઘાણું કરીને આન્દ અને યાન અથવા યાયાન, પ્રત્યયો વપરાએલા જોએઆ માં આવેછે; તેહમાં આન્દ, એ આકાર અવસ્તાના આ ક્રતે-ઊપરથી બનેલો ધારેઆમાં આવેછે; અને યાન્-અથવા યાયાન્-એ આશીર્વાદ અર્થમાં તરીબા પુરૂશ અનેકવચનને સાઝું વપરાએલા યાન્, પ્રત્ય ઊપરથી બનેલોછે. એ વીસેના ઘાખલા આ નીચે લખી જણાવેઆ પરમાંણે આપણને મલેછે:—   (વનં ૧૫) આ પેદાના કરનાર! કેઆરે તે કુતરાંઓ પોતાની મેલે છનદગી ભો ગવનાર અને ખોરાક ખાનાર થાએ.   (વનં ૫) તાંહુંવેર કે પખ્શીઓ ઊડે ઈઆને ફરહર કરે, અને જાણક યાંનો નીકલે ઈઆને ઊગે;   (વનં ૬) હેવી રીતે કે તેહેને અગત કરીને કાલબુદને ખાનારાં સગ અને પરં દાંઓ આલખે;   (વનં ૬) આ પેદા ના કરનાર! જો તેઓ (તે જમીનને) હાડકાં, ખાલ, મુરદાર ગોશત,

* એજ પરગરદમાં એઆર કેકાંણે અવસ્તાના બરાદ-બોલના ત રજુમા ઘાખલ ને બદલે અને એક કેકાંણે હેવા એમલાઓ લખાએલા મલેછે.

ચરકીન અને વેહતાં લોહીથી નહી તપાસી જોએ; ૧૬ ૦ ૧૫૭૭
 ૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૧ ૭૫૬ ૭૫૭ ૫૭૭-૫૭૭ ૧૧ ૧૫૫૫ ૫૭૭૭
 ૧૫૭૭ ૧૫૫૫ ૧૧ ૭૫૭૫૬૬ (વન ૭) એ પેલાના કર
 નાર! તે મજદીઅસનાંનો જેઆરે પોતાને સાડું વર્ધદને પસંદ કરે,
 તેઆરે મજદીઅસનાંન અને દેવસનાંનો મધેથી પેહલવાં કોણુ ઊ
 પર તેઓ અજમાવે; આએ ઊપલા બે ફેકરાઓમાં ૫ અન્દ
 નો એમલો ૭૫ ના આકારથી લખેઆમાં આવેલોછે, પણ હીઆં
 ૫, એ ૫ આ, નો આકારછે; ૫ ૧૫૭૭ ૧૫ ૧૫૫૬ ૧૫
 ૫૭૭૭ ૧૫૫૬ ૧૫૭૭ ૧૫ ૧૫૭૭ ૧૫૭ ૫ ૭૫૭૭૭ (વન ૮)
 જો તેઓ તે ગુજરેલાંના શરીરને જલદી લેઈ જવું ઘટવું જાણે. એ
 રહેતે તેઓ તેહને લેઈ જાએ તેહમાં તેઓનું લવું થઈ સકવું હોએ;
 ૫૭૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫ ૧૫૭૭૬ ૧૫૭૭ ૧૫
 (વન ૫) જો તે મજદીઅસનાંનો તે કાલખુદને ખોરશેદને દેખવું
 નહી કરે; ૧૫૭૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭
 ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭
 ૧૫૭૭૭ ૧૫૭૭૭ ૧૫૭૭૭ (દીન ૬) આદમીઓના
 ઘણા ચહુડતા બુલો આએ એક વસ્તુથી પીછાંણી સકાએ, કે જેઆરે
 તેઓ એલમનો વધારો કરે, તેઆરે સારી ચીજથી (ઈઆને સારાં
 કાંઓ કરીને) તેઓ પોતાને જાણીતા કરે તથા પરખીઆત થાએ.

૧૬૨. “દાદસ્તાંને દીની” માં એ ઊપરાંત તરીખપુરુશ અનેકવચ
 નમાં ૫૭૭૭ ની પાસે ૧૫૭૭ યાફદ, નો પ્રત્યવાપરેઆમાં આવેલોછે.
 જેમકે:- ૧૫૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫ ૧૫૭૭ ૫૭૭૭ ૧૫૭૭ ૧૫૭૭
 ૧૫૭૭૭ જે કાંમ તેહના ગુજરવા પછી તેઓ કરે, તે એલીને લખતા

વાક્યમાં તેહની આગલ અનેકવચનનું જમીર જરૂર કરીને લખેઆ
માં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (વનં ૬) એ પેદના કરનાર!
જો તે મજદીઅસનાંનો ફલવંત જમીનને પાંણી સીપવા, ખેડવા અને
ખી વાવવા ચાહે.

૧૬૫. આએ ઊપર જણાવેલી વીગત સેવાએ ઘણી વેલા સંશયા
ર્થની નીશાંની નીકલી જવાથી તેહને લગતા સેગાઓ સાદા વરતમાંન
ના આકારમાં લખેલા આવેછે. ભુતકાલ અથવા ભુતકરીદંતના સેગા
ઓની પછી સંશયાર્થને સાડું 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 ઓમનાદ—અને
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 તથા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 એવા શબ્દો વાપરેઆ
માં આવેછે. તેમાં પેહલ્લા તરણ શબ્દોમાં સંશયાર્થની નીશાંન તરીકે
𐭠 આ, વપરાએલાછે, અને છેલ્લા તરણમાં તે વીસેની કોઈ નીશાં
ની નથી; પણ તેઓ સંશયાર્થને સાડું વપરાએલાછે હેવું તેહને લગ
તા વાક્યની રચના ઊપરથી જણાએછે. અને તે વીસેના દાખલાઓ
નીચે લખી જણાવેઆ પરમાંજ આપણને મલેછે. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 (બુનં) જો કબુ કહીઊ હોતે, તો દેવો ભેદ
ને જાણી સકતે, અને નોકસાંન કરી સકતે. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વનં ૫)
જેહરે પરંદાંઓ ઊડેઆં હોએ, જહાડ પાંન ઊગેઆં હોએ, અ
ને પવને જમીનને સુકવી હોએ; 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (વનં ૭) જેમકે તેહનેા જીવ
 તેજ વખતે ગીઓ હોએ તેમ; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (કારં) તમારા જેવા ખુજોરગ
 ઘરસથ (હમારીથી) મરંણ પાંમે તે હોએને ઘટતું નથી; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વીરં) મહને તુંએ ખુખી અને નેકી કાંએ નહી સીકવી, કે હુંએ
 ખુખી અને નેકી કરી હોતેતો, આએ હલાકી ભોગવાને લાએક નહી
 થતે; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૮) જેમકે
 તનોમદ દુનીઆમાં દશ હજાર ખલતા આતશને તેણે દાદગાહમાં પેં
 હાંચાડેઆ હોએ; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 નો કષુ ઘણો મુશ્વેસ થએઓ હોતેતો હુંએ મુશ્વેસીથી ઘણી ઈન્ન
 જોઈ અને ભોગવી હોત; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૫) તેહને સાડ જે
 કાંઈ પેદા કરીઊં હોએચ તે તેહને ઊદીઓગથી મલેચ; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૭) નો ઊનનો તકીઓ અને ખીછાનું સઘલું તેસાથે લાગેલું
 હોએતો તે એકમલતું છે; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૮) તે ખેહુ હરકોઈ હોએતો ચાલે, એક મરદ અને એક ઓ
 તર હોએતો ચાલે, અને વહી ખંધે ચોરત હોએ તે (ખી) ચાલે. ૧૧૧૧

કે જે ગોશ વીસે મને અહુરમઝદે કહીશિંછે તેને લગતું કાંમ હું કે
મ કરું; 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀
𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀
𐬀𐬀𐬀𐬀-૫ (કાર૦) ચાલો આએ સારું (શેકારી) જંગલછે, અને
અતરે ગોરખી ઘણાંછે, તાંહાં હું અને તું સરસાર્થ અને નરસાર્થની
ફરીને અજમાએશ કરીએ, અને (આપણી) ચાલાકી ખતલાવીએ;
𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀
(વન૦ ૩) (નસાની વસતુને) એખલો એક કદમે ઊઠાવે અને એ
ખલો એક કદમે મેલેતો મરગરજાંન (થાએ); 𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀
𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 (દીન૦ ૬) જે કોઈ
આએ એઆર વસતુને સારૂ સવાખ કરેતો તે સવાખ તેહને નહી લાગે.

આએ ઊપલા ખે વાક્યઓમાં 𐬀𐬀 નો એમલો આવેલોછે, તે
૫ ઈ- ૫૬ અને 𐬀 આ, એ તરંણ અક્ષરો જોડાઈને ખનેલોછે.
એ એમલો કોઈ વેલા 𐬀𐬀 ના આકારમાંખી લખાએલો મલેછે.

૧૬૭. ઊપર લખી જણાવેલી રીત સેવાએ 𐬀𐬀𐬀𐬀 ક્રિયાપદ
ના તરીજા પુરૂષ એકવચનમાં 𐬀 આ, નો આકાર ૩ ૬, ની સાથે
લખાડવાને છેકાણે તે ક્રિયાપદને લગત્ત ધાતુના વચલા અક્ષર સાથે કે
ઈ કોઈ વેલા જોડીને લખેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀
𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀
(મા૦ એ૦) જે કોઈ આએ દુનીઆમાં સવાખ નહી કરે તો તેહને
તાંહાં (આવતી જેહનમાં) મદદ નહી મલે.

આશીરવાદાર્થ.

૧૬૮. હોએ ઊપર લખી જણાવેલા એઆર અર્થો સેવાએ આ

માં આવેછે ; જેને મલતા શરસીમાં બંધ અને ક્રીડ લેવાતો ઊખલા અરથને સાડ વપરાયેલાછે.

૫૬ દર્માંન-કાલ.

૧૭૦. પેહલવી ભાષામાં વર્તમાન અને ભૂત એવા બે મુખેઅ કાલછે. જેમ અરબીમાં *عراق* મોજરે, ના સેઆઓ વર્તમાન અને ભવીષ્ય, એ બેહુ કાલને સાડું વપરાયેછે, તેમ પેહલવીમાં વર્તમાનને લગતા સેગાઓ ભવીષ્યને માટે એકસરખી રીતે વપરાયેલાછે; અ ને તેઓના વર્ગને લગતા ખીજા કાલોનાં રૂપો તેઓની પાસે *જાહન* પુદન, *જાહન* જાહનતન- *જાહન* ઈસ્તાદન, *જાહન* જાહવીમુ નતન, અને *જાહન* હોમન-ઈ૦ સહાયકારક ક્રિયાપદોના સેગાઓ આ વેઆથી, અથવા ઊપસર્ગો આગલ મેલેઆથી બનેલાંછે.

વર્તમાન.

૧૭૧. વર્તમાનકાલના પરકાર તરંગછે; એક વર્તમાન, ખીજો અપૂર્ણ વર્તમાન અને તરીજો રીતી વર્તમાન છે; તેમાં ધાતુ અ થવા આસાર્થના ખીજા પુરૂષ એકવચનના સેગાને છેડે નીચે જણા વેલા પુરૂષ સર્વનાંમોને લગતા પ્રત્યયો લગાડવાથી વર્તમાનકાલ બ નેછે; જેમકે *જાહન* વીનાર-અને *જાહન* વાહન- એ ધાતુઓને નીચે જણાવેલા અંત્યવાર્ણો લગાડો ;—

પુરૂષ એકવચન.

૧ ૬ મ્

૨ ૭ ઈ

૩ ૯ એદ

પુરૂષ અનેકવચન.

૧ ૬ ઇમ્

૨ ૯ ઇત્

૩ ૭ ઇન્દ

૪ ૭ ન્દ

અવસ્તા ઉપરથી બનેલાં ક્રિયાપદમાં આએ બે રીત મળેછે ; પહેલુ સેમે ટીકમાં ફક્ત ૩ મળેછે.

૧૭૨. આએ ઊપલા પ્રત્યયો અવસતામાં વર્તમાનકાલને સારૂ વપસઓલા અંત્યવર્ણોને મલતા આવેછે; પણ તેહમાં તજાવત માંતરે ઓટલોજછે કે તરંગે પુરૂષ સર્વનાંમોનાં એકવચનને છેડે અવસતા મ ધે પરસ્મૈપદમાં ૭ ઈ, અને આત્મનેપદમાં ૫ એ, આવેછે, તે પેહલવીમાંથી નીકલી ગઓલીછે. જે વીસેનો વીચાર નીચે જણાવેલા ક્રોધ ઊપરથી વાંચનારને જણાસે. જેમકે:—

અવસ્તા એકવચન		તેહનું પેહલવી.
પરસ્મૈપદમાં.	આત્મનેપદમાં.	
પુરૂષ ૧ ૭૬ મી,	૫ એ,	૬ મ્
૨ ૭૭ હી,	૫૭ હે,	૭ ઈ
૩ ૭૯ તી,	૫૯ તે,	૯ એદ
અનેકવચનમાં.		અનેકવચનમાં.
૧ ૭૭૫૬ મહી,	૬ ઈમ્
૨ ૭૭૯ ત,	૯ ઈત્
૭૭ થ,	
૩ ૭૭૫૫ અન્તી,	૫૭૫૫ એન્તે,	† ૭૭ ઈન્દ
		૭ ન્દ

૧૭૩. આએ ઊપલા પ્રત્યયોમાં ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ જે ૭ હ ને બદલે પેહલવીમાં ૭ ઈ, થાઈછે, તેહનો સખખ પેહલવી અક્ષરોમાં ૭ હ અને ૭ ઈ, નો એકસરખો આકાર હાવાને લીધે બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. તરીજા પુરૂષ એકવચનના પ્રત્યમાં ૯ ત, ની આગલ ૭ ઈ, આવેલીછે તે અવસતાના કાએદા પરમાં છે ૯ ત, ની આગલની પુશતીની ૭ ઈ, ને લગતીછે. આએ ૭ ઈ,

† ૭૭ ઈન્દ-એ આકાર ઘણું કરીને અવસતાનાં ચોથા વર્ગનાં ધાતુ ઉપરથી બનેલાં ક્રિયાપદના સેગાઓમાં મળેછે.

જાણજી હું જુઝ જાણજી જાણજી (વનં ૫) ઓ દાદાર ! જોયા
 રે ગરમીની ફસલ જાએય અને થંડીની મોસમ આવેછે, આએ પા
 છલા વખતના એમલાઓ ઊપરથી શરસીમાં કંડ, બ્ર, ક્યુ ઈં
 સેગાઓ તરીજા પુરૂશનાં એકવચનને સારૂં વપરાએલાછે.

પેહલો પુરુષ અનેકવચન.

[illegible]

ખીન્તો પુરુષ અનેકવચન.

[illegible]

તરીજો હુરૂષ અનેકવચન.

ક્રમ અભિજ્ઞ ક્રમ ક્રમ * * * અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ ॥૭
 ૧૭ અભિજ્ઞ ક્રમ ૫ (વનં ૫) પાંણીઓ પોતીક (નાંમના)
 દરીઆમાંથી ફરાંકનત (નાંમના) દરીઆમાં સશર્ધથી વેહ્લે;
 અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ ક્રમ * * * અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ
 અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ ક્રમ ૫ (વીરં) આદમીઓ ગુજરેલાં
 ઓની પછવાડે * * * અંણુધતી રીતે જે આંસુ નાંખેછે, તેથી આ
 એ નદીમાં વધારો થાએછે. અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ
 ૧૭ અભિજ્ઞ ॥૭ † ગાણા (ઈં ૨૩ હા.) ખાંનાંમાં લે
 કો જે અંણુદીક લેજત જેએય તે તેહના વસીલાથીછે; અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ
 ૧૭ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ (ઈં ૧૬ હા.)
 જે પવીતર ૩૩ સરદાર તરીકે હાવનીમની આસપાસ ઘણા નજ
 દીકથીછે.

અપૂર્ણ વર્તમાન.

૧૭૫. વર્તમાનકાલની ચાલુ અને ચોકસ હાલત સહમજાવવા સારું
 પેહલવી ભાષાનાં પુસ્તકોમાં વર્તમાનના સેગાઓની આગલ અ
 થવા અભિજ્ઞ હુમૈ, એવા જે ઊપસર્ગોમાંનો કોઈખી ઊપસર્ગ મેલેઆ
 માં આવેલોછે. અભિજ્ઞ હુમૈ, એ ખોલનો અર્થ ‘હુમેશે’ નો થાએછે,
 તેજ મતલબને ઘેઆંનમાં રાખીને ચોકસ વર્તમાનના અર્થની સહ
 મજ ખતલાવવા સારું. એ ઊપસર્ગને વર્તમાનના સેગાઓની આગલ
 વાપરેઆમાં આવેલોછે. શરસી ભાષામાં ચોકસ વર્તમાનની સહમજ

† સેમીટીક ક્રિયાપદના સેગાઓમાં હમેશ તેહનાં ધાતુમાં આવેલા, ને
 લીધે અનેકવચનને લગતો, ન, સમાસ હાલતમાં રહેછે.

[illegible]

૧૭૬. આએ ઊપલી રીત સેવાએ દીનકરદ—દાદસ્તાન, અને
 પુનઃદેશને, દેતાખમાં અપૂર્ણ વર્તમાનની સહમજ ખતલાવ્યા સાદું ત
 રીજા પુરૂષ એકવચનના વર્તમાનના સેગાની પાસે ૧૭૧૧૭, ૧૭૧૭૭
 અને ૧૭૧૧૧૭ ના સેગાઓ વપરાએલા મલેછે. નેમકે:—
 ૧૭૧૧૭ ૧૭૧૧૭૭ ૧૧૧ ૧૧૧૭૭ (દીન૦) દોજખનો રસતો એવી

રીતે કપાયેછે (ઈઆને દોજખમાં જવાનો મારગ ખંદ થાયેછે.)
 𐭥𐭧𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (દા.દ૦)
 જે કોઈ શખશ કાંઈ બદલો મેલવેછે, તે બદલો (તેહની) જીનદગીને
 લગતો (એટલેજે તેણે આએ દુનીયામાં કરેલાં કાંમોનો) છે. 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વન૦)
 તેઓની અંદરથી ખીનાં પાંણીઓ તરેહવાર રીતે વેહ્છે.

રીતિ વર્તમાન.

૧૭૭. રીતી વરતમાન, એક કાંમ વર્તમાનકાલની અંદર ચા
 લુ હાલતમાં હોએચ તેહની સહમજ આપેછે, અને તેહને સારૂં લુ
 તકિદંત અથવા લુતકાલના સેગાની પાસે 𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥
 ક્રિયાપદના વર્તમાનના સેગાઓ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (દા.દ૦)
 જેમ બચું માએનાં પેટમાં વધતું જાયેછે તેમ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 (વન૦ ૩) જે અનાજ વાવેચ તે અશોધને વાવેચ, ઈઆને તેહની
 રોપની કરતો રેહ્ય; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (ઈજ૦
 ૧૯) અહુરમજદની હકુમતને સહમજતો રેહ, એટલેજે તે પોતાની
 જાત ઉપર અહુરમજદને ખોદા તરીકે રાખતો રેહ; 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (ઈજ૦ ૧૯) એટલેજે તે ગા
 થાઓને ચાલુ રાખતો રેહ્ય; 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 (વન૦ ૧૧)
 એટલેજે તેઓ ગોસપંદોને સારૂં આએ ઓતમ કાંમ કરતા રેહ કે

જાણીએ (કારં) તેઓ ખચોરને વખતે તેજ પવનની માફક જ
તા હતા, અને તારાં કરતાં ખેલુદ ચાલતા હતા.

युष्मिन्.

૧૮૧. પૂર્ણભત—આએ કાલ એક કાંમની કીરીઆ ગુજરેલા વખતની અંદર પુરી થાઈ ચુકી હોએ, તેહની આપણને સહમજ ખત લાવેછે, અને તેહનું રૂપ કોઈખી લક્યાપદના ભુતકાલની પાસે ॥૧૧૫૭ જહ્વનતન, અથવા ॥૧૧૫૭ બુદન, અને ॥૧૧૫૭ વજરનતન, ક્રિયા પદના ભતકાલનો સેગો આવેઆથી ખનેછે; જેમકે ૧૧૫૭ ૧૧૫૭ કેહી રેહો, ૧૧૫૭ ૧૧૫૭ જતો રેહો; ઈં જે વીસેના દાખલાઓ આ પાણે નીચે જણાવેઆ પરમાંણે મલેછે:—

૧૧૧૫૦ ૧૧૧૬૧, ૧૧૧૭૧ થી ૧૧૧૮૧ (પુનઃ) તેઓથી ૩૦
 દાહ્યા ખોરાક જતો રહેો; ૧૧૧૯ ૧૧૨૦ ૧૧૨૧ સુધી
 ૧૧૨૨ થી ૧૧૨૩ સુધી ૧૧૨૪ (પુનઃ) જેઆરે તે (અહુનવરના)
 તરણુ ભાગોમાંનો એક ખોલી રહેો, તેઆરે ગનામીનો પોતાને માટેની
 ધાસતીથી અંદર લરાઓ; ૧૧૨૫ ૧૧૨૬ ૧૧૨૭ થી ૧૧૨૮
 સુધી ૧૧૨૯ થી ૧૧૩૦ સુધી ૧૧૩૧ ૧૧૩૨ ૧૧૩૩
 ૧૧૩૪ ૧૧૩૫ (પુનઃ) જેઆરે તેઓ દુધ પી રેહાં તેઆરે મશી
 અએ મશીનેને કહીડાં કે મને તેથી ખુશી ઝિપજીછે; કારણ કે હુંએ
 (એ પરમાંણેનો ખોરાક) ખાધોતો નહી; ૧૧૩૬ થી ૧૧૩૭
 ૧૧૩૮ ૧૧૩૯ ૧૧૪૦ સુધી ૧૧૪૧ (ઈજા ૪૧) એટલેજે પ
 વીતરાઈની વખાણુ થાઈ, તેજ દેવની હાલતનો ધીકાર થાઈ ચુકો;
 ૧૧૪૨, ૧૧૪૩, ૧૧૪૪ ૧૧૪૫ થી ૧૧૪૬ સુધી ૧૧૪૭ ૧૧૪૮ ૧૧૪૯
 (કારઃ) અરદવાંને બાંણીડાં કે અરદેશ્વરની સાથે તેહની દાસી ના

સી ગેઈ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 (કાર૦) તુંને (જેઓ) મરાઈ ગીઆ તેઓ વીસે કરસી દાજ કે ગમ નથી.

૧૮૨. આએ કાલની અંદર જેઆરે અશલ ક્રિયાપદનો સેગો 𐭥𐭥𐭥𐭥 જહ્લુનત્—આવેલો હોએચ તો પૂર્ણભૂતની સહમજ ખતલાવ્યા સાઈ તેહની પાસે 𐭥𐭥𐭥𐭥, અથવા 𐭥𐭥𐭥𐭥 ને ખદલે 𐭥𐭥𐭥𐭥 જ કવીમુનાત્—નો સેગો વપરાએછે; જેમકે:— 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (મા૦ ગો૦) જેઆરે અખત બદુએ તેનીથી તે સખુન સાંભલેઆ, તેઆરે તે થંડો થાઈ ગીઆ.

ભૂતભૂતકાલ.

૧૮૩. ભૂતભૂતકાલ—આએ કાલ શરસીમાં 𐭥𐭥𐭥 અનેઈંગ રેજમાં Pluperfect, ને નાંમે ઓલખાએછે, અને તે એક કાંમ આગ લ પુર થએઆ પછી ખનેલાં કાંમની સહમજ આપેછે; જેમકે, 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 મેં આપીજિં હતું. આએ કાલનું રૂપ કોઈબી ક્રિયાપદના ભૂતક્રિદંત અથવા ભૂતકાલના સેગાની પાસે 𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥, અને 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥 એ સેગાઓ આવેઆ થી થાએછે; એમાં 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥 નાં કરતાં 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥 નું વપરાણવધારે થાએલુંછે, અને તે વીસેના દાખલાઓ આ પાણે આએ રીતે મલેછે; જેમકે:— 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 (વીર૦) જેઓએ આએ દુની આંમાં તેરલી સંકટ કધી નહી જોઈ હતી; 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 (કાર૦) એક દાહડે અરદવાં

ન, અરદેશર અને બીજા સવારો સાથે શેકારગાહ તરફ ગીઓ હતો;
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 (દીન ૦ પુ ૧૩) એઓ સાથે ગેતીની ખાલેસી ગરોથ માંનની માફ
 કની હોવાને લીધે, ગઈઓ મરદની જાતને આએ દુનીયામાં ગરોથ
 માંનને લગતી પેદા કરી હતી કરી કહેલું છે; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ * * * ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ (દાદ ૦)
 હુંએ જે કાંઈ (માહરા) ચેલાઓને છુટકારો થવા તથા (તેઓને)
 મદદ મલવા સારું કેટલાએક ઊપાએઓ સોધેઆ હતા, તે તરફ હુંએ
 વધારે ધેઆંન આપેઆને લીધે મને સવાલનો કાગજ મલેઓતો ન
 હી; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ (કાર ૦) તેવાર પછી અરદેશર, પેલા કેરમને
 મારેઓ હતો. તાંહાં પાછો બીજવાર આએઓ; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ * * * ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ (પુન ૦) કારણ કે મેં (એ પરમાંએનો ખોરાક) ખાધોતો નહી.

૧૮૪. 'પેહલવી વીરાફ' અને 'માદીગાંને ગોશતફરીઆંન'
 માં કેટલેએક ઠેકાંએ ભૂતભૂતકાલને સારું ۱۰۰۰ અને ۱۰۰۰-૧૦ ના
 સેગાઓ વધરાએલા મલેછે, તે ۱۰۰૦ ۱۰૦૦ તથા ۱૦૦૦-૧૦
 ۱૦૦૦ ના શંસેપ આકારોછે, હવું આપણે ધારીએતો તે ભુલ ભરેલું ન
 થી. એ સેગાઓ ઊપલી કેતાઓમાં નીચે જણાવેલા શેકરાઓમાં આ
 વેલાછે; જેમકે:- ۱۰૦૦ * * * ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦
 ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ ۱૦ (વીર ૦) વલી
 મેં એક આરતનાં રવાંનને જોઈશિં, કે તેણીનું પેટ ચીરીશિં હવું, અ

ને (તેનાં) આંતરડાંઓ સગને નાંખેઆં હતાં. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 (માં ગાં) કે તેણીઓએ દીનની સ્તુતી કરવાને લીધે
પાદશાહોની તરફથી સુનાં અને મોતી સાથનું તાજ મેલવીઊં હતું.

વર્તમાનભૂત.

૧૮૫. વર્તમાનભૂત—આએ કાલ જે કાંમ તરતનું થાએલું હોએ
તેહની સહમજ ખતલાવેછે. અને તેહની ઓલખ શરસી વ્યાકર્ણમાં
ماضی قریب તથા ઇંગરેજીમાં Perfect Tense, ને નાંખે આપેઆ
માં આવેલીછે. પેહલવી ભાષામાં આએ કાલનું રૂપ બનાવ્યા થકી
જે રીતને કાંમે લગાડેલીછે; તેમાં એક 𐭠𐭣, એ નાંખી ક્રિયાપદના
વર્તમાનકાલના સઘલા સેગાઓ (તરીજો પુરૂષ એકવચન સેવાએ) કોઈ
બી ક્રિયાપદના ભુતકાલ અથવા ભુતકરીદંતની પછી મેલેઆમાં આવે
છે; અને બીજી રીતમાં 𐭠𐭣 ને બદલે 𐭠𐭣𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭣
ક્રિયાપદના વર્તમાનના સેગાઓ આવેછે. એ વીસેના દાખલાઓ ની
એ જણાવેઆ પરમાંજો આપણને મલેછે; જેમકે:—

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 (દીનં ૬)
હું કાંથી આવેઓછેઊં, ગરોથમાંન મધેથી કે દોજખ મધેથી ?
𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 (કારં) અરદેશેરે કહીઊં કે મેં કરીઊંછે, અને
અરદવાંનના છોકરાએ કહીઊં કે નહી, સખખ કે (એ કાંમ) મેં કરી
ઊંછે. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 (ઇજં હ. ૯) કે તેહનીથી
તું, તું ખાલેસી બરેલો જરતોશત! પોરોશસપનાં ઘરમાં જનમીઓછે.

૧૧૫૪ ૥૧૧ ફાફા ૧૧૫૫ ૧૧૫૬ ૧૧૫૭ ૧૧૫૮ ૧૧૫૯ ૧૧૬૦
 ફાફા ૧૧૬૧ ૧૧૬૨ (ઈજ૦ ૧ હા.) જેથી હમો પેદા થએલા છ
 ઇએ, જેથી શરીરી રૂપમાં હમો બનેઆ છઈએ, અને જેથી હમો પ
 લેઆ છઈએ. ૧૧૬૩ ૧૧૬૪ ૧૧૬૫ ૧૧૬૬ ૧૧૬૭ ૧૧૬૮ ૧૧૬૯ ૧૧૭૦
 ૧૧૭૧ (ઈજ૦ ૧૬ હા.) જેઓ થએઆછે, અને વલી જેઓ થસે,
 તે વીસેની વાકેશકારી અહુરમજદનેછે. ૧૧૭૨ ૧૧૭૩ ૧૧૭૪ ૧૧૭૫ ૧૧૭૬ ૧૧૭૭ ૧૧૭૮ ૧૧૭૯ ૧૧૮૦
 ફાફા ૧૧૮૧ ૧૧૮૨ ૧૧૮૩ ૧૧૮૪ ૧૧૮૫ ૧૧૮૬ ૧૧૮૭ ૧૧૮૮ ૧૧૮૯ ૧૧૯૦
 ચારીમાં આવેઓ છેઈ; ૧૧૯૧ ૧૧૯૨ ફાફા ૧૧૯૩ ૧૧૯૪ ૧૧૯૫ ૧૧૯૬ ૧૧૯૭ ૧૧૯૮ ૧૧૯૯ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૧ (ઈજ૦ ૧૮ હા.) જે હું સીખેઓ નથી તે હું સીખેઓછે.
 ૧૨૦૨ ૧૨૦૩ ૧૨૦૪ ૧૨૦૫ ૧૨૦૬ ૧૨૦૭ ૧૨૦૮ ૧૨૦૯ ૧૨૧૦ (ઈજ૦ ૧૯ હા.)
 કારણ કે હુંએ પોતાના આતમાને નેક તથા ઈળ વગરનો કરેઓછે;
 ૧૨૧૧ ૧૨૧૨ ૧૨૧૩ ૧૨૧૪ ૧૨૧૫ ૧૨૧૬ ૧૨૧૭ ૧૨૧૮ ૧૨૧૯ ૧૨૨૦
 ૧૨૨૧ ૧૨૨૨ ૧૨૨૩ ૧૨૨૪ ૧૨૨૫ ૧૨૨૬ ૧૨૨૭ ૧૨૨૮ ૧૨૨૯ ૧૨૩૦
 સુરજ અને આતશનાં કરતાં ભલો પેદા કરેલોછે તે સા માંડે? ૧૨૩૧ ૧૨૩૨ ૧૨૩૩ ૧૨૩૪ ૧૨૩૫ ૧૨૩૬ ૧૨૩૭ ૧૨૩૮ ૧૨૩૯ ૧૨૪૦
 ૧૨૪૧ ૧૨૪૨ ૧૨૪૩ ૧૨૪૪ ૧૨૪૫ ૧૨૪૬ ૧૨૪૭ ૧૨૪૮ ૧૨૪૯ ૧૨૫૦
 (કાર૦) પાપક નહી નાંણતો હતો કે સાસાન દારાએ દારાની પુની
 આદથી જણમેલોછે. ૧૨૫૧ ૧૨૫૨ ૧૨૫૩ ૧૨૫૪ ૧૨૫૫ ૧૨૫૬ ૧૨૫૭ ૧૨૫૮ ૧૨૫૯ ૧૨૬૦
 ૧૨૬૧ (વીર૦) તેઓ ખીળ સવાબને લીધે અશો થાએલાછે.

૧૮૬. આએ કાલની પેહલવી રીતીમાં વપરાએલાં ફાફા ક્રિયા
 પદના પુરૂષ સર્વનાંઓ વર્તમાનના સેગાઓના આકાર સાથે એકમલ
 તા હોવાથી, કેટલાએક વાકીઅઓમાં નાંહાં તેઓ ભૂતકાલના સેગાની
 પછી પુરૂષ સર્વનાંમ તરીકે કર્તા તથા કર્મની હાલતમાં વપરાએલાંછે

† અતરે ફાફા નો સેગા ફાફા ના આકારમાં લખાએલોછે, તેમાં
 કાતેબની બુલથી ને બદલે તેહનો આકાર જ કરીને લખેઆમાં આવેલોછે.

તેહમાં અને ભૂત વર્તમાનનાં રૂપમાં કસો શરક દેખાતો નથી ; પ
 ણું વાક્ય રચનાની સહમજ ઊપરથીજ તેઓની એક ખીજાથી પી
 ણાંણ થાઈ સકેછે. જેમકે :— *ઝંજીરુમ ગમુમ હમુમ જ ૧* *જ*
ઝંજીરુ લાલુમ ૧૦૦૫૫ જ (ઈજાં ૭. ૮) કારણ કે સઘલી જ
 સમાંની આલમની અંદરથી ઘણો સુનદરખી મેં તુહુને જોએઓછે ;
જંજીરુ લાલુમ જીમુલ મુમુમુજ ઝંજીરુ જ (પુન.) હુંએ તમોને
 ઘણીજ ઓતમ સંપુરાણ મનસકતી આપીછે. *જ જીમુલ ૧* *જ*
જંજીરુ લાલુમ ૧૦૦૫૫ જ (વન. ૨.) આદમીઓમાંથી તે સાથે
 પેહલાં હુંએ પુછપરછ કીધી.

ભવિષ્ય.

૧૮૭. ભવિષ્યકાલને સાદું કોઈખી સાહીઆકાર્ક (કયાપદ અથવા
 ઊપસર્ગો વગર શકત અનિયમીત વર્તમાનકાલના સઘલા સેગાઓ એ
 કસરખી રીતે વાપરેઆમાં આવેલાછે ; જેમકે :— *જીમુમ ઝંજીરુ ૩*
જીમુમ ૧ ૧૦૦૫૫ જ *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* (કાર.) જાંહાં
 વેર હું જીવતો રેહવસ તાંહાંવેર હું પોતે (માહરાં) શરજંદો સાથે તા
 હરો તાખેદાર રેહવસ ; *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જ ૧* *જ*
જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ*
 (દીન. ૭) તે શરશકતને વખતે હું જે અહુરમજદ છેડોં તે ઈચ્છા
 પરમાંણે દુનીઆનાં લોકોમાં હમેશની જીનદગી, હમેશનો શાએદો,
 અને મરજી મુજબનું સુખ આપસ ; *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ*
જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ* *જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ*
જીમુમ ૧૦૦૫૫ જ (કાર.) જો જોદાઈ નુર ઈરાંન શેહરને માંડે આપણી મદ
 દે પોંહચસેતો આપણુ ખનચસું, અને નેકી તથા ખુખીએ પોંહચસું ;

૧૯૦. વર્તમાન ભવિષ્યને સારૂં ધાતુની સાથે જાન પ્રત્ય જોડાઈ ને ખનેલાં વીસેષણોની પાસે જિન શબ્દ તરીજા પુરૂષનાં એકવચન સેવાએ પાંચે પુરૂષ સરવનાંમાં સાથે વાપરેઆમાં આવેલોછે, અને તરીજા પુરૂષનાં એકવચનમાં જમ અથવા જાજી નો સેગો વપરા એલોછે; જેમકે:—

જિન જાન હું પુછનાર છેઉં.
 જિન જાજી તું પુછનારછે.
 જમ જાન તે પુછનારછે ઈં

૧૯૧. ભૂત ભવિષ્ય—ને સારૂં કોઈખી ક્રિયાપદના ભૂતકાલના સેગાની પાસે જાજી અથવા જાજાજી ક્રિયાપદના અનીઅમીત વર્તમાનકાલના સેગાઓ મેલેઆમાં આવેછે; જેમકે:—

જાજી } જાન હું થએઓ હસ.
 જાજી } જાજી તું થએઓ હસે.
 જાજી } જાજી તે થએઓ હસે. ઈં

૧૯૨. ભવિષ્ય ભવિષ્યને સારૂં વર્તમાન ભવિષ્યમાં વપરાએલાં વીસેષણોની પાસે જાજી અથવા જાજાજી ક્રિયાપદોના અનીઅમીત વર્તમાનના સેગાઓ મેલેઆમાં આવેછે; જેમકે:—

જાજી } જાન હું પોંહચનાર હઈસ.
 જાજી } જાજી તું પોંહચનાર હસે.
 જાજી } જાજી તે પોંહચનાર હસે. ઈં

કૃદંત.

૧૯૩. પેહલવી ભાષામાં બે કૃદંતછે :-વર્તમાન, અને ભૂત; નેહ માં વર્તમાન કૃદંતને સારૂં બે નીશાંન વપરાયેલીછે, એક 𐭥 આન, અને બીજી 𐭥 આક, અને એ બેહુ નીશાંનો ક્રિયાપદનાં ધાતુ અથવા આસારૂપને લગાડેઆથી તેહનો વર્તમાન કૃદંત થાયછે. જેમકે :-

ધાતુ	તે ઉપરથી વર્તમાન કૃદંત.
𐭥 યોલ,	𐭥 યોલતો.
𐭥 ઊડ,	𐭥 ઊડતો.
𐭥 પકાવ,	𐭥 પકતો.
𐭥 લેઈ જા,	𐭥 લેઈ જતો.
𐭥 છુપાવ,	𐭥 છુપાવતો.
𐭥 જો,	𐭥 જોતો.
𐭥 દોડ,	𐭥 દોડતો.
𐭥 બલ,	𐭥 બલતો.

૧૯૪. આએ ઊપલી વર્તમાન કૃદંતની નીશાંનોમાંની પેહલવી નો આકાર 𐭥 આન, છે, તે અવસતામાં વર્તમાન કૃદંતને સારૂં આ તમને પદની અંદર વપરાતા 𐭥 આન, પ્રત્યને મલતો આવેછે; બીજો આકાર 𐭥 આક—છે તે ઊપલાં 𐭥 આન, ને છેડેનો 𐭥 ન, 𐭥 ક, ના આકારથી લખાઈને બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. આએ બેહુ શેકલોનું જેમ પેહલવીમાં વપરાણુ થાયેલુંછે, તેમજ તે શરસીમાં પણુ થાયેલુંછે; ૫કત શરસીમાં પેહલવી 𐭥 આક, નો એમલો લાંબા ઊચારની 𐭥 આ, થી લખાયેછે. જેમકે;— 𐭥 દોડવું, તેહનું 𐭥 દોડવું; 𐭥 પોંહ્યવું, તેહનું 𐭥 પોંહ્યવું; 𐭥 દાસ્તી

નાંણું, તેહનું નાંણું; નાંણું, તેનું નાંણું. આએ રીત
સેવાએ ૧૩ નદે-હેવો એક પ્રત્ય ધાતુને લાગીને કેટલાએક વર્તમાન
કૃદંત બનેલા નોએઆમાં આવેછે; જેમકે:— ॥૧૪૫૬ ॥ લવું, તે
ઊપરથી ૧૪૫૬ લવતું; ॥૧૪૫૭ ॥ ઊડવું, તે ઊપરથી ૧૪૫૭ ઊડતું.
આએ છેલ્લો પ્રત્ય સેમીટીક ભાષાનાં વપરાણમાં આપણને મલેછે;
પણ નો આપણ તેહને પરસ્મૈપદના વર્તમાન કૃદંતને સાદું અવસતા
ના સંપુરણ આકાર ૫૭૫૬ અંત, ની સાથે મેલવીએતો તે બની સકે
હવુંછે. વર્તમાન કૃદંતને લગતા દાખલાઓ આપણને નીચે જણાવે
આ પરમાંણે મલેછે:—

૧૪૫૬ ॥ ૧૪૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥
૧૪૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥
(વીર૦) આએ તે દરવંદ પુરૂષનું રવાંનછે કે જેણે ગેતી. (ઈઆને
આએ દુનીઆં) માં ખેડાએદે બાજ રાખેઆ વગર, ખોલતાં ખોરદા
દને લગતું પાંણી પીધું અને અમેરદાદને લગતો ખોરાક ખાધો;
૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥
૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ * * ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥
(વીર૦) આએ તે દરવંદ પુરૂષનું રવાંનછે કે જેણે પોતાનું મોહડું,
માંથુ, વસીનદા હાત અને પોતાનાં બદનને લગતી ખીલ મેજાસતને
ઘણી મરતખે વેહતાં પાંણીમાં ઘોઈ; ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥
૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ (વીર૦)
આએ તે દરવંદ ચોરતનું રવાંનછે (કે) જેણે પોતાનાં બાલકને લુખ
ની હાજેતને સાદું રડતું મેલીઊં; ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥ ૫૭૫૬ ॥ ૫૭૫૭ ॥
૫૭૫૬ ॥ (વન૦ ૭) તમો જે આદમીઓ છેઓ તે દખતાં છેઓ;

ગાલખુ લાલ ઝેરિમગા ઝરુફ ગમલ (વનં ૬) નસા સાથ નાં વેહતાં પાંણી આગલ તેઓ જાએ; જાગાજુમ ઝરુફ ગમડ જાગાજુમ ઝરુફા ૥૫ ઝેરિમ ગમડ જાગેલ ઝરુફ ગમડ (વનં ૫) તે જવતો પાંણીને હાંની પોંહ્યાડેચ, જવતો આતશને જુજાવેચ અને જવતો ગોસપંદોને તંગા પોંહ્યાડેચ; ગમડ ઝેરિમગા ઝેરિમગા જાગેલ મંગડાલ જાગેલ મંગડાલ જાગેલ (કારં) જાંહાં સુધી હું જવતો રેહસ તાંહાં સુધી હું (માહરાં) ફરજંદો સાથે તારો તાજેદાર રેહવસ.

૧૮૫. ભૂત કૃદંત—એ ભૂતકાલના સેગા ઊપરથી બે રીતે બ નેલોછે, તેમાં એક ભૂતકાલના સેગામાં વપરાતો એખલો ૯ ત, અથવા ૯ દ, સાકેન આએ કૃદંતનતને સાડું વપરાએલો મલેછે, અને બીજી રીતમાં ૯ ત, અથવા ‘દ’ ની પાસે ૧—અથવા ૧ તેહને લાંમખા ઊચારથી બોલવા સાડું આવેછે, અને તે પ્રત્ય અ વસતા તથા સેમીટીક એ બેહુ જાતનાં ધાતુની સાથે એકસરખી રીતે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— જાગુ ખસ્ત, અથવા જાગુ ખસ્ત—ખાંધેલું; જાગુ દાદ, અથવા જાગુ દાદ—આપેલું; જાગુ જરહુન્ત, અથવા જાગુ જરહુન્ત—જનમેલું; જાગુ જમીતુન્ત, અથવા જાગુ જમીતુન્ત—મુવેલું; જાગુ પુન્સીદ, અથવા જાગુ પુન્સીદ—પુછેલું. અવસતામાં ભૂત કૃદંતની નીશાંની તરીકે સંપુરંણ ૯ ત, છે, તે ઊપરથી પેહલવીમાં ધાતુને છેડે ૧ ત, અથવા ૯ દ, ભૂત કૃદંતને સાડું વપરાએલોછે. શરસીમાં اسم مفعول ને સાડું જે ૯ અથવા ૯ વપરાએલાછે તેહની ઊપલાજ પ્રત્યઓ ઊપરથી નકલ થએલીછે; જેમકે ૯ કહેલું; ૯ ગએલું; ૯ આએ

ભૂત કૃદંતને લગતા દાખલાઓ પેહલવી પુશતકોનાં વપરાંણમાં આપણને નીચે જણાવેલા પરમાંણે મલેછે:—
 ૧૫૫ ૥૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વીર૦) રવાંનને વગર ઈજાએ રાખનાર મારેસપંદના (ખેટ) આદરખાદે તાવેલું કાંસુ છાતી ઊપર રેડીકાં; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વીર૦) હુંએ ઘણાં આદમીને જોએઆં કે તેઓનું માંથુ અને દાહડી ખોડેલી (હતી); ૧ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (દીન૦ ૬) એક શખસ એક પાહાડ ઊપર ઊંચે ગીઓ અને તે પાહાડની અંદર રહેલા એક પુરૂષને જોએઓ; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (કાર૦) પાપક ઈજારેદાર, * પારસનો પાદશાહ હતો, અને અરદવાંનની તરફથી નેમેલો હતો; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વન૦ ૧) ખીલ જગાઓ તથા શેહરોછે, તે વીસે વીગતે કહેલું નથી. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (કાર૦) અરદે શેર ખાખકાંનનાં કારનાંમાંમાં એમ લખેલું હતું. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (દાદ૦) ખાકી રહેલા ગુનાહને સારું, બદ વીચારની, ખુરું ખોલવાની, અને બદ કરતુકને લગતી સજા કરીને (ઈનસાફના) પુલને ગુજારવુંછે. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (ઈજ૦ ૯ હ.) જે જણમેલાઓ કરતાં ઘણોજ કીરતીવાંન હતો. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વન૦ ૬) જેઆરે તેમાં ચીકાસ મલેલો હોએ.

૧૯૬. જે ધાતુને સામાન્ય રૂપનો પ્રત્યક્ષ લાગેલો હોએય તેહ

નો ભુત કૃદંત ॥૯ અથવા ॥૯ પ્રત્ય લાગીને બનેછે. જેમકે; ॥૯
 ૫૫ ॥૯-૫૫૫૫૫ ૫૫ ॥૯-૫૫૫૫ ૫૫ ॥૯-૫૫૫ ૫૫
 ૫૫૫૫ (૬૬૦) અકલે કરી દરએક પુરાઈ જાંખ પાંમેલી, અને
 અકલે કરી દરએક ખુખી ખુખોરગીએ પોંહચેલીછે. ૫ ॥૯ ૫૫
 ૫૫ ॥૯ ૫૯-૫૯ ૫૯૫ ॥૯ (૬૪૦ ૩૫ છ.) જે હમણાં
 શુધી કરેલું અને જે કાંઈ હવેથી આગલ કરાનારૂં (છે.)

સામાન્ય રૂપ.

૧૯૭. આએ ભાષામાં સામાન્ય રૂપ તરેવાર રીતે બનેલાંછે, તે
 માં એઆર રીત મુખીઅછે. જેમાંની પેહલવી રીતમાં ધાતુની પાસે
 ॥૯ તન, અથવા ॥૯ દન, અને ॥૯ ઈદન, † એવા પ્રત્યઓ મેલે
 આમાં આવેછે, જેમકે ધાતુ-ભ્રજ આમુજ-સીખ, તેનું ॥૯ખજ
 આમુખતન-સીખવું; ॥૯ ખુર-ખા, તેનું ॥૯ખ ખુરદન-ખાવું;
 ॥૯ખ જાતુન-આવ, તેનું ॥૯ખજાતુનતન-આવું; ૯ વરજ-
 એખતીઆર કર, તેનું ॥૯એ વરજીદન-એખતીઆર કરવું; ખી

† આએ ॥૯ ઈદન, પ્રત્યમાં વપરાએલી ૫ ઈ, સઘલેકાંણે સામાન્ય રૂપના
 અસલ પ્રત્યને લગતી નથી; પણ તે કેટલીએક વેલા અવસતાના ચોથા વર્ગનાં ધાતુની
 નીચાંની દાખલ, કેટલીએક વેલા નાંમને ક્રિયાપદની હાલતમાં લાવ્યા સાથે અવસતા
 માં વપરાએલા ૫ ય, ની જગોએ, અને કોઈ વેલા વધારા તરીકે દાખલ કરે
 આમાં આવેલીછે. જેમકે અવસતાના ચોથા વર્ગને લગતાં ધાતુ ૫ જય,
 ઉપરથી ॥૯ જઈદન—જનમવું; ૫ જુદય, ઉપરથી ॥૯જુદ અજુકીદન—
 અયડવું, લડવું; અવસતાના પેહલવા વર્ગના ધાતુ ૫ ખજ—પેહચવું; તેને
 ૫ થ, લાગવાથી ૫ ખજી અક્ષી—ભાગ, હીરસો; હેવું પરીથક નાંમ બનીઈ, અને તે
 હની ઉપર ૫ ય, વધારેઆથી તેહનું સામાન્ય રૂપ ૫ ખજીઅ—ખખશવું;
 અથવા વાંટણી કરવી; જે ઉપરથી પેહલવી સામાન્ય રૂપ ॥૯ખજી અક્ષીદન—વેહચવું,
 ખખશવું. વતી ૫ ગેરિજ—પોકારવું, રડવું; ૫ ગેરિજ—ખીહવું; એ
 અવસતાનાં પેહલવા વર્ગનાં ધાતુ ઉપરથી ॥૯ગેર ગરકીદન—પોકારવું; અને
 ॥૯ગેર તરસીદન—ખીહવું; ઈતીઆદી રૂપો બનેલાંછે.

૭ રીતમાં ધાતુની પાસે પેહલ્લાં ૧૫૭ શને, પ્રત્ય મેલીને તેહનું પ રીથક નાંમ બનાવેઆમાં આવેછે, અને તેઆર પછી તેહની પાસે ૫ અથવા ૫ ય, સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે, ૧૫ ગોખ-ખોલ, તેનું ૧૫૭૫ ગોખશને-ખોલી; અને તે ઊપરથી ૫૭૫૫ ગોખશનશ-અથવા ૫૭૫૫ ગોખશની-ખોલવું; ૧૫૭૭ ઈતીયુન-મેસ, તેહનું ૧૫૭૫૭૭ ઈતીયુનશને-મેકક; અને તે ઊપરથી ૫૭૫૫૭૭ ઈતીયુનશનશ-અથવા ૫૭૫૫૭૭ ઈતીયુનશની-મેસવું. તરી૭ રીતમાં ધાતુની પાસે ૫૭ તી, અથવા ૭૭ દી, હેવા પ્રત્ય મેલેઆમાં આવેછે, જેમકે; ૧૧ ખૂ-થા, તેહનું ૫૭૧૧ ખૂદી-થવું- અથવા હોવું; ૭૧૭૭ પદીરોશ-કયુલ, તે ઊપરથી ૫૭૭૭૧૭૭ પદીરોશતશ-કયુલ કરવું.

૧૯૮. ચોથી રીતમાં નાંમ અથવા વીશેષણની પાસે ૫ શ-અથવા ૫ ય, આવેઆથી તેહનું સામાન્ય રૂપ બનેછે. જેમકે; ૧૭૭૭ અકાર-નકાંચું, તે ઊપરથી ૫૭૭૭૭ અકારાશ-નકાંચું થવું; વગર ઊપીઓગનું બનવું; ૭૭૭ અવીજ-નીરમલ, તે ઊપરથી ૫૭૭૭ અવીજગશ-નીરમલ રેહવું; ૭૭૭૭ પેદાક-જાહર, તે ઊપરથી ૫૭૭૭૭૭ પેદાકશ-જાહર થવું; ૭૭૭૭૭૭ ઓસતોખાંન-ઓસતવાર, તે ઊપરથી ૫૭૭૭૭૭૭ ઓસતોખાંનશ-ઓસતવાર રેહવું; ૫૭ હીમ-ખસલત, તે ઊપરથી ૫૭૫૭ હીમશ-ખસલત થવી.

૧૯૯. આઠે ઊપલી સામાન્ય રૂપની ચેઆર નીશાંનીઓમાં ની પેહલ્લી નીશાંની ૧૧૭ તન-અથવા દન, ને લગતો આકાર અવસતામાંથી આપણને મલતો નથી; પણ ખીલારોકી તખતીઓનાં લખાણમાં સામાન્ય રૂપની નીશાંની તરીકે તન પ્રત્ય વપરાયેલો મ

લેછે, જેમકે; અન્તરે પાપેરેતાને-લડાઈ કરવાની અંદર; આએ
 એખારતમાં વપરાએલા પાપેરેતાને બોલની અંદર આવેલો પાપેરે
 વીસ્તાર ખતલાવનારો ધાતુછે, તેહની પાસે આવેલો તન સામાન્ય
 રૂપનો પ્રત્યછે, અને તેની સાથે જોડાએલો એ ચોથી એકવચનની
 નીશાંનીછે. પાપેરેતાને ની અંદર તન ને બદલે તાન પ્રત્યછે, તેમાં
 આવેલી આ અસલ અ છે; પણ કાએદા પરમાંજે તેની પાસે ન આ
 વેઆને લીધે તેનો ઊચ્યાર આ નો થએલોછે. સામાન્ય રૂપની બી
 જી તથા ચોથી રીતમાં ભાવવાચક નાંમ અથવા વીશેષનની પાસે
 જી શ-અથવા ં - જી ય, વપરાએલોછે, તે અવસતામાં નાંમનું સા
 માન્ય રૂપ બનાવ્યા સાડું નાંમની પાસે ં ય, મેલેઆમાં આવેછે
 તે ઊપરથીછે; જેમકે- {મ્મદ્દી} પેરેસન્-સવાલ, તેહનું {મ્મદ્દી} પેરેસન્ય-સવાલ કરવો; {મ્મદ્દી} વીઆખમન્-વીચાર, તેહનું
 {મ્મદ્દી} વીઆખમનીઅ-વીચાર કરવો. પેહલવીમાં સા
 માન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ જે જી શ-વપરાએલોછે, તે અસલ
 અવસતાના ં ય, નો આકારછે, પણ તે આકાર જી શ-ને એ
 કસરખી રીતે મલતો હોવાને લીધે પાછલથી તે શ, નાજ ઊચ્યારથી
 બોલાવા લાગેછે. અને તેથી તે પેહલવી તથા શરસી એ બેહુ ભાષામાં
 એકસરખી રીતે શ ને નાંમે જોલખાએછે. તરીજી રીતમાં ધાતુને
 ં તી, અથવા ં દી, ના પ્રત્ય સામાન્ય રૂપને સાડું લગાડેઆ
 માં આવેછે તે અવસતામાં સામાન્ય રૂપના અર્થને સાડું વપરાતા
 ં તય, અથવા ં દીઅ, પ્રત્યને ખરોખર મલતા આવેછે;
 જેમકે, અવસતાના ધાતુ- {મ્મદ્દી} મન, {મ્મદ્દી} વય, અને {મ્મદ્દી} વે
 રેજ- ઊપરથી {મ્મદ્દી} મતય, વીચારવું; {મ્મદ્દી} ઊખતય,

ખેલવું; ૧૦૦૦૦૦૦૦૦ વર્ષતય, એખતીઆર કરવું. તેમજ અવસતાનાં ધાતુ- ૧૦૦૦૦૦૦૦૦ વજ- ૧૦૦૦૦૦૦૦૦ સર-અને ૧૦૦૦૦૦૦૦૦ વેરેજ-ઉપરથી તેહનું સામાન્ય રૂપ ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦ વજએદીઅ-લેઈ બાવું; ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦ સરઈદીઅ-સાંભલવું; ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ વેરેજેદીઅ-એખતીઆર કરવું. જેમ ખીલ અને ચોથી રીતમાં ૫૦ ય, નો આકાર ૫૦ શ-ને મલ તો લખેઆમાં આવેએછે, તેમજ આએ તરીલ રીતમાં ફેટલીએક વેલા ૫ ને ખદલે ૫૦ આવેછે, અને તેહનો ઊચ્યાર શ નો કરેઆમાં આવેછે. આએ ઉપલી તરંજે રીતમાં જોકે ૫ ય, વપરાએલો છે, તોપણ તેહનો ઊચ્યાર દીર્ઘ ઈ થી કરેઆમાં આવેછે.

૨૦૦. આએ ઉપલાં સામાન્ય રૂપને લગતા આકારોને નામ સાધિત ધાતુને નાંમે જો આપણ ખેલીએતો તે કાંઈ અંનઘટું ન થી; કેમકે તે ધાતુને નાંમી પ્રત્ય લાગીને બનેલાછે.

૨૦૧. ઉપર જણાવેલી પેહલવી રીત સેવાએનાં નાંમસાધિત ધાતુઓ જેમ સામાન્ય રૂપને સાડું વપરાએલાંછે, તેમજ તે નાંમ તથા વીજેપનને અરથે પણ વપરાએલાછે. એમાં ખીલ રીતની અંદર વપરાએલો ૧૦૦ શને, પ્રત્ય અવસતામાં પરીથક અથવા ભાવવાચક નાંમ બનાવ્વા સાડું હેલ્લ થવેમ, પ્રત્ય વપરાએલોછે, તે ઉપરથી લીધામાં આવેલોછે; કેમકે અવસતાનો હેલ્લ થવેમ, પ્રત્ય પેહલવીમાં ૧૦૦ શને, ના ઊચ્યારથી લખાએલો આપણને મલેછે. જેમકે અવ૦ હેલ્લ૦૦૦ થેથવેમ, ખોરાક; તેહનું પેહલવીમાં ૧૦૦૦૦ પશ ને, તેમજ હેલ્લ૦૦૦૦૦૦ સ્તોથવેમ, નું ૧૦૦૦૦૦૦૦ સેતાફ્શને, સ્તુતી, વખાંણ; ૧૦૦ શને, ની પાસે જેઆરે ૫ ય, અથવા ૫૦ શ, હેવો પ્રત્ય લાગેછે તેઆરે તેહની સેવટે વપરાએલો - ૧ - નીકલી

જાએછે, જેમકે ॥૪૪૫૬ મીનશને, વીચાર ; તેહનું ॥૪૪૫૬ મીનશ ની, અથવા ॥૪૪૫૬ મીનશનશ, વીચાર કરવો.

૨૦૨. નાંમસાધીત, પ્રયોજક અને ઊભયવિધ અથવા કર્મણુ વાચક ધાતુઓની સેવટે સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ હુમેશ ॥૪૪૪૪ ઈદન, પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેછે, જેમકે ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ બેશજી નીદન-આરાંમ કરવો ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ શરાદયઈનીદન-શરાખી આ પવી ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ પેદાકીનીદન-જાહેર કરવું ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ ન પીકીનીદન- નકલ કરવી. ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ સાતુનીનીદન- ચલાવું ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ વરદીનીદન-ફેરવું ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ વીનારશીદન-સમરવું ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ તુજશીદન-સજા થવી. જો કે ઊપલાં સામાન્ય રૂ પોની અંદર વપરાએલો ૫ ઈન-અને ૪ શ-પ્રત્ય અવસતાના ॥૪૪૫૬ અય, અને ॥૪૪૫૬ ય, એ ચોકસ પ્રત્યઓ ઊપરથી લીધામાં આવેલાછે, માંટે કાએદા પરમાંણે ઊપલાં સામાન્ય રૂપોનો ઊચ્ચાર બેશજીઅઈદન—શરાદયઈદન—પેદાકીઅઈદન— નપીકયઈદન—સાતુનયઈદન—વરદયઈદન—વીનારયઈદન—અને તુજય ઈદન—કરીને થવો જોઈએ ; પણ અક્ષરના એકમલતા આકાર અ ને ઊચ્ચારની સેહલાઈને સાઈં તેઓ પાછલથી ય ને બદલે ઈન અ ને શ ના આવાજથી બોલાતા આવેઆછે. ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ જાઈતગુન તન-લાવું ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ દરનજીનીદન-ગણવું ; ॥૪૪૫૬-૪૪૫૭ મરૂ ચોનીદન—ખરાખ કરવું, એ સામાન્ય રૂપમાં વપરાએલા ૫ ને તે હનાં અસલ ધાતુને લગતો સહમજવો.

ધાતુ રૂપ.

૨૦૩. પેહલવી ભાષામાં ॥૪૪૫૬ બૂદન, ॥૪૪૫૬ ઈસ્તાદન,

ચન સેવાએ સઘલા સેગાઓમાં , અ, લખાણમાં જરવાઈને રેહે લોછે. આએ ۞ અસ, તથા ۞ હુમન, ઊપરથી ખનેલા વર્ત માંનકાલના સેગાઓની વીગત હુમો અતરે આપીએછે :—

સ વા ર્થ .

વર્તમાંન.

ઈરાંની.	સેમીટીક.
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ 𐭠-𐭡 હું છેહીં,	૧ 𐭠𐭡-𐭠𐭡 હું છેહીં.
૨ 𐭢 તું છે,	૨ 𐭢 તું છે.
૩ 𐭣 તે છે,	૩ 𐭣 તે છે.
અનેકવચન.	અનેકવચન.
૧ 𐭤 હમો છઈએ,	૧ 𐭤 હમો છઈએ.
૨ 𐭥 તમો છેઓ,	૨ 𐭥 તમો છેઓ.
૩ 𐭦 } તેઓએ,	૩ 𐭦 અથવા 𐭦 તેઓએ.

૨૦૪. શરસીમાં 𐭠, 𐭡, 𐭢 એકવચનને સારું અને 𐭣, 𐭤, 𐭥 અનેકવચનને સારું વપરાએલા સેગાઓ આપણને મલેછે, તે ઊપલા આકારને ખરોખર મલતાછે; આએ ખેડુ જાતના આકા રોના દાખલા આપણને પેહલવી પુશતકોમાં નીચે જણાવેઆ પર માંણે મલેછે :—

† તરીજ પુરૂષ એકવચનમાં કાએદા પરમાંણે 𐭠 હુમનેદ—જોહએ તેહને બદલે 𐭠 હઈત, બાલ વપડાએલોછે તેમાં 𐭢 હઈ, એ સેમીટીક તરીજ પુરૂષના સેગોએ અને તેને છેડે ઇરાંની કાએદા મુજબ તરીજ પુરૂષનાં સર્વનાંમને સારું 𐭠 લગાડેઓછે.

𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (વનં ૧૩)
 ઓ સપેતમાંન જરતોશત ! હું જે અહુરમજદ છેલિં તે મેં સગને
 પેદા કીધુંછે. 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (ઈજં હા. ૧૩)
 હું અહુરમજદને માંનનારો છેલિં, ઇઆને ભલા પુરુષમાંનો એક પુરુ
 ૫ છેલિં. 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (ઈં હા. ૮)
 તમો અમેશાસપંદો છેઓ યજ્ઞાંપરસતી દીનની મારફતે યાદ કરવા
 જોગ ; 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮
 𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (વનં ૭) જે દરવંદો નસાને લગ
 તું કાંમ કરનારાછે તેઓ દુકાલને પસંદ કરનાર, અને ધાસતીને વ
 ધારે મદદ આપનારાછે.

૨૦૫. પેહલવીમાં અવસતાનાં 𐭥𐭭 અમ્-ધાતુ ઊપરથી ખને
 લા અસલ પ્રત્યઓનાં રૂપો ઊપર જણાવેઆ પરમાંણે ઘણાં કમ
 આપણને મલેછે ; અને તેહને ખદલે એજ અવસતાનાં 𐭥𐭭 અસ,
 ધાતુ ઊપરથી ખેકાએદે ખનેલાં 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 ઈસ્તાદન, હેવાં સામાન્ય
 રૂપના સેગાઓ સઘલા કાલ તથા અર્થની અંદર અસલ તથા સાહી
 આકારક રીતે વપરાએલાછે.

𐭥𐭭 ને લગતા દાખલાઓ.

𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮
 (વનં ૫) હું જે અહુરમજદ છેલિં તે હું તેઓને એકદંમ વર
 સાગિંચ ; 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (દીં ૬)
 કે હું કોણ છેલિં ? આદમી છેલિં કે દેવ ? 𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭
 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (કારં) તેં કેમ જાણીલિં કે હું શાપુર છેલિં ?
 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 𐭥𐭭 𐭥𐭭𐭮𐭭𐭮 (વનં ૫) કે તું જર

ભૂતકાલ.

૫૦ એકવચન.

૫૦ અનેકવચન.

૧ ~~મજીમ-ફ-ફલ~~ હું હોત, ૧ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-ફ~~ }
હોતો હોત.

૨ ~~મજીમ-મજીમ-મજીમ-ફ~~ તું હોત, ૨ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-મજીમ-ફ~~ }
તમે હોત.

૩ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-ફ~~ તે હોત, ૩ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-મજીમ-ફ~~ }
તેઓ હોત.

૨૦૬. સંશયાર્થને લગતી આ, જેમ પેહલવીમાં વર્તમાન તથા ભૂતકાલના સોગાને સાદું ~~મજીમ~~ હોમન-ની પછવાડે અથવા ~~મજીમ~~ હોમન, ને પુરૂષ સર્વનાંઓ લાગીને તેની પછી વપરાયેલી છે, તેમ તે શરસીમાંથી ઊપલાજ અર્થને સાદું વપરાયેલી આપણને મલે છે; પણ તેહમાં ફેર માંતરે એટલોજ છે કે ~~મજીમ~~ હોમન-શબ્દ શરસીમાં વાપરેલો નથી, અને સંશયાર્થની નીશાંની તરીકે પેહલવીમાં આ, તેહના અસલ ઊચ્ચારમાં બોલાયે છે તેહને બદલે તે શરસીમાં ભૂત કાલની અંદર ~~ફ~~ ઇ, અને વર્તમાનને સાદું આ-ના ઊચ્ચારથી ભૂત તથા વર્તમાનના સોગાની પછવાડે વપરાયે છે, અને તેહની સહ મજીમ શરસી બાકાર્થની અંદર ~~કુશ~~, ~~કુશ~~, અને ~~કુશ~~ ની ઇ ઇ, તથા ~~કુશ~~ અલેફેદાઆ-નાં નાંમથી આપેલી છે, અને તેહનું વપરાણ શરસી પુસતકમાં આપણને આએ રીતે મલે છે, જેમકે:—
~~કુશ~~ તે આએઓ હોત, ~~કુશ~~ તેઓ આએઆ હોત, ~~કુશ~~ હું આએઓ હોત; ~~કુશ~~ ~~કુશ~~ તેહનો કુશમન પુશીનું મોહડું નહી જોએ.

॥૯૫૯॥ ઈસ્તાદન—અથવા ॥૯૬૦॥ જકવીમુનાતન—આએ બે સામાન્ય રૂપોમાંનું પેહલવું રૂપ અવસતા અને બીજું સેમીટીક મુલ ઊપરથી બનેલુંછે, તેઓનો અર્થ ‘હાલું’ અથવા ‘ઊલુ રેહલું’ હવે થાએછે. આએ સામાન્ય રૂપના સેગાઓ જેમ છુરા તેમજ બીજા ક્રિયાપદોના સેગાઓની પછી જોડાઈને આવેછે; તેમાં જેઆરે તેહ ના સેગાઓ છુરા વપરાએલા હોએ તેઆરે તેહને અસલ ક્રિયાપદને લગતા ગણવા, અને બીજાં કોઈ ક્રિયાપદની પછવાડે તે વપરાએલા હોએતો તેહને સહીઆકારક સહમજવા. તેઓનું રૂપાખ્યાપન નીચે જણાવેઆ પરમાંણેછે :—

અનિયમિત વર્તમાનકાલ. †

ધરાંની.		સેમીટીક.	
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	ફ૯૯૯ હું હોઊં.	૧	ફ૧૧૧૧ હું હોઊં.
૨	અ૯૯૯ તું હોએ.	૨	અ૧૧૧૧ તું હોએ.
૩	૯૯૯૯ તે હોએ.	૩	૯૧૧૧૧૧ તે હોએ.
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	ફ૯૯૯ હમે હોઈએ,	૧	ફ૧૧૧૧ હમે હોઈએ.
૨	૯૯૯૯ તમે હોવ,	૨	૯૧૧૧૧૧ તમે હોવ.
૩	૧૯૯૯૯ } તેઓ હોએ, ૩૫૯૯૯ }	૩	૧૧૧૧૧૧ તેઓ હોએ.

† એના વર્તમાનકાલનાં રૂપ અનિયમિતને મજતાંછે, અને તે ‘છે’ ને અર્થે વપરાએછે.

ભૂતકાલ.

ઇ૦	એકવચન.	સ૦	એકવચન.
પુ૦	૧	પુ૦	૧
	જેમણે - જે - જેણે } હું હતો, }		જેમણે - જે - જેણે } હું હતો. }
૨	જેમણે જેમણે - જેમણે } તું હતો, }	૨	જેમણે - જેમણે - જેમણે } તું હતો. }
૩	જેમણે - જેમણે - જેમણે } તે હતો, }	૩	જેમણે - જેમણે - જેમણે } તે હતો. }
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	જેમણે - જેમણે - જેમણે } હમેં હતા, }	૧	જેમણે - જેમણે - જેમણે } હમેં હતા. }
૨	જેમણે જેમણે - જેમણે - જેમણે } તમેં હતા, }	૨	જેમણે - જેમણે - જેમણે - જેમણે } તમેં હતા. }
૩	જેમણે - જેમણે - જેમણે } તેઓં હતા, }	૩	જેમણે - જેમણે - જેમણે } તેઓં હતા. }

૨૦૭. ભવિષ્યકાલને માંટે ઊપર લખી જણાવેલા અનિયમિત વર્તમાનના સેગાઓ કરસો શ્રેષ્ઠ થએલા વગર વપરાએછે.

૨૦૮. કેટલાંએક લખાણોમાં ॥જેમણે તથા ॥જેમણે ના ભૂત તથા વર્તમાનકાલના સેગાઓને બદલે ॥જે ॥ બૂદન-અથવા ॥જેમણે જહુનતન-ના સેગાઓ વપરાએલા મલેછે, તે શ્રેષ્ઠ પાછ લખી થાએલો ધારેઆમાં આવેછે, અને તે ઊપરથી શરસીમાં સઘલે છેકાંણે ઊપલા અર્થને ત્રાફે ۛۛۛ ને બદલે ۛۛ ના સેગાઓ વપરાએલાછે. જેમકે—ۛۛ ۛۛ કીધું હતું; ۛۛ ۛۛ કીધું હોએ; ઈ૦

૨૦૯. અવસતાના જ ખૂ-ધાતુ ઊપરથી બનેલાં જજ ખૂદન-
તથા સેમીટીક જજ હુહ-ઊપરથી બનેલાં જજજજ ખહુનતન-
એ સામાન્ય રૂપોનો અસલ અર્થ “થવું” છે. તે ઊપરાંત એ સામા-
ન્ય રૂપોના સેગાઓ “હોવું” તથા “રેહવું” હવે અર્થ પાણ વપરા-
એલાં છે, અને તેઓની ગરદાંન અથવા રૂપાખ્યાપન નીચે જણાવે
આ પરમાંણે આપણને મલે છે:—

સ વા ર્થ.

વર્તમાનકાલ.

ધ૦ પુ૦ એકવચન.	સ૦ પુ૦ એકવચન.
૧ <u>જ</u> હું થાગિં છેગિં (અ૦) } હું થાગિં, }	૧ <u>જજજ</u> હું થાગિં છેગિં (અ૦) હું થાગિં.
૨ <u>જજ</u> તું થાએછે (અ૦) તું } થાએ, }	૨ <u>જજજજ</u> તું થાએછે (અ૦) તું થાએ.
૩ <u>જજજ</u> તે થાએછે (અ૦) તે } થાએ, }	૩ <u>જજજજજ</u> તે થાએછે (અ૦) તે થાએ.

અનેકવચન.

અનેકવચન.

૧ <u>જજ</u> હમે થઈએછે (અ૦) હમે } થઈએ, }	૧ <u>જજજજજ</u> હમે થઈએછે (અ૦) હમે થઈએ.
૨ <u>જજજ</u> તમે થાઓ છેઓ (અ૦) } તમે થાઓ, }	૨ <u>જજજજજજ</u> તમે થાઓ છેઓ (અ૦) તમે થાઓ.
૩ <u>જજજજ</u> તેઓ થાએછે (અ૦) તે } ઓ થાએ, }	૩ <u>જજજજજજજ</u> તેઓ થાએછે, (અ૦) તેઓ થાએ.

૨૧૦. આએ ઊપર જણાવેલા જજજ ને લગતા વર્તમાનકાલના
સેગાઓનાં રૂપની અંદર ખીબા પુરૂષ એકવચનના સેગા સેવાએ કો

ઈબી પુરુષને લગતા સેગામાં જ પૂ-ધાતુની અંદર વપરાયેલા જ ઊ,
 ને બદલે કોઈ ક્ષર આપણને મલતો નથી, તે ઊપરથી જણાયેછે કે
 તે પેહલવી લખાણમાં વપરાયેલો નથી, પાંણ હાલની શરસીમાં તે
 આપણને મલેછે. એ વીસેના પેહલવી દાખલાઓ આપણને નીચે
 જણાવેઆ પરમાંણે મલેછે; જેમકે:- 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥
𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (વનં ૧૮) સગલી જસ
 માંની આલમમાં મેલાપ કરેઆ વગર હું હમેલદાર થતી નથી. 𐭥𐭧𐭮𐭥
𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (વનં ૧) તે પુરુ દશતાંન ઘ
 હું જોરમંદ રેહય. 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (ઈન્હા. ૨૧)
 જેથી તે ઈજશનેની હુએઆતી મેલવતો રેહ. 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥
𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (વનં ૫) આપણે તેઓથી ખચીત રી
 મન થઈએ. 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (કારં) વજરે ક
 હીઊં કે તમો જીવતા રેહો. 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥
𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (વનં ૭) તેઓ પછી હુમેશ લગી અપવીતર રેહુછે.
𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥
 (આશં ૬૬૦) ભલાઓ સકતીવાંન થાએ અને પુરાઓ અસકત થા
 એ; શરસી રેવાએતમાં ઊપહું લખાંન આએ રીતે કરેહુંછે:—
 وہاں بادشاہ بند ثرناں اوادشاہ بند از کرد کنش خویش اواخش
 ‘પુનદેહશને’ કેતાબની અંદર ઘણાખરા એમલાઓ પાછ
 લાં લખાંણને મલતા મલેછે, તે મુજબ તેહમાં તરીબ પુરુષનાં અને
 કવચનને સાદું 𐭥𐭧𐭮𐭥 બવંદ-વપરાયેલો મલેછે. જેમકે:— 𐭥𐭧𐭮𐭥
𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 સઘલાં આદમીઓ
 હુમેશે હુમેશે લગી અમરગ રેહુસે.

વર્તમાનની બીજી રીત.

અથવા

અપૂર્ણ વર્તમાન.

૪૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફ્ર } સ્ક } ફ્ર-હય-હ
હું થાઉં છેઉં.૧ ફ્રામ્ } સ્ક } ફ્ર-હય-હ
હું થાઉં છેઉં.૨ આ } સ્ક } આ-મય-હ
તું થાએછે.૨ આમ્ } સ્ક } આ-મય-હ
તું થાએછે.૩ આ } સ્ક } આ-મય-હ
તે થાએછે.૩ આમ્ } સ્ક } આ-મય-હ
તે થાએછે.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફ્ર } સ્ક } સ્ક-મય-હ
હું થઈએછે.૧ ફ્રામ્ } સ્ક } સ્ક-મય-હ
હું થઈએછે.૨ આ } સ્ક } આ-મય-હ
તમે થાએછો.૨ આમ્ } સ્ક } આ-મય-હ
તમે થાએછો.૩ આ } સ્ક } આ-મય-હ
તેઓ થાએછે.૩ આમ્ } સ્ક } આ-મય-હ
તેઓ થાએછે.

રીતિ વર્તમાન.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફ} \\ \text{ફામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ હું થતો રેહુંચ.}$	૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફામ્મ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ હું થતો રેહુંચ.}$
૨ $\left. \begin{array}{c} \text{ખા} \\ \text{ખામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તું થતો રેહચ.}$	૨ $\left. \begin{array}{c} \text{ખામ્મ} \\ \text{ખા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તું થતો રેહચ.}$
૩ $\left. \begin{array}{c} \text{જા} \\ \text{જામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તે થતો રેહચ.}$	૩ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તે થતો રેહચ.}$
પુ૦ અનૈકવચન.	પુ૦ અનૈકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફામ્મ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ હમે થતા રહીએચ.}$	૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફામ્મ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ હમે થતા રહીએચ.}$
૨ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તમે થતા રેહાચ.}$	૨ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તમે થતા રેહાચ.}$
૩ $\left. \begin{array}{c} \text{ખામ્મ} \\ \text{ખા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તેઓ થતા રેહચ.}$	૩ $\left. \begin{array}{c} \text{ખામ્મ} \\ \text{ખા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તેઓ થતા રેહચ.}$

ભ ત કા લ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{c} \text{જા} \\ \text{જામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ હું થએઓ.}$	૧ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ હું થએઓ.}$

* રીતિ વર્તમાનની અંદર જેમ જૂત કૃદંતનો તેમજ ખુતકાલનો સેગો એકસરખી રીતે વપરાયેલોછે.

૨ ના } ^{જી} _{જુ} તું થએઓ,

૨ નામ } ^{જી} _{જુ} તું થએઓ.

• ૩ ના } ^{જી} _{જુ} તે થએઓ,

૩ નામ } ^{જી} _{જુ} તે થએઓ.

પુ ૦ એકવચન.

પુ ૦ એકવચન.

૧ ના } ^{જી} _{જુ} હમે થએઓ,

૧ નામ } ^{જી} _{જુ} હમે થએઓ.

૨ ના } ^{જી} _{જુ} તમે થએઓ,

૨ નામ } ^{જી} _{જુ} તમે થએઓ.

૩ ના } ^{જી} _{જુ} તેઓ થએઓ,

૩ નામ } ^{જી} _{જુ} તેઓ થએઓ.

ભતકાલની બીજી રીત.

ધ ૦
પુ ૦ એકવચન.

સે ૦
પુ ૦ એકવચન.

૧ ના } ^{જી} _{જુ} હું થએઓ,

૧ નામ } ^{જી} _{જુ} હું થએઓ.

૨ ના } ^{જી} _{જુ} તું થએઓ,

૨ નામ } ^{જી} _{જુ} તું થએઓ.

૩ ના } ^{જી} _{જુ} તે થએઓ,

૩ નામ } ^{જી} _{જુ} તે થએઓ.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{matrix} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ હમે થએઆ, } ૧ \left. \begin{matrix} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જીમ્મ} \text{ હમે થએઆ.}$

૨ $\text{જીજિમ} \text{ જી} \text{ તમો થએઆ, } ૨ \text{જીજિમ} \text{ જીમ્મ} \text{ તમો થએઆ.}$

૩ $\left. \begin{matrix} \text{ઝીજિમ} \\ \text{ઝીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ તેઓ થએઆ, } ૩ \left. \begin{matrix} \text{ઝીજિમ} \\ \text{ઝીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જીમ્મ} \text{ તેઓ થએઆ.}$

અપર્ણ ભૂત.

ધ૦

સ૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{matrix} \text{જી} \\ \text{જી} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ હું થાતો હતો, } ૧ \left. \begin{matrix} \text{જીમ્મ} \\ \text{જીમ્મ} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ હું થાતો હતો.}$

૨ $\left. \begin{matrix} \text{જી} \\ \text{જી} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ તું થાતો હતો, } ૨ \left. \begin{matrix} \text{જીમ્મ} \\ \text{જીમ્મ} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ તું થાતો હતો.}$

૩ $\left. \begin{matrix} \text{જી} \\ \text{જી} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ તે થાતો હતો, } ૩ \left. \begin{matrix} \text{જીમ્મ} \\ \text{જીમ્મ} \end{matrix} \right\} \text{જી} \text{ તે થાતો હતો,}$

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{matrix} \text{જી} \\ \text{જી} \end{matrix} \right\} \text{જીમ્મ} \text{ હમે થાતા હતા, } ૧ \left. \begin{matrix} \text{જીમ્મ} \\ \text{જીમ્મ} \end{matrix} \right\} \text{જીમ્મ} \text{ હમે થાતા હતા.}$

૨ $\left. \begin{matrix} \text{જી} \\ \text{જી} \end{matrix} \right\} \text{જીમ્મ} \text{ તમો થાતા હતા, } ૨ \left. \begin{matrix} \text{જીમ્મ} \\ \text{જીમ્મ} \end{matrix} \right\} \text{જીમ્મ} \text{ તમો થાતા હતા.}$

૩ જા $\left. \begin{array}{l} \text{સફ} \\ \text{ગમફ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{મરગલ} \\ \text{મરગલ તેઓ થાતા} \\ \text{મરગલ હતા,} \end{array}$ ૩ જામ $\left. \begin{array}{l} \text{સફ} \\ \text{ગમફ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{મરગલ} \\ \text{મરગલ તેઓ થા} \\ \text{મરગલ તા હતા.} \end{array}$

અપૂર્ણ ભૂતકાલની યીજ રીત.

ધ૦

સ૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિસ} \\ \text{ફીજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ હું થતો} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિસ} \\ \text{ફીજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામ સફ હું થતો} \\ \text{જામ ગમફ હતા.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિસ} \\ \text{ગાજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ તું થતો} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિસ} \\ \text{ગાજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામ સફ તું થતો} \\ \text{જામ ગમફ હતા.} \end{array}$

૩ $\begin{array}{l} \text{સફ તે થતો} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૩ $\begin{array}{l} \text{જામ સફ તે થતો} \\ \text{જામ ગમફ હતા.} \end{array}$

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિસ} \\ \text{ફીજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ હમો થતા} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિસ} \\ \text{ફીજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામ સફ હમો થતા} \\ \text{જામ ગમફ હતા.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિસ} \\ \text{ગાજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ તમો થતા} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિસ} \\ \text{ગાજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામ સફ તમો થતા} \\ \text{જામ ગમફ હતા.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ગીજિસ} \\ \text{ગીજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ તેઓ થતા} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ગીજિસ} \\ \text{ગીજિસ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામ સફ તેઓ થતા} \\ \text{જામ ગમફ હતા.} \end{array}$

પૂર્ણ ભૂત.

ધ૦	એકવચન.	સે૦	એકવચન.
૫૦		૫૦	
૧	જાજા જાજા ફ-જા-૧ હું થઈ રહ્યો,	૧	જાજા જાજા ફ-જા-૧ હું થઈ રહ્યો.
૨	જાજા જાજા જાજા-૨ તું થઈ રહ્યો,	૨	જાજા જાજા જાજા-૨ તું થઈ રહ્યો.
૩	જાજા જાજા જાજા-૩ તે થઈ રહ્યો,	૩	જાજા જાજા જાજા-૩ તે થઈ રહ્યો.

ખીજી રીત.

૫૦	એકવચન.	૫૦	એકવચન.
૧	જાજા જાજા	૧	જાજા જાજા
૨	જાજા જાજા	૨	જાજા જાજા
૩	જાજા	૩	જાજા
૫૦	અનેકવચન.	૫૦	અનેકવચન.
૧	જાજા જાજા	૧	જાજા જાજા
૨	જાજા જાજા	૨	જાજા જાજા
૩	જાજા જાજા	૩	જાજા જાજા

† હુંએ ૧૮૨ મા નંબર વાલા ફેકરામાં જણાવીદિછે કે પૂર્ણભૂતકાલની સહમજ્જ અવસાવ્યા સાથે જાજા ના સેગાની પાસે જાજા નો સેગો વપરાયેછે, તે માં ગોં ના દાખલા ઉપરથીછે, પણ તેહને મલતો બીજો દાખલો મને મલે બો નથી, માટે કાએદા પરમાણે જાજા અથવા જાજા ના સેગાઓ ઉપલાં રૂપાખ્યાપ નમાં હુંએ મેલિલાછે.

ભૂતભૂતકાલ.

ઈ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૧}{૧}$ } ૬૭ હું થએઓ હતો, ૧ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૧}{૧}$ } ૬૭ હું થએઓ હતો.

૨ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૨}{૨}$ } ૬૭ તું થએઓ હતો, ૨ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૨}{૨}$ } ૬૭ તું થએઓ હતો.

૩ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૩}{૩}$ } ૬૭ તે થએઓ હતો, ૩ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૩}{૩}$ } ૬૭ તે થએઓ હતો.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૧}{૧}$ } ૬૭ હમે થએઓ હતા, ૧ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૧}{૧}$ } ૬૭ હમે થએઓ હતા.

૨ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૨}{૨}$ } ૬૭ તમે થએઓ હતા, ૨ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૨}{૨}$ } ૬૭ તમે થએઓ હતા.

૩ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૩}{૩}$ } ૬૭ તેઓ થએઓ હતા, ૩ $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ } $\frac{૩}{૩}$ } ૬૭ તેઓ થએઓ હતા.

આએ કાલને સાદું $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ અને $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ ને બદલે $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ અથવા $\frac{\text{ભૂતભૂત}}{\text{ભૂતભૂત}}$ ના સેગાઓ પણ વપરાયેલાછે, જે વીસેના દાખલાઓ હોએએ ૧૮૩ માં ફેકરામાં જણાવેલાછે.

વર્તમાનભૂત.

પુ0 ધ0 એકવચન.	પુ0 સે0 એકવચન.
૧ { ફીજી ફીજી ફીજી ફીજી	૧ { ફીજી ફીજી ફીજી ફીજી
{ જા ફ-લ- હું થએઆ છેઉં,	{ જામ્ ફ-લ- હું થએઆ છેઉં.
૨ { પીજી પીજી પીજી પીજી	૨ { પીજી પીજી પીજી પીજી
{ જા પ-પ-પ- તું થએઆ છે,	{ જામ્ પ-પ-પ- તું થએઆ છે.
૩ { પીજી પીજી પીજી પીજી	૩ { પીજી પીજી પીજી પીજી
{ જા પ-પ-પ-પ- તે થએઆ છે,	{ જામ્ પ-પ- તે થએઆ છે.
પુ0 અનેકવચન.	પુ0 અનેકવચન.
૧ { ફીજી ફીજી ફીજી ફીજી	૧ { ફીજી ફીજી ફીજી ફીજી
{ જા મ્-મ્-મ્-મ્- હું થએઆ છઇએ,	{ જામ્ મ્-મ્- હું થએઆ છઇએ
૨ { પીજી પીજી પીજી પીજી	૨ { પીજી પીજી પીજી પીજી
{ જા મ્-મ્- તમે થએઆ છેઓ,	{ જામ્ મ્-મ્- તમે થએઆ છેઓ.
૩ { પીજી પીજી પીજી પીજી	૩ { પીજી પીજી પીજી પીજી
{ જા મ્-મ્-મ્- તેઓ થએઆ છે,	{ જામ્ મ્-મ્-મ્- તેઓ થએઆ છે.

૨૧૧. ભવીષ્યકાલને માંટે દરએક ક્રિયાપદના વરતમાંનના સે
ગાઓ વાપરેઆમાં આવેલાછે; પણ તે ઊપરાંત પાછલથી થાએલાં
લખાંણોમાં ॥૧૧૫૫ ક્રિયાપદના વરતમાંનના સેગાઓ ભૂતકાલના
સેગાની આગલ મેલાઈને ભવીષ્યકાલના અરથને સાડું વપરાએલા
આપણને મલેછે; જેમકે:— ۱۱۵۵ ۱۶ ۱۱۱۵ ۱۱۵۵ ۱۱۵۵
۱۱۱۵ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (પતેત૦) કોઈ શ
ખશને તે કેહતો રેહ કે હું તુંને કપડાં આપસ; પણ તે તેહને આપે
નહી. ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵
(પતેત૦) તે દરએક રાત્રી મતાવન વરતની થસે. હાલની શરસી જ
ખાંનમાં ભવીષ્યકાલને સાડું જે خواستی હેવાં સામાન્ય રૂપના વર્તમાં
નના સેગાઓ ભૂતકાલના સેગાની આગલ વપરાએછે, તે ઊપલા શે
કરામાં આવેલા ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ખોઆહદ જહુનત-અને ۱۱۱۵
۱۱۱۵ ખોઆહમદાદ-ને મલતાછે.

આ સાર્થ .

વર્તમાંન.

૪૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ ۱۱۵۵ } હું થાઊં,	૧ ۱۱۱۱۵ } હું થાઊં.
૨ ۱۱ } તું થા,	૨ ۱۱۵ } થા.
૩ ۱۱ } તે થાએ,	૩ ۱۱۱۵ } તું થા.
	૩ ۱۱۱۵ } તે થાએ.

પુ૦ ઘનેકવચન.

૧ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ } હમો થાઈએ,

૨ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ } તમો થાઓ,

૩ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ } તેઓ થાએ,

પુ૦ ઘનેકવચન.

૧ $\frac{ۛۛۛۛ}{ۛۛۛۛ}$ } હમો થાઈએ.

૨ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ } તમો થાઓ.

૩ $\frac{ۛۛۛۛ}{ۛۛ}$ } તેઓ થાએ.

શ ક યા ર્થ .

ઈ૦

વર્તમાન.

સ૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦

એકવચન.

૧ $\frac{ۛ}{ۛ}$ ૧૨ હું થાઈ સકું,

૧ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ ૧૨ હું થાઈ સકું.

૨ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ તું થાઈ સકે,
તું થને,

૨ $\frac{ۛۛۛۛ}{ۛۛۛۛ}$ તું થાઈ સકે. અ૦
 $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$, તું થને.

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

૩ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$

૩ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$

$\frac{ۛ}{ۛ}$ - $\frac{ۛ}{ۛ}$ - $\frac{ۛ}{ۛ}$ તે થાઈ

$\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ - $\frac{ۛ}{ۛ}$ - $\frac{ۛ}{ۛ}$ તે થાઈ

$\frac{ۛ}{ۛ}$, સકે.

$\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$, " † સકે.

શક્યાર્થ.

॥છાપ્પા॥ ને લગતું રૂપાધ્યાયન.

પુઠ	ધ્રુવ એકવચન.	વર્તમાન.	સેઠ એકવચન.
૧ ॥છા॥ અઠ ॥	$\left\{ \begin{array}{l} \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \end{array} \right\}$	૧ ॥છાપ્પા અઠ ॥	$\left\{ \begin{array}{l} \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \end{array} \right\}$
૨ ॥છા॥ અઠ ॥	$\left\{ \begin{array}{l} \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \end{array} \right\}$	૨ ॥છાપ્પા અઠ ॥	$\left\{ \begin{array}{l} \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \end{array} \right\}$
૩ ॥છા॥ અઠ ॥	$\left\{ \begin{array}{l} \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \end{array} \right\}$	૩ ॥છાપ્પા અઠ ॥	$\left\{ \begin{array}{l} \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \\ \text{છાપ્પા} \end{array} \right\}$

૧ પાછલાં લખાનીની અંદર ॥છાપ્પા ને બદલે ॥છાપ્પા તથા ૧ંછાપ્પા ને બદલે ૧ાપ્પા મળેછે.

પુઠ અનેકવચન.

૧ ॥૧॥ અં ૧॥ { કાંદિંસ ૧૧૧૧
કંદિંસ " " " ૧૧૧૧
કં " " " " ૧૧૧૧
હમો થાહ સેકીએઅ,

૨ ॥૧॥ અં ૧॥ { ભાંદિંસ ૧૧૧૧
ભાંદિંસ " " " ૧૧૧૧
ભ " " " " ૧૧૧૧
તસો થાહ સેકીએઅ,

૩ ॥૧॥ અં ૧॥ { † કાંદિંસ ૧૧૧૧
કંદિંસ " " " ૧૧૧૧
કં " " " " ૧૧૧૧
મુઝા-મુઝા-મુઝા
તેઓ થાહ સેકીએઅ,

પુઠ અનેકવચન.

૧ ॥૧॥ અં ૧૧૧૧ { કાંદિંસ ૧૧૧૧
કંદિંસ " " " ૧૧૧૧
કં " " " " ૧૧૧૧
હમો થાહ સેકીએઅ

૨ ॥૧॥ અં ૧૧૧૧ { ભાંદિંસ ૧૧૧૧
ભાંદિંસ " " " ૧૧૧૧
ભ " " " " ૧૧૧૧
તસો થાહ સેકીએઅ.

૩ ॥૧॥ અં ૧૧૧૧ { કાંદિંસ ૧૧૧૧
કંદિંસ " " " ૧૧૧૧
કં " " " " ૧૧૧૧
મુઝા-મુઝા-મુઝા
તેઓ થાહ સેકીએઅ.

ધો

ભ ત કા લ .

સેં

પું એકવચન.

પું

એકવચન.

- ૧ ૧૧૧) અં ૧૧) { ૧૧૧)૧ { ૧-૬૯-૧ } હું થાઈ સંકેત્યા,
- ૨ ૧૧૧) અં ૧૧) { ૧૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તું થાઈ સંકેત્યા,
- ૩ ૧૧૧) અં ૧૧) { ૧૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તે થાઈ સંકેત્યા,

- ૧ ૧૧૧)૧ અં ૧૧)૧ { ૧૧૧)૧ { ૧-૬૯-૧ } હું થાઈ સંકેત્યા.
- ૨ ૧૧૧)૧ અં ૧૧)૧ { ૧૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તું થાઈ સંકેત્યા.
- ૩ ૧૧૧)૧ અં ૧૧)૧ { ૧૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તે થાઈ સંકેત્યા.

પું અનેકવચન.

પું અનેકવચન.

- ૧ ૧૧) અં ૧૧) { ૧૧)૧ { ૧-૬૯-૧ } હૈં થાઈ સંકેત્યા,
- ૨ ૧૧) અં ૧૧) { ૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તમે થાઈ સંકેત્યા,
- ૩ ૧૧) અં ૧૧) { ૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તેઓ થાઈ સંકેત્યા,

- ૧ ૧૧)૧ અં ૧૧)૧ { ૧૧)૧ { ૧-૬૯-૧ } હૈં થાઈ સંકેત્યા.
- ૨ ૧૧)૧ અં ૧૧)૧ { ૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તમે થાઈ સંકેત્યા.
- ૩ ૧૧)૧ અં ૧૧)૧ { ૧૧)૧ { ૧૧-૧૯-૧ } તેઓ થાઈ સંકેત્યા.

આએ અર્થને લગતા ભવીષ્યકાલને સારું એના વર્તમાનના સેગાઓ વપરાએલાછે.

પેહલવી ભાશાનું વ્યાકરણ.

॥૧૦૦૦૦૦૦ કિયાપદનું રૂપાભ્યાસન.

પુ0	ધ0	એકવચન.	વર્તમાનકાલ.	પુ0	સે0	એકવચન.
૧	૧૧૧	અં	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨	૧	૧૧૧૧૦	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨
	૧૧૧૧		હું થાઈ સકું,		અં	હું થાઈ સકું.
૨	૧૧૧	અં	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨-૧૩	૨	૧૧૧૧૦	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨-૧૩
	૧૧૧૧		તું થાઈ સકે,		અં	તું થાઈ સકે.
૩	૧૧૧	અં	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨-૧૩-૧૪	૩	૧૧૧૧૦	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨-૧૩-૧૪
	૧૧૧૧		તું થાઈ સકે,		અં	તું થાઈ સકે.
	૧૧૧૧		મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨-૧૩-૧૪-૧૫		અં	મૂ-૫-૬-૯-૧૧-૧૨-૧૩-૧૪-૧૫
	૧૧૧૧		તું થાઈ સકે,		અં	તું થાઈ સકે.

ભ ત કા લ .

પુઁ	ધૃઁ	એકવચન.	પુઁ	સેઁ	એકવચન
૧	ભા અં ॥ભા	ભભભભ-ક-હા-૧ તું થાઈ સકેઓ,	૧	ભા અં ॥ભા	ભભભભ-ક-હા-૧ તું થાઈ સકેઓ.
૨	ભા અં ॥ભા	ભભભભ-ભ-ભ-૧ તું થાઈ સકેઓ,	૨	ભા અં ॥ભા	ભભભભ-ભ-ભ-૧ તું થાઈ સકેઓ.
૩	ભા અં ॥ભા	ભભભભ-ભ-ભ-ભ-૧ તે થાઈ સકેઓ,	૩	ભા અં ॥ભા	ભભભભ-ભ-ભ-ભ-૧ તે થાઈ સકેઓ.

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	<p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>અં } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p>	૧	<p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>અં } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p>
૨	<p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>અં } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p>	૨	<p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>અં } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p>
૩	<p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>અં } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p>	૩	<p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>અં } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p> <p>૧૧૧ } ૧૦૦૦૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦</p>

ભવિષ્યકાલનાં રૂપ વર્તમાન પરમાણે મલેછે.

॥૧૦૫૫૫૫૫૫ ક્રિયાપદની ગરદાન.

વર્તમાનકાલ.

૨૧૨. આએ ક્રિયાપદમાં વર્તમાન અથવા ભવિષ્યને સારૂં ૧૦૫૫૫ આવાફદ, અને ભૂતકાલને સારૂં ૧૦૫૫૫૫ આવાફસ્ત, એવા બે સે ગાઓ સાહીઆકારક રૂપમાં વપરાએલા મલેછે, અને તેહની આગલ પુરૂષ સર્વનાંમો મેલેઆમાં આવેછે. એમાં દરએક પુરૂષ બીજી અથવા તરીજી વીલકતીમાં વપરાએછે. જેમકે:—

ધ૦	વર્તમાનકાલ.	સે૦	
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	"	૧	"
૨	૧૦૫૫૫૫	૨	૧૦૫૫૫૫ ૧૦૫૫
૩	૧૦૫૫૫	૩	"
૧	"	૧	"
૨	૧૦૫૫૫૫	૨	૧૦૫૫૫૫ ૧૦૫૫
૩	૧૦૫૫૫	૩	"
૧	"	૧	"
૨	૧૦૫૫૫૫	૨	૧૦૫૫૫૫ ૧૦૫૫
૩	૧૦૫૫૫	૩	"
૧	"	૧	"
૨	૧૦૫૫૫૫	૨	૧૦૫૫૫૫ ૧૦૫૫
૩	૧૦૫૫૫	૩	"

ભૂતકાલ.

ધ૦	એકવચન.
૧	" { મ્-હૅ-૧ } મને થવું પડીહં,
૨	{ ૧૧ ૧૧૧૧૧ } { ૧૧-૧૧-૧ } અં ૦ { તુને થવું પડીહં,
૩	{ ૧૧૧ } " { ૧૧-૧૧-૧-૧ } તેહને થવું પડીહં,

સે૦	એકવચન.
૧	" { મ્-હૅ-૧ } મને થવું પડીહં.
૨	{ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ } { ૧૧-૧૧-૧ } અં ૦ { તુને થવું પડીહં.
૩	{ ૧૧૧૧૧ } " { ૧૧-૧૧-૧-૧ } તેહને થવું પડીહં.

ધ૦	અનેકવચન.
૧	" { મ્-મ્-હૅ-૧-૧ } આપણને થવું પડીહં, હમોને થવું પડીહં,
૨	{ ૧૧ ૧૧૧૧૧ } { ૧૧૧-૧૧૧-૧૧ } અં ૦ { તમોને થવું પડીહં,
૩	{ ૧૧૧ } " { ૧૧૧-૧૧૧-૧૧૧-૧ } તેઓને થવું પડીહં,

સે૦	અનેકવચન.
૧	" { મ્-મ્-હૅ-૧-૧ } આપણને થવું પડીહં. હમોને થવું પડીહં.
૨	{ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ } { ૧૧૧-૧૧૧-૧૧ } અં ૦ { તમોને થવું પડીહં.
૩	{ ૧૧૧૧૧ } " { ૧૧૧-૧૧૧-૧૧૧-૧ } તેઓને થવું પડીહં.

એને લગતો લવીચકાલ વર્તમાનનાં રૂપને મલતોછે.

સંશ્યાર્થ.

વર્તમાન.

ધ૦	એકવચન.
૧	{ મ્-૧ } { મ્-૧ } હું થાહિં,
૨	{ મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } તું થાએ- તું થજે,
૩	{ મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } તે થાએ,

સે૦	એકવચન.
૧	{ મ્-૧ } { મ્-૧ } હું થાહિં.
૨	{ મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } તું થાએ- તું થજે.
૩	{ મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } { મ્-૧ } તે થાએ.

પ્ર૦ અનેકવચન.

પ્ર૦ અનેકવચન.

૧	"	૧૬-૧૬૦-૬૧	૧	"	૧૬-૧૬૦-૬૧
		હમે થએઆ,			હમે થએઆ.
		હમે થએઆ હોત,			હમે થએઆ હોત.
		હમે થાત,			હમે થાત.
૨	૧૬૧ ૧૧	૧૬૧-૧૬૧-૬૧	૨	૧૬૧ ૧૧૧૦	૧૬૧-૧૬૧-૬૧
	૧૬૧ "	તમે થએઆ,		૧૬૧ "	તમે થએઆ.
	૧૬૧ "	તમે થએઆ હોત,		૧૬૧ "	તમે થએઆ હોત.
	૧૬૧ "	તમે થાત,		૧૬૧ "	તમે થાત.
૩	"	૧૬૧-૧૬૧-૧૬૧	૩	"	૧૬૧-૧૬૧-૧૬૧
		તેઓ થએઆ,			તેઓ થએઆ.
		તેઓ થએઆ હોત,			તેઓ થએઆ હોત.
		તેઓ થાત,			તેઓ થાત.

હેવું કરું કે દુનિયામાં તારા કરતાં સુખી કોઈ નહીં હોય. ૧૧૧૧૧ ૬૧૬ ૧૦૪
 ૧૦૧૧૦ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૬ ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ (માં ૧૦) જેઓની ઉમર ૧૫ વર
 સ પછીની નહીં હોય તેહવાં આદમીએને તેણે બોલાવેઆં. ૬૧ ૧૦૪ ૧૦૪
 ૧૦૪ ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ (કારં) જે તારો વીચાર મારી સાથે બરાબર અને એક
 મલતો હોય. ૬૬ ૧૧૧ ૬૧ ૬ ૧૦૪ ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 (દાદ૦) તેઆરે તે હાડકાંને કાએદાસર અસ્તુદાંની અંદર (મેલ), કે જે (અસ્તુ
 દાં) હેવી રીતે જમીનથી ઉતરું બનાવેલું, અને હેવી રીતનાં છાપરાં સાતનું હોય,
 કે કોઈની તરેહથી નસાની ઉપર વરસાદ નહીં પડે. ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ (દાદ૦) તેહને (અસ્તુદાંને) રોશની મલવા સારું તેહમાં
 સુરાખ પાડેલું હોય. ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 તેમાં યુજરેલાં આદમીને આપેલું (ધ્યાને મેલેલું) હોય. વલી 'દાદસ્તાને દીની'
 માં કેરેએક કેકાંણે ૧૧૧ ને બદલે વર્તમાનની માફક ભુતકાલના સેગાની પાસે
 ૧૦૪ થાડે, વપરાએલા મેલે; જેમકે:— ૧૬ ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 ૧૦૪ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 પાપશીઓએ જેઆરે (તે કાલબુદને) નહીં 'આકું', તો તે સરેલું, કોહેલું અને
 કેરમ વાલું થાય.

પુ૦ અનૈકવચન.

૧ ॥જાં અં ॥ { પાક્ષ પાલ } પક્ષ-પલ-ફે
 હમો યાહ સેકેઆ હોત,
 હમો યાહ સેકત,

૨ ॥જાં અં ॥ { પાક્ષ પાલ } પલ-પલ-ફે
 તમો યાહ સેકેઆ હોત,
 તમો યાહ સેકત,

૩ ॥જાં અં ॥ { પાક્ષ પાલ } પલ-પલ-પલ-ફે
 તેઓ યાહ સેકેઆ હોત,
 તેઓ યાહ સેકત,

પુ૦ અનૈકવચન.

૧ ॥જાં અં ॥ { પાક્ષ પાલ } પક્ષ-પલ-ફે
 હમો યાહ સેકેઆ હોત,
 હમો યાહ સેકત.

૨ ॥જાં અં ॥ { પાક્ષ પાલ } પલ-પલ-ફે
 તમો યાહ સેકેઆ હોત,
 તમો યાહ સેકત.

૩ ॥જાં અં ॥ { પાક્ષ પાલ } પલ-પલ-પલ-ફે
 તેઓ યાહ સેકેઆ હોત,
 તેઓ યાહ સેકત.

૩	જ્ય જ્યજ્ય-જ્યજ્ય	૩	જ્યજ્યજ્ય જ્યજ્ય-જ્યજ્ય
	તેઓને થાઓ,	જ્ય ,	તેઓને થાઓ.
	તેઓને થનો,		તેઓને થનો.

કૃ દં ત .

	ધ૦		સે૦
કર્તૃવાચક	જ્ય } થાતું, જ્યજ્ય } થનાર,	જ્યજ્યજ્ય } થાતું. જ્યજ્યજ્યજ્ય } થનાર.	
કર્મવાચક	જ્યજ્ય } થએલું, જ્યજ્ય } થએલું,	જ્યજ્યજ્ય } થાએલું. જ્યજ્યજ્યજ્ય } થાએલું.	
ક્રિયાવાચક	જ્યજ્યજ્ય } હોનારત, જ્યજ્યજ્ય } હોનારત,	જ્યજ્યજ્યજ્ય હોનારત.	
	જ્યજ્યજ્યજ્ય થવું,	જ્યજ્યજ્યજ્યજ્ય થવું.	

સકર્મક ક્રિયાપદ.

જ્યજ્ય અથવા જ્યજ્યજ્ય ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાયન.

મૂલ ભેદ . .

સ્વાર્થ .

	ધ૦	વર્તમાનકાલ.	સે૦
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	જ્ય હું આપુ,	૧	જ્યજ્ય હું આપુ.
૨	જ્ય તું આપે,	૨	જ્યજ્યજ્ય તું આપે.
૩	જ્યજ્ય } તે આપે, જ્યજ્ય } જ્યજ્ય }	૩	જ્યજ્યજ્યજ્ય તે આપે.

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	ફ-ય હમો આપીએ,	૧	ફીામ્મ હમો આપીએ.
૨	લ્-ય તમો આપો,	૨	લ્આમ્મ તમો આપો.
૩	૩મ્મ } તેઓ આપે,	૩	૩ામ્મ તેઓ આપે.

અ પૂર્ણ વર્તમાન .

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	ફ-ય સફ હું આપુંછું,	૧	ફીામ્મ સફ હું આપુંછું.
૨	લ્-ય સફ તું આપેછે,	૨	લ્આમ્મ સફ તું આપેછે.
૩	લ્-ય } સફ અં	૩	લ્આમ્મ } સફ અં
	લ્લમ્મ } લ્-ય તે આપેછે, લ્લાફીય		લ્લમ્મ } લ્આમ્મ તે આપેછે. લ્લાફીય

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	ફ-ય સફ હમો આપીએછે,	૧	ફીામ્મ સફ હમો આપીએછે.
૨	લ્-ય સફ તમો આપો છેઓ,	૨	લ્આમ્મ સફ તમો આપો છેઓ.
૩	૩મ્મ સફ તેઓ આપેછે,	૩	૩ામ્મ સફ તેઓ આપેછે.

રીતી વર્તમાન .

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	ફીામ્મ } લ્લય હું આપતો ફી	૧	ફીામ્મ } લ્લમ્મ હું આપતો ફી
	રેહ્ય,		રેહ્ય.
૨	લ્આમ્મ } લ્લય તું આપતો લ્લ	૨	લ્આમ્મ } લ્લમ્મ તું આપતો લ્લ
	રેહ્ય,		રેહ્ય.
૩	લ્આમ્મ } લ્લય તે આપતો લ્લ	૩	લ્આમ્મ } લ્લમ્મ તે આપતો લ્લ
	રેહ્ય,		રેહ્ય.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીામ્બ } ાલુ હમો આપતા
ફી } રહીએચ,

૨ જાામ્બ } ાલુ તમો આપતા
જા } રેહોચ,

૩ ગીામ્બ } ાલુ તેઓ આપતા
ગી } રેહુચ,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીામ્બ } ાામ્બ હમો આપ
ફી } તા રહીએચ.

૨ જાામ્બ } ાામ્બ તમો આપ
જા } તા રેહોચ.

૩ ગીામ્બ } ાામ્બ તેઓ આપ
ગી } તા રેહુચ.

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ાલુ ફ-ફલ-
હુંએ આપીઝિં,

૨ ાલુ ાલ-લલ-
તુંએ આપીઝિં,

૩ ાલુ -લમ-લલ-લ-
તેણે આપીઝિં,

પુ૦ એકવચન.

૧ ાામ્બ ફ-ફલ-
હુંએ આપીઝિં.

૨ ાામ્બ ાલ-લલ-
તુંએ આપીઝિં.

૩ ાામ્બ -લમ-લલ-લ-
તેણે આપીઝિં.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ાલુ મફ-મફલ-ફી
હમોએ આપીઝિં,

૨ ાલુ મજાલ-મજાલ-ફી
તમોએ આપીઝિં,

૩ ાલુ મમમ-મમલ-મમલ-
તેઓએ આપીઝિં,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ાામ્બ મફ-મફલ-ફી
હમોએ આપીઝિં.

૨ ાામ્બ મજાલ-મજાલ-ફી
તમોએ આપીઝિં.

૩ ાામ્બ મમમ-મમલ-મમલ-
તેઓએ આપીઝિં.

બીજી રીત.

ધ૦	એકવચન.	સે૦	એકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \\ \text{ફી} \end{array} \right\} \text{જુઓ આપીશિં,}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \\ \text{ફી} \end{array} \right\} \text{જુઓ આપીશિં.}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પાર્જી} \\ \text{પ} \end{array} \right\} \text{તુંએ આપીશિં,}$	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પાર્જી} \\ \text{પ} \end{array} \right\} \text{તુંએ આપીશિં.}$
૩	પજુઓ તેણે આપીશિં,	૩	પજુઓ તેણે આપીશિં.
ધ૦	અનેકવચન.	સે૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{હમોએ આપીશિં,}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{હમોએ આપીશિં.}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{જુર્જી} \\ \text{જુ} \end{array} \right\} \text{તમેએ આપીશિં,}$	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{જુર્જી} \\ \text{જુ} \end{array} \right\} \text{તમેએ આપીશિં.}$
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ગીર્જી} \\ \text{ગી} \end{array} \right\} \text{તેઓએ આપીશિં.}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ગીર્જી} \\ \text{ગી} \end{array} \right\} \text{તેઓએ આપીશિં.}$

અ પૂર્ણ ભૂત.

ધ૦	એકવચન.	સે૦	એકવચન.
૧	જુઓ પર્જી-ફ-જુઓ હું આપતા હતા, છ૦	૧	જુઓ પર્જી-ફ-જુઓ હું આપતા હતા. છ૦
ધ૦	અનેકવચન.	સે૦	અનેકવચન.
૧	$\text{જુઓ પર્જી-પર્જી-પર્જી-જુઓ}$ હમો આપતા હતા, છ૦	૧	$\text{જુઓ પર્જી-પર્જી-પર્જી-જુઓ}$ હમો આપતા હતા. છ૦

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફીજીસ } જીજી સફ
ફ } હું આપતો હતો,
ફી } ઈ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ફીજીસ } જીજીસ સફ
ફ } હું આપતો હતો.
ફી } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીજીસ } જીજી સફ
ફ } હમો આપતા હતા,
ફી } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીજીસ } જીજીસ સફ
ફ } હમો આપતા હતા.
ફી } ઈ૦

રીતી ભૂત.

ઈ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ જીજીસ } જીજી-ફ-ફી
અ૦ } હું આપતો રેહો,
જી }

૨ જીજીસ } જીજી-જી-જી-ફી
અ૦ } તું આપતો રેહો,
જી }

૩ જીજીસ } જીજી-જી-જી-ફી
અ૦ } તે આપતો રેહો,
જી }

સ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ જીજીસ } જીજીસ-ફ-ફી
અ૦ } હું આપતો રેહો.
જી }

૨ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-ફી
અ૦ } તું આપતો રેહો.
જી }

૩ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-ફી
અ૦ } તે આપતો રેહો.
જી }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જીજીસ } જીજી-ફ-ફી-ફી
અ૦ } હમો આપતા રેહો,
જી }

૨ જીજીસ } જીજી-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તમો આપતા રેહો,
જી }

૩ જીજીસ } જીજી-જી-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તેઓ આપતા રેહો.
જી }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જીજીસ } જીજીસ-ફ-ફી-ફી
અ૦ } હમો આપતા રેહો.
જી }

૨ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તમો આપતા રેહો.
જી }

૩ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તેઓ આપતા રેહો.
જી }

ખીજી રીત.

ઈ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ } ૧૧૧૫ ૧૧૫
૧ } ૨૫૦
૧ } ૧૧ હું આપતો રેહો,
ઈ૦

૧ } ૧૧૧૫ ૧૧૧૫
૧ } ૨૫૦
૧ } ૧૧ હું આપતો રેહો.
ઈ૦

પૂર્ણ ભૂત.

ઈ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ } ૧૧૧૫ } ૧૫-૬-૬૦-૧
૧ } ૨૫૦ }
૧ } ૧૧ હું આપી રેહો,

૧ } ૧૧૧૫ } ૧૧૧૫-૬-૬૦-૧
૧ } ૨૫૦ }
૧ } ૧૧ હું આપી રેહો.

૨ } ૧૧૧૫ } ૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૨ } ૨૫૦ }
૨ } ૧૧ તું આપી રેહો,

૨ } ૧૧૧૫ } ૧૧૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૨ } ૨૫૦ }
૨ } ૧૧ તું આપી રેહો.

૩ } ૧૧૧૫ } ૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૩ } ૨૫૦ }
૩ } ૧૧ તે આપી રેહો,

૩ } ૧૧૧૫ } ૧૧૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૩ } ૨૫૦ }
૩ } ૧૧ તે આપી રેહો.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ } ૧૧૧૫ } ૧૫-૬-૬૦-૧
૧ } ૨૫૦ }
૧ } ૧૧ હમો આપી રેહો,

૧ } ૧૧૧૫ } ૧૧૧૫-૬-૬૦-૧
૧ } ૨૫૦ }
૧ } ૧૧ હમો આપી રેહો.

૨ } ૧૧૧૫ } ૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૨ } ૨૫૦ }
૨ } ૧૧ તમો આપી રેહો,

૨ } ૧૧૧૫ } ૧૧૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૨ } ૨૫૦ }
૨ } ૧૧ તમો આપી રેહો.

૩ } ૧૧૧૫ } ૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૩ } ૨૫૦ }
૩ } ૧૧ તેઓ આપી રેહો

૩ } ૧૧૧૫ } ૧૧૧૫-૧૫-૧૫-૧૫
૩ } ૨૫૦ }
૩ } ૧૧ તેઓ આપી રેહો.

ખીજ રીત.

ધ્રો	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
$\left. \begin{array}{l} ૬૧૬૩ \\ ૬૬૩ \\ ૬૧- \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૧૧૫૦ ૧૫૦ \\ ૫૦ \\ ૧૧ \end{array} \left. \begin{array}{l} ૬૧૬૩ \\ ૬૬૩ \\ ૬૧- \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૧૧૫૦ ૧૧૧૫૦ \\ ૫૦ \\ ૧૧ \end{array}$	$\left. \begin{array}{l} ૬૧૬૩ \\ ૬૬૩ \\ ૬૧- \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૧૧૫૦ ૧૧૧૫૦ \\ ૫૦ \\ ૧૧ \end{array}$
હું આપી રેહો, ધતી૦	હું આપી રેહો. ધતી૦

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
$\left. \begin{array}{l} ૧ \\ ૨ \\ ૩ \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૬-૬૦-૧ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \end{array}$	$\left. \begin{array}{l} ૧ \\ ૨ \\ ૩ \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૬-૬૦-૧ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \end{array}$
હુંએ આપીઈ હતું, તુંએ આપીઈ હતું, તેણે આપીઈ હતું,	હુંએ આપીઈ હતું. તુંએ આપીઈ હતું. તેણે આપીઈ હતું.

પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
$\left. \begin{array}{l} ૧ \\ ૨ \\ ૩ \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૬-૧૬૦-૧૬૦ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \end{array}$	$\left. \begin{array}{l} ૧ \\ ૨ \\ ૩ \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૬-૧૬૦-૧૬૦ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \\ ૧૫૧૧૬૧-૧૫૦ \end{array}$
હમોએ આપીઈ હતું, તમોએ આપીઈ હતું, તેઓએ આપીઈ હતું,	હમોએ આપીઈ હતું. તમોએ આપીઈ હતું. તેઓએ આપીઈ હતું.

વ ત માં ન ભૂ ત .

પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
$\left. \begin{array}{l} ૬૧૬૩ \\ ૬૬૩ \\ ૬૧- \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૫૦-૬-૬૦-૧ \\ ૧૫૦ \\ ૧૧ \end{array}$	$\left. \begin{array}{l} ૬૧૬૩ \\ ૬૬૩ \\ ૬૧- \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૧૧૧૫૦-૬-૬૦-૧ \\ ૧૧૧૫૦ \\ ૧૧ \end{array}$
હુંએ આપીઈએ,	હુંએ આપીઈએ.

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-પુ-ગૃ} \\ \text{તુંએ આપીઉંછે,} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પાપુ-પુ-પુ-ગૃ} \\ \text{તુંએ આપીઉંછે.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પુ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{તેણે આપીઉંછે.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પુ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પાપુ-પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{તેણે આપીઉંછે.} \end{array}$

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફૃ} \\ \text{ફૃ} \\ \text{ફૃ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{હમોએ આપીઉંછે,} \end{array}$

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફૃ} \\ \text{ફૃ} \\ \text{ફૃ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પાપુ-પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{હમોએ આપીઉંછે.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-પુ-ફૃ-ગૃ} \\ \text{તમોએ આપીઉંછે,} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પાપુ-પુ-પુ-ફૃ-ગૃ} \\ \text{તમોએ આપીઉંછે.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{તેઓએ આપીઉંછે,} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \\ \text{પાઠ્ઠ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પાપુ-પુ-પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{તેઓએ આપીઉંછે.} \end{array}$

ભ વિ ષ ય ભૂ ત .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પાપુ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{ફ-ફૃ-ગૃ} \\ \text{હું આપનાર હતો,} \end{array}$
 ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પાપુ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-ગૃ} \\ \text{તું આપનાર હતો,} \end{array}$
 ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પાપુ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{તે આપનાર હતો,} \end{array}$

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પાપુ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{ફ-ફૃ-ગૃ} \\ \text{હું આપનાર હતો.} \end{array}$
 ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પાપુ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-ગૃ} \\ \text{તું આપનાર હતો.} \end{array}$
 ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પુ} \\ \text{પાપુ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પુ-પુ-ફૃ} \\ \text{તે આપનાર હતો.} \end{array}$

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	"	૧	"
૨	અં	૨	અં
૩	"	૩	"

૨૧૩. ભવિષ્યકાલને સાડું વર્તમાનકાલનાં છએ રૂપ એકસર ખી રીતે વપરાએલાંછે. ભવિષ્ય વર્તમાનને સાડું કર્તૃવાચક વિશેષનની પાસે જિને લગતા વર્તમાનના સેગાઓ વપરાએલાંછે; ભવિષ્યભૂતને સાડું જિણાઈ અથવા જિણાઈ ક્રિયાપદના ભૂતકાલના સેગાઓ કર્તૃવાચક વિશેષનની પાસે મેલેઆમાં આવેલાંછે. વર્તમાન ભવિષ્ય અથવા અપૂર્ણ ભવિષ્યને સાડું ઊપલાં બેહું ક્રિયાપદના વર્તમાનના સેગાઓ ભૂતકૃદંતના સેગાની પાસે મેલેઆમાં આવેલાંછે. ભૂતભવિષ્યને સાડું ભૂતકાલના સેગાની પાસે મજકુર ક્રિયાપદના વર્તમાનકાલના સેગાઓ વાપરેઆમાં આવેલાંછે, અને ભવિષ્ય ભવિષ્યકાલને સાડું ઊપલા સેગાઓ કર્તૃવાચક વિશેષનની પાસે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

ભાવપયકાલ.

પુ૦	ધ૦	પુ૦	સે૦
એકવચન.	એકવચન.	એકવચન.	એકવચન.
૧	જુ હું આપસ,	૧	જિણ હું આપસ.
	ધ૦		ધ૦

ભવિષ્યવર્તમાન.

૧	જિણ	જિણ	જિણ
જિણ	જિણ	જિણ	જિણ
જિણ	જિણ	જિણ	જિણ
જિણ	જિણ	જિણ	જિણ

ભવિષ્યભૂત.

૧ જાણીયા } ૧ જાણીયા }
 અં } હું આપનાર હતો, ૧ અં } હું આપનાર હતો.
 જાણીયા } ઈં જાણીયા } ઈં

ખીજ રીત.

૧ જાણીયા } ૧ જાણીયા }
 જાણીયા } અં } હું આપનાર હતો, ૧ જાણીયા } અં } હું આપના
 જાણીયા } ઈં જાણીયા } ઈં ૨ હતો.

અપૂર્ણ અથવા વર્તમાન ભવિષ્ય.

૫૦ એકવચન. ૫૦ સેં એકવચન.
 ૧ જાણીયા } ૧ જાણીયા }
 અં } હું આપતો હઈસ, ૧ અં } હું આપતો હઈસ.
 જાણીયા } ઈં જાણીયા } ઈં

ભૂત ભવિષ્ય.

૧ જાણીયા } ૧ જાણીયા }
 અં } હુંએ આપીશું હસે, ૧ અં } હુંએ આપીશું હસે.
 જાણીયા } ઈં જાણીયા } ઈં

ભવિષ્ય ભવિષ્ય.

૧ જાણીયા } ૧ જાણીયા }
 અં } હું આપનાર હસ, ૧ અં } હું આપનાર હસ.
 જાણીયા } ઈં જાણીયા } ઈં

આ રા ર્થ .

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સ૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \\ \text{ફમ્મ} \end{array} \right\} \text{હું આપું,}$	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{ફામ્મ} \end{array} \right\} \text{હું આપું,}$
૨ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{આપ,}$ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{તું આપ,}$	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \end{array} \right\} \text{તું આપ.}$
૩ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{તે આપે,}$	૩ $\text{અમ્મમ્મ} \text{ તે આપે.}$
પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{ફમ્મ} \end{array} \right\} \text{હમો આપીએ,}$	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મમ્મ} \\ \text{ફામ્મમ્મ} \end{array} \right\} \text{હમો આપીએ.}$
૨ $\text{અમ્મમ્મ} \text{ તમો આપો,}$	૨ $\text{અમ્મમ્મમ્મ} \text{ તમો આપો.}$
૩ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \end{array} \right\} \text{તેઓ આપે,}$	૩ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મમ્મ} \end{array} \right\} \text{તેઓ આપે.}$

સક યાર્થ .

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સ૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\text{ફમ્મ} \text{ ૧૨ } \left. \begin{array}{l} \text{હું આપું,} \\ \text{હું આપી સકું,} \end{array} \right\}$	૧ $\text{ફામ્મ} \text{ ૧૨ } \left. \begin{array}{l} \text{હું આપું.} \\ \text{હું આપી સકું.} \end{array} \right\}$

૨ - ૫૦૫૦-૫૦ તું આપે,
 - ૫૦૫૦ ,, તું આપી સકે,
 - ૫૦૫ ,, તું આપજે,
 ૧૫૦ ,,
 - ૫૦૫ ,,
 - ૫૦૫ ,,
 - ૫૦ ,,
 ૫૦૦ ૧૨

૨ - ૫૦૫૦૧૧૦૦ તું આપે,
 - ૫૦૫૦ ,, તું આપી સકે,
 - ૫૦૫ ,, તું આપજે.
 ૧૫૦ ,,
 - ૫૦૫ ,,
 - ૫૦૫ ,,
 - ૫૦ ,,
 ૫૦૦ ૧૨

૩ ૧૦-૫૦ ૧૨ - ૫૦૫૦૫૦૫૦
 ૧૦ ,, તે આપે,
 ૧૦-૫૦-૫૦ તે આપી સકે,
 ૧૦-૫૦
 ૫૦૦

૩ ૧૦૧૧૦ ૧૨ - ૫૦૫૦૫૦૫૦
 ૧૦-૫૦૧૧૦ તે આપે.
 ૧૦૧૧૦ તે આપી સકે.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૬-૫ ૧૨ હમો આપીએ,
 હમો આપી સકીએ,

૧ ૬૧૧૦ ૧૨ હમો આપીએ.
 હમો આપી સકીએ.

૨ ૧૫૦૦ તમો આપો,
 ૧૦-૫ ૧૨ તમો આપી સકો,
 તમો આપજો,

૨ ૧૦૧૧૦ તમો આપો.
 ૧૦૧૧૦ ૧૨ તમો આપી સકો.
 તમો આપજો.

૩ ૫૦૦ ૧૨ - ૫૦૫૦૫૦૫૦
 ૫૦ ,, તેઓ આપે, આપી
 ૫૦ ,, સકે,
 ૫૦ ,,
 ૧૫૦ ,,
 ૫૦ ,,
 ૬ ,,

૩ ૫૦૧૧૦ ૧૨ - ૫૦૫૦૫૦૫૦
 ૫૦ ,, તેઓ આપે, આપી
 ૫૦ ,, સકે; જરૂર આપે.
 ૫૦ ,,
 ૧૫૦ ,,
 ૫૦ ,,
 ૬ ,,

શ કી આ થં .

॥આજીઆ ને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાન.

ધો		સે	
એકવચન.		એકવચન.	
પુ	૧	પુ	૧
$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$

ભૂતકાલ.

ધો		સે	
એકવચન.		એકવચન.	
પુ	૧	પુ	૧
$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} ॥આઁ \\ આં \\ ॥આઁ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} શિર્શિસ ॥જીઆ \\ શિર્શિસ " \\ શિર્શિસ ॥જીઆ \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \\ ૬-૬૭-૨ \\ ૬-૬૭-૩ \end{array} \right\}$

અ પૂર્ણ ભૂત.

પુઁ	ધૃઁ	સેઁ
પુઁ	એકવચન.	એકવચન.
૧	<div> <div> <div>॥અપ્પ</div> <div>અં</div> <div>અપ્પ</div> </div> <div> <div>અપ્પાપ્પા</div> <div>પ્પાપ્પા</div> </div> <div> <div>અપ્પ-પ્પ-પ્પા</div> <div>હું આપી સકતો હતો.</div> <div>ઈં</div> </div> </div>	<div> <div>॥અપ્પાપ્પ</div> <div>અં</div> <div>અપ્પાપ્પ</div> </div> <div> <div>અપ્પાપ્પાપ્પા</div> <div>પ્પાપ્પાપ્પા</div> </div> <div> <div>અપ્પ-પ્પ-પ્પા</div> <div>હું આપી સકતો હતો.</div> <div>ઈં</div> </div>

ભૂત ભૂત.

૧	<div> <div>॥અપ્પ</div> <div>અં</div> <div>અપ્પ</div> </div> <div> <div>અપ્પાપ્પા</div> <div>પ્પાપ્પા</div> </div> <div> <div>અપ્પ-પ્પ-પ્પા</div> <div>હું આપી સકેઓ હતો.</div> <div>ઈં</div> </div>
---	--

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ઇચ્છા { ઇચ્છામિ ઈ-ઈચ્છા- }
અં { મને આપવું પડીતું,
૥ઈચ્છા } ઈં.

પુ૦ એકવચન.

૧ ઇચ્છા { ઇચ્છામિ ઈ-ઈચ્છા- }
અં { મને આપવું પડીતું.
૥ઈચ્છા } ઈં.

ખીલ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ઇચ્છા { ઈચ્છામિ ઇચ્છામિ
અં { મને આપ
૥ઈચ્છા } વું પડીતું,
ઈં

પુ૦ એકવચન.

૧ ઇચ્છા { ઈચ્છામિ ઇચ્છામિ
અં { મને આપવું
૥ઈચ્છા } પડીતું.
ઈં

સંસ્કાર્ય.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ ઈં
એકવચન.

૧ ઇચ્છા { ઇચ્છામિ ઇચ્છામિ
ઈચ્છા } હું આપું,

પુ૦ સે૦
એકવચન.

૧ ઇચ્છા { ઇચ્છામિ ઇચ્છામિ
ઈચ્છા } હું આપું.

૨ ઇચ્છા તું આપે,

૨ ઇચ્છા તું આપે.

૩ ઇચ્છા { ઇચ્છામિ ઇચ્છામિ
ઈચ્છામિ ઇચ્છામિ } તે આપે,

૩ ઇચ્છા { ઇચ્છામિ ઇચ્છામિ
ઈચ્છામિ ઇચ્છામિ } તે આપે.

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્ર-૬૦} \\ \text{૬૦} \end{array} \right\}$ હમો આપીએ,	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્ર-૬૦} \\ \text{૬૦} \end{array} \right\}$ હમો આપીએ.
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૦-૫૦} \\ \text{૧૦-૫૦} \end{array} \right\}$ તમો આપો,	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૦-૫૦} \\ \text{૧૦-૫૦} \end{array} \right\}$ તમો આપો.
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{૩૫૦} \\ \text{૫૦-૫૦} \\ \text{૫૦-૫૦-૫૦} \\ \text{૧૦-૫૦-૫૦-૫૦} \end{array} \right\}$ તેઓ આપે,	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{૩૫૦} \\ \text{૫૦-૫૦} \\ \text{૫૦-૫૦-૫૦} \\ \text{૧૦-૫૦-૫૦-૫૦} \end{array} \right\}$ તેઓ આપે.

ભૂત.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{૬-૬૦-૬૦} \\ \text{હુંએ આપીઉં હોએ,} \\ \text{હુંએ આપીઉં હોત,} \end{array} \right\}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{૬-૬૦-૬૦} \\ \text{હુંએ આપીઉં હોએ.} \\ \text{હુંએ આપીઉં હોત.} \end{array} \right\}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૬૫-૧૦} \\ \text{૧૬૫} \\ \text{૧૬૫} \end{array} \right\}$ તુંએ આપીઉં હોએ, તુંએ આપીઉં હોત,	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૬૫-૧૦-૧૦} \\ \text{૧૬૫} \\ \text{૧૬૫} \end{array} \right\}$ તુંએ આપીઉં હોએ, તુંએ આપીઉં હોત.
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૦-૧૦-૬૦} \\ \text{તેણે આપીઉં હોએ,} \\ \text{તેણે આપીઉં હોત,} \end{array} \right\}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૦-૧૦-૬૦} \\ \text{તેણે આપીઉં હોએ.} \\ \text{તેણે આપીઉં હોત.} \end{array} \right\}$
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૬૫-૧૦-૬૦} \\ \text{હમોએ આપીઉં હોએ,} \\ \text{હમોએ આપીઉં હોત,} \end{array} \right\}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૬૫-૧૦-૬૦} \\ \text{હમોએ આપીઉં હોએ.} \\ \text{હમોએ આપીઉં હોત.} \end{array} \right\}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૬૫-૧૦-૬૦-૬૦} \\ \text{૧૬૫} \\ \text{૧૬૫} \end{array} \right\}$ તમોએ આપીઉં હોએ, તમોએ આપીઉં હોત,	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૬૫-૧૦-૬૦-૬૦} \\ \text{૧૬૫} \\ \text{૧૬૫} \end{array} \right\}$ તમોએ આપીઉં હોએ, તમોએ આપીઉં હોત.
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૬૦} \\ \text{તેઓએ આપીઉં હોએ,} \\ \text{તેઓએ આપીઉં હોત,} \end{array} \right\}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{૧૦૦-૧૦૦-૧૦૦-૬૦} \\ \text{તેઓએ આપીઉં હોએ.} \\ \text{તેઓએ આપીઉં હોત.} \end{array} \right\}$

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ખર્જીસ જીય
હુંએ આપીડીં,
હુંએ આપીડીં હાત-હાએ,

૨ મખર્જીસ જીય
તુંએ આપીડીં,
તુંએ આપીડીં હાત-હાએ,

૩ જીર્જીસ જીય
તેણે આપીડીં,
તેણે આપીડીં હાત-હાએ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ખર્જીસ જીય
હુંએ આપીડીં.
હુંએ આપીડીં હાત-હાએ.

૨ મખર્જીસ જીય
તુંએ આપીડીં.
તુંએ આપીડીં હાત-હાએ

૩ જીર્જીસ જીય
તેણે આપીડીં.
તેણે આપીડીં હાત-હાએ.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ખર્જીસ જીય
ફર્જીસ
હુમેએ આપીડીં,
હુમેએ આપીડીં હાત-હાએ,
હુમે આપત,

૨ જીર્જીસ જીય
તમેએ આપીડીં,
તમેએ આપીડીં હાત-હાએ,
તમે આપત,

૩ ઝર્જીસજીય
તેઓએ આપીડીં,
તેઓએ આપીડીં હાત-હાએ,
તેઓ આપત,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ખર્જીસ જીય
ફર્જીસ
હુમેએ આપીડીં.
હુમેએ આપીડીં હાત-હાએ.
હુમે આપત.

૨ જીર્જીસ જીય
તમેએ આપીડીં.
તમેએ આપીડીં હાત-હાએ.
તમે આપત.

૩ ઝર્જીસજીય
તેઓએ આપીડીં.
તેઓએ આપીડીં હાત-હાએ.
તેઓ આપત.

શ કય શં સ્યા થં .

વર્તમાનકાલ.

પુ0	ધ0 એકવચન.		પુ0	સે0 એકવચન.	
	આ0	અ0		આ0	અ0
૧	આપી સકું, ઈ0	આપી સકું, ઈ0	૧	આપી સકું, ઈ0	આપી સકું, ઈ0

ભ ત કા લ .

પુ0	ધ0 એકવચન.		પુ0	સે0 એકવચન.	
	આ0	અ0		આ0	અ0
૧	આપી સકેઓ હોત, ઈ0	આપી સકેઓ હોત, ઈ0	૧	આપી સકેઓ હોત, ઈ0	આપી સકેઓ હોત, ઈ0

આ શી રવાદાર્થ.

ઇ૦		સે૦	
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	”	૧	”
૨	”	૨	”
૩	”	૩	”
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	”	૧	”
૨	”	૨	”
૩	”	૩	”

કૃદંત.

ઇ૦		સે૦	
કર્તૃવાચક	આપતો-તી-તું,		આપતો-તી-તું.
	આપનાર,		આપનાર.

† પતવાંદનાંમે અથવા નેકાહને લગતા બંદોબસતમાં ઉપલાં સર્વનાંમે ક્રિયાપદના સેગાની પછી વપરાએલાછે. જેમકે મહમ્મદ આપતો તમોને દાદાર અહુરમઝદ.

કર્મવાચક ૧૧૭૭ } આપેલું, ૧૧૭૮ } આપેલું.
 ૧૧૭૭ } ૧૧૭૮ }

ક્રિયાવાચક ૧૧૭૭-૭૮ } આપ, પેદાએશ, ૧૧૭૮-૭૯ આપ, પેદાએશ.
 ૭૭૭૭-૭૮ }

૭૭૭૭-૭૮ } આપવું, ૭૭૭૮-૭૯ } આપવું.
 ૭૭૭૭-૭૮ }

૨૧૪. આએ ભાષામાં મતહ હેવાં સેમીટીક ધાતુ ઊપરથી ૧૧૭૬ મદન-ક્રિયાપદ વપરાએલુંછે, જેનો અર્થ ‘ પોંહચવું ’ હોવો થાએછે, તેનું રૂપાખ્યાપન સેમીટીક ધાતુઓ ઊપરથી બનેલાં સામાન્ય રૂપોની રીત પરમાંણે થએલું નથી; પણ તદન ગુદી રીતે થાએલું છે. સેમીટીક ધાતુની પાસે ૧૧ આવેઆ પછો મસદરની નીશાંની ૧૧ લાગીને સઘલાં પેહલવી સામાન્ય રૂપો બનેલાંછે, પણ આએ રૂપમાં તે ૧૧ મુતલક વપરાએલી નથી, ફક્ત અસલ ધાતુ ૧૧૭૬ મતહ-છે તેહને છેડેનો ૧ હ નીકલી જઈને તેહની પાસે ૧૧ વધી ધાતુનો ૧૧ ત-મસદરી ત ની જગાએ વપરાએલોછે; અને ભૂતકાલ સેવાએ બીજા સઘલા કાલ અને અર્થોને લગતા સેગાઓ સાહીઆ કારક ક્રિયાપદોની મદદથી બનેલાંછે; જેનું રૂપાખ્યાપન ગુદુ બત લાવેઆ વના વીદયારથીઓને સહમજ પડી સકે નહીં, માંત્રે હોતે તેહની ગરદાંન વીગતે નીચે જણાવીએછે.

૧૧૯ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન.

સ વા ર્થ.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ હું પોંહયું,	૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ હમો પોંહયીએ.
૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ તું પોંહયે.	૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ તમો પોંહયો.
૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ તે પોંહયે,	૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ તેઓ પોંહયે.

અપૂર્ણ વર્તમાન.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥 } હું પોંહયુંછું,	૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥 } હમો પોંહયીએછે.
૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥 } તું પોંહયેછે,	૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥 } તમો પોંહયોએ.
૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥 } તે પોંહયેછે,	૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥 } તેઓ પોંહયેછે.

† જુઓ “અંદરજે વજરગ મવુત” ૯૬ 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥 ૯૬ 𐭥𐭥 ૯૬
 ૯) આપરગીઓ જેઆરે કાંમ અરંભમ પોંહયે (તેઆરે જાણેય.)

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફાજીસ } ૧૬ સફ
ફાજીસ } હું પોંહચીતો હતા,
ઇ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફાજીસ } ૧૬ સફ
ફાજીસ } હમે પોંહચતા હતા.
ઇ૦

૫ હું ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાજીસ } ૧૬
જાજીસ } ૬૦ હું પોંહચી ચુકો,
જાજીસ } ૬ હું પોંહચી રેહો,
૨ જાજીસ } ૧૬
જાજીસ } ૧૦ તું પોંહચી ચુકો,
જાજીસ } ૧૦ તું પોંહચી રેહો,
૩ જાજીસ } ૧૬
જાજીસ } ૧૦ તે પોંહચી ચુકો,
જાજીસ } ૧૦ તે પોંહચી રેહો,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાજીસ } ૧૬
જાજીસ } ૬૦ હમે પોંહચી ચુકો.
જાજીસ } ૬ હમે પોંહચી રેહો.
૨ જાજીસ } ૧૬
જાજીસ } ૧૦ તમે પોંહચી ચુકો.
જાજીસ } ૧૦ તમે પોંહચી રેહો.
૩ જાજીસ } ૧૬
જાજીસ } ૧૦ તેઓ પોંહચી ચુકો.
જાજીસ } ૧૦ તેઓ પોંહચી રેહો.

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફાજીસ જાજીસ ૧૬ હું પોંહચી ચુકો,
ફાજીસ જાજીસ " હું પોંહચી રેહો,
૨ ફાજીસ જાજીસ ૧૬ તું પોંહચી ચુકો,
ફાજીસ જાજીસ " તું પોંહચી રેહો,
૩ જાજીસ ૧૬ તે પોંહચી ચુકો,
જાજીસ " તે પોંહચી રેહો,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફાજીસ જાજીસ ૧૬ હમે પોંહચી ચુકો.
ફાજીસ જાજીસ " હમે પોંહચી રેહો.
૨ જાજીસ જાજીસ ૧૬ તમે પોંહચી ચુકો.
જાજીસ જાજીસ " તમે પોંહચી રેહો.
૩ ફાજીસ જાજીસ ૧૬ તેઓ પોંહચી ચુકો.
ફાજીસ જાજીસ " તેઓ પોંહચી રેહો.

† જુઓ ઇલ૦ હા. ૯ મો ૭૪ જ ૨૨ ૧૦૪૦૪૦૪૦ ૧૦૪૦ ૧૦૪૦
જાજીસ ૧૬ ૭૪ જાજીસ ૧૦૪૦૪૦ ૧૦૪૦૪૦ ૧૦૪૦૪૦ ૧૦૪૦૪૦
એક (ચીજ) અવાઈ રેહી કે ખીજ પોંહચી ચુકી.

ભવિષ્યવર્તમાન.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફાજિસ } ૧૫૯૬-૬-૬૭ }
 ફાજિસ } હું પોંહ્યનાર છેકીં,
 ફ } ઈં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફાજિસ } ૧૫૯૬-૫૬-૫૬૭-૬૭ }
 ફાજિસ } હમો પોંહ્યનાર છઈએ.
 ફ } ઈં

ભવિષ્યભૂત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાપાફીઝ } ૧૫૯૬ }
 જાપાપ્પ }
 અં } હું પોંહ્યનાર હતા,
 જાપાપ્પ }
 જા } ઈં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાપાફીઝ } ૧૫૯૬ જા }
 જાપાપ્પ }
 અં } હમો પોંહ્યનાર હતા
 જાપાપ્પ }
 જા } ઈં

આસાથં.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૫પાપ્પ ૯૬ }
 ૫પાપ્પ " } હું પોંહ્યું,
 ૫પ્પ " }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૫પાફીપ્પ ૯૬ }
 ૫પાપ્પ " } હમો પોંહ્યીએ.
 ૫પ્પ " }
 ૫પ્પ " }

૨ ૫પાપ્પ ૯૬ }
 ૫પ્પ " } હું પોંહ્ય.
 ૫પાપ્પ " }

૨ ૫પાપ્પ ૯૬ }
 ૫પ્પ " } તમો પોંહ્યો.

૩ ૫પાપ્પ ૯૬ } તમે પોંહ્યે,
 ૫પ્પ " }

૩ ૫પાપ્પ ૯૬ } તમે પોંહ્યે.
 ૫પ્પ " }

સ ક યા ર્થ .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જામ્ ૯૬ ૧૨ હું પેહચું, ૧ જામ્ ૯૬ ૧૨ હમો પેહચીએ,
જી , હું પેહચી સકું, જી , હમો પેહચી સકીએ.

૨ જામ્ ૯૬ ૧૨ તું પેહચ્યએ, ૨ જામ્ ૯૬ ૧૨ તમો પેહચી સકો.
જામ્ ૯૬ , તું પેહચી સકે, તમો પેહચી સકો.

જામ્ ૯૬ ,

જામ્ , તમો પેહચ્યએ.

જામ્ ૯૬ ,

જામ્ ૯૬ ,

જામ્ ૯૬ ,

જામ્ ૯૬ ,

જામ્ ૯૬ ,

જામ્ ,

૩ જામ્ ૯૬ ૧૨ તે પેહચ્યએ, ૩ જામ્ ૯૬ ૧૨ તેઓ પેહચ્યએ.
જામ્ ૯૬ , તે પેહચ્યએ, જામ્ , તેઓ પેહચ્યએ.

જામ્ ૯૬ , તે પેહચી સકે,

જામ્ ૯૬ , પેહચી સકે.

જામ્ ,

જામ્ ,

જામ્ ,

જામ્ ,

જામ્ ,

જામ્ ,

શકયાર્થ.

॥છામ્જાને લગતું રૂપાખ્યાયન.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left\{ \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \\ ૨૫૦ \quad " \\ ૧૧૯ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \end{array} \right\}$	૧	$\left\{ \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \\ ૨૫૦ \quad " \\ ૧૧૯ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \end{array} \right\}$
	હું યોંહચી સકેચ, ઈ૦		હુંમે યોંહચી સકેચોચ. ઈ૦

ભૂતકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left\{ \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \\ ૨૫૦ \quad " \\ ૧૧૯ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \end{array} \right\}$	૧	$\left\{ \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \\ ૨૫૦ \quad " \\ ૧૧૯ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૧ \end{array} \right. \end{array} \right\}$
	હું યોંહચી સકેઓ, ઈ૦		હુંમે યોંહચી સકેઆ. ઈ૦

ભવીષ્યકાલનાં રૂપ વર્તમાનકાલને મળતાંછે.

સ ક યા થીં .

॥૧૧૫૫૫૫ ક્રિયાપદને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્ત માં ન કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬ } ૬૫૫૫
અ૦ } હું પેહલ્યું,
॥૧૬ } હું પેહલ્યી સકું,
ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬ } ૬૫૫૫
અ૦ } હમો પેહલ્યીએ.
॥૧૬ } હમો પેહલ્યી સકીએ.
ઈ૦

ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬ } ૧૧૫૫૫ ૬-૬૫-૬
અ૦ } હું પેહલ્યી સકેઆ,
॥૧૬ } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬ } ૧૧૫૫૫ ૧૬-૧૬૫-૬
અ૦ } હમો પેહલ્યી સકેઆ.
॥૧૬ } ઈ૦

ખીલ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૬૧૬ } ૧૬ ૧૧૫૫૫
૬૧૬ } હું પેહલ્યી સકેઆ,
૬ } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૬૧૬ } ૧૬ ૧૧૫૫૫
૬૧૬ } હમો પેહલ્યી સકેઆ.
૬- } ઈ૦

ભવીપયકાલનાં રૂપો વર્તમાંનને લગતાંછે.

સ ક યા થીં .

॥૧૧૫૫૫૫ ક્રિયાપદ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્ત માં ન કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬ } ૧૫૫૫ ૬-૬૫-૬
અ૦ } મને પેહલ્યવું નોઈએ,
॥૧૬ } હુંએ પેહલ્યવું નોઈએ,
ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬ } ૧૫૫૫ ૧૬-૧૬૫-૬
અ૦ } હમોએ પેહલ્યવું નોઈએ.
॥૧૬ } ઈ૦

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૯ ૧૦૦૦૦૦ ૬-૬૭-૬
અ૦ } મને જવું પડીતું,
૧૧૯ } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૯ ૧૦૦૦૦૦ ૧૦૬-૧૦૬૭-૬૬
અ૦ } હુમને જવું પડીતું.
૧૧૯ } ઈ૦

લવીપયકાલનાંશ્ચ વર્તમાનને લગતાંછે.

શં રૂપા થીં.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } હું પોંહયું,
૬૧૧૪૦ " }
૧૬૧ }
૨ ૪૭૧૧૪૦ ૧૬ } તું પોંહયે,
૪૭૧૧૪૦ " }
૪૭૧ } તું પોંહયતે,

૩ ૧૦૪૧૧૪૦ ૧૬ } તે પોંહયે,
૧૦૪૧૧૪૦ " }
૧૬૧ } તે

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } હમો પોંહયામ્મે.
૬૧૧૪૦ " }
૧૬૧ }
૨ ૧૦૪૧૧૪૦ ૧૬ } તમો પોંહયો.
૧૦૪૧૪૦ " }
૧૦૪ } તે

૩ ૧૦૪૧૧૪૦ ૧૬ } તેઓ પોંહયે.
૧૦૪૧૪૦ " }
૧૦૪ } તેઓ

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } ૬-૬૭-૬
૧૬૧ " } હું પોંહયેમ્મા,
૬૧૧ " } હું પોંહયેમ્મા હોત,
૧૦૪ " } હું પોંહયત,
૨ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } ૧૦-૧૦૪-૬
૧૬૧ " } તું પોંહયેમ્મા,
૬૧૧ " } તું પોંહયેમ્મા હોત,
૧૦૪ " } તું પોંહયત,
૩ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } ૪૦-૪૦૪-૬
૧૬૧ " } તે પોંહયેમ્મા,
૬૧૧ " } તે પોંહયેમ્મા હોત,
૧૦૪ " } તે પોંહયત,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } ૧૦૬-૧૦૬૭-૬૬
૧૬૧ " } હમો પોંહયેમ્મા.
૬૧૧ " } હમો પોંહયેમ્મા હોત.
૧૦૪ " } હમો પોંહયત.
૨ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } ૧૦-૧૦૪-૬
૧૬૧ " } તમો પોંહયેમ્મા.
૬૧૧ " } તમો પોંહયેમ્મા હોત.
૧૦૪ " } તમો પોંહયત.
૩ ૧૬૧૧૪૦ ૧૬ } ૪૦-૪૦૪-૬
૧૬૧ " } તેઓ પોંહયેમ્મા.
૬૧૧ " } તેઓ પોંહયેમ્મા હોત.
૧૦૪ " } તેઓ પોંહયત.

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

- ૧ } ૧૬૬ ૧૬ } હું પોહચેઓ,
 ૧૬૬ " } હું પોહચેઓ હોત,
 ૨ } ૧૭૧ ૧૬ } હું પોહચત,
 ૧૭૧ " } હું પોહચેઓ,
 ૨ } ૧૭૬ ૧૬ } હું પોહચેઓ હોત,
 ૧૭૬ " } હું પોહચત,
 ૩ } ૧૮૧ ૧૬ } તે પોહચેઓ,
 ૧૮૧ " } તે પોહચેઓ હોત,
 ૩ } ૧૮૬ ૧૬ } તે પોહચત,

પુ૦ અનેકવચન.

- ૧ } ૧૬૬ ૧૬ } હમે પોહચેઓ.
 ૧૬૬ " } હમે પોહચેઓ હોત.
 ૨ } ૧૭૧ ૧૬ } હમે પોહચત.
 ૧૭૧ " } તમે પોહચેઓ.
 ૨ } ૧૭૬ ૧૬ } તમે પોહચેઓ હોત.
 ૧૭૬ " } તમે પોહચત.
 ૩ } ૧૮૧ ૧૬ } તેઓ પોહચેઓ.
 ૧૮૧ " } તેઓ પોહચેઓ હોત.
 ૩ } ૧૮૬ ૧૬ } તેઓ પોહચત.

આ શી રવા દાર્થ.

પુ૦ એકવચન.

- ૧ } ૧૬ ૬-૬ } મને પોહચો,
 ૨ } ૧૭૧ ૧૭ } હુંને પોહચો,
 ૧૭૧ ૧૭ } હુંને પોહચો,
 ૩ } ૧૮૬ ૧૮ } તેહને પોહચો,

પુ૦ અનેકવચન.

- ૧ } ૧૬ ૧૬-૧૬ } હમેને પોહચો.
 ૨ } ૧૭૧ ૧૭ } તમેને પોહચો.
 ૩ } ૧૮૬ ૧૮ } તેઓને પોહચો.

કૃદંત.

કર્તૃવાચક, ૧૬૬ } પોહચતાં, પોહચતો,
 ૧૬૬ } પોહચનાર.

કર્મવાચક, ૧૬૬ } પોહચેલું.
 ૧૬૬ }

ક્રિયાવાચક, ૧૭૧ ૧૬ } પોહચ.
 ૧૭૧ ૧૬ }

૧૭૬ ૧૬ } પોહચલું.
 ૧૭૬ ૧૬ }

નાંમી ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન.

૨૧૫. હુંએ ૧૨૬ માં આંક વાલી કલમમાં જણાવીશું છે કે નાંમને અકરમક ક્રિયાપદનો હલતમાં બતલાવવા સાડું તેહને છેડે ॥૧૭ પ્રત્ય સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ લગાડેઆમાં આવેછે, અને તેના દાખલાઓ હુંએ તાંહું બતલાવેઆછે, પણ તે સેવાએ નાંમની પાસે ૫, ૫, અને ૩, હેવા હરશે જોડાઈને તેની સાથે સામાન્ય રૂપ નો ॥૧૭ પ્રત્ય કેટલેએક કેકાણે વપરાએલો મલેછે; તે ઊપરથી સીધ ક રવાને બની આવેછે કે અવસતામાં નાંમી ક્રિયાપદ બનાવવા સાડું મુ ખય પ્રત્ય ૫૫૫ ય, છે, તેજ ય શું સકર્મક કે અકર્મક એ બેહુ જાતનાં રૂપોને સાડું આએ ભાષામાં વપરાતાં સેમીટીક અને ઈરાંની બેહુ દેસ મનાં નાંમોને લગાડેઆમાં આવેલોછે. ઊપર જણાવેલા તરણ આ કારોમાંનો પેહલો ૫૫ ય, એ અસલ ૫૫૫ નો આકારછે, તથા બી જો ૫ પેહલ્લાનો અને તરીજો ૩ બીજાનો સંકોચાએલો આકારછે, અને તે આકારો અકર્મક તથા સકર્મક બેહુ જાતનાં ક્રિયાપદોના સે ગાઓમાં એક સરખી રીતે વપરાએલા મલવાથી દરએક ક્રિયાપદ ને સાડું ચોક્કસ કાએદો બંધાઈ સકતો નથી; તેપણ ૫૫ ય, નો આ કાર ઘણું કરીને અકર્મકને સાડુંછે, હેયું તેહને મલતા વધારે દાખલા ઓ ઊપરથી આપણને ચોક્કસ કરવાને બનેછે. આએ વર્ગને મલ તા સકર્મક તથા અકર્મક ક્રિયાપદોનું રૂપાખ્યાપન હું નીચે જણાવિં છું, તેજ ઊપરથી વીદીઆરથીઓને તેહની સહમજ મલી સકસે.

સ વ ા યં.

વર્તમાનકાલ.

અકર્મકને લગતું રૂપાખ્યાપન.	અકર્મકને લગતું રૂપાખ્યાપન.
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ જિગ્જલ હું જાહેર કરેં,	૧ જિગ્જલ } હું જાહેર થાઉં.
	* જિગ્જલ }

* (ધ્રિશને ૧૨ હા.) જિગ્જલ ૧૬ જિગ્જલ ૬૩ ૧૫ જાલ તમો જે અ મશાસપંદો છેઓ તે તમારી તરફ હું ઘણા સખી થાઉં.

ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ,

$\left. \begin{array}{l} \text{ਸਰਸ} \\ \text{ਫਰਸ} \end{array} \right\} \text{ਭੁੰ ਫੁਲੀ ਥਾਓਂ.}$

୨ ମୁସଲମାନ ଗୁଁ ଶାହିର ଝରି,

୨ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ } ଗୁଁ ଗଢ଼ି ଥାନ୍ତି.

ਸਾਹਿਬੁ ਤੂੰ ਦੁਖੁ ਦਿਸੈ,

 } તું દુખી થાએ.

૩ જાગૃતિ તો જાહેર કરે,

3 $\left. \begin{array}{l} \text{ଅଂଶୁମତ} \\ \text{ଅଂଶୁମତ} \end{array} \right\} \text{ତେ ଜାଣିଥାଆନ୍ତି।}$

જાણ્યું તે કુપ દીએ,

† $\frac{1}{x}$ } તે કુખી થાએ.

[illegible]

† (વનદીદાદ પરં ૮) સ્વપ્નમાં જાત્રીએ જુદા જુદા નામો લેખે
તે (સ્માતશ) ઘણો જલદી પુનઃ જન્મે ધર્મિણે જલદીથી થંડો થાય.

અપર્ણ વર્તમાન.

પુ૦ એકવચન.

૧ જગ્ગુજલ ઝફ હું જાહેર કરેછું,

જગ્ગુજલ ઝફ હું કુપ્પ દેઉંછું,

૨ જગ્ગુજલ ઝફ તું જાહેર કરેછે,

જગ્ગુજલ ઝફ તું કુપ્પ દીએછે,

૩ જગ્ગુજલ ઝફ
અં } તે જાહેર કરેછે,
જાગ્ગુજલ ઝફ
જાગ્ગુજલ ઝફ

જગ્ગુજલ ઝફ
અં } તે કુપ્પ દીએછે,
જાગ્ગુજલ ઝફ
જાગ્ગુજલ ઝફ

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જગ્ગુજલ ઝફ હમો જાહેર કરીએછે,

જગ્ગુજલ ઝફ હમો કુપ્પ દેએછે,

૨ જગ્ગુજલ ઝફ તમો જાહેર કરેછો,

જગ્ગુજલ ઝફ તમો કુપ્પ દેએછો,

૩ જગ્ગુજલ ઝફ તેઓ જાહેર કરેછે,

જગ્ગુજલ ઝફ તેઓ કુપ્પ દીએછે,

પુ૦ એકવચન.

૧ જગ્ગુજલ ઝફ } હું જાહેર થાઉંછું.

જગ્ગુજલ ઝફ } હું કુપ્પી થાઉંછું.

૨ જગ્ગુજલ ઝફ } તું જાહેર થાએછે.

જગ્ગુજલ ઝફ } તું કુપ્પી થાએછે.

૩ જગ્ગુજલ ઝફ } તે જાહેર થાએછે.

જગ્ગુજલ ઝફ } તે કુપ્પી થાએછે.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જગ્ગુજલ ઝફ } હમો જાહેર થાએએછે.

જગ્ગુજલ ઝફ } હમો કુપ્પી થાએએછે.

૨ જગ્ગુજલ ઝફ } તમો જાહેર થાએએછો.

જગ્ગુજલ ઝફ } તમો કુપ્પી થાએએછો.

૩ જગ્ગુજલ ઝફ } તેઓ જાહેર થાએએછે.

જગ્ગુજલ ઝફ } તેઓ કુપ્પી થાએએછે.

રીતીવર્તમાન.

પુ૦ એકવચન.

૧ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ હું જાહેર કરતો
રેહ્ય,
ફી) ૧૪૫૭૭ હું કુખ દેતો
રેહ્ય,

૨ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તું જાહેર કરતો
રેહ્ય,
પી) ૧૪૫૭૭ તું કુખ દેતો
રેહ્ય,

૩ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તે જાહેર કરતો
રેહ્ય,
ણ) ૧૪૫૭૭ તે કુખ દેતો
રેહ્ય,

પુ૦ એકવચન.

૧ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ હું જાહેર થતો
રેહ્ય,
ફી) ૧૪૫૭૭ હું કુખી થતો રેહ્ય

૨ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તું જાહેર થતો
રેહ્ય,
પી) ૧૪૫૭૭ તું કુખી થતો રેહ્ય

૩ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તે જાહેર થતો
રેહ્ય,
ણ) ૧૪૫૭૭ તે કુખી થતો રેહ્ય

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીયુ { ૧૪૫૭૪૭ હમો જાહેર કર
તા રહીએય,
ફી) ૧૪૫૭૭ હમો કુખ દેતા
રહીએય,

૨ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તમો જાહેર કર
તા રેહ્ય,
ણ) ૧૪૫૭૭ તમો કુખ દેતા
રેહ્ય,

૩ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તેઓ જાહેર કર
તા રેહ્ય,
પી) ૧૪૫૭૭ તેઓ કુખ દેતા
રેહ્ય,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીયુ { ૧૪૫૭૪૭ હમો જાહેર થતા
રહીએય.
ફી) ૧૪૫૭૭ હમો કુખી થતા
રહીએય.

૨ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તમો જાહેર થતા
રેહ્ય.
ણ) ૧૪૫૭૭ તમો કુખી થતા
રેહ્ય.

૩ ણીયુ { ૧૪૫૭૪૭ તેઓ જાહેર થતા
રેહ્ય.
પી) ૧૪૫૭૭ તેઓ કુખી થતા
રેહ્ય.

ભૂતકાલ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગ્યભય } #-લ-૧
જમ " } હુંએ જાહેર કીધું,

ભાગ્યભય } #-લ-૧
જમ " } હુંએ કુખ દીધું,

૨ ભાગ્યભય } ભ-જ-૧
જમ " } તુંએ જાહેર કીધું,

ભાગ્યભય } ભ-જ-૧
જમ " } તુંએ કુખ દીધું,

૩ ભાગ્યભય } મ-જ-૧
જમ " } તેણે જાહેર કીધું,

* ભાગ્યભય } મ-જ-૧
જમ " } તેણે કુખ દીધું,

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગ્યભય } #-લ-૧
ભા " } હું જાહેર થયેઓ.

ભાગ્યભય } #-લ-૧
ભા " } હું કુખી થયેઓ.

૨ ભાગ્યભય } ભ-જ-૧
જમ " } તું જાહેર થયેઓ.

ભાગ્યભય } ભ-જ-૧
જમ " } તું કુખી થયેઓ.

૩ ભાગ્યભય } મ-જ-૧
જમ " } તે જાહેર થયેઓ.

* ભાગ્યભય } મ-જ-૧
જમ " } તે કુખી થયેઓ.

* (જુઓ વનદીદાદની ખીજ પરગરદ) ભાગ્યભય # # ૧૫ મુખ્યભય
જમ " * * * તેઓએ જમશેદની આગલ ખબર કીધી, એટલે
જે * * તેની સાથે પુછપરછ કીધી. (વનદી ૧૯ મી પરં ૧) જમ " * *
જમ " * * જરતોશતે ગનામીનાને ગુરત જાણ કીધી.

† (જુઓ પેહલવી વીરાટ) જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *
જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * * * ભાગ્યભય જમ " * *

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } હમોએ જાહેર કરીઉં,જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } હમોએ કુખ દીધું,૨ જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તમોએ જાહેર કીધું,જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તમોએ કુખ દીધું,૩ જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તેઓએ જાહેર કીધું,જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તેઓએ કુખ દીધું,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } હમો જાહેર થએઆ.જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } હમો કુખી થએઆ.૨ જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તમો જાહેર થએઆ.જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તમો કુખી થએઆ.૩ જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તેઓ જાહેર થએઆ.જાગજાગ } મજ-મજ-જે
જા " } તેઓ કુખી થએઆ.

ભૂતકાલની ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગજાગ } જાગજાગ હુંએ જાહેર કીધું,
જા " }
જા " } જાગજાગ હુંએ કુખ દીધું,
જા " }

હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગજાગ } જાગજાગ હું જાહેર થએઆ.
જા " }
જા " } જાગજાગ હું કુખી થએઆ.
જા " }

હિં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગજાગ } જાગજાગ હમોએ જાહેર કીધું,
જા " }
જા " } જાગજાગ હમોએ કુખ દીધું,
જા " }

હિં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગજાગ } જાગજાગ હમો જાહેર થએઆ
જા " }
જા " } જાગજાગ હમો કુખી થએઆ.
જા " }

હિં

અ પૂર્ણ ભૂત .

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરતો હતો,

જાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું કુપ્ય દેતો હતો,
હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થતો હતો.

જાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું કુખી થતો હતો.
હિં

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧ હું જાહેર કરતો
જા " } હતો,
જાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧ હું કુપ્ય દેતો
જા " } હતો,
હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧ હું જાહેર થ
જા " } તો હતો.
જાગ્યા } —ફ-ફ-લે-૧ હું કુખી થ
જા " } તો હતો.
હિં

પૂર્ણ ભૂત કાલ .

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરી રહેો,
જાગ્યા } —ફ-લે-૧ હું જાહેર કરી ચુકો,
જા " } હું કુપ્ય દેઈ રહેો,
જા " } હું કુપ્ય દેઈ ચુકો,
હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થઈ રહેો.
જા " } હું જાહેર થઈ ચુકો.
જાગ્યા } —ફ-લે-૧
જા " } હું કુખી થઈ રહેો.
જા " } હું કુખી થઈ ચુકો.
હિં

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરી રહેો,
જાગ્યા } —ફ-લે-૧ હું જાહેર કરી ચુકો,
જા " } હું કુપ્ય દેઈ રહેો,
જા " } હું કુપ્ય દેઈ ચુકો,
હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યાજાગ્યા } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થાઈ રહેો.
જા " } હું જાહેર થાઈ ચુકો.
જાગ્યા } —ફ-લે-૧
જા " } હું કુખી થાઈ રહેો.
જા " } હું કુખી થાઈ ચુકો.
હિં

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 ભા " હુંએ જાહેર કરીહું
 ભાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 ભા " હુંએ કુખ દીધું
 હું.

ધ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 ભા " હું જાહેર થએઓ
 ભાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 ભા " હું કુખી થએઓ
 હું.

ધ૦

વર્ત માં ન ભૂ ત .

પુ૦ એકવચન.

૧ બાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 બા " હુંએ જાહેર કરેહુંએ,
 બાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 બા " હુંએ કુખ દીધુંએ,
 ધ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ બાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 બા " હું જાહેર થએઓહું.
 બાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 બા " હું કુખી થએઓહું.
 ધ૦

ભવીષ્યકાલનાં રૂપો વર્ત માં નકાલનાં રૂપોને મલતાછે.

આ રા થં .

વર્ત માં નકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ અપાપાભાલ { અપાપાભાલ
 અ " હું જાહેર કરું,
 અપાપાભાલ { અપાપાભાલ
 અ " હું કુખ દેહીં,
 અપાપાભાલ

પુ૦ એકવચન.

૧ અપાપાભાલ { અપાપાભાલ
 અ " હું જાહેર થાઊં.
 અપાપાભાલ { અપાપાભાલ
 અ " હું કુખી થાઊં.

* (વન૦ પ૨૦ ૧૧) અપાપાભાલ # ૧૧ ૧૧૭ ધરને હું કેહવી રીતે પાક કરું. (વન૦ પ૨૦ ૨) અપાપાભાલ # ૧૧ ૧૧૭ હું આએ તારી કુનીઆનો વધારો કરું.

૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપપ} \\ \text{ઁપ } " \end{array} \right\} \text{તેઓ જાહેર કરે,}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપપ} \\ \text{ઁપ } " \\ \text{ઁપપપપપપ} \end{array} \right\} \text{તેઓ જાહેર થાએ.}$
	$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપ} \\ * \text{ઁપ } " \end{array} \right\} \text{તેઓ દુખ દીએ,}$		$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપ} \\ \text{ઁપ } " \\ \text{ઁપપ } " \end{array} \right\} \text{તેઓ દુખી થાએ.}$

શ ક યા ર્થ .

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જપપપપ ૧૨. હું જાહેર કરું,

જપપ ૧૨. હું કુપ દેઉં,

પુ૦ એકવચન.

૧ જપપપ ૧૨. હું જાહેર થાઉં.

જપ "
 જપપ ૧૨. હું કુખી થાઉં.

૨ † જપપપપ ૧૨. $\left. \begin{array}{l} \text{જપ } " \\ \text{જપ } " \\ \text{જપપપ ૧૨} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તું જાહેર કરે,} \\ \text{તું જાહેર કરી સકે,} \\ \text{તું જાહેર કરજે.} \end{array}$

૨ જપપપ ૧૨. $\left. \begin{array}{l} \text{જપ } " \\ \text{જપ } " \\ \text{જપપ ૧૨} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તું જાહેર થાએ.} \\ \text{તું જાહેર થાઈ સકે.} \end{array}$

† જપપ ૧૨. $\left. \begin{array}{l} \text{જપપ } " \\ \text{જપ } " \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તું કુપ દીએ,} \\ \text{તું કુપ દેઈ સકે,} \end{array}$

† જપપ ૧૨. $\left. \begin{array}{l} \text{જપપ } " \\ \text{જપ } " \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તું કુખી થાએ.} \\ \text{તું કુખી થજે.} \end{array}$

* (હજીં અખીઆયા) જપ ૨૨ જપપપ ૧૨. તેઓ જાહેર કરે. (તેને) પરાય કરે.

† (વન ૫૨૦ ૨૨ મી) જપ ૧૨ જપપ ૧૨. તેથી જાણો જાહેરહંદ તું માંસરેસપંદ મારી (પેદાએશ) તું કુપ નીવારન કરે; (પેદાએશ) તું કુપ નીવારન કરે. (હજીં હા. ૧૧) જપ ૧૨ જપપ ૧૨. તેથી તું તામિદારીને પસંદ કરનાર મારી (પેદાએશ) તું કુપ નીવારન કરે. (હજીં હા. ૧૧) જપ ૧૨ જપપ ૧૨. તે હોમનાં દરેન વીસે કુશેશ કરજે.

† (હજીં હા. ૬) જપ ૧૨ જપપ ૧૨. તેથી તું કુપ નીવારન તું કરી સકે.

ભૂતકાલ.

પ્ર૦ એકવચન.

૧ ॥ ભગવાન ભગવાન ॥ ૧ ॥
 અં ॥ ભગવાન ॥
 ભગવાન ॥

૧ ॥ ભગવાન ભગવાન ॥ ૧ ॥
 ॥ ભગવાન ॥
 અં ॥
 ભગવાન ભગવાન ॥
 ભગવાન ॥

૬૭.

૧ ॥ ભગવાન ॥ ૧ ॥
 અં ॥
 ભગવાન ॥

૧ ॥ ભગવાન ॥ ૧ ॥
 ॥ ભગવાન ॥
 અં ॥
 ભગવાન ભગવાન ॥
 ભગવાન ॥

પેલકવી ભાવાનુ. ચાકરણ.

॥જમ્મમ્મ ક્રિયાપદ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
અં } હું જાહેર કરી સંકું,
જમ્મમ્મમ્મ " }

જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
અં } હું કુખ દેઈ સંકું.
જમ્મમ્મમ્મ " } ઈં

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
જમ્મ " } હું જાહેર થાઈ સંકું.
અં }
જમ્મમ્મમ્મ " }
જમ્મ " }

જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
જમ્મ " } હું કુખી થાઈ સંકું.
અં }
જમ્મમ્મમ્મ " } ઈં

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મ
જમ્મમ્મમ્મ } જમ્મ
જમ્મ " }
જમ્મ " }
હું જાહેર કરી સંકેઓ,
જમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મ
જમ્મમ્મમ્મ } જમ્મ
જમ્મ " }
જમ્મ " }
હું કુખ દેઈ સંકેઓ,
ઈં

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મ
જમ્મ " } જમ્મમ્મ
અં } જમ્મ
જમ્મમ્મમ્મ } જમ્મ
જમ્મ " }
હું જાહેર થાઈ સંકેઓ.
જમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મ
જમ્મમ્મમ્મ } જમ્મ
જમ્મ " }
જમ્મ " }
હું કુખી થાઈ સંકેઓ.
ઈં

॥જમ્મમ્મ ક્રિયાપદને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ જમ્મ ફ-લે-
અં } હુંએ જાહેર કરવું જોઈએ,
જમ્મમ્મમ્મ " }

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ જમ્મ ફ-લે-
જમ્મ " } હુંએ જાહેર થવું
અં } જોઈએ.
જમ્મમ્મમ્મ " }

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-} \left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-}$
 ૧૧જાગૃત્વ } હુંએ કુખ દેવું જોઈએ,

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-} \left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-}$
 ૧૧જાગૃત્વ } હુંએ કુખી થવું જોઈએ

ભૂત કાલ .

પુ0 એકવચન.

પુ0 એકવચન.

૧ જાગૃત્વ } જાગૃત્વ ફ-લે-
 અંતર } હુંએ જાહેર કરવું પડીતું,
 ૧૧જાગૃત્વ } મને જાહેર કરવું પડીતું,

૧ જાગૃત્વ } જાગૃત્વ ફ-લે-
 અંતર } મને જાહેર થવું પડીતું.
 ૧૧જાગૃત્વ }
 ૧૧જાગૃત્વ }

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-} \left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-}$
 ૧૧જાગૃત્વ } હુંએ કુખ દેવું પડીતું,
 ૧૧જાગૃત્વ } મને કુખ દેવું પડીતું,

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-} \left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અંતર} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-}$
 ૧૧જાગૃત્વ } મને કુખી થવું પડીતું.
 ૧૧જાગૃત્વ }

ઈ0

ઈ0

શં સ્થા થં .

વર્તમાનકાલ.

પુ0 એકવચન.

પુ0 એકવચન.

૧ જાગૃત્વ } હું જાહેર કરું,
 ફ " }

૧ જાગૃત્વ } હું જાહેર થાઉં.
 ફ " }
 જાગૃત્વ " }

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-} \left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-}$
 ૧૧જાગૃત્વ } હું કુખ દેઉં,
 ફ " }

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-} \left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \text{ફ-લે-}$
 ૧૧જાગૃત્વ } હું કુખી થાઉં.
 ફ " }
 જાગૃત્વ " }

૨ જાગૃત્વ } તું જાહેર કરે,
 જા " }
 ૧૧જાગૃત્વ } તું કુખ દીએ,
 જા " }

૨ જાગૃત્વ } તું જાહેર થાએ.
 જા " }
 ૧૧જાગૃત્વ } તું કુખી થાએ.
 જા " }

ભૂતકાલ.

એકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૦-૧
 હુંએ જાહેર કરીહું, કરીહું હોત, કરત,
 હુંએ કુખ દીકું, દેત, દીકું હોત,
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૦-૨
 તુંએ જાહેર કરીહું, કરીહું હોત, કરત,
 તુંએ કુખ દીકું, દેત, દીકું હોત,
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૦-૩
 તેણે જાહેર કરીહું, કરીહું હોત, કરત,
 તેણે કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તમા-જાણ-કે

અનેકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૦-૪
 હમીએ જાહેર કરીહું, કરીહું હોત, કરત,
 હમીએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૦-૫
 તમીએ જાહેર કરીહું, કરીહું હોત, કરત,
 તમીએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૦-૬
 તેમીએ જાહેર કરીહું, કરીહું હોત, કરત,
 તેમીએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તેમીએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,

એકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૦-૭
 હું જાહેર થએઓ, હોત, થાત.
 હું કુખી થએઓ, હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૦-૮
 તું જાહેર થએઓ, હોત, થાત.
 તું કુખી થએઓ, હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૦-૯
 તે જાહેર થએઓ, હોત, થાત.
 તે કુખી થએઓ, હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે

અનેકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૦-૧૦
 હમી જાહેર થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 હમી કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૦-૧૧
 તમી જાહેર થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તમી કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૦-૧૨
 તેમી જાહેર થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તેમી કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તેમી કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.

બીજી રીત.

પ્રાં	એકવચન.	પ્રાં	એકવચન.
૧	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \\ \text{જાજા} \\ \text{જાજાજાજા} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજા} \end{array} \right\}$	૧	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\}$
૨	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\}$	૨	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\}$
૩	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\}$	૩	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \\ \text{જાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજાજા} \end{array} \right\}$

કૃદંત .

ક્રિયાવાચક, amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ જાહેર કરવું,	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ જાહેર થવું.
" "	" "	" "	" "
amamamamam	જાહેર કરાણું,	amamamamam	જાહેરાત, જાહેરી.
amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખી કરવું,	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખી થવું.
" "	" "	" "	" "
amamamamam	કુખ કરાણું,	amamamamam	કુખી આરાપણું.
કર્તૃવાચક, amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ જાહેર કરનાર,	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ જાહેર થનાર.
" "	" "	" "	" "
amamamamam	જાહેર કરતાં, કરતો,	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ જાહેર થતાં, થતો.
" "	" "	" "	" "
amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખ દેનાર,	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખી થનાર.
" "	" "	" "	" "
amamamamam	કુખ દેતાં.	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખી થતાં, કુખી થતો.
" "	" "	" "	" "
કર્મવાચક, amamamamam	જાહેર કરેલું,	amamamamam	જાહેર થાએલો.
amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખ દીધેલું,	amamamamam	$\left. \begin{array}{l} \text{amamamamam} \\ \text{amamamamam} \end{array} \right\}$ કુખી થાએલો.
" "	" "	" "	" "

પ્રયોજકક્રિયાપદ .

જાહેર કરનાર તથા જાહેર થનાર ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાયન.

વર્તમાનકાલ .

હરાંની.

સેમીટીક.

પુઠ એકવચન.

પુઠ એકવચન.

૧ જાહેર કરનાર હું વરસાગિં,

૧ જાહેર થનાર હું પેહલ્યાહું.

૨ જાહેર કરનાર તું વરસાવે,

૨ જાહેર થનાર તું પેહલ્યાહે.

૩ જાહેર કરનાર તે વરસાવે,

૩ જાહેર થનાર તે પેહલ્યાહે.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પા હમો વરસાવીએ,

૨ જપ્પા તમો વરસાવો,

૩ ડપ્પા } તેઓ વરસાવે,
ડપ્પા }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પાલફુ હમો પેંહચાડીએ.

૨ જપ્પાલફુ તમો પેંહચાડો.

૩ ડપ્પાલફુ } તેઓ પેંહચાડે.
ડપ્પાલફુ }

અપૂર્ણ વર્તમાન.

ધ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ફપ્પા સફ
હું વરસાગિંધું,

૨ જપ્પા સફ
તું વરસાવેછે,

૩ જપ્પા સફ
તે વરસાવેછે,

સ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ફપ્પાલફુ સફ
હું પેંહચાડુંછું.

૨ જપ્પાલફુ સફ
તું પેંહચાડેછે.

૩ જપ્પાલફુ સફ
તે પેંહચાડેછે.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પા સફ
હમો વરસાવીએછે,

૨ જપ્પા સફ
તમો વરસાવોછે,

૩ ડપ્પા } સફ
ડપ્પા }
તેઓ વરસાવેછે,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પાલફુ સફ
હમો પેંહચાડીએછે.

૨ જપ્પાલફુ સફ
તમો પેંહચાડોછે.

૩ ડપ્પાલફુ } સફ
ડપ્પાલફુ }
તેઓ પેંહચાડેછે.

ભૂતકાલ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાઈના ક-કલ-ડી
હુંએ વરસાવીઉં,૨ ભાઈના ભ-ભલ-ડી
તુંએ વરસાવીઉં,૩ ભાઈના મુ-મલ-ફો
તેણે વરસાવીઉં,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાઈના ક-કલ-ફો
હમોએ વરસાવીઉં,૨ ભાઈના ભ-ભલ-ફો
તમોએ વરસાવીઉં,૩ ભાઈના મુ-મલ-મલ-ફો
તેઓએ વરસાવીઉં,

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાઈના ક-કલ-ડી
હુંએ પોંહચાડીઉં.૨ ભાઈના ભ-ભલ-ડી
તુંએ પોંહચાડીઉં.૩ ભાઈના મુ-મલ-ફો
તેણે પોંહચાડીઉં.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાઈના ક-કલ-ફો
હમોએ પોંહચાડીઉં.૨ ભાઈના ભ-ભલ-ફો
તમોએ પોંહચાડીઉં.૩ ભાઈના મુ-મલ-મલ-ફો
તેઓએ પોંહચાડીઉં.

ભૂતકાલની ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ કાઈના ભાઈના હુંએ વરસાવીઉં,
કાઈના ક-કલ-ડી૨ કાઈના ભાઈના તુંએ વરસાવીઉં,
કાઈના ભ-ભલ-ડી૩ કાઈના ભાઈના તેણે વરસાવીઉં,
કાઈના મુ-મલ-ફો

પુ૦ અનેકવચન.

૧ કાઈના ભાઈના હમોએ વરસાવીઉં,
કાઈના ક-કલ-ફો૨ કાઈના ભાઈના તમોએ વરસાવીઉં,
૩ કાઈના ભાઈના તેઓએ વરસાવીઉં,
કાઈના ભ-ભલ-ફો
કાઈના મુ-મલ-મલ-ફો

પુ૦ એકવચન.

૧ કાઈના ભાઈના હુંએ પોંહચાડીઉં.
કાઈના ક-કલ-ડી૨ કાઈના ભાઈના તુંએ પોંહચાડીઉં.
કાઈના ભ-ભલ-ડી૩ કાઈના ભાઈના તેણે પોંહચાડીઉં.
કાઈના મુ-મલ-ફો

પુ૦ અનેકવચન.

૧ કાઈના ભાઈના હમોએ પોંહચાડીઉં.
કાઈના ક-કલ-ફો૨ કાઈના ભાઈના તમોએ પોંહચાડીઉં.
૩ કાઈના ભાઈના તેઓએ પોંહચાડીઉં.
કાઈના ભ-ભલ-ફો
કાઈના મુ-મલ-મલ-ફો

અ પૂર્ણ ભૂત .

ભાષા ૧ વરસાવતો હતો,

ભાષા ૨ પોંહચાડતો હતો.

પૂર્ણ ભૂત કાલ .

પુ0 એકવચન.

૧ ભાષા ભાષા { ૬૦ હું વરસાવી
જા " ૬૬ રેહો,

૨ ભાષા ભાષા { ૭૦ તું વરસાવી
જા " ૭૬ રેહો,

૩ ભાષા ભાષા { ૮૦ તે વરસાવી
જા " ૮૬ રેહો,

પુ0 એકવચન.

૧ ભાષા ભાષા { ૬૦ હું પોંહચાડી
જા " ૬૬ રેહો.

૨ ભાષા ભાષા { ૭૦ તું પોંહચાડી
જા " ૭૬ રેહો.

૩ ભાષા ભાષા { ૮૦ તે પોંહચાડી
જા " ૮૬ રેહો.

પુ0 અનેકવચન.

૧ ભાષા ભાષા { ૬૦ હમો વરસાવી
જા " ૬૬ રેહો,

૨ ભાષા ભાષા { ૭૦ તમો વરસાવી
જા " ૭૬ રેહો,

૩ ભાષા ભાષા { ૮૦ તેઓ વરસાવી
જા " ૮૬ રેહો.

પુ0 અનેકવચન.

૧ ભાષા ભાષા { ૬૦ હમો પોંહચાડી
જા " ૬૬ રેહો.

૨ ભાષા ભાષા { ૭૦ તમો પોંહચાડી
જા " ૭૬ રેહો.

૩ ભાષા ભાષા { ૮૦ તેઓ પોંહચા
જા " ૮૬ ડી રેહો.

ખીલ રીત.

પુ0 એકવચન.

૧ ૬૬ { ભાષા ભાષા હું વરસાવી
૬૬ { જા " રેહો,
૬૬ { ૬૦

પુ0 એકવચન.

૩ ૬૬ { ભાષા ભાષા હું પોંહચાડી
૬૬ { જા " રેહો.
૬૬ { ૬૦

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હુંએ વરસાવીઉં
 હવું.

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તુંએ વરસાવીઉં
 હવું.

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } ા-લ-૧
 ભાાા " } તેણે વરસાવીઉં
 હવું.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હમોએ વરસાવીઉં
 હવું.

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તમોએ વરસાવીઉં
 હવું.

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } ા-લ-૧
 ભાાા " } તેઓએ વરસાવીઉં
 હવું.

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હુંએ પોહચાડીઉં
 હવું.

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તુંએ પોહચાડીઉં
 હવું.

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } ા-લ-૧
 ભાાા " } તેણે પોહચાડીઉં
 હવું.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હમોએ પોહચાડીઉં
 હવું.

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તમોએ પોહચાડી
 ઉં હવું.

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } ા-લ-૧
 ભાાા " } તેઓએ પોહચાડી
 ઉં હવું.

બીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા } ભાાકીઁ ા ભાાા હુંએ વરસા
 બાા } વીઉં હવું,
 ઈ- ભાાા " ઈ

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા } ભાાકીઁ ા ભાાા હુંએ પોહચા
 બાા } ડીઉં હવું.
 ઈ- ભાાા " ઈ

વર્તમાન ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા } ભાાકીઁ ઈ-લ-૧
 બાાા } હુંએ વરસાવીઉંએ,
 બાાા } બાાા

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા } ભાાકીઁ ઈ-લ-૧
 બાાા } હુંએ પોહચાડીઉંએ.
 બાાા } બાાા

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા. ભા.પા.ગ.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \text{તુંએ વરસાવીઉંછે,}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા.ભા.પા. ભા.પા.ગ.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \text{તુંએ પોહચાડીઉંછે.}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા. ભા.પા.ફા.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{તેણે વરસાવીઉંછે,}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા.ભા.પા. ભા.પા.ફા.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{તેણે પોહચાડીઉંછે.}$

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા. ફા.ફા.ફા.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{હમીએ વરસાવીઉંછે,}$

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા.ભા.પા. ફા.ફા.ફા.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{હમીએ પોહચાડીઉંછે.}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા. ભા.પા.ભા.પા.ફા.ગ.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{તમીએ વરસાવીઉંછે.}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા.ભા.પા. ભા.પા.ભા.પા.ફા.ગ.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.પા.} \\ \text{ભા.પા.} \end{array} \right\} \text{તમીએ પોહચાડીઉંછે.}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા. ભા.પા.ભા.પા.ભા.પા.ફા.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{તેઓએ વરસાવીઉંછે,}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{ભા.પા.ભા.પા. ભા.પા.ભા.પા.ભા.પા.ફા.}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \text{તેઓએ પોહચાડીઉંછે.}$

ભવિષ્યકાલનાં રૂપો વર્તમાનકાલનાં રૂપોને મલતાંછે.

આ રા થી .

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અપા.પા.} \\ \text{અપા.પા.} \\ \text{અપા.પા.} \end{array} \right\} \text{હું વરસાડું,}$

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અપા.પા.પા.} \\ \text{અપા.પા.પા.} \\ \text{અપા.પા.પા.} \end{array} \right\} \text{હું પોહચાડું.}$

૨ * $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તું વરસાવ,	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તું પેંહ્યાડ.
૩ † $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તે વરસાવે,	૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તે પેંહ્યાડે.
પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હમો વરસાવીએ,	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હમો પેંહ્યાડીએ.
૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તમો વરસાવો,	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તમો પેંહ્યાડો.
૩ ‡ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ વરસાવે,	૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ પેંહ્યાડે.

શ કયા થીં .

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હું વરસાડિં,	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હું પેંહ્યાડું.
હું વરસાવી સકું,	

* (ઇજી૦ હા. ૩૩ મો) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તું વરસાવ, તું પેંહ્યાડ. (વન૦ ૫૨૦ ૨) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તે વરસાવે, તે પેંહ્યાડે. (વન૦ ૫૨૦ ૩) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હમો વરસાવીએ, હમો પેંહ્યાડીએ. (વન૦ ૫૨૦ ૪) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તમો વરસાવો, તમો પેંહ્યાડો. (વન૦ ૫૨૦ ૫) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ વરસાવે, તેઓ પેંહ્યાડે.

† (ઇજી૦ હા. ૧૦ મો) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હું વરસાડિં, હું પેંહ્યાડું. (વન૦ ૫૨૦ ૬) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ હું વરસાવી સકું, હું પેંહ્યાડી સકું.

‡ (ઇજી૦ હા. ૩૩ મો) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ વરસાવે, તેઓ પેંહ્યાડે. (વન૦ ૫૨૦ ૭) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ વરસાવે, તેઓ પેંહ્યાડે. (વન૦ ૫૨૦ ૮) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ વરસાવે, તેઓ પેંહ્યાડે. (વન૦ ૫૨૦ ૯) $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{array} \right\}$ તેઓ વરસાવે, તેઓ પેંહ્યાડે.

૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 તું વરસાવે,	૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તું પેંહ્યાડે.
𐭠𐭣𐭥𐭥	,, તું વરસાવી સકે,	𐭠𐭣𐭥𐭥	,, તું પેંહ્યાડી સકે.
૧૪૭	,, તું વરસાવજે,	૧૪૭	,, તું પેંહ્યાડજે.
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,
𐭠𐭣𐭥𐭥	૧૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥	૧૨

૩	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨ — — — — —	૩	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ૧૨ — — — — —
𐭠𐭣𐭥𐭥	તે વરસાવે,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥	તે પેંહ્યાડે.
𐭠𐭣	,, તે વરસાવી સકે,	𐭠𐭣	,, તે પેંહ્યાડી સકે.

૫૦ અનેકવચન. ૫૦ અનેકવચન.

૧	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨ હમો વરસાવીએ,	૧	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ૧૨ હમો પેંહ્યાડીએ
	હમો વરસાવી સકીએ,		હમો પેંહ્યાડી સકીએ.

૨	𐭠𐭣𐭥𐭥 તમો વરસાવો,	૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 તમો પેંહ્યાડો.
𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨	તમો વરસાવી સકો,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ૧૨	તમો પેંહ્યાડી સકો.

૩	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨ — — — — —	૩	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ૧૨ — — — — —
𐭠𐭣	,, તેઓ વરસાવે,	𐭠𐭣	,, તેઓ પેંહ્યાડે,
𐭠𐭣	,, વરસાવી સકે,	𐭠𐭣	,, પેંહ્યાડી સકે.
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,
૧૪૭	,,	૧૪૭	,,
હ	,,	હ	,,
𐭠	,,	𐭠	,,

શ ક યા થં .

॥ ૧૦૦૦૦૦ ક્રિયાપદના સેગાઓ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ .

ઇ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧૦૧૧૧ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ
 અ૦ } હુંએ વરસાવવું
 ૧૧૦૧૧૧ } નોઇએ,
 ઇ૦

૧૦૧૧૧૦૦ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ
 અ૦ } હુંએ પોંડ્યાડવું
 ૧૧૦૧૧૧૦૦ } નોઇએ.
 ઇ૦

ભૂતકાલ .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧૦૧૧૧ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ
 અ૦ } મને વરસાવવું
 ૧૧૦૧૧૧ } પડીકિં,
 ઇ૦

૧૦૧૧૧૦૦ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ
 અ૦ } મને પોંડ્યાડવું
 ૧૧૦૧૧૧૦૦ } પડીકિં.
 ઇ૦

ભવીષ્યકાલનાં રૂપ વર્તમાનને લગતાંછે.

ભૂતકાલ.

પ્રાં	ધ્રો	એકવચન.	સેઠ	એકવચન.
૧	૧	હુંએ વરસાવીડં, હુંએ વરસાવીડં હોત, હોએ, હું વરસાવત, ભૂ-૧૭-૭	૧	હુંએ પોહ્યાડીડં. હુંએ પોહ્યાડીડં હોત, હોએ. હું પોહ્યાડત.
૨	૨	તુંએ વરસાવીડં, તુંએ વરસાવીડં હોત, હોએ, તું વરસાવત, ભૂ-૧૭-૭	૨	તુંએ પોહ્યાડીડં. તુંએ પોહ્યાડીડં હોત, હોએ. તું પોહ્યાડત.
૩	૩	તેણે વરસાવીડં, તેણે વરસાવીડં હોત, હોએ, તે વરસાવત, ભૂ-૧૭-૭	૩	તેણે પોહ્યાડીડં. તેણે પોહ્યાડીડં હોત, હોએ. તે પોહ્યાડત.

પુ0	અનેકવચન.	અનેકવચન.
૧	<p>હસોઅે વરસાવીઈ. હસોઅે વરસાવીઈ હોત, હોઅે, હસો વરસાવત,</p>	<p>હસોઅે પોહ્યાડીઈ. હસોઅે પોહ્યાડીઈ હોત, હોઅે. હસો પોહ્યાડત.</p>
૨	<p>તસોઅે વરસાવીઈ. તસોઅે વરસાવીઈ હોત, હોઅે, તસો વરસાવત,</p>	<p>તસોઅે પોહ્યાડીઈ. તસોઅે પોહ્યાડીઈ હોત, હોઅે. તસો પોહ્યાડત.</p>
૩	<p>તેસોઅે વરસાવીઈ. તેસોઅે વરસાવીઈ હોત, હોઅે, તેસો વરસાવત,</p>	<p>તેસોઅે પોહ્યાડીઈ. તેસોઅે પોહ્યાડીઈ હોત, હોઅે. તેસો પોહ્યાડત.</p>

॥૧૭-૫૭૧૬॥ હર્મજ્યૈદન, સુવાવું. આએ કર્મણી વાચ્યનાં સામા
નીઅ રૂપને છેડે આવેલો ॥ કાહાડી નાંખવાથી તેહનું જે રૂપ રેહ્યે,
તે ભૂત, વર્તમાન અને ભવીષ્ય, એ તરણે કાલના અર્થને સાદું વ
પરાએહુંછે. જેમકે; ૧૭-૫૭૧૭ ૧ ર સ્યોજ્યૈદ, હું ઢંકાએઓ;
૧૭-૫૭૧૭ સ્યુજ્યૈદ, તે ઢંકાએચ, અથવા તે ઢંકાસે. આએ
કર્મણી વાચ્યને લગતી ૫૭૫, વર્તમાન અને ભવિષ્ય કાલની અંદર
તરીજા પુરૂષ એક તથા અનેકવચનના સેગાઓમાં વારેઘડીએ મ
લેછે; પણ પેહલલા અને ખીજા પુરૂષના સેગાઓની અંદર તેહનું
વપરાંણ સુતલક મલવું નથી, અને તેહને બદલે ઘણું કરીને ભૂત કૃદંત
ની પાસે ॥૧૭૧૧૭૦ અથવા ॥૧૭૧૧ ક્રિયાપદના વર્તમાન અથવા ભવીષ્ય
ને લગતા પેહલલા તથા ખીજા પુરૂષના સેગાઓ વપરાએલા મલેછે.

॥૧૭-૫૭૧૭ સ્યુજ્યૈદન, ઢંકાવું; તથા ॥૧૭-૫૭૧૭૦૬

માઈતુન્યૈદન, મરાવું; ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાન કાલ .

ધ૦	સે૦
એકવચન.	એકવચન.
પુ૦ ૧ ૭૧૧૭ ૧૭૧૭ } હું ઢંકાઉં,	પુ૦ ૧ ૭૧૧૭ ૧૭૧૭૦૬ } હું મરાઉં.
૨ ૭૧૧૭ ૧૭૧૭ } તું ઢંકાએ,	૨ ૭૧૧૭ ૧૭૧૭૦૬ } તું મરાએ.

જૂત કૃદંતને બદલે નાંખને તરીજા વીભક્તી લાગીને કર્મણી વાચક
રૂપને લગતા કેટલાએક સેગાઓ વપરાએલા મલેછે. જેમકે; (વન૦ ૫૨૦ ૩)
૧૭૧૧૭૦ ૧૭૧૧૭૦ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧૦ ૬ ૭૧૧૭ ૧૭૧૭ ૧૧૭ ૨૨ એટલેજે સંઘલા બુ
રા વીચારે, બુરા વચનો અને બુરાં કાંમોથી હું પસતાઉંચ. ૧૭૧૦ ૨૫ ૧૧૭
૭૧૧૧ ૧ ૭૧૧ ૭૧૭ ૧૧૭ ૬ ૨૨ ૧૭૧૧૭ ૧૭૧૭ ૧૧૭ હેવા વીચારથી તે પસતાએ કે
હવેથી આગલ યુનાહ નહી કરે.

म त काल .

૧૦

<p style="text-align: center;">ધ્રુવ</p> <p>• જાગૃતી જાગૃતી જાગૃતી જાગૃતી જાગૃતી " } ઠંડાએઓ,</p>	<p style="text-align: center;">સેન</p> <p>જાગૃતી જાગૃતી જાગૃતી જાગૃતી જાગૃતી " } મરાએઓ.</p>
---	--

भूतवर्तमान -

પુ0	એકવચન.	
૧	ગાફીઃ ૧	જાણાણ
	જાણ	"
	જાફ	"
	જાફ	"
	ફ	"
	} હું ટંકાએઆછું,	

પુ0	એકવચન.	
૧	ગાફીઃ ૧	જાણાણ
	જાણ	"
	જાફ	"
	જાફ	"
	ફ	"
	} હું મરાએઆછું.	

૨	ગાફીઃ ૨	જાણાણ
	જાણ	"
	જાફ	"
	જાફ	"
	} તું ટંકાએઆછે,	

૨	ગાફીઃ ૨	જાણાણ
	જાણ	"
	જાફ	"
	જાફ	"
	} તું મરાએઆછે.	

[illegible][illegible]

मृतमृतकालः .

$\left. \begin{array}{l} \text{સાદી} = \text{સાદી} \\ \text{સાદી} = \end{array} \right\} \text{ઢંકાયેયો હતો,}$

૨૧૭. ભવીષ્યકાલને માટે સઘલા વર્તમાનકાલના સેગાઓ વ
પરાએલાછે. તેમજ ભૂત કૃદંતને ॥૧૧॥ અથવા ॥૧૨॥ ક્રિયાપદ
ને લગતા આચાર્યના સેગાઓ લગાડેઆથી એ અર્થને લગતાં કર્મ
ણી વાચ્યનાં રૂપો બનેછે; જેમકે:— ॥૧૩॥ ॥૧૪॥ અથવા
॥૧૫॥ ॥૧૬॥ ઈઆ ॥૧૭॥ ॥૧૮॥ હું ઢંકારી, ઈ૦. એજ મુ
જબ ॥૧૯॥ અથવા ॥૨૦॥ ક્રિયાપદના શક્યાર્થ વર્તમાનના સેગા
ઓ ભૂત કૃદંતની પાસે મેલાઇને એ અર્થને લગતાં શક્યાર્થનાં રૂ
પો બનેછે; પણ ॥૨૧॥ ॥૨૨॥ અને ॥૨૩॥ ક્રિયાપદના
સેગાઓની સાહેતાથી બનેલા શક્યાર્થનાં રૂપો કાંઈએક શ્રેષ્ઠારથી આ
વેછે, અને તે એમકે આગલ હોએ જણાવેલાં સકર્મક તથા અકર્મક
રૂપમાં મજકુર સાહીઆકારક ક્રિયાપદના સેગાઓ અસલ ક્રિયાપદના
સેગાઓની આગલ મેલેઆમાં આવેલાછે, તેથી ઊલટી રીતે આએ
કર્મણી વાચ્ય રૂપની અંદર તે પાછલથી મેલેઆમાં આવેલાછે; અ
ને તેહનું રૂપાખ્યાપન આપણને નીચે જણાવેઆ પરમાંજે મલેછે:—

સા કે યા થં.

॥૧૭૭॥ ના સેવાસો સાથનું રૂપાખ્યાન.

વર્તમાનકાલ.

ક્રમ	ધો	એકવચન.	પુ	સે	એકવચન.
૧	૧	ગામ્ ॥૧૭૭	૧	ગામ્ ॥૧૭૭	॥૧૭૭૭૭૭ ૬-૬૭
		ગામ્ "		ગામ્ "	
		ગામ્ "		ગામ્ "	
		ગામ્ ॥૧૭૭		ગામ્ ॥૧૭૭	તું મરાઈ સકેય.
		ગામ્ ॥૧૭૭		ગામ્ ॥૧૭૭	
૨	૨	ગામ્ ॥૧૭૭	૨	ગામ્ ॥૧૭૭	॥૧૭૭૭૭૭ ૬-૬૭
		ગામ્ "		ગામ્ "	
		ગામ્ "		ગામ્ "	
		ગામ્ ॥૧૭૭		ગામ્ ॥૧૭૭	તું મરાઈ સકેય.
		ગામ્ ॥૧૭૭		ગામ્ ॥૧૭૭	

સેવાસો સાથનું રૂપાખ્યાન.

ल त काल .

୧୦

સે.

[illegible]

લવીષયકાલના સેગાઓનાં રૂપો વર્તમાનકાલને મલતાંછે.

शं द्य। र्थ .

वर्तमानकाल.

៥០

સેં

[illegible][illegible]

+ જાણીએ છીએ કે ૧૯૭૦-૭૧ માં ૫૨ લાખ ૩૮ હજાર કુટુંબોમાંથી ૬૬ (માત્ર ૧૦%) કારણે તે મુશ્કેલી પડેલા જવતા થાયે, તોપણ આમ સવાલના ખોલાસો કરાઈ શકે નહીં. જે ૬૬ હજાર (૩૨) લાખ ૪૫ લાખ ૪૦ હજાર ૬૬ (૧૦% માત્ર) છે ૧૯૭૧-૭૨ માં ૬૧ લાખ ૬૦ હજાર (દીન ૭ ૬૦) હેવી રીતે વું જાળવ થી કરશે (કે) તે ઉપર ફરીને કોઈથી જખમ અને નોકસાઈ કરાઈ શકે નહીં.

આ શી રવાદાર્થ .

* $\left. \begin{matrix} \text{અપ્પાલુલો} \\ \text{લુલો} \end{matrix} \right\} \begin{matrix} \text{દંકાઓ, (અ.)} \\ \text{દંકાનો.} \end{matrix}$ $\left. \begin{matrix} \text{અપ્પાલુલો} \\ \text{લુલો} \end{matrix} \right\} \begin{matrix} \text{મરાઓ, (અ.)} \\ \text{મરાનો.} \end{matrix}$

કૃદંત .

$\left. \begin{matrix} \text{વર્તમાન, અપ્પાલુલો} \\ \text{અપ્પાલુલો} \\ \text{અપ્પાલુલો} \end{matrix} \right\} \begin{matrix} \text{દંકાતું,} \\ \text{(અ.)} \\ \text{દંકાનાર,} \end{matrix}$ $\left. \begin{matrix} \text{અપ્પાલુલો} \\ \text{અપ્પાલુલો} \end{matrix} \right\} \begin{matrix} \text{મરાનાર, (અ.)} \\ \text{મરાતું.} \end{matrix}$

$\left. \begin{matrix} \text{અપ્પાલુલો} \\ \text{અપ્પાલુલો} \end{matrix} \right\} \begin{matrix} \text{દંકાતાં,} \\ \text{અપ્પાલુલો} \end{matrix}$ મરાતાં.

* (ઈજી ૫૯ હા.) અપ્પાલુલો અપ્પાલુલો ૧૧૭ ૧૬ ૬૧ ૬ અપ્પાલુલો આગે મકાનમાંથી તામેદારીએ કરી નાંકરમાંની રહજો. ૬૬ ૬૦ ૬૬૧ અપ્પાલુલો અપ્પાલુલો અપ્પાલુલો ૬૬૧ ૬૦ ૬૬૧ અપ્પાલુલો મહને તે જગ્યાએ શુભ દેખાજો, અને અરશિશ વંગની લામખી મુદત વેર માહરી સાથે દોસતી રેહજો. ૧૧૭ અપ્પાલુલો ૬૬૧ ૬૦ ૬૬૧ અપ્પાલુલો ૬૬૧ ૬૦ ૬૬૧ અપ્પાલુલો ૧૧૭ ૬૦ ૬૬૧ અપ્પાલુલો (ઈજી ૪૩ હા.) એટલેજે તનપસીનને વખ તે પાછું કતલ થવું પડે તેહવી વસતુ મહને અપાતીમાં.

† (ઈજી ૪૫ હા.) ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ જે કાંઈ હવેથી આગ લ ક્રોનાર; ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ (વીસ ૧૦ કરં) હવેથી આગલ ઉન એ અપાનાર. (ઈઆને મેલાનારછે) ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ (અશિમ. સ્તુત.) એક મરદ આઆપને સારું શુએ, અને સુ તાં સુતાં કોર મરદાતાં જે અશિમને પડે. ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ એક મરદ આઆપથી જગા તાં, અને હોશીઆર થવાતાં જે અશિમને પડે, ઈઆને એક અશિમ વોહુ પઠીને ઉઠે. ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ (વત્ ૧૮ ૫૨૦) જેઆરે ઉઘમાંથી ઉઠાએઆ પઠી એક મરદ તુ રત અશિમની વખાંસુ કરે ઈઆને તરસુ અશિમ વોહુ પડે. આએ જગ્યાએ અ વસતાના દેખાએઆનાં વાં અર્થને સારું પેહલવી તરસુમાંની અંદર અપાનાર ૭૧૭ નો ઇમલો લખાએઆએ, તે અપ્પાલુલો ૭૧૭ ને બદલે આએઆએ. ૧૧ ૧૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ ૧૧ ૭૧૭ ૧૧ ૬ અપ્પાલુલો ૧૬૬ (ઈજી ૪૩ હા.) જેમ બલા પુરેથી એક મરદને સારું પરમાંસુ પરમાંસુનાં કાંમો કરાતાં રેહ, તેમ.

ભૂત, ૧૯-૫૨૫ }
 † ૫૨૫ } ઢંકાએલું,
 અં }
 ૧૯૫૫ }

૧૯-૫૧૧૯૫૬ }
 ૧૯૧૧૯૫૬ } મરાએલું.

கியாவாக, 1909-1910 }
 1910-1911 } டக்ஸர், 1910-1911 }
 1911-1912 } மரார்.

॥१८५॥ ॥१८६॥ ॥१८७॥ } ६३३, ॥१८५॥ ॥१८६॥ ॥१८७॥ } ३२३.

૨૧૮. આએ ભાષામાં વપરાએલાં સામાન્ય રૂપનો મોડ્યો ભા
ગ અવસતા જ્યાંનનાં ધાતુઓ ઉપરથી બનેલોછે, તેથી અવસતા
ના કાએદા પરમાંજે સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૯ તન, ની આ

૧ (૬૬૦ ૨ ૫૦) પેદા કરનારની મરજી મુજબ રેહવા સાથે પેદાએશ પેદા કરેઆમાં આવેલીછે. ૨ (૬૬૦ ૩૦ ૫૦) વલી બેહથત અને ગરથમાનની અંદર તે મુજરેલાં રવાંનને તેહને સાથે કરએલાં સધલાં સવાખનાં પરમાણુ અને સંબંધ પરમાણુનું સુખ, ખુશી, અને રાહતછે.

[illegible]

ગલ ધાતુનો જે અક્ષર મૃદુ: હોએતો તે બદલાઈને તેજ સ્થાનનો કઠોર થાએછે; તેમજ જો ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર કોઈખી જાતનો -હ્રસ્વ, કે દિર્ઘ સ્વર હોએછેતો જ ત, નો કઠોર ઊચ્ચાર તેહના મૃદુ: માં બદલાઈ જાએછે, અને ત, ને બદલે તેહનો ઊચ્ચાર દ થાએછે; અને તેજ રીત શરસીમાંખી કાએમ રહેલીછે; પણ સેમેટી ક ભાષાનાં ધાતુઓમાં એ રીત મુતલક વાપરેઆમાં આવેલી ન થી, માટે તેહમાં ધાતુનો અસલ અક્ષર કોઈખી જાતનો ફેરફાર થએઆ વગર જેમનો તેમ રહેછે. અવસતા જખાંનને લગતાં ધાતુને સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૯ તન, લાગતી વખતે જે ફેરફાર થાએછે, તે વીસે ફકત આટલોજ ખોલાસો કરીને આ ગલ ચાલી સકાતું નથી; કેમકે એ સેવાએ કેટલાંએક ધાતુઓનાં અસલ રૂપમાં મસદરને લગતો ૧૧૯ પ્રત્ય લાગવાથી જુદા જુદા ફેરફારો થએલાછે. વાસતે તેહને લગતા સાધારણ તરીકાઓની ટુક વીગત સામાન્ય રૂપ, ધાતુ અથવા આસાર્થના સેગાઓથી હમો અતરે આપીએછે. જોકે ધાતુ, અને આસાર્થનું રૂપ ઘણું કરીને એક સરખું હોએછે; તોપણ કેટલાંએક આસાર્થનાં રૂપો ધાતુથી જુદા આકારમાં વપરાએલાં મલેછે, તેથી તેહની વીગત અતરે આપવાની હમોને જરૂર જણાઈછે.

કાએદો પેહલો.

૨૧૯. સામાન્ય રૂપનાં ૧૧૯ તન, પ્રત્યની આગલ — આ, આ વેલો હોએ અને તેહની આગલ જો જ ત, અથવા — હ, હોએતો આસાર્થ રૂપમાંથી તે — આ, નીકલી જાએછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
૧૧૮૧૨૦ } હોવું, ઉભુ રહેવું; ૨૫૦ ૧૨૦	هست	هست
૧૧૮૧૨૦ } મોકલવું; ૧૨૦ ૧૨૦	فرست	فرست
૧૧૮૧૨૦ } પડવું; ૨૫૦ ૧૨૦	افت	افت
૧૧૮૧૨૦ } ઉભુ થવું, ઉઠવું; ૨૫૦ ૧૨૦	اوست	اوست
* ૧૧૮૧૨૦ } મેલવું; ૨૫૦ ૧૨૦	نیه	نیه

કાએદો બીજો.

૨૨૦. સામાન્ય રૂપના પ્રત્ય ૧૧૯ ની આગલ । ઊ, આવેલોં હોએતો આસારૂપમાં તે બદલાઈને ૨૨ આફ, થાએછે, અને નો આકાર બદલાતો નહીતો । ઊ, નો ઊચ્ચાર વ અથવા ઓ, નો થાએછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
૧૧૯૧૨૦ } ફરમાવવું; ૨૫૦ ૧૨૦	فرم	فرمای
૧૧૯૧૨૦ } દેખાડવું; ૨૫૦ ૧૨૦	نم	نمای
૧૧૯૧૨૦ } તપાસવું; ૨૫૦ ૧૨૦	آزم	آزمای
૧૧૯૧૨૦ } તપાસવું; ૨૫૦ ૧૨૦	اوزم	اوزمای
૧૧૯૧૨૦ } સ્તુતી કરવી, તારીફ કરવી; ૨૫૦ ૧૨૦	ست	ستای

* સેનેટ્રીક ધાતુઓ ઉપરથી બનેલાં સામાન્ય રૂપમાં જોકે કસો ફરફાર થાએલો નથી; તોપણ ૧૧૮૧૧૨૦ મેલવું, અને ૧૧૮૧૧૨૦ હુભુ રહેવું, અથવા હોવું; એ બે સામાન્ય રૂપમાં ઉપલી રીતને મળતો ૨ આ, વધારા તરીકે વપરાએલો છે.

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
1140 } ગાવું; અં 10	سرور	سرای
1141 } થવું; અં 10	بر	بر
1142 } અનાજ કાપવો;	درور	درور
1143 } સાંભલવું; અં 10	اشنور	اشنور

કાએદો ૩ નો.

૨૨૧. સામાન્ય રૂપની નીશાંની 1140 ની આગલ નો ધાતુને લગતી ૫ ઈ, આવેલી હોએતો આસાર્થમાં તેહની પાસે 1 ન, ૫ ધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
1144 } ચુટવું, વીછવું; અં 10	چي	چين
1145 } પસંદ કરવું, ચુટી કાઢાડવું; 1146 } અં 10 + 10 110 ગરબન	وجي	وجين
1147 } જોવું; અં 10	دي	دين

કાએદો ૪ થો.

૨૨૨. જે આસા રૂપને છેડે 3 નંદ, 10 ત, 10 હ, 3 દ, અને ૫ ઈ, આવેલી હોએતો સામાન્ય રૂપની નીશાંની 1140 ની આગલ તે બદલાઈને 10 સ, થાએછે. જેમકે:—

† આએ ઉપર જણાવેલાં સામાન્ય રૂપોમાંનું પેહલું અને બીજું રૂપ અવશતાના પાંચમાં વર્ગનાં ધાતુ ઉપરથી બનેલુંછે, તેથી એ વર્ગની નીશાંની ૬ બલ આસા રૂપમાં તેહને લગતો 1 ન, વપરાએલો આપણને મળેછે. તરીજું સામાન્ય રૂપ ઉપલાં વર્ગને મળતું નથી; પણ તેહના વર્તમાનકાલનાં આકારમાં 1148 બેન, બાલ વપરાએલોછે, તે ઉપરથી તેનાં આસા રૂપમાં 11 10 થએલોછે.

આરા ૩૫.	સામાન્ય ૩૫.	અવસતા.
۱) بند آید,	۱۱۴۱ بستن آیدવું.	۱) બંદ—આંધવું.
۲) شیکند تو،	۱۱۴۲ شیکستن توડવું.	۲) સ્કેન્દ—તોડવું.
۳) پیوند کرد،	۱۱۴۳ پیوستن آیدવું.	۳) પેન્દ + વીન્દ પેતી + વીન્દ.
۴) اوخت ۴۵,	۴۵ اویستن ۴۵વું.	۴) અવ + પત.
۵) کاک ۵۲,	۵۲ کاستن ۵۲વું.	۵) કસ—ધટવું.
۶) خوا ۶۳,	۶۳ خواستن ۶۳વું.	۶) વસ—ચાહવું.
* ۷) نشهد } ખેસ,	۷) نشهستن } ખેસવું.	۷) નીશહદ—ખેસવું.
۸) روی ۸۱,	۸۱ روستن ۸۱વું.	۸) રૌ ૩૬—ઉગવું.
۹) شوی ۹۰,	۹۰ شوستن ۹۰વું.	

કાએદા ૫ માં.

૨૨૩. આસાર્થમાં છેલ્લો અખશર ۱ ર, ۲ લ, ૩ જ, હાએ અને તેહની આગલ જો ۴ આ, ૫ ય, આવેલો હાએતો સામાન્ય ૩૫માં ۱ ર, ۲ લ, અને ૩ જ, નો ૪ શ, થાએછે. જેમકે:—

* ૧૦૫) એ એમલાનું શહી ઉકલાંમણ નશહદ, હાવું જોઈએ; કેમકે તે અવસતાના ૧૦૫ નીશહદ—ખોલ ઉપરથી નીકળેલાછે, પણ ૫ દ, નો એમલો પેહલવી લખાંનની એક સરખી ઢપને લીધે, ન, ને મલતો આવ્વાથી તેહનું વન માંન ન, કરી થાએલુંછે, અને તેજ ઉપરથી ફારસીમાં તેહને મલતો ૭ વપરાએ છે અને લખાએછે.

† ૧) روی માં વપરાએલા છેલ્લો અખશર અસલ ૫ દ, છે પણ ૫ દ અને ૫, નો એક સરખો આકાર હોવાને લીધે અસલ ઉચ્ચાર એ ખોલમાં સ્વ વાઈ રહેઓ નથી; અને ફારસીમાંની તે ۵ ઈ, નાજ આકાર અને ઉચ્ચારથી વપરાએલાછે, અને તેમજ ۹૦ شوی ખોલમાંની બનીઉછે. કેમકે એને મલતો સંસકરીત ખોલ शुष to be clean, ને અરથે આપણને મળેછે. અવસતામાં ૯૦ स्ना, ખોલ વારેઘડીએ વપરાએલો ઉપલા અર્થને સારૂ આપણને મળેછે.

આરા ૩૫.

સામાન્ય ૩૫.

અવસતા.

دار ران,	داشتن رانવું.	داران پکડવું.
انبار دگر کر,	انبارستن دگر કરવો,	انبار گهراવી રા કરવો.
انکار धम्मानं	انکارستن धम्मानं	नकार धम्मानं नोએ
पोहमाड,	आपवું,	लुं, तपासेलुं.
هيل छोड, छेडे	हैशتن छोडवું, छेडे	हीशनां आपवું,
मेल,	मेलवું.	तणवું.
افراج छडाव,	افراشتن छडाववું.	अह्र छडाववું.
بیم छन,	बैशتن छनवું.	बैश छनवું.
بریم छन,	बरैशتن छनवું.	बरैश छनवું.

કાએદો ૬ ઠો.

૨૨૪. સામાન્ય ૩૫ની નીશાંની ૧૧૯ ની આગલ સું ઈરાંની કે સેમેટીક એ બેહુ જાતનાં ધાતુની પાસે જો ં સ, વધારાનો આ વેલો હાએતો તે આરા ૩૫માંથી હમેશ નીકલી જાએછે. જેમકે:—

આરા ૩૫.

સામાન્ય ૩૫.

અવસતા.

زیر ۱۱۹,	زیوستن ۱۱۹વું.	जीव—जीववું.
دان ۱૧૯,	دانستن ۱૧૯વું.	{ دان—જાણવું.
دوبار ۱૧૯,	دوبارستن ۱૧૯વું.	{ دان—જાણવું.
قیمون ۱૧૯,	قیمونستن ۱૧૯વું.	د—દોડવું.
۱۱۹,	۱۱۹,	से० कवम to Stand.
۱۱۹,	۱۱۹,	से० नल नेकल to fall down.

કાએદો ૭ મો.

૨૨૫. સામાન્ય ૩૫ની નીશાંની ૧૧૯ ની આગલ આવેલા ૨, ની આગલ જો , ઊ, આવેલો હાએતો તે ધણું કરીને આરા ૩૫માં આ, અથવા ં ઈ, સાથે બદલ થાએછે, ઈઆતો નીકલી જાએછે. જેમકે:—

આરા ૩૫.

સામાન્ય ૩૫.

અવસતા.

آچار آچار

آچار آچار દુઃખ દેવું.

દુઃખ જેરે—દુઃખ દેવું.

سپار سپار

سپار سپار સોફવું.

સપેરે—સોફવું.

هوشمار هوشمار

هوشمار هوشمار ગણવું.

હુશ મેરે—ગણતરી કરવી.

اپير اپير

اپير اپير લુટવું.

અપય—લુટવું.

دیر دیر

دیر دیر ચુલવું.

વરેત—ફરી જવું.

مير مير

مير مير મરવું.

મૃ—મરવું.

કાએદા ૮ મો.

૨૨૬. આરા ૩૫ને છેડે ૭૫, આવેલો હાએયતો તેહની આ ગલ સામાન્ય ૩૫ની નીશાંની ૧૧૫ તન્, આવેઆથી તે બદલાઈને ૫૫, થાએછે. જેમકે:—

આરા ૩૫.

સામાન્ય ૩૫.

અવસતા.

سپوخ سپوخ

سپوخ سپوخ છુપાવવું.

સપોચાવવું, ઠાકવું.

افروخ افروخ

افروخ افروخ સ્થગાવવું.

સ્થગાવવું.

آسوخ آسوخ

آسوخ آسوخ સીંચવું.

સં મુજ to Sound.

پاهرخ پاهرخ

پاهرخ پاهرخ દુર રેહવું,
પરેહજ કરવી.

આસપાસથી તરક કરવું. સં સૃજ. to abandon.

انداج انداج

انداج انداج નાંચવું.

હંન + તચ.

پچ پچ

پچ پچ પકાવવું.

પચ—પકાવવું.

تچ تچ

تچ تچ દોડવું.

તચ—દોડવું.

توچ توچ

توچ توچ ઓછું કરવું,
મજા કરવી.

તુશ—નોકસાંનેનો બદલો લેવો, દુઃખ દેવું. સં તુહ to inflict pain.

سوخ سوخ

سوخ سوخ ખાલવું.

સુચ—ખાલવું.

૭૧૧ હાહ ૧૧૪૫૭૧ ડાઁઁઁ ટાવવું. ૭૧૨ + ૧૧૪૫ વી + તય-તાવવું.

૭૧૨ ગોમિઁઁ ૧૧૪૫૬૧ ગોમિઁઁઁ ઁલવું. ૭૧૨ + ૬૧૬ વી + મીજ.

સં મિસ્ર to mix to
mingle or join.

૭૧૩ સાહ ૧૧૪૫૪૩ સાઁઁઁ ઁનાવવું. ૭૧૩ સઁઁઁ-ઁનાવવું.

૭૧૪ હોહ ૧૧૪૫૧૧ હોઁઁઁ ઁડવું. ૭૧૪ ખૂજ-ઁડવું.

૨૨૭. આઁ ડીપલા કાઁઁઁઁ ડીલટી રીતે, અવસતાનાં ધાતુ
સાઁઁઁ ઁાંઁઁ, તે ડીપરથી ઁનેલાં નાંમ ૭૧૪૫૭૧ પીઁઁઁ, ઁા
લાઁઁઁ, ડીપરથી આઁ લાપામાં ૭૧૪૫૭ શનાસ-પીઁઁઁ, હેવું ઁક
ધાતુ વપરાઁઁઁ; જેને છેડે વપરાઁલો ઁ સ, સામાન્ય રૂપની
નીશાંની ૧૧૪ ની આગલ ઁ ખ, સાથે ખદલ થાઁઁ. જેમકે;
૭૧૪૫૭ શનાસ પીઁઁઁ, તેહનું સામાન્ય રૂપ ૧૧૪૫૭૧ પી
ઁાંઁઁ; અથવા ઁાઁઁ. પરોઁસર સ્પીગલનું હેવું મતછે કે ખેહ
સ્તુનનાં પાહક ડીપર કદીમ ઈરાંની લાપામાં લખાઁલો તખતીમાં
વપરાઁલો કનાસાત્ય, ખોલ ડીપરથી ડીપલાં સામાન્ય રૂપે જનમ
લીધેલો; પણ ગાથાનાં આશરીનગાંનમાં તથા શરવરદીન યસ્તમાં
૭૧૪૫૭૧ કનાકન્ઁમનાક; હેવો ખોલ વર્તે કૃં સ્ત્રીલીંગ
પેહલવી ઁનેકવચનમાં વપરાઁલો આપણને મલેછે.

કાઁઁઁ ૧૦ મો.

૨૨૮. સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૪ ની આગલ આવેલા
૭૧૫-મો ડીઁઁઁ આસા રૂપમાં અવસ્તાના ઁ વ, ને મલતો થા
ઁછે, અથવાતો તે ઁ ખ, સાથે ખદલાઁછે, ઁને જો તેમ નથી
ખનવુંતો ૭૧૫-ની, આગલ વધારાનો ૧૦ ત, આવેછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	આરા રૂપ.	અવસ્થા.
૧૧૨૦૨ કોત્તિ કેલું.	کوتب کە.	گوتب گوتب—ભાષા. સં. ગુ. to sound.
૧૧૨૦૩ રૂત્તિ રૂલું.	روتب ر.	روتب روتب—ચુલ્લરું સં. રૂ. to go.
૧૧૨૦૪ કોત્તિ કુલું.	کوتب ک.	کوتب ک—કોલું આ વાળ કરવા.
૧૧૨૦૫૦૦ બંકોત્તિ અથડું.	بکوتب ب.	بکوتب ب—અથડું.
૧૧૨૦૫૧ નેવોત્તિ ઢાંકું.	نهذب ن.	نهذب ن—વેરનવ-ઢાંકું.
૧૧૨૦૫૨ શોવોત્તિ અરાય કરું.	شوو اراي کر.	شوو اراي—અ રાય કરવું.
૧૧૨૦૫૩ ફોવોત્તિ ડગલું.	فروبو د.	فروبو د—ફરેય દેનાર. સં. દે. to deceive.
૧૧૨૦૫૪ તાવોત્તિ તપલું.	تاو ت.	تاو ت—તપલું.
૧૧૨૦૫૫ શકાવોત્તિ આવાળ કરે, રેવા, વળાડવું.	شاکو و.	شاکو و—વળાડ.
૧૧૨૦૫૬ હોશ્તાવોત્તિ હોશ્તાવ કરવી.	هوشتاو و.	هوشتاو و—હોશ્તાવ કરે.
૧૧૨૦૫૭ ફોરાવોત્તિ પદલું, ફરેર કરવી.	فروافت پد، ફરેર કર.	فروافت پد—પદ કરવું. ફરેર કરવું.
૧૧૨૦૫૮ આશોવોત્તિ વીઅરાવું. અરાય થવું.	آشوبت ویرا. અરાય થા.	آشوبت ویرا—અરાય થવું.

૨૨૯. એ સેવાએ ૧૧૨૦૫૭ બંકોત્તિ કપુલ કરવું; ૧૧૨૦૫૮ કોત્તિ
પકડવું; અને ૧૧૨૦૫૯ શોવોત્તિ સાંભલવું; આએ તરણ મ્હોર ની
અંદર સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૨ ની આગલ આવેલો ૭ ૫, તે
નાં આરા રૂપમાંથી નીકલી જાણને તેહનું રૂપ ૧૧૨ બંકોત્તિ—તથા
૧૧૨૦૫૭ અને ૧૧૨૦૫૮ કોત્તિ કરીને આપણને મલેછે. જેને લગતાં
ધાતુઓ અવસ્થાનાં ૧૧૨૦૫૭ પેચર-નજદીક થવું; ૧૧૨૦૫૮ એ
રેવ-પકડવું; અને ૧૧૨૦૫૯ સર સાંભલવું; એ બોલો ઊપરથી નીકલેલાં.

વગર કાંચિદાનાં ક્રિયાપદો.

૨૩૦. ઊપર જણાવેલા તરીકાઓ સેવાએ જે ક્રિયાપદોમાં બીજો કેટલોએક કાંચિદાથી ઊલટો ફેરફાર થાઓલોછે, તેહની એક મુખ્ય તેજર નોંધ હેતો નીચે આપીએછે.

સામાન્ય રૂપ.	આચાર્ય રૂપ.	ભાવવાચકનાંમ.
૧૧૭૭૦૭ ડાંગવું.	૭૭ ડાંગ.	૧૧૭૭૭ ડાંગણી.
૧૧૭૭૧ આવવું.	આ આવ.	૧૧૭૭૨ આમદ.
૧૧૭૭૨ સીખવું.	૭૭ સીખવ.	૧૧૭૭૩ કેલવણી.
૧૧૭૭૩ મેલવવું.	૭૭ મેલવ.	૧૧૭૭૪ મેલવણી.
૧૧૭૭૪ છીનવી લેવું.	૭૭ છીનવી લે.	૧૧૭૭૫ છીનવાણું.
૧૧૭૭૫ ગોમિલવવું.	૭૭ ગોમિલવ.	૧૧૭૭૬ મેલવણી.
૧૧૭૭૬ ઊડવું.	૭૭ ઊડ.	૧૧૭૭૭ ઊડાણું.
૧૧૭૭૭ શુવું.	૭૭ શુ.	૧૧૭૭૮ સુવાણું.
૧૧૭૭૮ ચુસી આવું.	૭૮ ચુસી આ.	૧૧૭૭૯ ચુસાણું.
૧૧૭૭૯ તોડવું.	૭૯ તોડ.	૧૧૭૮૦ તોડાણું.
૧૧૭૮૦ પકડવું.	૮૦ પકડ.	૧૧૭૮૧ પકડાણું.
૧૧૭૮૧ લખવું.	૮૧ લખ.	૧૧૭૮૨ લખાણું.
૧૧૭૮૨ ઢાંકવું.	૮૨ ઢાંક.	૧૧૭૮૩ ઢાંકણું.
૧૧૭૮૩ ફરોગવું.	૮૩ ફરોગ.	૧૧૭૮૪ ફરોગણું.
૧૧૭૮૪ ફરોગવું.	૮૪ ફરોગ.	૧૧૭૮૫ ફરોગણું.
૧૧૭૮૫ વેચવું.	૮૫ વેચ.	૧૧૭૮૬ વેચાણું.
૧૧૭૮૬ ભાગ પાડવો.	૮૬ ભાગ પાડ.	૧૧૭૮૭ વેહણી.
૧૧૭૮૭ બુલવું.	૮૭ બુલવ.	૧૧૭૮૮ બુલક.
૧૧૭૮૮ ચારવું.	૮૮ ચાર.	૧૧૭૮૯ ચારણું.

۱۱۴۳۳۱	وندیدن	મેલવવું.	۱۱۴۳۳۲	وند	મેલવ.	۱۱۴۳۳۳	هاسيل.
۱۱۴۳۳۴	وشتن	ફરવું.	۱۱۴۳۳۵	وړ	ફર.	۱۱۴۳۳۶	ફરાંણ.
۱۱۴۳۳۷	سختن	તોલવું.	۱۱۴۳۳۸	سخت	તોલ.	۱۱۴۳۳۹	તોલણી.
۱۱۴۳۴۰	سريشتن	ખમીર કરવું.	۱۱۴۳۴۱	سريش	ખમીર કર.	۱۱۴۳۴۲	ખમીર.

આએ ઊપલી વીગતની અંદર જાણાવેલાં કેટલાંએક સામાન્ય રૂપોના આસાર્થના સેગાઓ કોઈ કોઈ વેલા કાએદાસર વપરાએલા ખી લખાંણની અંદર આપણને મલેછે; પણ તેઓનો મોહરો ભાગ ઊપલી રીતે વપરાએલો હોવાથી હોએ તેને ખેકાએદે ક્રિયાપદોના વર્ગમાં દાખેલ કરેઆંછે.

ઉ પ સ ગા .

૨૩૧. આએ ભાષામાં જેમ ઈરાની તેમજ સેમીટીક નાંમોની આગલ કેટલાએક ઊપસર્ગો જોડાઈને વપરાએલાંછે, તેઓની ઊતપનતી અવસ્તા જખાંનમાં વપરાએલા ઊપસર્ગો ઊપરથી થાએ લીછે. નાંમની આગલ આએ ઊપસર્ગો જોડાઈને આવેઆથી તે ઓ ઘણીએક વખતે અર્થમાં ફેરફાર કરેછે, અને કેટલીએક વખતે શલતુ વપરાએલા આવેછે. જેમકે:—

— અ—અથવા — અન— આએ ઊપસર્ગોમાંનો પેહલવો વ્યંજનથી શરૂ થતા શબ્દની આગલ મેલેઆમાં આવેછે, અને ખીજો સ્વરથી શરૂ થતા લોગતની આગલ મુકાએછે. આએ ખેહુ ઊપસર્ગોની ઊતપનતી અવસ્તાના — અ, અને — અન, ઊપરથી થાએ લીછે, અને તેહનો અર્થ વગર, સેવાએ, ઊલટું, અને નહી, નો થાએછે. જેમકે:—
 — اگر અકેનારે—વગર હદનું; اگر અખેનમન—છોકરા વગરનું; اگر અખવાખ—વગર ઊંગનું; اگر અખેશ—

દુઃખ વગરનું; અરાસ-કમારગનું; અનઈર-નાફરમાં
ન; અનઆવ-પાંણી વગરનું; અનઅવરવસ્ત
રગ-કપડાં વગરનું; અનોશ-વગર મોતનું. કેટલીએક
વેલા અન-કાએદાથી ઊલટી રીતે વ્યંજનથી શરૂ થતા શબ્દની
આગલખી વપરાએલો મલેછે. જેમકે:—અનખીન-નજર
વગરનો, અથવા અનદીઠ; અનલાલા અવરનેદ-
તે ઊપર ખોધે નહી. એ સેવાએ કેટલાંએક નાંખોની આગલ
અ-વગર અરથે વપરાએલો આવેછે. જેમકે:—અવં ઊપરથી
અદુર-દુર; અવં વક્ષ-ઊપરથી
અવખશ-વરધી.

૨) આ-આએ ઊપસર્ગ નજદીક, તથા પાસેના અર્થને સારું
વપરાએલોછે, અને તે ફક્ત શેહરના લોગતની આગલ આપણને મલે
છે. જેમકે:—આદેહયઈ-શેહરની આગલનું. આદેહયઈ-શેહરની
આગલનાં પાક ફરોહરોની
હું યાદ કરુંછું. (ઈજં જી. ૨૬) અવં આદખીઊ-
ઊપરથી ઊપલા ખોલની ઊતપન્તી થાઈછે.

૩) આજ-આજ-અથવા આજ-આએ ઊપસ
ર્ગોની ઊતપન્તી અવસ્તાના ઊજ-ખોલ ઊપરથી ઊપલા તરંગ
આકારમાં થાએલીછે, અને તેનો અર્થ દુર, પેલીગમ, અને ઊનચે-
નો થાએછે. જેમકે:—આજદેહ-શેહરની પેલી ગ
મનું. આજદેહ-અથવા આજદેસ-અને આજદેસ-
ઊનચે ખનાવેલું, ઊનચે આપેલું; એટલેજે ખુત અથવા
ખુતલું. જે ઊપરથી ખુતપરસ્તી કરનારને આજદેસ આ

જદેસ્તપરસ્ત, અને પુતપરસ્તીને **مهرست** ઓજદેસ્તપરસ્તી-
અથવા **مهرست** ઓજદેસ્તપરસ્તગી-કરીને કહેછે. પા
છલથી **مهرست** ઓજદેસ્ત-નો આકાર બદલાઈને **مهرست** આજદી
વ-ખોલ પુત અથવા પુતલાંને અરથે વપરાએલો આપણને મલેછે.
પા. **مهرست** પુતપરસ્તીને અરથે લખાએલુંછે.

૪) **مهر** અક-આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના **مهر** અક-ખોલ ઊપ
રથી નીકલેલોછે, અને તે ખરાબ-તથા ખરાંને અરથે વપરાએલોછે.
જેમકે:— **مهر** અકદીન-પુરી દીન વાલો. અ. **مهر** પુરી દીન, ભુલે તરીકો.

૫) **مهر** હુ-સારૂ, ખુખ; આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના **مهر** હુ-ખોલ
ઊપરથી નીકલેલોછે, અને તે નાંમની આગલ જોડાઈને આવેછે,
અને તેહનો અર્થ સારૂ, ખુખ; એવો થાએછે. જેમકે:— **مهر**
હુમત્-સારો વીચાર, **مهر** સારૂં વીચારનાર; **مهر** સારા
ખવાસનું; **مهر** સારાં સરીરનું; **مهر** સારી આખરનું; **مهر**
ખુશખોદાર; **مهر** સારી નજરનું. હાલની શરસીમાં **مهر**
ખોલે જનમ લીધોછે તેહનું મુલ ન્ને ઊપલા ઊપસર્ગને આપણ ગ
ણીએતો તે ભુલ લરેલું નથી.

૬) **مهر** અવર-ઊપર, પાસે, તરફ, ચોખીય; અવ. **مهر** ઊ
પરથી આએ ઊપસર્ગની ઊતપન્તી થાએલીછે. પા. **مهر** અને
શ. તેહને મલતો આવેછે. **مهر** ખુજેરગ વીચારનું; **مهر**
ઊનચું કાંમ કરનાર; **مهر** ઊપર ઢાંકેલું; પાંથરેલું; **مهر**
ખાવાન્જોગ; **مهر** પોશાક પેહુડેલો; **مهر** હાવનીમની ઊ
પરનું. (ઈઆને હાવનીમ વન્ડવાનો દસ્તો.) **مهر** મગરૂરી.

૭) 𐭥 અવી-અથવા 𐭥 અવા-આએ ઊપસર્ગ નહી, ઊલ ડું, ખરાખ, વગર, અને વીના ; હેવા અરથને સાડું નાંમની આગલ જોડાઈને આવેછે. એને મલતો અવ૦ 𐭥𐭥, સં૦ અવ, પા૦ 𐭥𐭥 અને 𐭥૦ 𐭥૦ આપણને મલેછે. આએ ઊપસર્ગ સાથના ખોલો પે હલવીમાં આપણને ખેહદ મલેછે. જેમકે :—𐭥𐭥 વગર શકનું ; 𐭥𐭥 વગર ધાસતીનું ; 𐭥𐭥 નકામું ; 𐭥૦ ઊલટો મારગ પકડનાર-કમારગી ; 𐭥𐭥 ખુદાયા વગરનું ; 𐭥𐭥 વગર હજેતનો ; 𐭥૦ ખરાખ મારગનો. પાછલથી 𐭥 નો ઈમલો ખરાખ થાઈને તેને બદલે 𐭥 અદવ-ખોલ વપરાએલોછે, અને તે ઊપરથી 𐭥𐭥 અદવદાદ-હેવો મીસર શખ્દ વગર કાએદા, ને અરથે પુશકલ જગોએ વપરાએલો મલેછે.

૮) 𐭥 દુષ-અથવા 𐭥 દુ-આએ ઊપસર્ગને મલતો અવસ્તામાં 𐭥 અથવા 𐭥 દુ-સં૦ દુષ, પા૦ 𐭥, 𐭥૦ 𐭥 આપણને મલેછે. એનો અરથ ખરાખ, ઊલડું, હેવો થાએછે. જેમકે :— 𐭥 ખુરા ખવાશનું ; 𐭥૦ 𐭥, 𐭥૦ ખુરો વીચાર ; 𐭥 ખદનાંમી વાલું ; 𐭥 ખરાખ સહમજનું.

૯) 𐭥 ની-અથવા 𐭥 ન-આએ ઊપસર્ગ ઘણો કમ વપરાએલોછે, અને તે અવસ્તાના 𐭥 અથવા 𐭥 અને તેમજ સં૦ નિત્ય અથવા નિર્ ને મલતોછે. એનો અરથ વીના, ખાહર, અને નીચું ; હેવો થાએછે. જેમકે :—𐭥 નીચ ઈદછ, ખુરો લોભ, 𐭥 બદ દુઆ, 𐭥 ખાહશ વગરનું. 𐭥 અને 𐭥.

૧૦) 𐭥 હમ્-આએ ઊપસર્ગ સાથે, એખડું ; હેવો અરથ ખતલા વ્યા સાડું નાંમની આગલ જોડાઈને આવેછે, અને તે અવસ્તાના 𐭥

હમ, સં૦ સમ્-અને શ૦ هم અથવા ۞ ને મલતોછે. જેમકે:—
 ۱۱۷۴ એક દીનવાલો; ۱۱۷۵ સાથે કાંમ કરનાર; ۱۱۷۶ સાથે
 ઊભો રહેનાર; (ઈઆને સાંખો હરીફ.) ۱۱۷۷ સાથે પુછપ
 રછ કરનાર; ۱۱۷۸ સાથે ખેલનાર; શ૦ انبار, همدین, همتا.

૧૧) ۱۱۷۹ જવીદ-વીનાં, ઊલટું, અને જુદું; એવો અરથ ખતલા
 વ્વા સાડ આએ ઊપસર્ગ ખેલની શરૂઆતમાં વપરાએછે. જેમકે:—
 ۱۱۸૦ ۱۱۷۹ પાંણી વગરનું, ۱۱۸૧ ۱۱۷۹ જાડ પાંન વગરનું, ۱۱۸૨
 ۱۱۸૩ ઊલટા ચુકાદાનું, ۱۱۸૪ ۱۱۷۹ દેવથી એહલાએદુ-દેવ
 વગરનું, ۱۱۸૫ ۱۱۷۹ ઊલટા વીચારનું; એને મલતો અવસ્તામાં
 ۱۱۸૬, અથવા ۱۱۸૭, પા૦ ۱۱۸૮ અને શ૦ ۱۱۸૯ અથવા ۱۱۹૦
 ખેલ આપણને મલેછે.

૧૨) ۱۱۹૧-અ૦ ۱૧૯૨ એ ઊપસર્ગ નાંમની આગલ સાંમણે, ઊપ
 ર, અને તરફ, હવા અર્થને સાડ વપરાએલોછે; અને તે અવસ્તાના
 ۱۱૯૩ ખેલને મલતોછે. જેમકે:—۱۱૯૪-۱۱૯૫ પાછો આપ, સાંમ
 નો બદલો, શ૦ ۱۱૯૬, પા૦ ۱۱૯૭; ۱۱૯૮-۱۱૯૯ સળ, સાં
 માણી પુછપરછ; અવ૦ ۱۲૦૦-۱۲૦૧, પા૦ ۱۲૦૨-۱۲૦૩,
 શ૦ ۱۲૦૪; ۱۲૦૫-۱۲૦૬ હકુમત કરનાર, શ૦ ۱۲૦૭; ۱۲૦૮
 પાછો સખુન, ઈઆને જવાબ-પ્રતિગિત્તર, અવ૦ ۱۲૦૯-۱۲૧૦,
 પા૦ ۱۲૧૧, શ૦ ۱۲૧૨.

ઈ સ ગા . (AFFIXES.)

રરર. ૭ ઈચ, અથવા ૭ ચ-આએ ખે હરશે નાંમ અને વી
 શેષનોની પછવાડે હમેશ જોડાઈને આવેછે, અને તેહનો અરથ કોઈ,
 કાંઈ, ખચીત, ભી, અને, ઈત્યાદીનો થાએછે. જો આપણ એને

વવાચકનાંમો ખનેલાંછે. જેમકે:—**મ** ઘન-નું **મમ** જાણનાર, **મ** નું **મમ** જોનાર, **મ** નું **મમ** ખોલનાર, **મ** નું **મમ** આપનાર, **મમ** નું **મમમમ** અથવા **મમમ** કુશેશ કરનાર, ઊદીઓગી; **મ** નું **મમ** નસા, નાસ પાંમેલું; **મ** અથવા **મ** સઘલું, હ મેશે; **મમ** અથવા **મમ** જાતે પેદા થનાર, સાહેબ; **મ** નું **મમમ** ઈઆદ, **મ** નું **મમ** ખાજી, **મ** નું **મમ** ઊન ચું અથવા ઊનચાઈ, **મ** લાંમખું અથવા લંખાઈ, **મ** નું **મમ** ગરમી, હુનાલો; **મ** નું **મમ** વસંત રતુ, **મ** ખીહકનું, તે ઊપરથી **મમ** ખીહક, **મ** દુઃખી, તે ઊપરથી **મમ** દુઃખીઆરાપણું, **મ** કઊચતદાર, તે ઊપરથી **મમ** કઊચ તમનદી, કુદરત. આએ પ્રત્ય અવસ્તાના ઊપલી મતલખને લગતા **મ** પ્રત્યને મલતોછે, અને પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં તે **મ**, **આ**, ના ઊચ્યારથી રહેલોછે. જેમકે:—**મમ**, **મ**, જાણનાર; **મ**, **મ**, જોનાર; **મ**, **મ**, ઊનચું; **મમ**, **મ**, લાંમખું; **મમ**, **મ**, હુનાલો; **મમ**, **મ**, સઘલું.

૨) **મ** આંન-અથવા **મ**, આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેછે, તેઆરે તે નાંમને વીશેષણની હાલતમાં લાવેછે; જેમકે, **મ** ઊમેદ, હજત, તેનું, **મમ** ઊમેદવાર, હજેતમંદ; **મ** શરજ વાલું. **મ** નવરે (ખુખે) જીવનાર, **મ** કીમતી, **મમ** ખોલનાર, **મ** આપનાર, **મ** લાર કરનાર. ૨) કોઈ શખસની ખુનીઆદ અથવા નીસખત તેહનાં ખાપ ઈઆ કોઈ નીઆગાંનની સાથે જણાવવા સાડું ખાપ અથવા નીઆગાંનનાં નાંમની સાથે **મ** પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેછે, જેમકે:—**મમ**

સપેતમાંનની ઓલાદનો જરતોશત ; સપેતાસપે
 મારસપંદનો આદરખાદ ; સપેત સપેતપાપ
 કનો અરદેશીર ; સપેતપાપ કોખાદનો ખુસરુએ ; સપેતપાપ
 અરદેશીરનો શાહપુર. ૩) છઠી વીલકતીના અ
 ર્થને સાઈ નાંમ અથવા વીશેષણની સાથે જોડાઈને આવેછે. જે
 મકે :— સપેત અશોનું ; સપેત જુઠાનું ; સપેત જોતીનું ;
 સપેત હમેશનું.

૩) જા આને—આએ પ્રત્ય નાંમ અથવા વિશેષણની સાથે જો
 ડાઈને આવેછે, તેઆરે તેહનો અર્થ મલતું, સરખું, જેવું, ખરાખરનું ;
 હવો થાએછે. જેમકે :—જાજા એકમલતું, એકસરખું ; જાજા
 મરદના જેવું, મરદની ખરાખરીનું ; હાલની ચાલુ શરસીમાંખી
 આ પ્રત્ય એજ મતલખને સાઈ વપરાએલોછે, કેમકે તેહમાં પણ
 , کجک , کجک , کجک હવાજ ખોલો ઊપલી મતલખસર વપરા
 એલાછે.

૪) ઝામંન્દ—અથવા ઝામંન્દ—આએ પ્રત્યયો અવ
 સ્તાના જામંન્દ મન્ત—પ્રત્યને જા ઊપસર્ગ લાગીને તે ઊપરથી બનેલા
 છે. આએ પ્રત્યયો નાંમની સેવરે જોડાઈને અથવા છુટા આવેછે, અને
 તેહના સંબંધથી રાખનાર, વાલું, ભરેલું, સાથનું, હવો અર્થ ખતલાવના
 રાં વીશેષણો બનેછે. જેમકે :— ઝામંન્દ હુખ ભરેલું ; ઝામંન્દ જા
 હોમ સાથનું ; ઝામંન્દ મોહત વાલું ; ઝામંન્દ નુરમંદ, ખોરેહ વાલું ;
 ઝામંન્દ સાણવંત ; ઝામંન્દ આરાધના વાલું ; જા
 ઝામંન્દ અકલમંદ ; ઝામંન્દ પાણી સાથનું. પાજંદ, અથવા શર
 સીમાંખી ઝં, અથવા ઝં એ પ્રત્ય નાંમની સાથે જોડાઈને વપ

રાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:—**شیر** શરીર સાથનું; **برمند** શક્તવન્ત; **دند** પુઢીવાંન. કોઈ કોઈ વેલા **دند** ને બદલે **دند** ઈમન્દ, પ્રત્ય વપરાએલો મલેછે; જેમકે **دند** શએદમંદ, નશા લરેલું.

૫) **دند** આવન્દ—આએ પ્રત્ય અવસ્તાના **دند** વન્ત—પ્રત્યની આગલ **دند** આ—વધીને બનેલોછે, અને તે નાંમની સાથે જોડાઈને આવેઆથી, ઊપર જણાવેલા **دند** પ્રત્યના અર્થને ખરોખર મલ તાં વીગ્રપણો બનાવેછે. જેમકે:—**دند** પુજોરગી લરેલો; **دند** જોરાવર; **دند** સગાઈ વાલું; **دند** દુઃખકારક; **دند** હીમતવાંન; **دند** ઈદછાવન્ત, મોરાદ લરેલું. આએ પ્રત્યનું વપરાણુ હાલની શરસીમાંખી એજ રીતે રહેલું આપણને મલેછે; કેમકે **دند**, **دند**, અને **دند** ઈતીઆદી ખોલો તેમાં આપણને વારેઘડીએ મલેછે.

૬) ૧ **دند**—આએ પ્રત્યની ઊતપનતી અવસ્તાના **دند** અ, **دند**, અ ને **دند** ય, પ્રત્યયો ઊપરથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે; કેમકે અ વસ્તાના **دند** ય, ઊપરથી પેહલવીમાં કેટલાએક પ્રત્યયોએ જનમ લીધોછે, તેમાં **دند** અથવા **دند** ય, એ મુખ્ય પ્રત્યયે, અને તેહનો સંખ્સે ૫ આકાર ૧ **دند**—અથવા **دند** ઈ, આપણને મલેછે; તેમજ અવસ્તાના કેટલાએક ખોલોની સેવટે આવેલા **دند** અ—ને બદલે પણ ઊપલો આકાર વપરાએલો આપણને મલેછે. (એ વીસેનો ખોલાસો પેહલવી અક્ષરોની તખદીલ હોએએ અવસ્તાના અક્ષરો સાથે બતલાવીછે તેમાં આગલ કરેલોછે.) આએ પ્રત્ય ધાતુ, અથવા નાંમની સાથે જોડાઈને આવેછે તેઆરે તેહનો અર્થ વાલું, લરેલું, કરનાર, લગ

તું, હેવાં વીશેષણોને લગતો થાયછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 ગન્ધાતું, બદખોઈ ભરેલું; 𐭠𐭣𐭣 આગેવાંન; 𐭠𐭣𐭣 વધનાર; 𐭠𐭣𐭣 બ લનાર; 𐭠𐭣𐭣 હમેશને લગતું; 𐭠𐭣𐭣 ખાલેસ, નીરમલ; 𐭠𐭣𐭣 વચલું; 𐭠𐭣𐭣 જોનારને લગતું (ઈઆને જોનાર તરીકેનું); 𐭠𐭣𐭣 ચાકરી કરનાર; 𐭠𐭣𐭣 બંધવાલો, કેદી, તાબેદાર; એને મ લતો શરસીમાંઆપણને : મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭣 ગન્ધાતું; 𐭠𐭣𐭣 તાબેદાર; 𐭠𐭣𐭣 વરસનું, વરસ વાલું. 𐭠𐭣𐭣 આએ ખોલની સેવડે આવેલો 𐭠 એ 𐭠 ને મલતોછે; પણ પાછલા વખતમાં તેહનો ઊઝાર 𐭠 𐭠 અથવા 𐭠 સાથે તેના એકસરખા આકારને લીધે બદલાઈ ગી ઓછે; જેનો અર્થ છુપી રીતે હલાક કરનાર, હેવો થાયછે. પાજંદમાં એ ખોલ 𐭠𐭣𐭣 અથવા 𐭠𐭣𐭣 એ ખેડુ રીતે આપણને મલેછે. એ સેવાએ કેટલાંએક ભાવવાચક તથા ખીજાં નાંમો આએ પ્રત્ય લા ગીને બનેલાંછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭣 ખસલત, 𐭠𐭣𐭣 વેર, 𐭠𐭣𐭣 ખાહેશ, ઈદછા; 𐭠𐭣𐭣 એલાજ, ઊપાએ; 𐭠𐭣𐭣 તરફ, 𐭠𐭣𐭣 મર 𐭠, ઈદછા; 𐭠𐭣𐭣 ઘર, 𐭠𐭣𐭣 નુર, કીરતી; 𐭠𐭣𐭣 વર્ણ, જાત; 𐭠𐭣𐭣 યેલો, 𐭠𐭣𐭣 કીનારો, કાંઠો. એ ખોલો, અવસ્તાના 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣𐭣 અને 𐭠𐭣𐭣 ઊપરથી બનેલાછે; અને તે શરસીમાં کینه , چاره , نیمه , کاک , کد , خور , کفاله કરી આપણને મલેછે.

૭) 𐭠𐭣𐭣 આચન્દહે—આએ પ્રત્ય નાંમ અથવા ધાતુને લગાડ વાથી પ્રયોજક વીશેષણો બનેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭣 ભાગ, હીસ્તો; તે ઊપરથી 𐭠𐭣𐭣 બખશેશ કરાવનાર, ભાગ પરાવનાર;

મારી, તે ઉપરથી કસવનાર; આએ પ્રત્ય અવસ્તાના પ્રત્ય ઉપરથી બનેલો છે. શં અર્થે પ્રત્ય એજ અર્થને સારું આપણને મલે છે.

(૮) ૭ ક-આએ પ્રત્ય ધાતુને લાગીને, કેટલાંએક નાંમે, તેમજ વીશેષણો બનેલાં છે. જેમકે:— ૭મા અચ્યું; ૭મા આબર; ૭મા અદેખાઈ; ૭મા બપાવો, અથવા મમાવો; ૭મા થુકું; ૭મા એક; આએ પ્રત્ય અવસ્તાના ૭ પ્રત્ય ઉપરથી બનેલો છે, તેથી તેહનો ઉચ્ચાર આએ ભાષામાં તેમજ શરસીમાં એકસરખી રીતે ક, નો રહેલો છે. ઉપલા લોગતોને મલતા શરસી ખોલો, યે એક, ڪ خشک થુકું, ڪ, અદેખાઈ, ઈતીઆદી આપણને મલે છે.

(૯) ૭ કાર-આએ પ્રત્ય ઉપસર્ગ અને નાંમની સાથે જોડાઈ ને આવે છે, તેઆરે તેહનો અર્થ ‘કરનાર’, ‘વાલો’, હવો થાએ છે. જેમકે:— ૭મા સાથે કાંમ કરનાર, ૭મા પાપ કરનાર, ૭મા નોકસાંન કરનાર, ૭મા મોરાદવંતો. પાજંદ અથવા શરસીમાં આએ પ્રત્ય વપરાયેલો છે તેમાં ૭ ક-ને બદલે ڪ થયેલો છે. જેમકે:— ڪ گند گوناگું કરનાર, ڪ گند گوناگું જોલમ કરનાર, ڪ گند નોકસાંન કરનાર, ڪ گند મોરાદવંતો.

૧૦) ૭ અથવા ૭ ગર-આએ પ્રત્ય ઉપલા ૭ પ્રત્ય ઉપરથી ૭ નો લોપ થઈને બનેલો છે, અને તે નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેઆથી ઉપલીજ રીતે “કરનાર”, “રાખનાર” ઈતી આદી અર્થનાં વીશેષણો બનેલાં છે. જેમકે:— ૭મા કતેહ કરનાર, ૭મા ઈછકારક કાંમ કરનાર, ૭મા પવીતર કાંમ કરનાર, ૭મા સકતીવાંન, ૭મા અપરાધના કરનાર,

𐭣𐭥𐭭 ચુક કરનાર, તકસીરવાર ; 𐭣𐭥𐭭 હુશાબ શુમાર કરનાર,
𐭣𐭥𐭭 સવાબકાર, 𐭣𐭥𐭭 કાંમ કરનાર, 𐭣𐭥𐭭 કઊચિત્તદાર,
𐭣𐭥𐭭 હુકુમત કરનાર. આએ પ્રત્ય પાઠ ૧૫૭ અને ૧૬૦ કર
કરીને આપણને મલેછે.

૧૧) ૧૧ કીન, અથવા ૧૧૦ ગીન-આએ પ્રત્ય જેઆરે નાંમની
શ્રેવટે જોડાઈને આવેછે તેઆરે તેને સંબંધ અથવા એખતીઆર બતલા
વનારાં વીશેષણની હાલતમાં લાવેછે. જેમકે:- ૧૧૧ લએ ભરેલું ;
૧૧૨ ગુનાહ ભરેલું ; ૧૧૩ શરમ વાલું ; ૧૧૪ દુઃખકારક ;
૧૧૫ રૂનું. કોઈ કોઈ વેલા ૧૧ ની આગલ વધારાનો ૨ આ-
દાખેલ થાએલો આવેછે. જેમકે:- ૧૧૬ ઊનનું, ઊનથી બના
વેલું ; પાછલથી એ પ્રત્યમાંની વચેની ૨ ઈ, નીકલી જાઈને કેટલાએ
ક ખોલોને ૧૧ અથવા ૧૨, પ્રત્ય લાગેલા આપણને મલેછે. જેમકે:-
૧૧૭ ગમગીન, ઊદાસ ; ૧૧૮ શરમીનદું ; ૧૧૯ ગોસા ભરે
લું. વલી કોઈ કોઈ ઠેકાંણે નાંમને છેડે ફક્ત ૧૧-ને બદલે તેહનો આ
ગલો એકજ અક્ષર આપણને મલેછે. જેમકે:- ૧૨૦ સીજગ-
દુઃખકારક ; આએ ૧૧ કીન-પ્રત્યની ઊત્તપનતી ચોક્કસ જાણાવી
નથી ; પણ સંસકરીત ફૈય-પ્રત્યની આગલ વધારાનો ક દાખેલ થા
ઈને કીય, પ્રત્ય કેટલાંએક નાંમોને છેડે વપરાએલોછે, જેમકે-
સ્ક પોને, તેહનું સ્વકીય પોતાનું, પોતાને લગતું ; રાજ હુકુમત, તે
નું રાજકીય હુકુમત વાલું, રાજ ધરાવનાર ; તેહને આએ ૧૧ પ્ર
ત્ય નજદીક મલતો આવેછે. શરસીમાં ૧૨ અથવા ૧૩ એજ પ્ર
ત્યને મલતો આપણને મલેછે. જેમકે:- ૧૨૧ ધાસતી ભરેલું,
૧૨૨ ભયંકાર.

૧૨) ॥૭ ઘન-આએ પ્રત્ય કેટલાંએક નાંભોની સેવટે જોડાઈને આવેછે, તેઆરે તેહનો અર્થ ‘મારનાર’ ‘ઈબ દેનાર’ હોયે થા એછે. જેમકે:— ॥૭૧૫૬ સાંપને મારનાર, ॥૭૧૭૭૧ મુજ જાનવરને મારનાર. આએ પ્રત્યની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના ૫૧૬ ઘન-પ્રત્ય ઊપરથી થાએલીછે.

૧૩) ॥૭ જાન-આએ પ્રત્ય ૧ ન-થી આખર થતાં નાંભોની સેવટે અનેકવચનના અર્થને સાડું આવેછે. જેમકે:— ॥૭૭૧૧૭ દુઆઓ, ॥૭૭૧૧૭ છોકરીઓ, ઈત્યાદી.

૧૪) ॥૭ જાર-આએ પ્રત્ય જગો, મકાંન, અને હાર અથવા કહાર, હોયે અર્થ ખતલાવ્યા સાડું કેટલાંએક નાંભોની સાથે જોડાઈ ને આવેછે. જેમકે:— ॥૭૧૫૫ ફુલની હાર, ॥૭૧૫૭૭ ખેતરની હાર, ॥૭૧૭૭૭ ગોસપંદની જગો, ॥૭૧૭૭૭ ખુતખાનું-ખુ તની જગા. પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં એ પ્રત્ય વપરાએલો આપણને મલેછે, તેમાં ૭ જ-ને બદલે કાએદા પરમાંણે ૭, નું લખાણ રહેલુંછે. જેમકે:— ॥૭૧૭૭૭ ખુતખાનું, ॥૭૧૭૭૭ ફુલની વાડી અથવા ફુલનું ખેતર.

૧૫) ॥૭ તાર (અથવા) દાર-આએ પ્રત્ય ઈરાંની અને સેમે દીક એ બંધે જાતનાં ધાતુને લાગીને તેહનાં કર્ત્વી રૂપી નાંભો બને લાંછે. જેમકે:— ॥૭૧૭૭ આપનાર, પેદા કરનાર; ॥૭૧૭૭ સીખવનાર; ॥૭૧૭૭ પાલનાર; ॥૭૧૭૭ ઠગનાર; ॥૭૧૭૭ મારનાર; ॥૭૧૭૭ કરનાર; ॥૭૧૭૭ મારી નાંખનાર; ॥૭૧૭૭ ખેડનાર; ॥૭૧૭૭ ખાનાર; ॥૭૧૭૭ ખોલનાર. પણ જે ધાતુઓને સામાન્ય રૂપની નીશાંની ॥૭ લાગેલી હોએછેતો તેહ

ની સેવટે 𐭥𐭮𐭥 પ્રત્ય જોડાઈને આવેછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥𐭮 એ ખતીઆર કરનાર; 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 માફ કરનાર; 𐭥𐭮𐭥𐭮 ખરીદ કરનાર. આએ પ્રત્યયો હાલની શરસીમાં ઊપલાજ અર્થને સાદું ધાતુની સેવટે જોડાઈને વપરાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥 પેદા કરનાર, 𐭥𐭮𐭥 પાલનાર, 𐭥𐭮𐭥 ખખશનાર, માફ કરનાર. એ સેવાએ આએ પ્રત્ય કેટલાંએક ધાતુને લાગીને આવ્યાથી તેહનો અર્થ કર્મણી વાચ્યમને લગતા અથવા સાદા ભૂતકૃદંત નો થાએછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥 પકડાએલો, પકડમાં આવેલો; 𐭥𐭮𐭥 મોતની હાલતમાં આવેલું, અથવા નાસ પાંમેલું. આએ પ્રત્યની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના 𐭥 તર, અથવા 𐭥 પ્રત્ય ઊપરથી થાએલીછે. જેમકે:—𐭥 આપનાર; 𐭥 પકડનાર; 𐭥 જોતી.

૧૬) 𐭥 ત-અથવા 𐭥 અને 𐭥 તે-આએ પ્રત્ય ધાતુને લાગવાથી તેહનો ભૂતકૃદંત થાએછે. જેમકે:—𐭥 આપ, તેહનું 𐭥 અથવા 𐭥 આપેલું; 𐭥 જા, તેહનું 𐭥 અથવા 𐭥 ગએલું; આએ પ્રત્યની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના 𐭥 ત, ઊપરથી થાએલીછે. પાજંદ તથા શરસીમાં ઊપલાજ અર્થને સાદું 𐭥 અથવા 𐭥 પ્રત્ય વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:—𐭥 આપેલું; 𐭥 કહેલું.

૧૭) 𐭥 તન-આએ પ્રત્ય સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ ધાતુની સેવટે જોડાઈને આવેછે.

૧૮) 𐭥 તર-આએ પ્રત્ય ધાતુને લાગીને કેટલાંએક કુટુંબી નાંખે ખનેલાંછે. જેમકે:—𐭥 માએ; 𐭥 ખાપ; 𐭥 ભાઈ;

જોડકરી ; જે ઉપરથી સેમીટીક ક્ માએ, અને ખાપ, એ બે નાંબોની વચે વધારાની ં ઈ, દાખલ કરીને તેહને આએ પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેલોછે. જેમકે :—જોડક માએ, જોડક ખાપ ; ઈતીઆદી. આએ પ્રત્ય અવસ્તાના ખાપ અને સંસકરી ત ત્, ને એકસરખી રીતે મલતોછે. કેમકે એ ભાષાંઓમાં ખાપ માતૃ માએ, ખાપ પિતૃ ખાપ, ખાપ ભાઈ. ઈ તીઆદી નાંબોમાં ઉપલો પ્રત્ય આપણને મલેછે. તેમજ એ પ્રત્ય શરસી مادر, پدر, برادر, دختر ઈત્યાદી-નાંબોમાં વપરાએલો આ પાણને મલેછે, અને તેજ પરમાંણે તે ઘણીખરી એરીઅન ભાષા માં ઉપલાં નાંબોની અંદર વપરાએલોછે. ૨) વલી ખાપ જોડકને કેટલાંએક તરફ અથવા દસાને લગતાં તેમજ ખીલાં નાં બો બનેલાંછે. જેમકે :—જોડક ઉગમણ, જોડક પસચમ, જોડક દક્ષણ, જોડક ઉતર, જોડક અતરે, આએ તરફ ; જોડક આગલી ગમ, જોડક શરશોસ્તર, જોડક કપડું, જોડક રાશી-ઈત્યાદી. આએ ખાપ પ્રત્યની ઉત્પત્તિની અવસ્તાના ખાપ પ્રત્ય ઉપરથી આએલીછે. પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં પણ એ પ્રત્ય ઉપલી મતલબને મલતો આપણને ખાપ دختر, پدر, دختر ઈત્યાદી બોલોમાં મલેછે. ૩) ખાપ પ્રત્ય વિશેષણને છેડે જોડકએલો આવેઆથી અધીકાર્થની નીશાની દાખલ તે ગણાએછે. જેમકે :—જોડક ભલું, તેનું જોડક વધારે સારું ; જોડક પુરુ, તેનું જોડક વધારે પુરું ; જોડક આગલ, તેનું જોડક વધારે આગલ. ખાપ ઉ નચું, તેનું જોડક વધારે બિનચું, ઈત્યાદી. આએ પ્રત્ય ઉપલાજ અર્થને સારું અવસ્તામાં વપરાએલો ખાપ પ્રત્યને મલતોછે. પા

જ'દ તથા હ્રલની શરસીમાંથી તેનું વપરાણ ઊપલી મતલબને સા
રૂ ચાલું રહેલું છે; કેમકે એ ભાષાઓને લગતાં લખાણમાં 𐭠𐭣𐭥 ,
تر પ્રત્ય અધીકાર્યને સાદું વિશેષણની સેવટે વપરાયે છે. જેમકે:—
𐭠𐭣𐭥 વધારે સાદું, درازتر વધારે લાંમણું, 𐭠𐭣𐭥 વધારે નાંધણું, ઈત્યાદી.

૧૯) 𐭠𐭣 તુમ-આએ પ્રત્ય વિશેષણને છેડે અતિસ્થાયીની ની
શાંની દાખલ જોડાઈને આવે છે, અને તેહની ઊતપનતી અવસ્તાના
𐭠𐭣𐭥 પ્રત્ય ઊપરથી થાયેલી છે, કે જે ઊપલાજ અર્થને માંડે અ
વસ્તામાં વપરાયેલો છે. હ્રલની શરસીમાં આપણને એ પ્રત્યને
બદલે થોડેએક ફેરે વપરાતો 𐭠𐭣𐭥 પ્રત્ય મલે છે. આએ પ્રત્ય 𐭠𐭣 અ
ને 𐭠𐭣 એ બે જુદા જુદા પ્રત્યયો મલીને બનેલો છે.

૨૦) 𐭠𐭣 દાન-આએ પ્રત્ય મકાંન, અથવા વાસંન, હેવો અર્થ
ખતલાવ્યા સાદું નાંમની સેવટે જોડાઈને આવે છે. જેમકે:—
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 લવાંમ રાખવાનું વાસંન; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 બરસમને મેલવાનું
વાસંન, ઈઆને માહુરોએ; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 બંદીખાંનું, તુરંચ; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣
હ્રડકાંને રાખવાની જગો; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 આતશને રાખવાનું વાસંન,
ઈઆને આશરંગાંનીઊં. અવસ્તામાં 𐭠𐭣𐭥 પ્રત્ય ઊપલીજ મત
લબને સાદું વપરાયેલો છે, તે ઊપરથી આએ પ્રત્યની ઊતપનતી
થાયેલી ધારેઆમાં આવે છે. શરસીમાં 𐭠𐭣𐭥 કલમ મેલવાનું વા
સંન; 𐭠𐭣𐭥 શાકર રાખવાનું વાસંન; 𐭠𐭣𐭥 નીમખદાંની, ઈ
ત્યાદી બોલોમાં 𐭠𐭣 પ્રત્ય આપણને મલે છે.

૨૧) 𐭠𐭣 દાર-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે રાખનાર, માંનનાર,
હેવો અર્થ ખતલાવ્યા સાદું જોડાઈને આવે છે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥
આભાર માંનનાર; 𐭠𐭣𐭥 હમેલ ધરાવનાર; 𐭠𐭣𐭥 ચોક

સી રાખનાર; **𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥** દોલત ધરાવનાર; એને મલતી શબ્દ
 سیدار, سردار, سردار ખોલો આપણને મલેછે.

૨૨) **𐭥𐭥** નાક-આએ પ્રત્ય કેટલાંએક ભા. વા. નાંમની સેવડે
 વીશેષણનો અર્થ ખતલાવનાર તરીકે વપરાયેલોછે. જેમકે:—
𐭥𐭥𐭥 ધાસતી વાલું કરનાર, **𐭥𐭥𐭥𐭥** ગોસ્તા વાલું કરનાર, ઈ
 ત્યાદી. આએ પ્રત્ય **𐭥** ઈન, અને **𐭥** આક-એ બે પ્રત્યયો જોડા
 ઈને બનેલા **𐭥𐭥** નો **𐭥** ઈ-નીકલી જાઇને રહેલો આકારછે. એ
 પ્રત્ય શરસીમાં પણ આપણને મલેછે. જેમકે:— **𐭥𐭥𐭥** દુખી,
𐭥𐭥𐭥 ધાસતી ભરેલો; ઈત્યાદી.

૨૩) **𐭥𐭥** નદ-અથવા **𐭥** નદ-આએ પ્રત્ય ધાતુને લાગી કેટ
 લાંએક વિશેષણો બનેલાંછે. જેમકે:— **𐭥𐭥𐭥** જીવનાર, જીવતું;
𐭥𐭥𐭥 સંતોષી, રાજ રહેનાર; **𐭥𐭥𐭥** દંખ દેનાર; **𐭥𐭥𐭥** જ
 નાર; **𐭥𐭥** તેજ ભરેલું; આએ પ્રત્ય અવસ્તાના **𐭥𐭥𐭥**
 પ્રત્યને ખરોખર મલતો આવેછે. એ ઊપરથી પાજ'દમાં **𐭥𐭥**
 અથવા **𐭥𐭥** અને શરસીમાં **𐭥** અથવા **𐭥** પ્રત્યયો ધાતુની સે
 વડે ઊપલાજ અર્થને સાદું વપરાયેલા આપણને મલેછે. જેમ
 કે:— **𐭥𐭥𐭥**, **𐭥**; જીવતું; **𐭥𐭥𐭥**, **𐭥** સંતોષી, ખુશ;
𐭥𐭥𐭥, **𐭥** બિન્દ બિનચું.

૨૪) **𐭥𐭥** પાન્-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવડે જોડાઈને આવેઆ
 થી રાખનાર, ધરાવનાર, સંભાલ કરનાર, જાલવનાર, હેવી મતલ
 બનાં વિશેષણો બનેછે. જેમકે:— **𐭥𐭥𐭥** પાએદાર રાખનાર,
 ખચાવનાર; **𐭥𐭥𐭥** સકતીવાંન; **𐭥𐭥𐭥** લડાઈમાં ખચાવ કરના
 ર (લાલ); **𐭥𐭥𐭥** જાગીરદાર; **𐭥𐭥𐭥** ઘેરની જાલવણી કર

નાર ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥દીખાંનાં ઊપરી. આએ પ્રત્યની ઊતપન તી અવસ્તાના 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥 શબ્દ ઊપરથી થાએલી છે. કેમકે 𐭥𐭥𐭥𐭥 રનમાં ખચાવ કરનાર (ઈઆને ઢાલ) ; તથા 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 દોડની પાસખાંની કરનાર, હેવા શબ્દો અવસ્તામાં વપરાએલા આપણને મલેછે. પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં એ પ્રત્ય 𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥 અને 𐭥 મલેછે. જેમકે:— 𐭥𐭥𐭥 ઊંઠની તપાસ રાખનાર ; 𐭥𐭥 ગોવાલીઓ ; 𐭥𐭥 જાગી રદાર ; 𐭥𐭥 ખારનાં આગલ ચોકી કરનાર.

૨૫) 𐭥 પત્—આએ પ્રત્ય સાહેખ, ધણી, માલેક, ગુર, હેવો અર્થ ખતલાવ્યા સાદું નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— 𐭥𐭥 ધર ધણી, 𐭥𐭥 શેહરનો માલેક (પાદશાહ), 𐭥𐭥 ગાંમ ધણી, 𐭥𐭥 પવીતરાઈ ધરાવનારનો ગુર, 𐭥𐭥 ધરમની કેલવાણી આપનાર, 𐭥𐭥 સેનાપતી, લશકરનો સરદાર. પાજંદમાં આએ પ્રત્ય 𐭥 અને શરસીમાં 𐭥 કરી આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭥𐭥, 𐭥 પારસીનો ધરમગુર. 𐭥𐭥, લશકરનો સરદાર ; અવસ્તાના 𐭥 સાહેખ, ખોલ ઊપરથી આએ પ્રત્યની ઊતપનતી થાએલીછે. સંં પતિ, ધણી, ખોલ એને મલતો આવેછે.

૨૬) 𐭥 ખાર—આએ પ્રત્ય લાગીને કેટલાંએક એખતીઆર ખતલાવનારાં વિશેષણો ખનેલાંછે. જેમકે:— 𐭥 મજબુતી વાલું, મકમ ; 𐭥 ખોજ વાલું ; પાં તથા શરસીમાં 𐭥, 𐭥, એ પ્રત્યને ખદલે વપરાએલો આપણને મલેછે.

૨૭) 𐭥 ખર—આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેઆ

થી, રાખનાર, ધરાવનાર, કરનાર, ઈત્યાદી અર્થે ખતલાવેછે. જે મકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** દોલત રાખનાર (ખર્ચનચીન), **𐭠𐭣𐭥𐭥** ઈનસાફ કરનાર, નીઆધીશ; **𐭠𐭣𐭥𐭥** દસ્તુર—દીનની દાંનાઈ ધરાવનાર; ૨) લેઈ જાનારનો અર્થે ખતલાવેછે, અને તે અવ**𐭠𐭣𐭥** લેઈ જાવું, હેવાં ધાતુ શિપરથી નીકલેલોછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** સંધેસો લેઈ જાનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** ખોરાક લેઈ જાનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** અવસ્તાનો અલેઆશ કરનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** મુજદ લેનાર, (મજૂર). આએ પ્રત્ય પાં તથા શરસીમાં **𐭠𐭣**, **𐭠𐭣𐭥**, **𐭠𐭣𐭥** અને **𐭠𐭣𐭥**, **𐭠𐭣𐭥**, એ આકારોમાં રહેલો આપણને મલેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** દીનનો એલમ જાણનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** ખર્ચનો રાખનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** અથવા **𐭠𐭣𐭥𐭥** **𐭠𐭣𐭥𐭥** નીઆધીશ, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** ઈત્યાદી.

૨૮. **𐭠𐭣𐭥** માર—આએ પ્રત્ય નાંમ તથા વીશેષણને જોડાઈને વ પરાએલો થોડેએક ઠેકાંણે મલેછે; અને તે નાંમને વીશેષણ તથા વીશેષણને ભાં વાં નાં ખનાવેછે, અને તેહમાં હેસાખ તથા ગણતરીનો અર્થે ખતલાવેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** જોસી, રાસીનો વરતારો કરનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** પાછી વરતનુક (ઇઆને સજા.) **𐭠𐭣𐭥𐭥** સેતા રાની ચાલની ગણતરી કરનાર; જેને મલતો શાં **𐭠𐭣𐭥** આપણને મલેછે. લાં Astronomer ને જો આપણે એની સાથે મેલ વીએતો તેહમાં આપણ બુલ કરસું નહી.

૨૯. **𐭠𐭣𐭥** માલ—આએ પ્રત્ય કેટલાંએક નાંમ અને અવ્યયોની સેવટે જોડાઈને આવેછે; અને તેથી તેઓને હરીશઈ, તથા લડત કરનાર, એવી મતલખનાં વીશેષણો ખનાવેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥**

આગલથી હરીશર્ષ કરનાર, (ઈઆને વાદી), 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 પાછલથી હરીશર્ષ કરનાર, (પ્રતીવાદી), 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સાથે હરીશર્ષ કરનાર, અથવા હુમનખરદ, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 કાંન ચીમેટનાર; આએ પ્રત્ય અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ધાતુ ઊપરથી બનેલાં સાં ૩૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 શ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ઊપરથી જન મ પાંમેલોછે, અને તે પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 તથા શ૦માં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 કરીને એકસરખી રીતે આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 , 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 એકેક સાથે લડત કરનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 વાદી, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 પ્રતીવાદી, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સજા, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સજા કરનાર.

૩૦) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 મન્દ-આએ પ્રત્ય અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 પ્રત્ય ઊપરથી બનેલુંછે, અને તે કેટલાંએક નાંમોને છેડે આવેઆથી તેહને વાલું, ધરાવનાર, ઈત્યાદી અર્થ કરનારાં વીશેષણ બનાવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સશર્ષદાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 વીદવાંન. એને મલતું પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અને શ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 પ્રત્ય આપણને મલેછે.

૩૧) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ચાક-આએ પ્રત્ય નાંમને લાગાથી તેહનું વીશેષણ બનાવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ચલકાટ ભરેલું, લુકદાર; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 રૂમી, રૂમને લગતું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 એખલો, તનહા.

૩૨) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ચાર-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેછે, તે આરે તેહનો અર્થ મદદગાર, અથવા રક્ષન કરનાર, અને ધરાવનારનો થાયછે. તેમજ તે જોડાઈને કેટલાંએક વીશેષ નાંમો પણ બનેલાંછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 શેહરનું રખશન કરનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 પાદશહા, શેહરનો મદદગાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 હોશ ધરાવનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 માહીઆર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 મતુનીઆર; જેને મલતા શરસી ખોલો 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 , 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 , 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ઈત્યાદી આપણને મલેછે.

૩૩) ય-અથવા ય અને ય ઈ-આએ પ્રત્ય અવસ્તાનાં
 ય, પ્રત્ય ઊપરથી ઊત્પન્ન થાયેલાછે, અને તે નાંમ, વીશે
 ષણુ અને કિં અં ની સેવટે જોડાઈને આવેછે. જેઆરે તે
 વીશેષણુ અથવા કિં અં અને સાં નાં ની સાથે આવેછે
 તેઆરે તેહને ભાં નાં અથવા સામાન્યરૂપ બનાવેછે; અને
 નાંમની સાથે આવેછે તેઆરે તેહને સંબંધ, તથા એખતીઆર બ
 તલાવનારૂં વીશેષણુ બનાવેછે. અને ભાવં નાં ની પાસે આ
 વેઆથી કોઈ વેલા વીશેષણુ અને કોઈ વેલા સામાન્યરૂપની હલત
 બતલાવેછે. જેમકે:—
 ખાલેસી, નીરમલપણું, રાહત, સુખ ચેન; હલાકી, દુઃખ; તવાનાઈ, સકતીવાંનપણું;
 હીમતવાંનપણું, ઠગાઈ, ખેઈનસાશી, ખુરજગરી, ખેડુતપણું;
 માતાપણું, અથવા માત થવું; પીતા થવું, અથવા પીતાપણું;
 મુશ્વેસી, કંગાલીઅત; મીઠાસ, અકલમંદી, વીદવાંન થવું;
 મોહરાઈ, મસ્તી, નીઆઈ; પાદશાહી, રાજ; દુની આઈ, દુનીઆંને લગતું;
 ખેહશતી, ગરોથમાંન ને લગતું, ઈરાંની, ઈરાંનનો રેહવાસી; તુરાંનનો રેહવાસી,
 ગાથાને લગતું, ગાથા વાલું; કીમત વાલું, કીમતી; કાંનને લગતું, કાંન વાલું;
 જલમી; અથવા ચાલનાર, અથવા ચાલવું; ખોત્રનાર, અથવા ખોલવું;
 કરનાર અથવા કરવું. અસલ અવં માં આરાધનાને લગતું, વખાણુને લગતું,

અહુરમઝદને લગતું, સંધરવું, અથવા નાંખવું, ખેડેલું કરવું, હકદાર, યોગીય, આપ વાલો. એવા શબ્દો અથવા પ્રત્ય લાગીને ખનેલા આપણને મલેછે. સંસકરીતમાં પણ એજ પરમાંણે નાંખને ય લાગાથી એખતીઆર અથવા સંબંધ ખતલાવનારાં વીશેષણે, તેમજ ભાં નાં ખનેલાંછે. જેમકે:—ગ્રામ ગાંમ, નું ગ્રામ્ય ગામડીઓ; મુખ મોહડું, નું મુખ્ય સરદાર, વડુ માંણસ; અર્ધ આખરૂ, નું અર્ધ આખરૂ આપવાનોગ; સલિ દોસત, મીત્ર, નું સહ્યં દોસ્તી; બણિજ્ સોદાગર, નું બણિજ્યા સોદાગરો, વેપાર; ઇત્યાદી. પાં તથા શરસીમાં ૮ અથવા ૯ ઊપલા પ્રત્યની જગોએ એકસરખી રીતે વપરાએલી આપણને મલેછે.

૩૪) ૫ ય—આએ પ્રત્ય કાંઈ જુદો નથી, પણ ઊપલાજ અવં નાં પ્રત્ય ઊપરથી ખનેલોછે. જેમકે:—**کلس**=અવં
દરીઆ, **کلس**=ઘરને લગતું, **کلس**=દાહડાને લગતું; ઇત્યાદી.

૩૫) ૬ ઈ—આએ પ્રત્યને કેટલાએકો ઈક કરીને વાંચેછે; પણ તે હ્રમેએ ઊપર જણાવેઆ પરમાંણે અવં ના પ્રત્ય ઊપરથી જનમ લીધેલો પ્રત્યછે; માંટે ક ના ઊચ્ચારનો આધાર આપણને મલતો નથી. આએ પ્રત્ય ઈરાંની તેમજ સેમેટીક ખોલોને જોડવાથી વીશેષણ તથા ભાંવાં અને સાંનાંમે ખનેલાંછે. જેમકે:—**کلس** અકલ વાલું, **کلس** કરનાર, **کلس** ઘટતું, લાએક; **کلس** વધારો કરનાર, **کلس** ખુજોરગ, માનવંત; **کلس** જાતી, પોતાતું; **کلس** સકતીવાંન, **کلس** દીનતું, દીનને લગતું;

ખપ્પણ લિપી, લખવાનો હોનર ; ખખ્ખણખખ મદદ કરનાર, ખખ્ખણ લરોશો, ખાતેરી.

૩૬) ખખ્ખ યાહુ-આએ પ્રત્ય નીરણવ યદારથોને લાગીને આ વેછે, તેઆરે તે અનેકવચનની નીશાંની દાખલ ગણાએછે. જેમ કે :—ખખખખખ શેહરો, ખખખખ નદીઓ, ખખખખ પાહડો ; ઈત્યાદી. શરસીમાં એને લગતો ૧ પ્રત્ય મલેછે. જેમકે :—ખખખ જગાઓ, ۱۰۰۰ દેશો. ૨) ક્રિયા વીશેષણ અવ્ય તરીકે નાંમ તથા વીશેષણની પાસે વપરાએલો મલેછે. જેમકે—ખખખખખ પાપી થવા સાડું, ખખખખ કાએદા પરમાંણે, ખખખખખ જોવા સાથે, ખખખખખ જાણી જોઈને, ખખખખખખ ખચગીથી, ખખખખખ દોસ્તીથી, ખખખખખ સચાઈથી, ઈત્યાદી. આએ પ્રત્યની ઊત્તર પત્તી અવ. ૦ ખખ્ખ ચસ-અથવા ફેખ્ખ થો, પ્રત્ય ઊપરથી થાએ લીછે. જેમકે :—ખખખખખ. ફેખખખખ, ۱۰۰۰. ફેખખખખ દીનના હોકમ પરમાંણેની જગો, દીનની રાહ કચેલું. પાજંદમાં એ પ્રત્ય ખખ્ખ ઈણ, નાં ઊચ્ચારમાં આપણને મલેછે. જેમકે :—ખખખખખ ખુખીથી, ખુખી ભરેલી રીતે, ۱۰۰۰. દાંનાઈથી, દાંનાઈ ભરેલી રીતે ; એને મલતો સીરીઆક ભાષામાં યત પ્રત્ય આપણને મલેછે. જેમકે :—દકયો-ખાલેસ, સાફ, તું દકયોયત-સફાઈથી, સફાઈ ભરેલી રીતે. ઈત્યાદી.

૩૭) ખ ઈન-અથવા ખખ ઈને-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે આ વેછે તેઆરે તેને સંખંધ અથવા એખતીઆર ખતલાવનાડું વિશેષણ કરેછે. જેમકે :—ખખખ રૂપાનું, ખખખ સુનાનું, ખખ સુનેરી, ખખખ આરવરનું, ખખ છોએનું, ખખ પથરનું, ખખખ ચાંમ

ડાંનું, 𐭠𐭣𐭥 ૩નું; 𐭠𐭣𐭥 અદેખું, 𐭠𐭣𐭥 કરોધ વાલું, 𐭠𐭣
સા ભરેલું, 𐭠𐭣𐭥 દુઃખકારક, 𐭠𐭣𐭥 પસતાવાને લગતું, 𐭠𐭣
લાકડાંનું. આએ પ્રત્યની ઊત્પન્નતી અવસ્તાના 𐭠𐭣 પ્રત્ય ઊ
પરથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 ૩
પાનું, 𐭠𐭣 યુનાંનું, ઈત્યાદી ખોલો અવ૦ માં આપણને મ
લેછે. એ ઊપરથી 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 પ્રત્યયો એજ અર્થને સારૂં
નાંમની સાથે વપરાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 યુ
નેરી, 𐭠𐭣 ઊનનું.

૨૮) 𐭠𐭣 ઈવન્દ-આએ પ્રત્ય ભા૦ વા૦ નાંમની સેવટે વીશષ
ણના અર્થને સારૂં જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 ખીમીવ
ન્દ-ભએ ભરેલું, 𐭠𐭣 સેહમીવન્દ-ધાસ્તી ભરેલું. જેમ 𐭠𐭣
ખુજોરગો ભરેલું, 𐭠𐭣 હ્રિમતવાંન, એ ખોલોમાં 𐭠𐭣 આ-વધા
રા તરીકે દાખલ થાએલોછે, તેમ આએ પ્રત્યની અંદર વધારાની
𐭠 ઈ, દાખેલ થાએલીછે; ખાકી અવસ્તાના વિશેષણ ખનાવવાને
સારૂં વપરાતા 𐭠 વન્ત-પ્રત્ય ઊપરથી આએ પ્રત્યયે જનમ
લીધેલોછે.

૨૯) 𐭠 ઈસ્ત-આએ પ્રત્ય અતિસ્થાઈકની નીશાંની દાખલ
વિશેષણની સેવટે જોડાઈને આવેછે. (જુવો સરે ૬૫ મે ૩૦ ૬૬ મો)

૪૦) 𐭠 વાને-આએ પ્રત્ય કોઈ કોઈ વેલા ધાતુ, અથવા નાં
મની સેવટે જોડાઈને આવેછે, અને તેહને વિશેષણના અર્થમાં બદ
લી નાંખેછે. જેમકે:— 𐭠 ઊડ, તેનું 𐭠 ઊડનારૂં, પર રા
ખનાર, પંખેરૂં; 𐭠 ૫રજ, તેનું 𐭠 અથવા 𐭠 ૫ર
જ વાલું. આએ પ્રત્યની ઊત્પન્નતી અવસ્તાનો 𐭠 વદ-પ્રત્ય જોડાઈ

ને બનેલાં વિશેષણનો આકાર પુરં ૫-૧ વચનમાં 𐭥𐭥𐭥 થાએછે, જેમકે:— 𐭥𐭥𐭥𐭥 અમવદ-નું 𐭥𐭥𐭥𐭥 અમવાક-હીમતવાન; તે ઊપરથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે.

૪૧) 𐭥 વાર-𐭥 વારે-અથવા 𐭥 વર-આએ પ્રત્યયો ધાતુ અથવા નાંભોને લાગીને કેટલાંએક એખતીઆર ખતલાવનારાં વિશેષણો તથા નાંભો બનેલાંછે. જેમકે:— 𐭥𐭥𐭥𐭥 ઊમેદ રાખનાર, 𐭥𐭥𐭥𐭥 વરસ વાલું, વરસને લગતું; 𐭥𐭥𐭥𐭥 પાદશાહને લાએક નું, 𐭥𐭥𐭥𐭥 વખાણ કરવાબોગ, વખાણદાર; 𐭥𐭥𐭥𐭥 કાંનની ખાલી, 𐭥𐭥𐭥𐭥 માથાંની ટોપી, 𐭥𐭥𐭥 દોલત રાખનાર, 𐭥𐭥𐭥 દાવર, નીઆધીસ, 𐭥𐭥 લોલી, 𐭥𐭥 વેર રાખનાર, 𐭥𐭥 હશમ ત વાલો, 𐭥𐭥𐭥 કંગાલ, 𐭥𐭥 દુઃખી; આએ પ્રત્યને લગતો 𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥 હેવો પ્રત્ય અવસ્તામાં ઊપલાજ અર્થને સાદું વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭥𐭥𐭥𐭥 હશમત ધ રાવનાર, 𐭥𐭥𐭥𐭥 કાંનનું ઘરેણું, 𐭥𐭥𐭥𐭥 માથાંની ટોપી. આએ પ્રત્ય 𐭥 વૃ, અથવા 𐭥 વર-પસંદ કરવું, એ ધાતુ ઊપરથી બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. સંસકરીતમાં પણ એ વર પ્રત્ય ઊપલા અર્થને માટે વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭥 સકતીવાંન થવું, તેનું 𐭥 સકતી ધરાવનાર; માત્ત પરકાશવું, તેનું 𐭥 માત્ત પરકાશવાન, ચલકાટ ધરાવનાર; ઈત્યાદી. આએ પ્રત્ય શરસીમાંખી એજ રીતે રહેલોછે. જેમકે:— 𐭥 દાંનાઈ વાલો, 𐭥 વેરી, વેર ધરાવનાર, 𐭥 દુઃખી, 𐭥 જાવ જાવ ધરાવનાર, 𐭥 માથાંની ટોપી, 𐭥 કાંનનું જેવર; ઈત્યાદી.

૪૨) 𐭥 વન્દ-આએ પ્રત્ય અવં 𐭥 વન્ત-પ્રત્ય ઊપ

રથી બનેલોછે, અને તે ભા० નાં ની સેવડે જોડાઈને આવેછે, તે આરે તેહને એખતીઆર ખતલાવનારૂં વિશેષણ બનાવેછે. જેમકે:—
 ૩૧૭૭૩ રૂદન વાલું, ૩૧૭૭૪ અશ્વસા વાલું, ૩૧૭૭૫ તરફ વાલું,
 ૩૧૭૭૬ ખુજોરગી વાલું, ૩૧૭૭૭ તેજ વાલું; એને મલતો પાં ૩૧૭૭૮
 પ્રત્ય આપણને મલેછે.

૪૩) ૪૩ વશ—આએ પ્રત્ય મીસાલ અથવા તરેહનો અર્થ ખત
 લાવનાર તરીકે વિશેષણની સાથે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:—
 ૪૩૧૭ હુવશ—સારી તરેહનું, ૪૩૧૭૨ ચંદરના જેવું. ૫૦ ૪૩૧૭૩
 ગોલાખનાં કુલની કલી જેવું.

૪૪) ૪૪ સ્તાન—આએ પ્રત્ય લાગીને કેટલાંએક જગો તથા
 મકાંન ખતલાવનારાં નાંમે બનેલાંછે. જેમકે:—૪૪૧૭૪ ઢીરીઆનું
 મકાંન (છઆને પુશતક), ૪૪૧૭૪૫ દખમાંની જગો, ૪૪૧૭૪૬
 દશતાંનખાંનું, ૪૪૧૭૪૭ ઈનસાફની જગો, અદાલત; ૪૪૧૭૪૮
 નીશાલ, લખવા વાંચવાની કેલવાણી મેલવાની જગો; ૪૪૧૭૪૯
 વીદીઆ મેલવાની જગો, મદરેસા; ૪૪૧૭૫૦ ધરમની કેલવ
 ણી લેવાની જગો, હરખદનું મકાંન; ૪૪૧૭૫૧ પશુનું મકાંન,
 ૪૪૧૭૫૨ ગાવખાંનું, ગાએનું મકાંન; ઈત્યાદી. ૪૪૧૭૫૩ પ્રત્યની ઊ
 તપનતી અવં ૪૪૧૭૫૪ ખોલ ઊપરથી થાએલીછે; કેમકે અવ
 સ્તામાં ૪૪૧૭૫૫ સ્તાન—ખોલ જગો તથા મકાંનના અર્થને સાદું
 વારેઘડીએ આપણને મલેછે. જેમકે:—૪૪૧૭૫૬ ગાવ
 ખાંનું, ૪૪૧૭૫૭ ઊઠખાંનું, ઊઠને રેહવાની જગો. સં
 સ્થાન, અને ૫૦ ૪૪૧૭૫૮ પ્રત્યથો એને મલતો આપણને મલેછે.

૪૫) ૪૫ શ—આએ પ્રત્ય વિશેષણ તથા નાંમની સેવડે ભા०

વાં નાંમનો અર્થ ખતલાવવા સાડું આવેછે, અને એની ઊત્પત્તિ અવસ્તામાં સ્ત્રીલીંગ નાંમને છેડે વપરાએલી ૭ અથવા ૮ ઈ-ને પેહલવી એકવચનનો પ્રત્ય મ્ શ-લાગીને તેહનો ઊચ્ચાર મ્ અ થવા મ્ ઈશ-કરીને થાએલોછે, તે ઊપરથી થાએલીછે; જોકે પેહલવીમાં ૭ ઈ, નો ઈમલો લખાણની અંદર રહેલો નથી; પણ તે ઊચ્ચારમાં રહેલોછે, તેથી મ્ શ-ની આગલનો અખ્શર હમેશ મ્ જેર-થી ખોલેઆમાં આવેછે; જેમકે મ્ શાદેશ-સખાવત, મ્ નીઓકેશ-નેકી, મ્ શાદેશ-ખુશી, મ્ દાનેશ-દાનાઈ, મ્ વેહેશ-લલાઈ, મ્ વીનાકેશ-દેખાવ, ન જર, મ્ જનેશ-માર, મ્ દાતોખરેશ-દાવરી, નીઆધીશપાણું, ઈત્યાદી. અવં મ્ સખાવત, મ્ ખુશી, મ્ સલાહ સંપજ. એને મલતો પાં મ્ પ્રત્ય આપણને મલેછે. જેમકે:—(આશં દહમં) મ્ સચાઈ, મ્ લલાઈ, મ્ ચલંણ, અથવા ચાલવું; હાલની ચાલુ શરસીમાંખી એ પ્રત્ય શ ના આકારમાં આપણને મલેછે; પણ તેમાં શ ની આગલનો અક્ષર મ્ ને બદલે મ્ જખર-ના ઊચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે; જેમકે:—કનશ-કાંમ, મ્ સખાવત; પણ મ્ ખારેશ-વરસાદ, માં અસલ ઊચ્ચાર રહેલો આપણને મલેછે.

૪૬) મ્ શંને-આએ પ્રત્ય આસાદપને છેડે જોડાઈને આવે છે, અને તેને લાં વાં નાંમ બનાવેછે. જેમકે:—મ્ કરણી, મ્ લાખા, મ્ ખુશી, મ્ વરધી, ઈત્યાદી. પાં મ્ અથવા મ્ અને શાં કં પ્રત્યયો ઊપલાજ અર્થને સા

(તથા) ખુખી આપનાર ગોસપંદ (અને) પાંણી (તથા) ચોરવર (અને) કાઠી (તથા) ખોએને.

તત્પરૂપ સમાસ. (Compound of Dependency.)

ખે જોડાએલા શબ્દોમાં પેહલલા શબ્દનો આધાર તે પછીના શબ્દની ઊપર હોએ, અથવા પેહલલા શબ્દની વીલકતીનો લોપ ખી ના શબ્દની સાથે તેહનો સંબંધ હોવાથી થાએઓ હોએ તેહને તત્પરૂપસમાસ સહમજવો. જેમકે:—જુલુપત-શેહરનો ધણી, જુલુપત-જુલુપત-અંદીખાનાંનો ધણી, જુલુપત-જુલુપત-વેહ દોસ્ત-લલાનો મીતર, જુલુપત-દીનખુદદાર-દીનને ધરાવનાર (ઈઆ ને દીનદાર), જુલુપત-દીન નમુદાર-દીનને દેખાડનાર, જુલુપત-આશતીખવીહુન-સુચેહને પસંદ કરનાર, જુલુપત-દીન આકાસ-દીનથી વાકેફકાર, જુલુપત-જવીદ શીદા-દેવથી જુદા, જુલુપત-રાસ્ત ગોખશને-સાચી વાત, અથવા સાચું ખોલનાર, જુલુપત-શીદા દાદે-દેવનું આપેલું.

કર્મધારય સમાસ. (Adjective Compound.)

નાંમનો ગુણ ખતલાવનારું વિશેષણ નાંમની આગલ આવીને, સંબંધ ખતલાવનારી એજાફત-વગર, નાંમની સાથે જોડાએછે, તેહને કર્મધારય સમાસ કરી જાણવો. (એને શરસી વ્યાકર્ણ ખનાવ નારાઓ *کلمه به کلمه* ને નાંમે જોડાએછે.) જેમકે:—જુલુપત-મરદ-લલો પુરૂપ, જુલુપત-અહલોખ ગખના-અશો મરદ, જુલુપત-પાહલુમ ખાનાંન-ઓતમ મકાંન (ઈઆ ને દુનીઆં), જુલુપત-યોશદાસર દમીક-પાક જમીન, જુલુપત-સલીઆ ખખત-ખરૂખખત, જુલુપત-જવીદ રસ્તગશ-ઊલટી ચાલચલાંણ.

બહુવ્રીહિ સમાસ. (Possessive Compound.)

આએ વર્ગ ઊપલા વર્ગોને મલતોછે; પણ માતરે તેમાં ત શવત એટલોજછે કે એ વર્ગમાં નાંમે ગુણ બતલાવનાર તરીકે વ પરાએલાંછે, અને તેથી તેઓ વિશેષણ તરીકે ગણાએછે. જેમકે:—
۱۰۰ **۱۰۰** ખરસમ યદમન-ખરસમ સાથના હાથ વાલો, (ઈઆને હાથમાં ખરસમ રાખનાર), **۱۰۰** **۱۰۰** અનહોમા દાદ રતાન-અહુરમજદી ઈનસાફ વાલો, **۱۰۰** **۱۰۰** જરદ ગોશ-પીલા કાંન વાલું, **۱۰۰** **۱۰۰** સપીદ ગુન-સરેદ રંગ વાલું, **۱۰۰** **۱۰۰** ખીવર ચશમ-દશ હજાર આંખવાલો, **۱۰۰** **۱۰۰** કદખા ગોખશને-ગુદું ખોલનાર, **۱۰۰** **۱۰۰** શરાફન કુનશને-સારું કાંમ કરનાર, **۱۰۰** **۱۰۰** ઈરગ ગોશ-હજાર કાંનનો, હજાર કાંનવાલો; **۱۰۰** **۱۰۰** જવીદ ખેશ-આજર વગરનું, નીરરોગી; અવસ્તામાં આએ જો રણી વારેઘડીએ વપરાએલી આપણને મલેછે. જેમકે:—**۱۰۰** **۱۰۰** સુનેરી રંગ વાલું, **۱۰۰** **۱۰۰** હજાર થાંમ વાલું; ઈત્યાદી. આએ રીત હાલની શરસીમાં પણ વપરાએલીછે. જે મકે:—**۱۰۰** **۱۰۰** સારા દેખાવ વાલો, **۱۰۰** **۱۰۰** સારો ચેહરો રાખનાર, ઈત્યાદી.

અવ્યયભાવ સમાસ. (Particle Compound.)

નાંમ અથવા ધાતુને ઊપસર્ગો, તથા અવ્યયો અને ક્રિયાવિ શેષણો લાગીને જે જોર શખદો બનેલા હોએચ, તેહને અવ્યયભાવ સમાસ કરીને દેહછે. જેમકે:—**۱۰۰** **۱۰۰** સખખ વગરનું, **۱۰۰** **۱۰۰** નાઓ રાદ, ઈચ્છા વગરનું; **۱۰۰** **۱۰۰** હમેશે બલતો, **۱۰۰** **۱۰۰** નાપ સંદ કરનાર, **۱۰۰** **۱۰۰** સાથની પુછપરછ, **۱۰۰** **۱۰۰** હમેશાં

સાફ વીચારનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 તૈયાર ખનેલું, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 એકસરખા રંગ
નું, એક તરેહનું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 આગલથી જાણનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 પછવા
ડેથી સહમજનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 વગર કાએદા સાથની અકલ,
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 દીન સાથની જગો; ઈત્યાદી.

વિલક્ષણ સમાસ. (Anomalous Compound.)

ઊપર જણાવેલી શબ્દોની જોરણીમાં થાએલા સમાસો સેવાએ,
કાએદાથી ઊત્તરી રીતે પ્રમાંણ વાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયનો લેખ
થાએલા જોર શબ્દો આએ ભાષામાં વપરાએલા આપણને મલેછે. જે
મકે:- 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣 જમીનની પેહલાઈ શુધીનું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣
સુરજની ઊનચાઈ વેરનું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣 નદીની લંખાઈ જેરલું;
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣 સેતારાના જેવા ખડાવનું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣 સુરજ
ના જેવા દેખાવનું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣 વરસની મુદત શુધી; ઈત્યાદી.
આએ વિલક્ષણની સમાસ જોરણીને લગતા એજ અરથના શબ્દો
અવસ્તામાં . 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣
- 𐭠𐭣 ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 . 𐭠𐭣 ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥
𐭠𐭣 કરીને મલેછે. પાઠ લખાણમાં પણ એ ઢપ
વપરાએલી 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣 ની અંદર આપણને મલેછે.

અ વ્ય યો .

૨૩૫. ભાષાની અંદર અવ્યયો, વગર ગરદાનનાં શબ્દો દાખલ
ગણાએછે; જેમાં ક્રિયાવિશેષણ, ઊભયાન્વયી, શબ્દયોગી, અને
કેવલપ્રયોગી અથવા ઊન્દારવાચી અવ્યયોછે. એને અરખી તથા
શરસી વ્યાકર્ણમાં 𐭠𐭣 ને નાંમે જણાવેલાછે.

ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.

૨૩૬. આએ ભાષામાં જેમ ઈરાની અને સેમેટીક ક્રિયાપદો વપરાએલાંછે, તેમજ ક્રિયાવિશેષણ અને ખીજા અવ્યયો પણ એ ખેડુ ભાષાઓનેલગતા વપરાએલાંછે. ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય ઘણી તરેહથી બનેલાંછે; જેમાં પેહલવી રીત એછેકે નાંમ તથા વિશેષણની સેવટે ۛۛۛ ઈર્ષ-પ્રત્ય જોડાઈને આવેછે. જેમકે:—ۛۛۛ દાદ-કાએદો, તરીકે; ۛۛۛ રાસ્ત-સાચુ; તેનું ۛۛۛۛۛ દાદીર્ષ-કાએદસર, વાજખી રાહે. ۛۛۛۛۛ રાસ્તીર્ષ-સાચી રીતે, સાચવટથી. ۛۛۛۛۛ સરજમાનીર્ષ-લાંમખી સુદતવેર; ઈત્યાદી. ૨) જેમ શરસીમાં કેટલીએક વેલાં ۛ ક્રિયાવિશેષણ તરીકે વપરાએલો નાંમ અથવા વિશેષણની આગલ આપણને મલેછે, તેમ પેહલવીમાં ۛۛ મલેછે. જેમકે:— ۛۛ ۛۛ ۛۛ પસ્તાવા સાથે, ۛۛ ۛۛ ۛۛ ગુનાહ તરીકે, ۛۛ ۛۛ ۛۛ છુપી રીતે.

એ સેવાએ આએ ભાષામાં તરેહવાર રીતની જોડણીથી નાંમ, સર્વનાંમ અને વિશેષણો ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયો તરીકે વપરાએલાં આપણને મલેછે; તેમાંથી વખત-ઠેકાંણું-રીત અથવા હાલત-હા તથા નકાર અને જથો ખતલાવનારા અવ્યયોની થોડીએક વીગત હે મો અતરે આપીએછે.

વખત ખતલાવનારાં ક્રિ० વિ० અવ્યયો.

ۛۛۛ અયોકખાર-એકવાર, એક વખતે; (ۛۛۛ). ۛۛۛ અયોકરદગી અથવા ۛۛۛ અયોકરદગશ-એક વાર; એકમરતખે; એકખારગી. (અવ० ۛۛۛ સં० સકૃત્ ۛۛ ۛۛ). ۛۛۛ એકતુ-અથવા ۛۛۛ એકતુ-હમણાં; હવડાં;

આએ વખતે. (અવં 𐭪𐭣𐭥𐭥 અને 𐭪, 𐭮𐭥𐭥 અથવા 𐭮𐭥𐭥
 Chald. 𐭪𐭣 now. સં. અધુના). 𐭪𐭣𐭥 અકનીન-એકનદર;
 મલીને; જુમલે; સાથે. (અવં 𐭪𐭣𐭥 Chald. 𐭪𐭣 અથવા
 𐭪𐭣 together, at once. Samar. 𐭪𐭣). 𐭪𐭣 અકરજ-
 કોઈ વખતે; કયુ; કોઈ કાલે. (𐭪𐭣 𐭪𐭣 સં. કહિંચિત્). 𐭪𐭣 અ
 થવા 𐭪𐭣 અગીન્-ત્યારે; તારે; (કં પાં 𐭪𐭣 𐭪𐭣 𐭪𐭣 𐭪𐭣 પાં 𐭪𐭣
 Chald. 𐭪𐭣). 𐭪𐭣 અજશ-ત્યારે; તારે; તે વખતે. (અવં
 𐭪𐭣 ઊપરથી). 𐭪𐭣 અદર-તાંહાંવેર; તે વખત શુધી; ૨) 𐭪𐭣
 હાંવેર, જે વખત શુધી. (Chaldee-Samariton. 𐭪 અને 𐭪, જે
 હનો પેહલવી આકાર 𐭪 અને 𐭪 થાએલોછે, તે બેહુ આકારો
 જોડાઈને 𐭪 બોલ બનેલો ધારેઆમાં આવેછે; એમાં 𐭪 નો અ
 સલ આકાર 𐭪 ની અંદર ફેરવાએઆ વગર જેમનો તેમ રહેલોછે).
 𐭪 અદમત-કેહરે; કેહી વખતે; (Syr. 𐭪). 𐭪 અમત-
 અથવા 𐭪 અમત્ય-જેઆરે; જારે; જે વખતે. (Syr. 𐭪
 અથવા 𐭪 Hibu. તથા Samar. 𐭪 Chald. 𐭪, 𐭪).
 𐭪 અરઅત-રખેને; કદાચ. (Chald-Samar. 𐭪, અને
 અવં 𐭪 ઊપરથી બનેલા 𐭪 અત-ના મેલાવરાથી એ
 બોલ બનેલોછે. એજ વપરાંણુ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪 અને 𐭪
 જોડાઈને 𐭪 બોલ વપરાએલોછે.) 𐭪 અવાજ-પાછુ; ફરીને;
 બીજી મરતબે. (અવં 𐭪, પાં 𐭪, 𐭪).
 𐭪 અથવા 𐭪 અવદૂમ-સેવટે; છેલ્લે સરવારે. (અવં
 𐭪, પાં 𐭪, 𐭪). 𐭪 અવદૂમચ-છેક છે
 લે; આખેરશ. 𐭪 અથવા 𐭪 અવલા-પેહલે; પેહલાં;

(Chald. ܐܠܐ Arab. اول). ܐܠܐ અવલન-પેહલે; પેહલાં. ܐܠܐܐܐܐ અવલવારે-પેહલી વખત; પેહલી મરતમે; (ܐܠܐ અવલ-અને ܐܠܐ વારે). ܐܠܐ અહર-પછી; તેઆરે. (Hib. ܐܠܐ to be behind. Chald. آخر). ܐܠܐ આહરમેન-પછી; (આએ અથવા અવ. ܐܠܐ નાં વપરાંણુ ઊપરથી ܐܠܐ અને ܐ એ ખે શબ્દો જોડાઈને બનેલોછે). ܐܠܐ આહર મેન ܐܠ-તેવાર પછી, ત્યાર પછી. (અવ. ܐܠܐ ܐܠܐ ܐܠܐ ܐܠܐ ની ઢપને મલેછે). ܐܠܐ આહરીય-છેક છેહલે, છેલે સરવારે. (ܐܠܐ અને ܐ મલીને એ રૂપ બનેલુછે.) ܐܠܐ એમરોજ-આજે; આજને દીવસે; આજ. (અવ. ܐܠܐ અને ܐܠܐ ઊપરથી ܐܠܐ ܐܠܐ). ܐܠܐ અનાજોમ અથવા ܐܠܐ રગોમન જોમ-આજે, આજને દીવસે. (Chald. ܐܠܐ this, અને ܐܠܐ day; તથા ܐܠܐ now. અને ܐܠܐ day. મલીને). ܐܠܐ કનૂ-હમણાં; હવડાં; હાલી. (અવ. ܐܠܐ ܐܠܐ Chald. ܐܠܐ now;). ܐܠܐ કનૂઈય-હવે પછી; હવેથી. ܐܠܐ કનૂય-હમણાંજ; આએ પલે; હમણાંનું હમણાં. ܐܠܐ ܐܠܐ મેન કનૂ ܐܠܐ-હવેથી આ ગત; હવે પછી. ܐܠܐ ܐܠܐ, ܐܠܐ ખીજવાર; ૨રીને (આએ ખોલ Chald. Samar. ܐܠܐ second, another,) ઊપરથી બનેલો ધારે આમાં આવેછે; કેમકે અવ. ܐܠܐ અથવા ܐܠܐ ઊપરથી બનેલા આકારો ܐ અથવા ܐ આપણને મલેછે; જેહમાં પેહલો અક્ષર ܐ દ-છે. જોકે ܐ ઊપરથી બનેલો ܐ નો એ મલો ܐ તની-કરીને વંચાઈ સકેછે; પણ જેમ પેહલવીમાં ܐ ન-ઊ, અને ܐ, એ તરંગે રીતે વંચાઈ સકેછે, તથા ܐ નો-ઈ, દ, ગ,

અને જ-નો ઊચાર થાએછે, તેજ પરમાંણે ચેઆલદી તથા હીખ
 રૂમાં ઈ, અને દ, તથા ન, અને ઊ, અથવા વ, નો આકાર
 એક ખીજને ઘણેજ થોડે ફેરે મલતો આવેછે; એટલા માંટે ઊપ
 લા સેમેટીક ખોલનો ઊચાર ફેરવાઈને તની, ને બદલે દૂદ થા
 એતો તેહમાં અચરત થવા જોગ કાંઈ નથી.) ૐ દૂદીય-
 વલી ફરીને; વલી ખીજવાર. (આએ આકાર ગા દૂદ, અને
 ૐ, જોડાઈને બનેલોછે.) ૐ દી, અથવા ૐ, ૐ દીવ-
 ગેઈ કાલે; (૧૦ ૐ અથવા ૐ). ૐ ચીચુન-જેહરે;
 જે વખતે. (અવં ગા અને ૐ મલીને). ૐ જાવે
 દાન-હમેશાં; સદ; સદકાલ. (અવં ૐ, ૧૦ ૐ
 અથવા ૐ). ૐ જુદ-જલદી; ઊતાવલે. (Chald. Hib.
 ૐ to fast. હીખરૂ અને ચેઆલદી ભાષામાં મ નો આકાર
 ત ની સાથે મલતો આવેછે; તેથી ૐ ની અંદર મ ને બદલે
 ત નું લખાંન થાએજુંછે; અને પેહલવીમાં ઊચારની સેહલાઈને
 માંટે ૐ નો ઊચાર દ થાએછે). ૐ ૐ જુદજુદ-વારેઘડીએ;
 દર વખતે. ૐ દાનર દાનર-દર વખતે; વારેઘડીએ;
 (અવં ૐ). ૐ દાનરે-કોઈ વખતે; કોઈ કદાચ. (૧૦
 અને સામાન્ય સર્વનાંમની ૐ મલીને બનેલો જોડ સખ્દછે).
 ૐ દારે-કોઈ વખતે; કોઈ કદાચ; (આએ ૐ માંથી ૧ ન-
 નીકલી જઈને બનેલો આકારછે.) ૐ દમાને-ફરીને; ખીજ
 મરતખે; (અવં ૐ અને ૐ મલીને તે ઊપરથી બનેલો
 સખ્દછે). ૐ દન દમાન-તુરત; તેજ વખતે; તાખરતોર.
 ૐ દન-તુરત; તાખરતોર. ૐ દદીગર-ખીજ મરતખે; ૫

રીને; (અવ૦ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ઊપરથી ૧૦ દિકર). ૥ નૂન-
હવડાં; હમણાં; હાલી; (અવ૦ ۱۰۰۰۰۰ ઊપરથી). ۱۰۰۰ નજરત-
۱۰۰۰ નજરત-અથવા ۱۰۰۰ નજરત-પેહલ્લાં; પરથમ; પેહલ્લી
મરતમે. (અવ૦ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ઊપરથી ૧૦ نخست). ۱۰۰۰
પીશ-આગલ; આગલે વખતે. (અવ૦ ۱۰۰۰۰۰۰ ઊપરથી પા૦
۱۰۰, ۱۰ پیش). ۱۰۰ પરિર-અથવા ۱۰ પરિર-ઘેઈ પ
રમ. ۱۰ પરકરત-કદાય; કોઈ વખતે; (પા૦ ۱۰۰۰۰).
۱۰ પ્રસાય-પછી; (અવ૦ ۱۰۰, ۱۰ پس از). ۱۰ પ્રનાખ-
આગલ; આગલે વખતે; ૨) જલદી; ઊતાવલે; (અવ૦ ۱۰)
પા૦ ۱۰ ۱۰ ۱۰ અથવા ۱۰). ۱۰ પ્રદા-આવતી કાલે;
(૧૦ ۱۰). ۱۰ પ્રદમ-પેહલ્લાં; પેહલ્લી વખતે; (અવ૦
۱۰, ۱۰ فردم). ۱۰ ખાસતાન-હમેશાં; સદાકાલ;
(અવ૦ ۱۰ અથવા ۱۰). ۱۱ ۱۱ બના કનુ-
તુરત; તેજ વખતે; (અવ૦ ۱۱ ۱۱ ની રૂઢી ઊપરથી). ۱۲
માર-અથવા ۱۲ માહર-આવતી કાલ; (Chald. ۱۲, syr.
۱۲). ۱۳ મવન-કેહારે; (Hib. ۱۳ منن). ۱۴ મેન જક
અમત-જેઆરથી, જે વખતથી. ۱۵ રાઈક-મોકે; અસુરે.
(Chald. ۱۵ رخیق). ۱۶ રખાર-શરીને; ખીલ વખતે;
(Chald. ۱۶ لورهر). ۱۷ રવીન-આગલ; અગાઉ; (Syr. ۱۷ روم).
۱۸ રગોમન જોમ-આજે, આજ; (Chald. ۱۸ અને يوم
તું ۱۹, અને يوم તું ۱۹). ۱۹ વદ-શુધી; લગી; વેર; (Syr.
عد , until), ۲۰ ۲۱ વદ અમત-જાંહવેર; જાંહંતલક; જાંહંશુધી.
۲۲ ۲۳ વદ જક-તાંહંવેર; તાંહંશુધી; તાંહંલગી. ۲۴ સતવર-

ઊતાવલે; જલદી; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 હાન-ફરીને; ખીલ મરતણે. ૨) હજુરલગી; અધાપિ; હમણું શુધી; (Chald. ܥܕ, yet, again, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ને અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સાથે સરખાવીએતો 𐭠𐭣 નો 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣 નો 𐭠 𐭠નવો 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥 હાનય-અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥 હાનીય-તેઆરે 𐭠 શુશ; તેઆરે ખરેખર; ૨) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥; 𐭠𐭣𐭥𐭥શુધી; ૩) હજુરવેર; હજુર તલક; હમણું લગી. 𐭠𐭣𐭥𐭥 હનજમાન-સેવટે; છેલ્લે; છેલ્લે વખતે. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 હમા-હમેશાં; 𐭠𐭣. (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમા મેન જક-તાંહાં શુધી; તાંહાં લગી. 𐭠𐭣𐭥𐭥 હમીશે-હમેશાં; 𐭠𐭣; સદા. (𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭥) 𐭠𐭣 હમદમાન, અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥 હમજમાન-તેજ વખતે; તેજ વેલા; તાખડતોખ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥 ઊપરથી). 𐭠𐭣 હમવાર-અથવા 𐭠𐭣 હમવારે-વારેઘડીએ; દર વખતે; વારંવાર; (𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥).

ઢેકાંણું ખતલાવનારાં કિં વિં અચ્ચો.

𐭠𐭣 એદર-અતરે; હીંયાં; આ જગોએ; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અજીર-નીચે; હેઠલ; તલે; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અજપર-ઊનચે; ઊપર; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અજપરનીમે-ઊનચેથી; ઊપલી ખાજુએથી; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અવર-ઊનચે; ઊપર; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 ઉપર, 𐭠𐭣; અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અન્દા-શુધી; લગી; (Samar. ܐܕܐ, ܐܕܐ).

અનદર-અંદર; મધ્ય; (અવ. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥, સં. અન્તરે).
𐭠𐭣𐭥 અનદરૂન-અંદરની ખાત્રીએ; અંદર; (𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣 નો
 ડાઈને બનેલો શબ્દ છે. અવ. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 ની રૂઢી
 ઊપરથી). **𐭠𐭣 અમત**-બાંધું; જે ઠેકાંણે. **𐭠𐭣 અરીક**-દૂર;
 લાંબે; આંધે; દુરદરાજ; (Chald. ܪܝܟ અથવા ܪܝܟ, long.
 ܪܝܟ, to Extend, Prolong.). **𐭠𐭣 આગ**-કાંધું; કિયે ઠેકાંણે ?
 (Hib. ܐܝ, અથવા ܐܝ, Chald. ܐܝ, અથવા ܐܝ,) ૨) બાં
 ઢું; જે ઠેકાંણે. **𐭠𐭣 𐭠𐭣 આગ** જીનાક-કેહી જગોએ; કિયે ઠેકાંણે.
𐭠𐭣 આહરીય-પછવાડે; પુઠે; (એ શબ્દ 𐭠𐭣 આહર અને
 ܐ, એ બે અચ્ચો નો ડાઈને બનેલો છે. કોઈ કોઈ વેલા ܐ, એ,
 નો ડાઈને આવે છે, તે આરે તેહની અને નો ડાઈનેલા શબ્દની વચ્ચે વ
 ધારાની ܐ ઈ, દાખેલ થાયેલી આપણા નોવામાં આવે છે, તેજ પર
 માંણે આએ શબ્દની અંદર તેહનું લખાણ થાયેલું છે). **𐭠𐭣 𐭠𐭣**
કના જીનાક-હર કયે; કોઈખી જગોએ; (આએ શબ્દ 𐭠𐭣,
 Chald. ܐ અને 𐭠𐭣 નો ડાઈને બનેલો છે). **𐭠𐭣 𐭠𐭣**
કનામચએ જીનાક-હર કયે; કોઈખી જગોએ; બાંધું તાંધું; ઢાંમે
 ઢાંમ. **𐭠𐭣 તમમન**-તાંધું; ત્યાં; (Syr. ܬܡܢ, Chald. ܬܡ, ܬܡ,
 અથવા ܬܡ, Samar. અને Hibu. ܬܡ, ܬܡ). **𐭠𐭣 દયેન** (અ
 થવા) **દીફન**-અંદર; વચ્ચે; (Aram. ܕܝܢ). **𐭠𐭣 દર**-વચ્ચે; અં
 દર; (અવ. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ઊપરથી, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). **𐭠𐭣 દૂર**-લાંબે; આંધે;
 (અવ. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). **𐭠𐭣 નેયુન**-નીચે; હેઠલ;
 (અવ. 𐭠 અને 𐭠 ઊપરથી, 𐭠𐭣). **𐭠𐭣 નજદીક**-પાસે;
 કને; નજદીક; (અવ. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 અથવા

૭૪). 𐭠𐭣𐭥𐭥 પીરામુન (અથવા) 𐭠𐭣𐭥𐭥 પીરમુન-આસપાસ;
 ચોતરફ; ફરતું; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥 ઊપરથી, પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥 પદીરે-સાંભણે; સન્મુખ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥
 અને 𐭠𐭣, પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 પદ્મ-સાંભણે; સાં
 ખે; સન્મુખ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣 પદ્મ-તર-પેલી તરફ;
 આગલી ગમ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣 પરાજ-પછવાડે; પાછલ
 થી; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥, સં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣
 પરાશ-પછવાડે; પાછલથી; (એમાં 𐭠𐭣, ને બદલે 𐭠𐭣 શ-વપરાએ
 લોછે). 𐭠𐭣 પ્રોત (અથવા) પ્રોત-નીચે; તલે; હેઠલ; (અવં 𐭠𐭣)
 અને 𐭠𐭣 ઊપરથી પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 પ્રનાજ-આગલ;
 પાસે; સાંભણે; (અવં 𐭠𐭣, સં 𐭠𐭣 પ્રાક, પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 બાલા-ઊનચે; (અવં 𐭠𐭣, પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 બીર-બાહર; બાહરની તરફ; બાહરની બાજુએ; (Chald.
 𐭠𐭣, બેર-Hib. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣; આએ શબ્દ 𐭠𐭣 બેર, અને
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 નોડાઈને બનેલોછે). 𐭠𐭣 બના-બાહર; બાહર;
 (Chald. 𐭠𐭣, Samar. 𐭠𐭣, Syr. 𐭠𐭣, પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 મદમ-ઊપર; માંથે; (Hib. 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣 નો
 ડાઈ 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 𐭠𐭣 મદમ જીનાક-તાંડાંજ; તેજ જગોએ.
 𐭠𐭣 રતમમન-અતરે; હીયાં; આ જગોએ; (Chald. 𐭠𐭣
 અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 રાઈક-લાંબુ; દુર; (Chald. 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 રવીન-નજદીક; પાસે; આગલ; (Chald. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣
 રાઈન-આગલ; અગાડી; (Chald. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 રાઈનો
 આહર-આગલ પછવાડે; (અવં 𐭠𐭣 𐭠𐭣 ની રૂઢી ઊપ

રથી). 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥-ઊનચે; ઊપર; (Chald. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 અથ
વા 𐭠 અને 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Samar. 𐭠𐭣). 𐭠 𐭠 𐭠-
શુધી; લગી; તલક; (Syr. અને Chald. 𐭠, Samar. 𐭠 𐭠-
અથવા 𐭠). 𐭠 𐭠-ઊપર; ઊનચે; (Chald. અને Syr.
𐭠, Samar. 𐭠, 𐭠 𐭠 𐭠). 𐭠 𐭠 𐭠-𐭠𐭣𐭥; 𐭠
𐭠 𐭠 𐭠; (Syr. 𐭠). 𐭠 𐭠 𐭠-𐭠𐭣𐭥; 𐭠
𐭠𐭣𐭥. 𐭠 𐭠 𐭠-𐭠𐭣; 𐭠𐭣𐭥.

રીત અથવા હાલત ખતલાવનારાં કિં વિં અચ્ચો.

𐭠 (અથવા) 𐭠 𐭠-એમ; એ પરમાંણે. (અવં
𐭠𐭣𐭥). 𐭠𐭣 𐭠-એ પરમાંણે; એમ; હેવી રીતે;
(અવં 𐭠𐭣𐭥, 𐭠 𐭠 𐭠, 𐭠 𐭠 𐭠). 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠
𐭠-𐭠𐭣𐭥; એકસરખું. 𐭠 𐭠 𐭠-𐭠𐭣𐭥; અગત
કરીને. 𐭠 𐭠 𐭠-𐭠𐭣; ઊતાવલે; (અવં 𐭠
અને 𐭠, 𐭠 𐭠 𐭠). 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠
𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠-𐭠 પરમાંણે; તે મીસાલે; (અવં
𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 ની રૂઢી ઊપરથી). 𐭠 𐭠 𐭠-હેવી રીતે;
તેમ; તેહલું; (Chald. 𐭠). 𐭠 𐭠-તેમ પરમાંણે; તેમજ;
(આએ શબ્દ Chald. 𐭠 અથવા 𐭠, ઊપરથી ખનેલોછે; 𐭠
𐭠 𐭠, અને 𐭠 𐭠, 𐭠 𐭠, ની સાથે 𐭠 𐭠 𐭠 જવાથી 𐭠 અને 𐭠
નો એકસરખો આકાર હોવાને લીધે તેમાં આવેલો 𐭠 𐭠, (અથવા)
𐭠, 𐭠 𐭠, થી વંચાએઓછે). 𐭠 𐭠 𐭠-કેમ; કેહવી રીતે;
(Chald. 𐭠). 𐭠 𐭠 𐭠-કેમ; કેહવી રીતે; (આએ આકાર
𐭠 નો સંકેપછે). 𐭠 𐭠 𐭠-ઝહેર રીતે; ખોદલું; વીસતા

રીને; (અવ૦ 𐭠𐭣𐭠𐭠𐭠 ઊપરથી; અથવા 𐭠 અને 𐭠𐭠𐭠) મલી
 ને). 𐭠𐭠 અવીન-તે પરમાંણે; તેમ. ૨) એ પરમાંણે; એમ; હેવું;
 (અવ૦ 𐭠𐭠𐭠). 𐭠𐭠 અવીર-ઘણીએક રીતે; ઘણીએક તરેહથી.
 ૨) હેવું; હેવી તરેહનું. 𐭠𐭠𐭠 અવીરતર-ચોકસ રીતે; સારી તરેહ
 થી. 𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭠 અવીન ઓમાનાક-તે મીસાલે; તે પરમાંણે;
 આએ તરેહથી; એમ. 𐭠𐭠𐭠 ચીગૂન-એમ; એ પરમાંણે; કેમ; કેહ
 વી રીતે; (અવ૦ 𐭠 અને 𐭠𐭠𐭠, 𐭠𐭠 𐭠𐭠𐭠, 𐭠𐭠 𐭠𐭠𐭠).
 𐭠𐭠 ચી-(અથવા) એ-કેમ; સી રીતે. (અવ૦ 𐭠𐭠 અથવા 𐭠𐭠).
 𐭠𐭠 એમ-કેમ; સી રીતે; કેહવી પરકારે. 𐭠𐭠 𐭠𐭠 જવીદ જવીદ-
 તફસીલવાર; વીગતે. 𐭠𐭠 જવીતર-ખીજ રીતે; જુદી તરેહ
 થી; (અવ૦ 𐭠𐭠𐭠, 𐭠𐭠 𐭠𐭠). 𐭠𐭠 જુદ-ઊતાવલે; જલદી.
 𐭠𐭠 જકીચ-તેજ પરમાંણે; તેમજ; (આએ અવ્યય 𐭠 અને
 𐭠𐭠 ના મેલાવરાથી ખનેલોછે, અને તેહમાં 𐭠𐭠 ને બદલે તેહ
 નો સંક્ષેપ આકાર 𐭠 વપરાએલોછે). 𐭠𐭠 જકચે-તેમજ; તે
 જ પરમાંણે; (એમાં 𐭠𐭠 ને બદલે 𐭠 વપરાએલોછે). 𐭠
 તીજ-જલદી; ઊતાવલે; (અવ૦ 𐭠𐭠 વેહું, તેજ વાહું).
 𐭠𐭠 𐭠𐭠 નામચેશતી-વીગતે; તફસીલવાર. 𐭠𐭠 મેમન-કેમ;
 સીરીતે; (Samar. 𐭠, Chald. 𐭠). 𐭠𐭠 રારત-ખરોખર; ખરે
 ખરું; (અવ૦ 𐭠𐭠𐭠, 𐭠𐭠 𐭠𐭠). 𐭠𐭠 𐭠𐭠 હમઅંગેશીદ-
 તે મીસાલે; તે માફક. 𐭠𐭠 હમઆઈનીને-તેજ પરમાંણે; તેજ મા
 ફક; તે માફક. 𐭠𐭠 હમો-એવી રીતે; તેમ; તે પરમાંણે; (અવ૦
 𐭠𐭠). 𐭠𐭠 હમગુને-એ તરેહથી; તે પરમાંણે; ૨) એકસરખી
 રીતે. 𐭠𐭠 હમદીન-(અથવા) 𐭠𐭠 હમોદીન-તે પરમાંણે;

તે પરકારે; તે રીતે; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥
હમગનશ-તે પરમાંણે; તેમ; (અવં 𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥).
𐭠𐭣𐭥 હમચીયુન-તે પરમાંણે; ૨) જેમ; જેહું; જે પરમાં
ણે. 𐭠𐭣 (અથવા) 𐭠𐭣 અવા-શાથે; મલીને; (Syr. 𐭠𐭣,
પાં 𐭠𐭣; 𐭠𐭣 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 જવિદ-ગુદું; અલાહેદું;
(અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 બીગાને-ગુદી રીતે; હેલા
એદી રીતે; ગુદું; છુદું; (અવં 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 રોતમન-
સાથે; મલીને; (Samar. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣, Chald. અને Syr.
𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અમત-કેમ; સાસાડ. 𐭠𐭣 ચે-સાવાસતે; કેમ; (અવં
𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 મેમન-(અથવા) 𐭠𐭣 મેમનરા-સાસાડ;
કાંએ; સામાંડે. 𐭠𐭣 અવેચેમ-વગર સખખે; શેકટ; વગર કા
રણે; (અવં 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 મયન-કાંએ; સાસાડ;
(Syr. 𐭠𐭣).

હા તથા નકારને લગતાં કિં વિં અવ્યયો.

𐭠𐭣 અર-માં; નાં; (Samar. અને Chald. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣
અર અત-કદાચીત; રખેને; મગર. 𐭠𐭣 કમ-નહી; (અવં
𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 કુનરત-દીક; ભલે; વાડ; 𐭠𐭣 બના-
નહી; નાં; (Samar. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 યાવશ-નહીતર; નહીતો.
𐭠𐭣 પરગરત-માખાદા; કદાચ. 𐭠𐭣 રવીત-નથી. (Chald.
𐭠𐭣, 𐭠 અને 𐭠 મલીને. Samar. 𐭠, Syr. 𐭠). 𐭠 લા-
નહી; નાં; (Syr. Chald. Hib. અને Arab. 𐭠). 𐭠 લા
અકરજ-હરગીજ નહી; કદી નહી. 𐭠 લાય-નહીજ; કયુ નહી.

જથો ખતલાવનારાં કિં વિં અવ્યયો.

૧૬ અમર-પેહલ; પુશકલ; (અવં ૫ અને ૧૫). ૧૭ અન્દક-થોડુએક; જરાક; (કં પાં ૫૫૫૫૫૫, ૫૦ اندک). ૧૮ અન્દક પ્રનાજ-થોડુંઘણું. ૧૯ અવીર-ઘણું; વધારે. ૨૦ અવદ-પુશકલ; ઘણુંએક; (Syr. عبد). ૨૧ કેમ-ઓછું; કમ; થોડું. ૨૨ કબદ-ઘણું; અતિશય. (Chald. અને Hib. ۵۵ to be heavy.). ૨૩ ચન્દ-કેટલું; ૨) જેટલું; (અવં ૫૫૫૫). ૨૪ નચુરત- (અથવા) ૨૫ નજેરત-પેહલાં; પરથમ. ૨૬ નજદીકતર-ઘણુંકરીને; અકસર. ૨૭ પુર-ઘણું; વધારે; પુશકલ; (અવં ૧૧૧૧૧). ૨૮ પરગાંન-વધારે; ઘણું; (અવં ૧૧૧૧૧ અને ૧૧). ૨૯ (અથવા) ૩૦ પ્રહેહ-વધારે; ઘણું; (અવં ૫૫૫૫૧). ૩૧ પ્રહેહત-ઘણુંજ; અતિશય; પુશકલ; (અવં ૫૫૫૫૧). ૩૨ માદેલર-ઘણુંકરીને; અકસર; ૩૩ મનકુમચ-મુતલક; તદન; જરાખી. ૩૪ રખા-વધારે; પુશકલ; (Hib. ر, Chald. Syr. ر (અથવા) ر Arb. ر). ૩૫ વેશ-ઘણું; વધારે; (કં પાં ૫૫૫૫, પાં ૫૫, ૫૫, ૫૦ بیش). ૩૬ વદ-મુતલક-મુદલ; તદન. ૩૭ વસ-ઘણું; વધારે; (૫૦ بس, અવં ૫૫૫). ૩૮ વરથાર-પુશકલ; ઘણું; વધારે; (કં પાં ૫૫૫૫, ૫૦ بسیار). ૩૯ હાવન્દ-સરખુ; ખરાખર; (અવં ૫૫૫૫, ૫૫૫૫૫૫). ૪૦ હમચુનચ-જરાક; થોડુંએક; જરાખી; ૨) તદન; ખીલકુલ.

શબ્દયોગી અવ્યયો.

૨૨૭. શબ્દયોગી અવ્યયો નાંમ તથા સર્વનાંમની આગલ તેઓ ની વચ્ચેનો સંબંધ બતલાવ્યા સારું મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
 ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۴۴ ۱۰۰۰۰ کو પેલી ચોપડી મેજ ઊપર મેલો.
 ۱۰۰۰۰۰ ۴۴ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ઘોડો તેહના સવાર સા
 થે દોડેછે. ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰ ۱۰۰۰ તેઓ
 પાદશાહની આગલ આવેઆછે. ۴۴ ۱۰۰۰۰ ۱۰ ۱ ۴ ۴
 હું જે જરતોશત છેડીં તે માહુરા વગર.

આએ ભાષામાં નીચે લખી જણાવેલા ઈરાંની તથા સેમીટીક બોલો શબ્દયોગી અવ્યયો તરીકે વપરાએલાછે, જેહનો મોહરો ભાગ ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયોની અંદર વપરાએલા બોલોને મલતોછે.

۱۰۰۰ — ۱۰۰ — ۱۰۰, ઊપર. ۱۰ નીચે, હેઠલ.
 ۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۰ સાથે. ۱۰ ۱۰ ۱۰ અંદર, મધે.
 ۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۰, અથવા ۱۰ ۱۰ ۱۰ મીસાલે, માફક.
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴ કરતાં, થી. ۴ ۴ ۴ ۴ ۴
 સેવાએ, વગર. ۴ ۴ સાથે, અંદર, માં. ۴ ۴ માં, અંદર.
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴ પાસે, આગલ. ۱۱ ۱۱ ۱۱ આસપાસ.
 ۴ ۴ ۴ ۴ ۴ આગલ. ۱۰ ۱۰ ۱۰ સાંભણે. ۱۰ ۱۰ ۱۰
 આગલ. ۱۰ ۱۰ ۱۰ અથવા ۱۰ ۱۰ ۱۰ પછવાડે. ۱۱ ۱۱ ۱۱
 સારું, વાસતે. ۱۱ ۱۱ ۱۱ વચ્ચે, દરમીઆંન, વચમાં.
 ૨) અંદર, માં. ۱۱ ۱۱ — ۱۱ ۱۱ ۱۱ સારું,
 વાસતે. ۱۱ ۱۱ ۱۱ આગલ, દુર, નજદીક. ۱۱ ۱۱ નીચે,
 હેઠલ. ۱۱ ۱۱ ۱۱ બાહર. ۱۱ ۱۱ ۱۱ વગર, સેવાએ. ૨) થી,

ને, (Chald. Samar. برا). ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ સેવાએ, વગર.
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ વાસતે, સાડે. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ અંદર, ઊપર. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 (Chald. ۱۱۵ , Syr. ۱۱۵) સેવાએ, કરતાં, થી. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 વાસતે, સાડે; (Chal. ۱۱۵ , ۱۱۵). ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ અથ
 વા ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ પછવાડે, પુઠે. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ (Samar. ۱۱۵ ,
 ۱۱۵) ઊપર, (Samar. ۱۱۵), ۱۱۵ માં, સાથે, વાસતે, માંડે, (Syr. ۱۱۵).
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ આગલ. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ વચ્ચે, વચમાં.
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ આગલ. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ સાંભળે. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 ۱۱۵ સાથે, થી. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ સેવાએ, વતરોગે, વગર; (અવં
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵, સં ૧૦, ૧૦). ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 સેવાએ, વગર. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ સેવાએ, વગર. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 ۱۱۵ સેવાએ, વગર. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ સેવાએ, વગર.
 સેવાએ, વગર, (અવં ۱۱۵ , ૧૦). ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ મી
 સાલે, માફક.

ઊભેયાનવયી અવ્યયો.

૨૩૮. ઊભેયાનવયી અવ્યયો શખદો તથા વાક્યયોની એક બી
 બ સાથે જોરણી કરવા સાડે વપરાયેછે. જેમકે:— ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ અહુરમ
 જદને લગતાં બેહુશતની રોશની તથા ખુશી અને શુખ તેહનું થો
 તાનું થાયેછે. ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ * * ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵
 ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ ગનામીનોએ કહીઊં કે, તમો સામાંડે અહુર
 મજદની રોટી ખાઓય અને માહુરું કાંમ કરોય, તથા થોતાના થે

દા કરનારનો વીર નહી રાખતા અને માહરી મરણનું કાંમ કરોય ?
 ૧૭૦૧ ૧૧૯ ૭૪૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૧૯ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 દરએક વસતુ આદમીઓને મલેય તે ભાએગથીછે કે કરણીથી ?
 ૪૪૭ ૭૪૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 દેવાંનાં સગને નહી ખાંધે, (અને) તે ખાડા ઈઆ કુવા ઈઆ ખીન
 ઈઆ નદી અથવા ગરનાલાંનાં પાંણીમાં પડે. ૩) ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 ના કરં. ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 જો મારું માથું કાપે, તોપણ હું (મજદીઅસની દીનને) ધીકારું નહી.
 ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪ ૧૭૦૧ ૧૭૪
 જોઓની મરણ નહી હોય તેઓ એકીન લાવસે નહી; માંટે તમે
 મજદીઅસનાંનો મત આપો.

નીચે લખી જણાવેલા અવ્યયો ઊભયાંનવથી તરીકે વપરાયેલા,
 આએ ભાષામાં લખાયેલાં પુશતકો અને રેસાલાઓની અંદર આપ
 ણને મલેછે:—

૧ ૧-અને, ને, તથા; ૨) તેથી, તેઆરે; ૩) પણ; ૪) માંટે,
 વાસતે; (અવ. ૧૭૦, ૧૭૪, સં. ૩૩, ૩૦ પા. ૧૭૦, પા. ૧,
 ૧૦, . Chald. Syr.). ૫ ૫- (અથવા) ૬-૭ ૫-૭ ૫-૭
 તોપણ, તે છતાં, તોભી, તથાપિ, પણ; (Chald. ૫, પેહલવીમાં
 ૭ ૫-અને ૬-૭-નો આકાર એક ખીજાને મલતો આવવાને લીધે,
 આએ ફેરફાર થાયેલોછે). ૭ ૫-અથવા ૬, ૭ ૫-કાંએક;

૨) એટલેજે, ઈઆને, એમછેકે; ૩) કે; ૪) તો; (Samar. તથા Hih. אִי , અથવા אִי). אִי અગર-જો, અગર; (પા. אִי , ૧૦. אִי). אִי આત-જો, અગર; ૨) જોડે, તો જોડે; (અવ. אִי , ૩૦. אִי ; સં. אִי); Chald. אִי). אִי અર-અગર, જો; ૨) પણ; (Samar. אִי અથવા אִי ; Arab. اِنْ , Chald. אִי અથવા אִי). אִי એમત-જો, અગર; ૨) કે; ૩) કારણકે; ૪) પણ; ૫) અને; (Chald. Samar. אִי અથવા אִי ; Chald. אִי , because). אִי એમત-અ-જો કણ, અગરજો; (આ.એ. અથવા Chald. אִי અને અવ. אִי જોડાઈને બનેલોછે). אִי આત-અથવા אִי આત-એમત, અગરજો, જો કણ; (અવ. אִי , ૧૦. אִי ; אִי એમત-એ אִי ને બદલે વપરાયેલોછે). אִי અદીન-અથવા אִי અદીન-પણ; ૨) તોપણ; ૩) તો; ૪) અગર; (Syr. אִי). אִי અદીન પવન-તોપણ. אִי અદુપ-અથવા, ઈઆ; ૨) અને, તથા; ૩) કે; (અવ. אִי , ૫૦. אִי , ૫૦. אִי અથવા אִי , ૧૦. אִי). אִי એમન-એમછેકે; ૨) એટલેજે. אִי એમનાત-એમછેકે; ૨) કે; ૩) એટલેજે. אִי અઈ ત મવન-પણ. אִי આગ-એટલેજે, ઈઆને; ૨) કે; ૩) કારણકે; ૪) અને; ૫) જો; (Chald. אִי , અથવા אִי , Arab. اِنْ ; જો אִי આગ-ને אִי , અથવા אִי ની સાથે મેલવીએતો אִי , અથવા אִי ને બદલે אִי અને אִי અથવા אִי ને બદલે אִי થાયેલો જણાયેલો. אִי દયન-ની અંદર વપરાયેલો אִי ન, નો આકાર אִי ના આકાર સાથે મલી જવાથી אִי , ની જગોએ તે אִי વં

યાએઓછે). ૧૫ આગચ-કારણકે. ૧૬ આહરચ-તોપણ, તોખી, તે છતાં. ૧૭ અઈવશ-નહીતો, નહીતર; (Chald. ܐܝܢ, Whether.). ૧૮ અરઅત-નહીતો, નહીતર. ૧૯ આહર-તેઆરે, હવે; ૨) તે પરથી, તેથી; ૩) પછી. ૨૦ એમ એમ ૨૧-એટલા વાસતે, એ કારણસર; (એમાં ૨૦, ૨૧ અને ૨૨ એ તરણ અચ્ચો નોડાએલાછે). ૨૩ અજશ-તેઆરે; ૨) તે ઊપરથી, તેથી; (અવં ૨૪ ઊપરથી). ૨૫ ચ-જો, કણ; ૨) કારણકે, કેમકે; ૩) લી, ખી; ૪) તો; ૫) અને, તથા. (આ અચ્ચ હુમેશાં શબ્દને છેડે નોડાઈને આવેછે. એની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના ૨૬, ૨૭ અને ૨૮ ઊપરથી થાએલીછે). ૨૯ ચે-કેમકે, સાવાસતે કે, કારણકે; (અવં ૩૦, સંં હિ). ૩૦ થવન-માંડે, વાસતે; ૨) પણ, બલકે; (Chald. ܐܝܢ). ૩૧ બના-પણ, બલકે; ૨) વાસતે, માંડે; (Chald. ܐܝܢ, Samar. ܐܝܢ). ૩૨ બના અમત-પણ, બલકે; (એ ઊપરથી શરસીમાં ૩૩ વપરાએ લોછે). ૩૩ બનાશ-તોપણ, તોલી, તોએપણ; (આએ અચ્ચ ની અંદર ૩૪ ની સાથે ૩૫ નોડાએલોછે તે ઊચ્ચારની સેહવાઈ ને માંડે ૩૬ ને બદલે વપરાએલોછે). ૩૬ બના અત-પણ, મગર, નહીતર. ૩૭ મેમન અત-જો કણ, અગરજો. ૩૮ હાન-(અથવા) ૩૯ હાંન-અને; ૨) વહી. ૪૦ વઅમત-પણ જો, બલકે. ૪૧ કનુ-હવે. ૪૨ કનુચ-હવેતો. ૪૩ મેમન-કારણકે, કેમકે, સાવાસતે કે; (Chald. ܐܝܢ). ૪૪ મવન-કે, કારણકે; ૨) જો; (Syr. ܐܝܢ). ૪૫ લા અત-નહીતર, નહીતો. ૪૬ ચીયુન-જેમ, જે પરમાંણે. ૪૭ ચીયુન

અમત-(અથવા) 𐭠𐭣𐭥𐭥 ચીચુન મવન-કારણ કે. 𐭠 હમ-
લી, ખી. 𐭠𐭣𐭥 અના મવન-એટલા વાસતે કે. 𐭠𐭣𐭥 મેમ
ન રા-સાવાસતે કે. 𐭠𐭣𐭥 મેમન વદ-કારણ કે. 𐭠𐭣𐭥
શાયેદ આગ-કદાચ, મખાદા; (𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥).

કેવલપ્રયોગી અવ્યયો.

૨૩૯. કેવલપ્રયોગી અવ્યયો, મનનો નોસ્સો અથવા વિકાર ખત
લાવ્યા સારૂં વાપડેઆમાં આવેછે. જેમકે:- 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥
𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 * * અપ્રસોસ હોનો! આવી રીતે અંત લાવનાર
માંણશ ઊપર. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 અરે! શું કરવા કેહેચ.
𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 અએ! અશો જરતોશત.

નીચે લખી જણાવેલા કેવલપ્રયોગી અવ્યયો આએ ભાષામાં સા
ધારણ રીતે વપરાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:-

𐭠𐭣𐭥 અથા-અરે, એ, રે; (Syr. عيا). 𐭠, 𐭠, 𐭠
અએ-અરે, એ, રે; (અવં 𐭠𐭣𐭥, Syr. 𐭠𐭣𐭥 - ah, alas;).
𐭠𐭣𐭥 અના-અરે, એ; (Hib. 𐭠𐭣𐭥, ho! Wao!). 𐭠𐭣𐭥
ગાર-જોની, જોતો ખરો; (અવં 𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥; 𐭠𐭣𐭥).
𐭠𐭣𐭥 આહ-ઓ, અરે; (Hib. 𐭠𐭣𐭥, oh! alas!). 𐭠𐭣𐭥 હા-જો,
જો વારૂ; (Hib. અને Choldy. 𐭠𐭣𐭥, lo! bihold.). 𐭠𐭣𐭥 વાએ-
અપ્રસોસ, હા; (𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥). 𐭠𐭣𐭥 કાહ-કેહું સારૂં! 𐭠𐭣𐭥 મેમન-
છદ, ચદ્દ; (Hibru. તથા Samaratic. 𐭠𐭣𐭥 - Choldy. 𐭠𐭣𐭥
What, How.)

• એનાપૂત વીસે.

૨૪૦. આએ ભાષામાં નાંમની સેવટે શરસીમાં વપરાતી
 ۱۰ اضافતરીકે એક ۱ વપરાએલી છે; જેનું વપરાણુ તરાણુ ગુદા ગુદા
 અર્થને સાડ થાએલું છે; તેમાં એક, નાંમનો વીગ્રેષણની સાથે
 સંબંધ ખતલાવ્યા સાડું વપરાએલી છે. જેમકે:— ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱
 ۱۱۱ ۱۱۱ પત્તમેજને નોક પત્તમેજત—નવો પોશાક પેહુડેઆ. હી
 આં ۱۱۱ નો. સંબંધ ۱۱۱ ની સાથે ખતલાવ્યા સાડું પત્તમેજન,
 ની સેવટે ۱, ۱, ۱, લગાડેઆમાં આવેલી છે; એને શરસીમાં
 توصیفی کسرہ કરીને ખોલે છે. ખીજું જે નાંમો મધેથી પેહુડેઆનો
 સંબંધ ખીજાં નાંમની સાથે ખતલાવ્યા સાડું આગલાં નાંમની પછ
 વાડે એજાપ્રત, ની ۱ મેલેઆમાં આવે છે. જેમકે:— ۱۱۱ ۱۱۱
 ۱۱۱ ۱۱۱ દરતુબરે દીન આકાર—વાકેશકાર દીનનો દશતુર.
 ۱۱۱ ۱۱۱ એનમને અરથશતર—અરદશેરનો છોકરો.
 ۱۱۱ ۱۱۱ બખાએ અતુન પ્રોબગ—અદરપ્રોબગની
 દરગાહ. આએ એજાપ્રતને શરસીમાં ۱۱۱ ને નાંમે ખોલે
 છે. તરીજું નાંમની સેવટે સંબંધી સર્વનાંમ તરીકે વપરાએ છે. જે
 મકે:— ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ મરકુમે દયેન ગોમન અંખા
 મ એમન્દ—જે આદમીઓ આએ વખતમાં છે. ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱
 ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ જે યોજદાયરેગરી આપણ કરેઆમાં
 લાવીએચ.

વાક્ય રચના.

૨૪૧. વાક્ય રચના, એ વાકર્ણનો એક ભાગ છે, જે વાક્યયો
ની અંદર ખરોખર રીતે ખોલોને કેમ વાપડવા, અને વાક્યની ગોઠ

(૯) જો એક વાક્યની અંદર બે નાંમો આવેલાં હોય, અને તેમાં
નું એક નાંમ ક્રિયાપદનાં પેહલ્લાં અથવા નજદીકનાં કર્મ તરીકે બી
જી વીલકતીમાં વપરાયેલું હોય, તથા બીજું નાંમ છેલ્લાં કર્મ તરીકે
ચોથી વીલકતીમાં વપરાયેલું હોયતો, ઘણું કરીને પેહલ્લાં કર્મને લ
ગતું નાંમ આગલ અને છેલ્લાં અથવા પાછલાં કર્મને લગતું નાંમ
તેહની પછી મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ૧, ۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞
વા, શોકી માં થતો.

૧૦) જેઆરે એક વાક્યમાં બે વીશેષ નાંભો આવેલાં હોયો, જેમાં
નાં પેહલ્લાં નાંમનો સંબંધ ખીજાં નાંમની સાથે હોયોતો, પેહલ્લાં ના-
મને ા એળખાવત લગાડવાને બદલે ખીજાં નાંમની સેવટે જ આન-
પ્રત્ય જોડાયેલી આવેછે. જેમકે :— જુઓ છતાં જુઓ દો બોખતેનો
વજોરગમતુન (ઈચ્ઞાને ખુશરચમેહર); જુઓ જુઓ જુઓ જુઓ
મારાસપંદનો આદરબાદ; જુઓ જુઓ જુઓ જુઓ સયેત માંનનો જ
રતોશત; જુઓ જુઓ જુઓ જુઓ પાપકનો અરદેશીર; જુઓ જુઓ જુઓ
કોબાદનો ખુસરો (ઈચ્ઞાને નોશરવાંન).

૧૧) જે વાક્યમાં પેહલું નામ, તે પછીનાં ખીજાં નામની સાથે સંબંધ રાખતું હોય, અને તે ખીજાં નામો કોઈખી જાતનાં વીશેષણની સાથે સંબંધ ધરાવતાં હોય, તેઓની આગલ શબ્દયોગી અવ્યય આવેછે, અને સંબંધ ખતલાવનારી ૭ એજાકત છેલ્લાં નામની સેવટે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

અરદવાંન, તું તથા હું અને દુનીઆં મધેનાં ઘણાંએક આદમીઓ
ઊપર તન, આતમા, દોલત અને માલમતાની અંદર વધારે સરસાઈ
ભોગવનાર (છે).

વી શે પ છુ .

૧) વિશેષણ લીંગ, વચન અને વીલકતીની અંદર નાંમની સાથે
મલતું રેહ્ય. જેમકે:— **ساراں છોકراں ; مرد و زن**
داڑیا پورنه.

૨) એક વીશેષણ, જે અથવા બેથી વધારે કોઈબી લીંગમાં વપ
રાએલાં નાંમનો ગુણ ખતલાવનાર તરીકે વપરાએલું હોએય તો તે,
قلب اضاعت માં પેહલલાં નાંમની આગલ, અને **کسوة توصیفی** માં
છેલ્લાં નાંમની પછી મેલેઆમાં આવેછે, જેમકે:— **سارو**
پوراں پوراں مرد و زن ઘણાં લાએગસારી ખા
વંદ અને ઝોરત, તેણે મેલવેલાં અસલ સાનથી (છે) ; **و گاه**
پوراں پوراں ખા **پوراں پوراں** ખા **پوراں پوراں** ખા **پوراں پوراں** ખા
અને શરમને માંડે પોતાનાં રવાંનને દોજખમાં સપુરદ માં કરતો ;
پوراں پوراں **پوراں پوراں** **پوراں پوراں** કે તારી ઊપર લારી
દુઃખ અને ગમ નહી પોંહ્યે.

૩) જેઆરે એક વાક્યમાં એકથી વધારે વીશેષણો કોઈ શખસને
લગાડેઆમાં આવેલાં હોએ, અને તે વાક્ય નો **قلب اضاعت** વાલો
હોએતો, નાંમ હમેશાં સઘલાં વીશેષણોની પછવાડે આવેછે. જેમકે:—
پوراں پوراں **پوراں پوراں** **پوراں پوراں** **پوراں پوراں** **پوراں پوراں**
پوراں પરહેજગાર તથા કાંમની અજમાએશવાલા અને ચાલાક
તથા સારી ખસલત ધરાવનારા પુરુશની સાથે પુછપરછ કરજે.

૭) કેટલીએક વેદા વાક્ય રચનાની અંદર નાંમની પછી તેહનું ક્રિયાપદ આવી ગીઆ પછી, સેવટે તે નાંમને લગતાં વીશેષણો લખે આમાં આવેછે. જેમકે:—

જાણી જાણી ગામડાં જાય છે તું અહુરમજદના પેદા કરેલા, ઘણી
પાસખાંની વાલા, હ્રીમત આપનારા, એનવદ્યુલ ઓપર ગીઓ.
જાણી જાણી જાય છે તું અહુરમજદના પેદા કરેલા, ઘણી
(આવતી દુનીયાંની) અંદર વધારે ભારી દુઃખ અને સજા છે).

सर्वनां भ.

૧) વાક્યચોની અંદર સર્વનાંમોની જોડણી નામ અને વીશેષ જ્ઞાની માફક થાએલીછે; માટે તે વીશેનું ફરીને વરાળન કરવાની જરૂર નથી. પણ દર્શક, સંબંધી અને પ્રશનાર્થક સર્વનાંમોનાં વપરાણ વીશે હમો અતરે કાંઈક ખોલાસો કરીએછે.

૨) જે વાક્યની અંદર દર્શક અને સંબંધી એ બેહુ સર્વનાંમો કોઈ બી જાતનાં નાંમને સાડું વપરાયેલાં હોયેયતો તેહમાં પેહુલું દર્શક અને તે પછી સંબંધી સર્વનાંમ આવેછે. જેમકે:—

૩) ફેરવાએક વાક્યચોમાં દસાંક તથા સંબંધી સર્વનાંમોનો લોપ થાઈને તે વાક્યચોનું બંધારણ થાએલુંછે. જેમકે:—

૪) જે વાક્યમાં દર્શક તથા સંબંધી, એ બેહુ સર્વનાંમો કોઈખી જાતનાં નાંમને સાડ વપરાએલાં હોએતો, શબ્દયોગી અવયો સંબંધી સર્વનાંમની આગલ મેલેઆમાં આવતા નથી; પણ પ્રકત તેહનાં દર્શક સર્વનાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

જેમકે:—

તે પુરૂષની સાથે સંબંધ રાખીને કાંમ કરનાર માં થતો, કે જેની (સાથે) તેહનાં માં બાપ નારાજ અને નાખુશ (હોએ).

૫) દરએક વાક્યની અંદર સંબંધી સર્વનાંમો મહા મવન અ ને શ-સેવાએ દર્શક, પ્રશ્નાર્થક અને સામાન્ય સર્વનાંમો તેઓ ને લગતાં નાંમ અથવા સર્વનાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

આએ વસ્તુ; આએ કાંમ; તે પુરૂષ; તે શખસ; તે ગુનાહ; આએ સભા. આએ કીહો પુરૂષ; આએ કીહો જગો; કીહો વાંણી. દરએક સખસ; દરએક નેકી; દરએક કાંમ. આએ આએ મહા મવન જે સ્વપનો હુંએ જોએઓ તે સાચો પડેઓ.

૬) જો કોઈ વાક્યમાં નજદીક અને દુરનો સંબંધ ખતલાવના રાં દર્શક સર્વનાંમો, કોઈખી જાતનાં નાંમને ખતલાવવા સાડ વપરા એલાં હોએયતો, તે વાક્યમાં પેહલવાં નજદીકનો સંબંધ ખતલાવના ડું અને તે પછી દુરનો સંબંધ ખતલાવના ડું સર્વનાંમ આવેછે. જેમકે:—

આએ રવાંન તે ગુનેહગાર

શેષણ અથવા સર્વનામ આવેલું હોયતો, તે વીશેષણ અથવા સર્વનામની આગલ વીલકતીનો અવ્યય મેલેઆમાં આવેછે. અને તેમજ જો તે વીશેષણ અથવા સર્વનામ સેવટે આવેલું હોય અ ને વીલકતીનો અવ્યય નામની પછી આવનારો હોય તો તે, વીશેષણ અથવા સર્વનામની સેવટે મેલાયેછે. જેમકે:— ૩૭ ૧, ૧૭૭૭૭ ૬૬ ૧૧ ઘણા જણને આહુદે કરેચ; ૬૬ ૩૧૧૧૧ ૪૭ ૬૬ ૬૬ ૧૧૭૭૭ ૧૧૭૭ ૬ ૧૧૭૭ ૭૭૭ ૭૭૭ ૭૭૭૭ આમે દુનીઆની ખીજ પેદાએશને દાદારના વીચારથી ચલાવ્યા સાડ માણસો તેથી સકતીવાંન થાયેચ; ૧૭ ૭૭૭૭ ૪૭ ૬ દર ચેહારે તરફથીછે; ૧૭૭ ૪૬ ૬ ૬ ૬ આમે તરણ શુ લ દાહાડામાં; ૧૭૬૬૬૬૬૬ * * ૧૧૭૭ ૧૧૭૭ ૩૭ ૧૧૭૭ ૧૧ ૧૧ ૧૧૭૭ ૧૧૭૭ ૭૭૭૭ ઈરાંન શેહરના કેટલાએક દશતુરો તથા નીઆધીસો અને હીકમતવાલા દાનાવોને કતલ કીધા.

૨) જેઆરે એક વાક્યમાં એકથી વધારે નામ, સર્વનામ અને વીશેષણો એકખીજની પાસે આવેલાં અને એકજ વીલકતીમાં વ પરાએલાં હોયતો, આગલ આવનારા વીલકતીના અવ્યયો પેહલ્લાં નામ, સર્વનામ અને વીશેષણની આગમચ મેલેઆમાં આવેછે; અને સેવટે આવનારા અવ્યયો, છેક છેડેનાં નામ, સર્વનામ અને વિશેષણની પાસે મેલાયેછે. જેમકે:— ૪૭૬૬૬ ૧૭ ૪૭૬૬૬ ૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧ ૧૧૧ ૧૭૭ ૧ ૪૭૬૬૬૬૬ ૪૭૭ ૪૭૬૬૬૬ જોલમ તથા ખેમરવતી અને ખોરી ખેઈનસાશીએ કરી, માહરી બા હુધરીને પોતાની કરાસે નહી; ૧૧૭૭૭ ૪૭૬ ૭૬ ૧૭ ૬૧૭૭૭ બારમાએ નેરંગ અને પાંણીએ કરી નાહાલું. ૪૭૬૬૬૬ ૪૭૬૬૬૬

જાગ્રુશ, અઠવીજાગ્રુશ અને વીજાગ્રુશ (સગ) ને સાડે જાણીતું (છે).

૩) જે વાક્યમાં નાંમને ચોથી વિલકતી લગાડવા શારૂં ॥૯ અને એ બેહુ અવ્યયો આવેલા હોયેયતો ॥૯ નાંમની આગલ અને નાંમની પછવાડે આવેછે. જેમકે:— આએ દીનને સાડે આદમીઓનો શક કરવા.

૪) કેટલાએક વાક્યોમાં નાંમની આગલ આવનારા વીલકતી ના અવ્યયો નાંમને બદલે ક્રિયાપદની અથવા બીજાં નાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેલાછે. જેમકે:— એક પુરુષને સંધેસો લેઈ જનાર તરીકે મોકલેઓ; જેમ તાહારા વરવાઓએ મારી આરાધના કીધી, તેમ તું પણ માહુરી આરાધના કર. કે જેમાં અહુરમજદની લલી પેદા એશ અપાએલી (છે).

અપવાદ—“યુનદેહશને” માં કાએદાથી ઊલટી રીતે નાંમની પછી આવનારો અવ્યય નાંમની આગલ વપરાએલો આપણે ને મલેછે. જેમકે:— તે જગોએ એ પરમાણેની સરદીને મારી સકાતી નહી.†

† જો કે આએ વાક્યમાં ઉપલી રીતનું લખાન થાએલુંછે; પણ જેઆરે આપણે તે ઉપર ખારીકીથી યેઆન પોંદ્યાડીએય તેઆરે આપણને જણાએછે કે, એમાં માતરે ફરકાર એટલોજ થાએલોછે કે ને બદલ ની ને જગોએ ને નકલ કરનારની બુલથી લખાએલોછે.

૩) પ્રશ્નરૂપી ક્રિયાવિશેષણો ઘણુંકરીને વાક્યની શરૂઆતમાં આ
ને કોઈ કોઈ વેલા ક્રિયાપદની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:-
અશો શી રીતે આવેઓ ? તમે સાવાસતે એ
પરમાંણેનું કાંમ કરોય ? આહુરમજદ ! ગુજરેલાં માંણસોનાં બદનને હમો કાંહાં લેઈ જાઈએ ?
તેહનું મોત હમો કાંહાં મેલવીએ ? તે ગુજરેલા
પુરૂષની ઊપત્તે તે દરજે નસસ કેઆરે દોડેય ? તેઓને હમો કાંહાં મેલવીએ ? તેઓ દુનીઆમાં કેમ રેહ્યું જોઈએ ? હાથમાં એક કાંમને હમો કેમ આવીએ ?

૧, ત્રીસ, ૨૨ ત્રીસ, ૨૨ સુધી સિત્તે ભાગ્યે સુધી
ત્રીસ, ૨૨ હું કેઆરે આવેઓ, કેહારે જવસ, કેમ જવસ અને
કાંહાં જવસ.

૪) વખત, જગા અને સરખાંમણી ખતલાવનારાં સંખંધરૂપી ક્રિયા વિશેષણ અવ્યયો, તેમજ તેઓના પરસ્પર સંખંધી અવ્યયો તેઓને લગતા વાક્યોને મથાલે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮 તાંહું, (કે) નાંહું ઊતારો લેવા સારૂ
નેકં કરણીછે.

ક્રિયા પદ.

૧) ક્રિયાપદને તેહના વિષય પરમાંણે એક કર્તા હોએચ, અને
તે તેહના સઘલા કાલોની અંદર લીંગ તથા વચનમાં પોતાના કર્તા
સાથે મલતું રેહચ. જેમકે:— 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
𐭥𐭮 𐭥𐭮 દરએક જણુ એમ વીચારેચ કે, હું એખલો છેઉં.
𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 જેઓ તે ઊપર ખેઠાંછે.

૨) જો કોઈ આખરૂદાર અને દરબાલા પુરૂષને આંમણસાંમણ
એકબીજાને સારૂ લખાંણુ અથવા ખોલતું કરેઆમાં આવીઊં હોએ
ચતો, ઈજ્જતને ખાતર તેહને લગતું ક્રિયાપદ અનેકવચનમાં આવેછે.
જેમકે:— 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 * * 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
તેણે (અરદવાંને) પાપક ઊપર પતર લખેઓ કે, હુમેએ સાંભલીઊં
ચ કે, તમોને એક લાએકી વાલો છોકરોછે, તેહને હુમારી દરબાર
ખાતે તમો મોકલો.

૩) જો કોઈવાક્યમાં માતરે એક ક્રિયાપદ હોએ અને તેહના કર્તા
તરીકે એકથી વધારે નાંમે એકવચનમાં વપરાએલાં હોએતો, તે
ક્રિયાપદખી એકવચનમાંજ આવેછે. જેમકે:— 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮
𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 𐭥𐭮 સરોશ
અશો અને આદર ઈજ્જદ કેહવા લાગા કે, આએ જગોને ‘હમેસ્ત
ગાન’ કેહચ.

૪) વાક્ય જે કોઈ બાબત કહેવાને લગતો, ઈઆ આસાવાચક, અથવા પ્રશ્નાર્થક હોએતો, તેહને લગતું ક્રિયાપદ ઘણુંકરીને વાક્યની સેવટે આવેછે. જેમકે:—
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 પાંમેચ; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 તમાંથી, અકલ સઘલાઓને છોડવેચ. ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ * ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 તમો તમારી જગોએ ખેસો, અને તમારામાંથી જે આએ કાંમને માં
 ટે લલો હોએ, તે એકને ચુટી કાણડો. ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ * ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 તે પાપી કેહી જગોએ ગીઓચ, અને
 હમો (તેહને) કેહારે પકડી સકસું?

૫) આએ ભાષામાં જેઆરે એક મિશ્રિત વાક્યનો પેહલ્લો ભાગ તે વાક્યના ખીન્ન ભાગોની સાથે સંબંધ રાખતો હોએચ, તેઆરે તે ખીન્ન ભાગોની આગલ, તેહને લગતા શબ્દયોગી અવ્યયો મેલેઆ માં આવેછે. જે વીસેના દાખલાઓ આએ પુસતકમાં આગલ આવેલા પેહલવી શેકરાઓ ઊપરથી વાંચનારને જણાસે.

સેમીટીક પ્રત્યયો.

૨૪૨. આએ ભાષામાં નાંમની સેવટે નીચે લખી જણાવેલા કે ટલાએક પ્રત્યયો વપરાએલા આપણને મલેછે, તેહની ઊતપનતી સે મીટીક ભાષાના અનુબંધો ઊપરથી થાએલીછે. જેમકે:—

۱۰ ૫—આએ પ્રત્ય સેમીટીક ભાષામાં અનેકવચનના અર્થને સા
 રૂં નાંમની સેવટે આવેછે. જેમકે:— ملكي મલકય—“પાદશાહો”;
 شومي શોમીય—આસમાંનો. એજ મુજબ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ માં
 ۱۰ ૫—અનેકવચનને સારૂં વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:—

આપણે જોઈએ છીએ કે જો આપણે જુદા જુદા ઉમારા ક
રતાં તમારા વીદવાંનો વધારે વીદવાંન હોવા જોઈએ.

५५५ યાહ—આ પ્રત્ય નીરજીવ પદારથોનાં અનેકવચનને સા
 રૂં પેહલવીમાં વપરાએલો છે, અને તેહને મલતો સેમીટીક પ્રત્ય યાહ
 આપણને મલે છે. જેમકે:—**येत्यह—**ધરો; **शाम्यह—**
 આસમાનો. (જુઓ નાંમને લગતા અનેકવચનના ફેકરાઓ.)

૬ ઈમ-આએ પ્રત્ય સેમીટીક ભાષામાં દીવીવચન, તેમજ અનેક વચનના અર્થને સાદું વપરાએલોછે, અને તેજ મતલબસર તે દાદરતાંને દીની કેતાબની અંદર પેહલવા સવાલના જવાબમાં વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:—

૫ ઈન-અથવા ૧૫ ઈન-આએ પ્રત્ય સેમીટીક ભાષાને લગતો છે, અને તે નાંખની પછવાડે અનેકવચનના પ્રત્ય દાખલ વારેઘ ડીએ વપરાએલો છે, જેમકે:— عینیں છોકરાઓ ; આںہیں આંખો ; ملین ખોલો ; ملاکمل પાદશાહો. તેમજ આએ પ્રત્ય પેહુલવી પુસત કોમાં ઘણી જગ્યાએ વપરાએલો આપણને મલે છે. જેમકે:—
 (વનં ૪ પરં) ۱۱۵ قیام الی لعل قیام س قیام الی
 ۱۲۷ الی ۱۳۷ الی ۱۴۷ الی ۱۵۷ الی ۱۶۷ الی ۱۷۷ الی ۱۸۷ الی ۱۹۷ الی ۲۰۷ الی ۲۱۷ الی ۲۲۷ الی ۲۳۷ الی ۲۴۷ الی ۲۵۷ الی ۲۶۷ الی ۲۷۷ الی ۲۸۷ الی ۲۹۷ الی ۳۰۷ الی ۳۱۷ الی ۳۲۷ الی ۳۳۷ الی ۳۴۷ الی ۳۵۷ الی ۳۶۷ الی ۳۷۷ الی ۳۸۷ الی ۳۹۷ الی ۴۰۷ الی ۴۱۷ الی ۴۲۷ الی ۴۳۷ الی ۴۴۷ الی ۴۵۷ الی ۴۶۷ الی ۴۷۷ الی ۴۸۷ الی ۴۹۷ الی ۵۰۷ الی ۵۱۷ الی ۵۲۷ الی ۵۳۷ الی ۵۴۷ الی ۵۵۷ الی ۵۶۷ الی ۵۷۷ الی ۵۸۷ الی ۵۹۷ الی ۶۰۷ الی ۶۱۷ الی ۶۲۷ الی ۶۳۷ الی ۶۴۷ الی ۶۵۷ الی ۶۶۷ الی ۶۷۷ الی ۶۸۷ الی ۶۹۷ الی ۷۰۷ الی ۷۱۷ الی ۷۲۷ الی ۷۳۷ الی ۷۴۷ الی ۷۵۷ الی ۷۶۷ الی ۷۷۷ الی ۷۸۷ الی ۷۹۷ الی ۸۰۷ الی ۸۱۷ الی ۸۲۷ الی ۸۳۷ الی ۸۴۷ الی ۸۵۷ الی ۸۶۷ الی ۸۷۷ الی ۸۸۷ الی ۸۹۷ الی ۹۰۷ الی ۹۱۷ الی ۹۲۷ الی ۹۳۷ الی ۹۴۷ الی ۹۵۷ الی ۹۶۷ الی ۹۷۷ الی ۹۸۷ الی ۹۹۷ الی ۱۰۰۷ الی ۱۰۱۷ الی ۱۰۲۷ الی ۱۰۳۷ الی ۱۰۴۷ الی ۱۰۵۷ الی ۱۰۶۷ الی ۱۰۷۷ الی ۱۰۸۷ الی ۱۰۹۷ الی ۱۱۰۷ الی ۱۱۱۷ الی ۱۱۲۷ الی ۱۱۳۷ الی ۱۱۴۷ الی ۱۱۵۷ الی ۱۱۶۷ الی ۱۱۷۷ الی ۱۱۸۷ الی ۱۱۹۷ الی ۱۲۰۷ الی ۱۲۱۷ الی ۱۲۲۷ الی ۱۲۳۷ الی ۱۲۴۷ الی ۱۲۵۷ الی ۱۲۶۷ الی ۱۲۷۷ الی ۱۲۸۷ الی ۱۲۹۷ الی ۱۳۰۷ الی ۱۳۱۷ الی ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۷ الی ۱۳۴۷ الی ۱۳۵۷ الی ۱۳۶۷ الی ۱۳۷۷ الی ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۷ الی ۱۴۱۷ الی ۱۴۲۷ الی ۱۴۳۷ الی ۱۴۴۷ الی ۱۴۵۷ الی ۱۴۶۷ الی ۱۴۷۷ الی ۱۴۸۷ الی ۱۴۹۷ الی ۱۵۰۷ الી ۱۵۱۷ الی ۱۵۲۷ الی ۱۵۳۷ الی ۱۵۴۷ الی ۱۵۵۷ الی ۱۵۬۷ الی ۱۵ۭ۷ الی ۱۵ۮ۷ الی ۱۵ۯ۷ الی ۱۶ۦ۷ الی ۱۶ۧ۷ الی ۱۶ۨ۷ الی ۱۶۩۷ الی ۱۶۪۷ الی ۱۶۫۷ الی ۱۶۬۷ الی ۱۶ۭ۷ الی ۱۶ۮ۷ الی ۱۶ۯ۷ الی ۱۷ۦ۷ الی ۱۷ۧ۷ الی ۱۷ۨ۷ الی ۱۷۩۷ الی ۱۷۪۷ الی ۱۷۫۷ الی ۱۷۬۷ الی ۱۷ۭ۷ الی ۱۷ۮ۷ الی ۱۷ۯ۷ الی ۱۸ۦ۷ الی ۱۸ۧ۷ الی ۱۸ۨ۷ الی ۱۸۩۷ الی ۱۸۪۷ الی ۱۸۫۷ الی ۱۸۬۷ الی ۱۸ۭ۷ الી ۱۸ۮ۷ الی ۱۸ۯ۷ الી ۱۹ۦ۷ الી ۱۹ۧ۷ الી ۱۹ۨ۷ الી ۱۹۩۷ الી ۱۹۪۷ الી ۱۹۫۷ الી ۱۹۬۷ الી ۱۹ۭ۷ الી ۱۹ۮ۷ الી ۱۹ۯ۷ الી ۲ۦۦ۷ الી ۲ۦۧ۷ الી ۲ۦۨ۷ الી ۲ۦ۩۷ الી ۲ۦ۪۷ الી ۲ۦ۫۷ الી ۲ۦ۬۷ الી ۲ۦۭ۷ الી ۲ۦۮ۷ الી ۲ۦۯ۷ الી ۲۱ۦ۷ الી ۲۱ۧ۷ الી ۲۱ۨ۷ الી ۲۱۩۷ الી ۲۱۪۷ الી ۲۱۫۷ الી ۲۱۬۷ الી ۲۱ۭ۷ الી ۲۱ۮ۷ الી ۲۱ۯ۷ الી ۲۲ۦ۷ الી ۲۲ۧ۷ الી ۲۲ۨ۷ الી ۲۲۩۷ الી ۲۲۪۷ الી ۲۲۫۷ الી ۲۲۬۷ الી ۲۲ۭ۷ الી ۲۲ۮ۷ الી ۲۲ۯ۷ الી ۲۳ۦ۷ الી ۲۳ۧ۷ الી ۲۳ۨ۷ الી ۲۳۩۷ الી ۲۳۪۷ الી ۲۳۫۷ الી ۲۳۬۷ الી ۲۳ۭ۷ الી ۲۳ۮ۷ الી ۲۳ۯ۷ الી ۲۴ۦ۷ الી ۲۴ۧ۷ الી ۲۴ۨ۷ الી ۲۴۩۷ الી ۲۴۪۷ الી ۲۴۫۷ الી ۲۴۬۷ الી ۲۴ۭ۷ الી ۲۴ۮ۷ الી ۲۴ۯ۷ الી ۲۵ۦ۷ الી ۲۵ۧ۷ الી ۲۵ۨ۷ الી ۲۵۩۷ الી ۲۵۪۷ الી ۲۵۫۷ الી ۲۵۬۷ الી ۲۵ۭ۷ الી ۲۵ۮ۷ الી ۲۵ۯ۷ الી ۲۶ۦ۷ الી ۲۶ۧ۷ الી ۲۶ۨ۷ الી ۲۶۩۷ الી ۲۶۪۷ الી ۲۶۫۷ الી ۲۶۬۷ الી ۲۶ۭ۷ الી ۲۶ۮ۷ الી ۲۶ۯ۷ الી ۲۷ۦ۷ الી ۲۷ۧ۷ الી ۲۷ۨ۷ الી ۲۷۩۷ الી ۲۷۪۷ الી ۲۷۫۷ الી ۲۷۬۷ الી ۲۷ۭ۷ الી ۲۷ۮ۷ الી ۲۷ۯ۷ الી ۲۸ۦ۷ الી ۲۸ۧ۷ الી ۲۸ۨ۷ الી ۲۸۩۷ الી ۲۸۪۷ الી ۲۸۫۷ الી ۲۸۬۷ الી ۲۸ۭ۷ الી ۲۸ۮ۷ الી ۲۸ۯ۷ الી ۲۹ۦ۷ الી ۲۹ۧ۷ الી ۲۹ۨ۷ الી ۲۹۩۷ الી ۲۹۪۷ الી ۲۹۫۷ الી ۲۹۬۷ الી ۲۹ۭ۷ الી ۲۹ۮ۷ الી ۲۹ۯ۷ الી ૩૦૦૦

+ જો કે કામ્બેદા પરમાણુ ૪૭ લેલોઆ નું અનુક્રમન ૪૭૭ લેલો
આઆન છે; પણ આએ બાલની અંદર ૭ લેલની પાસે ૬ ઈમનો પ્રત્ય જો
ડાઇને તેવાર પછી ૪૭૭ આઆનનો પ્રત્ય તેહને લગાડઆમાં આવેલોછે.

સેમીટીક પેહલવી શબ્દ કોશ.

અ અ.

અબ—(અથવા) અબુ—તાં આપ, પિતા. (Hib. Chald. અને Arab. اب અથવા ابو Syr. ابو એબુ.)

અબીતર—તાં આપ, પિતા. આએ બોલ અમલ અબુ— છે, તેહને તર—હેવો અવસ્તાનો પ્રત્ય લાગીને અબુ થઈગેછે.

અબુનતન—કિં રાંધવું, પકાવવું. (Hib. અં Chald. અં અફહ અથવા અં અફા Syr. اف to cook, bake.)

અપમન—તાં બરડો, પીક. (Hib. ب Back. ધણુંકરીને પેહલવીમાં સેમીટીક બ—ને બદલે ં પ—નો એમલો આપણને મલેછે, નેમકે અં નું ં. આએ એમલામાં અ ની અંદર આવેલો ં ગ— ં પ—ની સાથે જોડાઈ જવાથી ગ ને બદલે અ વંચાએલો ધારેઆમાં આવેછે.)

અતએર—(અથવા) અતોર—તાં ખાંડ. (Hib. اهل અહલ to be sweet.)

અતોત—વિં તેજ, જલદ, તીવ્રશન. (Chald. ابط એતત—to be sharp, a thistle. Hib. ابط એતત—to go softly.)

અતીયુનતન—કિં બરવું, પુર કરવું. (Arab. اطم અથવા اطم પેટ અંધ થવું. જાડો કબજ થવો. Hib. اطم અતમ Syr. اطمير અતીમો—to shut.)

અતુનતન—કિં શીવું, સાંધવું. (Chald. اخط એતત to sew. Arab. اخط کردن).

અજદરનતન—કિં કાપણી કરવી, ઠાલવું. ૨) ચાલવું, અટકવું, વા દેવો. (Talmud. اجد to reap. Chald. اجد ચપર to heap up, store up.)

અદા—તાં આત્મા, પ્રાણ; (Chald. ادا અથવા અધ અધા Hib. ادا અધહ Syr. ادا અદા to live, be, exist. ધણું કરીને સેમીટીક બોલોમાં વપરાએલી ં ધ, નો ઉચ્ચાર અને તેમજ તેહવું બખાંન પેહલવીમાં ં દ—થી કરેલુંછે; એટલુંજમહી પણ કેટલાએક અવસ્તાના

ખેલોમાં વપરાયેલી. અથવા “ઈ”ને પણ પેહલવી લખાણ કરનારાઓએ ; દ—ના ઉચ્ચારથી લખીને તેહનું વપરાણ કરેલુંછે, જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥 નું 𐭠𐭣𐭥𐭥 ગેખી; 𐭠𐭣𐭥𐭥 નું 𐭠𐭣𐭥 રીત, તરીકા; 𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥 નું 𐭠𐭣𐭥 અધવરજ—લડાઈ કરનાર, લડાએક.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—નાં શખસ, આદમી, પુરૂષ. (Hib. 𐭠𐭣𐭥 a man.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—કિં વીશવાસ લાવ્યા, માંનવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 Syr. 𐭠𐭣𐭥 હધમેન—to believe. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 to be faithful. Chald. 𐭠𐭣𐭥 Arab. 𐭠𐭣𐭥 faith.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—નાં ચિબકું, કુટ, ખડખડ. (Chald. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥. આએ ખોલ ધારવામેલું 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—અને 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—એ જે લોગતો જોડાઈને બનેલોછે, અને 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—એ ફારસી 𐭠𐭣𐭥 ને બદલેતો એમલો હેવા જોઈએ; કેમકે 𐭠𐭣𐭥 નો અર્થ “માલીક નામએ અસવરી” ની અંદર “કાકડી” નો કરેલોછે; અને એજ ફરહંગમાં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 ખોલની નીચે 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 ખોલ તેહના અર્થને સારૂ મેલેલોછે; માટે 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 નો માએનો “ધવેડાને ખાવાની કાકડી” હેવા થવો જોઈએ. આપણે જેને ખડખડ કરીને ખોલીએય તે ખોલ 𐭠𐭣𐭥 ઉપરથી નીકળેલોછે અને 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 ખોલની ઉતપત્તી 𐭠𐭣𐭥 ઉપરથી થાયેલી ધારેઆમાં આવેછે.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—નાં ધરનો માર, માલીઓ. (આએ ખોલ Chald. 𐭠𐭣𐭥—‘ઉપર’; અને 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—‘ધર’ એ જે શબ્દ મલીને બનેલોછે.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—કિં સીખવું, બહુવું. શિખવું, બહુવું. (Hib. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 to learn; 𐭠𐭣𐭥 to teach. Chald. 𐭠𐭣𐭥— to learn, Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—to learn, 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—to teach. Arab. 𐭠𐭣𐭥 to learn.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—કિં ધોવું, સ્નાન કરવું; (Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—to purify. Chald. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—to wash.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—નાં ચેકું, ગાડહ, ઘેકું. (આએ શબ્દને બરોબર મલતી લોગત સેમીટીક ભાષામાં મલી આવતો નથી; પણ Chald. 𐭠𐭣𐭥 a ram. Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—a bullock. તથા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—a sheep, lamb. હેવા શબ્દો એ ખોલના એમલાને તથા માએનીને ધોઈએ મલતા આપણને મળેછે. Arab. 𐭠𐭣𐭥 શિકાર.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—nāo જમીન, ધરતી, ભીંચે. (Chald. ܐܪܥ land; Hib. אֶרֶץ earth. Arab. ارض Syr. ܐܪܥܐ the earth, land.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—nāo તપ્ત, સિંહાસન, ગાદી. (Syr. ܐܪܥܐ a bed, couch, bier. Chald. Samar. ܐܪܥܐ a bed, couch. Arab. عَرَش.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—𐎠𐎵 વેહચવું, ભાગ પાડવો. (Hib. ܠܚܬܝܩ to divide. Chald. ܠܚܬܝܩ to share, portion off.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—nāo કુવો, વાવ. (આએ લોગતને બરોબર મલતો શબ્દ સેમીટીક ભાષામાં આપણને મલતો નથી; પણ તેહને ઘણે દરજ્જે મલતા નીચે લખી જણાવેલા શબ્દો આપણને મળેછે. જેમકે—Arab. ܐܪܥܐ કુવો, قعر ٴٴ. Hib. ܠܚܬܝܩ to hollow, bore. ܠܚܬܝܩ to dig. ܠܚܬܝܩ અને ચેઆલદી ભાષાના અપશરોમાં ૬ અને ૬ નો આકાર એક પીળને મલતોછે, માટે આએ લોગતમાં ૬ ને બદલે ૬ વનચાએઆ હોએતો તે બની સકે હેવુંછે.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—𐎠𐎵 શુવું, ઉંઘવું, ઓઆબ કરવો. (Chald. ܐܪܥܐ a bed. Syr. ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ to dream. Chald. ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ to dream.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—nāo સિંહ, વાઘ. (Chald. ܐܪܥܐ a lion. Samar. ܐܪܥܐ lion, m. આએ ܐܪܥܐ શબ્દની અંદર ܐܪܥܐ—બોલને લગતા ચેહારે અપશરો કાંઈએક ફેરફારે આવેલાછે; જેમાં ܐܪܥܐ ને બદલે ܐܪ થાએલોછે, અને , સેવટે આવેઆ જોઈએ તેહને બદલે ܐܪ ની પાસે આવેલોછે; પણ ܐܪઆરે અરબી ܐܪܥܐ અસઅદ—ની સાથે આપણ ܐܪܥܐ અસદર ને મેલવીએચ તેઆરે , ૨ સેવાએ સધલો એમલો એકસરખી રીતે મલતો આવેછે.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—𐎠𐎵 બાંધવું, કેદ કરવું. (Hib. ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ Chald. ܐܪܥܐ Syr. ܐܪܥܐ Arab. ܐܪܥܐ to bind.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—𐎠𐎵 જોવું, દેખવું, બાલવું. (Samar. ܐܪܥܐ to conceive. Chald. Samar. ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ to see. ܐܪܥܐ તથા ચેઆલદી ܐ નો આકાર ܐ ને નજીક મલતો આવેછે, તે ઉપરથી ܐܪܥܐ ની અંદર ܐ ને બદલે ܐ ને વપરાએલો હોએ હેવું માંનેઆમાં આવેછે.)

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎴—nāo બકરો. (Syr. ܐܪܥܐ a goat. Chald. Samar. ܐܪܥܐ goat. m. Hib. ܐܪܥܐ she-goat.)

ܐܡܝܬܐ—naio કોહોલું. શિયાલ. (Arab. عصف, ضواع).

ܐܡܝܬܐ—અથવા ܐܡܝܬܐ—naio ડુકર, ડુકર, સ્વપ્ન, ભૂંડ.
(Syr. ܐܡܝܬܐ—ܐܡܝܬܐ—a sow. Arab. خنزير hog. ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ, ܐܡܝܬܐ
Hib. ܐܡܝܬܐ, a swine, boar)

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—કિં જોવું; સહમજવું. (Chald. ܐܡܝܬܐ, ܐܡܝܬܐ
ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ to see, behold. Samar. ܐܡܝܬܐ to see, understand.
Hib. ܐܡܝܬܐ Syr. ܐܡܝܬܐ to see.)

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—કિં મેલવું, ઉત્પન્ન કરવું. (Hib. Hiph.
ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—to cause. Chald. Afel. ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ
થવા ܐܡܝܬܐ to find. ઉપરથી.)

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—વિં ૧૦. ૧૦. (Syr. ܐܡܝܬܐ—Chald.
ܐܡܝܬܐ Hib. ܐܡܝܬܐ “ten” Arab. عشرة).

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—naio ધોરી નમ, ધોરી રગ. (Arab. عرق).

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—(અથવા) ܐܡܝܬܐ—naio ડુધ. (Arab. حليب
ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ to be sweet. Syr. ܐܡܝܬܐ to be sweet.)

ܐܡܝܬܐ—naio માએ, મા, માતા. (Hib. Chald. Samar. Arab.
ܐܡܝܬܐ Syr. ܐܡܝܬܐ—a mother.)

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—naio મા, માતા, માએ. (જુઓ ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ
ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ.)

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—naio દાર, થરાપ. (Chald. Samar. ܐܡܝܬܐ Syr.
ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—wine. Samar. ܐܡܝܬܐ Vine. Arab. خمر).

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—(અથવા) ܐܡܝܬܐ—naio ધધેડું, (Chald. Samar.
ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ, ܐܡܝܬܐ, ܐܡܝܬܐ Syr. ܐܡܝܬܐ an ass.)

ܐܡܝܬܐ ܠܝܬܐ—naio વાકરડી, દાસી. (Chald. ܐܡܝܬܐ to bow.
one's self down. Chaldee-Samaritan. ܐܡܝܬܐ—ܐܡܝܬܐ—
Maid-Servant. Syr. ܐܡܝܬܐ a handmaid. Arab. امة.)

ܐܡܝܬܐ—૬૨૦ સં, કિંવિં આએ, એ. તે, પેહું. એમ, એ પર
માણે. (Syr. ܐܡܝܬܐ, (અથવા) ܐܡܝܬܐ, ether. Hib. Chald.
ܐܡܝܬܐ, (અથવા) ܐܡܝܬܐ he.)

૧૧૧૧૧૧ અનાતુનતન—કિં મુકવું, મેલવું, ડેડવું, મુકર કરવું.
(Chald. Samar. خوا ખવા to place, set. Syr. خنت ખનત to put forth.)

૧૧૧૧૧૨ અનીતુનતન—કિં જાણવું, સમજવું, કલ્પવું, ઘેઆંનમાં આવવું. (Hib. هره to conceive. Syr. هون હુન, to be prudent, wise. Chald. هون હુન, to understand. Samar. خنا, خني to indicate. Syr. خنو ખનો, to observe.)

૧૧૧૧૧૩ અનબમન—નાં દરાખ, દ્રાક્ષ, અંચુર. (Chald. Hib. અને Arab. عنب એનખ, Syr. عنبر એ-બો, a grape.)

૧૧૧૧૧૪ અનશુતા—નાં માંશુસ, મનુષ્ય, આદમી. (Syr. انوشوتو અનોશુતો humanity. انوش અનોશો, (અથવા) انوش અનોશ, a man. Hib. Chald. انوش અનોશ, Arab. ناس અથવા انسان.)

૧૧૧૧૧૫ અનજોયા—નાં ઘાણા. (Arab. هندبا.)

૧૧૧૧૧૬ અયોમન—નાં આંખ. (Hib. Chald. Arab. عين eye. Syr. عين અઈન to see consider.)

૧૧૧૧૧૭ ઓમીદ—નાં આલેશ, ઇદિહા, ઉમેદ. (Chald. خمد ખમદ to desire. Samar. خميد desirable.)

૧૧૧૧૧૮ અવશા—નાં ધુલ, ગિરદ, ધુલાડું. (Chald. Arab. غفر dust. Syr. غفر અફરો. Hib. غفر to throw dust.)

૧૧૧૧૧૯ અવરનતન—કિં ખણવું, ખાધવું. (Hib. Chald. Arab. خفر ખફર to dig, search out. Syr. خفر ખફર, to search out.)

૧૧૧૧૨૦ ઓપમન—નાં ચેહેરો, સુરત, ચેકલ. (Chald. Samar. ايم countenance. Syr. ايم અપીમ—ابن અપીન—face, countenance.)

૧૧૧૧૨૧ ઓબરીઆ—નાં બંદીખાંતું, જેલ. (Chald. حبس ખખશ to bind. Arab. حبس.)

— આ.

૧૧૧૧૨૨ આરીઆ—નાં છાતી, ઉર. (Syr. خديو અદયો, the breast.)

૧૧૧૧૨૩ આઈતુનતન—કિં લાવવું, લઈ આવવું. (Syr. آيتي.)

ખ.

ખાતર—ક્રિં વિં પછી. (Chald. Samar. **באטר** અથવા **בטר**, Syr. **بوتر** ખુતર—‘after.’ Arab. **بعد**.)

બાજરા—નાં વાવણીનો દાનો, ફાંપણીનો અનાજ. (Syr. **بدر** બદ, અર, to saw, scatter. Hib. **بدر** બેદર, Chald. **بدر** બદર.)

બબા—નાં બારણું, દરવાજો. (Chald. **بوب** અથવા **باب** Arab. **باب**) ૨ દરગાહ, દેવાંતખાનું. ૩ કાએદા, બંદોબસ્ત, ધારો. ૪ બાબત, ખીના, પ્રકરણ, બાબ.

બતમાહર અથવા બતમાર—નાં ગેઈ કાલ. (‘ગેઈ કાલ’ ના અર્થને સાર Chaldy માં **تملي** તમલી, Syr. માં **تموري** તેમોરીઅઃ, અ ને Samar. માં **تمل** તમલ, હેવા બોલો આપણને મલેછે, તે **بم** ને બરોબર મલતા આવે હેવું નથી; પણ **بم** મખર, બોલ Chaldy. અને Samar. માં, તથા **بم** મખાર, હેવા શબ્દ Syr. માં ‘આવતી કાલ’ ના અર્થને સાર વ પરાએલોછે, અને તે ઉપરથી પેહલવીમાં **بم** માર, અથવા **بم** માહર, શબ્દ એજ અથને સાર વપરાએલો મલેછે, માટે **بم** બાતર, નો સંખ્યેષ આકાર **بم** બત, ની સાથે **بم** માહર, અથવા **بم** માર, જોડાઈને **بم** બતમાહર અથવા **بم** બતમાર, એ બોલો ‘આવતી કાલ’ ને સાર બનેલાછે હેવું ચોક્કસ ઠહેરે.)

બબેન—નાં ચાકર, નોકર, શેવક. (જોકે આએ બોલને બરોબર મલતો લોગત સેમીટીક ભાષામાંથી મળેને મલી આવેઓ નથી, તોપણ Syr. માં **بعث** બઅન, to tread down. હેવે અર્થે એક શબ્દ મલેઓછે તે આએ શબ્દની મતલબને મલેછે.)

બરાહ—નાં જલ, જવલા, બલુકો, આંચ. (Hib. Chald. **بر** બહર, to shine. Samar. **بر** to be pure. Chald. **بر** flame. Chald. Sa nar. **بعير** lamp, flame. **بر** to burn.)

બરાહને—વિં નાગું, નગ્ન, ઉઘાડું. (Chald. **بريش** બરીશન. naked. જોકે **بر** નો ઇમ્બો **بر** બરીશન, કરીને વગર શકે વંચાઈ સ કેછે; પણ કદીમ પેહલવી વીદીઆર્થીઆએ જેમ ખીજ સેમીટીક બોલોના ઉચ્ચાર થોડાંબેલે ફેરફાર કરેલાછે, તેમજ આએ બોલનો અસલ ઉચ્ચાર પણ તેઓએ ફેરવે લોએ. અને પાં **بر** તથા **بر** બોલોની ઉત્પત્તિનું મુલ ઉપલો શબ્દછે.)

૧૭૭) **બરબીતા**—તાં ૦ રાજ્ય સભાસદ, અદાલતનો વકીલ, રાજદરબારી મસલહત આપનાર. (Syr. **ܒܪܒܝܬܐ** બુલયોલ્ય, senator, counsellor. Arab. **بريتا**.)

૧૭૮) **બરહીનીદન**—કિં ઉત્પત્ત કરવું, પેદા કરવું, જાહેર કરવું. (આમે સામાન્યરૂપની બાંધણી ધરાંની ધાતુઓનાં બંધારણ પરમાણે થાએલીછે; પણ એનું ધાતુ સેમીટીકછે, અને તેહને મલતું Hib. **בר** બરા, Chald. **בר** બરા, (અથવા) **ܒܪܝ** બરી, Samar. **בר** બરા, અને Syr. **ܒܪܐ** બરૌ, to create. ‘પેદા કરવું’ હેવું ધાતુ આપણને મલેછે. અને એજ પરમાણે ૧૭૯) **લરજીદન**—ધુજવું; ૧૮૦) **નફીરીદન**—જોવું; ૧૮૧) **લકીખતન**—ચાટવું. ઇત્યાદી સામાન્યરૂપે જો કે તેહનાં ધાતુઓની ઉત્પત્ત સેમીટીક ભાષામાંથી થાએલીછે, તે છતાં તે ધરાંની બાંધણીમાં વપરાએલાછે. જે ઉપરથી ફારસીમાં **لرزیدن**, **نگریدن** અને **لیختن** એ વાં સામાન્યરૂપે ઉપલા અર્થને સારૂ વપરાએલાછે; પણ તે ધરાંની નથી, કેમકે Hib. **לל** જલલ, to tremble, shake. ઉપરથી ૧૮૨) તથા Chaldee-Samaritan. **על** અગલ, to see. ઉપરથી ૧૮૩) ; અને Syr. **لعل** લખ્ક, to lick, ઉપરથી ૧૮૪) ; હેવાં રૂપે બનેલાંછે, હેવું માંનવાને આપણને થોડાજ શક રેહછે. જો કે ઉપલી સરખામનીમાં **לל** નું **ל** બનવામાં ; જ, નો **ע**, થાએઓછે તે, જેમ અવસ્તાના **و** નો પેહલવી **و** અથવા **ע**, થાએય તેમ કા એદાસર બનેલુંછે, અને તે અપ્શર ફેરવાઇને પેહલવીમાં આગલને બદલે પછવાડે વપરાએઓછે, અને તેમ એક બીજામાંથી નીકલેલી ભાષાઓની અંદર ઘણા બોલા માં બનેલુંછે. **על** નું **ל**—**ל** નકીર, બનવામાં **ע** ને બદલે પેહલવીમાં **ל**, થએલો છે, તેહનું કારણ દેખાઇતુંછે કે, સેમીટીક **ע** ને બદલે પેહલવીમાં **ו**, થાએલોછે, અને તેહનો આકાર **ל**, ને મલતો આવવાથી અતરે **ו**, ને બદલે **ל**, થાએલોછે, અને **ו** ની પાસે **ו** ઈ, આવેલીછે તે ભુતકરીદંતની નીચાંની તરીકેછે. સેમીટીક ધાતુઓને ભુતકરીદંતની હાલતમાં લાવેઆ પછી તેહની પાસે સામાન્યરૂપના પ્રત્યયો મેલાએલાં ઘણાં મસદરે. પેહલવીમાં વપરાએલાછે, જેમકે :—**ܠܬܝܢ** કતબ—લખવું; તેહનો બુઠકિં **ܠܬܝܢ** કતીબ, તે ઉપરથી ૧૮૫) **જકતીબુનતન**—લખવું. **ܠܬܝܢ** એરક—નાહસવું; તેહનો બુઠકિં **ܠܬܝܢ** એરીક, તે ઉપરથી ૧૮૬) **વરીકુનતન**—નાહસવું. પેહલવીમાં **ע** ને બદલે **ו**, થાએલો ઘણા બોલામાં આપણને મલેછે. જેમકે—**ܠܬܝܢ** જવું, યુજર કરવી; તે ઉપરથી ૧૮૭) **વજદનતન**—જવું, યુજરવું. **ܠܬܝܢ** જવું, રવાના થવું, યુજરી જવું. તે ઉપરથી

૧૧૧૧૫ વદરદન—જવું, આખે દુનીઆથી ગુજર કરવી. عل—ઉપર, માં, ને; તે ઉપરથી ૬, વર—ઉપર, માં, ને.)

૧૧૧૧૬ બજગુનતન—કિં ઉડવું. (Hib. ૪૫ to flee away, depart. Chald. ૪૫ અથવા ૪૫ to flee. જો કે આખે બોલ અર્થમાં ૧૧૧૧૬ ને થોડે ફેરે મળતો આવેછે, પણ સાદી નજરે જોતાં ઉચ્ચારમાં તે બ રાખર મળતો નથી; તોપણ , ને બદલે પેહલવીમાં ૬ થાએલો સહમજીએતો, ૪ હ, નો ઇમલો પેહલવીમાં બરાખર ૫ ને મળતોછે, તેથી ધારેઆમાં આવેછે કે પેહલવીમાં તેહનો ઉચ્ચાર ફેરવાઈને ગ થાએલોછે. જો હીબર ૫૫ બજક, to disperse. ની સાથે આપણે ૧૧૧૧૬ ને મેલવીએતો ઉચ્ચારમાં નજદીક મળતો આવેછે; પણ અર્થમાં થોડા ઘણા દુર જાયેછે.)

૧૧૧૧૭ અથવા ૧૧૭ બજેહ—નાં યુનાહ, તકસીર, ચુક. (Chald. ૪૫ અથવા ૫૫ to despise. Syr. ૪૫ બજેહ, Chald. ૫૫ બજઅ, to spoil, tear.)

૧૧૧૧૮ બસ્ત—નાં બાગ, બાગીચો, ચમન, વાડી. (Chald. ૫૫ બસ્ત, garden.)

૧૧૧૧૯ બસરીઆ—નાં માંસ, ગોશત, સાખ. (Chald. ૫૫ બિસેરા, Hib. ૫૫ બેશર, Arab ૫૫, Syr. ૫૫ બિસેરા, flesh.)

૧૧૧૨૦ બસીમ—વિં સારું, મજેનું. (Chald. ૫૫ બેસમ, Syr. ૫૫ બસમ, to be sweet, to rejoice. Hib. ૫૫ બશોમ, to be pleasant.)

૧૧૧૨૧ બરીશનતન—કિં શીજવું, રાંધવું, બાફવું. (Chald. ૫૫ બરિશ, Hib. ૫૫ બશલ, to be cooked, ripened; Samar. ૫૫ બશલ to boil, Syr. ૫૫ બશલ, to boil, cook, ripen. ૧૧૧૨૨ બરિશતન—બાફવું, રાંધવું, બુજવું; એવા અર્થને સાર પેહલવીમાં તેમજ ફારસીમાં જે સામાન્યરૂપે વપરાયેલાછે, તેહનું અસલ મુલ આખેજ સેમીટીક ૫૫ બશલ, બોલછે. ફકત છેડેનો ૫૫ હ, કે જે પેહલવીમાં ફેરવાઈને ૨ સાથે બદલ થાયેલોછે, તે વચ્ચે આવા સેવાએ તેહમાં ખીજે કરસો ફેરફાર થાયેલો નથી. પેહલવીમાં ૧૧૨૩ બરીજન, અને ફારસીમાં ૫૫ બર, બોલ—લોહડી, તલવાનો પેનો, અને કહડા ઇના અર્થને વાસતે વપરાયેલોછે, તેહની ઉત્પત્તી એજ ૧૧૨૪ બરીશતન, બોલ ઉપરથી થાયેલીછે.)

૧૧૨૪ બકરી—નાં બાજી, પાલો, ગ્રાડ્યાંણ. (Hib. ૫૫ બકઅ, અથવા ૫૫ બકહ, tree. ૫૫ પાક, Chaldee—Samar. ૫૫ બરાહ, desert,

wilderness. 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥, field. Arab. بقل—نزل
(. وسبيل)

𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—નાં જંગલી મેહનડું, ગેટું. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥: a lamb.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—સર્વનાં ખુદ, પોતે. (Chald. Samar. نفس
𐭠𐭣𐭥, life, soul; તેહને આગલથી 𐭠𐭣𐭥 જોડાઈને બનેલો શબ્દ છે. Rabbin.
𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, by himself. Arab. نفس Syr. نفس 𐭠𐭣𐭥,
to become whole.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—નાં દીકરી, છોકરી. (Chald. Samar. بنت
𐭠𐭣, daughter. Arab. بنت.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—નાં પુત્ર, છોકરો, દીકરો. (Chald. Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣, son, child. Arab. 𐭠𐭣 𐭠𐭣.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—ફિં 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. ૨ માંગી લેવું, વિનંતી કરવી.
૩ પુછવું, માંગવું. ૪ આદેશ કરવી, આહવું. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 (અથવા) 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to ask, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to
ask, seek, will.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—(અથવા) 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥—ફિં 𐭠𐭣, આંસુ
પાડવાં. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to weep.
Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to weep. Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 to weep, 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
grief, mourning.) ૨ કરવું, બનાવવું. (Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to make,
work, do.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં ઘર, ઈમારત, હવેલી. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, بيتو
બિતો, Hib. અને Arab. بيت 𐭠𐭣, house.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં કુવો, વાવ, વાવડી. (Chald.
𐭠𐭣 𐭠𐭣, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Arab. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, well.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં મહીનો, માસ, માહ. (આએ બોલનો પેહલો 𐭠𐭣
𐭠𐭣, નીકલી જાઈને વપરાતો શબ્દ Chaldy. અને Samaritan
માં 𐭠𐭣 𐭠𐭣, કરીને આપણને મલે છે, અને તેહનો અર્થ “મહીનો” કરીને થા
એ છે. Hibru માં 𐭠𐭣 𐭠𐭣, બોલ “અન્દર”, તથા “અન્દરમાહને ફેરી કરવાનો
વખત” અને “મહીનો” એવા અર્થને સારૂ વપરાયેલો છે. અને તેમજ
Syriac. માં 𐭠𐭣 𐭠𐭣, the moon, a month. (અન્દર, મહીનો) એ

અર્થે આપણને મલેછે. અરબીમાં غرت અથવા غم બોલ 'મહીના' ના અર્થ ને સાર વપરાયેલોછે. સેમીટીક ૨ પેહલવીમાં ૧ ન સાથે અને ૪ હું ૨ આ, સાથે બદલ થાયેલા વારંધડીએ આપણને મલેછે, તે પરમાંણે ઉપલા બોલની અંદર ૪૪૫૫ ખીરહ, નું પેહલવી ૪૪૫૫ ખીના, યાદડેછે.)

૭ પ.

૧૫૫૫૭ પતસાર—(અથવા) ૧૫૫૫૭ પતિસાર—નાં શરૂઆત, પ્રારંભ, આરંભ. (આએ બોલ Chaldy. Samaritan, અને Arab. فتح ફતહ, Syr. فتح ફતહ, to begin, open. (આરંભવું, શરૂ કરવું.) તેહની સાથે મેલવાઈ ચકેછે. કેમકે સેમીટીક પતઅ અથવા ફતઅનું પેહલવી ૪૫૭ પતસ, અને ૪ થા કે જેનો આકાર ૪ શ ને મળતોછે, તેને બદલે ૧ આર નું લખ્યાં ન યાઈ ચકે હેવુંછે. જેમકે ૪૫૫૭ શનાસનું ૪૫૫૭ શનાઅ—વીછાંણવું; ૧૫૫૫૭ નસોબાર નું ૧૫૫૫૭ નબોબાર—ફરીને. તેમજ ૪ નું ૧ જેમકે:— ૧૫૫૫૭ આશમોગ નું ૧૫૫૫૭ હારમોગ; ૧૫૫૭ અશો નું ૧૫૫૭ હારોબ, ઇત્યાદી.)

૧૫૫૫૭ પરસતન—કિં ઉડવું. (Hib. અને Syr. ڤر ڤરઅદ, to fly, flee. “ઉડવું”, પેહલવીમાં સામાન્યરૂપના ૧૫૫૫૭ તન—ની આગલ આવેલા ૬ હમેશ ૨ સ માં બદલ થાયેછે. જેમકે:— ૧૫૫૫૭ રુદ ઉપરથી ૧૫૫૫૭ રોસતન, “ઉગવું”.)

૧૫૫૫૭ પરશુનતન—કિં બોલાસો કરવો, સમજાવું. (Hib. Chald. Samar. અને Syr. ڤرش ڤરઅશ, to explain, interpret. Arab. ڤرش ڤરઅશ બેઆન કરવું; استفسار બોલાસો, વીગત ચાહવી.)

૧૫૫૫૭ પરહુનસતન—કિં સોધવું, તલાશ કરવી, બોલ કરવી; ૨ મો રાદવંતુ થવું, ધક્કા મેલવી. (Hib. ڤ to search out, Chald. ڤر to flourish. Hib. Chald. ڤر, Samar. ڤر, Syr. ڤرو ફરો, to be fruitful. Arab ڤر ڤરઅશ—افتراخ سدن.)

૪૫૫૫૭ પરશીઆ—નાં ઘોડેસવાર, સવાર, ટુરકસવાર. (Syr. ڤروشوا ફરોશો, horsemian. Chald. ڤرش ફરશ, Arab. ڤارس. સેમીટીક નાં મોગો સેવટે ૪ થા, હેવો પ્રત્ય જોડાયેલા આપણને મલેછે, તે આએ ભાષામાં અનેકવચનને સાર વપરાતો ૪ થાહ, પ્રત્યેછે; પણ પેહલવીમાં તેહનું વપરાંણ તેહવો મતનબધી થાયેલું આપણને ઘણું કમ મલેછે. કેમકે ૪૫૫૫૭ શમસીઆ—સૂર્ય; ૪૫૫૫૭ સુસીઆ—ઘોડો; ૪૫૫૫૭ કમરીઆ—ચંદ્ર. ઇત્યાદી બોલો

એકવચનને વાસતે વપરાએલા આપણને મલેછે. આએ 𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૨૨શીઆ, બોલની અંદર આવેલા 𐭪 ૨ ને બદલે. 𐭪 ન થાડને વપરાએલો બીજો 𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૨૨ શીઆ, બોલ એજ અર્થને સાર આપણને મલેછે.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૨૨હુનતન—કિં પરાગંદા કરવું, વીખરી નાંખવું, પ્રસારવું, ફેલાવવું. (Chald. Hib. ܦܫܐ ફશા, ܦܫܐ ફશહ, to spread, to be propagated.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૨૪પુનતન—કિં એંચવું, તાંણવું. (જોકે આએ શબ્દની ઉત્પત્તિ સેમીટીક ભાષા ઉપરથી થાએલીછે; પણ તેને બરોબર મળતો બોલ એ ભાષાના શબ્દ કોશમાં આપણને મળતો નથી; પણ અરબીમાં ٲٲٲ ٲٲٲ, બોલ “એંચવા” ને અર્થ આપેલોછે, તે આએ શબ્દને કેટલેએક દરજે મળતો આવેછે.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૨૬કુનતન—કિં કાપવું, વેતરવું. (Hib. ܦܫܐ ૫૨૬, Chald. ܦܫܐ, Syr. ܦܫܐ to cut, cut off; Arab. ٲٲٲ ચીરવું.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૨૭—નાં સજા, શિક્ષા, શાસન. (Syr. ܦܫܐ ૫૨૭, Chald. ܦܫܐ ૫૨૭, to bind, retard. Syr. ܦܫܐ ૫૨૭, a blow. આએ 𐭪𐭥𐭥𐭥 બોલ ની અંદર આવેલો 𐭪 ૭, ૭ જ, સાથે બદલ થાઇને 𐭪𐭥𐭥 ૫૨૭, બોલ ઉપલા અર્થને સાર વપરાએલો આપણને મલેછે.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૩૧—નાં ઉસ્તાદ, શિક્ષક, શિક્ષકનાર. (Hib. ܦܫܐ ૫૩૧ overseer, officer; Chald. Samar. ܦܫܐ ૫૩૧, to command, Syr. ܦܫܐ ૫૩૧, to decree, command. Syriac માં ܦܫܐ ૫૩૧ એપીટરફી, હેવા બોલ ‘શિક્ષક’ ને અરથે આપણને મલેછે; પણ તેહનો સંબંધ આએ બોલની સાથે મેલવતાં ઘણો દુર જાયછે.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૩૨—નાં શિક્ષા, સજા, શાસન. ૨ આંકુશ, ચાંક, દાખ. (Chald. ܦܫܐ ૫૩૨, Syr. ܦܫܐ to bridle, restrain.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૩૩ અથવા ૫૩૪—અરધો ભાગ, નિમ ભાગ, અર્ધ. (Aram. ܦܫܐ ૫૩૩, a half. Chald. Samar. Syr. ܦܫܐ ૫૩૩, to divide.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૩૪ પુમમન—નાં મુખ, મોહોડું, મોહો. (Hib. Chald. ܦܫܐ ૫૩૪, Samar. ܦܫܐ ૫૩૪, mouth. Syr. ܦܫܐ ૫૩૪, a mouth, edge.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૩૫ પીશહુન—નાં પોશાક, ડગલો, જાન્મો. (Syr. ܦܫܐ ૫૩૫, priest's garment.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 ૫૩૬ પીલ—નાં હત્તી, હાથી, પીલ. (Chald. ܦܫܐ ૫૩૬, Hib. ܦܫܐ ૫૩૬, Syr. ܦܫܐ ૫૩૬, elephant. Arab. ٲٲٲ, ٲٲٲ.)

૯ ત.

𐭠𐭣𐭥 તાબા—નાં સોનું, સુવર્ણ, હેમ, કનક, કંચન. (Aram. ذهب દેહબ, gold.)

𐭠𐭣𐭥 તાલમન—નાં કોહાલું, શિયાલ, લોમડી. (Chald. תל તમ્લ, અથવા תל તમ્લા, fox.)

𐭠𐭣𐭥 તબદનતન—કિં બાંગવું, તોડવું, ફોડવું. (Hib. Chald. Samar. تير તેયર, અને Syr. تير તયર, to break.)

𐭠𐭣𐭥 તબના—નાં ધાંસ, ધાસ, ચારો. (Chald. تبنا તેબના, grass. تبن તેબન, straw. Arab. نبات)

𐭠𐭣𐭥 તતદનતન—કિં વરસાદ પડવો, વરસાદ વરસવો. (Hib. Chald. Samar. متر મતર, to rain, Syr. متر, امتر to rain. પેહલવીમાં મતર ને અદલે તતર થવાનો સ્ખબ્બ હીઅર ત અને મ નો આકાર એકસરખોછે, તેહને લીધે મ ને અદલે ત વંચાઈને ઉપલો ફેરફાર થાએલોછે.)

𐭠𐭣𐭥 તતરી—નાં હુનાલો, ગરમીની રત.

𐭠𐭣𐭥 તતમમન—નાં ફાલુ, લોખડી. (Chald. تمون)

𐭠𐭣𐭥 તતમતા—નાં બાહારીય, બાલાખીય, રીછ.

𐭠𐭣𐭥 તરનાવરીઆ—નાં મરધો, કુકડો. (Rabbin. تریں دل તરી નવલ, a cock. એ સેવાએ Chald. ترنگول તરનયુલા, બાલ “પંખેરા” ને અરથે વપરાએલો આપણને મલેછે, અને તે પેહલવીમાં વપરાએલા 𐭠𐭣𐭥 તન ગુરીઆ, શબ્દને મલતો આવેછે.)

𐭠𐭣𐭥 તરીઆ—વિં નવ, ૯. (Chald. Hib. Samar. અને Syr. تسع તશઅ, અથવા تسع તશઆ, nine.)

𐭠𐭣𐭥 તફતુનતન—કિં વકીલ થવું, કાએદો મહમનવો. (Chald. અને Hib. تفت તેફત, to be a lawyer.)

𐭠𐭣𐭥 તકદનતન—કિં તોલવું, જોખવું. (Chald. Hib. Samar. تکل તેકલ, અને Syr. تکل તકલ, to weigh.)

𐭠𐭣𐭥 તકી, અથવા તગી—વિં જોરાવર, કહિઅતદાર, બલવાંન. (Chald. تقيف તકફ, to be strong. ઉપરથી Samar. تقيف તકીફ, strong.)

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥—નાં ચરખી, ચીકણાઈ, ચીકાસ. (Samar. ترِب, fat, fatness. Syr. اترِب અથવા ترب to fatten.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—વિં તરણ, ૩; (Chald. Samar. تلت, Syr. تلت તરોત, Arab. ثلاث અથવા ثلاث, three.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—અથવા દલીન—વિં બે, ૨; (Syr. ترين તરીન, Chald. ترِي તરી, two.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—કિં વિં તાંહાં, ત્યાં. (Chald. تم તેમમ, અથવા تم તમ, Hib. شم શમ, Samar. تمن તમન, અથવા تمن તમન, Syr. تمن તમોન, there.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—નાં પરનકુ, મુરગ, પંખેર. (Chald. ترنگول તરન્ગુલ—“મરગી”.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—નાં સેખફલ, સેખ. (Chald. تف, Hib. تفو Arab. تفاح તોફા.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—નાં પોશાક, લેખાસ. (Chald. توبتا, Arab. ثوب.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—કિં પશ્યાત્તાપ કરવો, પસ્તાવું, પશેમાન થવું, યુનાહ, ની તોજશ કરવી. (Syr. توبت, to repent.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—નાં બલદ, બેલ, ગોધો, આખલો. (Syr. تور, Chald. Samar. تور, Arab. ثور સોર, Hib. شور, an ox, bullock, bull. 𐭠𐭣𐭥𐭥, ની અંદર આવેલો ૧૨, પેહલવીમાં ૧૨, સાથે બલદ થાઈને 𐭠𐭣𐭥𐭥, હેવો ખીજો બોલ પેહલવી લખાંતોમાં એજ અર્થને સાર વપરાયેલો વારંધડીએ આપણને મલેછે.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—અથવા તનમા—નાં લમણ, લજ્જણ. (Chald. توم, Syr. توم, Arab. ثوم અથવા توم Hib. شوم શુમ, garlic.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—વિં આઠ, ૮; (Syr. تمنيا તમોનીઆ, Chald. Samar. تمنى તમની, Arab. ثمان eight.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—કિં દણવું, પિસવું, ભરડવું, વાટવું. (Syr. طحن તખન, to grind. Arab. طحن ‘દણવું’, طحان ‘દણાર’.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—નાં પદરખાંતાંની ભટ્ટી, ભટ્ટી. (જે કે આએ બોલ આ પણને અવસ્તામાં 𐭠𐭣𐭥𐭥 તનૂર, કરીને એજ અર્થને સાર વપરાયેલો મલેછે ;

તોપણ તે સીરીઆકમાં تَنْوَر tannūr, અને સેમેરીટનમાં تَنْوَر tannūr, 'furnace' (ભઠ્ઠી), ને અર્થે વપરાયેલા આપણને મળેછે. એજ મુજબ પેહલવીમાં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, અથવા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—“બરચું” હેવા અર્થને સાર અવસ્તાના 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 શબ્દ ઉપરથી વપરાયેલા એક શબ્દછે, તોપણ તેહને મલતો 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 તલો, બોલ સીરીઆકમાં “youthful”, (જુવાન, તરુણ) ને અર્થે વપરાયેલા શબ્દ આપણને મળેછે.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 હરણ, મૃગ. (Chald. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Hib. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Arab. 𐭠𐭣𐭥 a deer, roe.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 અનજીર. (Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Chald. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Samar. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Arab. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 a Fig.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 કાદવ, મટાકી. (Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Chald. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Ara. 𐭠𐭣𐭥 clay, earth.)

𐭠𐭣𐭥.

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 જાતુંનતન—કિં આવું. (Chald. Samar. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, અથવા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, Syr. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, to come, go.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 ફરેશતો, ઇન્દ. (આએ બોલનો ઉચ્ચાર માલીક નામે અસવરી ‘ઇ’આને પેહલવી પાજંદ શબ્દ કોશ’ ની અંદર 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, કરીને આપેલોછે, તે સહી અને વાજાળીછે. જેમ 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—“મોકલવું”; આએ ક્રિયાપદ ઉપરથી 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 ફરેશતે, ઇઆને ‘ઇન્દ’ અથવા ‘ફરેશતો’ હેવા બોલ નીકળેલોછે, તેમજ સેમીટીક ધાતુ 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—અથવા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—ઉપરથી 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 જાતુંનતન—“આવું” હેવું ક્રિયાપદ બનેલુંછે, અને તે ઉપરથી 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, બોલ ‘આવનાર’ ને અર્થે આપણને મળેછે. જેમ ફરેશતે, બોલનો અર્થ “મોકલેલો” હેવા થાયછે, અને તેહની મતલબ ઉપરથી ‘ઇન્દ’ ને તે નામ આપેઆમાં આવીઉછે; તેજ મુજબ જાતન—“આવનાર” એ બોલની મતલબ ઉપરથી ‘ફરેશતા’ ને એ નામ આપેઆમાં આવેલુંછે. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, બોલની સેવટે આવેલો , ન, સેમીટીક ભાષાના કાએદા પરમાણે આમા રૂપની નીશાંનીછે, તેથી 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, બોલનો લોગવી અર્થ આવ, હેવા થવો જોઇએ; પણ આપણે જાણીએછે કે આમારૂપી શબ્દો પેહલવી અને તેમજ ફારસી ભાષામાં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 (ઇઆને કર્તારૂપી નામ) તરીકે વપરાયેલા વારંધડીએ આપણને મળેછે; જેમકે:—𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 શીકન ગુમાંની વજાર—ઇઆને

“સુંધેને તોડનારે આલાસો”, ܐܠܗܐ ܕܢܗܝܢ “જીહું ખોલનાર” ઇત્યાદિ. હાલ માં કેટલાએક સાહેબોએ આએ ખોલના અસલ ઉચ્ચારને ફેરવી તેહને અવસ્તાના ܐܠܗܐ ܕܢܗܝܢ, ખોલની સાથે મેલવ્યાની કોશિશ કરીછે, તેમાં તેઓએ પુરતી તક્લાફ કરેઆ વગર ઉતાવળ કરેલીછે; કેમકે ܐܠܗܐ ܕܢܗܝܢ, ખોલ ઉપરથી નીકળેલા પેહલવી ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, અથવા ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, ખોલનું લખ્યાં આપણને મ લેછે, તે ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, ના ઇમલાથી તદન જીરુછે.)

ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ—નાં ૫૮૪, ધોંડો, પાષાંણ. (Arab. حجر.)

ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ—કિં ૫૦૫ પોતાના સવાધીનપણાંમાં ધરાવું, રાખવું. (Chald. ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, to possess, Arab. احسنت possession.)

ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ—કિં ૫૦૫ પોંદવવું, આવવું. (Syr. ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, to come, reach. Chald. Samar. ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, to arrive. ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ માં ܐ ܐ, વધેલા જણાએછે, તે કાંતો અસલ સેમીટીક ܐ, ની અંદર આવેલી ܐ, અને ܐ, ને બદલે પેહલવીમાં ܐ ܐ, અને ܐ ܐ, થાએઓ હોએ, ܐ ܐ, તો ܐ ܐ ની અંદરનો ܐ ܐ, પેહલવીમાં આગલ વપરાએઓ હોએ.)

ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ—નાં ૫૮૪, ધમની, ધોરી નસ.

ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ—કિં ૫૦૫ લાવવું, લેઈ આવવું. (Chald. ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, to come. ઉપરથી પ્રયોજકનું ૩૫ અનેલુછે, અને તેમાં અસલ ܐ ܐ, ને બદલે પેહલવીમાં ܐ ܐ, નો ઉચ્ચાર થાએલોછે. કેટલીએક વેલા ܐ ܐ, નીકળી જાઇને એજ અર્થને સારૂં ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, નો ઇમલો લખાંણ માં વપરાએલો આપણને મલેછે.)

ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ—કિં ૫૦૫ લુટવું. (Chald. ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, to spoil. પેહલવી ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ, માં આવેલો ܐ ܐ, એ સેમીટીક ܐ ܐ, ઉપરથી (ܐܠܗ ܕܢܗܝܢ ની માફક) અનેલોછે, અને ܐ, એ અસલ ܐ, ઉપરથી, ܐ, અને ܐ, ના એકસરખા આકારને લીધે વંચાએલોછે. પેહલવીમાં ܐ ܐ હજલ, ખોલ ‘લુટારો’, ‘વાટપાડો’ એ અર્થે આપણને મલેછે, તેહમાં વપરાએલો ܐ ܐ, અસલ નથી; પણ ܐ ܐ, અને ܐ ܐ, અથવા ܐ, એ બેના એક ખીજ સાથે જોડાવાથી તેહનો આકાર ܐ ܐ હજ, કરીને વંચાએલોછે, બાકી અસલ સાથે મેલવતાં તેહનો ખરો ઉચ્ચાર ગજલ, કરીને થયો જોઈએ. અવસ્તામાં ܐ ܐ ખોલ ܐ ܐ હજલ, ના અર્થને સારૂં વપરાએલોછે, તે ઉપર ધેઆં ܐ ܐ એઆવાથી એ ફેરફાર થએલો ધારેઆમાં આવેછે.)

જાનુનતન—કિં હેવું, થવું, બનવું. (Hib. ܕܢܐ ܡܝܬ, અથવા ܕܢܐ ܡܝܬ, to breathe, live. Syr. ܕܢܐ ܡܝܬ, to be, to happen. જો કે કાએદ પરમાંણે ܕܢܐ ܡܝܬ જાહુનત, કરીને થવો જિહએ; પણ જેમ ખીજ લોગતોની અંદર અપ્પશરના એકમરખા આકારને લીધે તેહમા પેહલવી ઉચ્ચારમાં ફેરફાર થએલોછે, તેમ એમાં પણ ܕ, ની જગોએ ܕ ܡܝܬ, અને ܕ, ની જગોએ ܕ, ન, વંચાતો આવેઓછે.)

જદમન—નાં નસીબ, ભાગ્ય. (Syr. ܕܐܕܐ, fortune. Hib. ܕܐܕܐ, અથવા ܕܐܕܐ, good fortune, luck, Arab. ܕܐܕܐ.)

જકતલુનતન—કિં મારી નાંખવું, કાપી નાંખવું, કતલ કરવું. (Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to kill, slay, cut. Syr. Samar. ܐܬܐ ܕܐܬܐ, Arab. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to kill.)

જકતીલુનતન—કિં લખવું, લખાણું કરવું, લખ કરવો. (Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to write, describe, prescribe. ભુતકિંદંત ક્તિબ 'લખેલું', તે ઉપરથી ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ લખેલું કરવું, લખત કરવું.)

જકનીમુનતન—કિં ઉઠવું, ઉઠું થવું. હેવું. (Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, કોમ, Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to rise, stand, live. Syr. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, અથવા ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to arise, live. Arab. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to arise. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to stand.)

જલતા—નાં આંમડી, ખોલ. (Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, peel, skin. Arab. ܕܐܬܐ.)

જલક—નાં બાજપાણી, તરકારી, શાકભાજી. (Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, vegetable, cabbage. Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to be green, ઉપરથી ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, green, vegetable.)

જમરનતન—કિં બોલવું, કેહવું. (Syr. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to say, order. Arab. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to say, order.)

જમહુનતન—કિં કેહવું, બોલવું. (Syr. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to speak.)

જમલા—નાં ઉઠ, ઉટ. (Chald. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, ગમમલ, Syr. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, a camel. Hib. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, to carry. Arab. ܕܐܬܐ.)

૧૧૧૧૧૧ જમનુનતન—કિં કેહવું, બોલવું. (આએ સામાન્યરૂપની ઉત્પત્તિ ૧૧૧૧૧૧ માં આવેલા ૧ ર, ને બદલે , ન, થવાથી થાએલીછે.)

૧૧૧૧૧૧૧ જમીતુનતન—કિં મરવું, મરણ પામવું. (Syr. Chald. Arab. موت મુત, અથવા میت મીત, to die.)

૧૧૧૧૧૧૧ ગુજન—નાં દીરમ; એક નતનો ધરાંની રૂપાનો સિક્કા. પૈસો, નાણું, જર. (Syr. زوزو જુજો, a penny. Chald. زوز જુજ, a denarius, or penny. Samar. زوز money.)

૧૧૧૧૧૧૧ ગોસબુનતન—કિં લેવું, પકડવું, મેલવું. (Chald. نَسِب નસઅબ, to take, receive. Syr. نَسِب નસઅબ, to take. એમાં સેમીટીક , ન, ને બદલે પેહલવીમાં , બો, થએઓછે, તે ફેરફાર . ન, અને , વ, ના એકસરખા આકારને લીધે બનેલોછે.)

૧૧૧૧૧૧૧ ગોસગુનતન—કિં પાછું લેવું, છીનવી લેવું, લેવું, પકડવું. (Hib. نَسَب نَسَب, to draw back. نَسَب نَسَب, to lay hold of.)

૧૧૧૧૧૧૧ ગોમ—નાં દાહડો, દીવસ. ૨ વખત, વેલા. (Hib. Chald. Syr. يوم યોમ, a day. Chald. Samar. يوم day, day time. Arab. يوم.)

૭ ચ.

૧૧૧૧૧૧૧ અબુન, (અથવા) ૧૧૧૧૧૧૧ અબુન—નાં વસ્તુ, ચીજ. માલ, મતા. (Chald. زین જીન, Syr. مَبُوتَا મબૂતો, a thing, matter.)

૧૧૧૧૧૧૧ અથા—નાં ગરૂડ પક્ષી, ઓકાબ. (Chald. زيز જીઝ, Arab. غزن an eagle.)

૧૧૧૧૧૧૧ અદરેનતન—કિં ચુંટવું, વીનવું. (Syr. دق જદઅક, to be just, righteous. Chald. دق જદઅક, to be equal. Hib. ضد જદઅદ, to search for.)

૧૧૧૧૧૧૧ બોલમન—નાં ગરદન, ડોક, ડોકી. (Syr. ضرور જરૂરો, the neck. Chald. ضرور જરૂર, the neck.)

૧૧૧૧૧૧૧ ચીબા, (અથવા) ૧૧૧૧૧૧૧ ચીષા—લાકડું, બાલવાની કાકી. (Syr. صوف અથવા صوف, to burn; તે ઉપરથી صوف અથવા صوف બાલવાને લગતી વસ્તુ અથવા 'બાલવાનાં લાકડાં'; હું ધારંચ કે ફારસીમાં વપરાતા چوب

શબ્દની ઉત્પત્તિ ઉપલોચ સેમીટીક મુલથી થાઈ હશે. કેમકે અવસ્તાનાં 𐭠𐭣𐭥𐭭
એસમ, બોલ ઉપરથી પેહલવી 𐭠𐭣𐭥𐭭 એસમ, અને ફારસી هیثم બોલોની ઉત્પ
ત્તિ થાએલીછે.)

𐭠𐭣𐭥𐭭.

𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 ભાઈ. (Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Chald. Samar. અને
Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 brother.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 બેહન. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Hib.
𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Samar. અને Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, sister.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—કિં સીવાવું, ભોકાવું. (આએ સમા-૫૩૫
𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—‘સીવું’ તે ઉપરથી કર્મણિ વાચ્યમનું ૩૫ લેઈને 𐭠
નેહુંછે. સેમીટીક ભાષામાં કર્મણિ વાચ્યમના કાલબોધક કૃદંત (passive
participle) ને સારૂ, ધાતુના છેલ્લા અક્ષરની આગલ 𐭠 ઈ, વધારેઆમાં
આવેછે. જેમકે 𐭠𐭣𐭥𐭭 કતઅલ—‘મારી નાખવું’, તે ઉપરથી તેનો
કર્મણિ વાચ્યમ કાલબોધક કૃદંત 𐭠𐭣𐭥𐭭 કતીલ—‘મરાઈગી’, અથવા ‘મરાએહું’.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 સરકો, શુકત. (Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Arab.
𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, vinegar.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—વિં પાંચ, ૫. (Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭,
Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Samar. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭,
અને Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭 five.)

𐭠 𐭠.

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 શું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭
બો, gold.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—કિં આપવું, પેદા કરવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭,
Hib. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, to give, place, put. Arab.
𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—કિં હસવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, to
laugh, Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭, મનઅ કરવી; હસવું.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—કિં ખીહીવું, ધાસતી ખાવી. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭,
Hib. 𐭠𐭣𐭥𐭭, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, to fear. Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭, ધાસતી, ખીહીક.)

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥—કિં આહવું, આહિશ કરવી. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, to will, desire.)

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥—કિં લેખ જવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, to take away. Chald. 𐭠𐭣 to disperse. Samar. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 to draw, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to draw up, elevate.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—દષીન—નાં નવીસંદો, લખનાર, વાંચનાર. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to speak, to rule. Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to rule, navigate. પેહલવીમાં ઘણું કરીને સેમીટીક 𐭠𐭣 નો ઉચ્ચાર ગ, અને 𐭠, 𐭠, નો ઉચ્ચાર ન, કરીને થાએલાએ, માટે 𐭠𐭣 𐭠𐭣, બોલને 𐭠𐭣 𐭠𐭣, ઉપરથી બને લા શહમજવા. એ ઉપરથી એલમ સીખવાની મદદે માને 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣, નું નાંમ આપેઆમાં આવેલું છે, અને એલમ અથવા વીદીઆને સાર 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣, બોલ વપરાએલાએ; 𐭠 ઉપરથી ફારસીમાં 𐭠𐭣 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣 બોલો ઉપલી મતલબને સાર વપરાએલાએ.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—દાલમન—નાં એકાબ, ગરૂડ પક્ષી. (Arab. 𐭠𐭣 an eagle.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—દકનીઆ—નાં અશુરીનું ગાડ. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, a palm-tree. Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—દક—સર્વં તે, પેહું. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, (અથવા) 𐭠𐭣 𐭠𐭣.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—દકીઆ—વિં પાક, શોણું, નીર્મલ, ચોખું. (Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to be clean, pure. Samar. 𐭠𐭣, pure. Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to be pure, to cleanse.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં દરિયો, સમુદ્ર, સાગર. (Chald. Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 'sea,' ઉપરથી બેવરાએલા આકાર છે. Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, the sea. Arab. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, the sea. plur. 𐭠𐭣.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં નદી, નદ. (Chald. Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, the sea. ઉપરથી.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં લાહી, સધિર. (Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Arab. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣, blood.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં દાહકી. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 the beard.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣—નાં પુછડું, છેડા. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, the tail, extremity. Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, the tail, end.)

ܕܝܡܐ દેભા, (અથવા) ܕܝܡܐ—નાં વર, લાંડગો. (Syr. ܕܝܡܐ દીમ્મા: (અથવા) ܕܝܡܐ ܕܡܝܬܐ, a wolf, Samar. ܕܝܡ, Arab. ܕܝܡ plur. ܕܝܡ.)

ܕܝܢܐ દીના—નાં ઇનિષાફ, ચુકાદો. ૨. મત, વીચાર. (Samar. ܕܝܢ judgment, m. ܕܝܢ f.)

ܕܝܠܐ દોબરા—નાં તલવાર. (Chald. Samar. ܕܝܠ pestilence.)

૨.

ܕܝܠܐ—વિં કદ, માપ, અને સંખ્યામાં મોટું, દરજ્જા વાલું. (Chald. ܕܝܠ, ܕܝܠ, ܕܝܠ, અને ܕܝܠ, to be great. Syr. ܕܝܠ ܕܝܠ: to be multiply. Hib. ܕܝܠ to be multiply. Chald. Samar. ܕܝܠ, to be great. ܕܝܠ great (મોટું), more (વધારે), lord (સાહેબ), master (ધણી, માલિક), ܕܝܠ mistress (સેંકાણી), ܕܝܠ greatness (મોટાઈ), Arab. ܕܝܠ યુગેરગ.)

ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ—નાં અંતઃકરણ, હૃદય, મન, હેડ, વચગાલો. (Chald. ܕܝܠ ܕܝܠ, Hib. ܕܝܠ ܕܝܠ, (અથવા) ܕܝܠ ܕܝܠ, the heart (હૃદય), the seat of thought (વીચારની જગ્યા); the seat of will and resolution the midst (વચગાલો) Samar. ܕܝܠ.)

ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ, (અથવા) ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ—નાં નોકર, આકર, દાસ. (Chald. Samar. ܕܝܠ ܕܝܠ, youth, a servant, m.)

ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ—નાં આકરડી, દાસી, બાંડી. (Chald. Samar. ܕܝܠ, damself. આખે ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ, બોલની અંદર આવેલા ૦ ૫, નો એમલો જરા ફેરવાએઆથી બીજો ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ, બોલ એજ અર્થને માટે પેહલવી પુ. શતકોમાં વપરાયેલા છે.)

ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ—નાં ગોલાંમ, તાબેદાર. . (આખે બોલની ઉત્પત્તી ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ, અથવા ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ, શબ્દોની અંદર આવેલા ܕ ܝ, અથવા ܕ ܝ, ની બદલી ૬ મ, ની સાથે થવાથી થાયેલી છે. Chaldy. Samar. અને Syiac માં ܕ ܝ, ܕ ܝ, એવું એક ધાતુ આવેલું છે, અને તેનો અર્થ એ ઉપલી તરફે ભાષામાં એકસરખી રીતે to lie down. (નીચે પડવું, શુષ્ટ જવું); કરીને કહેલા છે; તેમજ હીબ્રમાં ܕ ܝ, બોલ to bow (નમવું, શેનદો

કરવો), એ અર્થને સાં વપરાયેલોછે, અને આએ બેહુ શબ્દના એકમલતા અર્થ ઉપરથી તાબેદાર રેહવાની તથા ફરમાંખરદાર થવાની મતલબ બીકલી સંકેતે. અને હ, અથવા હા, એ ધાતુ પેહલવી ૫૭ અથવા ૫૭ ને ધણું કરીને અર્થ ત થા ઉચ્ચારમાં મલતું આવેછે; માટે હેવું ધારવામાં આવેછે કે ૬૬૭ રપમમન, બોલમાં વપરાયેલો ૬ મ, અચ્ચીત ૫ આ, નો આકાર ફરવાધને બનેલોછે; અને તેહની પાસે ૬ મન, પ્રત્ય નેમ સેમીટીક નાંબાને છેડે પેહલવીમાં ૬ મન, વપરાયેલોછે, તેમ નાંમના પ્રત્ય તરીકે આવેલોછે.)

૧૧૧૬૭ રપમમુનતન—કિં તાબેદાર રેહવું, ફરમાંખરદારી કરવી. (આ સામાન્યરૂપ Chald; Samar. Syr. હ to be down, Hib. હ to bow, ઉપરથી બનેલાં ૬૬૭ હેવાં એક નાંમ ઉપરથી બનેલુંછે.)

૧૧૧૧૭ રતુનતન—કિં દોડવું. (Chald. Hib. ૫૫ રઅહત, to run. Syr. ૫૫ રહઅત, to run.)

૧૭ રપુન—નાં દાલ. (Arab. نفى, Chald. ليني.)

૭ રદદા—વિં સાચું, ખરું, વાજખી. (Chald. ૭ રદા, Syr. ૭ રદો:, to chastise. 'સજા કરવી', 'ચુનાહથી પાક કરવું'.)

૭ રખરા—નાં ઘોડો. (Chald. رخش a horse.)

૧૧૧૧૭ રહુનતન—કિં દોડવું. (Chald. ૭ રસા, અથવા ૭ રસ, to run.)

૭ રસખીના—નાં પાતખર રત.

૭ રકીતા—નાં ચેલો, શાગરીદ. (આએ બોલ ૭ લ, અને ૭ કીતા, એ બે શબ્દો જોડાધને બનેલોછે.)

૭ રોરમના—૭ રોરમના—નાં દારમ, દાડમ, અનાર. (Chald. ريمونا રિમોના, અથવા رومنا રમઅના, Hib. ريمون રિમુન, Syr. رومون રોમોનો:, Arab. رمان રોમ્માન, a pomegranate.)

૭ રોઈશમન—નાં માથું, મથાઈ, છેડો, અંત. (Hib. ראש રાશ, Chald. ريش રેશ, ראש રાશ, Samar. ريش, Syr. ريش a head, extremity.)

૧૧૧૧૭ રમીતુનતન—કિં નાંખી દેવું, ફેંકી દેવું, ફેંકવું, ઉડાડવું. (Chald. ૭ રમા, અથવા ૭ રમહ, to cast, throw. Syr. رموا રમો:, to throw.)

𐭠𐭣𐭥𐭩𐭪𐭫𐭮𐭲𐭱𐭦𐭡𐭤—कि० पमीर यहावुं, मांन यहावुं, पमीर यहा
वीनि कुहावुं. (Chald. Samar. לִישׁ लीश, ‘dough.’ “पमीर यहडावे
लो आये” Hib. לִישׁ ‘to be strong.’)

52.

𐤎𐤍𐤁𐤏—*niḥ* शुद्ध. (Hib. ذهب 'gold'. Arab. ذهب.)

૪૪૪૪૪૪—નાં શુરજ, શુરય, આરશિદ. (આએ શબ્દ Hib.
 સ્થિ સખહ, અથવા સ્થિં જખહ, 'to shine', (પરકાશવું), ઉપરથી બેવરાઈ
 ને બનેલા હોએ, અથવાતો સ્થિં જખા, બોલ એજ ભાષામાં 'આદાનો યજમાન'
 હોવે અર્થે વપરાએલોછે, તે મતલબ ઉપરથી બનેલા હોએ.)

۱۵۵۱ ج۱۵۱—۱۵۱۵ ۱۵۱۵، ۱۵۱۵، ۱۵۱۵. (Syr. ۱۵۱۵ ۱۵۱۵)
۱۵۱۵ ج۱۵۱: 'a cricket', 'moth.'

॥६॥ **ज२पु॥**—*nao* जेमस्तान्नी इत, शिखि। (Hib. *ضرب* *सरप*, 'to melt.' (पांङ्गिनुं पीगलवुं.) Chald. *زرب*; *जलप*, अथवा *زرب* *सरप*, 'to flow.' (पांङ्गिनुं वेहवुं; शुवार आवा.) Syr. *زربو* जेलपो, 'effusion.' "वरष्टी; वरसादनुं वरसांत.")

ਘੋੜ ਜੜ੍ਹਮਾ—naio ਪਸ਼ੰਤ ਤ੍ਰਿਪੁ, ਆਹਰਨੀ ਮੁਸ਼ਮ. (Chald. 𐎧𐎺𐎠;
'green herb.' ਅਧਿਕ ਘੋੜਿਯ.)

॥१॥ ^{१५} જરિહુનતન—કિં જનમયુ', જનમ પાંમવો; જનમ આપવો, જનયુ'. (Hib. חָרַץ; חָרַץ 'to rise.' חָרַץ 'to be clear.' Samar. חָרַץ, 'to rise.' Syr. חָרַץ; חָרַץ 'to rise.')

જરીતુનતન—કિં જમીન ખેડવી, 'તે વાવું', ખેતી કરવી.
(Syr. زرع જમ્'રઅ, 'to sow.' Chald. Samar. زرع જરઅ,
Arab. زرع.)

૬ જક—સર્વોનાં તે, પેલું. જે. (Chald, ܐܝܢܐ that, which; ܐܝܢܐ, ܐܝܢܐ, 'this.' Hib. ܐܝܢܐ, 'this.' Syr. ܐܝܢܐ, 'who', 'which'; 'that.' આમે સીરીઆક ܐܝܢܐ, પેહલવીમાં નામગી સેવટે વપરાતી ܐܝܢܐ, કે જેહને આપણુ સંબંધ બતાવનારી ܐܝܢܐ ને નાંમે ઓલખીએછે, તેહના અર્થ અને મતલબને બરાબર મલતો આવેછે.)

૧૧૭૧૭૬ જકતલુતન—કિં માશી નાંખવું, કાપી નાંખવું, કાર કરવો.
(જુઓ ૧૧૭૧૭૭ જકતલુતન.)

૧૧૧૫૦૬ જકથહુનતન—કિં ઉચકવું, ઉઠાવું, ઉંચે રાખવું, ટાંગવું.
(Chald. قف 'to hang.' Syr. قف; જઅ'કફ, 'to lift up.')

કુ અથવા કુ જકર—નાં પુરૂષ, નર. ૨ નરજતીનું. (Hib. زکر જ-કર, Samar. Chald. ذکر દકર, Syr. ذکرو દેકરૈ; Arab. ذکر, 'a male.')

કુ જકીઆ—નાં પાપાલ, પાણીની મથક. (Chald. سق સેક, 'a sack.' (કોથરો, યુલ) Samar. سق, Syr. يقو; બિકો, 'a bottle.')

કુ જગા—નાં પવન, વાદુ, વા. (Syr. يقو; જિકો, 'a vehement wind,' (જોશ ભરેલો પવન). Arab. زعاع અથવા زهلق.)

૧૧૧૫૦૬ જહુનતન—કિં ખરીદવું, વેચાતું લેવું. ૨ વેચવું. (Syr. Chald. Hib. زى જ'અન, 'to buy', 'purchase.' Chald. Hib. صا સ'દા, (અથવા) صا જ'દા, 'to design.')

કુ જજરેરીઆ, (અથવા) જજરા—નાં મુરગ, પરનકુ.
(Syr. جفر જેફર, 'a bird, sparrow.')

૧૧૧૫૦૬ જમરેનતન—કિં ગાવું, સરોદ કરવો. (Chald. زمر જમર, Syr. زمر જ'મર, 'to sing.')

કુ જોઆ—નાં ચોર. (Chald. زوب જુપ, અથવા زيب જીપ, 'to adulterate', (છીનાલીનું કાંમ કરવું.) Hib. صوب સુબ, 'to afflict.' (કુખી કરવું, ઇજા કરવી.) زوب; 'flow away.' زنب; 'to follow after.' Syr. زو જો, 'to commit fornication.' જો કે ઉપર જણાવેલા બોલો, આખે ૧૧૧૫૦૬ શબ્દના અર્થની સાથે મતલબને લગતી માંએનીથી મલતા આવે છે, પણ હું એ બોલને Syr. گنب ગ'નબ, તથા Hib. گنب ગ-નબ, 'to steal', (ચોરી કરવી), હેવાં ધાતુ ઉપરથી અનેલા Syr. گنوب ગ-નોબ, તથા Hib. گنب ગ'નબ, 'thief' (ચોર) ની સાથે મેલવાને વાજબી ધા રૂચ:—કેમકે સેમીટીક ગ, નો પેહલવી , જ, અનેલોછે; જેમકે گم ગમલા, નું ગમ જમના—“ઉંઠ”; گلب ગેલબી, નું گلب જલતા—“સાંમકું”; તેમજ પેહલવી , જ, નો પાછલથી ک જ, અનેલોછે, જેમકે ૧૧૧૫૦૬ જકતલુનતન, નું ૧૧૧૫૦૬ જકતલુનતન—“મારી નાંખવું”; એ સેવાએ گબ બાલની અંદર ૭ ન, ને બદલે પેહલવીમાં એ, નો ઉચ્ચાર થયેલોછે, તે પણ પેહલવી , ન, અને , એ, ના એકસરખા આકારને લીધે બની સકવા જોગ ફેરફારછે.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—nāo કરજ, દેન. (Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, અથવા 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to borrow.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo દીરમ, એક જાતનું રૂપાનું ચલન, (Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'a denarius, or penny.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo હથીઆર. કહિઆત, સકતી. (Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, Chald. 𐭪𐭥𐭥, 'to arm.' (હથીઆરઅંધ થવું), તે ઉપરથી 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—હથીઆર, કહિઆત.)

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo બંદીઆનું, કેદઆનું. (Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'a chain.' બેડી. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to bind.')

૭ સ.

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 ચાલવું, જવું, સીધારવું. (Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to go astray.' "વાટ ચુકીને જવું"; "આડે મારગે જવું". Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to pass the winter.' "શીઆલાનું જવું"; Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to go astray, incline.' 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to pass the winter.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo બાલ, રૂઆં. (Arab. 𐭪𐭥𐭥 અથવા 𐭪𐭥𐭥 "ઘોડાની પેશાની અથવા કપાલ ઉપરના બાલ." Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'hair.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo સફરજલ, સફરજન, બેદાણા. (Arab. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥.)

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo છુપો બેદ, મર્મ, રહસ્ય. (Arab. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, "બેદ"; "મર્મ". Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, to apprehend. "મતલબ સહમજવી.")

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 હમખીસતર થવું, સોહાબત કરવી. (Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, to loose, "મોકલું કરવું"; "ઠીલું કરવું." Arab. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, "સોહાબત", Syr. 𐭪𐭥𐭥, to be lascivious. "સ્ત્રી લંપટ થવું.")

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 ચાલવું, જવું. (Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, to wander. "અહીં તહીં રખડવું"; "ભટકવું.")

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 ખરાબ, નકારે, ભુંડું, જખુન. (Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to be corrupt.' "ખરાબ થવું"; "ખીગડવું". Chald. Samar.

سروغ અથવા سرور, 'wicked; impious.' "પાપી"; "નાપાક". Syr. سری سري, અથવા سرور سرور, 'to be corrupt.' Arab. شر شر, 'a knife.' (Chald. Samar, سكين, Arab. سكين સેકીન, 'knife', Syr. سكينو سكينو, 'a knife. sword.')

سمو સમગ—નાં તત્ત, તીત. (Syr. سمو سمي, سم, 'a medicine.')

سبر સુખરા—નાં ઉમેદ, આશા. (Hib. Chald. سبر સેબર, 'to hope, expect', (આશા કરવી) તે ઉપરથી سبرو سبرو, અથવા سبر સેબર, 'hope, expectation.' Syr. سبر س-બર, 'to hope.')

سوس સુસીઆ—નાં ઘોડો, અરપ. (Hib. سوس સુસ, Chald. અને Samar. سوس સોસ, Syr. سوسيا સેસીઆ, 'a horse.')

سوسو સોસો-બરબીતા—નાં પાલકું ચલીઉં, અથવા બગલો. (આખે બોલેના અર્થ 'માલીક નામે અસવરી' ની અંદર پرستوك નો આ પેલા છે, જેનું વપરાણું પાછલથી ફારસીમાં پرستو અથવા پرستو કરીને રહેલું છે, અને તેહનો અર્થ રીચેરડસને 'a swallow.' કરીને કરેલો છે; પણ આખે سوسو سوسો-બરબીતા, બોલ તરણ શબ્દોની જોરણીથી બનેલો છે. જેમ કે:—સોસો-બર-બીતા, જેમાં سوس સોસો, બોલ હીબર سوس સુસ, ની સાથે મળે છે, જેનો અર્થ 'ચલીઉં', 'બગલું' અથવા હેવીજ જાતનાં ખીજાં પરં દાનો થાય છે; અને ચેઆલડી તથા સેમેરીટેન, અને સીરીઆકમાં بر بર, એ બોલ 'છોકરો' અથવા 'બરબુ' હેવે અર્થે આપણને મળે છે, અને بیتا ખીતા, નો અર્થ 'ધર' નો થાય છે. તે ઉપરથી સોસોબરબીતા, બોલનો મારાદી અર્થ "ધરનું પાલકું ચલીઉ" હેવો થાવો જોઈએ, અને તે વાજબી છે. અરખી سنونوت, سنونوت અને سنونو બોલો એજ અર્થને સારૂ વપરાયેલા આપણને મળે છે.)

سوك سોકા, (અથવા) سوق શોકા—નાં બજાર, ચૌકું, ચુજરી. (Syr. سوقو શોકો, 'market-place.' Arab. سوق સોક.)

سوك سોકા—નાં ગેઈ કાલ. (આખે બોલ سوك સો, અને سوك માહુર, એ બે શબ્દો જોડાઈને બનેલો છે; તેમાં سوك સો, એ અસલ ઉચ્ચાર વા લો લોગત નથી, પણ ૦ દીવ, અથવા سوك દીવ, જેનો અર્થ 'ગેઈ કાલ' નો થાય છે, અને તે ઉપરથી ફારસીમાં دی دی, અથવા دیروز 'ગેઈ કાલ' ના અ

થંને સારૂ વપરાયેલાં છે; તે ન દીવ, ના એમલો અપ્પશરની એકસરખી વલાંન ને લીધે ન સો, કરીને વંચાયેલાં છે.)

𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 સિમીતુનતન—કિં ધારવું, વીચારવું. (Hib. شمع શ-મઅ, ‘to understand.’)

𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 સીકુનતન—કિં ફાડવું, ચીરવું. (Chald. سدى સદક, ‘to tear’, “ફાડવું”, “ચીરવું” Syr. سدى સેદક, ‘to tear’ Arab. شق શક.)

૫ શ.

𐭠𐭣𐭠 શારમન—નાં બાલ, કેશ, રૂવાં. (Hib. Chald. અને Arab. شعر શેઅર, Syr. شعرو શએરો; ‘a little feather, down, hair.’ شعیل ‘બાલ વાલું.’)

𐭠𐭣𐭠 શારમન—નાં ભવાં, ભમર, અખર. (જો કે આએ બાલને ખ શેઅર મલતો લોગત, શેમીટીક બાષામાંથી મલી આવતો નથી; પણ Chald. અને Syr. માં شهر શહર, બોલ ‘ચોકી કરવી’ અથવા ‘ચોકીદાર થવું’ હેવા અર્થને સારૂ વપરાયેલો આપણને મલે છે, અને તેહની મતલબ આંખનાં ભવાં ની સાથે સંબંધ ધરાવનારી છે; કેમકે જેમ એક છછઉ બારીની અંદર વરસાદનાં જાપટાંને આવવાનો અટકાવ કરે છે, તેમ આંખનાં ભવાં આંખની ઉપર આવનારા આસેબોથી આંખની ચોકી કરનાર તરીકે છે.)

𐭠𐭣𐭠 શબા—વિં સાત, ૭. (Hib. Chald. અને Syr. سبع શબઅ, Arab. سبع ‘seven.’)

𐭠𐭣𐭠 શબકુનતન—કિં છોડી દેવું. છુટકારો આપવો. (Chald. Samar. شبق શેબક, ‘to leave, forsake.’ Syr. شبق શબક, ‘to leave, allow.’)

𐭠𐭣𐭠 શપશીર—નાં તલવાર. (Syr. سفسيرا સપસીરો; ‘a sword.’ આપણને ફારસીમાં شمسیر બોલ ‘તલવાર’ ના અર્થને સારૂ વપરાયેલો મલે છે, તેહની ઉત્પત્તિ આએ ઉપલા બોલ ઉપરથી થાયેલી છે.)

𐭠𐭣𐭠 શપીર—વિં સારું, બહુ, યુનગારૂ. (Chald. Samar. شپير શેપીર, ‘fair, good.’ شپر શેપર, ‘to be fair.’ Syr. شپير શપર, ‘to be beautiful.’ شپرو શપરો; ‘the dawn,’ “બાંમદાદ.”)

𐭠𐭥𐭥 શીતા—વિં છ, ૬. (Chald. شت, Syr. شت શેત, 'six.')

𐭠𐭥𐭥 શીતાર—નાં કીનારો, કાંઠો, કોર. (Chald. شطر શેતર, 'a side', Syr. سطرورા સેતરો:, 'the side.' Samar. سطر 'extremity.')

𐭠𐭥𐭥 અતમતા—નાં નાહું, જાએ. (Arab. سعيذ 'a brook.')

હું ધારંચ કે 𐭠𐭥𐭥 શીતાર—'કાંઠો' અને 𐭠𐭥 મતા—'ગાંમ' એ શબ્દો ની જોડણીથી આએ લોગત બનેલોછે, જેના અર્થ 'ગાંમનો કાંઠો' કરીને થાએછે, અને તેહની મોરોદી માંએની ઉપરથી 'નાંહલી નદી' અથવા 'નાહું' હેવું નામ નીકલીઉં હાએ.)

𐭠𐭥 શીતમન—નાં કુન, બેઠક, ઝાંનડ. (Hib. شوت શુત, 'to sit.' Syr. اشترا એશતો:, 'a foundation.')

𐭠𐭥 શીજરા—નાં ઝાડ, દરખત. (Arab. شجر, شجر, شجر plur. اشجار.)

𐭠𐭥𐭥 શીદુનતન, (અથવા) 𐭠𐭥𐭥 શીતુનતન—કિં મોકલવું. (Syr. شدર શદર, (અથવા) شد શગદ, 'to send.' Chaldee-Samar. شد શગદ, 'to send, send out.' Chald. شد 'to send.')

𐭠𐭥𐭥 શીરુનતન—કિં મેલવું, પાંમવું. (Hib. Chald. שכ શેકહ, 'to find, acquire.' Samar. شق 'to find.' Syr. שכ શકખ, 'to find.' આએ પેહલવી શબ્દની અંદર સેમીટીક 𐭠 𐭥, 𐭥 𐭠, અને 𐭠 𐭠, ને બદલે 𐭠 નો આકાર બનેલો ધારેઆમાં આવેછે.)

𐭠𐭥𐭥 શીરીતુનતન—કિં ખાલું કરવું. (Chald. شرا અથવા شر, Hib. شر 'to loose', Syr. شرو શરો:, 'to loosen.')

𐭠𐭥𐭥 શીરુનતન—કિં ચાવું. (Hib. شرب શરપ, 'to absorb, consume, join together.')

𐭠𐭥𐭥 શીહુનતન—કિં ધોવું, સ્નાંન કરવું. (આએ શબ્દ અમલમાં 𐭠 𐭠, અને 𐭠𐭥 અહુનતન; છે, તેથી એનો ઉચ્ચાર 𐭠𐭥 𐭠𐭥 અહુનતન, કરીને થવો જોઈએ, અને તે Syr. شاللتی થપહુનતન, ની સાથે મળેછે; પણ 𐭠 𐭠, અને 𐭠 𐭠, ને એક બીજા સાથે જોડાવાથી તેહનો આકાર 𐭠 શી, ના જેવો હોવાને લીધે, પાછલથી તેહનો અમલ ઉચ્ચાર બુલ ભરેલી રીતે ફેરવાએલાછે.)

𐭠𐭥 શીરીતા—નાં પાદશાહ, હાકમ. (Chald. شط શેલત, Hib. અને Syr. شط શલત, 'to rule, have dominion', (હકુમત કરવી, રાજ

અલાવું,) તે ઉપરથી Samar. شليط 'lord, governor.' Arab. سلطان 'પાદશાહ'; سلطنت 'હકુમત', 'રાજ.')

𐭠𐭣𐭥 શિજદા—વિં પાત્રી, યુનેહગાર. (Chald. شيد શિદ, અથવા شيد શિદ, 'a demon.' (દૈત, જૂત.) Hib. شد 'to hurt, injure.' ઉપરથી شد શિદ, 'the destroyer', 'નાશ કરનાર'; આએ પેહલવી બાલની અંદર વપરાયેલો 𐭠 જ, એઆલડી ઉ, અથવા ઈ, ને બદલે થાયેલોછે; હીબરમાં ઉ, અથવા , વ, અને ઈ, નો આકાર 𐭠 જ, ને નજદીક મળતોછે, તે ઉપરથી આએ ફેરફાર થાયેલો ધારેઆમાં આવેછે.)

𐭠𐭣𐭥 શિક્તીના—નાં હોઠ, ઓષ. (Syr. سفثوا સેફ્તો:, 'lip, edge, extremity.' (હોઠ, કીનારી, છેડો.) Chald. Samar. شفت શફ્ત, Arab. شفث અથવા شفث plur. شفوات; આએ 𐭠𐭣𐭥 બાલની અંદર આવેલો 𐭠 ઈન, પ્રત્ય અનેકવચનની નીશાંની દાખલ વપરાયેલોછે.)

𐭠𐭣𐭥 શિક્બહુનતન—કિં હેઠે મેલવું, હેઠે નાંખવું, નીચે મેલવું. (Chald. شكب શેકબ, Hib. شكب શકબ, 'to lie, lie down.' Samar. شكب 'to lie down, sleep.' Syr. شكب શેકબ, 'to lie.')

𐭠𐭣𐭥 શિક્બા—નાં ફકીર, મીસકીન, મુકલેસ, કંગલ. (Chald. سكين સેકન, 'to be poor.' Arab. مسكين મેસ્કીન, 'poor.' Syr. سفق 'to be poor, needy.')

𐭠𐭣𐭥 શિક્કીદુનતન, (અથવા) શિક્કહુનતન—કિં તાપેશ બરેહું રેહવું, તપવું, તપાવું, ઉગમ રાખવો. (Hib. شقد શકદ, 'to be sleepless, watch.' જો કે 'માલિક નામએ અસવરી' ની અંદર 𐭠𐭣𐭥 નો ઉચ્ચાર શિક્કહુનતન, કરીનેજ આપેલોછે; પણ હું ધાર્યું કે આએ સામાન્યરૂપનાં ધાતુ ની સેવટે આવેલો 𐭠 ઈદ, નો એમલો હુ, ના આકારને એકસરખી રીતે મળતો હોવાથી, શિક્કીદુનતન, ને બદલે તે શિક્કહુનતન, કરીને વંચાયેલોછે.)

𐭠𐭣𐭥 શીગીતુનતન—કિં તીરે કરીને વીધી નાંખવું, તીર મારવો, તીરઅંદાજ કરવી. (Hib. شک શેક, 'thorn' તે ઉપરથી شک શકક, 'to prick, to cut.' شوك શુક, 'a thorn, prick, transf. to a pointed weapon.' Arab. شوك, شوك, 'કાંટો, કંટક.')

𐭠 શમ—નાં નામ, સંમ્તા. (Hib. અને Chald. شم શેમ, Arab. اسم 'a name', Syr. شم શમહ, 'to name.')

𐭪𐭥𐭥𐭥 શમશ્ચા—નાં સૂર્ય, સૂરજ, રવી, ખારશેદ. (Hib. شمس શમેશ, 'the sun.' Samar. شمس, Arab. شمس શમ્સ.)

𐭪𐭥𐭥 શમીઆ—નાં આસમાન, આકાશ. (Hib. سمي 'heaven.' Syr. شميوا શમીઓ; 'heaven,' 'air' Arab. سما સમા.)

𐭪𐭥𐭥 શમશદર—નાં કાંદો, પીઆળ. (Syr. سمورد શમોરદો; 'a flower.')

𐭪𐭥𐭥 શમીતુનતન—કિં નાશ કરવો, ભાંગ ફોડી પાયામાલ કરવું, ફના કરવું. (Hib. شمد શમદ, અથવા صمت સમત, 'to destroy', 'lay waste.')

𐭪𐭥 શના—નાં ખોલી, ભાષા, જ્યાંન. (Chald. لشن લેશન, Syr. ليشون લેશોન, 'a tongue', 'language.' Arab. لسان. આખે ઉપલા પેહલવી ખોલમાંથી 𐭪 લ, નીકલી જામને તે અધુરા આકારથી વપરાયેલો છે.)

𐭪𐭥 શનત, (અથવા) શુત—નાં વરસ, સાલ, વર્ષ. (Hib. Chald. شنه શ, નહે, Syr. شغو શનો; Arab. سنة, 'a year.')

𐭪𐭥 શોપકા—નાં વનકર. (Arab. شبكة શબકહે.)

𐭪𐭥 શોલમન—નાં દોજખ, જહાનમ, નરક. (Hib. شول શોલ, 'hell.')

𐭪𐭥 શુમાશમન—નાં ખીલાડી, ખિલ્લી. (Chald. شونر શુનર, 'a cat.' Arab. سنور સનવ્વર. હીબર અને અરબી શબ્દમાં વપરાયેલા 𐭪 ન, ને બદલે પેહલવીમાં 𐭪 મ, થાયેલો છે તે ફેરફાર આખે બેહુ અપ્પશરૈનાં એકસરખાં સ્થાનને લીધે બનેલો છે.)

𐭪𐭥 શુમન—નાં પેશાંત્રી, કપાલ, નીદાર. (જો કે એને મલતો શબ્દ સેમીટીક ભાષામાં મને મલેઓ નથી; પણ Syriac માં شوما શુમા; 'a swelling', "જૂંઘ આવેલું"; "ઉંચપધ આવેલું". હેવા અર્થના શબ્દ આવેલો છે, તે જેમ ઉચ્ચારમાં નજદીક મલતો આવેલો, તેમ અર્થની અંદર તેહની મ તલખ સાથે સરખાવતાં "પેશાંત્રી" કે જે બદનનો બાહર નીકલી આવેલો એક ભાગ છે, તેની સાથે મલી મેકે છે. ફારસીમાં پيشانی ખોલ 'નીદાર' ના અર્થને સાથે વપરાયેલો છે, તેહનો અર્થ ખી "આગલ નીકલી આવેલું" એવો જ થાયે છે.)

𐭪𐭥 શૂન—નાં લસંણ, લજ્જન. (Hib. અને Chald. شوم શુમ, Arab. ثوم 'garlick.')

૫૫૦ શીદા—nāo દેવ, શેતાંન. (Hib. شيط شેત, 'the back slider, sinner, wicked.' emph. شيطا શીતા, Arab. شيطان.)

૧૧૧૧૫૦ શીકુનતન—કિં છેડી દેવું, પડતું મેલવું. (Chald. شكن શેકન, 'to lie', 'settle down.' Hib. شكش શ'કહ, 'to leave.')

૭ ક.

૫૫૧ કાલા—nāo પોકાર, જુમ, આવાજો, ગોંધાટ, કહો. (Hib. قهل કહલ, (અથવા) قول કુલ, 'a voice of man, sound, noise.' Chald. قول, قلا, Syr. قل કોલ, Arab. قيل وقال.)

૫૫૨ કામા—nāo આટો, લોટ. (Hib. قمض ક'મખ, Chald. قمض કમખ, 'to grind, pound.' قمض કે,મખ, 'meal.' Samar. قمض 'flour.')

૫૫૩ કબદ—વિં કિંવિં ઘણું, પુશકલ, વધારે, વારંધકીએ. (Hib. کبد કમેદ, 'numerous.' Arab. كبس અથવા كبسه.)

૫૫૪ કપા—nāo કડછક, કડછી. ચમચ, ચમચો. (Syr. كفوا કફી; અથવા کپوا કપો:; 'a handful.' Samar. کف અથવા کپ 'the paw.' Hib. کپ, کپی, 'pan, dish, curved, hollowed', Chald. Syr. کپ 'to bend, bow down.' par. کفجه, کفجه. "માલીક નાંને અસવરી" માં ૫૫૪ કપા, નો અર્થ ૫૫૪ કફીજ, કરીને પેહલવીમાં લખેલાં છે, અને ૫૫૪ ઉપરથી ફારસી કફજ અથવા کفجه બોલો "કડછી" અથવા "ચમચા" ના અર્થને સારૂ વપરાયેલાં છે.)

૫૫૫ કતા—nāo ચોપડી, પુચતક, રેસાલો, ચોપાંનીઉં. (આએ બાલ ૫૫૫ કરીતા, ની અંદરથી ૫૫૫ શી, નીકળી જાવને બનેલાં છે, અને તેહની ઉત્પત્તિ Hib. તથા Chald. کتا "પટવું"; "વાંચવું". હેવાં ધાતુ ઉપરથી થાયેલી છે.)

૧૧૧૧૫૫૫ કતરનતન—કિં રેહવું, ઠરવું, સ્થગર કરવી, થોડવું. ખોટી રેહવું, વાત જોવી. (Chald. کتر કતર, Syr. کتر ક-તર, 'to tarry, wait.')

૫૫૬ કતરે—nāo ખાંધ, ખમ્બું. (Chald. کتف કતેફ, Syr. کتفوا ક-તરે:; 'the shoulder.' Arab. كتف.)

૫૫૭ કદબા—nāo જીકું, ખોટું, લખાડી. (Chald. Hib. Samar. کذب કદબ, 'to lie, falsify.' Syr. کذیب ક-દેબ, 'to lie, falsify, deny.' Arab. کذب, کذبان 'a lie.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કદરનતન—કિં માપવું, માજવું. (Arab. انداز—قد ر, Chald. کول کور, 'to measure.' کور کور, 'a measure.' Syr. انکیل قول, 'to measure.' قد ر, 'a certain measure.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કદલુનરતન—કિં ઉગવું, ઉછલવું, વધવું. (Hib. قد خ, 'to grow.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરજદમન—નાં પેટ, ઉદર, શિકમ. (Chald. કરસા, Samar. کرش, کرس, Rabb. کرس કરસ, 'the belly, womb.' Syr. કરસો, Arab. قلع, 'the belly.' પેહલવીમાં ઇ સ, નું લખાણ ઇ જદ, કરીને વંચાવાથી ૧૧૧૧૧ કરસમન, ને બદલે કરજદમન, નો ઉચ્ચાર થાયેલો છે.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરીતુનતન—કિં પઢવું, વાંચવું, બોલાવું. (Syr. કરા, 'to call, read.' Hib. Chald. Samar. કરા, 'to cry, call, cry out, invoke.' Arab. قرات, 'બોલ્યું, પઢાણું.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરરનતન—કિં જડવું, વીધવું. (Hib. કરર કરર, 'to meet with, to join, connect.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરસ'પા—નાં રૂપું, ચાંદી. કીમત, ભાવ. (Syr. કરસો, 'silver, money.' Chald. Samar. કરસ, 'to desire', 'silver, money', Arab. قيسور.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરસપમન—નાં રત્ન, જવાહર, ગોહર, હીરો, માતી. (Arab. કરસ, 'pearls.' Syr. કરસ, 'pearls.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરસમક—નાં અનાજનું કનચણું. (આએ બોલ 'માલીક નાં મેં અસવરી' ની અંદર આવેલા છે, તાંહાં તેહેનો અર્થ ૧૧૧૧૧—કરસ, કરીને કરેલો છે; જે ઉપરથી કેટલાએક સહુએ એ બોલનો અર્થ زيتون 'an olive', અથવા 'an olive tree', નો કરે છે; પણ તે ખરો નથી. Chaldee માં કરસમ, બોલ 'an ear of corn', ને અર્થે વપરાયેલા આપણને મળે છે, અને તે હમોએ કરેલા ઉપલા અર્થને ખરોખર મળતો આવે છે.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કરીતા—નાં કમાંન, ધનુષ્ય, કાંમકુ. (Arab. کوس, 'bow.' Hib. કરશ, 'a bow', 'an archer.' Chald. કરશ, 'to throw, shoot an arrow.' Chaldee

Samar. قشت, અથવા قشت કશત, 'bow, archer.' Syr. قشت કશત, 'to shoot', قشت કશેત, 'a shoot.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કફરનતન—કિં ખોરવું, ખોરકું કરવું. કાફ કરવું, નુછવું. (Chald. کفر ક'ફર, 'to wipe away.' Syr. کفل કફલ, 'to uncover.' Arab. قفر—(بیابان بی آب و گیاہ)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કકા—nāo દંત, દંત. (Chald. کک ککا, 'tooth.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કલબા—nāo કુતર, કુતરો, કુત્રો. ચોપીદાર, પાસખાંત. (Hib. کلب ક'લબ, Chald. کلب કલબ, Syr. کلبو કલબો, 'a dog.' 'to bark.' Arab. کلب, 'a dog.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કલુનતન—કિં ખરાબ કરવું, ફાડવું, તોડવું. (Hib. Chald. کورع કરઅ, 'to rend', Samar. کلى કલી, 'to break.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કલમા—nāo દરાખ, દરાક્ષ. દરાખનો બાગ, દરાખનો માંડવો. (Samar. کرم, 'vineyard.' Chald. کرم ક'રમ, 'a vine,' Arab. کرم 'vine,' plur. کروم.) (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કલીઆ—nāo મેંટું, ઘેટું. (Hib. کز કર, 'a lamb.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કમથા—nāo ઘેલ, ઘેડ. (Syr. قمصوا કમસો, 'a locust', Samar. قمص 'a fowl', Hib. قمص ક-મસ—'હાથ (અથવા) મોહડાંએ બચકો ભરવો.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કમરીઆ—nāo ચાંદ, ચંદ્ર, ચાંદો, ચંદ્રમા. (Hib. کمر کمر, 'to glow, burn,' Chald. کومر કુમર, 'a priest.' Samar. کمر, 'to warm.' Arab. قمر, 'the moon.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કનારસા—nāo માછલી, માછી, માત્રસ. (Chald. Rabb. کرش કરશ, 'a species of fish.' Syr. ک-لوا, 'a fish.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કના—vāo કિંવિં શગલું, તમાંમ. દરએક, દરીએક. (Syr. کلا, کل, Samar. کهل, کل, کلو, 'all.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કનામ—સંનાંo કોઈ, કાંઈ. (Syr. کنام, 'person, substancee.') (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કનીતુનતન—કિં પહવું, વાંચવું. (આએ એમલો ૧૧૧૧૧૧૧૧ ઉપરથી ૧, ની જગ્યાએ ૧, ન, નું વપરાંણુ થાઇને બનેલોછે.) (Hib.)

૧૧૧૧૧૧૧૧ કનરીઆ—nāo મીજલસ, શબ્દ, અનજુમન. (Syr. کنش

ક'નશ, Chald. کُنس ક'નશ, 'to collect, gather.' ઉપરથી Syr. کُنشો કૈનશો, Chald. کُنیشسه અથવા کُنیشسه, Samar. کُنوش 'council, convention.' کُنشه 'congregation.')

کُنش કનીઆ—nāo વાંસ, બાંધ. લાકડી, અર. (Chaldee. Samar. کُنش કનહ, 'stalk, reed.')

کُنش કુતીના—nāo અર. (Syr. کُود نو 'a mule.' Chald. کُود نا.)

کُنش કુજ'અરતા, (અથવા) کُنش'અરતા—nāo ધાણા, કોથમીરનાં પ્તી. (Chald. کُوسبر કુસ'અર, અથવા کُوسبرتا કુસ'અરતા, Syr. کُوسبرتا 'coriander.')

کُنش કુશી—nāo ચોપાનીઉ, રેસાણા. બોલાસો, બેઆંત. (આએ શબ્દ Syr. کُશ કોરા, 'to call, read', ઉપરથી બનેલોછે; એમાં کُશ કુશ, ની સેવટે ૭૦ સે, હેવા પ્રત્ય જોડાઇને આવેલોછે તે, અસલ અવસ્થાના ૭૦ થ, ઉપરથી વપરાયેલા પેહલવી ૭૦, છે, પણ તેહના આકાર લખાણમાં કંઈએક ફેર વાઇને ૭૦ થવાને લાગે, તેહનું વંચાણુ 'સે' કરીને થયેલુંછે; માટે જો આપણે ઉપલી રીતે کُશ નો અર્થ કરવા વાંચીએતો તે, 'વાંચવા (અથવા) કહેવાને લ ગતું' હેવા થાયેછે, અને તે તેહના અસલ અર્થને એકસરખી રીતે મળેછે.)

کُش કોશક—nāo ગોલાંમ, દાસ, બંદા. (Syr. کُش 'to bind together.')

کُش કુકા—nāo ચંદ્ર, ચાંદો, ચંદરમાહ. (Syr. کُش કયોસા, 'the full moon.' Hib. کُકર, 'a round shape, round cake.')

کُش કુકબા—nāo તારો, સેતારો, ધરેહ. (Chald. کُકબ કોકબ, Samar. کُકબ કોકબ, Syr. کُકબા, Arab. کُکب 'a star.')

کُش કુકબા—nāo તારો, સેતારો, ધરેહ. (આએ બોલ કોકબ ની અંદર આવેલા બ બ, ૭ ૫, ની સાથે બદલ થાઇને બનેલોછે.)

کُش કુકમા—nāo કુજો, ધડો, બરણી, તરબાણુ. (Syr. کُકમા 'a cask.')

کُش કુમતશ—nāo અમરત, અમરતફલ. (Arab. کُمترات, 'plur.')

کُش કુલ—kīo વિં હમણાં, હવડાં, હાલ, હાલમાં, હવે. (જો કે

“માલીક નામે અસવરી” ની અંદર ૧૧૭, નો ઉચ્ચાર ܡܠܝܬ કરીને આપેલો છે; પણ પાછલથી અપ્પશરની એક્સરખી વલાંનને લીધે તેહનો ઉચ્ચાર ܡܠܝܬ કરીને બોલાવા લાગો, અને તે ઉપરથી ફારસીમાં ܡܠܝܬ અથવા ܡܠܝܬ બોલો એજ અર્થને સારૂ વપરાયેલા છે. આએ શબ્દ Chaldee ܡܠܝܬ ની સાથે મળે છે.)

૧૧૭ કુના—નાં ܡܠܝܬ, ગોસપંદનું અચ્ચું, નાધલું મેહનકું, હલવાંન. (જો કે આએ શબ્દ સેમીટીક છે, પણ તેને મલતા ઉચ્ચાર અને અર્થ વાલો કોઈ શબ્દ, આએ ભાષાની શાખાઓમાંથી હમાને મળેલો નથી; તોપણ Syrac માં ܡܠܝܬ ગરીઓ, અથવા ܡܠܝܬ ગરા, બોલ ‘a whelp, a young lion’, અને Samar. માં ܡܠܝܬ ‘lion’s whelp’, ને અર્થે વપરાયેલો આપણને મળે છે, અને તે ગોસપંદનાં અચ્ચાંને ટુંકાંણે દરંદાં જાનવરનાં અચ્ચાંને સારૂ વપરાયેલો છે; પણ જો ܡ અને ܢ ના આકારને ૧૧ સાથે બદલ થાયેલો ગણીએ તો આ શબ્દ Syr. ܡܠܝܬ કરજો; ‘a buck, goat, ram.’ સાથે મળે છે.)

૧૧૮ કહોબન—વિં ܡܠܝܬ, પુરાતન, પુરાણું. (Arab. ܡܠܝܬ ‘old.’ Chald. ܡܠܝܬ કોક, ‘to be aged.’)

૧૧૯ કીબા—નાં ܡܠܝܬ, બોટું, લભાર. (આએ શબ્દ ܡܠܝܬ કદબા, ઉપરથી ૬, ને બદલે છે, વંચાઈને બનેલો છે.)

૧૨૦ કીષા—નાં ܡܠܝܬ, પથર, ધોંડો, પાષાણ, મંગ. (Samar. ܡܠܝܬ, Syr. ܡܠܝܬ કીષ, (અથવા) ܡܠܝܬ કીષો; ‘a stone, rock.’)

૧૨૧ કીતા, ૧૨૨ કીદા—નાં ܡܠܝܬ, ચોપડી, કેતાબ, પુશતક. (આએ બોલ ܡܠܝܬ કરીતા, ઉપરથી તેહની અંદરનો ૧૨, નીકલી જાઈને બનેલો છે.)

૧૨૩ કીમુનરતન—કિં ܡܠܝܬ, ઉચ્ચ થવું, ઉચ્ચ રહેવું. (Hib. ܡܠܝܬ કુમ, Chald. ܡܠܝܬ કુમ અથવા ܡܠܝܬ કુમ, ‘to rise, stand, live’; Syr. ܡܠܝܬ કુમ, અથવા ܡܠܝܬ કુમ, ‘to arise, live.’)

૧૨૪ કીના—નાં ܡܠܝܬ, ઘેડું. (Hib. ܡܠܝܬ ‘lamb.’)

૩ ગ.

૩ ગબા—નાં ܡܠܝܬ, ઝમઝમ, ઝમઝમો. (Hib. ܡܠܝܬ, ‘to gather, to put together, or to dig; to both significations the noun derived therefrom suits.)

પ્ર. ગબાહુ—નાં બીજું ધાસ. (Hib. 𐎠𐎣𐎡𐎹, 'dweller
on hills.'))

॥१॥ गण्डनतन—किं पक्कीने सेध जवुं, धसकीने सेध जवुं, यलावुं.
(Hib. گبر 'to conduct oneself haughtily.' Samar. بيل
यल, 'to bring, remove.' Syr. ييل 'to bring, convey.')

६५) गव, भभन—nao पीड, वरडो, वासो. (Hib. گب गव,
'the back.')

𐤏𐤍 𐤏𐤍—𐤏𐤍 𐤏𐤍, 𐤏𐤍, 𐤏𐤍, 𐤏𐤍. (Hib. 𐤏𐤍 𐤏𐤍, 'a man, warrior.' Chald. 𐤏𐤍 𐤏𐤍, 'to be strong, to make firm.' Samar. 𐤏𐤍 'a man, any one, m. powerful, strong.' Syr. 𐤏𐤍 𐤏𐤍, 'a man.'))

ਅਪਰਿਣਤਨ—ਕਿੰ ਆਦੇਸ਼ਵੰਤੁ ਥਾਂ, ਚੰਡਿਆ ਜੇਲਘੀ, ਕੁਲਦਰਖ
ਥਾਂ. (Hib. ۴ فرّ کُر، (ਅਥਵਾ) ۴ فرّ پَر، to bring forth (fruit.)
پَرخ ‘to bloom.’ Chald. ۴ پَر ‘to be fruitful.’)

૧૪૦ ગદમન—નાં કીરતી, ખોરેહ. માં ભાષ્યેગ, ચહતે દરજેનું ન
સીખ. (Hib. ઈ ગદ, 'good fortune.' Syr. ૧, ઈ ગદાઃ, 'fortune.')

५७ गजजटभन, (अथवा) गजोजटभन—नां० पुरे वीमार,
तोहमत, पोहतांन. (Syr. قصر करसो, अथवा قصر करजोह, 'accusation.')

गरीता—nāo लप्यानी ट्याल. दुवात, कलमदान. (Chald. ܓܪܝܬܐ, 'a table.' Syr. ܕܘܐܬܐ, 'a cup.' ܕܘܐܬܐ, 'bind together.')

𐎧𐎠𐎡𐎹 𐎧𐎠𐎡𐎹—nīo m'v. (Chald. ܕܒܫ ܕܝܫܐ, Hib. ܕܒܫܝ ܕܝܫܐ, (אֲשֵׁי, (אֲשֵׁי) ܕܒܫ ܕܝܫܐ, 'honey, either from bees or berries.' Samar. ܕܒܫ, Syr. ܕܝܫܐ, Arab. ܕܒܫ 'honey.')

ਘੋਸ਼ਣਾ—ਘੋਸ਼ਣਾ ਪਸ਼ੀਰ. (Hib. گبینه, Chald. گوبنا, Samar. گبنو, 'cheese.')

॥१॥१०४ गे॥५३३३३—किं उनये आत्तुं, तसु थत्तुं. (Syr. गे॥
५३३३, 'to be eminent.' Hib. گئ ٥٣٣, 'to be high.')

જા ગોમન—સર્વનાં આમે, આ, એ. (Hib. Arab. m. ૭૫
દે, સં ૭ દેતહ, f. 'this.')

૫ લ.

𐭥𐭭 લા—કિં વિં નાં, નહીં. (Hib. Chald. Samar. Arab.
𐭥 લા, Syr. ܠܐ: 'no, not.')

𐭥𐭭 લાલા—વિં કિંવિં ઉનચું, બુલંદ. ઉનચે, બુલંદીએ. (Samar.
ܠܠܐ, 'above', Arab. ܥܠܝ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ.)

𐭥𐭭 લામા—નાં રાટી, ભાખરી, રાટલી, નાંત. ખાંણું, ખોરાક, ખન.
(Hib. ܠܝܡܐ, 'food, nourishment, bread.' Chald. Samar.
ܠܝܡܐ, 'bread, food.' Syr. ܠܝܡܐ: 'bread.' Arab.
ܠܝܡܐ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ.)

𐭥𐭭 લબના—નાં દૂધ. (Hib. ܠܒܢܐ, 'the white one.'
Hib. ܠܒܢ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, Chaldee Samar. ܠܒܢ Arab. ܠܒܢ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ
'milk.')

𐭥𐭭 લકા—નાં હદ વાલી જમીન, સરજમીન. (Hib. ܠܟܐ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ,
'length, extension, length of a town.')

𐭥𐭭 લગરમન—નાં પગ, ટાંઠિયો, ટાંગ, ટંગડી. (Hib. ܠܓܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ,
'to go', ܠܓܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, 'to move the feet.' Chald. ܠܓܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, 'to go',
Samar. ܠܓܠ 'foot.' ܠܓܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ 'footman.' Syr. ܠܓܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ:
'a foot.' Arab. ܠܓܠ 'foot.')

𐭥𐭭 લમકા, (અથવા) ܠܡܟܐ—નાં ઘોડી. (Hib. Chald.
ܠܡܟܐ, 'a mare.' Arab. ܠܡܟܐ.)

𐭥𐭭 લેલીઆ—નાં રાત, રાત્ર. (Hib. ܠܝܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, Aram. ܠܝܠܐ
ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, Chald. ܠܝܠ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, Samar. ܠܝܠ (અથવા)
ܠܝܠܐ, Syr. ܠܝܠܐ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, (અથવા) ܠܝܠܐ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ, ܠܝܠܐ ܐܬܝ ܐܬܝ ܐܬܝ,
Arab. ܠܝܠ (અથવા) ܠܝܠ (plur. ܠܝܠ, ܠܝܠ, ܠܝܠ) 'the night.')

𐭥𐭭 લીખતન—કિં ચાટવું, ચુસવું. (Syr. ܠܝܟܬ, 'to
lick, lap.' Samar. ܠܝܟܬ 'to lick.' Arab. ܠܝܟܬ.)

૬ મ.

𐭥𐭭 માદીઆન, (અથવા) ܡܐܕܝܐ—નાં આખત, કેશી
અત, ખીના.

ܡܫܚܐ માશીઆ—નાં તેલ. (Hib. Samar. Aram. מִשְׁחָ, 'oil.')
 ܡܫܚܐ માકર—નાં ગેઈ કાલ. (આખે શબ્દ ધારવામેલે ܡܫܚܐ નો
 શંષેપ આકારછે.)

ܡܠܝܐ માલમન—વિં ભરેલું, પુર્ણ, ભરપુર. (Hib. מלא 'to fulfil',
 מלא મલેઆ, 'full.' Chald. Samar. מליא મ'લેઆ, 'to fill' 'to
 fulfil.' Syr. ملوا મલો:, 'to be full, perfect.' Arab. ملان, 'full.'
 معلو, 'full.')

ܡܠܝܐ માલીક—નાં હરક, અક્ષર; શબ્દ, બોલ. (Hib. מילוא મિલો
 હ, f. of manifold significations, like. מילוא, word, speech,
 conversation, transf. to a thing, matter, from מלל મ-લલ.)

ܡܠܝܐ માનમન—નાં પ્યાલું, વાટી, જાંબ, કાંસીઆ. (Hib. מן
 માન, 'a vessel', Samar. مان માન, 'vessel, weapon.' Syr. موان
 મોઆન, 'an instrument.')

ܡܠܝܐ માહર, ܡܠܝܐ માહર—નાં આવતી કાલ. (Syr. مآل મજાર,
 Chald. Samar. مآل મપર, 'tomorrow.')

ܡܠܝܐ માઈતુનતન—કિં મારવું. (Chald. مآل મ'પા, 'to
 smite, destroy.' Hib. مآલ મ-પા, 'to smite, strike, clap.' Samar.
 مآલ મપહ, مآલ મપ, 'to smite.')

ܡܠܝܐ મતા—નાં શહેર, નગર, નગરી. (Syr. موتا મોતો:,
 'city.' Chald. مآ.)

ܡܠܝܐ મતાર—નાં રાશિ, રાશિ ચક્ર-મંડલ. આક્રતાપ્ત અને પીન ધ
 રેહોને ફરવાની હદ. (Hib. مآل મત-રહ, 'place of keeping, from.
 نظر નતર; 2, aim, target.')

ܡܠܝܐ મતર—નાં વરસાદ, મેઘ. (Hib. مآલ મ-તર, 'to rain',
 مآલ મતર, 'to cause to rain.' Chald. مآલ મ'તર, 'to rain.'
 Samar. مآલ 'rain.' Syr. مآલ (અથવા) مآલ અમ'તર, 'to rain.
 Arab. مآل 'rain.' plur. مآل.)

ܡܠܝܐ મતન, (અથવા) મદન—કિં પેહચવું, આવવું. (Syr. مآલ
 મતો:, 'to come, reach.' Hib. مآલ મ'તા, 'to come to, reach to',

Samar. 𐭪𐭥 મતહ, 'to arrive.' Arab. ٥٥, 'પોહચ.' Chald. 𐭪𐭥 મ'તા, 'to come, meet, happen.')

𐭪𐭥 મદ—નાં દેરમનો ચોથો ભાગ, ૧૭૧ જવનાં વજનનો એક રૂપાનો સીકો. (Hib. 𐭪𐭥 મદ, 'a measure.')

𐭪𐭥 મદમ—શં કિં 𐭪𐭥 ઉપર, પર. આગલ, તરફ, વીસે, બાબે. (Samar. 𐭪𐭥 મદ, 'before.')

𐭪𐭥 મદમમુનરેતન—કિં સકવું, યોગીય થવું, લાએક થવું. ૫ સંદ કરવું, ચાહવું, આહિશ કરવી. (Hib. 𐭪𐭥 𐭪-મહ, 'to be like, become like.' Chald. 𐭪 𐭪 𐭪'મા, 𐭪 𐭪 𐭪'મહ, 𐭪 𐭪 𐭪'મી, 'to be like.' Syr. ܡܕܡܡܢ 𐭪'મા:; 'to be like', 'to resemble.' 𐭪𐭥 ની શરૂઆતમાં વપરાયેલો 𐭪 મ, સેમીટીક ભાષાઓના કાએદા પરમાણે 'કાલબોધક કૃદંત' તથા નાંમો બનાવ્યા સારૂ ધાતુની આગલ એલાતા ઉપચાર તરીકે આવેલો છે.)

𐭪𐭥 મદીના, (અથવા) 𐭪𐭥 મદિના—નાં પરગણુ, પ્રાંત, જિલ્લો. શેહેર, નગર. (Hib. Aram. ܡܕܝܢܐ મદીના, 'a province, a country.' ܡܕܝܢܐ મદીનહ, 'district of a certain jurisdiction.' Samar. ܡܕܝܢܐ 'city.' Arab. ܡܕܝܢܐ (plur. ܡܕܝܢܐ) 'a city.')

𐭪𐭥 મર—નાં સાહેબ, સરદાર. (Hib. Chald. ܡܪܝܐ મરૈઆ, અથવા ܡܪܝܐ મરૈ, 'a lord, master.' Samar. ܡܪ, 'lord.')

𐭪𐭥 મરબોચા—નાં 𐭪𐭥, 𐭪𐭥. (Chald. ܡܪܒܝܢܐ મલપ, પુનીઆ, Syr. ܡܪܒܝܢܐ મલપૂનો:;)

𐭪𐭥 મર-શીઆ—નાં એરવદ, અંધેઆર, જરતોશતીઓનો ધરમ યુર. (Syr. ܡܪܝܠܝܐ મૂલશો:; 'a leader, guide.')

𐭪𐭥 મજદા—નાં બાલ, કેશ, રૂવાં. (Chald. ܡܝܕܐ મજ્યા, Syr. ܡܝܕܐ મેનો:; 'hair.' ܡܝܕܐ મેજ્યા, 'fine linen.')

𐭪𐭥 મજદુનતન—કિં વેચવું. ખરીદવું. (Hib. ܡܝܕܐ મ-હર, 'to buy.' Hib. ܡܝܕܐ મ-કર, Chald. ܡܝܕܐ મ'કર, 'to sell', Samar. ܡܝܕܐ 'to buy.' Syr. ܡܝܕܐ મૂર, (અથવા) મોર, 'to buy.')

𐭪𐭥 મજદુબર, (અથવા) 𐭪𐭥 મજદુર—નાં મજુર, હેલકરી. (Hib. ܡܝܕܐ 'to bind gird, restrain.' 𐭪𐭥 ધારૂં કે 𐭪𐭥, અને 𐭪𐭥 બોલોમાં વંચાયેલો 𐭪, સેમીટીક 𐭪 ને બદલે છે અને તેહની સેવટે

૪૬ મગીઈ—નાં મજ્જ્યસની ધરમ પાલનાર, જરતોશતી, યજ્ઞદાંપર સ્તી દીનનો તામેદાર. (Hib. **מג** મગ, 'a magion. a magi, a priest.' (among the persians); hence **רב מג**, 'head magi'.)

૪૭ મલાઈ, (અથવા) મેલોહિ—નાં નીમક, ખાર, મીઠું, લૂણ, ક્ષાર. (Hib. **מלח** મેલખ, 'a salt flood', **מלח** મલખ, 'to salt.' **מלח** મ'લખ, 'salt', **מלחה** મ'લેખહ, 'saltiness.' Samar. **מלח** 'salt', Syr. **מלח** મ'લખ, 'to salt', Arab. **ملح** (plur. **ملاح**) 'salt'.)

૪૮ મલકા, (અથવા) મલુકા—નાં રાજા, પાદશાહ, રાએ. (Hib. **מלך**, 'to rule, be king', ઉપરથી **מלך** મલેક, 'a king', Chald. **מלך** મલેક, emphat. **מלך** મલકા, Syr. **מלך** મલેક, emphat. **מלכו** મલકો:, 'a king.' Arab. **ملك** અથવા **مليك**.)

૪૯ મલકોતા—નાં રાણી, યેગમ, રાજાની બહરી. (Hib. **מלכות** મલ'કોહ, 'Queen, pl. princesses, who descend from kings.' Chald. emp. **מלכות** મલ'કોતા, Arab. **ملكة**, 'a princess'.)

૫૦ મલકુતા—નાં રાજ્ય, આદશાહત, રાજ. (Hib. **מלכות** મલ'કુત, (pl. **מלכויות** મલકૂયોત.) 'kingdom, dominion, empire.' Arab. **מملكة** અથવા **מלכות**, 'a kingdom'.)

૫૧ મેમન—સર્વનાં કિંવિં અને નાં કોણુ?, કયું?, થું?, જે કાંઈ કેમ, કેહવી રીતે, સાવાસતે. દોહત, મતા. (Syr. **מי** મે, Chald. **מא**, અથવા **מה**, 'what.' Hib. **מי** મી, 'who? generally of persons, but also of inanimate objects.' Samar. **מה**, 'how, why', Syr. **מד** મોદીન, 'wherefore, therefore.' Syr. **ממונו** મોમુનો, 'wealth'.)

૫૨ મનદુમ—નાં કોઈ ચીજ, વસ્તુ, પદાર્થ, જિજ્ઞસ. (Chald. **מנדע** મેન'દઅમ, (અથવા) **מנדע** મેદ'દઅમ, Syr. **مندوم** મતઉમ, (અથવા) **מיד** મેદેમ, 'any thing, any one'.)

૫૩ મનીતુનતન—કિં ગણવું, ગણતરી કરવી. (Chald. **מנא** મ'ના, 'to number, count.' Hib. **מנה** મનહ. Samar. **מנתי** મની. Syr. **מנא** મના, 'to number, distribute.' Arab. **نمر، نمر، نمر**, 'ગણતરી'.)

૫૪ મનશીઆ—નાં પારસીઓનો ધરમચુર, મોષેદ, જરતોશતી ઉ

પાઘીઓ. (આએ શબ્દ 𐭠𐭣𐭥 મગોશીઆ, ખોલની અંદરથી , 𐭠, નીકલી જાઇને બનેલોછે.)

𐭠𐭣 મોદા—નાં શબ્દ, ખોલ, સખ્યુત. (Chald. 𐭠𐭣 મ'લલ— 'ખોલવું', એ ધાતુ ઉપરથી બનેલાં 𐭠𐭣𐭥 ક્રિયાપદ ઉપરથી આએ શબ્દની ઉત્પત્તિ થાયેલી ધારેઆમાં આવેછે, તેથી એનો ઉચ્ચાર મનીઆ, કરીને થવો જોઈએ; પણ પેહલવી 𐭠, અને , 𐭠, નો આકાર, , 𐭠, અને , 𐭠, ને એકસરખી રીતે મળતો આવવાને લીધે, આએ શબ્દના અસલ ઉચ્ચારમાં ફેરફાર થાયેલોછે. Chald. 𐭠𐭣 મેલ'લા—'શબ્દ', 𐭠𐭣 મેલ'લા—'શબ્દો'. Samar. 𐭠𐭣 મેલહ, 'word, saying.')

𐭠𐭣 મોદીના—નાં શહેર, નગર. પરગણું, પ્રાંત, જિલ્લો. (જુઓ 𐭠𐭣 મદીના, શબ્દનું વર્ણન.)

𐭠𐭣 મોરેતા, (અથવા) 𐭠𐭣 મોરેતા—નાં કલમદાન, ખડીઓ કલંમ વગેરે લખવાને લગતી વસ્તુ મેલવાનું વાસન, ડુવાત. (Samar. 𐭠𐭣, 'the filling.')

𐭠 મુક—નાં જોડો, પગરખું, જુટ. (Syr. 𐭠 મુકો; 'a shoe.')

𐭠 મોઈ—નાં પારસી ધરમગુર, મોખેદ, જરતોશતી ઉપાધીઓ. (Syr. 𐭠 'a magian, wiseman.')

𐭠 મવન—સર્વનાં કોણુ ?, કિયું ?, જે. (Syr. 𐭠 મન, (અથવા) 𐭠 મન. 'who ? which ? who.' Samar. 𐭠 મન, 'who ? what.')

𐭠 મોના—નાં ખોદા, ઇશ્વર. આવંદ, માલિક, શેઠ. (Syr. 𐭠 મોનો; Hib. 𐭠 મરેઆ, Chald. 𐭠 મરન, અથવા 𐭠 મરના, 'the lord.')

𐭠 મોનતા—નાં શેઠાણી, બાનું, અમીરની બંધરી. (𐭠 ઉપરથી.)

𐭠 મીઆ—નાં પાંણી, જલ, આબ. (Syr. 𐭠 મીઆ. Hib. 𐭠 મી. Chald. 𐭠 મોઈ, emp. 𐭠 મયા. Samar. 𐭠 અને Arab. 𐭠, 'water.')

𐭠 મીતા—નાં જોડો, પગરખું, જુટ. (Chald. Samar. 𐭠 મસન. Syr. 𐭠 મસનો; 'a shoe', Hib. 𐭠 મતહ, 'to cover.')

𐭠 મીલવાઈ—નાં નીમખ, મીઠું. (જુઓ 𐭠 મલાઈ, નું વર્ણન.)

૧ ન.

𐭠𐭣𐭥, નાદાંન—નાં ઉજેડું, ઉજસ, પ્રકાશ, રોશની. (આએ શબ્દ ‘માલીક નામે અસવરી’ ની અંદર આસમાનને લગતી વસ્તુઓના બાબમાં સૂર્ય નાં નામની આગલ આવેલોછે. આએ શબ્દનો ઉચ્ચાર અસલમાં 𐭠𐭣𐭥, નારીઆ, કરીને હોવા જોઈએ, કેમકે સેમીટીક 𐭠𐭣𐭥 નહર, જેનો અર્થ ‘to shine’ અથવા ‘light’, નો થાયછે, તે ઉપરથી એની ઉત્પત્તિ થાયેલી મારા ધારેઆમાં આ વેછે. ઘણી વેલા પેહલવી શબ્દોની અંદર વપરાયેલા ૧ 𐭠, નો આકાર વચ્ચેથી ઘસાઈ અથવા તુટી જવાને લીધે, તેહનું ૩૫ 𐭠 𐭠, ના આકારને બરોબર મળતું હોવાથી ૧ 𐭠, ને બદલે તે 𐭠 𐭠, વંચાયેલોછે, તેમ આએ શબ્દની અંદર પણ બનેલુછે. એજ પરમાણે આએ 𐭠𐭣𐭥 નાદાંન, શબ્દની સેવટે 𐭠 થા, ને બદલે 𐭠 આંન, પ્રત્ય આકારના સેહજ ફેરફારે બનેલોછે.)

𐭠𐭣𐭥𐭠 નબતુનતન—ફિં ઉગવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥 ન’બત, ‘to look forth’, Hib. ‘to look.’)

𐭠𐭣𐭥𐭠 નતરેનતન—ફિં સંભાલવું, જતનમાં રાખવું. બચાવું, રખેવા લી કરવી. ઓટી રેહવું, વાત જોવી, સંપર કરવી. (Hib. 𐭠𐭣𐭥 ન.તર, ‘to guard, to keep, to preserve, to watch.’ Syr. Chald. Samar. 𐭠𐭣𐭥 નતર, to watch, keep.’ Arab. 𐭠𐭣𐭥.)

𐭠𐭣𐭥𐭠 નપયુનતન—ફિં ચાંપવું, દાખવું. નિચાવું, પિલવું. (Syr. 𐭠𐭣𐭥 ન’ફસ, ‘to pour forth, to shake off’, Hib. 𐭠𐭣𐭥 નફસ, ‘to dash scatter.’)

𐭠𐭣𐭥𐭠 નપશમન—સંનાં પોતે, ખુદ, જાતે. (Samar. Hib. 𐭠𐭣𐭥 નપેશ, ‘life, soul, person; with suff. 𐭠𐭣𐭥 is used for self, in the sense of a reflective pronoun.’ Arab. 𐭠𐭣𐭥 ‘self.’)

𐭠𐭣𐭥 નદુક—વિં સારું, નેક, બહું, રૂકું. (Chald. Samar. 𐭠𐭣𐭥 નિયુક, અથવા 𐭠𐭣𐭥 ‘desirable.’)

𐭠𐭣𐭥 નેજા—નાં લડાઈ, કજીઓ. (Samar. 𐭠𐭣𐭥 ‘quarrel’, Arab. 𐭠𐭣𐭥.)

𐭠𐭣𐭥 નેસહુનતન—ફિં જડવું, ચપટાવું. ચઠાવું, ઓસવું, ધાલવું. Chald. 𐭠𐭣𐭥 ન’અસ, ‘to fix’, 𐭠𐭣𐭥 ન’સા, ‘to take up, lift up.’)

૪૭, નક્સીમ, (અથવા) ૪૭, નક્સીમન—nāo નમન, નમસકાર, સલામ. (Hib. نَسَك ن'સક, 'to worship a deity.')

૪૮, નકદર—nāo નજર, દ્રષ્ટિ, દર્શન. (Hib. نَكَر નકર, 'to see.')

૪૯, નકસર—nāo નજર, દ્રષ્ટિ, દર્શન. (Hib. نَصَرَ નસર, 'to look at, to see, to watch.' Arab. نَظَرَ નોસેર, 'watcher.' Arab.)

૫૦, નકસુનતન—kīo મારવું, ઠાર કરવો, મારી નાંખવું. (Chald. Syr. نَكَس નકસ, 'to slay, kill.' Samar. نَكَس 'to slay.')

૫૧, નકસીઆ—nāo દોલત, ખજાનો, ધન, સંપત્તિ, દ્રવ્ય. (Syr. نَكْسَا નેકસો, 'riches.' Chald. Samar. نَكَس નકસ, 'wealth, treasure.' Hib. نَكَس નેકસ, 'property, goods, wealth.')

૫૨, નગલીઆ—nāo આતશ, અગ્નિ. (Hib. نِير 'light, lamp.' પેહલવીમાં ગ, સેમીટીક י, ને બદલે બનેલો ધારેઆમાં આવેલો.)

૫૩, નગીરીદન—kīo જોવું, નજરે દેખવું, બાલવું. (Hib. نَكَر 'to see', ઉપરથી ભુતકૃદંત ૫૪, נָקִיר, બનીને તેહને સામાન્યરૂપનો પ્રત્ય ૫૫, נָדָן, લગાડઆમાં આવેલો છે. Samar. عָל, અથવા هָל 'to see,')

૫૪, નુકા—nāo દોલત, ખજાનો, દ્રવ્ય.

૫૫, નુરા—nāo આતશ, અગ્નિ. (Hib. Chald. Samar. نُور નુર, (અથવા) نُور નુરા, 'fire.' Syr. نُور ન'વર, 'to give light'; ઉપરથી ૫૬, نُور નુરા, 'light, fire.' Arab. نُور plur. أنوار.)

૫૭, નીજક—nāo બાલો, નેજો, બરછી. (Syr. نِيزَكો, 'a spear, lance.' Arab. نِيزَك, 'to give light,')

૫૮, નેશમન—nāo બર્ષી, બાવડી, ઘોરત, તાર, સ્ત્રી. (Chald. Samar. نَس અથવા نَش 'a woman, a wife.' plur. نَسِيم અથવા נָשִׁים 'women, wives.' Hib. נָשָׁה ન-એશહ, 'to take a wife.' Arab. نَسَا નસા, 'a woman.')

૫૯, નેહર—nāo જરૌ, નાલુ; નદ, નદી. (Samar. نَهر 'river', نَخْل 'stream.')

૧ વ.

૧ વ—ઉંઆં અને, તથા. (Hib. Chald. Samar. , ۱, અથવા , ۱, Syr. અને Arab. , ۱.)

૧૧૧૧૧) વબહુનતન—કિં યુજરવું, જવું; ચાલવું. (Hib. عبر અબર, 'to pass over something, to pass through a place, to pass beyond something.' Chald. Samar. عبر 'to pass over', Syr. عبر અબર, 'to pass over, transgress.')
 ૧૧૧૧૨) વાહુનતન—કિં કરવું, બજાવું, બનાવું. (Hib. عبء અબદ, 'to do, to make, to work, to labor, to serve.' Chald. Samar. عبء 'to make, perform, to serve.' આએ ૧૧૧૧૩) વાહુનતન,

ના એમલામાં પ્રથમ વપરાએલો, વ, સેમીટીક બ બ, ની ઉપરથી બનેલો ધા રેઆમાં આવેલો, ફક્ત સેમીટીક ધાતુમાં બ બ, ખીજા અખ્શર તરીકે વપરાએલો છે, અને પેહલવીમાં તે શરૂઆતમાં આવેલો છે, એ સેવાએ ખીજો કરસો ફર ફાર થાએલો નથી.)

૧૧૧૧૪) વાગુનતન—કિં ધરવું, પકડવું. (Syr. اخذ એખદ, Chald. اخذ અ'ખદ, 'to take, seize.' Arab. گرفتى Samar. اخذ 'to lay hold of.' અને Hib. तथा Samar. اخز 'to seize.' આએ વાત ઈઆદ રાખવી જોઈએ છે કે, સેમીટીક છ અને ૧, ને બદલે પેહલવીમાં ધણા શબ્દોની અંદર, વ, વપરાએલો છે, તે મુજબ ૧૧૧૧૫) વાગુનતન, મ પણ સેમીટીક ૧, ને બદલે પેહલવી, વ, થાએલો છે, અને દ, ની જગ્યાએ તેના એકસરખા આકારને લીધે ગ, વંચાએલો છે. સેમીટીક ટ ખ, પેહલવીમાં એકસરખા આકારને લીધે અગત કરીને આ, અથવા આ, કરીને વંચાએલો છે, જેમકે અ ખા, અને અખ ખાતમન, જું સેમીટીક ટ, અને اخت 'બાઈ (અને) બેહન.')
 ૧૧૧૧૬) વખેન—નાંચો ચાકર, નોકર, તાબેદાર. (Hib. عبء એખેદ, (અથવા) અબદ, 'a slave, servant.')
 ૧૧૧૧૭) વદ—શંઅં શુધી, લગી, વેર, તલક. (Syr. Hib. Samar. עד અદ, 'until, even, till, whilst.')
 ૧૧૧૧૮) વદના—નાંચો વખત, વેલા, કાલ, સમય. (Hib. Chald. Samar. עד એદના, 'time, opportunity.' Syr. עד અદના, (અથવા) עד نوا અદનાના, 'time, period.' Arab. عد ان.)
 ૧૧૧૧૯) વર—શંકિં અં ને, વાસતે, તરફ, ગમ, ઉપર. (Samar. ال અલ, 'to', عل 'upon, concerning, against.' Hib. عل અલ, 'upon, onover.')

𐭠𐭣, વરતા—𐭠𐭣 ગોલાબનું ફુલ, ગુલાબ. (Syr. ورد وā વરદો:, Chald. وردā વરદા, Arab. ورد ʾa rose.)

𐭠𐭣, વરકતા—𐭠𐭣 હાડ, હાડકું. (Chald. عرقوما (અથવા) Arab. عظم 'a bone.')

𐭠𐭣, વરમન—સર્વ𐭠𐭣 તે, પેલું. (Hib. ال ʾal (અથવા) ال ʾal ʾayl, dem. pron. 'that.')

𐭠𐭣, વરીખતન—𐭠𐭣 નાહસી જવું, નાહાસભાગ કરવી. (જો કે આખે સામાન્યરૂપ ઉપરથી ફારસીમાં گرختن 'નાહસી જવું' એવું એક મસદર વપરાયેલું છે, પણ તેહની ઉત્પત્તિ સેમીટીક ભાષામાંથી થાયેલી છે; કેમકે Syr. અને Chald. عرق ʾarq, 'to flee', ઉપરથી તેનો ભુતકૃદંત عريق ʾariq બનીને આખે સામાન્યરૂપે જનમ લીધેલો છે, અને જંદના કાએદા પરમાણે 𐭠𐭣 ત, ની આ ગલ 𐭠𐭣 ક, આવેઆથી તે 𐭠𐭣 ખ, સાથે બદલ થાયેલો છે.)

𐭠𐭣, વરીકુનતન—𐭠𐭣 નાહસી જવું, નાહાસભાગ કરવી. (Syr. અને Chald. عرق ʾarq, 'to flee', ઉપરથી તેહેનો ભુતકૃદંત عريق ʾariq બની ને તે ઉપરથી આખે સામાન્યરૂપ બનેલું છે.)

𐭠𐭣, વજરનતન—𐭠𐭣 જવું, ગુજરી જવું, ગુજર કરવી. પાછું ફરવું, પાછું જવું. થવું, રહેવું. (Chald. عزل ʾaʿzal, 'to depart.' Samar. عزل ʾaʿzal અથવા ʾazl 'to go, walk, depart.' Syr. عزل ʾaʿzal 'to spin.' (ફેરવું). Chald. Hib. Samar. ʾazl અથવા ʾazl 'to go away.' Arab. عزل ʾazal—عزل ʾazal 'to return, dwell.' Samar. عزر ʾazar 'to return, go round.' પેહલવી પુસ્તકોમાં 𐭠𐭣, વજરનતન, ક્રિયાપદ જેમ જુદા જુદા અર્થને સાર વપરાયેલું છે, તેમ તેહને લગતા અર્થો ઉપલાં સેમીટીક ધાતુઓ ઉપરથી આપણને મલી આવે છે, અને તે ઉપરથી આપણા આગલા ધરાંનની સર જમીન ઉપર વસનાર નીઆગાંનો સેમીટીક ભાષાનું કેટલું બોહલું જ્ઞાન ધરાવતા હતા તે વાતની આપણને હાલમાં સાબેલી મલે છે.)

𐭠𐭣, વરીતમુનતન—𐭠𐭣 ખાવું પીવું, ખાણું પીવું, જમવું. (આખે સામાન્યરૂપ نشت ʾaʿnash, 'to drink', અને طعم ʾaʿṭam, 'to taste, eat', હેવાં બે Syriac ધાતુઓ જોડાઈને બનેલું છે, તેથી એનો ઉચ્ચાર કાએદા પરમાણે 𐭠𐭣, વરીતમુનતન, કરીને થવો બોધાયે; પણ ઉ

અચારની સેહલાઇને સારું نشست, જી નેશત, અને طعم, જે તએમ, એ એ શબ્દોને જોડાતાં એકજ સ્થાનના એ અખ્શરો હોવાને લીધે એક જ ત, નો લોપ થયેલોછે, અને طعم, જે તએમ, ની અંદરથી ط, = નીકળી ગીએછે. ૧૧૧૬૪૦ વશતમુનતન, ની શરૂઆતમાં સેમીટીક ૭ ન, ને બદલે પેહલવી , વ, વંચાએએછે, તેહનું કારણ પેહલવીમાં પાછલથી , ન, અને , વ, ની શે કલ એકચરખી હોવાને લીધે બનેલુંછે, અને હેવો ફરફાર સેમીટીક ધાતુઓ ઉપરથી બનેલા ઘણા પેહલવી શબ્દોમાં થાએલોછે.)

૧૧૧૬૪૧ વશમમુનતન—ફિં સાંભલવું, શ્રવણ કરવું. (Hib. شمع શ,મઅ, ‘to hear, to hearken to’, Chald. Samar. شمع શ’મઅ, ‘to hear, obey.’ Syr. شمع શ’મઅ, ‘to hear.’ Arab. شنأى—سمع, گوش نهادن—استماع, شنودن—اسماع, ૧૧૧૬૪૧ વશમમુનતન, ની શરૂઆતમાં વપરાએલા , વ, Chaldee, અને Syriac ભાષાના પાંચમા વર્ગ Aphel ને લગતોછે, તેથી ૧૧૧૬૪૧ નો મહી અર્થ ‘સાંભવું’ તેને બદલે ‘સંભલાવું’ હેવો passive માં થવો જોઈએ. ૧૧૧૬૪૧ વશમમુનતન, માં આવેલા છેલ્લો ૯ મ, સેમીટીક ૯ ને બદલે આવેલોછે, અને ઘણી વેલા પેહલવીમાં શબ્દની છેડે વપરાએલા સેમીટીક ૧ મ, અથવા ૯, ને બદલે પેહલવીમાં ૯ મ, થાએલોછે, જેમકે Chaldee صا મખા, અને ۲۲ રખઅ, ધાતુઓ ઉપરથી પેહલવી ૧૧૧૬૪૨, ૧૧૧૬૪૩, ૧૧૬૪, ઇત્યાદી શબ્દોની ઉત્પત્તિ થાઈછે.)

૧૧૧૬૪૪ વફલુનતન—ફિં પડવું, પડી જવું. ખરી પડવું, ગલવું. (Chald. Syr. Hib. Samar. نفل ન’ફલ, ‘to fall, fall down.’)

૧૧૧૬૪૫ વ’કદ—નાં માદા, સ્ત્રી જાતીય, સ્ત્રી જાત સંબંધી. (Hib. ۱۱۱۱ ન,કદ, ‘to sprout, to grow.’ ۱۱۱۱ નેકદ, ‘descendent’, (વંશી, વંશને લગતું, વંશજ.) ‘off spring, (ઓલાદ.) ‘spring, (જરો, ઉગમ.) જો કે ૧૧૧૬૪૫, બોલ ‘ઘોરત’ અથવા ‘માદા’ ને અર્થે સેમીટીક ભાષાની અંદરથી આપણને મહી આવતો નથી, પણ તેહેને લગતી મતલબને મલતો ઉપર જણાવેલા હીબર ۱۱۱۱ નકદ, શબ્દ આપણને મલેછે.)

૧૧૧૬૪૬ વનજદુનતન—ફિં ઠોકવું, કુટવું, અફાડવું. (Hib. Samar. ۱۱۱۱ નકહ, (અથવા) ۱۱۱ નકા, ‘to strike, to smite.’ હું ધારંચ કે ۱۱۱ નકહ, ને બદલે પેહલવીમાં ૧૧૧ વનજદ, હેવો આકાર, અને ઉચ્ચાર બુલ બરેલી રીતે પાછલથી થાએલોછે, આએ પેહલવી ૧૧૧ વનજદ, બોલમાં ૧ ક,

૧૫૦ યદમન—નાં હાથ, હાત, દસ્ત. (Hib. ܝܕ ܝܕ, 'the limb which seizes, the hand.' Chald. ܝܕ ܝܕ, 'a hand, power.' Syr. ܝܕ ܝܕ, 'a hand.' Arab. ܝܕ.)

૧૫૧ યજબા—નાં કોહોલુ, શિયાલ. (Hib. ܝܝܒܐ ܝܝܒܐ, 'beast of prey', 'hyena.' (તરસ, દિપકું.)

૧૧૧૧૫૨ યજબહુનતન—કિં ઇજવું, યાદ કરવું, ભજવું. અરજ, અથવા વીનતી કરવી. (Hib. ܝܝܒܐ, 'offering of sacrifice, thank offering.' Samar. ܝܝܒܐ; 'to sacrifice', Arab. ܝܝܒܐ; 'an offering.') (Hib. ܝܝܒܐ; 'to carry, to bear..')

૧૧૧૧૫૩ યજહનતન—કિં લેઈ જવું. (Hib. ܝܝܒܐ; 'to carry, to bear..')

૧૧૧૧૫૪ ઈહુન—નાં ઇજદો, ફરેશતાઓ. ખાદા, પરમેશ્વર. (Hib. ܝܝܒܐ, 'the poetic abbreviated name of.' ܝܝܒܐ ܝܝܒܐ, with the same signification as', ܝܝܒܐ ܝܝܒܐ, 'God.' Syr. ܝܝܒܐ, 'God.' પેહલવી પુસ્તકોમાં ૧૧૧૧૫૪ ઈહુન, શબ્દ 'ઇજદો' તથા 'ખાદા' એ બે બે અર્થને સારૂં વપરાયેલાં છે, તેમજ પેહલવી અને પાર્સી લખાણોમાં ૧૧૧૧૫૪ ઈહુન, અથવા ૧૧૧૧૫૪, ૧૧૧૧૫૪ યજદાન, ખાલ ઉપલા બે બે અર્થોને સારૂં વપરાયેલાં છે, અને તેહની ઉત્પત્તિ અવસ્થાના ૧૧૧૧૫૪ યજદાન, શબ્દ ઉપરથી થાયેલાં છે. ફારસીમાં જે ܝܝܒܐ ખાલ 'ખાદા' ને સારૂં વપરાયેલાં છે તેહની ઉત્પત્તિ પાં ૧૧૧૧૫૪ યજદાન, શબ્દ ઉપરથી થાયેલાં છે.

**આ પુસ્તકમાં કેટલેએક ઠેકાણે છાપતાં ભુલો થઈ છે
તેહનું શુદ્ધી પતરક.**

સં.ક્ર.	સં.ક્ર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૩	૮	بیش	بیش
"	"	بیش	بیش
૧૭	૧૧	બાજા	બાજા
૨૭	૧૬	નોમજ	નોમજ
૨૯	૮	بیش	بیش
"	૯	بیش	بیش
"	૧૩	نحت	نحت
૩૨	૩	પુના	પુના
૩૫	૫	بیش	بیش
"	૬	بیش	بیش
૮૦		Ethiopic	Athiopic
"		Phenicion	Phoenician
૮૧	૫	બાજા	બાજા
૮૨	૬	જમના	જમના
"	૮	ગળના	ગળના
૮૮	૧૬	بیش	بیش
૫૨	૯	ચાલ	ચાલિ
૬૮	૩	રસતામાં	તે રસતાઓમાં
"	૧૫	સલશ	સલીઆ
૬૬	૩	(દીન૦ ૫)	(દીન૦ ૫)
૭૬	૧૬	સર્વનાંમિ	સર્વનાંમિ
૭૮	૫	આવેછે	આવેલું છે
૮૦	૧૫	તે	તેનું

સંક્રી.	સતર.	અશુધ.	શુધ.
૮૩	૧૬	છુપેઆ ખખનાં	પુસતકખાનાં
૯૩	૨૧	એ	એમ,
૧૧૨	૨૦	ખખખ	ખખખ સુવું,
૧૧૪	૨૧	તબેર	તબર
૧૧૫	૧	સબેર	સાબર
"	૨	અલેપ	અલપ
"	૭	તબેર	તબર
"	૧૦	કતેબ	કતીબ
"	૧૧	મકેર	મકીર
"	૧૫	નજેલ, જવું;	નજલ, પાણીનું વેહવું;
"	"	નફેલ	નફલ
"	"	નતેર, કાએમ રેહવું;	નતર, સંભાલવું.
"	૧૮	હેરર	ખલલ
"	"	મેલલ	મલલ
"	૨૧	હેરક	ખલક
"	"	હેરમ	ખલમ
"	૨૨	હુરેર	ખફર
"	"	જેરઅ	જરઅ
૧૧૬	૩	ઈહિબ	ઈહુબ
"	"	ઈતેબ	ઈતબ
"	૧૩	કરવા	કરવી.
"	૧૫	અલ	અતા
૧૧૮	૫—૧૦	અલ	અલ
"	૧૩	ખ	ખ
"	૧૭	પણ	કારણ કે
૧૨૩	૨	કોટ	કોલ
૧૩૪	૧૮	ખખખ	ખખખ
૧૪૦	૧૩	ખખખખખખ	ખખખખખ
૧૪૦	૨૧	ખખખખખ	ખખખખખ

સરે.	સતર.	અશુધ.	શુધ.
૧૫૬	૧૧	પેહલો	ખીજો
૧૫૯	૧૬	સતર	ચઉદ
૧૬૦	૫	(વત૦ ૮૫૦)	(વત૦ ૫૨૦ ૮)
૧૭૧	૧	જીજી	જીજી
૧૭૨	૮	વધદિને	વધદિને
૧૭૪	૧૧	જીજી	જીજી, જીજી
૧૭૬	૨	માએઆ,	હમારી માએઆ,
૧૭૭	૯	સ	સ
૧૮૦	૧	જીને	તેને
"	૫	માજરે,	માજરેઅ,
૧૯૦	૮	ભતકાલનો	ભૂતકાલનો
૧૯૫	૨૦	મુજબનું મુખ,	મુજબની હકુમત,
૨૦૩	૯	જી દી,	જી દી,
"	૧૧	જીજી પદીરફતશ,	જીજી પદીરફતી,
૨૧૭	૧૧	ભતકાલ,	ભૂતકાલ,
૨૧૮	૭	ભતકાલની	ભૂતકાલની
૨૬૭	૬	પૂર્ણ	પૂર્ણ
૨૭૯	૧	અપૂર્ણ	અપૂર્ણ
૩૧૪		જી	જી
૩૨૬	૨૬	ચલણછે,	ચલણ જાણાએચ.
૩૨૮	૪	અ૦ જીજી	અ૦ જીજીજી
૩૩૦	૪	મંબંધ	મંબંધ
૩૩૧	૧૬	દ—	દવર.
૩૩૩	૧૭	૧૦ મો	૯ મો
૩૩૬	૧૦	ઉપસગા	ઉપસર્ગો
૩૪૦	૨૦	ધસિગા	ધસિર્ગો
૩૪૨	૧૯	નવરે	નાવરે
૩૫૬	૧૩	માત થવું,	માતા થવું,
૩૫૯	૯	વીશષણ	વીશષણ,

સંકેત.	સંતર.	અશુધ.	શુધ.
૩૭૪	૧૭	ميم	ميم
૩૮૧	૧	વીર	વીઆર.
૩૮૪	૧૫	ha Wao,	ho, Wo,
"	૧૭	oh	ah
"	૧૮	bihold	behold
૪૦૮	૧૦	Sye,	Syr,
"	૨૩	countenance,	countenance,
૪૧૨	૧	نر	نر
૪૧૯	૩૦	حمل	جمل
૪૨૩	૨૭	Syiac	Syriac
૪૨૭	૧૧	સાગુનતન,	સાગુનતન,
૪૩૬	૧૬	વાંગીએ	મંગીએ
૪૩૭	૭	Syrac	Syriac

५३१.

[illegible]

	સંકી.
ઉભયવિધ ક્રિયાપદ	૧૩૨
પ્રયોજક ક્રિયાપદ	૧૩૪
ભેદ વિચાર	૧૪૦
રૂપ વિચાર	૧૪૦
અર્થ વિચાર	૧૪૧
અર્થ	૧૪૧
આગ્રાર્થ	૧૪૧
શક્યાર્થ	૧૪૭
અશક્યાર્થ	૧૬૪
આશીરવાદાર્થ	૧૭૭
કાલ	૧૮૦
વર્તમાન	૧૮૦
અપૂર્ણ વર્તમાન	૧૮૫
શીતિ વર્તમાન	૧૮૭
ભૂત	૧૮૮
અપૂર્ણ ભૂત	૧૮૯
પૂર્ણ ભૂત	૧૯૦
ભૂતભૂત	૧૯૧
વર્તમાન ભૂત	૧૯૩
ભવિષ્ય	૧૯૫
અપૂર્ણ ભવિષ્ય	૧૯૬
વર્તમાન ભવિષ્ય	૧૯૭
ભૂત ભવિષ્ય	૧૯૭
ભવિષ્ય ભવિષ્ય	૧૯૭
કૃદંત	૧૯૮
વર્તમાન કૃદંત	૧૯૮
ભૂત કૃદંત	૨૦૦
સામાન્ય રૂપ	૨૦૨
ધાતુ રૂપ	૨૦૬
ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૦૮
અથવા ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૧૪
સકર્મક ક્રિયાપદ	૨૪૪
અથવા ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૪૪
ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૬૫

નામી ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૭૬
પ્રયોજક ક્રિયાપદ	૨૯૬
નામી તથા નામી ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૯૬
કર્મણી વાચ્ય	૩૧૦
નામી રૂપાખ્યાપન } તથા નામી રૂપાખ્યાપન } ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૩૧૧
સ્પુર્ણેદન } માનવ-ન્યેદન }	
સામાન્યરૂપની નીચાંની નામ , અને નામની આગલ ધાતુના અર્થ	
રેના ફેરફાર થવા વીસે	૩૨૫
શબ્દોની આગલ વપરાતા ઉપસર્ગો	૩૩૬
ઇસર્ગો	૩૪૦
પ્રત્યયો	૩૪૧
સમાસનામ	૩૬૩
દ્વંદ સમાસ	૩૬૩
તત્પુરુષ સમાસ	૩૬૪
કર્મધારય સમાસ	૩૬૪
બહુવ્રીહિ સમાસ	૩૬૫
અવ્યયભાવ સમાસ	૩૬૫
વિલક્ષણ સમાસ	૩૬૬
અવ્યયો	૩૬૬
ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયો	૩૬૭
શબ્દયોગી અવ્યયો	૩૭૯
ઉભયાંતવચી અવ્યયો	૩૮૦
કેવલપ્રયોગી અવ્યયો	૩૮૪
અજ્ઞાત વીસે	૩૮૫
વાક્ય રચના	૩૮૫
સેમીટીક પ્રત્યયો	૪૦૨
સેમીટીક પેહલવી શબ્દ કોશ	૪૦૪

CATALOGUED.

106 /

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.

S. B., 148, N. DELHI.